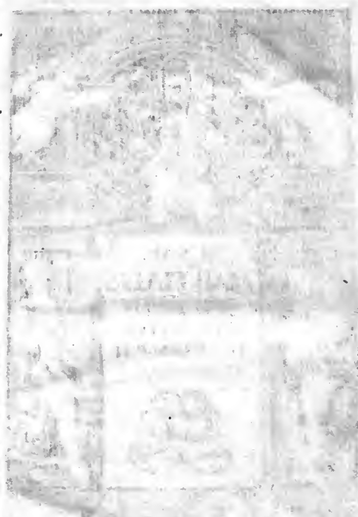
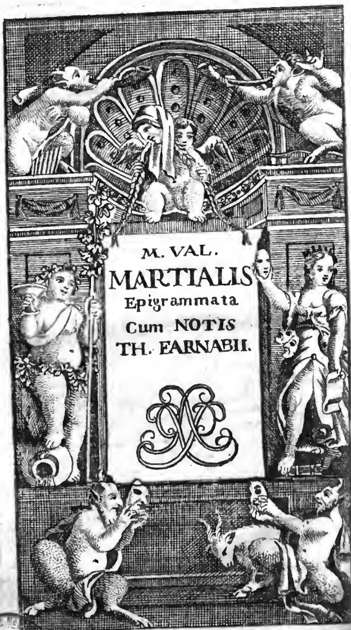

M. VAL.
MARTIALIS
Epigrammata
Cum NOTIS
TH. FARNABII.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATA;

CUM NOTIS

THOMÆ FARNABII.

AMSTELODAMI,
SUMPTIBUS REMONDINI.
MDCCXLIX.

Virtutis juxta, ac stemmatis splendore insigni,

VIRO VERE NOBILI
D. ROBERTO KILLIGRÆO,
EQUITI AURATO, &c.

Ujus potius auspiciis publicam indipiscantur lucem lucubrationes istæ in Martialem, quam cujus in fide, ac clientela stetit, floruitque ille, qui, si mortalium alter, magna eminuit Martialis lux, Ri. Tomsonius? Tomsonius, nomen memoriæ vobis, qui Musas fovetis, gratæ; nobis, qui Musas colimus, sacræ. Cujus nomine quantum tibi (nobilissime Killigræe) atque familiæ vestræ debeant literæ humaniores, & quantum ubique est hominum venustiorum, gratis animis testantur omnes, qui te norunt, qui norant illum. me certe vel Manes illius tibi clientem devoverunt, te mihi patronum conciliarunt. Audetque Martialis hic meus patrocinii cum tanto viro communione dignatus, non sine aliqua jam genii sui fiducia vitam sperare vitalem, & quodammodo vindicias sibi secundum immortalitatem pronunciare. Quam virtutibus tuis (quas mihi fusiori orationis filo pertexere gestienti reclamitat verecundia tua, molestiamque redarguit, quod ego officii duxeram) meritissime debitam, tibi V. C. ex animo, qui in æternum usu, mancipioque tuus, vovet qui est, erit usque

Virtutum tuarum

cultor religiosissimus

THO. FARNABIUS.

A D

LECTORES.

PAssenium Paulum splendidum equitem Romanum elegos, quos erudite scripserat, recitaturum, atque incipientem dicere, *Prisce jubes*, Jabolenus quidam Priscus, qui aderat, Paulo quidem amicus, sed ipse dubiæ sanitatis interpellavit, *Ego vero*, inquiens, *non jubeo*. Oborto audientium risu, non dubium est, quin Paulo aliena deliratio aliquantum frigoris attulerit. Atque hinc monet Plinius, 1 providendum esse tam solicite recitaturis, non solum ut sint ipsi sani, verum etiam ut sanos adhibeant. Sanum profecto (mi Secunde) consilium; neque enim difficile erat vobis, qui intra parietes vestros coram paucis, iisque delectis, & amicis recitastis, insanos amovere. Sed e publico hoc theatro quis præco amovebit 2 asperos hosce, & austeros Xenocrates, qui Gratiis non litarunt? quis designator e cuneis patrum, & equitum excitabit; plebeii istos & ἀφιλοκάλους ingenii Marios, qui Musis sacra non fecerunt, facere non curant? quis Mysta a Musarum sacris arcebit profanum hoc vulgus, imperitum juxta atque arrogans, & hoc arrogantius, quo imperitius? Alii namque (ut missos eos faciam, qui theatrum ingrediuntur tantum, ut exeant) seu aliorum præjudicio, seu fiducia sui audiunt solum, quod carpant; neque tam utuntur literis, quam abutuntur, in verbi unius, aut alterius calumniæ ansam struunt, quo Poetas in invidiam vocent: tum denique se Platonas, & Aristarchos rati, si alienæ insultent laudi, utque 4 ἄποδες aviculæ ramos arborum, sic illi humeros bonorum affectent, unde emineant. Alii, homines ignava opera, atque servili sententia, δοξόσοφοι, pedarii judices, & ex ore aliorum penduli, illorum velificati authoritati, subjudicant potius, quam præjudicant. Alii barba tenus docti, piceo graves pallio, holoserica spectabiles præfatiuncula ubi a rastris ad rostra transcenderint, jamque ostrum somniare ausi vacuum plus ni-

1 Plin. Sec. epist. 15. l. 6.

2 Plutarchus connub. præcepta. & Diogen. Laer. 4. l.

3 Plutar. vita Marii. & Val. Max. l. 2. c. 1.

4 Plin. Nat. histor. l. 10. c. 39. & l. 11. c. 47.

mio verticem inter astra condiderint; Mercurio cum Philologia sua, quam quia ne primoribus quidem labiis prælibasse iis contigit, bona non dicunt verba, imo nuncium remittunt; Apollinem, & Musas quas quia illis ne a limine quidem salutasse datum est, elimiuandos clamitant, & inscitiæ suæ prætexentes sanctimoniam, cum artes omnes humaniores, tum Poeticam damnandam in totum, & (ut cum 1 Sidonio loquar) *ex Asse* pronunciant. Alii denique (ut in arenam meam descendam, & ad mei ordinis homulos, salva semper doctis, & bene meritis reverentia, quos nemo mortalium magis colit, quam ego, magis veneratur) non submittunt se Petronii arbitrio, qui generosioris Poetæ spiritum sanitatem amare negat, neque enim concipere, aut edere partum mentem posse, nisi ingenti flumine literarum inundante: neque 2 Senecæ (pronunciantis, non posse eum aliquid grandius ore morrali canere, nisi qui vulgata, & solita contempsit, instinctuque sacro surrexit altior) authoritate adduci possunt, ut majorum gentium versent Poetas: sed suos (ut ejusdem Arbitri verbis utar) ut quisque versum pedibus instruxit, sensumque teneriore verborum ambitu intexuit, putant continuo in Heliconem venisse, & quidni venerint? quando ipsis pædagogulis, *Fauste precor gelida*, sonet altius, quam, *Arma, virumque cano*, & eligiaci omnes sordeant, si conferantur cum: *Qui mihi discipulus*. Sed unde hæc quæso vestra gravitas tanta, sapientia, & sanctitas; imo pigritia, arrogantia, & sinisteritas? Poetæ, quod prætenditis, obscuri sunt. Sed videte, ne hoc vitium a vobis sit, qui non assidua lectione redditis eos magis familiares. Quin & commentatores satis luculenti facem præferunt, quorum tædium si vel delicati ferre non potestis, vel ad graviora forte studia properatis potius, quam maturatis, en vobis sensus medullam notæ admarginales præstant. Sed inutilis est (ut causamini) eorum lectio, & (quod dixit 3 Zeno) ad perceptionem disciplinarum nihil alienius Poetica. Vobis quæ non legitis, An expectatis usui esse posse? discite, quid dicere Plinius solitus sit, 4 referente nepote suo: Nullum esse librum tam malum, ut non aliqua ex parte prodesset. Ac ne virtutes, & utilitates Poeticæ cogar in hoc transcursu licentioris, quam instituieram, præfationis recensere, D. Augustino vobis authore, colligite, quæcunque ab Ethnicis scripta sunt, & in usum vestrum vindicate, possessoribus illis injustis erepta. At ex Poetis plerique, dum tetrica volunt amœnare, verborum nuditate, atque rerum obscœnitate aurium reverentiam incessant, animi mores corrumpunt. Nolite, quæso, loqui, perinde ac si in Platonis Republica, aut cum perfectis hominibus viveretur, quasi vero detur sincerum aliquid, sine mali admistione purum, & ab

1 Epist. 14. l. 3.

2 De tranquillitate animi c. 15.

3 Diog. Laer. l. 7. de vitis Philos.

4 Ep. 5. l. 3.

ab omni terrena fæce quasi divino igne excoctum. Profert (habetis enim fatentem reum) hæc 1 Ægyptus noxia multa, & multa salubria cultori medicamenta; habet hæc Attica ut mel optimum, ita cicutam lethalem: & in amœno hoc prato urticis sæpe violæ, spinis rosæ internascuntur. Vos apum more omnia lustrate; optima libate. Neque enim, si quis ingenio bono male utatur, velitque per curiositatem esse ingeniose nequam, culpam in alium, quam in se conferat. Laudato sane, utilique exemplo castigant hodie, castrantque nequiores Poetas; uti & hunc nostrum Matthæus Raderus, quod & mihi in animo erat. verum, partim ne arguerer difficilia, & quæ Delio aliquo natatore, atque interprete, qui Sphingem acceperit, opus habent, sub prætextu obscœnitatis omisisse; partim, amicorum id a me efflagitantium precibus victus, Poetam integrum edidi. Quoniam autem *Castum* (ipsius 2 Catulii judicio) *decet esse pium poetam*, interpretem multo magis esse oportere judicavi, neque oleum flammæ addere, neque Veneris urticas, 3 οὔτε τὰς ἐκ τῶν βιβλίων ἀκάνθας ἐκλέγειν, ἀλλὰ τὰ χρησιμώτατα, καὶ ἀκοῆς ἄξια. consulto epigrammata obscœniora 4 silentio prætervexi, quæ alium malo, quam me, explicare, alium intelligere. quorum quidem lemmata obelo in priore editione transfixi, quo vada hæc, cæcosque scopulos cautius declinaret lector; non digitum ad lupanar intendi, qua me calumnia in circulo suo Græculo nescio quem agyrtam non puduit perstringere. Horruit mihi animus aperire sententiam, aut movere cloacam. neque enim volui hos esse Philænidis commentarios spurcidicos, Sotadicos, Lampsacenos, Cinædipolitanos, Ramiresianos. Illis itaque prætermissis, ac suppressis, ea maxime explicare, atque exornare curæ pretium duxi, quæ sublimia, acuta, mellis, leporis, 5 piperatæque facundiæ plena, in quibus ferventis fulmen ingenii & salsa dominatur libertas: atque hæc flosculo, seu nota hac ¶ insignivi. Denique, ne prologui amplitudo angustias regulares, & ipsius Myndi modulum excrescat; quoniam (ut ait 6 Plinius) benignum est, & plenum ingenui pudoris, fateri, per quos profeceris; obnoxii contra animi, & infelicis ingenii est, deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere: quia in tam arctati operis instituto, in quo brevitati, quantam tamen ferat elucidationis necessitas, studui, non datur ubique illud profiteri: hic agnosco me secutum editionem CL. V. Petri Scriverii, consuluisse MS. unum venerandæ antiquitatis, & fidei bonæ, in Bibliotheca Bodleiana, ut & alios duos MSS. Oxonienses; usum fuisse ope commentatorum, quotquot extant, omnium, in consilium adhibuisse P. Scriverii animadversiones, Gruteri notas, Facem artium, & Criticos alios; Anthologiam diligenter contulisse, historicos insu-

1 Plutarchus de audiendis Poetis ex Odyss. Hom.

2 16. Epigr.

3 Ulpianus apud Athenæum. l. 15. c. 3.

4 Τῷ ἀποσιωπῆσαι δῆλος γινόμενος δυσχεραίνων τῷ λόγῳ Epictetus Enchir. c. 55.

5 Sidonius Apoll. l. 5. epist. 8.

6 Epist. ad Natu. Hist.

insuper omnes, & auctores nostros συγχρόνους relegisse, quos ad Poetam intelligendum facere judicavi, quorum alios cito quandoque testes, ad alios lectorem sæpe brevitatis studio relego: neque sic tamen mihi ubivis fecisse satis, neque aliis. ita plane deplorata jacet spes gratiæ, aut etiam veniæ apud iniquiores impetrandæ. Sed gratuita usque fruantur malitia. Ego neque 1 ἀντιλακτίζων Isidis bajulos 2 μεγάλα λακτίζοντας κ' ἐπὶ ὄνου ἔργῳ μεγαφρονοῦντας, neque 3 crura suffringens canibus, qui si non latrant, hirriunt tamen; neque 4 armata elidens manu anseres, rabioso stridore in me impetum facientes, dum alius mihi tunicam lacerat, alius vincula calceamentorum resolvit, alius crus meum ferrato vexar morsu, in scientia, judicio, & candore eruditorum, & cordatorum securus acquiesco.

1 Plutarch. de Socrate. l. de Educ. puer.
2 Arriani Epict. l. 3. c. 14.
3 Cicero pro Roscio Am.
4 Petronius Arb. sub fin. Satyr.

5 --- τί με ὦ κάτω ἕλκετ' ἄμουσοι;
Οὐχ' ὑμῖν ἐπόνουν, τοῖς δὲ μ' ἐπισταμένοις.
Εἷς ἐμοὶ ἄνθρωπος, τρισμύριοι· οἱ δ' ἀνάριθμοι,
Οὐδείς. ---

5 Diog. Laert. epi. in l. Heracliti Anthol. l. 3. c. 33.

M. VAL.

M. VALERII MARTIALIS EPIGRAMMATΩN

LIBER I.

Epistolam ad Lectorem.

SPero me secutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non possit 1 quisquis de se bene senserit, cum 2 salva infimarum quoque personarum reverentia ludant; quę adeo 3 antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum 4 veris abusi sint, sed etiam 5 magnis. At mihi fama 6 vilius constet, & 7 probetur in me novissimum ingenium. Absit a jocorum nostrorum simplicitate malignus interpres, nec Epigrammata mea 8 scribat. Improbe facit, qui in alieno libro ingeniosus est. Lascivam verborum 9 licentiam, id est, Epigrammatum linguam excusarem, 10 si meum esset exemplum: sic scribit 11 Catullus, sic 11 Marsus, sic 11 Pedo, sic 11 Getulicus, sic quicunque perlegitur. Si quis tamen 12 tam ambitiose tristis est, ut apud illum in nul-

1 Quisquis sibi bene conscius nihil ad se pertinere suspicabitur, quæ ego sub nominibus fictis reprehendo.
2 Ep. 33. l. 10. not. 6.
3 Lucilio, qui Metallum, Lupum, Mutium nominatim secuit; Catullo, qui Mamurram & Metrodoro Scepsio Ortacilio, & aliis.
4 Propriis, ego a. fictis, & suppositis.
5 Magnatum.
6 Quam ut innotescere velim, famamq; aucupari ex aliorum infamia, quod fecerunt veteres illi. 7 Famæ alieni nominis ingenii mei famam postpono. Aliis parco, alios revereor, alios laudo, minimum laudis quæro ex ingenio meo: huic, si qua debetur, omnium novissime detur laus, *vel* probetur in me simplicis, candidique ingenii novum hoc commentum, quo vitia carpens periculis taceam. 8 Nova interpretatione sua faciat. aliter, atq; ego, qui scripsi, intelligat. *Persium non curo legere, Lælium, Decianum volo. Nasutum volo, non polyposum.* Nann. l. 9 cap. 4. *Accuset.* 9 Locutionem apertam, quæ ligonem ligonis nomine designat. Plin. 14. ep. 4. l. nuda verba. quo linguæ vitio non minus abstinendum Epigrammatario, quam medico: hic enim corpus, ille animum sanare vult. morbi itaque, & vitia propriis nominibus designanda. Al. *veritatem.* 10 Si ego jam primus hoc facerem, nec alii ante me fecissent. Bodlejanus MS. scripsit. 11 Epigrammatographus. Sidon. 9. carm. Gyrald. vit. Poet. & noster sæpe infra. 12 Supra modum, & affectate tristis.

13 Simpliciter, aperte, sine ambage, aut fuco, ita Cic. 6. Ver. *Latine me scitote, non accusatorie loqui*. vide & epigr. 21. l. 11. Porro Latini simplices, & ingenui habebantur, 14. Lib. Epigrammatum, quorum linguam lasciviam, & licentiosam esse oportet, ut sup. n. 9. 15 Jure optimo, & judicio max. Tetrastichon hoc, quod in aliis edit. tertiam usurpavit sedem, loco suo redonavit Cl. Scriverius ex consilio MS. Bodlejani: in quo Epistolæ pedissequa est inscriptio: *Idem ad Catonem Epigram. &c.*

la pagina 13 Latine loqui fas sit, potest Epistola, vel potius 14 Titulo contentus esse. Epigrammata illis scribuntur, qui solent spectare 15 Florales. Non intret 15 Cato theatrum nostrum; aut si intraverit, spectet. Videor mihi meo jure facturus, si Epistolam versibus clausero.

¶ Ad Catonem I.

Nosses jocosæ dulce cum sacrum Floræ,
Festosque lusus, & licentiam vulgi,
Cur in Theatrum Cato severe venisti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

Floralia in honorem Floræ, e meretrice Deæ factæ, agebantur a meretricibus veste exutis omni cum verborum licentia, motuumq; obscœnitate, quorum spectandi gratia Theatrum ingresso Catone, populus ut mimæ nudarentur, postulare erubuit: cujus rei causam cum ex Favonio latus suum tegente cognovisset, discessit e theatro. Val Max. lib. 2. cap. 10. Seneca Epist. 97.

Ad Lectorem II.

Hic est, 1 quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
2 Argutis Epigrammatum libellis:
Cui, Lector studiose, 3 quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent poetæ.

1 Se calamo digitoq; commonstrat Poeta Ep. 99. l. 9. & l. 5. Ep. 13. & l. 10. ep. 9. 2 Epigrammatis (quod est poema breve, cum simplici cujuspiam rei, personæ, vel facti indicatione, aut ex propositis aliquid deducens. Jul. Scal. 3. Poet. c. 125.) virtutes duæ sunt, Brevitas, & Argutia, quibus venustatem addas. lib. 7. ep. 24. & Ep. 62. l. 12. n. 1. 3 *Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit*. Ep. 13. l. 5. & ep. 94. l. 3. n. 5.

Ad Lectorem, ubi Libri venales. III.

Qui tecum cupis esse meos ubicunque libellos,
Et 1 comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
2 Scrinia da magnis, me manus una capit.

1 Comites scilicet facundos, qui pro vehiculo sunt in via, *ut habet Mimus*. 2 Ingentia librorum volumina scriniis reponantur, meus hic libellus ἐγχειρίδιον est.

Ne tamen ignores, ubi sim venalis, & erres
Urbe vagus tota: me duce certus eris.
3 *Libertum docti Lucensis quære* 4 *Secundi,*
5 *Limina post Pacis, Palladiumque forum.*

3 Docti viri mancipia, quorum operam, & fidem in studiis, librisve exscribendis probassent, manumiserunt, ut sui aliquando juris essent. 4 Ita Scriverius, ne nuda patroni patria apponeretur sine nomine, cum antea legeretur, *Secundum*. 5 Ad pacis templum, & Palladium, seu Transitorium forum, in quarta urbis reg.

Ad Librum suum. IV.

1 *Argiletanas mavis habitare tabernas,*
Cum tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu nescis 2 *dominæ* 3 *fastidia Romæ:*
Crede mihi, nimium 4 *Martia turba sapit.*
5 *Majores nusquam ronchi, juvenesque, senesque:*
Et pueri 6 *nasum* 7 *Rhinocerotis habent.*
Audieris cum grande 8 *sophos,* 9 *dum basia captas,*
10 *Ibis ab excusso missus in astra sago.*
Sed tu, ne toties 11 *domini patiare lituras,*
Neve notet lusus 12 *tristis* 13 *arundo tuos;*
14 *Ætherias, lascive, cupis volitare per auras:*
15 *I, fuge; sed poteras tutior esse domi.*

1 Bibliopolarum tabernas in Argileto imo, in II. Regione urbis. 2 *Romanorum rerum dominorum,* ut Epigram. 124. lib. 14. 3 Censuræ, judiciique notas ex oculis, vultu, nutu, supercilio, cæterisque moribus perspectas, ipsum fastidium. 4 Romani Marte oriundi. 5 Sonantiores sannæ, & irrisiones nusquam sunt quam Romæ. 6 Ut dextra fidei, genua misericordiæ, supercilium gravitati, & fastui, &c. ita nasus irrisioni dicatus, censuræ, & acri judicio. Ep. 2. l. 13. & passim apud authores. 7 Cui ingenti cornu munitus, validus nasus, spect. l. ep. 9. 8 Ab auditoribus acclamatum recitanti σοφῶς, θείως, μεγάλως, *Pulchre, bene, recte! Euge, belle! Facete, laute, lepide, nihil supra!* Sidonius Ap. l. 1. *Ad sophos meum, &c. Ob hoc illi maximum sophos &c.* 9 Dum captas approbationes, quas veteres amplexu, & basiis attestabantur. 10 Excipient te quidem gremio, sed ut te sago in sublime jactent per ludibrium, & procacitatem, ut solent canes excipere. quod ab Othone factitatum refert Suet. c. 2. Gal. *Bernar.* Angl. *tosse in a Blanket*, quod Græcis παλμὸς dicitur, latinis *Sagatio*, exprobratque illi famæ cupiditatem, qui ad astra tolli velit. vel ad Rhinocerotis nasum respicit, quo ursum, seu urum in astra tulit l. spect. ep. 22. 11 Emendantis, & ad limam revocantis. 12 Severa, censoria. 13 Calamus scriptorius, ep. 38. l. 14. 14 Prodire in vulgus gestis, versarique in hominum manu, imo jactaberis in astra, ut supra num. 10. 15 *Epitrope Sarcastica.*

¶ Ad Cæsarem. V.

Contigeris nostros, Cæsar, si forte libellos,
Terrarum dominum pone 1 *supercilium.*

1 Sepone Cæsaream majestatem, Imperatoriam gravitatem, severitatem Censoriam, vide n. 6. supra epigram. 4.

2 *Con-*

2 Namque & vos imperatores in triumphis patientes ferre soletis dicteria, & scommata militum vobis alternis carminibus conviciantium. vide ep. 7. l. 7. & Sueton. Jul. cap. 40. & Dionem l. 43. 3 Mimam saltatricem, ab Orchestræ pulpito, quod θυμέλη vocatur, nominatam, Latini uxorem. Juv. Sat. 1. vers. 37. 4 Mimum Domitiano charum. Suet. Domit. c. 15. & ep. 29. l. 9. n. 2. Ang. Politian l. 7. epist. ad Guarinum. 5 Hilari, serena, facili. 6 Susceperat enim Domitianus censuram perpetuam, etiam in carmina famosa asper. Suet. c. 8. Domit. 7 *Musa verecunda est, vita jocosa mea est.* Ov. 2. Trist.

2 *Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi:*
Materiam dictis nec pudet esse ducem. 2
Qua 3 Thymelen spectas, 4 derisoremq; Latinum;
5 *Illa fronte precor carmina nostra legas.*
Innocuos 6 censura potest permittere lusus:
7 *Lasciva est nobis pagina, vita proba est.*

Ad Marcum. VI.

Ex persona Domitiani offensi intempestiva poetæ (Epigrammata sua Cæsari, dum naumachiam pararet, offerentis) interpellatione: & exitium poetæ, carminibusque in aquas abjectis minati. vide epigr. 99. l. 3. & epigr. 54. l. 5.

DO tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis;
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

* De Leone Cæsaris. VII.

* MS. B. De aquila, & puero.
1 Domitiani leones lepori parcentes anteponit Jovis aquilæ Ganymedem rapienti. vide ep. 15. infra, & 23, 45, 49, 52, 61, & 105. 2 Ganymedem Trois fil. vide ep. 50. l. 5. 3 Solicitis, ne puer excideret, vel læderetur. sic ep. 104. *timidos tenere dentes.* 4 A Cæsare exhibitos. 5 Ne lædatur lepus, impetrat. *Striv.* mansuescit. 6 Certe hæc sunt majora, quod leoni magis propria præda sit lepus, quam aquilæ puer, & consequenter Domitiani hoc miraculum majus, quam illud Jovis. *Adulatorie.* 7 Alii *utrisque.*

1 *ÆTherias aquila 2 puerum portante per auras,*
Illæsum 3 timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua 4 Cæsareos 5 exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
6 *Quæ majora putas miracula? summus 7 utriq;*
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

Ad Maximum, de columba Stellæ. VIII.

1 Carmen, quo Aruntius Stella Paravinus elegiographus Hiantidis suæ (ep. 21. l. 6. n. 1. & ep. 13. l. 7.) columbam deflevit, tanto superat carmen 2. & 3. Val. Catulli Veronensis de nequitia, morteq; passeris suæ Lesbiæ, quanto passere major est columba, vide ep. 13. l. 7. n. 2. & 3. 2 Imit. Catulliana: *Passer deliciæ meæ puellæ.* ut mox, *Tanto pessimus om. poeta: quanto, &c.* 3 Ipsa Catulli patria, *Emph.*

1 *STella 2 delicium mei columba,*
3 *Verona licet audiente dicam,*
Vicit, Maxime, passerem Catulli.

Tanto

Tanto Stella meus 4 *tuo Catullo,*
Quanto passere major est columba.

4 Concivi forte, vel quem admirari solebat hic Max.

¶ Deciani dogma laudat. IX.

QUod 1 *magni Thrasea*, 2 *consummatique* 3 *Catonis*
4 *Dogmata sic sequeris,* 5 *salvus ut esse velis;*
Pectore nec nudo strictos incurris in enses;
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
6 *Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:*
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

1 Thras. Pœti constantis viri, imo virtutis ipsius, inquit Tacit. 16. Annal. Sueton. Ner. Arrian. Epict. l. 1. c. 1. &c. qui a Nerone jussus mori alacriter venas incidi jussit, sanguinem libans Jovi liberatori. 2 Omnibus numeris absoluti viri, Stoici perfectissimi. 3 Qui ne Cæsarem victorem videret, se Uticæ interfecit. cui hinc cognomen Uticensis. infra epigramm. 79. num. 8. 4 Placita, & decreta Stoica. *Mortem esse ad manum, portum, & libertatem a miseriis, &c.* 5 Ut tamen nolis tibi mortem consciscere, quod fecerunt illi. Alii leg. *talis ut esse v.* idest eorum similis. 6 Nolo virum, qui molliter, & desperanter ad mortem quasi remedium confugiat, hunc volo, qui mala fortiter toleret, perferatque. τὸ δ' ἀποθνήσκειν, φεύγοντα πενίαν, &c. Arist. Nicom. 3. 7. vide ep. 80. l. 2. & ep. 57. l. 11. & Eurip. Her. Fur. act. 5. Ἐγκαρτερήσω θάνατον, καίπερ ἐν κακοῖσιν ὤν, &c.

In Cottam. X.

BEllus homo, & magnus vis idem, Cotta, videri;
1 *Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.*

1 Est enim *Bellus* dim. a bonus. *pretty*. ep. 7. lib. 3. ep. 62. quod de bono, magnoque non dicitur. Bellus item dicitur, qui placenter & ad voluntatem loquitur, quod pusilli animi est, epigramm. 46. l. 10. vide & epig. 39. l. 12. Forte & hic Cotta πτωχαλαζών, qui pauper cum esset, dives haberi voluit.

De Gemello, & Maronilla. XI.

PEtit *Gemellus nuptias Maronilla,*
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeone pulchra est? immo fœdius nil est.
1 *Quid ergo in illa petitur, & placet?* 2 *tussit.*

1 MS. P. *Quid igitur in illa appetitur, & placet? tussit.* 2 Hinc Phthisicam esse conjicit, speratque se brevi elaturum. vide l. 2. epig. 26.

Ad Sextilianum potorem. XII.

CUm 1 data sint equiti bis quina numismata, quare
2 Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Jam defecisset portantes 3 calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, 4 merum.

1 Ad vinum, & bellaria singulis Equitibus in spectaculis desidentibus dari sunt 10 nummi, Sestertii scilices. Sestertius autem continet Asses *duos cum medio*. unde Figura IIS, nostræ monetæ valet 1. d. *ob. q.* a *q.* quem geminat victoriatus 3. d. *ob. q.* ut & hunc den. 7. d. *ob.* omnes argentei. 2 Vicies, bis denis vicibus, quarum viginti 10. nummos longe excedunt: vel viginti IIS. non a. decies nummum (ut exponunt quidam.) id est 2000. Sestertia. 3 Aqua calida ad vinum temperandum. Lips. Elect. 1. c. 4. Vide & H. Salmuth ad Pancirolum. c. De cibi capiendi modo veterum. p. 538. 4 Vinum non dilutum, vide ep. 27. infra.

De Regulo. XIII.

ITur ad 1 Herculei gelidas qua 2 Tiburis arces,
3 Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
4 Rura, nemusque sacrum, 5 dilectaque jugera Musis
Signat vicina 6 quartus ab urbe 6 Lapis:
Hic 7 rudis æstivas præstabat porticus umbras,
Heu quam pene novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa
8 Gestatus bijugis 9 Regulus 10 esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
11 Quæ par tam magna non erat invidia.
12 Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
13 Stantia non poterant tecta probare Deos.

1 Herculem deum tutelarem colentis. de Hercul. Tiburtini bibliotheca A. Gel. 19. 5. 2 Opp. ad 17. lapidem ab urbe Roma. 3 Ad planiciem Tiburi subjectam scaturiunt aquę gelidæ, quę a colore lacteo, quem a venis habent sulphureis, Albulæ dicuntur. Vitruvius l. 8. c. 2. 4 Villam Reguli. 5 Reguli scilicet oratoris, docti, itaque Musarum clientis 6 Σημεῖα milliarium totidem. videtur autem ex ep. 30. l. 7. fuisse inter 3. & 4. lap. 7 Inculta, immorata. *Pathos*. Eademque ruinosa. 8 In gelidis hisce porticibus gestari veteres soliti essedo junctis mulis. Juven. Sat. 4. ver. 5. & Sat. 7. vers. 108. vel animi, vel valetudinis causa. 9 Hic fuit Reg. ille, quem Plin. ep. 5. l. 2. Regem improborum, & bipedum nequissimum appellavit, quem tamen Poeta palpat. 10 Jamque excessisset. 11 Ut quæ communem desiderantium, querentiumque, si Regulum oppressisset, invidiam diram ferendo non esset. 12 Hæc quidem damna fructui nobis, & voluptati sunt. hæc pericula vel magno pretio subeunda, quæ argumento sint nos diis curæ esse, ut in Regulo servato deorum providentiam agnoscamus. *Scilicet is superis labor est, ea cura quietos Sollicitat.* 13 Sed ruentia mox ut Regulus gestari desiit, deorum providentiam, & bonitatem arguunt, vide epigr. 38. infr.

¶ D:

¶ De Arria, & Pato. XIV.

1 *Casta suo gladium cum traderet Arria Pato,*
Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
Si qua fides, vulnus quod feci, non dolet, inquit;
2 *Sed quod tu facies, hoc mihi, Pate, dolet.*

1 Cæcinæ Peto, qui in partibus Scribonianis contra Claudium fuisset, ad mortem adacto, uxor Arria extractum e suo vulnere pugionem marito porrexit, cum voce: *Non dolet*. Tacit. An. 16. Dio. l. 60. Plin. l. 3. epist. 16. egregie. 2 Tu enim vita mea mihi charior.

¶ Ad Cæsarem. XV.

Delicias, Cæsar, lususque, jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi;
Cum prensus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Unde potest avidus capta leo parcere præda?
Sed tamen esse tuus dicitur; ergo potest.

Domitianum se Dominum, ac Deum nostrum appellari volentem poeta palpans, Jovi componit, imo præfert, sumpta occasione a leonibus, qui lepori per rictus eorum discurrenti pepercissent. Quod Imperatori tribuit, cujus scilicet leones sunt. supra ep. 7.

¶ Ad Julium. XVI.

1 *O Mihi post nullos Juli memorande sodales,*
Si quid 2 longa fides, canaque jura valent;
3 *Bis jam pene tibi consul trigesimus instat,*
Et numerat 4 paucos vix tua vita dies.
5 *Non bene distuleris, videas quæ posse negari;*
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Exspectant curæque, 6 catenatique labores,
Gaudia non 7 remeant, sed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, 8 complexuque assere toto:
Sæpe fluunt imo 9 sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

1 Transcriptus hic versus ab Ov. 4. eleg. 1. Trist. 2 Veteris, & probatæ amicitiæ, per annos 34. fides. vide ep. 14. l. 12. 3 Pene jam sexagenarius. Romanos annos a consularibus numerasse fastis notum est. 4 Reliquæ vitæ tibi jam sexagenario: vel. præteritæ, cum tibi ærumnis, curisque distracto perpauci illuxerint dies felices, & hilares. quippe ζῆν Epicureis sonat nitide, & delicate vivere. τὸ δὲ ζῆν τί ἐστι; B. τὸ πίνειν, &c. Arist. 5 Non prudenter feceris differendo voluptates in futurum tempus, quod incertum est. 6 Invicem connexi. Ubi *Finis alterius mali gradus est futuri.* 7 Alii *remanent*. 8 Vindica, supinis manibus accipe, obviis ulnis amplectere. 9 Etiam dum capessis, & amplexaris.

Ad Cæcilianum. XXI.

DIc mihi quis furor est? turba spectante 1 vocata,
Solus 2 boletos, Cæciliane, voras?
3 *Quid dignum tanto tibi ventre, gulaq; precabor?*
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

1 Conviviis invitatis. 2 Fungorum genus nobilissimum, novissimum gulæ irritamentum, &, ut jocatus est Nero, *cibum Deorum*. Namque venenato boleto Agrippina Claudium Cæs. extinxit, qui deinde Imperatorum Rom. more consecratus est, & in Divorum numerum relatus. *Vilibus ancipites fungi ponentur amicis: Boletus domino; sed qualem Claudius edit, &c.* Juv. Sat. 5. Tacit. 12. An. Sueton. Claud. c. 44. Dio. l. 7. hinc & Sen. ἀποκολοκύνθωσις. 3 Scriverius. *Quid dignum tanto ventrique, gulaque precabor?* Ita & MS. Bodl. nisi quod librarius prave scripserat *veneri*.

¶ De Porsena, & Mucio Scævola. XXII.

CUm 1 peteret 2 regem decepta 3 satellite 4 dextra,
5 *Injecit 6 sacris se peritura 6 focis.*
Sed tam 7 sæva 7 pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis jussit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
8 *Major decepta fama est & gloria dextræ.*
Si non errasset, fecerat illa minus.

1 ὥρμησε. *assaulted, assassinated.* 1 Porsena historia nota ex Livio. 2 Halycarnas. 5. Val. Max. l. 3. cap. 3. Sen. epist. 66. 3 Scriba, quem pari cum rege ornatu sedentem, regem credidit. 4 Mucii Scævolæ. 5 Alii *Ingessit*. 6 Accenso ad sacrificium foculo. 7 Epitheta *sæva*, & *pius* per Hypallagen transposita vult Ramiresius, signata potius, & ad rem accommodata arbitror, ut Porsena tanta viri constantia attonitus ex sævo hoste pietatem indueret, Mucio ad suos remisso. 8 Acclamatio epigrammatis encomiasticis solemnis. Majorem scilicet laudem meretur constantia ultrix manus errantis, quam tanti facinoris fiducialis inceptio. Vide ep. 30. l. 8. & ep. 25. l. 10.

De leone, & lepore. XXIII.

1 *QUid nunc sæva fugis placidi lepus ora leonis?*
Frangere tam parvas non didicere feras.
2 *Servantur magnis isti cervicibus ungues,*
3 *Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.*
Præda canum lepus est, 4 vastos non implet hiatus.
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

1 Vide ep. 7. & 15. supra. Hic autem Domitiano adulatus magnanimitatem, & generosum pectus tribuit, quali in minores prædas supplices, & jacentes utuntur leones. *Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni, &c. At lupus, & turpes instant morientibus ursi*, Ovid. 3. Trist. 5. el. 2 Respicit ad naturam leonum, qui unguium mucrone in pedum quasi vaginas recondito incedunt, ne hebetent, refringantve. Plin. 15. 8. Solinus c. 30. 3 Spernit aquila muscas, leo leporem, Domitianus Dacos, qui hac tempestate a Domitiano cœperant deficere. 4 Leonis.

Ad

Ad Cottam. XXIV.

INvitas nullum, nisi 1 cum quo, Cotta, lavaris,
Et dant 1 convivam balnea sola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocasses:
Jam scio me 2 nudum displicuisse tibi.

1 Quem in balneis mutoniatum conspexeris. 2 Non bene vasatum, l. 3. epig. 50. & lib. 7. epigr. 54.

Ad Decianum. XXV.

ADspicis 1 incomptis illum, Deciane, capillis?
2 Cujus & ipse times 3 triste supercilium;
Qui loquitur 4 Curios, assertoresque Camillos;
5 Nolito fronti credere, 6 nupsit heri.

1 Illum hirsutum, *cujus Hispida membra quidem, & duræ per brachia setæ Promittunt atrocem animum.* 2 Cujus gravitatem, quæ in superciliis apparet, & tu ipse, o Deciane, qui Stoicus es, verearis. 3 Σκυθρωπῶν ἄντικρυς, καὶ τὰς ὀφρῦς ἔχοντα ἐπάνω τῆς κορυφῆς. 4 Continentiam Curii, & rigidam F. Camilli fortitudinem. i. e. qui laudat priscam continentiam, & austeritatem. 5 *Fronti nulla fides.* 6 Muliebria passus est. *inter Socraticos notissima fossa cinædos.* Vel etiam nupsit, ut Nero Pythagoræ cuidam. *Sulp. 2. histor. sacræ,* ipsi Sporus, *Suet. c. 18. Ner.* Gracchus Cornicini, *Juv. sat. 2.*

¶ Ad Faustinum. XXVI.

EDe tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
1 Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec sileant * nostri, 2 prætereantque 3 senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam?
4 Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
5 Post te victura per te quoque vivere chartæ
Incipiant. 6 cineri gloria sera venit.

1 Quod probent Græci, ac * Latini. Cecrops a. Athenarum conditor: Pandion instaurator: arces in tutela Palladis Athenarum præsidis. 2 Non prætereant, id est, omne laudis punctum illi tribuant. Metaphora a suffragiis, quæ in tabulas cereas referebantur per puncta: e quibus plurimorum censu magistratus *creari*: pauciorum, à populo *agitari*: nullorum *præteriri* candidatus dicebatur. Hor. ad Pisones, *Centuriæ seniorum agitant,* &c. 3 Qui maturioris judicii, vel alludit ad Centurias seniorum, *ut modo.* 4 Noli te dulcissimo studiorum fructu defraudare, nominis scilicet immortalitate, & famæ in vivis dulcedine. 5 Ingenii tui fœtus, te potius in vivis, & ipse vitam ingrediatur, quam posthumus edatur. 6 Vivus itaque fruere famæ dulcedine. supra ep. 1. & epig. 25. l. 5.

Ad Sextilianum. XXVII.

SExtiliane, bibis, 1 quantum subsellia quinque,
Solus. 2 aqua toties ebrius esse potes.

Vide ep. 12. supra. 1 *Synecdoche.* quantum quini equites, qui in subselliis 14. ordinum. 2 Potes, quoties sitis, aqua pota sitim tuam sedare, exponit Scriverius. Ego Hyperbolice dictum arbitror.

3 *Nec confessorum vicina numismata tantum,*
Æra sed a cuneis ulteriora petis.
4 *Non hac Pelignis agitur vindemia prælis,*
Uva nec in Tuscis nascitur ista jugis;
Testa sed 5 antiqui felix 6 siccatur 5 Opimi,
Egerit & nigros Massica cella cados.
A caupone tibi 7 fax Laletana petatur:
8 *Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.*

3 Nec ad vini nummos solum corrogas ab assidentibus tibi in eodem gradu, vel cuneo, sed & petis æra ulteriora a cuneis, id est ab iis, qui a fronte infra, vel a tergo supra sedent in eodem cuneo, seu ulteriore cunei gradu, vel in aliis utrinque cuneis. Sunt qui de missilibus intelligunt, quæ ille bibo undequaque rapiebat. de cuneis vide Lipf. de Amph. 13. & Bul. de Circo c. 34. 4 Neque vilia bibit vina Peligna, aut Tuscana, sed generosissima, Opimiana, & Massica: cum tot calicum trahoni magis competeret vapidum, turbidumque Laletanum. 5 L. Opimio Cos. A.U.C. DCXXXIII. ea cœli erat temperies, ut vini optimi summa proveniret copia, quod in annos CC duraret. Plin. l. 14. c. 4. 6 Exhauritur. 7 Feculentum, & turbidum vinum ex Laletania in Hispania. Legitur & *Lacetana*. 8 Si excedis numerum cyathorum, qui in cœna sumuntur decem tantum, cum lautissimæ cœnæ modus sit sextarius, qui duodecim continet cyathos.

Ad Procillum. XXVIII.

1 *Hesterna tibi nocte dixeramus,*
2 *Quincunces, puto, post decem peractos,*
Cœnares hodie ut, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putasti,
3 *Et non sobria verba subnotasti;*
Exemplo nimium periculoso.
4 *Μισῶ μνήμονα συμπότην, Procille.*

1 Ego post quinquagenos cyathos (inter scyphos autem dicta, indicta; facta, infecta oportuit, tanquam in vino inscripta) bene potus te invitaram: tu serio, & sobrie accepisti, idque citra bonos mores, & satis cum periculo. 2 Quinq; cyathos continet quincunx, dividitur n. sextarius (ut As in 12. uncias) in cyathos 12. 3 *Reges dicuntur multis urgere culullis, Et torquere mero, quem perspexisse laborent.* Tyrannicum autem excipere ebriorum simplicitatem, & advertere, quæ bene potis excidant. 4 Odi, o Procille, memorem compotorem. citat hunc versum Lucianus in συμποσίῳ, & Plutarchus initio lib. 1. quæst. Sympos.

De Acerta. XXIX.

1 *Hesterno fœtere mero qui credit Acerram,*
Fallitur, 2 in lucem semper Acerra bibit.

1 Negando magis affirmat, excusando Acerram acrius incusat. 2 Compotationes in lucem protrahit, adeoque noctis, non diei hesternæ merum olet.

Ad Fidentinum. XXX.

Fama refert nostros te, 1 Fidentine, libellos
Non aliter populo, quam recitare tuos.

1 Plagiarium hunc proscindit infra, epigr. 38. 54. 73.

2 Nam quod emis, possis dicere jure tuum. l. 2. epig. 20.

Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam.
2 Si dici tua vis; hęc eme, ne mea sint.

De Diaulo medico. XXXI.

Adspirabat chirurgus Diaulus ad nobilissimam

Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus:
Cœpit, quo poterat, clinicus esse modo.

medicinę partem, ut Clinicus tandem Imperatores lecto affixos viseret, curaretq; desperans tandem, nescio qua de causa, se ad Libitinam contulit, e chirurgo vespillo factus. nec minus interea Clinicus, est.n. argutia epigrammatis in voce κλίνη, quæ & *lectum*, & *feretrum* significat. Clinicus item medicum, & sandapilarium, seu vespillonem, vide infra epig. 48. & epig. 74. l. 8. Notus est jocus Diogenis in quendam, qui ex malo athleta factus est æque bonus medicus.

De Encolpo. XXXII.

1 Voverat Encolpus Auli Pudentis centurionis amasius crines suos Phœbo, ut primum dominus suus ad primipilatum (quæ

1 Hos tibi, 2 Phœbe, vovet totos a vertice crines
Encolpus, domini centurionis amor:
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili.
Quam primum longas, Phœbe, recide comas:
Dum nulla teneri sordent lanugine vultus,
Dumque decent fusa lactea colla 3 jubæ:
Utque tuis longum dominusque, puerq; fruatur
Muneribus, 4 tonsum fac cito, 5 sero virum.

proxima erat dignitas) eveheretur. Rogat Deum poeta, ut puerum quam citissime voti compotem reddat, quod utrique eorum gratum sit futurum. vide epig. 45. l. 5. 2 Excedentes ex ephebis comæ (quam pueri aluerant) detonsæ primitias Phœbo consecrabant, plurimi Delphos profecti, Æsculapio alii, alii fluviis patriis, aquæ hunc honorem tribuentes, ut alimoniæ parenti, vitæque conservatr ci. Lucian. περὶ τῆς συρίης Θεῦ. 3. *Metaph.* comæ. 4 Compotem voti, assecuto scilicet Pudente Primipili dignitatem, ut tondeatur. 5 Quo diutius amore ejus fruatur Dominus.

Ad Sabidium. XXXIII.

Odi te Sab. gratis, neque enim odii mei rationem

Non amo te, Sabidi, nec possum dicere, quare;
Hoc tantum possum dicere, non amo te.

reddere valeo, an ab animi pravitate, morum dissimilitudine, & siderum contrapositione, antipathia, genio infesto, seu malo omine. Ita Senecæ Thyestes: *rapior, & nescio quo, sed rapior.* & *Nihil timendum video, sed timeo tamen*, vel argutius, merito te odi, neque tamen per modestiam licet effari odii mei causam, vel propter oris tui impuri graveolentiam non sustineo apud te longiore uti sermone, hoc tantum dico, *Non amo te*, & ad hanc expositionem facit epig. 17. l. 3.

De Gellia. XXXIV.

Amissum non flet, cum sola est Gellia, patrem,
Si quis adest, jussæ prosiliunt lacrymæ.

1 Non

1 Non dolet hic, 2 quisquis laudari, Gellia, quærit;
Ille dolet vere, qui sine teste dolet.

1 Sciv. *Non luget:* M. S. Bodl. *Sic luget quisquis.* 2 Quisquis e lacrymis laudem captat, quæ turpius numquam fluunt, quam ubi finguntur. vide ep. Græca l. 2. tit. 15.

Ad Lesbiam. XXXV.

3 INcustoditis, & apertis, Lesbia, semper
Liminibus peccas, nec tua 2 furta tegis:
Et plus spectator, quam te delectat adulter:
Nec sunt grata tibi gaudia, si qua latent.
At 3 meretrix abigit testem 4 veloque, seraque:
Raraque 5 Summeni fornice rima patet.
A 6 Chione saltem, vel ab 6 Helide disce pudorem:
7 Abscondunt spurcas hæc monumenta lupas.
Nunquid dura tibi nimium censura videtur?
Deprendi veto te, Lesbia, non futui.

1 Janitorum enim ministerio usæ istæ Dominæ. Ovidius 1. Amorum. 6. el. 2 Furtiva Veneris gaudia, adulteria. *celari vult sua furta Venus.* Tibul. 3 *Ignoto meretrix corpus junctura Quiriti, Opposita populum submovet ante sera,* &c. Ovid. 13. el. l. 3. Amorum; cui consonat, si non ortum debet hoc epigramma. 4 Velo ex centonibus januæ appenso, ne per forium rimas introspici possit. 5 *Summæni*, id est lupanarium in Summœnio, namque hic habitabant meretrices, unde *Summænianæ uxores* dictæ, ut & *Suburranæ*. Suburra namque Varroni l. 4. de lingua Lat. dicta, quod sub muro terreo Carinarum, ut & Summœnium, quod sub antiquis mœnibus. hic a. contrahitur ex Summœnii. aliis placet, ut sit Ablativus Adjective, mihi non ita. 6 Prostibulo illius temporis, vel nomine forte fictitio. 7 Atque hæc Summœnia veterum murorum monumenta tegunt vulgata illa prostibula. vel intellige diobolaria illa scortilla servis, & infimis hominibus prostantia inter sepulchra, & monumenta; quas epig. 93. l. 3. *bustuarias* appellat *mœchas*. vide Turneb. l. 13. c. 19.

Ad Cornelium. XXXVI.

VErsus scribere me parum severos,
1 Nec quos prælegat in schola magister,
Corneli, quereris: sed hi libelli,
Tanquam conjugibus suis mariti,
2 Non possunt sine mentula placere.
3 Quid si me jubeas 4 Thalassionem

1 Nec graves epopœjas, & tragœdias, quas *prælegat tumidus rauca voce magister*, ut hortatur Musa, ep. 3. l. 8. 2 Ita nec epigrammata sine lascivia, & aculeo. 3 Quemadmodum inepte faceret ille, Qui Thalassionem (carmen omni verborum obscenitate & conviciorum licentia refertum, ut novæ nuptæ aures returaret) pudicis verbis, nec Fescennino convenientibus conderet: non minus absurde ego, si epigrammata scriberem lingua non epigrammaton, quæ verba amat lasciva, aperta, & dominantia. 4 Carmen nuptiis solenne apud Romanos, ut Hymenæus apud Græcos: cujus nomen, & inventionem nonnulli tribuunt militi cuidam Hersiliam ad Romulum ferenti in raptu Sabinarum. alii παρὰ τὸ ταλάσιον, quod puellæ ad nubilem ætatem lanificio exercitæ nupturæ jam primo ad limen mariti venientes, postes laneis ornabant vittis. alii dicatum tradunt nescio cui Thalasso Deo boni in nuptiis ominis. alii Veneri θαλασσία pontigenæ, quæ dea γαμηλία & γενετυλλὶς propter humoris salsi vim animalem, & fecundam.

5 Si quis poscat, ut in Floralibus (de quibus supra epigr. 3.) non nudæ agant meretriculæ: si quis in togatis meretricibus requirat pudorem

Verbis dicere non Thalassionis?
5 Quis Floralia vestit, & stolatum
Permittit meretricibus pudorem?
Lex hæc carminibus data est jocosis,
6 Ne possint, nisi pruriant, juvare.
Quare deposita severitate,
Parcas lusibus, & jocis, rogamus:
Nec 7 castrare velis meos libellos.
8 Gallo turpius est nihil Priapo.

matronarum, quarum propria est stola: aut si quis stola matronali tegi velit meretrices: desideret idem in epigrammatis verecundiam, quod utiq. absurdum æque. it. 6 *Quæ tum denique habent salem, ac leporem, Si sint molliculæ, ac parum pudica, Et quod pruriat, incitare possint.* Cat. eleg. 16. 7 Petulantiam, verba lasciva, & libidinosa tollere. 8 Galli sacerdotes matris Deum erant omnes castrati. Priapus hortorum præses prægrandi pene (ut Veneris filium decet) conspiciendus: ut itaque minime deceret Priapum, (cujus sola admiratio in hac parte) castrari, ita nec epigrammata, (quæ lascivia, & aculeo maxime placent) pruritu orbari.

¶ Ad Lucanum, & Tullum. XXXVII.

* Nobile par fratrum, quorum pium amorem celebrat Plinius Sec. epist. 18. lib. 8. vide & ep. 52. l. 9. & Tac. 3. Hist.

*1 SI, * Lucane, tibi, vel si tibi, * Tulle, darentur*
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior:
Diceret, infernas & qui prior isset ad umbras:
2 Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

1 Si possetis per mortem alternam vobis invicem indulgere vitam, quod de Castore, & Polluce Lacedæmoniis Ledæ filiis ferunt poetæ. 2 Ego in æterna mortis conditione manebo, ut tu in æternum vivas.

Ad Bassam. XXXVIII.

1 In tam vilem usum formato. vide epig. 12. lib. 11. Plin. l. 33. c. 12. Clem. Alexan. Pæd. l. 2. c. 3.

VEntris onus 1 misero, nec te pudet, excipis auro,
Bassa: bibis vitro, carius ergo cacas.

¶ Ad Fidentinum. XXXIX.

1 Pro more poetarum, qui carmina sua recitabant publice in æde Apoll. Palatini, theatris, templis, hortis &c. vel privatæ, & coram paucis. 2 Hunc exagitat supra ep. 52.

QUem 1 recitas, meus est, o 2 Fidentine, libellus:
Sed male cum recitas, incipit esse tuus.

Ad

Ad Decianum. xl.

SI quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, famaque novit 1 avos:
Si quis 2 Cecropiæ madidus, Latiaque Minervæ
Artibus, & vera simplicitate bonus:
Si quis erit 3 recti custos, imitator honesti,
4 Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit 5 magna subnixus robore mentis,
6 Dispercam, si non hic Decianus erit.

1 Priscos illos propter amicitiam sincere cultam decantatos, Herculem, & Theseum, Damona, & Pythiam, Pyladem, & Oresten, &c. Alii legunt *anus*; id est fama vetusta, diuturna, multis retro sæculis celebrata. Ita Catullus, *& facile hæc charta loquatur anus.* & noster epig. 4. l. 12. *Fama loquax, chartaque dicet anus.* 2 Greca, Romanaque scientia, & artibus imbutus. ut supra ep. 26. n. 1. 3 Stoicæ disciplinæ satelles, & sectator. 4 *Et qui eo pervenit, ut nihil roget Deum, nisi quod rogare possit palam.* Seneca epist. 10. *qui aperto vovit voto*, nec *Labra movet metuens audiri.* 5 Fortis, & constans, 1supra hoc nomine collaudatus, epig. 9. 6 Execrationis formula.

Ad Lividum. xli.

1 *QUi ducis vultus, & non legis ista libenter,*
2 Omnibus invideas, Livide, nemo tibi.

1 Qui vultum adducis ad tristitiam, qui contracta fronte hæc improbas. 2 Infimus omnium sis precor, qui habeas, cur omnibus invideas: cur tibi, nemo.

¶ In Cæcilium. xlii.

URbanus tibi, Cæcili, videris.
Non es, crede mihi. quid ergo? 1 verna es.
Hoc quod 2 Transtiberinus 3 ambulator,
Qui pallentia sulphurata fractis
Permutat vitreis: quod 4 otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod 5 custos, dominusque viperarum:
Quod viles pueri salariorum:

1 Scurra impudens, & procax. vernæ a. qui in villis vere nati, &c. Festus: horum vero propria dicacitas, servilis assentatio, & maledicentia. ep. 3. l. 10. n. 1. 2 In ea urbis parte, quæ trans Tiberim, habitabant Judæi, & cetera plebecula, quæ sordidissimis victitabat servitiis. vide n. 4. ep. 93. l. 6. 3 Peripateticus vagus, qui obambulans promercalia clamitabat. *brunstone matches forbrokenglasses.* Diphilus *κατὰ τὴν ὁδὸν πωλεῖν εὔχομαι ῥόδα ῥαφανῖδας, θερμοκυάμυς, σέμφυλα. rupto qui poscit sulphura vitro.* Juv. 5. sat. nost. ep. 3. l. 10. n. 4. 4 Qui plebeculæ feriatæ Circo, sceneque vacanti, & duas res anxie optanti, Panem, & Circenses, cicer maceratum venditat. 5 Agyrta, circulator, medicus circumforaneus, *Montimbanco, a Quackſalver*, qui collo, & brachiis implicitas circumferebat viperas, quas velut innoxiæ essent, incantaverat, vel adversus noxiarum morsus se medicamentis munierat, sanaratve, quo theriacis, & alexipharmacis, quæ venalia gestabat, fidem faceret.

6 Clamore, dum promercalia clamitat tomacla.
7 Coopertis ollis, vel calefactorio subjecto, ne intepescant.
8 Exodiorum, & Atellanarum author; neque ille optimus: de exodiis, & Atellanis vi-

Quod fumantia qui tomacla 6 raucus
Circumfert 7 tepidis cocus popinis:
Quod 8 non optimus Urbicus poeta:
Quod 9 de Gadibus improbus magister:
Quod bucca est 10 vetuli loquax cinadi.
11 Quare desine jam tibi videri,
Quod soli tibi, Caeili, videris:
Qui 12 Galbam salibus tuis, & ipsum
13 Possis vincere 14 Sextium Caballum.
Non cuicumque datum est habere 15 nasum.
Ludit qui stolida procacitate,
16 Non est Sextius ille, sed caballus.

de, quæ ad Juv. 3. Sat. v. 173. & Sat. 6. v. 71. 9 Qui puellas saltatriculas e Gadibus insula levitate, & lascivia formosas circumducebat ad quæstum, alii legunt *improbis*, ut l. 5. ep. 79. Juven. 11. Sat. v. 162. 10 Perfrictæ per se cinædi fronti in dies adauget impudentiam, & loquacitatem ætas vitiis indurata, sed & intelligi potest de irrumatione. vide ep. 28. l. 2. & l. 11. ep. 62. 11 Quare desine tibi videri urbanus, & facetus, qui spurcissima hæc animalia, atque ipsa urbis καθάρματα, & περιψήματα improba scurrilitate longe superes. 12 Cæcilium Galbam Cæsaris Augusti illum morionem, qui in Mæcenatis gratiam doctus erat vigilanti stertere naso. Juv. Sat. 5. v. 4. 13 Te posse putes. 14 Scurram dicacem, quem Raderus Sestium Gallum vere dici putat, de quo Suet. c. 42. Tib. 15 Acumen, & argutiam joci, & derisionis, cui dicatur nasus, supra ep. 4. n. 6. 16 Non est Sextius Caballus, sed caballus, quadrupes bellua. epigr. 9. l. 10.

¶ De Porcia. xliii.

1 Historia nota ex Plutarchi Bruto. Valer. Max. l. 3. c. 2. & l. 4. c. 6. Dione 47. Appiano civ. 4. &c.

1 CONjugis audisset fatum cum Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram 2 satis hoc vos docuisse 3 patrem.
Dixit, & ardentes avido 4 bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba molesta, nega.

2 Alii *satis hoc docuisse patrem*, idest morte non vulgari, τὸ τραῦμα, & τὴν γαστέρα ἀρύνων ὄνυξι, & δακτύλοις ἐρευνῶν, & τὰ σπλάγχνα διαρρίπτων. Appian. c. 2. civ. bel. 3 Catonem, cujus morituri illa vox: *An nescis paulisper spiritu represso, aut capite ad parietem illiso emori licere?* vide supra ep. 9. n. 3. 4 Haustus sane calidus, sed gloriæ plenus, & plus quam fœmineus.

In Mancinum. xliv.

1 Antique pro *heri*
2 *Aprum ad convivia natum.* Quem integrum mensis inferebant Romani, non, &c.

BIs tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et positum est nobis nil 1 here præter 2 aprum:
3 Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ,

3 Non nobis apponebantur uvæ duracinæ,

Dul-

Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
4 *Non pyra quæ lenta pendent religata genista,*
Aut 5 *imitata breves punica mala rosas.*
6 *Rustica lactantes nec misit fiscina metas,*
Nec de Picenis venit oliva cadis.
7 *Nudus aper; sed & hic minimus, qualisq; ne-* (*cari*
8 *A non armato pumilione potest.*
9 *Et nihil inde datum est; tantum spectavimus* (*omnes.*
Ponere aprum nobis sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
10 *Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.*

4 Non pyra serotina, quæ ad maturitatem pendent ab arbore, vel in cella, vinculo religata e genista lenta. 5 Quæ βχλαυςι'ϑ, idest floris colore imitantur rosas flores brevis ævi, *aliis*, quod ipsa arbor brevis ævi fit, testante Plinio l. 16. c. 44. 6 Nec calatho rustico allata apponebatur nobis meta lactis, idest lac coagulatum, Angl. *cruds or fresh cheese*, in formam metæ Circensis, id est inversi turbinis, ceu pyramidis coactum. 7 Non inconditus (ut volunt quidam) sed absque aliis cibis, & obsoniis illatus. 8 *Nec dignus ferro Meleagri*, sed qualis ab inermi nano confici possit. 9 Neq; eum carptor scindens preministrabat, sed tanquam in Amphitheatro nobis pro spectaculo exhibitus est. 10 Sed tu objiciaris apro discerpendus, ut Charidemus a Domitiano.

Ad Stellam. xlv.

Lascivos leporum cursus, lususque leonum,
Quod 1 *major nobis charta minorq; gerit:*
Et bis idem facimus; nimium si, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone 2 *mihi.*

1 Musambertius interpretatur chartam majorem, Augustanam, seu Liviam, qua forte ad Domitianum scripsit epig. de lep. minorem, Hieraticam, qua hoc ad Stellam, &c. Raderus intelligi vult libellum de spectaculis pro minori, hunc primum pro majori. Ramiresius *majorem, & minorem* pro quacunque charta, vel innui longum illud epig. 105. infra, & aliquot ex his brevioribus, dispiciat lector. 2 Mihi ad cœnam vocato.

De Libro suo. xlvi.

Edita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

1 Ne hæ chartæ meæ pereant per libellorum brevitatem; faciam, quod Homerus, qui sæpius idem hemistichium, & inter alia hoc τὸν δ' ἀπαμειβόμενος, nonnunquam integros versus repetit. ita ego sæpius recurro ad leonem, & leporem.

¶ Ad Hedylam. xlvii.

Cum dicis propero, fac si facis, 1 *Hedyla; languet*
Protinus, & cessat debilitata Venus.
Expectare jube: velocius ibo retentus.
1 *Hedyla, si properas, dic mihi ne properem.*

1 *Hedylo* legendum vult P. S. Non esse se stupidum, qui ad Veneris metam blandis verbis instigetur; verum equum satis sua sponte currentem, nisi intempestive interpelletur,

Avidam 14 *rigens Dircenna placabit sitim,*
Et 15 *Nemea, qua vincit nives.*
At cum December canus, & bruma 16 *impotens*
Aquilone 17 *rauco mugiet:*
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam:
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & 18 *vernas apros,*
Leporemque forti callidum 19 *rumpes equo:*
20 *Cervos relinques villico.*
Vicina in ipsum sylva descendet focum
21 *Infante cinctum sordido.*
22 *Vocabitur venator, & veniet tibi*
Conviva clamatus prope.
23 *Lunata nusquam pellis, &* 24 *nusquam toga,*
25 *Olidaque vestes muriee: (cliens:*
Procul 26 *horridus* 26 *Liburnus, &* 27 *querulus*
Imperia 28 *viduarum procul.*
Non 29 *rumpet altum* 30 *pallidus somnum reus,*
Sed mane totum dormies.
31 *Mercetur alius grande, & insanum sophos:*
Miserere tu 32 *felicium;*
33 *Veroque fruere* 34 *non superbus* 33 *gaudio,*
Dum 35 *Sura laudatur tuus. (petit:*
36 *Non impudenter vita, quod reliquum est,* 37
Cum fama, quod satis est, habet.

14 Alii *recens Derceta*; alii *Dercelia*, &c. 15 Fons. 16 Meton. efficientis. 17 Fremente. 18 Indigenas. 19 Franges, ut supra ep. 23. vel venatu delassabis, & occides. ep. 14. l. 12. 20 Quibus capiendis studium cursus, & voluptas minor, quam in lepore. 21 Villici infantum turba rustica, ep. 66. l. 4. n. 10. 22 Invitabitur venationis socius. alii *Venabitur vocatus*, id est conviva, quem voles e vicinis ep. 57. l. 3. 23 Non aderunt nobiles Rom. quibus in calceis lunulæ formam gestare moris erat; literam scilicet C. notam centenarii numeri patriciorum a Romulo institutorum. vide & conjecturas Plutarchi, probl. 76. 24 Non togati anteambulones, clientes, & cæteri sportularum, salutationumque asseclæ, ep. 47. n. 4. & epig. 51. lib. 10. 25 Et purpurati, muricis infectionem olentes. vide ep. 4. lib. 4. n. 6. 26 Præco publicus e Liburnia oriundus, cujus in conciliuin vocantis, reos citantis, actiones proclamantis vox non paucis horrorem incutit. 27 Frequentibus querelis patrono molestus. 28 Quæ importunæ, & satis cum imperio defunctorum virorum res administrant, patronorum usque operam exigentes. 29 Qui tua sub Galli cantum ostia pulsat. 30 Anxius, causæque metuens. 31 Alius irrequieto labore aucupetur insani populi auram sibi tanquam diserto patrono acclamantis, σοφως. vide supra ep. 4. n. 8. *Insanum sophos*, contradictio implicita, vel Hypallage, *plebis insanæ*. 32 Horum, qui plebis laudibus tumidi, & forensibus negotiis occupati se felices credunt, digni sane misericordia. 33 Gaudio tranquillæ vitæ, curis, & molestiis liberæ, non solicitæ. 34 Non ambitiosus, non levis populi aura inflatus. 35 Palphurius Sura, cæterique laudis avidi causidici foro vacent. 36 Tu, O Liciniane, laudum satis amplum titulum, cumulumque consecutus in posterum citra gloriæ jacturam, aut infamiæ notam otio, & quieti indulge. 37 Alii *Petis*,

Jocus ex Homero in Cocum. II.

Ex Homeri vers. 1. Iliad. & alibi

SI tibi *Mistyllus cocus, Æmiliane, vocatur,*
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Μιςυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα ἐν ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν.
Æmilianus cocum suum *Mistyllum* appellaverat. Jocatus Poeta quærit, cur non itidem sibi liceat suum cocum appellare *Taratallam*, quod in versu Homeri sequitur.

Ad Leporem. III.

1 Maxima, taurorum scilicet, & cervorum. 2 Fati gloriam a leone captans. 3 *Velint?* interrogatorie. 4 Gloriosæ mortis tibi a Leone datæ.

NOn facit ad sævos cervix, nisi 1 prima, leones.
Quid fugis hos dentes, 2 ambitiose lepus?
Scilicet a magnis ad te descendere tauris,
Et quæ non cernunt, frangere colla 3 velint.
Desperanda tibi est 4 ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Quinctianum facit assertorem. IIII.

1 Quos male dum recitat, incipiunt esse illius. supra ep. 39. 2 Libertatis vindex, injecta manu assere eos in libertatem. *Metaph.* 3 Satisdes, prædem te des. 4 *Manes in Allegoria.*

COmmendo tibi, *Quinctiane, nostros,*
Nostros dicere si tamen libellos
Possim, 1 quos recitat tuus Poeta.
Si de servitio gravi querantur,
2 Assertor venias, 3 satisque præstes;
4 Et, cum se Dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuque missos.
Hoc si terque quaterque clamitaris,
Impones plagiario pudorem.

Atque ubi carminum meorum ille plagiarius, versus, quos ego edidi, manumisi, & sui juris esse pronunciavi, in servitutem suam redigere dolo malo conatur, tu assertor illorum, si bis terve cum illo lege agas plagiaria, perfrictæ frontis poetastrum in ruborem coges. de lege plagiaria consule Ulpianum, & Bisciolam, l. 8. c. 13.

¶ Ad Fidentinum. IIV.

1 Vide n. 1. in 4. epig. libri de spectaculis. 2 Tua pagina meis libellis inserta

UNa est in nostris tua, *Fidentine, libellis*
Pagina, sed certa domini signata figura,
Quæ tua 1 traducit manifesto carmina furto:
2 Sic interpositus vitio contaminat uncto,

non minus sordere apparet, quam bardocucullus vitio (alii legunt *villo*, alii *filo*, alii *vilis*) uncto, idest oleum olente, & crassi fili, utpote Gallicus, inter urbanas vestes purpura violacea tinctas: aut testæ fictiles ex luto Aretino inter vasa crystallina: aut corvus inter olores: aut pica inter luscinias. Ex bonorum

Ur-

Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic 3 Aretinæ 4 violant crystallina testa:
Sic niger, in ripis errat cum forte 5 Caystri,
Inter 6 Ledæos ridetur corvus olores:
Sic ubi multisona fervet sacer 7 Atthide lucus,
Improba Cecropias 8 offendit pica querelas.
9 Indice non opus est nostris, nec vindice libris:
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

librorum fide contendit; Scriverius restituendum esse: *Sic interposito vilis contaminat uncto urbica, &c.* hac mente: Ita homo tectus bardecucullo purpuratis immixtus deridetur; ubi uncus ille (inversa scilicet, inflexaque a vertice cuculli pars) risum movet. Cujus lectionis meminit, monetque Author Confutationis fabulæ Burdonum. 3 Aretium Italiæ urbs, ubi terra testis apta. 4 Contaminant crystal. comparata cum crystallinis ipsa sordent. 5 Asiæ fl. cygnis frequens. 6 Jupiter sub imagine cygni Ledam compressit. 7 Philomela, Pandionis regis Atheniensis filia. 8 Ita optime restituit Scriverius. 9 Non opus est alio delatore, aut assertore, quam tua pagina, quæ te furti accuset, damnetque, de assertore superiore epigram.

¶ Ad Fuscum. LV.

1 SI quid, Fusce, vacas adhuc amari;
(Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici;)
Unum, si superest, locum rogamus:
Nec me, quod tibi sum novus, recuses.
Omnes 2 hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inspice, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

1 Si quid loci apud te reliquum sit novo amico.

2 Novi scilicet.

Ad Frontonem. LVI.

VOta 1 tui breviter si vis cognoscere 1 Marci,
2 Clarum militia, Fronto, togæque decus:
Hoc petit: esse sui nec magni ruris arator,
3 Sordidaque in parvis otia rebus amat,
4 Quisquam 5 picta colit Spartani frigora saxi,
Et 6 matutinum portat ineptus 6 Ave;
Cui licet exigui nemoris, rurisque 7 beati
8 Ante focum plenas explicuisse plagas?
Et piscem tremula salientem ducere seta.

1 Amici tui M. Valerii Martialis, id est mei.
2 Fuit n. tribunus vigiliarum, & consul, vir clarus juxta, ac doctus.
3 Sine cultu, & splendore, in re modica, & tenui. 4 Nemo adeo, cui obtigit modicus contiguo cum lare fundus, modo mens sana sit, velit superbos aditus regum, durasque fores colere, ut summo mane salutet patronum. 5 Atria divitum ad frigiditatem incrustata marmore Laconico, natura quidem variegato, sed & arte insuper picto: teste Plin. lib 35. c. 1. 6 Salutationis matutinæ vocem solennem. Ἐπεπαύσατο, ὅτι γε τοῦ ἑωθινοῦ προσρήματι δὴ Χαῖρε, ἀλλὰ τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Ὑγίαινε χρησάμενος. Dio in Adriano. 7 Fertilis. vel metonymice, quod dominum beatum reddat. 8 Evacuare ante focum casses, & retia prædis onusta.

Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis 9 inaqualcs onerat cui villica mensas?
Et sua 10 non emptus praparat ova cinis.
Non amet hanc vitā, quisquis me non amas, opto:
Vivat & urbanis 11 albus in officiis.

9 *Mensæ sed erat pes tertius impar, Testa parem fecit*. Ovid. Metamorph. 8. sic epig. 47. l. 2. 10 Meus, *Vicinus*. namque *in ipsum sylva descendit focum*. sup. epig. 50. 11 Nonnulli exponunt *pallidus*, anxius scilicet, & solicitus: alii, *pulcher*, non fuscatus scilicet sole rustico. vide ep. 12. lib. 10. Lipsius 1. Elect. c. 13. Alba toga indutus inter anteambulonum, & niveorum Quiritium officia; ceu cretatus, & candidatus in comitiis.

Ad Cauponem. lvii.

Continuis vexata madet vindemia nimbis.
Non potes, 1 ut cupias, vendere caupo merum.

1 Quamvis cupias, quod tamen tibi neque pro more, neque voto est, malles enim minime esse aquosum, ut in lucrum tuum aquæ plus ferre posset. vide ep. 100. lib. 9. unde fides vet. lectioni. *ut cuperes*.

Ad Flaccum. lviii.

Qualem, Flacce, velim, queris, nolimve puellā?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis,
Illud, quod mediū est, atq; inter utrūq; probamus.
Nec volo, 1 quod cruciat; nec volo, 2 quod satiat.

1 Difficilis enim morositas parit odium.
2 Facilis copia contemptum parit.

De pueri precio. lix.

1 *Millia pro puero centū me 2 mango poposcit:*
Risi ego: sed 3 Phœbus protinus illa dedit.
4 *Hoc dolet, & queritur de me mea mētula mecū,*
5 *Laudaturque 5 meam Phœbus in invidiam.*
6 *Sed 7 sestertiolum donavit mentula Phœbo*
Bis decies: hoc da tu mihi, pluris emam.

1 100000. H. S. nostræ monetæ 781. l. 1. fl. 2 Mangones prius, κυνότροφοι, & ἱπποκόμοι. postea longius tractum, & puerorum altores, & negotiatores dicti, qui formosos pueros exsecabant, frangebantque in Venerem. 3 Draucus. 4 Quod tantum pretium ipse dare non possum. 5 Usque adeo, ut ego illi invideam. 6 Sed illi denunciarius muto turpi in vetulis viduis, & pathicis ministerio lucratus est bis decies sestertium, nostræ monetæ, l. 15625. hoc tu pusille mihi facito, & puerum pluris emam. 7 Diminutivum, pro sestertium, syncopate pro sestertiorum, quod cum Adverbio numerali positum designat totidem centena millia.

Ad Flaccum de sportula. lx.

Dat 1 Bajana mihi quadrantes sportula cētū.
Inter 2 delicias quid facit 3 ista fames?

1 Sportula mihi, quod una lavarem, data a potentiori amico, quocum secesseram in Bajas. ep. 7. l. 3. n. 3. 2 Balnei. 3 Sportulæ quadrantum, quæ esurientem non satiet,

4 *Redde*

4 *Redde Lupi nobis, tenebrosaque balnea Grylli:*
Tam male cum cœnem, cur bene, Flacce, lavor?

4 Redde mihi vulgata Romæ balnea, Grylli tenebras, Æoliamque Lupi (lib. 2. epig. 14.) male enim conveniunt delicata Bajana balnea cum cœna famelica.

De Lepore, & Leone. lxi.

INtres ampla licet torvi, lepus, ora leonis,
Esse tamen vacuo se leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procubet in armos,
Alta 1 juvencorum vulnera figet ubi?
Quid frustra nemorũ 2 dominũ regemq; fatigas?
Non nisi delecta pascitur ille fera.

1 Qualia invencis solet infigere.
2 Leonem. de his supra sæpius.

¶ Ad Licianum, scriptores unde. lxii.

*VErona docti a syllabas * amat 1 vatis;*
*Marone * felix 2 Mantua est;*
3 *Censetur* 4 *Apona Livio suo* 4 *tellus,*
5 *Stellaque, nec* 6 *Flacco minus:*
7 *Apollodoro * plaudit* 8 *imbrifer Nilus;*
*Nasone Peligni * sonant.*
9 *Duosque Senecas, unicumque Lucanum*
* *Facunda loquitur Corduba.*
* *Gaudent* 10 *jocosæ Canio suo Gades;*
11 *Emerita Deciano meo.*
*Te, Liciane, * gloriabitur nostra,*
* *Nec me tacebit, Bilbilis.*

a Versus, e quibus plerique *Hendecasyllabi* Phalœcii.
* Cum ipse scripserit amatoria, adverte signata, & ad argumentum cujusque authoris, vel loci apposita verba, *Amat; felix; censetur; plaudit; sonant; facunda loquitur; gaudent jocosæ; gloriabitur*: & modestum illud, *nec tacebit*. 1 Catulli. 2 Virgilius natus est in pago, qui Andes dicebatur, non procul a Mantua. 3 Magni fit, in censu, & æstimatione est. 4 Patavinus ager. Patavium, ab Apono *Fonte*, *Antenoreæ vitam qui porrigit urbi*, &c. Claudiano celebrato epig. 3. 5 Vide supra epig. 8. & lib. 7. ep. 13. 6 Valerio Flacco. 7 Poetæ Alexandrino, Menandri æmulo. 8 Qui inundatione sua, vice imbrium (qui in Ægypto rari) fungitur in terra irriganda. 9 Patrem Rhetorem, & declamatorem: filium Philosophum, & tragicum, vel L. Senecam Philosophum, fratrisque ejus filium Marcum tragœdum. vide ep. 40. lib. 4. 10 Saltatricularum lascivia, & petulantia. supra epig. 42. num. 9. de Canio infra epig. 70. 11 Emerita, Augusta civitas Hispaniæ ad Lusitaniam spectans.

De Lævina. lxiii.

CAsta, nec antiquis cedens Lævina 1 Sabinis,
Et quamvis tetrico tristior ipsa viro;

1 Sabinæ castæ audiebant, quarum patrii mores incorrupti, & sancti: *intactior omni Crinibus effusis bellum dirimente Sabina*. Juv. Satyr. 6. & Lucan. 1.

2 Balneis publicis in lacu Lucrino, Avernoque & Bajis.

Dum modo Lucrino, modo se permittit 2 Averno;
Et dum 3 Bajanis sæpe fovetur aquis;
Incidit in flammas, juvenemque secuta, relicto
Conjuge, 4 Penelope venit, 5 abit 6 Helene.

3 *Elegans Antithesis*, dum se lavat aquis, incidit in flammas, amoris scilicet inhonesti. 4 Casta. 5 Extenditur ultima syllaba propter contractionem. 6 Adultera.

Ad Celerem. LXIV.

An quia audire aliena præ se ferens Celer, sua recitandi occasionem captaret, adeoque Martialem enecaret? An verebatur Poeta, ne epigrammata sua nondum edita, si apud Celerem recitasset, memoriæ mandata illa pro suis venditaret?

UT recitem tibi nostra, rogas, epigrammata. nolo.
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

¶ Ad Fabullam ambitiosam. LXV.

1 Videtur Rutgersio scribendum: *Quis & id potest negare?* * Res .n. vel summa laude dignas sordescere facit arrogans φιλαυτία.

BElla es? novimus: & puella; verum est:
Et dives; 1 quis enim potest negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas;
* Nec dives, neque bella, nec puella es.

Ad Cæcilianum, 1 de genere, & declinatione ficus. LXVI.

1 Emendandum lemma, neque .n. necesse fuit, ut de genere τῦ *ficus* doceret quicquam, cum de declinatione tantum incideret quæstio, negante Cæciliano dici *ficus* de fructu, & dici *ficos* jubente. Respondet Poeta, *ficum* etiam quartæ declinationis dici pro fructu, ficum vero pro morbo ordinis esse tantum secundi. Cum itaque nihil hic de genere moveatur, neque apud probæ notæ authorem quempiam reperiatur ficus pro morbo in alio, quam fœmineo genere, ut & σύκωσις Græca, exponunt *T. uos* --- 2 Liberos, famulos, pueros delicatos, ut ep. 52. l. 4. & l. 12. ep. 33. Alii tamen *tuos* adjective referunt ad *ficos*, & ex epigrammate hoc probatum eunt *ficum* pro morbo utriusque esse generis. Sed & aliam vide lectionem, aliamque expositionem Laur. Vallæ eleg. 4. l. 1.

CUm dixi, ficus, rides quasi barbara verba;
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci:
Dicemus ficos, Cæciliane, 2 tuos.

¶ Ad furem, de libro suo. LXVII.

1 Qui ambitiose nomen Poetæ aucuparis. 2 Librarii transcribentis opella, & non ita magni pretii charta, scapus.

ERras meorum fur avare librorum,
1 Fieri Poetam posse qui putas tanti,
2 Scriptura quanti constet, & tomus vilis.

3 Non.

3 *Non sex paratur, aut decem sophos nummis.*
4 *Secreta quære carmina, & 5 rudes curas,*
Quas novit 6 unus, scrinioque 7 signatas
Custodit ipse 8 virginis 9 pater charta;
10 *Quæ trita duro non inhorruit mento.*
11 *Mutare dominum non potest liber notus.*
12 *Sed pumicata fronte si quis est nondum,*
Nec umbilicis cultus, atque membrana:
13 *Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.*
Aliena quisquis recitat, & petit famam,
Non emere librum, sed silentium debet.

3 Ipsa sapientia, aut sapientiæ laus non paratur, quo liber, pretio. 4 Nondum vulgata. 5 Versus nondum in publicum emissos. 6 Author solus. 7 Clausas, necdum editas. 8 Quæ nondum lectorem experta est; quam nullius viri manus contrectavit, nullius lectoris oculus foris vagantem vidit. 9 Author. 10 Quæ nondum lectoris manu versata, lanugine inhorrescit, pilosaque facta est. *aliis*, quæ nondum recitata, atque edita horrescit, ab auditorum basiantium mento. ut epig. 4. supra, & 77. infr. 11 Frustra, & sero plagiarius sibi adscribit opus, cujus innotuerit author. 12 Si quis vero liber novus sit, cujus frontes eæ sunt (extremitates membranæ in orbem complicatæ, in medio quarum apparebant cornua) pumice jam primum poliuntur; & cujus umbilicus (is est bacillus cedrinus, buxeus, cupressinus, &c. extremæ paginæ, absoluto jam opere, assutus) vel umbilici extremitates (quæ, complicatis in volumen membranis, utrinque apparent, cornuaque appellantur) ebore, argento, vel auro ornantur: & quem novissime obducit pellis, hunc eme, simulque authoris silentium. 13. P. Scriv. *Mercare*. *tales habeo*, *nec scilicet*.

Ad Chærilum. LXVIII.

1 L*iber homo es nimium, dicis mihi, Charile, semper;*
In te qui dicit, Charile, 2 liber homo 3 est.

1 Παῤῥησιαστὸς, libertatem nimiam in jocis usurpans. 2 Negotiis liber, nihilque aliud habens, quod agat, si in vile tuum caput dicere vacet: estque jocus ambiguitate τῷ *liber*. 3 Alii: *est?* Erotetice.

De Rufo. LXIX.

Q*Uidquid agit Rufus, nihil est, nisi Nævia Rufo.*
Si gaudet, si flet, 1 si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit; 2 una est
Nævia; si non sit Nævia, mutus erit.
Scriberet hesterna patri cum luce salutem;
Nævia lux, inquit, Nævia, numen, ave.
Hæc legit, & ridet demisso Nævia vultu.
Nævia 3 non 2 una est; quid vir inepte furis?

1 Vel tacitus insanum suum Næviæ amorem gestu fatetur. 2 Nihil aliud loquitur, aut spirat, quam Næviam. 3 Non tibi, non uni soli vacat; *prius oculo contenta erit uno*: imo publicum est prostibulum, lusus est in ambiguitate τῷ Scr. legit *unâ*.

Ad Maximum. lxx.

Terentos (qui locus erat in campo Martio, templo Ditis insignis) spectabilis simulachro Panis habitu semper ridentis ficti, ne forte vacet, ostendit jam Canium poetam Gaditanum σεσηρότα, æque & ridentem. vide lib. 3. ep. 20. & supra ep. 62. n. 10. Canius a. forte in campo Martio suum sedem locarat.

COEpit, Maxime, Pana quæ solebat,
Nunc ostendere Canium Terentos.

Ad Librum. lxxi.

* C. Julii Proculi.
1 Castoris templum in foro.
2 Antiquæ Deum matris Virginumque Vestalium templum.
3 Colle Palatino.
4 Ea parte, qua statua equestris Imp. Domitiani posita est, id est in foro.
5 Vide epig. 2. lib. spect.
6 Colossum Rhodium, qui inter 7. orbis miracula censetur, 60. cubitorum. 7 Templum Bacchi, vino uvidi. 8 Et tholus in Cybeles templo, supra quem Galli, Deæ evirati sacerdotis, effigies stabat. est autem tholus, camera ædificii in fastigiatum acumen desinens, in qua trabes coeunt, ibidemque scutum affixum, a quo dona suspenduntur. 9 Ad lævam Idææ matris sitæ sunt Proculi ædes. * Alii *tibi*. 10 Nec Apollini, Musisque ulla domus gratior. 11 Quia non fuisset illi ocium scribendi hæc qualiacunque epigrammata, si salutandi officiis vacasset.

VAde salutatum; pro me liber ire juberis
*Ad * Proculi nitidos officiose lares.*
Quaris iter? dicam. vicinum 1 Castora 2 Canæ
Transibis Vesta, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes Palatia 3 clivo,
4 Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata 5 Colossi
Quæ 6 Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hac, qua 7 madidi sunt tecta Lyæi,
8 Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
*9 Protinus a læva clari * sub fronte Penates,*
Atriaque excelsa sunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magis toto janua poste patet;
10 Nec propior quam Phœbus amat, doctæq; sorores.
Si dicet; quare non tamen ipse venit?
Sic licet excuses: 11 quia qualiacumque leguntur
Ista, salutator scribere non potuit.

¶ Ad Somnum. lxxii.

1 Priscis moris fuit in compotationibus in honorem, & gratiam absentis amicæ, amici, vel imperatoris haurire tot cyathos, quot essent amici, amicæque nomine literæ, quod vel aperte profitebantur, vel sodalibus ariolanda, & conjectanda reliquerunt, ubi vel totidem poscerent cyathos, vel poculum, quod tot cyathos caperet. vide ep. 51. l. 8. ep. 95. l. 9. ep. 37. & 39. l. 11. 2 Ex MSS. quibusdam sunt, qui *calathis* ponunt, ut & Virgilius dixit, *Vina novum fundam calathis Arvisia nectar.* Verum præfero τὸ *cyathis* nostro usitatius locis modo citatis.

1 NÆvia sex cyathis; septem Justina bibatur;
Quinque Lycas; Lyde quatuor; Ida tribus.

Omnia

Omnis ab infuso numeretur amica Falerno ;
3 Et quia nulla venis, tu mihi, Somne, veni.

3 Et quoniam nihil valent numeri, & invocatio, ut adsint amicæ, tu somne veni. Et vel eos deridet, qui potando, scortando, dormiendo inertem traducunt vitam, vel alludit ad poculum, quod Mercurii nomine conceptum sumebatur in conviviis ultimum ad conciliandum somnum, cum tria essent apud Græcos sacra pocula; 1 Jovis Servatoris; 2 Boni Dæmonis; 3 Mercurii, qui somni præses.

¶ Ad Fidentinum. lxxiii.

Nostris versibus esse te Poetam,
Fidentine, putas, cupisque credi?
1 Sic dentata sibi videtu Ægle,
Emptis 2 ossibus, 3 Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est 4 cadente moro,
5 Cerussata sibi placet Lycoris.
6 Hac & tu ratione, qua poeta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

1 Emendo, & adsciscendo aliena pro suis. 2 Dentibus ex osse, vel ebore factitiis. 3 Elephantis belluæ Indicæ cornu, ut volunt Varro, Pausanias, Oppianus, &c. vel dente, juxta Aristot. Plinium, Philostratum. supra ep. 9. lib. spect. n. 2. 4 Præmaturo, qui niger. 5 Candida, & lita cerussa. ψιμυθίῳ. 6 Φενάκην, idest comam addititiam sumendo.

Ad Cæcilianum. lxxiv.

Nullus in urbe fuit tota, qui tangere vellet
Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: sed nunc positis custodibus, ingens
Turba fututorum est: 1 ingeniosus homo es.

1 *Vel Ironice.* idest fatuus, qui custodia arcta, & zelotypia tua dentes exacueris amatoribus, qui prius quidem incustoditam negligebant, jam vero *Nescio quid, quod te ceperit, esse putant*, quia *Nitimur in vetitum, &c.* ut habet Ovidius 4. eleg. lib. 3. Amorum, unde sumptum est hoc ep. *vel Ingeniosus*, qui hoc artificio uxoris pretium, & desiderium excitasti, quam nemo prius gratis, id est sine pretio tangere vellet.

Ad Paullam. lxxv.

Mœchus erat. poteras tamen hoc tu, Paulla, negare:
Ecce vir est. numquid, Paulla, negare potes?

Increbuit suspicio consuetudinis tuæ cum mecho, dum viveret prior maritus; postquam vero, illo elato, nupseris suspecto illi mœcho, fecisti suspicioni fidem, rem propemodum fassa. vide idem epig. 22. lib. 6.

De Lino. lxxvi.

Dimidium donare Lino, 1 quam credere totum
Qui mavult, 2 mavult perdere dimidium.

1 Mutuum dare. 2 Æque .n. utrumque non solvit mutuum, ac donatum, totum, ac dimidium.

¶ Ad Flaccum. lxxvii.

O *Mihi 1 curarum pretium non vile mearum,*
Flacce, 2 Antenorei spes, & alumne Laris:
3 Pieriis differ cantusque, chorosque 4 sororum:
Æs dabit ex 4 istis nulla puella tibi.
Quid petis a 5 Phœbo? nummos habet 6 arca Minervæ:
7 Hæc sapit; 8 hæc omnes fœnerat una deos.
9 Quid possunt hederæ Bacchi dare? 10 Palladis arbor
Inclinat 11 varias pondere nigra comas.
12 Præter aquas Helicon, & serta, lyrasque Deorum,
Nil habet, & magnum semper inane 13 sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum 14 Permessidos unda?
Romanum propius, divitiusque forum est.
15 Illic æra sonant. at circum 16 pulpita nostra
Et 17 steriles 18 cathedras, 19 basia sola crepant.

1 Curarum mearum levamen unicum, & solatium. *vel* studii poetici, quod mihi tecum est commune, grande decus. 2 Urbis Patavii, quam condidit Antenor, fuit n. Val. Flaccus, Argonauticon author, civis Patavinus. 3 Define, & desere poeticam, cum Musæ nullo sint in pretio. vel differ in aliud tempus, cum præsens postuler, ut rem facias. Juven. 7. Sat. Tit. Calpurn. 4. Ecl. Ovid. passim. & Quintil. dialog. 4 Novem Mus. Pierid. 5 Cui laurus, & laus nuda curæ. 6 Arcæ patronorum, quibus leges, & causæ, quas dedit, quas docuit Minerva, numorum affatim dederunt. 7 Lucri enim bonum odorem sapere vera est hodie sapientia. alludit a. ad Anieni apologum, in quo Palladem collaudat Jupiter, quod cæteris diis steriles ad gloriæ speciem eligentibus arbores, illa olivam propter fructum elegisset. ut mox num. 11. 8 Adeo dives est, ut cæteris diis mutuum det. Scriverio videtur pro *defenerat* sumi, id est fœnore exhaurit, trucidatque. 9 Quis enim usus corymborum, & hederæ? 10 Oliva, cujus rami ubertate incurvantur. 11 Frondes varii coloris baccis onustas. 12 Studia hæc, & opera poetarum; quæ Helicone, Cirrha, Permesside lympha, sacris Phœbo, Bromio, & Musis, atque hujusmodi bullaris sonant nugis, adferunt tantum voluptatem, inanem laudem, plausum, & basia ab auditoribus; quin te potius conferas ad forenses causas agendas, unde rem augeas, ac ditescas. supra epig. 18. 13 Supra epig. 4. num. 8. Alii *sed perinane sophos*. 14 Permesside nuda? omnino reponendum monet Scriverius. 15 In foro pecunia numeratur patronis. 16 Editiora loca ante scenam, e quibus recitabantur poemata. 17 Nullum fructum afferentes. 18 Auditorii subsellia. Lipsius interpretatur *Sellas*. vel Metaphora est a cathedris, ubi Rhetores sedebant. Juven 7. Sat. *Penitet multos vanæ, sterilisque cathedræ*. 19 Supra epig. 4. num. 1.

De Charino. lxxviii.

1 P*Ulchre valet Charinus, & tamen pallet.*
Parce bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
2 Sole utitur Charinus, & tamen pallet.

1 Nil non facere Charinum, quo coloretur: pallere tamen. *Vel*, cum illa omnia experiatur, quæ ad colorem inducendum faciant, cum tamen λευκὸς ἐστι, non mirum esse, si palleat. 2 Insolatione utitur, quæ veteribus in usu, ut ad solem uncti cutim redderent nitidiorem. Pers. 4. Sat. *Si unctus cesses, & figas in cute solem*.

3 Tin-

3 *Tingit cutem Charinus , & tamen pallet .*
Cunnum Charinus lingit , & tamen pallet .

3 Fuco, purpurissa.

¶ De Festo . lxxix.

1 *INdignas premeret pestis cum tabida fauces,*
Inque suos vultus serperet atra lues :
2 *Siccis ipse genis flentes hortatus amicos*
3 *Decrevit Stygios Festus adire lacus.*
4 *Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno ,*
5 *Aut torsit lenta tristia fata fame .*
6 *Sanctam Romana vitam sed morte peregit ,*
Dimisitque animam 7 *nobiliore via .*
8 *Hanc mortem fatis magni præferre Catonis*
Fama potest : hujus Cæsar amicus erat .

1 Festus immedicabili mentagra correptus. 2 Oculis non lacrymantibus, & firmo pectore. 2 Relinquendæ vitæ certus. 4 Non polluit veneno, quo sublati efferuntur nigri : 5 Non torsit inedia voluntaria . 6 Sed vulnere facto emisit animam , pulchro mortis genere , & Romanis solenni , Lucretiæ , Scipioni , Catoni , Bruto , &c. 7 Honesta , & ampla porta , non qua fœda illa , fœtidaque pestis fauces obstruxerat . Lectio genuina , & emphatica e MSS. variis restituta , loco τοῦ *rogo* . sic Lucanus l. 3. *nullius vita perempti est tanta dimissa via* . & Græcum illud πολλὰς πρὸς θάνατον ὁδούς . Et Cato , *Altius inseruit digitos , qua spiritus ingens Exiret , magnum dextera fecit iter* . & epigr. 92. lib. 11. *Debuerant alia fata venire via* . 8 Hic itaque non fugit e vita , Cæsaris odio , quod fecit Cato ille Uticensis , ne subire vultum tyranni cogeretur , ut ipse dicebat . supra ep. 9. n. 3.

Ad Attalum . lxxx.

*SEmper *agis caussas, & res *agis, Attale, semper:*
Est, non est, quod agas, Attale semper agis.
Si res, & caussæ desunt , agis , Attale , mulas.
Attale , ne , quod agas , desit, 2 agas animam.

* Epigrammatis hujus , quo Attalum πολυπράγμονα deridet , lusus est in varia significatione τοῦ *ago* , vide Anthol. 2. epig. εἰς πολυτεχνεῖς . 2 Moriaris .

Ad Canum . lxxxi.

SPortula , Cane , tibi suprema nocte petita est.
Occidit , puto , te , Cane , quod una fuit.

Impudentem avaritiam eorum , qui sportulis inhiant plurimis , notat sub nomine Cani , qui in tantum sportularum helluo , & larus erat , ut etiam gravi , & mortifero laborans morbo sportulis vacaret ; doloreque concepto , quod unicam tantum acceperat , mortuus esset .

Ad Sosibianum . lxxxii.

E Serva scis te genitum , blandeque fateris ;
Cum dicis dominum (Sosibiane) patrem.

Cum patrem appellas dominum (quod ingenui faciebant honoris causa) tu natalium vitii tibi conscius , per blanditias illas fateris te esse hybridam , natum scilicet e serva , & libero , vide Animadv. Cl. Scriverii .

De-

De Regulo. LXXXIII.

1 Hæc, quæ pulvere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet 2 absoluta casu!
Tectis nam modo Regulus sub illis
Gestatus fuerat, recesseratque:
Victa est pondere cum suo repente,
Et postquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
3 Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

1 Ejusdem argumenti, & artificii cum ep. 12. supra, quod vide. 2 Crimine absoluta, quæ innoxio lapsu caduca supersederat *domini capite immerentis*. 3 Vide n. 12. ep. 13. Janus Rutgersius *Tutæ* scribendum putat, postquam evasisset Regulus, var. lect. lib.

De Manneja. LXXXIV.

Os, & labra tibi lingit, Manneja, catellus:
Non miror, 1 merdas si licet esse cani.

1 Quæ tetro odore non superant *artificis tui oris halitum*. Juven. Sat. 10. vers. 238.

De Quirinali. LXXXV.

Uxorem habendam non putat Quirinalis,
Cum vult habere filios: & invenit
Quo possit istud more, 1 futuit ancillas;
Domumque, & agros implet 2 equitibus vernis.
3 Pater familiæ verus est Quirinalis.

1 Urbanis se miscens, & villicis suis ancillis. 2 Hybridis, a patre ingenuis, a matre servis. supra epig. 42. n. 1. *Antith.* sic Juven. 9. Sat. *Agebat vernam equitem*. 3 Vere enim auget familiam; quæ servorum est.

* De Mario. LXXXVI.

Venderet excultos colles cum præco 1 facetus,
Atque suburbani jugera pulcra soli:
Errat, ait, si quis Mario putat esse necesse
Vendere: nil debet; fænerat immo magis.
Quæ ratio est igitur? 2 servos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.

* MS. Bodl. de præcone. 1 Qui dum voluit officiosus, & facetus videri in excusatione Marii fundum vendentis, simpliciter ne dicam stupide agros vituperavit, quos laudasse sui fuerat muneris. 2 Pestilens est locus, in quo perdidit ser. MS. quidam. *servos ibi perdidit omnes*.

3 Quis

3 *Quis faceret pretiū, nisi qui sua perdere vellet*
Omnia? sic Mario 4 noxius haret ager.

3 Quis licitaretur, aut emeret?

4 Pestilens. vel in damnum Marii, qui vendere cupiebat.

¶ De Novio * Microspico. lxxxvii.

MS. Bodl. *De Novio Vicino.*

V*Icinus meus est, manuque tangi*
De nostris Novius potest fenestris.
Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longe est mihi, quam 1 Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre saltem,
Non audire licet, nec urbe tota
Quisquam est tam prope, tam proculque nobis.
Migrandum est mihi 2 longius, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, si quis Novium videre non vult.

* Vox hybrida ex μικρὸς, & *specio*, quod rarus appareret. alii legunt. *Microspopo*, alii *Micropsycho*, id est parvi, & abjecti animi, avaro.

1 Præfectus Ægypti, in qua, Æthiopiam versus, urbs Syene, *umbras nusquam flectens* solstitio æstivo. 2 Neque enim tam prope videre fas est.

Ad Fesceniam. lxxxviii.

N*Egravis hesterno fragres, Fescenia, vino,*
1 Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
2 Ista linunt dentes jentacula: sed nihil 3 obstat,
4 Extremo ructus cum venit a baratro.
Quid quod olet gravius mistū 5 diapasmate 6 virus;
Atque 7 duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta
Jam tollas, & 8 sis ebria simpliciter.

1 Trochischos ex aromatibus, & pulvisculis odoratis a Cosmo myropola confectos. *lozenges or arochiskes.*

2 Isti pastilli tibi jejunæ sumpti. 3 Alii *obstans*. scilicet pastilli. 4 Oris fœtorem forte emendant; ructum ex imo ventriculo nequaquam. 5 Medicamento illo, cui immiscentur odores, a διαπάσσω conspergo. 6 Gravis anima, halitus gravis. 7 Hesterni vini, & diapasmatis. 8 Vinum potius oleas, quam fœtorem spiritus medicamentis sumptis augeas. V. ep. 42. l. 3. n. 3. & ep. 7. l. 6. n. 4.

* Ad Alcimum. lxxxix.

* MS. Bodl. Epitaphium Alcimi pueri.

1 A*Lcime, quē raptū domino 2 crescētibus annis*
3 Labicana 4 levi cespite velat humus:

1 Puer hic videtur fuisse Martialis. 2 Jam adolescentem. 3 Via Labicana, quæ a porta Esquilina ducit ad Labicum Italiæ pagum. 4 Non magnifico tumulo, vel respicit precationis, & inscriptionis formulam. S. T. T. L. h. e. *Sit tibi terra levis.* de cujus ratione vide, quæ adnotavi ad ult. vers. Hippolyti Senecæ.

Accipe

5 Non obeliscos, & pyramidas, non statuas, quæ columnis e saxo Ægyptio innixæ pendere, & nutare videantur. vide epig. 1. spect. num. 1.

Accipe 5 non Phario nutantia pondera saxo,
6 Quæ cineri vanus dat ruitura labor;
Sed fragiles 7 buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lacrymis 8 humida prata meis.
Accipe care puer nostri monumenta 9 laboris:
Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
Cum mihi supremos 10 Lachesis perneverit annos:
Non aliter cineres mando jacere meos.

6 *Consumet ferrum, lapidemque vetustas*, &c. Ovid. 4. de Ponto. & Juven. Sat. 10. *data sunt ipsis quoque fata sepulchris*. 7 Buxetum, hypampelon, viridarium: flores pratenses, tumulis namque moris erat virentes inserere arbores, *spirantesque crocos, & florum perpetuum Ver*. 8 Bodlejan. & Scriverius *roscida*. 9 In cippo excolendo, & hoc carmine. 10 E Parcis una, idest ubi fata absolverint pensum vitæ meæ.

Ad Cinnam. XC.

1 Quod audiente vulgo profari licet. 2 Vitium affectatæ taciturnitatis. Natum a. videtur hoc epigr. e joco

Garris in aurem semper omnibus, Cinna;
Garris & illud, 1 teste quod licet turba:
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeone penitus sedit hic tibi 2 morbus,
Ut sæpe in aurem, Cinna, 3 Cæsarem laudes?

Scauri, quo Junium Othonem Rhetorem tecto, & suspicioso dicendi genere usum taxavit, inquiens, acta illum in aurem alterius legere, quæ publica quidem sunt, vulgoque legi oportet. Raderus clancularia obtrectationis vitium innui vult. 3 Cujus quidem laudibus nihil magis publicari debet.

Ad Bassam tribadem. XCI.

1 Casta, ut Lucretia, absente viro. * Τριβὰς ὀλισβοις opera usa. 2 Ænigma dignum Thebano monstro, idest Sphinge Thebano.

Quod nunquam maribus junctam te, Bassa, videbam,
Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat;
Omne sed officium circa te semper obibat
Turba tui sexus, non adeunte viro:
Esse videbaris, fateor, 1 Lucretia nobis,
*At tu (pro facinus!) Bassa, * fututor eras.*
Inter se geminos audes committere cunnos,
** Mentiturque virum prodigiosa Venus.*
Cõmenta et 2 dignum Thebano ænigmate monstrũ,
** Hic, ubi vir non est, ut sit adulterium.*

* *Vel*, Ænigma, cui solvendo opus est Oedipo.

Ad Lælium. XCII.

CUm tua non edas, carpis mea carmina, Leli.
Carpere vel noli nostra, 1 vel ede tua.

1 Ut sint, quæ ego vicissim carpam. videbis ῥᾷον esse μωμᾶσθαι, ἢ μιμεῖσθαι, & quam sit *facilis rigidi censura cachinni*.

Ad Mamurianum. XCIII.

SÆpe mihi queritur non siccis 1 Cestus ocellis,
Tangi se 2 digito, Mamuriane, tuo.
Non opus est 2 digito: totum tibi Ceston habeto,
Si deest nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed si nec focus est, nudi nec sponda grabati,
3 Nec curtus Chiones, Antiopesve calix:
*4 Cerea si pendet lumbis, & * trita lacerna,*
5 Dimidiasque nates Gallica palla tegit:
Basceris & nigræ solo nidore culinæ,
Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum 6 (neque enim est culus qui non cacat olim;)
Sed fodiam digito, 7 qui superest, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris esse malignum.
8 Denique pædica, Mamuriane, satur.

1 Puer Poetæ. 2 Digito obsceno per obscœna ipsum ad stuprum pelliceute, & se paratum pædiconem ostentante. 3 Si nec ad bibendum tibi sit ruptus calix, vel quali utuntur Chione, Antiope, cæteræque meretrices etiam ad obscœnas lotiones. l. 2. epig. 50. 4 Decolor, non candida, a tritura flavescens: *vel* sebo, & sudore quasi incerata. * Grut. *scripta lacerna*. I. Rutgers. *scruta Lacernæ*. propius MS. Bodl. *stricta lacerna*. Sed retineamus, quæ edita est, probam, & nostro familiarem. 5 οἱ γὰρ Κέλται ἀντὶ χιτώνων σχιστοὺς χειριδωτοὺς φέρουσι μέχρι αἰδοίων καὶ γλουτῶν. Strabo. 6 Supra n. 2. huic lectioni consentiunt MS. Bodlejanus, & P. Scriverii editio. 7 Luscum innuit Mamurianum, & παρονομάζει. Vide l. 3. epig. 92. quæ minandi formula, *Oculos ego tibi effodiam*, Plauto solennis. 8 Non ægre ferrem, *Atqui si id faceres satur, tacerem*. Catull. epig. 21. unde desumptum videtur hoc epig.

De Aquino. XCIV.

1 FAbricio junctus fido requiescit 1 Aquinus,
2 Qui prior Elysias gaudet 3 adisse domos.
4 Ara duplex primi testatur munera pili;
5 Plus tamen est, titulo quod breviore legis.
Functus uterque sacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod raro novit, amicus erat.

1 De his Polybius. 2 Qui lætior mortem obiit, quod sibi superstes foret amicus. vide supra ep. 37. 3 Scriverius *Abisse*. 4 Simul, vel prope sepultis gemina excitata ara, & inscripta testatur fuisse eos *primipilares*. 5 Hoc tamen (quem docet inscriptio) honore & ille major, qui paucioribus inscribitur literis, fuisse & *amicos*, MSS. aliquot, *Inscriptum est titulo, quod breviore legis*, Bodl. *Inscriptum titulo, quod breviore legis*.

Ad.

Ad Nævolum Caussidicum. XCVIII.

1 *Cum clamāt omnes, loqueris tu, Nævole, sēper,*
Et te patronum, caussidicumque putas.
Hac ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes: Nævole, 2 dic aliquid.

1 Alia lect. *Dum cl. o. l. tunc Næ. tantum.* vide ep. 38. lib. 6. *Jam clamor, centumque Viri.* 2 Qui te ostentare soles, cæteris interstrependo, ac si haberes, quod diceres: ecce, jam silentio facto, ostende quam disertus sis patronus. At nunc piscis, & rana Seriphia es, nec gry quidem habes, quod dicas.

Ad Flaccum. XCIX.

1 *Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat.*
Sed nil patrono porrigit, hac 2 chiragra est.

1 Podagra detenti ut plurimum litigiosi, queruli, loquaces sunt, & quia pedibus uti non licet, lingua strenui sunt, mala multa animo versantes. 2 Alii *cheragra*, ut constet versus, quod & fieri potest, extrita alterutra diphthongi vocali. Jocatur autem, avaritiam Diodori a Chiragra, quæ manus contrahit, profectam, licet *illi nec justa chiragra Contudit articulos*, Horat. 2. Serm.

Ad Calenum avarum. C.

1 *Non plenum modo vicies habebas:*
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi 2 centies amici.
Audit vota Deus, precesque nostras:
Atque 3 intra, puto, septimas Calendas
4 *Mortes hoc tibi 4 quatuor dederunt.*
At tu sic 5 quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
6 *In tantam miser esuritionem;*
Ut convivia sumptuosiora,
Toto quæ 7 semel apparas in anno,
8 *Nigra 8 sordibus explices moneta;*
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi 9 plumbea selibra.

1 Non omnino vicies centena millia sestertium, nostræ monetæ 15625. lib. 2 Nostræ monetæ 78125. l. 3 Intra septem menses. 4 Hereditates ex 4. amicis mortuis. 5 Quasi tibi, ablatę potius, & amissę fuissent 78125. l. quam relictæ, & legatæ. Ramires. legit, *Sed partum*, ut lib. 10. ep. 47. *non parta labore, sed relicta.* nec persuadet. 6 In avaritiam tam sordidam, & famelicam. 7 Solis natalibus. 8 Ærea moneta, seu plumbea, cujus contrectatione sordent manus. simul & sordes Caleni taxat, qui ad 7. veteres amicos excipiendos non excedebat sumptum ejus summulæ, quæ nigra venit moneta, quod & vilissimarum rerum pretium est, ut apparet ex adjecta *selibra plumbea*. 9 Pessimæ notæ, id est æneæ monetæ duobus terunciis, vel etiam plumbeæ, namque & quadrantes plumbei Romanis quondam in usu.

Quid

10 Millies centena millia H.S. idest 78125o. lib.

Quid dignum meritis precemur istis?
Optamus tibi 10 *millies*, *Calene*.
Hoc si contigerit, *fame peribis*.

De Afra vetula. CI.

Puella sibi visa, quod viverent pater, & mater cum nutriciis, quos etiam patres, & matres (pro more) appellabat. vel quo junior videri posset, seniores se interdum coævas, imo & juniores salutavit, appellavitque mammarum, & tatarum, patrum scilicet, matrumque prænomine; cum ipsa jam vetula esset, ipsorumque abavia videri posset.

Mammas, atque tatas habet Afra; sed ipsa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma potest.

De Demetrio. CII.

1 Ille servus meus amanuensis, & librarius.
2 Mihi domino eius. *vel*, ipsi Demetrio felix, ut quæ exscribendo mea carmina sibi laudem, & notitiam apud Cæs. consecuta sit.

1 *Illa manus quondam studiorum fida meorum*,
Et felix 2 *domino, notaque* 3 *Cæsaribus*,
4 *Destituit primos virides Demetrius annos*:
5 *Quarta tribus lustris addita messis erat*.
6 *Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras*,
7 *Ureret implicitum cum scelerata lues*,
Cavimus; *& domini jus omne remisimus agro*:
Munere dignus erat convaluisse meo.
8 *Sensit deficiens sua præmia*, *meque* 9 *patronum*
Dixit, *ad infernas liber iturus aquas*.

3 Tito, & Domitiano. 4 Obiit florenti jam ætate, & viridi. 5 Novendecim natus annos. 6 Ne tamen non liber moreretur, cavimus *Vel providet*. 7 Febris, quæ πυρετὸς, sive illa fuerit mentagra, quæ supra epig. 79. 8 Moriens agnovit beneficium meum, quo eum ex merito suo liberum esse pronunciaveram. 9 Sic enim liberti eum, a quo manumissi sunt, appellare soliti.

Ad Lycorim. CIII.

Pictor, qui pinxit Venerem tuam, Lycori, blanditus est Minervæ Veneris quondam de pulchritudine æmulæ, adeo deformem pinxit. *vel*, puto, idest ut videtur; pictor est Minervæ, cui similior imago tua, Lycori, quam Veneri. Pictores insuper in Minervæ clientela sunt. hinc acumen ep. 41. l. 5.

Qui pinxit Venerem tuam, *Lycori*,
Blanditus, *puto*, *pictor est Minervæ*.

Ad Scævolam. CIV.

1 Ejusdem argumenti est hoc cum epig. C. quod vide. * Alii *justus*, idest non plenum, & justum assequutus censum equitis, qui quadringenta Sest. idest nostræ monetæ, 3125. l.

1 *Si dederint superi decies mihi millia centum*:
Dicebas nondum, Scævola, * *factus eques*;

Qua-

Qualiter o vivam, quam large, quamque beate!
Riserunt 2 faciles, & tribuere dei.
Sordidior multo post hac toga; penula pejor:
Calceus est sarta terque quaterque cute:
3 *Deque decem plures semper servantur oliva;*
3 *Explicat & cenas unica mensa duas;*
Et 4 Vejetani bibitur fax crassa rubelli;
Asse cicer tepidum constat, & 5 asse Venus.
6 *In jus, o 7 fallax, atque 8 inficiator, eamus:*
Aut 9 vive, aut decies, Scævola, 10 redde Deis.

2 O faciles dare pravos deos! 3 Ex 10. olivis major pars reservatur in proximam cenam. Vide Juv. Sat. 14. vers. 127. 4 Fæculentum, & turbidum vinum a Vejentibus in Italia. 5 Illi plebeja contento. 6 E formula vocandi in jus. 7 Qui vovisti te laute victurum, si, &c. 8 Qui sordide vivendo non agnoscit se ex voto accepisse, quod accepit. 9 Laute, genialiter. vide epigr. 16. supra num. 4. 10 Quando iis non uteris, *vel*, ut liberius vivas, quod prius fecisti.

De spectaculo. CV.

1 *Picto quod juga 2 dedicata collo*
Pardus sustinet, 3 improbaque 4 tigres
5 *Indulgent patientiam flagello:*
Mordent aurea quod lupata cervi,
Quod frenis 6 Libyci domantur 6 ursi,
Et 7 quantum Calydon tulisse fertur,
Paret 8 purpureis aper capistris:
Turpes 9 esseda quod trahunt bisontes,
Et 10 molles dare jussa quod choreas
Nigro bellua nil negat magistro;
Quis spectacula non putet deorum?
* *Hæc transit tamen, ut minora, quisquis*
Venatus humiles videt leonum,
11 *Quos velox leporum timor fatigat.*
Dimittunt, repetunt, amantque captos;
Et securior est in ore præda,
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes:

1 Pardi n. & pantheræ variegati, & maculosi. 2 Mollia, purpurea, serica. ut mox n. 8. 3 Feroces, rabidæ. *vel*, quod nemini probabile erat, passuras tigres. 4 Vide ep. 18. l. spect. 5 Patiuntur flagra. 6 Vide Lipsium Elect. 2. c. 4. contendentem, leones a Romanis tum rudibus obvia, notaque voce dictos fuisse *Libycos Ursos*: ut, & elephantem, *bovem Lucam*; Struthionem, *passerem marinum*. contra quem ex Plinii authoritate, lib. 8. cap. 36. & 58. docte differentem, cum alii plurimi authores, tum hic facit locus, inductione cæterarum ferarum, inter quas & ursorum, ascenditur distincte ad leones. 7 Vide epig. 15. l. spectac. num. 1. 8 Supra n. 2. 9 Currus Britannicos. 10 Quod Elephantus saltans paret rectori suo ex Æthiopia. epig. 77. l. 6. * Hæc tamen omnia superat leporum lusus per rictus leonum. 11 Supra epig. 7, 15, 23, 45, 49, 52, 61.

Molles

Mollem frangere dum pudet rapinam:
Stratis cum modo venerint juvencis.
12 *Hac clementia non paratur arte,*
Sed norunt, cui serviant leones.

12 Vide argumentum hujus epig. supra ep. 15. hujus l. & ep. 17. l. spect.

Ad Ovidium. CVI.

IN Nomentanis, 1 Ovidi, 2 quod nascitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum,
Exuit annosa mores, nomenque senecta;
Et quicquid voluit, testa vocatur 3 anus.

1 Quincte Ovidi, ad quem alibi sæpe.
2 Vinum ex agro meo Nomentano, ubi vetustate decoctum maturuerit, videri potest exuisse nomen patrium (recens.n. vinum Nomentanum audiebat durum, & insuave) atque naturam austeram, & cum vinis vel optimis contendere, & Optimianum dici, vel Falernum, vel aliud, quodcunque addito amphoræ titulo commendatur.
3 Meton. cadus, seu amphora vetusta. vide supra ep. 40. n. 1.

Ad Rufum. CVII.

1 *INterponis aquam subinde Rufe,*
Et si cogeris a sodale, raram
Diluti bibis 2 unciam Falerni.
Numquid pollicita est tibi beatam
Noctem Nævia, 3 sobriasque mavis
Certa nequitias fututionis?
Suspiras, retices, gemis: negavit.
Crebros ergo bibas licet 4 trientes,
Et durum jugules mero 5 pudorem.
Quid parcis tibi Rufe? 6 dormiendum est.

1 Parce bibebat Rufus, idque dilutum: unde conjiciens Poeta expectasse illum amicam, atque adeo veritum, ne immodico Lyæi vento extingueretur Veneris ignis, quærit, an Nævia (quæ illi semper in ore, supra ep. 69.) noctem promisisset; ex suspiriis illius, & silentio negasse autumans, ad largiorem potationem invitat (utpote majora pocula, & merum) quæ curas dissipet, repulsæque molestiam obruat, ex præcepto Ovidii 2. Remed. *plurima sumas, Ut stupeant multo corda soluta mero.* 2 Duodecimam partem sextarii, supra 28. n. 2. 3 *Lenis alit flammas.* 4 Triens est tertia sextarii pars quatuor cyathos, seu uncias continens. 5 Alii *dolorem*. vincas scilicet desiderium vino. 6 Tibi soli cubandum in vacuo toro. sume itaque somni poculum, postquam amica non veniet. supra ep. 72.

¶ Ad Lucium Julium. CVIII.

SÆpe mihi dicis, Luci clarissime Juli,
Scribe aliquid 1 magnum: desidiosus homo es.
2 *Otia da nobis: sed 2 qualia fecerat olim*
3 *Mæcenas Flacco, Virgilioque suo:*

1 Epicum, & perpetuum carmen.
2 Agros, & pecunias, quo Musis vacem, *non de lodice paranda solicitus.* 3 Locupletavit C. Mæcenas Virgilium, Horatium, &c.

Con-

Condere victuras tentem per sacula 4 curas,
Et nomen 5 flammis eripuisse meum.
6 *In steriles campos nolunt juga ferre juvenci.*
7 *Pingue solum lassat; sed juvat ipse labor.*

4 Carmina. alii leg. *Chartas*. 5 Ut ultra rogos, & cineres superfit. 6 Musæ non libenter arant litus, non amant studia, *Præmia si tollas*. 7 Opimum quidem solum versare fatigat agricolam, sed amplissimæ segetis spes alit, non minus magni operis Poetam fructus, & præmii spes.

¶ Ad Gallum. CIX.

1 *Est tibi, sitq; precor, multos crescatq; per annos*
Pulchra quidem, verum Transtyberina domus.
At 2 mea Vipsanas spectant cœnacula laurus;
Factus in hac ego sum jam regione senex.
Migrandum est, ut mane domi te, Galle, salutem:
3 *Es tanti, vel si longius illa foret.*
Sed 4 tibi non multum est, unum si præsto togatum:
Multum est, hunc unum si mihi, Galle, nego.
5 *Ipse salutabo decima, vel serius hora;*
Mane tibi pro me dicat avere liber.

1 Geminum huic erat 71. ep. supra. 2 Scalis habito tribus, in cœnaculo prope porticum M. Vipsani Agrippæ lauris opacam. 3 Et ejus quidem pretii, ac meriti es, ut tibi hoc officium præstem, etiamsi ulterius sit migrandum. 4 Non multum tibi erit honoris ex me unico cliente, multis, qui te comitantur, addito: multum mihi hæc, qualiacunque scribenti detereretur ocii, si salutandi officio vacarem. supra ep. 71. n. 11. & ep. 25. l. 11. 5 Ipse te veniam salutatum inter cœnandum, vel a cœna; interim pro me salutatorem matutinum capias hunc libellum.

¶ De Catella Publii. * CX.

1 *Issa est passere 2 nequior 3 Catulli.*
Issa est purior osculo columbæ.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est deliciæ catella Publi.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
4 *Sentit tristitiamque, gaudiumque.*
5 *Collo nixa cubat, capitque somnos,*
Ut 6 suspiria nulla sentiantur.
Et desiderio coacta 7 ventris,
8 *Gutta pallia non fefellit ulla:*
Sed blando pede suscitat, toroque

* *Et pictura ejusdem.* 1 Nomen catellæ Publii. 2 Lascivior. 3 Lesbiæ pass. cujus nequitiam, & mortem canit Catullus. 4 Sentit hos affectus in Domino, atque illi tristi condolet; hilari lascivia congratulatur. 5 Collo Domini, seu gremio innixa dormit. Fr. Modius legit ex codice Weidneri *nexa*. epist. 33. 6 Respirationes. 7 Ejiciendi. 8 Præstitit munditiem lecto, neque ejus contaminavit stragula.

 Depe-

3 Male collocare si bonas voles horas,
4 Et invidebis otio tuo lector:
A Valeriano Pollio petes Quinct͏o,
Per quem 5 perire non licet meis nugis.

3 Modesta extenuatio. 4 Nec fines otium abire sine malo. 5 Exscribi enim facit, venditque.

Ad Faustinum. cxv.

1 *HOs tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos*
Fęnius, & breve rus, udaque prata tenet.
Condidit hic natæ cineres, nomenque sacravit,
Quod legis, Antullæ; 2 dignior ipse legi.
Et Stygias æquum fuerat patrem isse sub 3 umbras:
Sed quia non licuit, vivit, ut ossa colat.

1 Faustine, Telesphorus Fęnius vicinus tuus (forte in agro Tiburtino. vide epigr. 57. l. 4.) Diis manibus filiæ suæ Antullæ immatura morte præreptæ consecravit hunc agellum, in quo cineres, & ossa filiæ condidit. 2 Turbato mortalitatis ordine, & fatis male judicantibus, titulum filiæ pater tumulo inscripsit, quod officium ex naturæ ordine patri præstitisse filiam æquius fuerat. 3 In Anglicano esse testatur Junius, *pater ires ut umbras*. Quid, si, *ires ad umbras?* Ja. Rutgersius, *Ad Stygias æquum fuerat pater ire sub umbras.* ut sit Hellenismus, πατὴρ δίκαιος ἦ ἰέναι.

In Procillum. cxvi.

1 *QUadam me cupit, invide Procille,*
** Toto candidior puella cygno,*
Argento, nive, lilio, ligustro:
2 Jam suspendia sæva 3 cogitabis:
Sed quandam volo nocte nigriorem,
Formica, pice, graculo, cicada.
Si novi bene te, Procille, 4 vives.

1 Procilli invidiam ludificatus, candido eum, lætoq; nuncio usque ad suspendium constristat; nigro mox, tristiq; reficit, & a suspendio revocat. * Alii *leto*. 2 Transpositus hic versus, qui in vulgatis lib. sextus est, in locum quarti concinnior est. 3 Alii *cogitabas*. 4 Alii *vivis*.

* De Antulla. cxvii.

1 *HOc anemus æterno cinerum 3 sacravit honore*
Fęnius, & culti jugera pauca soli.
Hoc tegitur cito rapta suis Antulla sepulchro:
4 Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.
5 Si cupit hunc aliquis, moneo ne speret agellum:
6 Perpetuo dominis serviet iste suis.

* MS. Bodl. *Epitaphium Antullæ.* 1 Ejusdem argumenti cum epigr. CXV. 2 Agellum cum luco, qui religionis causa sepulchris additus. 3 In usum, & honorem sepulchri in æternum sacri. 4 Eodem monumento condebantur e more sanguine propinqui, conjuges, amici, &c. 5 Ne alienetur hic agellus. H. EXT. N. S. *hæredes externos ne sequatur*. 6 In æternum sacrabitur in usum familiaris sepulchri.

LIBER II.

Martialis Deciano suo S.

1 QUid nobis, inquis, cum epistola? parumne tibi præstamus, si legimus epigrammata? Quid hic porro dicturus es, quod non possis versibus dicere? 2 Video quare tragœdi epistolam accipiant, quibus pro se loqui non licet. epigrammata Curione non egent, & contenta sunt sua, idest mala lingua: in quacunque pagina visum est, Epistolam faciunt. 3 Noli ergo, si tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. 4 Deniq; videas, an te delectet contra retiarium ferula. 5 Ego inter illos sedeo, qui protinus reclamant. 6 Puto mehercule, Deciane, verum dicis. Quid, si scias, cum qua, & quam longa epistola negotium fueras habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt tibi, si qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non lassi pervenient.

1 Hæc omnia usque ad *reclamant* ex persona Deciani, quem facit Poeta mirantem, & reprehendentem, quod epist. Epigrammatis suis præfigat. 2 Tragœdi certe, si quid esset, quod principem, & populum, vel monitos, vel rogatos vellent, epistolam exhibebant, quam vocalissimus aliquis Curio, qui theatralis quasi præconis officio fungebatur, clara legebat voce. hoc fecerunt illi ex necessitate, quod iis in dramatico poemate, quæ extra scenam, & argumentum essent, loqui non liceret: hoc tibi o Martialis in epigrammatis tuis non æque necesse est, quæ quasi epistolia sunt. 3 Noli indecore, & absurde mimo inducere togam (qui gravitatis cultus est) idest epigrammati epistolam, poemati orationem solutam. legitur &, *in toga saltanti inducere personam*. 4 Neque te putes epistola magis munitum adversus maledicos, quam si quis mirmillo contra retiarium ferula pro ense pugnaret. 5 Ut enim spectatores illius modi mirmillonis inconsideratam audaciam aversati reclamarent; ita inter alios & ego tuam hanc temeritatem epistola nullatenus efficaci te defendere conantis. 6 *Respondet Martialis*. & sane perlongam scripturus eram epistolam: sed a te monitus consilium muto, neque lectorem longa epistola fatigabo.

Ad librum suum. I.

TEr centena quidem poteras epigrammata 1 ferre:
Sed quis te 2 ferret, perlegeretque, liber?
*At nunc 3 succincti quæ sunt bona * disce libelli:*

1 Capere. 2 Pati, tolerare. 3 Brevis libri commoda. MS.

Bodl. *nosce*.

Hoc primum est, 4 *brevior quod mihi charta perit*.
5 *Deinde, quod haec una peraget librarius hora*,
Nec tantum nugis serviet ille meis.
Tertia res haec est, quod si cui forte legeris,
Sis licet usque malus, non odiosus eris.
6 *Te conviva leget misto quincunce: sed ante*
Incipiat positus quam tepuisse calix.
Esse tibi tanta cautus brevitate videris.
Hei mihi, quam multis sic quoque longus eris!

4 Minus insumo, & perdo chartae. *modeste*. 5 Librarius citius transcribet haec, ut melioribus vacet exscribendis. 6 Inter pocula legeris, vide epig. 19. l. 10. & perlegeris minori spatio, quam vinum aqua calida in quincunce quinque cyathorum capaci dilutum frigescat. *Hyperb.*

Ad Caesarem Domitianum. II.

1 *Creta dedit magnum, majus dedit Africa nomen*,
Scipio quod victor, quodq; Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
2 *Et puer hoc dignus nomine, Caesar, eras*.
3 *Frater Idumaeos meruit cum patre triumphos*:
Quae datur ex 4 *Dacis laurea, tota tua est*.

1 L. Metellus devicta Creta, Pub. Cornel. Scipio devicta Africa, nobilia assecuti sunt cognomenta; Domitianus vero debellatis Cattis, Dacisque nobilius meruit cognomen, Dacici scilicet, & Germanici. Illi enim singula, hic bina; illi Cretenses pigros ventres, & discinctos Afros, hic Germanos bellicosos, ὡς Ἀρείως. 2 Domitianus juvenis admodum expeditionem suscepit in Germanias (Suet. l. 8. c. 2.) sed neque necessariam, neque utilem. 3 Pater tuus Vespasianus cum filio Tito de Hierosolymis triumphavit, tu de Cattis, Dacisque solus. 4 Alii *Cattis*.

¶ Ad Sextum. III.

Sexte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

* Vere jactat se nihil debere, qui non est solvendo. Debitoris enim inopia excludit actionem.

In Amianum. IV.

1 *O Quam blandus es, Amiane, matri?*
Quam blanda est tibi mater, Amiane?
Fratrem te vocat, & soror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, 2 quod estis, esse?
Lusum creditis hoc, jocumque? non est.

1 Amianum incesti arguit, quod relictis nativis nominibus matrem hic sororem, filium illa fratrem appellet, quibus nominibus amatores, & amicae se mutuo vocent, vide Lips. Antiq. Lect. lib. 2. & epig. 20. l. 22. epig. 65. lib. 10.
2 Mater, & filius.

* *Matrem*

* *Matrem, quæ cupit esse se sororem,*
Nec matrem juvat esse, nec 3 sororem.

* al. matrem. 3 Sed amicam.

¶ Ad Decianum. V.

NE valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed 2 duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passum;
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum sis quoque, sæpe negaris.
Vel tantum 3 caussis, vel 4 tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire;
Ut te non videam, quatuor ire piget.

1 Jurandi formula, ut *ne vivam, dispeream*. 2 Intercapedo, & spatium 2 millle passuum, qui 4 mihi fiunt redeunti, nec te convenienti, epig. 23. lib. 5. 3 Clientum caussis. 4 Tuis studiis, vel balneis, cœnis seu valetudini curandæ.

¶ Ad Severum. VI.

1 *I Nunc, edere me jube libellos;*
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas 2 ἐσχατοκώλιον, Severe,
Et longas trahis 3 oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
4 *Rapta exscribere, sed 5 Vitellianis.*
Hæc sunt, singula quæ sinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora si qua nescis.
6 *Quid prodest mihi tam macer libellus,*
Nullo crassior ut sit umbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
7 *Nunquam deliciæ supiniores.*
Lassus tam cito deficis viator,
Et cum currere debeas 8 Bovillas,
9 *Interjungere quæris 10 ad Camœnas.*
11 *I nunc, edere me jube libellos.*

1 Indignantis, & exultantis formula Ironica, qua Severi deludit fastidium: prius quidem singula epigrammata collaudantis, atque ut ederentur suadentis, collecta vero jam, & edita cum fastidio dejicientis. 2 Τὸ ἐν ἐσχάτῳ κώλῳ γεγραμμένον, imum chartæ scapum chartæ imæ adglutinatum. Ultimam autem libri partem subinde spectare impatientis est lectoris. 3 Lassitudinis, & fastidii indicium est repandiculans oscitatio. 4 Alii *Raptim scribere*. 5 Pugillaribus luteis vitello, ut credo, illitis, quibus res lascivæ, & elegantiores scribebantur. Alii a Vitellio, nescio quo, inventore dictos volunt. ep. 8. & 9. L. 14. 6 Quorsum studui brevitati? frustra curavi, ut liber tenuis esset, nec umbilici (de quo ep. 67. l. 1.) crassitudinem excederet, si tamen tu delicatus, & supinus lector triduum illi legendo insumas. 7 Alii *Nusquam*, ut ep. 4. l. 1. *Nescis, heu nescis dominæ fastidia Romæ*, &c. 8 Oppidum in via Aricina, non longe a Roma. 9 Male legitur *Iter jungere*, est .n. *interjungere*, jugo solvere equos, seu boves refectionis gratia. *est enim Allegoria.* brevem librum non uno decursu perlegis, verum in itinere hæres, & pausam oscitans interponis. 10 Ad lucum, & templum Camœnarum extra portam Appiam. sed vide Ph. Cluverii Italiam l. 3. c. 4. 11 Epanalepsis Ironica supra n. 1.

¶ In Attalum. VII.

1 Vide epig. 10. l. 2. 2 Πολυπράγμων, a basie body. ut lib. 1. ep. 80. multa agendo nihil agens, qui, ut videatur aliquod esse

Eclamas 1 belle; caussas agis, Attale, belle,
Historias bellas, carmina bella facis.
Componis belle mimos; epigrammata belle;
Bellus grammaticus, bellus es Astrologus.
Et belle cantas, & saltas, Attale, belle:
Bellus es arte lyra; bellus es arte pilæ.
Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle:
Vis dicam quid sis? magnus es 2 ardelio.

in omnibus, nihil est in singulis. *nusquam enim est, qui ubique est*, Seneca ep. 2. Alii ab *ardore*, & impetu multa tentantis, nihil prosequentis: Alii ab *ardeola* ave, quæ in volatu multum movet, parum promovet, deductum volunt. Sunt, qui Ardeliones mimorum gentes fuisse volunt. vide epigram. Græca χεφ. μβ.

Ad Lectorem. VIII.

1 Poeta per jocum, & ut tentet lectoris tum ingenium, tum candorem, epigrammatum suorum vitia quasi a se amovens,

1 *SI qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis,*
Sive obscura nimis, sive Latina parum:
Non meus est error; nocuit librarius illis,
Dum properat versus annumerare tibi.
2 *Quod si non illum, sed me peccasse putabis;*
Tunc ego te credam cordis habere nihil. (*mus;*
3 *Ista tamẽ mala sunt: 4 quasi nos manifesta nege-*
Hæc mala sunt; sed tu non meliora facis.

in librariorum negligentiam, & errorem confert. 2 Quod si meam hanc, quæ tamen vulgaris est authorum excusatio, non admiseris, neque ego te pro cordato, & candido lectore habebo. *jam sumus ergo pares*. 3 *Urget lector*: sed ipsa carmina mala sunt; quod non tam ab operarum errore, quam ab authoris vitio. 4 Aperit se Poeta, & fatetur mala quidem esse hæc, sed & illos provocat, ut meliora, si possint, scribant; sin minus, his utantur, hæc animo æquiore accipiant. ep. 92. l. 1. quin & se minatur censorem non minus in illos rigidum, si scripserint. Jo. Rutgersius legit: *quo si manifesta negemus*.

De Nævia. IX.

Non desperandum, quod non

SCripsi, rescripsit nil Nævia, non dabit ergo?
Sed puto, quod scripsi, legerat, ergo dabit.

rescripserit Nævia; sperandum potius, quod meas legerit tabellas, ex præcepto Ovidii 1. de arte, unde & hoc sumpsit Mart. *Legerit, & nolit rescribere: cogere noli: Tu modo blanditias fac legat ipsa tuas, Quas voluit legisse, volet rescribere lectis*, &c. unde & quidam habent, *Sed puto, quod scripsi, legeris*.

In Posthumum. x.

BAsia dimidio quod das mihi, Posthume, labro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

Non ego te superbum censeo, aut minus humanum, quod me altero labro (ut ep. 22. infra) vel levi basio (qui salutandi mos Romanis) excipis, contentus ero. vel quarta osculi parte, imo beatus nulla. notatque Posthumi (quisquis ille fuerit) impuram animam, atque os impudicum ἐκ τοῦ τὰ αἰδοῖα λείχειν, ἢ μύζειν.

Ad Rufum de Selio. xi.

QUod fronte * *Selium nubila vides, Rufe,*
Quod 1 *ambulator porticum terit serus;*
2 *Lugubre quiddam quod tacet piger vultus;*
3 *Quod pene terram tangit indecens nasus;*
Quod dextra pectus pulsat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor 4 *vivat.*
Salva est & uxor, 5 *sarcinaque, servique:*
Nihil colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur caussa quæ? domi cœnat.

* Selii cœnipetæ mœstitiæ, & luctus caussam esse domicœnium. 1 Mox ep. 14. 2 Quod mœsto vultu tacitus præ se fert luctum. MS. Bodl. *languore quodam*. 3 Quod demisso sit vultu, capiteque dejecto. 4 In avari Selii impendium. 5 Opes, nummi, *quæ majore domus gemitu, majore tumultu Planguntur, quam funera.*

¶ In Posthumum. xii.

1 *ESse quid hoc dicam, quod olent tua basia myrrham,*
Quodque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Posthume, semper:
Posthume, 2 *non bene olet, qui bene semper olet.*

1 Animæ fœtorem, & oris spurcitiem dissimulare voluit Post. diapasmatum, & unguentorum accito odore. sub assiduo hujusmodi odore suspicatur Poeta latere ulcus, vomicam, aut tetrius quippiam. supra epigr. 10. 2 *Æcastor, mulier bene olet, ubi nihil olet.* Plaut. Mostell. vide epigr. 55. lib. 6.

Ad Sextum. xiii.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas censeo, Sexte, creditori.

Præstat absque lite creditori solvere, ne unum subterfugiens in tres incidas. namque munere palpandus judex (atque obiter corrupta taxat judicia) munus aliud tibi extorquebit patronus, & creditori tandem ex lege, & sententia solvendum est.

Ad Paulinum de Selio. XIV.

NIl 1 intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit 2 ad Europen, & 3 te, Pauline, 3 tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
4 Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid 5 Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hinc quoq; deceptus 6 Mephitica tēpla frequentat:
Assidet & 7 cathedris, 8 mœsta 9 juvenca, tuis.
Inde petit 10 centum pendentia tecta columnis;
Illinc 11 Pompeji dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
Nec 12 Grylli tenebras, 12 Æoliamque Lupi.
Nam 13 thermis iterum cunctis, iterumq; lavatur;
Omnia cum fecit, sed 14 renuente Deo,
Lotus 15 ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
16 Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

1 Modo ep 11. 2 ad Campum Martium, in quo porticus plurimæ variis picturis insignes, & in his Europæ a Jove tauro vectæ. 3 Frequentat exercitii loca in campo Martio, atque ibi te a pedum celeritate in cursu confert Achilli; qui πόδας ὠκύς. 4 Si in porticibus, quæ juxta exercitiorum loca, non reperiat invitatorem, transfert se ad loca tabulis vallata, in quibus P. R. suffragia laturus claudebatur, quæ loca a similitudine *septa*, & *ovilia* appellabantur. vide, quæ ad Juven. 6. Sat. vers. 530. 5 Juxta septa erat templum Neptuni cum porticu, in qua depicta fuit historia Argonautarum, & in his, Chironis filii Neptuni, ac Phyllires, atque Jasonis Æsone nati. 6 Templum Isidis, cujus sacra ex Ægypto (in qua nobilissima civitas Memphis) Romam translata, in campo Martio prope septa. hoc templum Tiberius everterat, sed vel nomen loci manebat, vel ab alio Imp. instauratum erat. 7 Subselliis. 8 Propter virum Osirim amissum, & inventum tandem apud Phialam laceratum. 9 Isis dea ex Io Inachi filia a Jove compressa, & in vaccam mutata. 10 Porticum hanc C. columnis innixam alii Corinthiam Cn. Octavii; alii Vipsanam fuisse autumant. 11 Porticum Pompejam, prope quam lucus, & duo horti. 12 Tenebrosa balnea Grylli, & excelso loco posita, vel frigida balnea Lupi, vide ep. 69. l. 1. & infra ep. 78. 13 In thermis proprie sudabatur, ut in balneis lavabatur. 14 Nullo Campi Martii favente numine, quod Selium cœna beet. 15 Ad porticum Europæ. sup. n. 2. juxta quam erant tepentes post meridiem buxi. ep. 20 l. 3. 16 O Jup. qui tauri induisti formam, rogo te per te, & Europam tuam interfice hunc Selium, ut apud te cœnet, alludit a. ad morem Græcorum, qui dicebant cœnaturos eos apud Inferos, qui morituri essent. nota est Leonidæ vox animosa.

In Hermum. XV.

QUod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

Habebant veteres, honoratiores maxime, in conviviis peculiares suos calices: quos aliis interdum propinare, humanitatis erat: contrarium, superbiæ. Invertit hoc Poeta collaudando Hermum, quasi hoc ab illo humane factum sit, ne calice a fœtore oris sui venenato alios offendat. Franc. Luisinus in nominis ambiguitate, quod illi cum Deo Mercurio commune est, joci acumen latere putat, q. d. facis ut homo, &c. vide c. 13. l. 1. paregon.

In

¶ In Zoilum. XVI.

Zoilus ægrotat: 1 faciunt hæc 2 stragula febrem:
3 Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid 4 torus a Nilo? quid 5 Sindone tinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte 6 Machaonas omnes.
7 Vis fieri sanus? stragula sume mea.

1 Ut visentibus ostentet stragula, morbum simulat. 2 Tapetia lecto strata non convenit Grammaticis de stragulis, vestes ne, an lectorum strata denotent. ego utrumque: namque leonis spolium Herculi pro lecto, & stragulo, apud Senecam: *quonam abiit tegmen meum, Idemque somno mollis Herculeus torus?* 3 Si valeret, non possent videri stragula. 4 Torus e lino Ægyptiaco, & Alexandrina pluma factus. 5 Torus Sidonio tinctus murice, purpureus. legitur & *sindone cinctus*, ideft plagis. Angl. *curtaines*. e sindone tincta, olenti murice tinctus. Rutgersius legendum autumat, *quid sindone cinctus olenti*. l. 6. var. lect. c. 11. & Notis in Martialem ad Scriverium. 6 Medicos, a Machaone filio Æsculapii, nobilitato ab Homero cum fratre Podalirio. 7 Sapies, & valebis, deposito stragulorum luxu, sumptisque vilioribus, cujusmodi mea sunt.

Ad Amianum. XVII.

1 Tonstrix 2 Suburæ faucibus sedet primis,
3 Cruenta pendent qua flagella tortorum,
4 Argique letum multus obsidet sutor.
Sed illa tonstrix, Amiane, non tondet.
5 Non tondet, inquam: ergo quid facit? radit.

1 Tonsoris uxor. 2 Habitat in aditu Suburæ, de qua l. 1. ep. 35. nu. 5. 3 Hoc loco forte Apollo tortor cultus. Suet. 2. 70. namque hic suspensa flagella, ubi malefici de tergo pendebant pœnas. 4 Argiletum sutorum tabernis frequens, ep. 118. lib. 1. *Tmesis*. 5 Alii leg. *Non tondet, inquis. ergo quid facit? radit. she is a shaver*. radit pecunias mœchorum, vel glubit. τρίβει τὰ σκονία, manetque *in terminis tonsoriis*. sic ξυρεῖ ἐν χρῷ. Sophocl. in μαστιγοφ. παροιμία ἐπὶ τῶν ἐπικινδύνων πραγμάτων. inquit interpres.

In Maximum. XVIII.

1 Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœnam:
Tu captas aliam. jam sumus ergo pares.
Mane salutatum venio; tu diceris isse
Ante salutatum. jam sumus ergo pares.
Sum 2 comes ipse tuus, tumidiq; 3 anteambulo regis:
Tu comes alterius. jam sumus ergo pares.

1 Ego te pro rege meo, & patrono salutabam, comitabar, prosequebar cœnam hinc promeriturus, neque negabo me hinc cœnam captare: sed & te video eadem obire officia (namque hoc faciebant potentiores, Juven. 1. Sat. vers. 117.) quocirca cum tibi par sim, renuncio tuæ clientelæ, nolo esse cliens clientis &c. 2 Comes est, qui latus tegit, honoris gratia. dictus & *Exterior*, seu *latero*. 3 Anteambulo, qui præcedit patronum, divitem, & potentiorem, Poetis *Regem* dictum.

4 *Sive vicarius est, qui servo paret.* Horat.
5 Infra epig. 82.

Esse sat est servum: jam nolo 4 vicarius esse.
5 Qui Rex est, regem, Maxime, non habeat.

Ad Zoilum. XIX.

1 FElicem fieri credis me, Zoile, cœna?
2 Felicem cœna, Zoile, deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoile, cœna facit.

1 Beat quidem lauta cœna, tua nequaquam, quæ sordida, & digna mendicis, qui ad Ariciam, & clivum Virbii *recumbunt*, in qua dictione ludit, ut *convivis*, & *mendicis* communi. 2 Neque celabo quod habet MS. noster; *Felicem? cenam, Zoile, dando suam,* dispiciat lector.

De Paullo. XX.

CArmina Paullus emit: recitat sua carmina Paullus.
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

Sic lib. 1. ep. 30. & l. 6. ep. 12.

In Posthumum. XXI.

BAsia das aliis, aliis das, Posthume, 1dextram.
Dicis, utrum mavis? elige. 2 malo manum.

1 Exosculandam, malunt alii simpliciter prehendendam, tangendamque, quod illud nimis fastuosum sit, & Imperatorum proprium. 2 Displicent enim basia spurci oris, supra ep. 10. & 12.

De eodem. XXII.

QUid mihi vobiscum est, o Phœbe, *novemque*
Ecce nocet vati Musa jocosa suo. (sorores?
Dimidio nobis dare Posthumus ante solebat
Basia, nunc labro cœpit utroque dare.

*Nimina cultori perniciosa suo. Ovid. 2. Trist. namque me prius leviter notum dimidio basio salutabat, jam ex carminibus notiorem me toto ore osculatur. quam gratum autem sit illud, docuit epig. 10. supra.

De eodem. XXIII.

1 NOn dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Posthumus in meo libello,
Non dicam. 2 quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

1 Ep. lib. 1. num. 1.
2 Cur enim velim illum publicato nomine offendere, cui facile est me, fœdis osculis sub amicitiæ nomine datis, atque adeo mihi non abnuendis, vindicare? epig. 94. l. 7. n. 3. Ita Artemona illa apud Plautum in Asinaria: *Nam si domum redieris hodie, osculando ego ulciscar potissimum*, cum prius dixisset Demænetus, *malle se nauseam bibere, quam illam osculari.*

¶ In

¶ In Candidum. XXIV.

1 *SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum,*
2 Squalidus harebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per scopulos exsulis ibo comes.
3 Dat tibi divitias. ecquid sunt ista duorum?
Das partem? multum est: Candide, das aliquid?
4 Mecum eris ergo miser. 5 quod si deus ore sereno
Annuerit: felix, Candide, solus eris.

1 Lege quatuor primos versus ex persona Candidi, ut qui sæpe promiserat se comitem fore Martiali, si adversæ res incidissent. *Et fateor me hic dissentire ab aliis omnibus interpretibus, qui hæc tribuunt Poetæ. sed judicet lector.* 2 Reorum propinquis, & amicis niveas togas sordidis mutare in judiciis, moris erat, in misericordiæ aucupium. 3 Jam vero fortuna tibi dedit opes, nunquid his me participas? non æquam harum posco partem, quanquam neque hæc iniqua esset postulatio apud eum, qui se mihi toties ingesserit adversarum rerum socium, & semper in ore, κοινὰ φίλων πάντα infra ep. 43. sed mihi tu ne teruncium quidem. 4 Ita habeo te quidem amicum (ut ais) paratum in adversis. 5 Sed si dexter tibi affulserit Mercurius, & benigne tecum luserit fortuna, tibi soli dives eris.

Ad Gallam. XXV.

DAs nunquã, semper promittis, Galla, roganti.
Si semper fallis, jam rogo, Galla, nega.

Quoniam ita lubricæ, seu præposteræ es fidei, ut contrarium semper facias iis, quæ promiseris: te mihi verbis negare volo, ita ex usitato, dabis.

Ad Bithynicum. XXVI.

QUod 1 querulum spirat, quod 1 acerbum Naevia tussit,
Inque 2 suos mittit sputa subinde sinus:
Jam te 3 rem factam, Bithynice, credis 4 habere?
Erras, 5 blanditur Naevia, non moritur.

1 Tanquam moribunda. 2 Alii *Tuos*. 3 Hæredipeta Næviæ, vel maritē. cujusmodi ep. 11. l. 1. 4 Illam statim morituram serio cogitas. ep. 28. l. 1. 5 Te falsa spe lactat, & moriture speciem præ se fert, non mox moritura.

De Selio. XXVII.

1 *LAudantem Selium, cœna cum retia tendit,*
Accipe, sive legas, sive patronus agas.
2 Effecte, graviter, 3 cito, 4 nequiter, euge, beate:
5 Hoc volui. facta est jam tibi cœna, tace.

1 Adverte Selium, quam cœnam captans laudet te, vel carmina, seu libellos recitantem, vel causas agentem. 2 Acclamat tibi. vide ep. 4. l. 1. n. 8. Omnibus partibus absolute, plene, perfecte, ut nihil supra. 3 Prompte, ex inopinato. 4 Versute, argute, alii leg. *naviter*. 5 Placet tua acclamatio, inquit recitator, cœnabis mecum. Statim Selius voti compos tacet. Notatque Poeta cum impudentiam cœnipetæ, tum vanitatem recitatoris, seu patroni, qua de re Pers. 1. Sat.

In

In Sextillum. XXVIII.

1 *Rideto multum, qui te, Sextille, cinædum*
Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu, Sextille, fututor,
2 *Calda Vetustillæ nec tibi bucca placet.*
Ex istis nihil es, fateor, Sextille: quid ergo es?
Nescio: 3 sed tu scis res superesse duas.

1 Licet tibi contemnere eum, qui te appellaverit cinædum, & in illum ipsum retorquere id convicium, porrecto medio digito infami, & verpo, qui cæteris contractis, curvatisque Priapum repræsentans in cinædorum, & mollium notam extendebatur. ep. 93. l. 1. adeoque ipsum pathicum indigita. 2 Nec tibi placet fellatricis bucca. ep. 62. l. 11. & artificis halitus oris. Juven. 10. Sat. vers. 238. 3 Potes tamen esse μασροπὸς, vel irrum. uter, nescio.

¶ Ad Rufum. XXIX.

Rufe, vides illum 1 subsellia prima tenentẽ,
Cujus & hinc lucet 2 Sardonychata manus:
3 *Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,*
Et toga 4 non tactas 5 vincere jussa nives:
Cujus olet toto pinguis coma 6 Marceliano,
Et 7 splendent vulso brachia trita pilo.
8 *Non extrema sedet 9 lunata 10 lingula 9 planta,*
11 *Coccina 12 non læsum cingit 11 aluta pedem;*
13 *Et numerosa linunt 14 stellantem splenia frontem.*
Ignoras quis sit? splenia tolle, leges.

1 Orchestram in theatro inter Senatores ipsum senatorem factum sedentem in primo gradu. ep. 14. l. 5. sunt qui ad subsellia in judiciis referunt. Corn. Vitellius 22. legit *te-entem*, idest foro judicum, ubi erant subsellia, spatiantem, & causidicum notari volunt, qualem depingit Juven. 7. Sat. vers. 139. & recitatorem. Pers. 1. Sat. vers. 15. 2 Annulos induta, quibus includuntur Sardonyches, aliæve gemmæ. 3 Tyrio bis tinctæ murice, vel pluries. 4 Nullo vestigio pressas, puras, *thedridem snom*. 5 Fullonis arte dealbata, cretata insuper. 6 Unguento confecto a myropola Marcelio, vel Marcello, nam legitur & *Marcellano*. 7 Pumice, nuce ardenti, δρωπακισμῷ, seu psilothro delicati, & molles se depilabant, lævigabantque. 8 Recens, nova in dies. Heraldus legit, *Cuique hesterna*. idest nova. ut Persius dixit hesternos Quirites pro novis civibus. 9 Calceo lunato. de quo vide epig. 50. l. 1. nu. 23. 10 Vinculum calcei. *aliis*, fibula argentea, seu aurea in calceis a nobilioribus gestata. 11 Senatores primo calceis ex aluta nigra, mox (crescente luxu) cerea, alba, mullea, hederacea, coccinea pedes cinxerunt. 12 Non arctiore calceo pressum. *vel* pedem non læsum fasciis ex aluta coccinea subligat delicatus. 13 Et multa emplastra, quæ splenia vocant, & adhibentur ad capitis dolorem, vel oculorum morbum, frontem ejus tanquam stellis distinguunt. 14 Alii *Stellatam*. idest distinctam, dispunctam notis. Tolle splenia, & ex literis fronti ejus inustis cognosces eum e servo stigmatico, & literato, h. e. literis, & punctis inusto ad Senatorium dignitatem evectum.

¶ In Cajum. xxx.

1 Mutua viginti sestertia forte rogabam,
2 Quę vel donanti nō grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque, vetusque sodalis,
Et 3 cujus laxas arca flagellat opes.
4 Is mihi, dives eris, si caussas egeris, inquit.
5 Quod peto, da Cai, non peto consilium.

1 Ut mihi mutuo dares ep. 156. l. 5. nu. 8. 2 Quam summam vel mihi donasse non fuisset homini diviti grave impendium. 3 Cujus arca mota resonat laxis nummis, tanquam flagelli verbere. Flagellare divitias dicuntur (inquit Turneb. l. 21. c. 4.) qui magnas arcis clausas opes velut verberibus, & carceribus coercent, &c. *Infelix strangulat arca divitias*. Papin. 2. Sylv. vide ep. 13. lib. 5. epig. 40. lib. 3. 4 Cajus consulit mihi, quod olim Titus. ep. 18. l. 1. vide & epig. 77. lib. 1. 5 Nummos mutuos, non consilium.

Ad Marianum. xxxi.

Sæpe ego Christinam futui. 1 det quam bene,
Supra quod* fieri nil, Mariane potest. [quæris?

1 Dare obscœnum hic verbum: est. respondet poeta ex ambiguo, Christinam ita bene dare, ut nihil melius. verum aliud voluit, nempe, ita male eam dare, ut supra. ideſt ultra, vel iterum eam non sustineas facere. * *Facere* item, & *fieri* turpicula verba sunt, ep. 47. l. 1.

¶ In Ponticum. xxxii.

Lis mihi cum Balbo est: tu Balbum offendere non vis,
Pontice. cum Licino est: hic quoq; magnus homo [est.
Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat, & retinet nostrum Laronia servum;
Respondes, orba est, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, servo servitur amico.
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Perii, inquit illa apud Comicum, *huic ipsi opus patrono est, quem defensorem paro*. actum fecum esse exclamat Poeta. siquidem justas intendenti lites adesse noluit (quem pro patrono coluerat) Ponticus, non ausus ire contra potentiam magnatum, captansque gratiam divitum. renunciat itaque se servum, & clientem servili domino, & patrono. supra epig. 18.

In Philænim. xxxiii.

Cur non basio te, Philæni? calva es.
Cur non basio te, Philæni? rufa es.
Cur non basio te, Philæni? lusca es.
Te qui basiat, hic, Philæni, fellat.

Caput enim tuum (calvum, rufum, luscum) præ se fert Priapum. lib. 9. ep. 38. *Et sit lusca licet*, &c.

In Gallam. XXXIV.

1 Propter amorem Phi- lerotis, quem e servitio re- demisti, *vel* quem condu- xisti, tota dote tibi a

1 *CUm placeat Phileros, tota tibi dote redemptus,*
Tres pateris natos, Galla, perire fame.
2 *Praestatur cano tanta indulgentia cunno,*
Quem nec casta potest jam decuisse venus.
3 *Perpetuam Di te faciant Philerotis amicam,*
O mater, qua nec 4 Pontia deterior.

marito defuncto relicta. 2 Tam strenue indulges libidini luxuriosa anus, quam vel coitus legitimi hac aetate puderet, multo magis adulteri. 3 Ut quam diutissime vivas misere cum Philerote tuo, quem ut redimeres, te cum 3. natis ad extremam inopiam, & famem redegisti. 4 *Illa duos una saevissima Vipera coena*, &c. Juv. Sat. vers. 643, tu vero tres natos fame enecasti: sunt qui legant *Pontica*, & intelligunt Medeam.

Ad Phoebum. XXXV.

Cum tibi vulgo diducantur po-

CUm sint crura tibi, simulent quae cornua lunae,
In rhytio poteras, Phoebe, lavare pedes.

plites, coeant tali, seu plantae; optime conveniat tibi ad lavandos pedes rhytum, seu rhytium, quod vas est ab angusto fundo in latum surgens instar cornu, de quo Athen. l. 10. c. 13. & l. 11. c. 1. 5. & 26. ludit autem in paribus *cornu*, & *rytho*, *Luna*, & *Phebo*.

¶ Ad Pannicum. XXXVI.

1 Non probo virum comas in statione ponentem more feminarum, nec contra capillos disturbatum.

1 *PEctere te nolim, sed nec turbare capillos,*
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
2 *Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum:*
Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
3 *Nunc tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis*
Horrida: 4 sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

2 Nec tibi sit nulla barba ad modum foeminarum, & effeminatorum Gallorum, seu Phrygum, qui mentum depilabant. nec, &c. inquit Raderus. *vel*, nec tibi sit instar mollium illorum mitras gestantium, barba summo cultu nutrita, & ad speculum composita, nec tamen contra, promissa, & disturbata, ex neglectu, vel affectato squalore reorum. 3 *Hispida membra quidem*, &c. Juv. Sat. 2. vers. 10. 4 Sed animo es glabro, *Catachrestice*, id est molli, parum virili.

In Caecilianum. XXXVII.

1 Rapis.
2 Sumen ex papillis porcae statim ab e-

QUidquid ponitur hinc, & inde 1 verris:
2 *Mammas suminis, 3 imbricemque porci,*
4 *Communemque duobus attagenam,*

dito foetu occisae. l. 13. ep. 44. 3 Vertebram demptis costis. Ang. *the bine*. Auriculam, P. Scriverius, quae imbricem refert. 4 Appositam duobus convivis.

Mullum

Mullum dimidium, lupumque totum,
Muranaque latus, femurque pulli,
5 *Stillantemque alica sua palumbum.*
Hae cum condita sunt, 6 madente mappa,
7 *Traduntur puero domum ferenda.*
8 *Nos accumbimus otiosa turba.*
Ullus si pudor est, repone cœnam.
Cras te, Cæciliane, non 9 vocavi.

5 Stillantem alica, qua fartus erat, *vel* natantem in condimento alicæ, quæ fit ex zea. Plinius l. 10. c. 8. itaque *sua* refertur ad alicam, qua fartus erat, vel ad zeam, quæ palumbis cibus. 6 A pinguedine, & condimentis ciborum. 7 E more Romano licebat convivis rogata convivatoris venia aliquid appositorum secum auferre, vel per alium mittere. 8 Non habentes, in quo dentes exerceamus. 9 Optime reposuit Domitius, *vocavi*, locutione quidem solæca, sensu longe acutiori. q. d. in hodiernum diem te invitavi, non ut hæc in crastinum reservares. repone itaque, quæ sustulisti.

In Linum. XXXVIII.

QUid mihi reddat ager, quæris Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, nō video.

Lino exprobranti Martiali secessum in agrum Nomentanum, rogantique, quid haberet redditus ex agro tam macro, & sterili, respondet Poeta ex inopinato, si nihil aliud, certe se hoc fructus ex eo capere, ut careat conspectu Lini, hominis odiosi.

De muneribus Mœchæ. XXXIX.

COccina famosæ donas, & janthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit munera? mitte togam.

Vestes sibi mutuo mittere divitibus Romanis in usu erat. sed cur tu vestimenta purpurea, & violacea adulteræ? magis illi conveniet toga missa. meretrices autem, ut & adulterii convictæ, in publicum togatæ prodibant, ut dignoscerentur a castis matronis stolatis, epig. 64. l. 6. nu. 3. & Juven. 2. Sat. vers. 70.

In Tongilium. XL.

1 URi Tongilius male dicitur 2 hemitritæo.
Novi hominis* mores: 3 esurit, atque sitit.
4 *Subdola tenduntur crassis modo retia turdis:*
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cæcuba 5 saccentur, quæq; 6 annus coxit 6 Opimi,
Condantur 7 parco fusca Falerna vitro.

1 Est enim febris πυρετός. 2 Semitertiana. * Alii *fraudes*. 3 Simulat se male habere, quo lautius vescatur turdis, & mullis, atque optima bibat vina, sed colata. *Sicke for a candle, or a posset.* 4 Morbi simulatione captat turdos, & delicias piscium ab amicis mittendas. 5 Defæcentur, liquentur, colo transmittantur. sic li. 12. ep. 61. *Turbida solicito transmittere cæcuba sacco.* 6 Vide ep. 27. l. 1. n. 5. 7 Modico, parvo. propter Falernum indomitum, quod non poterat large sumi, ægrotis minime conveniebat, aut ex persona hypocritæ ægroti extenuantis petitionem.

Omnes

8 Remedium, & medicamentum pri-

Omnes Tongilium medici jussere 8 lavari.
9 O stulti, febrem creditis esse? gula est.

scis usitatum in febribus, nobis satis præposterum, & periculosum. 9 Sic l. 11. ep. 87. *Non est hæc tussis, Parthenopæe; gula est.*

¶ In Maximinam. xli.

1 Dom. Calderinus vult Martialem allusisse ad præceptum Ovidii 3. de arte: *ridentem mollia ride*. ex epigrammatis Ovidii, quæ interierunt, desumptum putat Aug. Politianus 59. c. 1. cent. Misc. potest fieri, & Martiali non occurrisse certum authoris nomen, cum dicat *Puto*. 2 Non deformibus, non edentulis. 3 Sed vetula. 4 Nigri, & sub pallidi, quasi flavi, coloris buxi.

1 R*Ide, si sapis, o puella, ride,*
1 Pelignus puto dixerat Poeta,
Sed 2 non dixerat omnibus puellis.
Verum, ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi; tu puella 3 non es.
Et tres sunt tibi, Maximina, dentes;
Sed plane 4 piceique, buxeique.
Quare si speculo, mihique credis,
Debes non aliter timere risum,
Quam 5 ventum Spanius, 6 manumque Priscus:
Quam cretata timet Fabulla 7 nimbum,
Cerussata timet Sabella 8 Solem.
Vultus indue tu magis severos,
9 Quam conjux Priami, nurusque major.
Mimos 10 ridiculi Philistionis,
Et convivia 11 nequiora vita,
Et quicquid lepida procacitate
12 Laxat 13 perspicuo labella risu.
Te 14 mæsta decet assidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Musis.
At tu, judicium secuta nostrum,
15 Plora, si sapis, o puella, plora.

5 Ne dispergat capillos, quos flexerat, deduxeratve ad frontem calvam tegendam. vide epig. 83. l. 10. Cum e codice Viennensi adferat Gruterus, *Quam ventum vacuus*, P. Scriverius legendum suspicatur, *Quam ventum vatius*, sive *vatias*, qui ægre incedit propter crurum distortorum vitium. 6 Ne contactus vestis plicas turbet. sic epig. 63. l. 3. *Pallia vicini qui refugis cubiti*. vel prensationem refugit, ne gypsum, cretave proderetur, qua manus dealbasset. 7 Ne terra Chia, vel fucus eluatur. 8 Ne a sole calefacta cerussa (facile a. calorem admittit) faciem torreat. 9 Quam Hecuba, aut Andromache. 10 Γελωτοποιοῦ mimi celeberrimi, & ipse, cum mimum daret, qui φιλογέλων inscriptus est, risu interiit. 11 Lascivia, in quibus scurræ, moriones, saniones, convivia devitabis. 12 Pandit. 13 Ut appareant dentes. 14 *Generaliter* lugentibus assidere. *Vel* spectare, audireque non jocularia, & ridicula argumenta, sed gravia, atq; tristia, ut tragœdias, in quibus Hecuba, vel Niobe luget filios, Andromache virum, Electra fratrem, &c. 15 Multo a. magis te decent lacrymæ, quam risus, *invertitque versum primum hujus ep.*

In

In Zoilum. xlii.

Zoile, quid 1 solium subluto podice 2 perdis? 3 Spurcius ut fiat, Zoile, merge caput.

1 Vas in quo lavabatur genibus flexis, & in fundo positis, aqua ad umbilicum pertingente. 2 Conspurcas; vide ep. 81. l. 6. 3 Namque tibi ori morigeranti, & φοινικίζοντι, os est spurcius, quam....

¶ In Candidum. xliii.

Candide, 1 κοινὰ φίλων, hæc sunt tua, Candide, πάντα,
Quæ tu magniloquus nocte, dieque sonas.
Te Lacedæmonio velat toga 2 lota Galeso,
Vel quam seposito de grege 3 Parma dedit.
4 At me quæ passa est furiosi cornua tauri,
5 Noluerit dici quam pila 6 prima suam.
7 Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis 8 coccina nostra tribus.
9 Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes:
Fulcitur testa 10 fagina mensa mihi.
11 Immodici tibi flava 12 tegunt chrysendeta mulli:
13 Concolor in nostra, cammare, lance rubes.
14 Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo:

1 Hæc sunt tua verba tibi semper in ore, Omnia amicorum communia. a Pythagora, seu Socrate authore. Alia lectio, κοινὰ φίλων hæc sunt, hæc sunt tua, candide, κοινὰ Malim, hæc sunt tua, Candide, verba. 2 A fullone eluta (vide Lips. Elect. l. 1. c. 13.) toga ex optima lana Tarentina, vel e velleribus lotis, aut ovium lotarum, pastarumq; ad Galesum fl. prope Tarentum a Laconibus duce Phalanto conditum, seu auctum, cui fl. eadem natura, quæ Beti, seu Clitumno. Juv. 12. Sat. vers. 41. & 13. 3 Fl. unde & urbi nomen in Gallia Cispadana velleribus, & caseo claræ, ep. 13. l. 5. 4 At mihi vestes viles, & pannosæ, quales sunt furiosorum, qui sibi vestes lacerant, vel pilarum furibundis, efferatisq; tauris objectarum: de quibus vide, quę ad epig. 19. l. Spect. MS. Bodlejanus habet *furiosi cornua tauri*, quam lectionem agnoscit editio Gryphiana, aliaque, quam prætulerim vulgatæ, *furias*, & *cornua tauri*. 5 Viliores sane sunt vestes meæ, quam quibus induuntur pilæ compitales, quæ ad effigiem humanam factæ suspenduntur Diis inferis votivæ in compitis. 6 Compitalis illa theatrali prior, vel in ordine pilarum prima, vel ex iis optima. 7 Tibi purpureę lacernę a Tyro regnata Cadmo fil. Agenoris. 8 Ironice pannos suos vocat coccineas lacernas: quas negat valere tres sestertios. 9 Tuę rotundę mensæ citreæ e Mauritania petitæ, vel e marmore Africano sustinentur pedibus eburneis, e dente scilicet elephantorum Indorum. Juv. 11. vers. 121. *latos sustinet orbes Grande ebur*. Lucianus in ὀνειρῳ vocat τραπέζας ἐλεφαντίποδας. vide l. 14. ep. 89. & 91. 10 Inæqualis scilicet, ut lib. 1. ep. 56. n. 9. neque enim credo fictiles fuisse pedes, quod ait Calderinus. 11 Mulli magni magno in pretio. *Laudas insane trilibrem Mullum*, &c. Hor. 8. serm. 2. 12 Implent, adeoque magni sunt mulli, ut tegant χρυσένδετα, id est, lances auro circumvinctas, vel in quibus gemmæ auro illigantur. vide Turnebum l. 14. c. 3. & ep. 97. l. 14. 13 Ejusdem coloris cum fictili lance mea, id est rubens cammare. *Apostrophe*. vide 5. Sat. Juv. cui consonant pleraque hujus ep. vide & Plinii epist. 7. l. 2. 14 Pueri tuæ mensæ ministri forma æquant florem Asiæ Ganymeden Jovis amasium.

15 At mihi succurrit pro Ganymede manus.
16 Ex opibus tantis veteri, fidoque sodali
Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

15 Manus mea fungitur officio pueri ministrantis. petant, qui volunt nequiores sensum alium ex epigr. 42. l. 9. & ep. 74. lib. 11. περὶ τοῦ μαστροπεύοντος. 16 Nihil amico mihi das, & habes nihilominus in ore semper hoc κοινὰ φίλων, &c.

¶ In Sextum. xliv.

EMi seu puerum, togamve 1 pexam,
Seu tres, 2 ut puto, quatuorve 3 libras;
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem nostis veterem meum sodalem,
4 Ne quid forte petam, timet, cavetque,
Et secum, sed ut audiam, susurrat;
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quatuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus est in arca.
5 O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare, cum rogaris.
Quanto durius, antequam rogeris!

1 Recentem, & villosam. 2 Alii *ut pote*, Gruterus, *ut puta*. 3 Argenti facti. l. 7. ep. 85. alii *libros*. 4 Sic amicorum petitiones antevertunt cauti divites. vide Arist. 2. Rheto. & Sen. 1. Benef. 1. 5 Ironice. ut epig. 74. l. 1.

¶ Ad Glyptum. xlv.

QUæ tibi non stabat, præcisa est metula, Clypte.
Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

Cur tu cultro e testa Samia resectis genitalibus te reddidisti Cybeles sacerdotem? Nil opus præciso pondere, quod vel ante erat inutile. ep. 82. l. 3.

¶ In Nævolum. xlvi.

1 FLorida per varios ut pingitur Hybla colores;
Cum breve Sicaniæ ver populantur apes:
2 Sic tua suppositis pellucent prala lacernis:
Sic micat innumeris arcula 3 synthesibus.
Atq; 4 unam vestire tribum, 5 tua vellera possunt,
6 Apula non uno quæ grege terra tulit.
Tu spectas 7 hyemem 8 succincti 9 lentus amici,

1 Quot coloribus distinguitur Hybla in Sicilia, ubi mellificæ apes depascuntur flores vernos brevis ætatis. 2 Tot apparent lacernarum colores ad nitorem pressarum in prælis tuis. Angl. *Presses to lay up clothes i*. quæ Romanis in usu. Senec. 1. de tranquillitate vitæ. & Marcell. lib. 28. 3 Vestibus cœnatoriis, vel quibusvis aliis in vestiario compositis, a συντίθημι. vel quæ simul induuntur, *sutes*. vide epig. 40. l. 1. n. 9. 4 Hyperbolice. 5 Vestes tuæ. Alii legunt *tua candida*. h. e. togæ candidæ. 6 De multis gregibus, quos pascit Apulia velleribus nobilis. 7 Frigus. 8 Cui vestes detritæ sunt curtæ. id est Mei pene nudi. 9 Tardus ad commiserationem.

(*Prob*

(Proh scelus!) & lateris 10 *frigora trita mei.*
11 *Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,*
(Quid renuis?) non te, Nævole, sed tineas?

10 Laceras lacernas, tritas tunicas, & penetrabili frigori pervias. Legunt alii, *lateris frigora trita tui*, h. e. Mei sodalis tui, latus tuum tegentis. 11 Quantulum fuerat tibi, infelix, qui rerum usum nescias, non dico, te (quid refugis?) copia satis munitum, & tutum, sed tineas, quibus erodendas eas relinquis, defraudare duabus lacernis, quas mihi dones?

In Gallum. xlvii.

1 *SUbdola famosæ, moneo, fuge retia mœchæ,*
Levior o conchis Galle 2 *Cytheriacis.*
Confides natibus? 3 *non est pædico maritus.*
Quæ facit, duo sunt: irrumat, aut futuit.

1 Cave puer, ne deprehendaris a marito suspectæ, ac notæ mœchæ: *vel* quæ te prodet marito suo. ep. 49. infra. 2 Marinis, vel Venereis, quod concha vecta est ad litus Venus orta mari. Propert. *concha Erycina*. H. Rigaltus intelligit conchas puellarum. vide Hadr. Junii animadverſ. l. 5. c. 7. 3 Non hac parte pœnas exiget maritus, irrumabit certe te, si non castret. infra epig. 60.

Ad Rufum. xlviii.

1 *COponem,* 1 *laniumque,* 2 *balneumque,*
2 *Tonsorem,* 3 *tabulamque, calculosque,*
4 *Et paucos, sed ut eligam, libellos:*
5 *Unum non nimium rudem sodalem,*
6 *Et caram puero meo puellam,*
7 *Et grandem puerum, diuque lavem:*
8 *Hac præsta mihi Ruse vel Bitonti;*
Et thermas tibi habe Neronianas.

1 Ad victum. 2 Ad curam corporis. 3 Tabulam lusoriam cum calculis, ad animi relaxationem. 4 Ad studium, & animi cultum, libros, sed electos. 5 Ad vitæ societatem, amicum unum, atq; eum mediocriter eruditum. 6 Hujusmodi enim conserva servum in officio, & apud me retinebit. 7 Ad ministeria, & voluptatem, vide ep. 32. l. 1. 8 Hæc mihi contingant, vel in obscurissimo Apuliæ oppido Bitonti, habeantque sibi alii (nil moror) thermas amœnas Neronianas, cæterasque delicias Romæ.

De Thelesina. xlix.

UXorem nolo Thelesinam ducere. quare?
Mœcha est. sed pueris 1 *dat Thelesina.* 2 *volo.*

1 Sui copiam. 2 Ut mihi pueri deprehensi pœnas talionis dent. ut supra ep. 47. & ep. 40. l. 10.

In Lesbiam. L.

QUod fellas, 1 *& aquam potas, nil, Lesbia peccas.*
Qua tibi parte opus est, Lesbia, sumis aquam.

1 Et ex more aliarum fœminarum, quæ coitu lavant τὰ αἰδοῖα.

In Hyllum. LI.

Unus sæpe tibi tota denarius arca
  Cum sit, & hic culo 1 tritior, Hylle, tuo,
Non tamen hunc pistor, non aufert hunc tibi caupo.
  2 Sed si quis nimio pene superbus erit.
Infelix venter 3 spectat convivia culi,
  Et semper miser hic esurit, ille vorat.

1 Nummus asper, & novus trito, & veteri laudatior. vide epig. 58. l. 9. 2 Sed cinædus ἀνδροσάθων. 3 Ipse non edens, esuriens, famelicus. l. 1. ep. 44. *tantum spectavimus omnes*.

De Dasio. LII.

Novit 1 loturas Dasius numerare: poposcit
  Mammosam Spatalen pro tribus, illa dedit.

1 Ita Joseph Scal. ad l. 4. Propertii legit emendatius, quam quod vulgo editur *licturas*, & intelligi vult χρήσεις. an ex Valerii mente nescio. Ego λουτρά exposuerim, lotiones scilicet a tribus impudicitiæ generibus. Quæ ego taceo, qui suo periculo ingeniosus esse volet, eliciat ex ep. 50. supra, & *Mammosam* in hoc epigr.

In Maximum. LIII.

Vis fieri liber? 1 mentiris, Maxime, non vis.
  Sed fieri si vis, hac ratione potes.
Liber eris, cenare foris si, Maxime, nolis;
  2 Vejentana tuam si domat 2 uva sitim:
3 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
  Contentus 4 nostra si potes esse toga:
5 Si plebeja Venus gemino tibi vincitur asse:
  6 Si tua non rectus tecta subire potes.
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
  Liberior 7 Partho vivere rege potes.

1 Miserum enim est, & vile aliena vivere quadra. Juven. Sat. 5. vide & ep. 11. l. 9. 2 Vinum tenue, ac vile ex agro Vejentano. 3 Si potes negligere luxuriosas opes divitum, qui iis uti nesciunt. *Vel* si risu potes excipere vanorum ψιλοπλούτων pompam, & simulatas divitias. de Chrysendetis vide supra ep. 43. n. 12. 4 Trita, & plebeja. ep. 58. infra, & ep. 30. l. 3. 5 Si non albas secteris stolas, meretrice contentus plebeja, facili, vili, parabili, epig. 33. l. 9. 6 Cernuus intrans humilem casam. *Vel potius* incurvus per scalas ascendens ad cœnacula, quæ conducebant pauperes. ep. 109. n. 2. & ep. 108. n. 3. 7 Parthi pertinacissimi sunt libertatis suæ propugnatores.

In Linum. LIV.

1 Quid de te, Line, suspicetur uxor,
  Et qua parte velit pudiciorem.

1 Esse te pathicum & draucos sectari. proinde adjunxit tibi custodem spadonem, impotem.

Certis

Certis indiciis satis probavit,
Custodem tibi quæ dedit spadonem.
Nil 2 nasutius hac, 3 maligniusque est.

2 Ad advertendum.
3 Ad coercendum.

Ad Sextum. lv.

VIs te, Sexte, coli. volebam amare.
Parendum est tibi: quod jubes, coleris:
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

Volebam ego te pro sodali amare, sed tu me amicum dedignatus te a me cliente coli vis. colam itaque, non amabo. timori enim cum amore male convenit. & Deo satis est, ut ametur, & colatur. Seneca epist. 47.

Ad Gallum de ejus uxore. lvi.

1 *GEntibus in Libycis uxor tua, Galle, notatur*
Immodicæ fœde crimine avaritiæ.
2 *Sed mora narrantur mendacia: non solet illa*
Accipere omnino. quid solet ergo? dare.

1 Tenuit forte hic Gallus prætor Libyam.
2 Fertur munera accipere a provincialibus, ut te corrumpat; imo dat (sui copiam, vel mercedem) ut ipsa ab illis corrumpatur.

* ¶ In fictum divitem. lvii.

HIc, quem videtis 1 gressibus vagis lentum,
2 Amethystinatus media qui 3 secat 4 septa:
5 *Quem non lacernis Publius meus vincit,*
Non ipse Codrus 6 alpha penulatorum:
Quem grex 7 togatus sequitur, & 8 capillatus,
9 *Recensque sella, 9 linteisque, 9 lorisque:*
Oppigneravit 10 Claudii modo ad mensam
Vix octo nummis 11 annulum, unde cœnaret.

* Scr. *De Micropsych. divite*. MS. Bodl. *De ornato foris.*
1 Cum gravitate, & majestate spatiantem.
2 Violacea indutus veste, ep. 97. l. 1. n. 7. alii ad gemmam in annulo referunt.
3 Obambulat. 4 Supra ep. 14. n. 4. 5 Qui lacernarum mollitie ipsum Publium superat. 6 Princeps delicatorum, qui penulas sumunt. a more numerandi per literas Alphabeticas. scio servorum etiam, & militum fuisse penulas, sed rufas Canusinas, lautiorum vero purpureas, ut plebejorum pullas. unde alii exponunt, princeps pauperum. vide epig. 27. l. 5.
7. Clientum togatorum. 8 Cirratorum puerorum nobilium, quibus alebatur coma, ep. 62. l. 10. Pædagogiorum, *pages*.
9 Sic Juv. 1. Sat. v. 32. *nova cum veniat lectica Mathonis*, etsi aliud sella a lectica, de quibus ut & linteis, sive velis, quibus tegebantur, de vinculis, & stuppis, quibus colligabantur, vide Lipsium 1. Electorum c. 19. 10 Collybistæ, trapezitæ, fœneratoris. 11 Quod extremæ est paupertatis. *post cuncta novissimus exit Annulus*. Juv. 11. Sat. vers. 42.

In Zoilum. lviii.

1 Gestans togam recentem, & villosam.

1 *Pexatus pulcre rides mea, Zoile, trita.*
Sunt hæc trita quidem, Zoile, sed mea sunt.

2 Non conductitia, ut tua pexa.

De cœnatione micæ. lix.

1 Diæta, seu cœnatio aurea, quam Domitianus extruxit, & a parvitate micam vocavit.

Mica vocor: quid sim, cernis: cœnatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis ecce 2 tholum.
3 *Frange toros: pete vina: rosas cape: tingere nardo:*
Ipse jubet mortis 4 te meminisse 5 Deus.

2 Quid sit tholus, vide ep. 71. l. 1. n. 8. quis sit hic tholus, non dubium est, inquit Jos. Scaliger l. 2. lect. Auson. c. 2c. quin in cœnatione, seu stibadio Domitiani Cæs. quam ipse propter exiguitatem vocavit *Micam auream*, e tholo penderet cranium mortui, quod mortis admoneret: simplicius tamen, etsi nec citra conjecturam, qui per tholum intelligunt Mausoleum Augusti, quod, cum in vicinia esset, ut consonat huic, fidemque facit ep. 65. l. 5. posset mortis admonere, atque ad vitæ usumfructum hortari. 3 Utere ætate, quæ brevis, fluxa, incerta. disturba toros compositos. ede, bibe, lude, sertis coronatus, & unctus. 4 Musambert. legit *dememinisse Deus*. 5 Domitianus, si suspensi cranii expositioni faveas. vel Augustus, si Mausolei D. Augusti tholum esse placeat. si enim ille in vivis Deus habitus morti cesserit, tu nequaquam effugies.

In Hyllum. lx.

1 Tribuni militaris.
2 Dum confidis natibus, ut supra ep. 47.
3 Dum mœcharis.

Uxorem 1 armati futuis, puer Hylle, 1 tribuni,
2 Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, 3 dum ludis: 4 castraberæ: jam tibi dices,
5 Nō licet hoc. 6 quid, tu quod facis, Hylle, licet?

7 Namque hæc pœna adulteris deprehensis irrogata. Val. Max. l. 6. c. 1. Horat. Serm. 1. 2. 5 Lege cautum est mares castrari. Sueton. c. 7. Domit. 6 An itaque nulla pœna mœchi mulctandi? & ipse Domitianus tulit legem contra adulteros.

In Maledicum. lxi.

1 Tu ephebus cum esses.
2 Fellabas. l. 3. ep. 81.
3 Postquam oris tui spurcissimi turpe ministerium cœpit fastidiri ab infimis hominibus

1 *Cum tibi vernarent dubia lanugine malæ,*
2 Lambebat medios improba lingua viros.
3 *Postquam triste caput fastidia vespillonum,*
Et miseri meruit tædia carnificis:
* *Uteris ore aliter, nimiaque 4 ærugine captus,*
* *Adlatras nomen, quod tibi cumque datur.*
Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua:
Nam cum fellaret, purior illa fuit.

vespillonibus, & exosum esse abjectis carnificibus. * Maledictis, & conviciis involas in omnes, bonos æque, ac malos. 4 Malevolo livore. *hic nigræ succus loliginis, hæc est Ærugo mera.* Hor. 4. Serm. 1.

In Labienum. lxii.

Quod pectus, quod crura tibi 1 quod brachia 1 vellis,
Quod cincta est brevibus mentula tonsa pilis;
Hoc praestas, Labiene, tua, quis nescit? amica.
2 Cui praestas culum, quem, Labiene, pilas?

1 Depilas, glabras, supra epig. 20. n. 7. 2 Pulm. codex habet: *Cum vellis* *cu, cui, Labiene, facis?* cinædo scilicet.

In Milichum. lxiii.

Sola tibi fuerant sestertia, Miliche, centum,
Quae 1 tulit 2 e sacra Leda redempta] via.
Miliche, luxuria est, si tanti dives amares.
Non amo, jam dices: 3 hac mage luxuria est.

1 Abstulit tibi. 2 Meretrix e lupanari Suburano (Subura a. in eadem cum Sacra via regione) redempta. 3 Ut ad paupertatem devenias prodigendo rem universam in id, quod non amas.

¶ In Taurum. lxiv.

1 Dum modo caussidicum, dum te modo rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, 2 quid esse velis:
3 Peleos, & Priami transit, vel Nestoris aetas,
4 Et fuerat serum jam tibi desinere.
Incipe: 5 tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si 6 schola damnatur, fora litibus omnia fervent;
7 Ipse potest fieri Marsya caussidicus.
Eia age, rumpe moras; quo te 8 spectabimus usque?
9 Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

1 Dum te instruis ad forum, vel scholam. 2 Uter, caussidicus, an rhetor. 3 Patris Achillis, longaevi, ut & Priami, & Nestoris. Scriv. *transti vel Nestoris annos*, pro *transisti*. 4 Tibi dubio, utrum inires, deliberanti jam ea obrepsit aetas, qua cogitandum erat de relinquendo inito, nisi cogites de causis apud inferos agendis. 5 Atque hinc, vel mediocribus professoribus vacant cathedrae. 6 Rhetorum. 7 Vel ipsa hardi Marsyae statua in foro stans, & litigantium clamore fervens potuit causas egisse, nisi saxea fuisset, & tu sane ubi tam diuturno studio vacaris, jam posses causas agere, nisi plane lapideus esses, vel plumbeus. 8 Expectabimus, Scriverius legit, *sperabimus*. 9 Vide Epicteti enchirid. c. 26.

¶ In Saletanum. lxv.

Cur tristiorem cernimus Saletanum?
An caussa levis est? extuli, inquis, uxorem.

1 O grande fati crimen! o gravem casum
Illa, illa dives mortua est Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidisset hoc tibi, Saletane.

Ironice, & ex ambiguo Saletano dolorem simulanti ob uxorem, cujus morte amplæ dotis hæreditas sibi obvenisset, condolere se simulat Poeta. dumque ejus mortem videtur graviter ferre, indignatur obtigisse Saletano rem tam lautam.

In Lalagen. LXVI.

UNus de toto 1 peccaverat orbe comarum
2 Annulus, incerta non bene fixus 3 acu.
4 Hoc facinus Lalage speculo, quo viderat, ulta est:
Et cecidit sectis 5 icta 6 Plecusa comis.
Desine jam, Lalage, 7 tristes ornare capillos,
Tangat & 8 insanum nulla puella caput.
9 Hoc Salamandra notet, vel sæva novacula nudet,
10 Ut digna speculo fiat imago tuo.

1 Non erat in ordine. 2 Cincinnus, crobylus. 3 Acu crinali. 4 Errorem in non componendis crinibus, ac si facinus esset, incusso ornatrici speculo punit. vide 6. Sat. Juv. vers. 491. quem locum hoc epigramma exprimit. 5 Exanimata, *vel* cæsa. 6 Ornatrix ancilla a πλέκειν. ut *Psecas* Ovidio, & Juv. a ψεκάζειν. 7 Tristitiæ, & verberum causas. *Metonym.* 8 Ob pilum conturbatum desæviens. 9 Decalvetur caput tuum. Salamandræ sanie loca tacta depilari, tradit Plinius l. 10. c. 67. *quæ Salamandra supercilia tua excussit?* Petron. Arb. 10 Ut quo speculo ornatrici dissecuisti comas, & tu tibi omnes dissectas in eodem conspiceris. vel ut caput tuum æque reddatur leve, ac speculum, quo, &c.

In Posthumum. LXVII.

OCcurris quocumq; loco mihi, Posthume, clamas,
*Protinus, & prima est hæc tua vox, * quid agis?*
Hoc, si me decies una conveneris hora,
Dicis, habes, puto, tu, Posthume, nil quod agas.

* Vulgaris salutandi formula, & civilis satis, modo ne fiat importunius, & sæpius.

¶ Ad Olum. LXVIII.

QUod te 1 nomine jam tuo saluto,
Quem 2 regem, & dominum prius vocabam;
Ne me dixeris esse 3 contumacem.
4 Totis pilea sarcinis redemi.
5 Reges, & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit.

1 Familiariter, & pro more æqualium. 2 Vide ep. 113. l. 1. & ep. 18. hu. li. 3 Superbum. 4 Sportula, cœna, cæterisque servitutis præmiis posthabitis, & neglectis me asserui in libertatem. a more servorum Rom. qui manumittendi pileum raso capite acceperunt. 5 Qui non habet sui imperium, qui animi sui cupiditates coercere non potest, ille potentiores colit, atque ab inferioribus se coli vult, atque ad hoc cupit opes, servos, &c.

Quod

Quod reges, dominique concupiscunt.
6 *Servum si potes, Ole, non habere,*
Et Regem potes, Ole, non habere.

6 Qui suo contentus potest minorum servitio carere, & ipse non necesse habebit potentioribus dominis servire, ut ab illis accipiat, quod his largiatur.

In Classicum. lxix.

INvitum cœnare foris te, Classice, dicis:
Si non mentiris, Classice, dispeream.
1 *Ipse quoque ad cęnam gaudebat Apicius ire.*
Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis?
Cogor, ais: verum est. 2 cogitur & Selius.
En 3 rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam.
4 *Grandia verba ubi sunt; 5 si vir es, ecce nega.*

1 Neque hoc dedigneris, cum ipse helluonum dictator Apicius, dives licet fuerit, atque lautissimus, foris cœnare jucundum habuerit. 2 Et cœnipeta ille Selius (de quo supra ep. 11. & 14.) dicet se cogi, sua scilicet voluntate, ut cui nihil domi cęnio tristius accidat. 3 Si aliquis lautiorum, & nitidiorum, qualis fuit Atidius Melior, te invitat. 4 Te scilicet invitum cęnare foris. 5 Si potes lautiores epulas, & has libertatis escas contemnere.

In Cotilum. lxx.

NOn vis in 1 solio prius lavari
Quemquam, Cotile. caussa quæ, nisi hæc, est?
2 *Undis ne fovearis irrumatis.*
Te primus licet abluas, necesse est,
Ante hic mentula, quam 3 caput, lavetur.

1 Sup. ep. 42. 2 Ne laveris aqua, qua alii abluerunt suas m. 3 Hoc enim illa contaminatius. vide ep. 90. l. 11.

Ad Cæcilianum. lxxi.

1 *CAndidius nihil est te, Cæciliane; notavi,*
Si quando ex nostris disticha pauca legis.
Protinus aut 2 Marsi recitas, aut scripta Catulli.
3 *Hac mihi das, tanquam deteriora legas.*
Ut collata magis placeant mea? 4 credimus illud:
5 *Malo tamen recites, Cæciliane, tua.*

1 Ironice, alii leg. *Callidius*, non placet. 2 Poetæ, qui multa cum laude scripsit epigrammata. 3 Mihi χαρίζεσθαι, & gratificari velle videris, præ te ferens mea te cum illis Marsi, & Catulli recitare παραλλήλως, ut mea scilicet cum iis collata appareant esse æque boni, aut melioris ingenii, atque artificii, cum revera hoc facias, ut mea præ iis sordescant, quasi majori lumine offuscata. 4 *Ironice*, non sane credo te hac mente contulisse ea. 5 Tuis certe collata mea facile apparebunt meliora.

In Posthumum. lxxii.

1 Præ se fert dolorem audito, quam indigne exceptus sit Posthumus a Cæcilio, qui colaphum illi in os impegerit, cum interim verbis alienis exprobret illi turpe crimen fell. & deflectat ad improbum sensum hæc verba *percisum*, vide epig. 48. l. 4. & epig. 35. l. 12. *rumor* pro irrum. ut l. 3. ep. 72. 79. & 86. *factum*, supra epig. 31. & *testes* sensu etiam obscœniore. 2 Majore sono, quam ubi Latinus ille mimus alapis cædit ministrum suum, *qua sorbeat aera sanna*. Juv. 6.

1 *H*Esterna factum narratur, Posthume, cœna
Quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi percisum, 2 quanto non ipse Latinus
Vilia panniculi percutit ora sono:
Quodq; magis mirum est, auctorem criminis hujus
Cæcilium tota rumor in urbe sonat.
Esse negas factum: vis hoc me credere? credo.
Quid quod habet testes, Posthume, Cæcilius?

In Lyrim. lxxiii.

Alii *Quid faciat, vis scire Lyris?* Vis scire, quid faciat Lyris nunc ebria? non aliud certe, quam solet sobria. scilicet. MS. Bodl. subjicit, *Gaudeo: quid facies ebria facta Lyris?* dignum sane patella operculum.

*Q*Uid faciat vult scire Lyris? quod sobria, fellat.

¶ In Saufellum. lxxiv.

1 Huic consona epig. 57. supra. 2 Comitibus anteambulonibus, lateronibus, clientibus, pedissequis, servis. 3 Caussidicus, ad quem ep. tria l. 1. Oratores vero clari, & victores domum e foro deducebantur a populo, & amicis reorum absolutorum, qui prius squalidi capillis, & barba promissa jam absoluto amico tondebantur, mutatisque vestibus uncti capitolium ascendebant Jovi gratias ex voto acturi. 4 Fœnore sumpsit a Fusc. & Fav. Fœneratoribus, quo comitatum hunc conducat.

1 *C*Inctum 2 togati post, & ante Saufellum,
Quanta reduci 3 Regulus solet turba,
Ad alta tonsum templa cum reum misit,
Materne, cernis? invidere nolito.
Comitatus iste sit precor tuus nunquam.
4 Hos illi amicos, & greges togatorum
Fusciculenus præstat, & Faventinus.

De Leone. lxxv.

1 Vide ep. 10. l. spect. 2 Montibus Africæ leonum nutricis.

1 *V*Erbera securi solitus leo ferre magistri,
Insertamque pati blandus in ora manum,
Dedidicit pacem, subito feritate reversa,
Quanta nec in 2 Libycis debuit esse jugis.

Nam 3 duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
Sævus, & infelix furiali dente peremit.
4 Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet; 5 crudelis, perfide prædo,
A 6 nostra pueris parcere disce lupa.

3 Duos pueros ministros theatrales, qui amphitheatri arenam ferarum, gladiatorumq; sanguine fœdam versando renovabant, injecta insuper nova arena. 4 Marti sacra. Romana. ut ep. 4. l. 1. n. 4. 5 Apostrophe ad leonem. 6 Namque illa Romulo, & Remo infantibus pepercit, immo ubera præbuit.

De Mario. lxxvi.

ARgenti libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

Marius, qui tu nihil eras legaturus, moriens dixit se tibi quinque libras testamento legaturum, quod tamen non fecit. sed te falsum habuit. uter e vobis liberalior? tu illi nihil, ille tibi verba; estis certe pares, nec melius vulturi cum corvo. vide Val. Max. l. 8. c. 6.

In Cosconium. lxxvii.

COsconi, 1 qui longa putas epigrammata nostra,
Utilis ungendis axibus esse potes.
2 Hac tu crediderís longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
Disce, quod ignoras; 3 Marsi, doctiq; 4 Pedonis
5 Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est, quod demere possis;
Sed 6 tu, Cosconi, disticha longa facis.

1 Qui in epigrammate non tam argutiam, quam brevitatem exigis, probas re aptiorem fore aurigæ servum, qui in Circo axes ad celeritatẽ ungas, quam lectorem diligentem. Ramiresius Cosconium hebetem, & stolidum a Poeta περιφραστικῶς dici putat. cum Hispanice *gorde* obesum, & stultum sonet. Nec non Anglice dicimus *You are too fat to conceive this*. Quod & Hor. 4. ser. l. 1. testatur, *Tardo cognomen pingue damus*. *Et gurdos*, quos pro stolidis accipit vulgus, ex Hispania duxisse originem audivi, inquit Quintilianus l. 1. c. 9. vide & *laudem asini* D. Heinsii. 2 Eadem ratione, qua epig. mea a mensura potius, quam ab ingenio censes, & Colossum (de quo ep. 2. l. Spect.) argues nimis esse longum, & statuam pueri Bruti (de quo l. 9. ep. 51. & l. 14. epig. 171.) nimis esse brevem. cum in utroque laudis summa sit propter symmetriam: in hac brevitatis, quæ puero: in illo altitudinis, quæ Imperatori Deo convenit. 3 Supra epig. 71. n. 2. & epig. 98. l. 7. n. 5. 4 C. Pedonis Albinovani epigrammatarii laudatiss. 5 Sæpe unum epigramma binas implet paginas. 6 Tua ep. vel brevissima, sunt nimis longa; ut quæ tædium, & nauseam pariant.

Ad Cæcilianum. lxxviii.

ÆStivo serves ubi piscem tempore, quæris?
In Thermis serva, Cæciliane, tuis.

Thermæ tuæ, quas calidas esse oportet, in tantum frigidæ sunt, ut vel in æstate pisces a corruptione vindicare possint.

In Nasicam. lxxix.

Qui alias a te invitatus me excusare soleo, quod alio sim invitatus; jam domi cœno, cur me non invitas? P. Scriverius e scripto legit *vocasse*, hac mente, Nasicæ cœnipetæ suboluit cœna apparata a Martiale, & vocati convivæ. invitat itaque Martialem, sperans scilicet fore, ut & ipse invitetur ab eo, quam tamen technam dissimulat Poeta se intelligere; sed & eum deludit, præteritque simul festiva hac usus excusatione.

Invitas tunc me, cum scis, Nasica, vocatum;
Excusatum habeas me, rogo: cœno domi.

De Fannio. lxxx.

1 Fannius Cœpio, quod in Augustum conjurasset, proscriptus, ut percussores fugeret, se ipse interemit.
2 Vide ep. 9. l. 1. & Senecæ epist. 58. *Sic mori, vinci est.* & epig. 24. multa. vide & Brodæi Miscell. l. 6. c. 29.

Hostem cum fugeret, se 1 Fannius ipse peremit.
Hic, rogo, 2 non furor est, ne moriare, mori?

In Zoilum. lxxxi.

Divites, & nobiliores Romani circumferebantur vivi, efferebantur mortui in lecticis; pauperes, & plebeji efferebantur in sandapilis. dicit Poeta lecticam fastuosi Zoili laxam, quæ a sex servis vehitur, maxime videri posse sandapilam, cum & pauper sit, & strigosus, neque aliud quicquam quam vivum cadaver. unde non adeo prætereundum est, quod præferunt MSS. *sandapila est*, q. d. quando hæc tua sit lectica, non est aliud, quam sandapila.

Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit:
Dum tamen hac tua sit, Zoile, sandapila.

Ad Ponticum. lxxxii.

Servum, ne scelus domini (quicquid illud fuit, verum si * *Fœdas* legis cum nonnullis, facile erit suspicari) enunciaret, elinguem herus vel fecerat, vel simulaverat esse. occasionem hujus epi. a fabula Philomelæ, & Terei sumptam opinatur Raderus. ego ex Juvenalis Satyra 9. vers. 103. *secretum divitis ullum Esse putas? servi ut taceant, jumenta loquentur, Et canis, & postes*, &c. Potest elici, & sensus turpior ex ep. 72. supra. Ja. Rutgersius legit, *quod lingis*. absciderat servo linguam, ne id flagitium effutiret. Var. lect. l. 6. c. 11.

*Abscissa servum quid * fingis, Pontice, lingua?*
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

In sævum maritum. lxxxiii.

Abscissis naribus, & auribus deformem reddidisti mœchum, qui ita fœdatus desiderabit, *vvil! sinde missing*, priorem formam (*atque ubi sit sua forma requires*. Ovid.) poterit tamen ad prius scelus, vel etiam aliud recurrere, postquam illi intactam reliqueris partem, qua peccaverat. Scriv. leg. *Et si qui*. MS. noster *Esse, qui*.

Foedasti miserum, marite, mœchum,
Et se, qui fuerant prius, requirunt.

Trunci

Trunci naribus, auribusque vultus,
Credis te satis esse vindicatum?
Erras. iste potest & irrumare.

In Sertorium. lxxxiv.

1 *Mollis erat, facilisque viris Paantius heros:*
Vulnera sic Paridis dicitur ulta Venus.
Cur lingat cunnum Siculus Sertorius, hoc est,
2 *Ex hoc occisus, Ruse, videtur Eryx.*

1 Fingunt poetæ Venerem solere turpibus amoribus vindicare injurias sibi, ac suis illatas. Quare, si (ut refert interpres Thucydidis ad lib. 1.) Philoctetem, quod interfecerit Paridem, ulta fuit Venus hac pœna, ut pathicus esset: credo ego (*jocatur Poeta*) Sertorium Siculum interfecisse conterraneum suum Erycem Veneris filium. namque illum non leviori turpitudinis pœna male mulctavit Venus, &c. 2 Ab hoc.

Ad Amicum. lxxxv.

Vimine clausa levi niveæ custodia coctæ
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quereris; rasam tu mihi mitte togam.

Ampullam, seu lagenam vitream aquæ decoctæ, & nivibus refrigeratæ, viminibus supertextis armatam, & munitam mitto tibi his Saturnalibus, ipso Decembri. si offendat muneris æstivi hyberna intempestivitas, ulciscere hanc injuriam pari intempestivitate, ac mitte mihi togam æstivam.

¶ Ad Classicum. lxxxvi.

Quod nec carmine glorior 1 *supino,*
2 *Nec retro lego Sotaden cinædum,*
3 *Nusquam Græcula quod recantat Echo,*
4 *Nec dictat mihi luculentus Attys*
Mollem debilitate Galliambon:

1 Numeris mollioribus composito. *Vel potius* antistropho, & recurrente (sic n. Ovidio sonat *supinus*, de Ponto lib. 4. el. 5. *Flumina quæ in fontes cursu reditura supino*) quale literale illud, *Roma tibi subito motibus ibit amor.* verbale illud Virgilii, *Musa mihi causas memora, quo numine læso.* multaque alia, inter quæ Rabani artificiosus dicam, an laboriosus liber de laudibus sanctæ crucis. Atque ejusdem argumenti alter Publ. Optatiano Porphyr. authore. 2 vel speciatim dicit, quod prius dixerat generatim: vel versum retrogradum (quali scripsit Cinædica Sotades Maronensis) intelligit, qui procurrit in laudem alicujus, & recurrit in vituperium. Nota sunt illa *Laus tua, non tua fraus*, &c. 3 Non scribo carmina, quorum extremæ partes resonent, more Echus. Vide Politiani miscel. cap. 22. & Scal. Poet. lib. 2. cap. 29. 4 Ad exemplum politissimi carminis Galliambici, quod Cæcilius primus scripsit, atque Attyn inscripsit, aut venustissimi Poematii Galliamb. a Catullo compositi, non scribo genus id carminis molle, & elumbe instar Attyos evirati, in quo plures locos occupant Jambi, & quod canant Galli sacerdotes Cybeles. vide Ter. Maurum, & Diomed. Vide & Muretum, atque Scal. in Catull.

5 Non sum, Classice, tam malus Poeta.
6 Quid si per graciles vias Petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina 7 circulis 8 Palæmon:
Me 9 raris juvat auribus placere.

5 Non tam nullius sum ingenii, ut hæc affectem artificia, his ipse immorer, lectoremve morer. 6 Curiosas has nugas non minus ingenium meum spernit, quam nobilis ille cursor Ladas (ep. 107. lib. 10.) dedignaretur velocitatem suam exercere in Petauris, quæ rotæ sunt, per quas se jactant Petauristæ. vide Turnebum lib. 4. c. 8. & Scal. ad lib. 5. Manilii, ibi, *corpora quæ valido saliunt excussa Petauro, &c.* & Vitellium c. 13. in Merulam. 7 Turbæ, plebejæ coronæ recitantem undique cingenti. 8 Forte Q. Rhemius Palæmon, qui (teste Suetonio) poemata faciebat ex tempore, & scripsit variis, & vulgaribus metris. aut alius quispiam tempore Martialis. 9 Paucis, sed doctis ex mente Horatii, ult. Sat. lib. 1.

In Phœbum. LXXXVII.

Dicis amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem sub aqua, Phœbe, natantis habes.

1 Suppallidam, & tumidam, qualia solent apparere, quæ sub aquis videntur. ludit item in Antithesi *ardere puellas, & ipsum sub aqua natare*. vide ep. 88. l. 3.

In Mamercum. LXXXVIII.

Nil recitas, & vis, Mamerce, Poeta videri;
Quidquid vis, esto, dummodo nil recites.

Quin tibi habe nomen Poetæ, vel hoc nomine, quod nihil recites, potius quam nos eneces molesta ineptiarum recitatione.

In * Gaurum. LXXXIX.

Quod nimio gaudes noctem producere vino;
Ignosco: vitium, Gaure, 1 Catonis habes.
Carmina quod scribis 2 Musis, & Apolline nullo;
Laudari debes: hoc 3 Ciceronis habes.
Quod vomis, 4 Antoni; quod luxuriaris, 5 Apici;
Quod fellas, 6 vitium, dic mihi, cujus habes?

* Qui vitia sua magnis exemplis excusare solebat.
1 Uticensis, cujus virtus sæpe mero incaluit, ut ait Horat. 21. ode, lib. 3. vide & Plutar. in vita Catonis. & Plin. epist. 12. l. 3. 2 Nulla gratia, nullo Musarum, aut Apollinis instinctu, invitis Musis. 3 Qui infeliciter Musas poeticas est aggressus. vide Juv. Sat. 10. vers. 122. Senec. epist. 108. 4 Qui tribunal turpi fœdavit vomitu, ut amplificat Cicer. 2. Philippica. 5 Supra epig. 69. num. 1. 6 Hic cares authore magno. τὴν φωνὴν ἐνοπήν σε λέγειν ἐδίδαξεν Ὅμηρος. Τὴν γλῶσσαν δ' ἐν ὀπῇ τίς σ' ἐδίδαξεν ἔχειν; Ἀνθολογ. β. κεφ. ιγ.

¶ Ad

¶ Ad Quinctilianum. xc.

Quinctiliane, vaga 1 *moderator summe juventæ,*
2 *Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ;*
3 *Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis;*
Da veniam: properat vivere nemo satis.
4 *Differat hoc, patrios optat qui vincere census,*
5 *Atriaque immodicis arctat imaginibus.*
Me focus, & 6 *nigros non indignantia fumos*
Tecta juvant, & fons 7 *vivus, &* 8 *herba rudis.*
Sit mihi verna satur: 9 *sit non doctissima conjux:*
Sit nox cum somno: sit sine 10 *lite dies.*

1 Annos 25. Romæ erudiendis juvenibus impendit Quinct. & in his Domitiani nepotes docuit. 2 Romani eloquii summe artifex, insignite senatorio clavo, ornamentisque consularibus. Juven. 7. Sat. vers. 190. 3 Da veniam, si etiam in tenui re propera manu carpam gaudia fugientis vitæ; si frui velim præsentibus: quod pauci adeo faciunt, cum nemo fere vivere, idest vitæ uti commodis, & laute vivere sciat, omnes differant. epig. 16. li. 1. 4 Differant in dies, annos, vel senectutem ipsam vitæ gaudia, & usum, quibus curæ est rem patriam augere, & splendere nobilitatis titulis, & imaginibus. 5 In atriis nobilium, quæ primæ ædium partes, ostendebantur majorum imagines humerorum tenus expressæ lineis a stemmate ad has discurrentibus. MS. Bodl. *aptat imaginibus*. 6 Non aurata laquearia, quæ ne fumo corrumpantur, cautio est. 7 Scaturiens, perennis, naturalis. 8 Nativa, non arte læsa, & ingenua gratia spoliata. Juv. 3. Sat. vers. 18. 9 Ex mente Juvenalis 6. Sat. vers. 446. 10 Domestica, & forensi. Epig. 57. l. 12. & ep. 70. l. 9.

Ad Cæsarem Domitianum. xci.

Rerum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,
1 *Sospite quo magnos credimus esse deos;*
Si 2 *festinatis* 3 *toties tibi lecta libellis*
3 *Detinuere oculos carmina nostra tuos:*
4 *Quod fortuna vetat fieri, permitte videri:*
Natorum genitor credar ut esse trium.
Hæc, si displicui, fuerint 5 *solatia nobis:*
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

1 Quos vel hinc rerum humanarum maximam habere curam scimus, quod te nobis velint incolumem. *Ea locutio*, lib. 5. epig. 1. & l. 7. ep. 59. & l. 1. epig. 13. 2 Mihi scribenti, *vel* tibi legenti. 3 Quod argumento est placuisse. 4 Iis, qui ex matrimonio legitimo tres liberos, aut plures suscepissent, multa erant in spectaculis, honoribus petendis, divisionibus publicis privilegia. natum hoc *jus trium liberorum* a trigeminis Horatiis, Liv. 1. hoc autem jure donabantur a Cæsare multi, quibus natura negaverat. Poeta ἄπαις prolis hujus imaginariæ jus ab Imp. petit, laboris sui præmium, vel solatium. 5 Liviæ Druso filio extincto datum est hoc jus, solatii ergo. & in certaminibus dabantur quandoque victis dona in solatia. *Ensem, atque insignem galeam, solatia victo*. Virg. 5. Æneid.

Ad Uxorem. XCII.

1 Praecedenti epig. 2 Repudiata, vel mortua, vel neglecta, neque enim curo ex te prolem, magis placet jus trium liberorum mihi ab Imp. erogatum. 3 Domitian. Imp. leg. & *Domino*.

1 N*Atorum mihi jus trium roganti*
Musarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. 2 *valebis uxor.*
Non debet 3 *Domini perire munus.*

Ad Regulum. XCIII.

1 Hunc secundum sine primo misit Regulo Valerius; cui primum desideranti excusat Poeta, librum paulo obscœniorem verecundia inhiberi. *vel*, prodiit secundus hic liber in lucem, primo non edito, quia multa in eo ad laudem Titi, quam libenter non laturum Domitianum noverat Poeta, aut alia de causa. 2 Ex tituli numero II, tolle unum I, & erit liber primus, rerum serie nullatenus impedita, quippe in Epigrammatis ordo non respiciendus.

1 P*Rimus ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus:*
Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum:
2 *Unum de titulo tollere jota potes.*

LIBER III.

Ad Lectorem, de Libro Gallicano. I.

1 Ego mitto, a foro Cornelii, *Imola*, infra epig. 4. quę urbs est Galliæ Cisalpinę, *Lombardiæ* dictæ *Togatæ*, quod togis utebantur incolæ, ut Romani. 2 Secundum. 3 Illa, quæ meliora putas, mea sunt, vel *etiam* hæc mea sunt. I. Gruterus ex consilio Dousæ edidit: *Illa, Vel hæc, mea sunt. quæ meliora putas?* 4 Romæ, quæ rerum domina, & triumphati orbis caput. 5 Romæ natus, de verna vide l. 1. ep. 42. n. 1.

H*Oc tibi, quidquid id est,* 1 *longinquis mittit ab oris*
Gallia, Romana nomine dicta toga.
2 *Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.*
3 *Illa, vel hac mea sunt, qua meliora putas.*
Plus sane placeat, 4 *domina qui natus in urbe est;*
Debet enim Gallum vincere 5 *verna liber.*

¶ Ad Librum suum. II.

1 Imitatio Catulliana, *Quoi dono lepidum novum libellum*, &c. ep. 1. 2 Assertorem, patronum. 3 Ne.

1 C*Ujus vis fieri, libelle, munus?*
Festina tibi 2 *vindicem parare,*

3 *Ne nigram cito raptus in culinam*
4 *Cordyllas* 5 *madida tegas papyro,*
Vel thuris, piperisque sis 6 *cucullus.*
Faustini fugis 7 *in sinum? sapisti.*
8 *Cedro nunc licet ambules perunctus,*
Et 9 *frontis gemino decens honore*
Pictis 10 *luxurieris umbilicis;*
Et te 11 *purpura delicata velet,*
Et 12 *cocco rubeat superbus index.*
13 *Illo vindice nec Probum timeto.*

3 Ne damnaris in culinam, & aromatopolarum tabernas pro charta inepta, infelicis genii, & fati. *vaste Paper*. Pers. 1. Sat. vers. 43. *nec scombros metuentia carmina, nec thus*. 4 Pisciculos, partus thynnorum. 5 Oleo, in quo friguntur pisces chartis involuti, ep. 87. lib. 4. n. 7. 6 In formam cuculli formantur chartæ, quibus involvuntur aromata. εἰς τὸ λιβανωτὸν κατατετμημένον. Anaxandrides apud Athenæ. l. 9. cap. 4. 7 In favorem, & patrocinium Faustini, de quo ep. 26. lib. 1. 8 Sub hoc Mecenate immortalitatem speres, oleo cedrino inunctus contra tineas, & cariem. *Nec titulus minio, nec cedro charta notetur*. Ovid. Trist. 1. El. 1. *speramus carmina fingi Posse linenda cedro*, &c. Horatius ad Pisones. 9 *Fragili geminæ poliantur pumice frontes*. Ovid. 1. Trist. El. 1. vide ep. 67. l. 1. nu. 12. 10 Luxuriose orneris. 11 Pellis purpurea, seu membrana rubens, vel purpurea. 12 Cocco notetur titulus, quod primum minio factum. 13 Nec criticos ungues castigatoris severissimi, qualis fuit M. V. Probus Berytius, qui emendationi librorum potissimam operam dedit, teste Suetonio lib. de Grammaticis.

In mulierem deformem. III.

F*Ormosam faciem* 1 *nigro medicamine* velas;*
2 *Sed non formoso corpore lædis aquas.*
Ipsam crede 3 *deam verbis tibi dicere nostris:*
Aut aperi faciem, 4 *vel tunicata lava.*

1 Oesypo, medicamine, & incrustamento cosmetico, quod Juvenalis vocat *tectorium*. Sat. 6. vers. 463. * Alii *celas*. 2 Sed deformi corpore violas aquas. 3 Aquæ Nympham, omni autem fonti credebatur inesse numen, propter perennitatem scaturiginis. 4 Deforme enim corpus arguit æque deformem esse faciem, quam tegis, vel fucatam.

Ad Librum suum. IV.

R*Omam vade liber: si, veneris unde, requiret,*
1 *Æmiliæ dices de regione viæ.*
Si, quibus in terris, qua simus in urbe, rogabit,
2 *Corneli referas me licet esse foro.*
Cur absim, quæret? 3 breviter tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.

1 Viam Æmiliam ab Æmilia regione ad Bononiam usque stravit Æmilius Lepidus, qua itur ad Forum Cornel. vide Joan. Baptist. Pii annot. post cap. 27. 2 Potes respondere, me esse in foro Cornelii, supr. epig. 1. num. 1. dicto a Sylla. 3 Varie a multis dispungitur hic versus, refer *multa* ad *tædia* in sequenti versu.

4 Pleraque verba, quæ jam sunt secundæ tantum inflexionis, fuere priscis & tertiæ. sic *vale*, *cave*, *fervere*, &c.

Si, quando veniet, dicet: 4 responde; 5 Poeta
Exieras; 6 veniet, cum citharœdus erit.

5 Secessit, quia erat Poeta. *artibus* autem *honestis Nullus in urbe locus, &c.* ut queritur Umbritius apud Juv. Sat. 3. vers. 21. 6 Ubi forte didicerit ad citharam canere, redibit. majori enim in pretio Romæ sunt citharœdi, quam poetæ, epig. 57. lib. 5. & Juven. 3. Sat. vers. 64. Sueton. Vesp. c. 19.

Ad eundem. v.

VIs commendari sine me cursurus in urbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
1 Unus erit, mihi crede, satis, cui non eris hospes,
2 Julius assiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc 3 primi quæres in limine tecti.
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, lares.
Est illi conjux, quæ te manibusque, sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu, seu pariter, sive hanc, illumve priorem
Videris; hoc dices: 4 Marcus avere jubet.
Hoc satis est. 5 alios commendat epistola. 6 peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

1 Instar, vel loco multorum erit Julius, qui mihi familiaris fuit, tibique erit.
2 Epig. 16. l. 1.
3 Lectio sanior, quam a Scriverio restitutam confirmat MS. e nostris alter. domus hæc tibi urbem ingresso prima est, quam Daphnis quidam possederat prior dominus, nunc tenet Julius. aut in atrio, quæ prima domus pars. 4 E salutandi formula. Brison. lib. 8. form. *Martialis salutem dicit*. 5 Alienos ignotos. 6 Nemo sapiens se commendat amicis suis diligenter, & solicite.

Ad Marcellinum. vi.

1 LUx tibi post Idus numeratur tertia Majas,
Marcelline, tuis 2 bis celebranda sacris.
3 Imputat æthereos ortus hæc prima parenti:
4 Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit jucunda munera vitæ,
5 Plus nunquam patri præstitit illa dies.

1 Dies tertius post Idus Majas, id est 16. Calend. Junii.
2 In 2. versibus sequentibus ostendit gemini sacri causas. 3 Hæc dies imputat tanquam beneficium (legas & *computat*) natalem patris tui, quo editus est in dias luminis auras. *Vel* ex cœlesti revolutione reversum. 4 Atque hoc eodem die primam barbam deposuisti, qui quidem dies priscis sacer, solennis, & perpetuæ memoriæ. Sueton. cap. 12. Neron. & Xiphilinus in Nerone, & Heliogabalo. Juv. 3. Sat. vers. 185. 5 Filio dulcis est patris vitæ memoria anniversaria: patri nulla dies gratior, quam qua filii viri facti memoriam celebrat. nonnulli legunt, *præstitit ulla dies*. vide Antholog. lib. 1. cap. 26. epig. Apollonid. Ἠδὺ παρηΐδων πρῶτον θέρος, ᾗ ματι τούτῳ Κήριε, &c.

De ſportula. VII.

1 *Centum miſelli jam valete quadrantes,*
2 Anteambulonis congiarium laſſi,
3 Quos dividebat balneator 4 elixus.
Quid cogitatis, o 5 fames amicorum?
6 Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt,
7 Nihil ſtropharum eſt: jam 8 ſalarium dandũ eſt.

1 Nero cœnam rectam clientibus exhibitam a potentioribus redegerat ad ſportulam, quæ calathus fuit, quo primum obſonia dabantur, poſtea centum quadrantes *bord vvages*. Suet. l. 6. cap. 16. Domitianus antiquato illo Neronis edicto revocavit cœnas. Suet. Domit. 7. 2 Clientis officioſi merces. 3 Clientibus ſingulis, qui una lavabant, dati a potentioribus C quadrantes, noſtræ monetæ 18. d. ob q. quos forte dividebat balneator. ep. 60. l. 1. 4 Aquarum, & vaporum calore coctus. 5 Qui ſportulæ tenuitate, & fame enecaſtis clientes? 6 A ſuperbo patrono (qui *rex* dicebatur) exhibitæ. 7 Nihil fraudis jam faciendum eſt clienti, quem ſæpe invitatum tanquam ad cęnam rectam dimiſerunt tandem cum jejuna ſportula. ςροφὴ tergiverſatio a ςρέφω. 8 Cœna, quæ Romanis ἀλλάξιον cibarium, annona diurna, ex pacto debitum: ut ſportula, ex placito.

In Quinctum. VIII.

Thaida Quinctus amat. quam Thaida?
Thaida luſcam.
Unum oculum Thais non habet, ille 1 duos.

1 Utroque caret oculo. *Metaph.* id eſt cæcus eſt amore, qui non videat vitia, infra epigram. 19.

¶ In Cinnam. IX.

Verſiculos in me narratur ſcribere Cinna.
1 Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

1 Sic ep. 64. lib. 6.

In Philomuſum. X.

Conſtituit, Philomuſe, pater tibi millia bina
1 Menſtrua, 2 perq; omnes præſtitit illa dies,
3 Luxuriã premeret cum craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
4 Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit:
Exhæredavit te, Philomuſe, pater.

1 In dimenſum menſtruum. 2 Et illius dimenſi menſtrui ſingulas partes ſingulis diviſit diebus. 3 Idque ut craſtinam anteverteret egeſtatem coercendo hodiernum luxum. 4 Certe cum te tibi reliquerit, feceritque hæreditatem tui juris, te quaſi exhæredavit. nam tu rapide omnia abſumis, melius conſuluiſſet tuo luxui dato curatore.

Ad Quinctum. XI.

Si tua nec Thais, nec luſca eſt, Quincte, puella,
Cur in te factum 1 diſtichon eſſe putas?

1. Epigr. 8 ſupra.
2 Sed

2 Urgebis tamen me nimis aperte lusisse in affinitate nominum, ubi pro
Laide tua dixi Thaida.

2 Sed simile est aliquid: pro Laide Thaida dixi.
Dic mihi, quid simile est Thais, & Hermione?
3 Tu tamen es Quinctus; mutemus nomē amātis:
Si non vult Quinctus Thaida, 4 Sextus amet.

Laide tua dixi Thaida. verum non magis hinc notatur, quam si appellassem eam Hermionem. 3 Te tamen notatum argues, quod Quinctus vocaris. 4 Quod si tibi ita grave sit Thaida amari a fictitio meo Quincto, ne tu forte in suspicionem venias: diluetur hoc facile, & declarabitur, mutato nomine Quincti in Sextum.

In Fabullum. XII.

1 A Balneis, & ante cœnam prisci inungebantur. 2 Heri. ut ep. 44. l. 1.

UNguentum, fateor, bonum dedisti
1 Convivis 2 here: sed 3 nihil scidisti.
Res 4 salsa est bene olere, & esurire.
5 Qui non cœnat, & ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

3 Nihil convivis distribuisti, carpsisti. 4 Ironice, idest insulsa, & inepta. MS. Bodl. *falsa est*. 5 Silicernium hoc mihi videtur, ubi apponitur cœna, & nihil distribuitur; ubi ungimur tantum velut mortui, quorum cadavera ungere, condireque mos erat.

In Næviam. XIII.

1 Scissum distribuere convivis. 2 Cædis. & alludit ad *carpis*. 3 Caussata ob-

DUm non vis leporem, dum non vis 1 carpere mullum,
Et plus quam patri, Nævia, parcis apro:
Accusas, 2 rumpisq; coquum, 3 tanquā omnia cruda
Attulerit. 4 nunquam sic ego crudus ero.

sonioru cruditatem, ut serventur ad alias cœnas explicandas. 4 Si modo nihil esitavero, nunquam ex obsoniorum copia crudus erit mihi stomachus. & ludit in translatione τῦ *crudi*.

De Tuccio. XIV.

1 Exposita est illi tenuitas sportulæ, miseraque officia ejus emerendæ.

ROmam petebat esuritor Tuccius,
Profectus ex Hispania.
1 Occurrit illa sportularum fabula:
A ponte rediit 2 Mulvio.

2. Qui mille passus ab urbe distat; in via Flaminia.

De Codro. XV.

Ludit in ambigua significatione τῦ

PLus credit nemo, quam tota Codrus in urbe;
Cum sit tam pauper, quomodo? cæcus amat.

credit. q. d. mirum est Codrum pecunias credere, qui ipse miserrime pauper sit. resp. Poeta supra fidem Codrum credere, credit .n. illam esse castam, vel formosam, cujus amore cæcus est, idque contra famam populi.

¶ In cerdonem. XVI.

1 *Das gladiatores, 2 sutorum regule, cerdo,*
Quodq; tibi tribuit 3 subula, 4 sica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id sobrius unquam,
Ut velles 5 corio ludere, cerdo, tuo.
Lusisti, satis est; sed te, mihi crede, memento
Nunc 6 in pellicula, cerdo, tenere tua.

1 Edis munus gladiatorium, quod principum est divitum, idque S. Conf. (Annal. Tac. 4.) & spectatarum personarum. indignatur a. Poeta hoc vilissimos homines dare. 2 Sutorum Alpha, princeps. *chiefe or Master of thy Company*. 3 Sutorium instrumentum, & officium. 4 Gladiatoris gladius brevis. ideft munus gladiatorium. 5 Dare gladiatores ex tua re. alludit ad proverbium, *De alieno corio liberalis*. simul ludit in terminis sutoriis, *subula, corium, pellicula*. 6 Intra artificii, & conditionis tuæ terminos. respicit Apologum de Asino Cumano pelle leonis induto.

In Sabidium. XVII.

Circumlata diu mensis 1 scriblita secundis
Urebat nimio sæva calore 2 manus.
Sed magis ardebat Sabidigula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidẽ tepuit, 2 digitosque admittere visa est:
Sed 3 nemo potuit tangere: merda fuit.

1 Bellarium secundæ mensæ, ad modum placentæ confectum. Syncopate pro *scribilita*. Torta Hisp. 2 Convivarum tangentium. 3 Nemo sustinuit edere, vel gustare scribilitam impuro halitu tuo corruptam. vide ep. 93. lib. 7.

In Maximum. XVIII.

1 *Perfrixisse tuas questa est præfatio, fauces.*
2 Cum te excusaris, Maxime, quid recitas?

1 Ex frigore raucisse. 2 Excusationem in totum accipimus, vel omnino recitatione supersedeas: ut tibi, & nobis parcas.

De vipera in ore ursæ. XIX.

1 *Proxima centenis ostenditur ursa columnis,*
Exornant ficta qua Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas; teneram mersit in ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
2 Vivebatque anima deteriore fera.

1 In porticu, seu stadio potius centum columnis sublata. lib. 2. ep. 14. platanis: juxta consitis opaca, & statuis ferarum exornata, dum ludibundus puer, & ursæ velut insultans ori statuæ hianti manum inferetet, a vipera, quæ in ore statuæ latebat, morsus interiit. 2 Ficta hæc, seu marmorea ursa comperta est lethalior ursa Vipa, quasi spirans anima Viperæ, quæ sua deterior.

Non sensit puer esse dolos, nisi dente recepto
Dum perit. 3 *o facinus falsa quod ursa fuit!*

3 O male factum, quod non vera esset ursa. tum enim aut puer manum ori inserere supersedisset; aut tenero, formosoque puero viva ursa pepercisset. Sic Bodl. & Scr. MS. non *ausa*, ut vulgo.

¶ De Canio. xx.

Dic, Musa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrum ne chartis tradit ille 1 *victuris*
Legenda 2 *temporum acta Claudianorum?*
3 *An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?*
An æmulatur improbi jocos 4 *Phædri?*
Lascivus elegis, an severus herois?
5 *An in cothurnis horridus Sophocleis?*
6 *An otiosus in schola poetarum*
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit 7 *templi?*
An 8 *spatia carpit lentus Argonautarum?*
9 *An delicatæ Sole rursus Europæ*
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
10 *Titine thermis, an lavatur* 11 *Agrippæ?*
An 12 *impudici balneo Tigillini?*
An rure 13 *Tulli fruitur, atque* 13 *Lucani?*
An Pollionis dulce currit 14 *ad quartum?*
15 *An æstuantes jam profectus ad Bajas*
Piger Lucrino 16 *naviculatur in stagno?*
17 *Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.*

1 Non perituris, eo natis genio, & fato, ut immortalitatem consecutæ posteris legantur. 2 Historiam de Claudii temporibus. 3 An scribit quæ adstruat Neroni tanquam authori, ut prodeant sub nomine Neronis? *Vel* an ad fidem, & veritatem historię revocat, componitque, quę vivo Nerone ob metum, aut adulationem, quæ mortuo ex recenti odio falsa scripta sunt? Tac. in procem. Annal. 4 Mimographi alicujus jocularii, non a. illius, qui fabulas composuit. 5 An tristis, & altus est majestate carminis tragici? In tragœdiis autem inducti heroes, & reges grande locuti altis innitebantur calceamentis. claruitque stylo tragico Sophocles. 6 An in conventu Poetarum recitat elegantes comędias, vel alia carmina? 7 Isidis fani. ep. 14. l. 2. n 6. 8 Porticum Neptuni. ep. 14. l. 2. n. 5. 9 An in porticu Europæ, in quo buxeta solem frangunt a meridie, &c. ep. 14. l. 2. n. 15. 10 *Velocibus muneribus, thermis*. ep. l. Spect. Ecquid sapit, quod habet MS. Oxoniensis, *Stertitve? thermis an lavatur Agrippæ?* 11 Balnea de suo nomine excitavit M. Agrippa. 12 Offonii Tigillini fœda pueritia, impudica senecta, &c. Tac. 1. hist. & 14. Annal. 13 Epig. 37. lib. 1. & lib. 9. ep. 52. 14 Prædium suburbanum ad quartum lapidem. 15 Ad aquas calidas in Bajano sinu intra Misenum, & Puteolos in Campania. 16. Scriv. contrahit *nauculatur*, ita poscente modulo. 17 Ex persona Musæ resp. Quicquid agat, ridet. epig. 62. lib. 1. & epig. 63. infra.

In

In crudelem Dominum. XXI.

1 *Proscriptum famulus servavit 2 a fronte notatus.*
Non fuit hac domini vita, 3 sed invidia.

1 Antium Restionem vide Macrob. 2. Saturn. c. 11. & Appian. l. 4. & Val. Max. l. 6. c. 7. Senec. de Benef. l. 3. c. 23. &c. 2 Stigmatias servus literas fronte inustus. 3 Indignum, n. visum fore, tanta fide servum a Domino notis compunctum fuisse.

De Apicio. XXII.

Dederas, Apici, bis tricenties ventri,
*Sed adhuc supererat centies tibi * laxum.*
Hoc tu gravatus, 1 ne famem, & sitim ferres,
Summa venenum potione 2 duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

Apicius sexcenties decoxerat, inspectis tandem rationibus, superfuturum sibi centies H.S. computavit; sed in hac re tanquam ultima fame victurus sibi vitam veneno finiit. Seneca ad Helviam c. 10. & Dion. l. 57. * Non minus, amplius, potius. alii *luxu* pro luxui. id est ad luxum. 1 Scriv. *ut famem, & sitim ferre.* 2 Exhausisti.

In Invitatorem. XXIII.

Omnia cum retro pueris obsonia tradas:
Cur non mensa tibi ponitur a pedibus?

Invitator sordidus obsonia statim ac ponerentur, tradidit servis pone ad pedes discumbentium ministrantibus auferenda, & ad alias instruendas cœnas reservanda. jocatur Poeta commodius fore, ut servis extra tricliniuim anteponatur mensa, si ita retro amovere fercula statuerit. τῶν δ πίριξ, πάντα δίδως ὀπίσω. Antholog. l. 2. c. 31.

De Haruspice herniciofo. XXIV.

Vite nocens rosa stabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, 1 tuis victima grata sacris.
Quem 2 Tuscus mactare deo cum vellet haruspex,
Dixerat agresti forte, rudique viro;
Ut cito 3 testiculos peracuta falce secaret,
Teter ut immundæ carnis abiret odor.
4 *Ipse super 5 virides aras luctantia pronus*
Dum resecat cultro colla, premitque manu;
Ingens 6 iratis apparuit 7 hernia sacris.
Occupat hanc ferro rusticus, atque secat:

1 Quod vites rodat, ut porcus Cereri, quod frugibus obsit. ep. 39. l. 13. MS. Bodl. *tuis victima digna sacris.* 2 Aruspicina, ut & multa alia sacra, & religiones ab Etruria Romam accita. 3 Hirci, victimæ masculæ castrabantur, ne teter illarum partium odor nares offenderet. 4 Aruspex. 5 Herbis stratas. 6 Per irreverentiam gestus illius. 7 Scrotum aruspicis proni, & inclinantis apparebat a tergo, quod rusticus abscidit.

Her-

Hoc ratus antiquos sacrorum poscere ritus,
Talibus & fibris numina prisca coli. (*spex,*
8 *Sic modo qui Tuscus fueras, nunc Gallus haru-*
Dum jugulas hircum, factus es ipse 9 *caper.*

8 Ludit a patria. Sic modo qui fuisti Hetruscus, nunc Gallus factus es haruspex, nec tamen e Gallia, sed Gallus sacerdos Cybeles. 9 Castratus. est itaque caper hircus castratus, ἐκτομίας.

Ad Faustinum. XXV.

SI temperari balneum cupis 1 *fervens;*
Faustine, quod vix Julianus intraret:
2 *Roga, lavetur, rhetorem Sabinaeum.*
3 *Neronianas is refrigerat thermas.*

1 Cujus calorem vix ferre possit Julianus, calidis alias assuetus.
2 Alii *Roga lavetur hic rhetor Sabinaeus.* al. *roga, lavet uti Rhetorem Sabinaeum.* jocus Metaphoricus a frigore aeris ad frigus orationis. 3 Quae egregie erant calidae, & optimae. epig. 48. lib. 2.

In Candidum. XXVI.

1 *PRaedia solus habes, & solus, Candide, nummos:*
2 *Aurea solus habes,* 2 *myrrhina solus habes:*
Massica solus habes, & 3 *Opimi Caecuba solus:*
Et 4 *cor solus habes, solus & ingenium.*
Omnia solus habes: 5 *hoc me puto velle negare;*
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

1 Candide, cui crepat usque in ore illud *omnia amicis communia*, ut ep. 43. l. 2. nihil tamen cum amicis communicas, sed te tibi soli vivere, soli sapere perfectam credis sapientiam, beatam judicas vitam. certe ut nec decreto illi Pythagorico stas, ita nec instituto tuo privato; namque uxorem habes communem. 2 Vasa ep. 113. l. 14. 3 Epig. 27. lib. 1. n. 5. 4 Sapientiam. *Metonym.* 5 Te omnia non habere solum. alii leg. *hoc non puto posse negari.* Fr. Modius epist. 75. Novantiq. lectionum. Scriv. *nec me puto.*

In Gallum. XXVII.

NUmquam me revocas, venias cum saepe
1 *vocatus.*
Ignosco, nullum si modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est 2 *utriusque: quod? inquis.*
Et mihi 3 *cor non est; nec tibi, Galle,* 4 *pudor*

1 Ad coenam. 2 Meum eque, ac tuum. MS. noster *utrumque.* 3. Prudentia ad pretereundum te inhumanum. 4 Ad invitandum me bene meritum.

In Nestorem. XXVIII.

AUriculam Mario graviter miraris olere.
1 *Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.*

1 Graveolentia manat auriculae illius ab impura tua anima.

In Zoilum. XXIX.

HAs cum gemina 1 compede 2 dedicat catenas, Saturne, tibi Zoilus, 3 annulos priores.

1 Servi improbi, & noxii in ergastula damnati opus in compedibus faciebant. 2 Servi libertate donati compedes, & catenas sacrarunt Saturno, qui toto anno laneo vinculo ligatus, ad diem sibi festum 1. mense Decembri solvebatur. quin & servi in his Saturnalibus dominabantur. *Donasset jamne catenam Ex voto Laribus.* Hor. 1. l. ser. 5. 3 Compedes. Zoilo autem exprobrat annulum aureum, ut qui ab Ergastulario servo ad ordinem equestrem sit evectus. epig. 38. l. 11.

Ad Gargilianum. XXX.

1 SPortula nulla datur; 2 gratis conviva recumbis.
Dic mihi, 3 quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula est, & 4 fusca pensio cellæ?
Unde datur 5 quadrans? 6 unde vir es Chiones?
7 Cum ratione licet dicas te vivere summa:
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

1 Supra ep. 7. n. 1. clientibus autem *hinc toga, calceus hinc est, Et panis, fumusque domi*, Juven. Sat. ver. 119. 2 Ad cenam justam, unde tibi nulla pecunia ut in sportulis. 3 Cur non hinc migras? 4 Gurgustioli fumosi, seu tenebricosi obventus, ἐνοίκιον, *rent*. 5 Quo pretio tenuioris conditionis homines lavabant. *dum tu quadrante lavatum*, &c. Hor. 3. Sat. 1. lib. 6 Unde habes quod meretrici solvas? 7 Etsi te dicas vivere frugaliter, & ex justa computatione, non tamen video causam, cur Romæ, vel etiam in vita manere velis, cui non suppetit, unde vivas. Luditque in dilogia ꝑ *ratione*.

¶ Ad Rufinum. XXXI.

SUnt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
1 Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et 2 servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas 3 aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
4 Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

1 Et dii tui penates in urbe occupant soli, quantum esset multis domibus. *Vel*, domus tuæ urbanæ, quas multas habes, habent singulæ prædia sua suburbana. 2 Multos tibi obæratos habes, & fœneratos. 3 Inaurata; auream habens coronam, vel aurea. 4 Malis quidem artibus multa nactus es, sed plura Didymus spado, & Philomelus (quantum ex ficto nomine licet conjicere) citharœdus, qui & te fastidire possint.

In Matriniam. XXXII.

1 NUm possum vetulam, quereris Matrinia? possum
Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.

1 S. ὀχεύειν: infra ep. 75.

Possum

In irascentes amicos. XXXVII.

Irasci tantum felices nostis amici.
1 Non belle facitis: 2 sed juvat hoc facere.

1 Non ex ratione, & caussa, sed occasionem quaeritis irarum. 2 Utile est vobis iras simulare, ne muneremini pauperum officia. sic ep. 13. l. 12.

Ad Sextum. XXXVIII.

Quae te caussa trahit, vel quae fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Caussas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in 1 triplici par mihi nemo foro.
2 Egit 3 Atestinus causas, & 3 Cajus: utrumq;
Noras: sed neutri 4 pensio tota fuit.
5 Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
Audieris; dices 6 esse Maronis opus.
Insanis: 7 omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt tibi; Nasones, Virgiliosque vides.
8 Atria magna colam. 9 vix treis, at quatuor ista
Res aluit: pallet caetera turba fame.
10 Quid faciam? suade. nam certum est vivere Ro- (ma.
11 Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

1 1. Veteri Romano. 2. Caji Julii Caesaris. 3. Augusti. vide Alex. Neap. l. 2. c. 12. Mart. 3. l. 24. c. 2 *Inquit Poeta, est enim Dialogismos.* 3 Caussidici pauperes, nomina fortasse ficta. 4 Supra ep. 30. n. 4. 5 *Refert Sextus.* 6 Mea carmina aequare Virgilii opus. 7 Omnes hi, quos vides horridulos tritis lacernis, sunt Poetae non inferiores Virg. & Ovidio. MS. noster, *Sunt sibi.* Cujus lectionis monuit & P. Scriverius. 8 Ingrediar (inquit Sextus) cliens potentiorum atria; vel principis aulam. 9 *Resp. Poeta.* 10 *Verba Sexti.* 11 Bonis fortuitus est Romae victus, & incertus; malis stipendium certum.

De Lycori. XXXIX.

Iliaco similem puerum, Faustine, 1 Magistro
Lusca Lycoris amat. 2 quam bene lusca videt!

1 Magistro pecoris. Alii leg. *ministro.* id est Ganymedi Jovis pocillatori. ut l. 11. ep. 125. 2 Quae tam bene de forma judicat. Quintus contra, ep. 8. supra, caecus erat, quamvis oculos haberet.

In Thelesinum. XL.

Mutua quod nobis ter quinquagena dedisti
Ex opibus tantis, quas 1 gravis arca premit;
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus:
Tu 2 magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

1 Vide ep. 30. l. 2. n. 5. 2 Immo pusillus, qui dives non dona das: ego magnus, qui pauper solvo.

In lacertam cælatam. xli.

1 Cælatoris laudatissimi. 2 Affabre effigta videtur spirare, & vel argentea nescientibus timetur pro viva.

Inserta Phialæ 1 Mentoris manu ducta
Lacerta 2 vivit, & timetur argentum.

In Pollam. xlii.

1 Ex farina fabacea, Plin. ex creta, Petron. 2 Non me decipis: Plauto phrasis frequens, *os sublinis*. cujus ratio sumpta videtur vel ab iis, qui per jocum dormientibus ora fuligine, vel alio colore pingunt, ut Ægle Silenum, apud Virg. 6. eclog. *Vel* ab iis, qui amaras potiones ægrotis, vel pueris propinantes labra poculorum melle illinunt, quo dulcedine primum decepti potionem hauriant. 3 88. ep. l. 1. & l. 6. ep. 7. 4 Infra ep. 72.

1 Lomento rugas uteri quod condere tentas,
Polla, tibi ventrem, 2 non mihi labra linis.
3 Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum.
4 Quod tegitur, majus creditur esse malum.

¶ In Lentinum. xliii.

1 Vis apparere juvenis, simulas juv. vide Ausonii epig. 26. quo Lais respondet Myreni, quod Adrianus seni fucato. *Patri jam negavi tuo*. 2 Niger Meton. ut ----- 3 Canus, candidus. 4 Vitæ, mortisque præses, quæ fingitur morituris crinem secare, & has quasi primitias Orco offerre. *Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem Abstulerat, Stygioque caput damnaverat Orco*. Virg. de Didone 4. Æn. & Hor. 1. l. ode 28. *Nullum sæva caput Proserpina fugit*. 5 Fucum illum cap. 0 rum, & tinctum quasi caliendrum eleganter dixit *larvam*.

1 Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis;
Tam subito 2 corvus, qui modo 3 cycnus eras.
Non omnes fallis. scit te 4 Proserpina canum:
5 Personam capiti detrahet illa tuo.

¶ Ad Ligurinum. xliv.

1 Plus habes Poetæ, quam hominis. Nimis tibi places in carminibus, quæ omnibus incontinenter, & importune legis. 2 Epig. 18. l. spect. 3 Serpens, a quo isti vexantur siti, & æstu, unde & nomen. 4 Africans ad meridianum solem. *Vel* meridionali plaga vivens.

Occurrit tibi nemo quod libenter:
Quod quacumque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit, scire cupis? 1 nimis Poeta es:
Hoc valde vitium periculosum est.
Non 2 tigris catulis citata raptis,
Non 3 dipsas 4 medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.

Nam

Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio; sonas ad aurem.
5 *Piscinam peto; non licet natare.*
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas 6 *sedentem.*
Lassus dormio; suscitas jacentem.
Vis. quantum facias mali, videre?]
7 *Vir justus, probus, innocens timeris.*

5 Non paucæ, nec parvæ erant Romæ piscinę, queis natarent. 6 Ramiref. legit *edentem*. Musambertius asserit lectionem vulgarem, ut sit ante accubationem sessio. ut 67. ep. 8. l. *Sternantur lecti, Cæciliane, sede*. 7 Cætera, cum bonus sis, ac justus, & propter innocentiam, atque probitatem expetendus: propter hanc tamen importunam recitationem, te refugiunt omnes, caventque, ut poeticam hirudinem. Hor. in calce epist. ad Pisones, & Lucilii epig. c. 40. l. 2. Antholog.

¶ De eodem. xlv.

1 F*Ugerit an mensas Phębus, cœnamq; Thyesta,*
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
2 *Illa quidem lauta est, dapibusq; instructa superbis:*
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, 3 *mullumve bilibrem:*
Nec volo boletos, ostrea nolo: 4 *tace.*

1 Vide argumentum meum in Thyesten Senecæ, & quæ adnotavi ad v. 774. & chorum quartum. 2 Tua. 3 Vide ep. 43. l. 2. n. 11. 4 Epig. 49. infra, & 79. l. 5. & l. 11. ep. 53.

¶ Ad Candidum. xlvi.

E*Xigis a nobis operam sine fine* 1 *togatam:*
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
2 *Non est, inquis, idem. multo* 3 *plus esse probabo.*
Vix ego lecticam subsequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos 4 *umbone repellet:*
5 *Invalidum est nobis,* 5 *ingenuumque latus.*
Quidlibet in caussis narraveris; 6 *ipse tacebo:*
7 *At tibi tergeminum mugiet ille* 7 *sophos.*

1 Anteambulonis, seu clientis togati. 2 Plus mihi, *inquis*, esset honoris ex tui ipsius quam liberti tui comitatu. 3 Operæ. 4 Musambertius de umbone togæ intelligit, de quo vide, quæ ad Persii Sat. 5. v. 33. de cubito potius dici credo, quo turba obvia, haud secus ac hostes, umbone repellitur. &, ut credam, facit Luciani Crito: πολλὺς παραγκωνισάμενος, καὶ τὸ ἑωθινὸν Χαῖρε εἰπών. Lucian. Φιλόπατρις, & Juv. 3. Sat. *hic cubito ferit*. 5 Quod undam prementis populi contraniti nequeat. epigr. 47. lib. 10. *Vires ingenuæ*. mox n. 9. 6 Ego tibi oranti non valebo acclamare. 7 Vide l. 1. ep. 4. n. 10.

8 Ingeret adversario tuo conviciorum abunde, nec in aurem.
9 Officia liberiora, & quæ me decent magis, præstabo.

Lis erit; 8 ingenti faciet convicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?
9 *Quidquid libertus, Candide, non poterit.*

De * Basso. XLVII.

* Ad quem ep. 57. infra de Faustini villæ copia.
1 Propter aquæ ductus, & fontes, quæ ad portam Cap. unde & *Fontinalis* dicta, hodie S. *Sebastiani*. Juv. 3. Sat. 11. vers.;
2 Fl. Tusciæ, in quo Mater Deum a Gallis sacerdotibus quotannis abluebatur.

Capena grandi porta 1 qua pluit gutta,
Phrygiæq; matris 2 Almo qua lavat 3 ferrum,
4 *Horatiorum qua viret sacer campus,*
Et qua 5 pusilli 6 fervet Herculis fanum;
Faustine, 7 plena Bassus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
8 *Illic videres frutice nobili caules,*
Et 9 utrumque porrum, sessilesque lactucas,
10 *Pigroque ventri non inutiles betas.*
Illic 11 coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum 12 Gallici canis dente,
13 *Nondumque victa lacteum faba porcum.*
14 *Nec feriatus ibat ante carrucam,*
Sed 15 tuta fœno cursor ova portabat.
16 *Urbem petebat Bassus: imo rus ibat.*

Ov. 4. Fast. & Marcell. l. 23. 3 Cultros ad hostias mactandas, forte legend. *sacrum*. 4 Ubi sepulti fuerunt Horatii illi trigemini, de quibus Liv. 1. 5 Adulatorie, Domitianus enim se magnum Herculem, vel majorem dici voluit, ut ep. 65, 66, 67, & 104, l. 9. Alciden vocat pusillum. 6 A frequentia salutantium viatorum, erat enim in via Appia. 7 Non ut *Mathonis lectica*. 1. Sat. Juv. *Plena ipso*, sed ruris honoribus, quos ex urbe in rus suum, non rus, portabat. 8 In rheda Bassi, velut altero copiæ cornu. 9 Sectivum, & capitatum. 10 Quem cient, & lubricant. 11 Coronam vimineam, cui appendebantur turdi in orbem. l. 13. epig. 51. & Ov. 1. Am. vers. 269. 12 Leporarii canes in Gallia velociores, utpote lupino satu editi. 13 Lactentem porcellum, qui fabas dente non vicerit, i. e. fregerit. 14 Nec otiosus, aut onere vacuus ibat cursor, *bis lacquay*. 15 Ne colliderentur. 16 Posset quidem videri rure rediisse, adeo terræ fœtibus onustus: & tamen adeo sterilem alebat suburbanam villam, ut ex urbe rus in rus ferret. Vulg. *Romam*.

De Ollo. XLVIII.

Habebant lauti divites inter cœnationes splendidas & diætam unam, quo se quandoque recipiebant ad tenuiorem victum, vel varietatis causa, vel ut parvo assuefierent, quasi præexercitationem ad inopiam, ut consulit Seneca ep. 18. & 100. & ad eas Lipsius docet. hanc appellabant *pauperis cellam*. extruebant & cellas famulis, ut & amicis minorum gentium excipiendis. ep. 14. l. 8. hujusmodi structuræ, sed immodicæ, & magnificæ, dum indulgeret Ollus, ad veram paupertatem redactus est.

Pauperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In invitatorem. XLIX.

1 *Vejentana mihi misces, 2 tu Massica potas;*
3 *Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.*

1 Ep. 53. l. 2. num. 2. 2 Scriverii, & Bodleii MSS. *tibi Massica potas.* 3 Gratior quippe odor, quam gustus.

¶ In Ligurinum. L.

1 *Hæc tibi, non alia, est ad cœnam causa vocandi,*
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.
2 *Deposui soleas. affertur protinus 3 ingens*
Inter 4 lactucas, 5 oxygarumque 3 liber.
Alter 6 perlegitur, dum fercula prima morantur.
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
7 *Putidus est, toties si mihi ponis aprum.*
Quod si non 8 scombris scelerata poemata dones:
Cœnabis solus jam, Ligurine, 9 domi.

1 Supra ep. 44. & 45. 2 Quod discubituri faciebant, ne stragula conspurcarent. 3 Quod magnum malum. 4 A quibus cœna inchoari solita. 13. l. 14. ep. 5 Garum ex aceto. 6 Al. *Porrigitur.* 7 Certe puteret vel aper, ad convivia natum animal, toties appositus, ac tu mihi libros regeris. 8 Vide 7. ep. supra num. 2. 9 Invitatori soli licebat recitare. domi itaque solus cœna, tibique recita, foris te cavebimus.

Ad Gallam. LI.

Cum faciem laudo, cum miror crura, manusq;
Dicere, Galla, soles; nuda placebo magis:
Et semper vitas communia balnea nobis.
1 *Numquid Galla, times, ne tibi non placeam.*

1 Ironice. arguit enim ipsam mendacem, & inaniter gloriosam, quæ specimen subterfugerit. sumptum videtur ab illo Augusti, qui præfecto, quem ignominia notabat, subinde precibus interponenti: *Quid respondebo patri? Dic*, inquit Aug. *me tibi displicuisse.* Quint. 6. lib. 4. *Vel* ne me forte non probares. vide epig. 24. lib. 1.

¶ Ad Tongilianum. LII.

Empta domus fuerat tibi Tongiliane, ducentis:
Abstulit hanc 1 nimium casus in urbe frequens.
2 *Collatum est decies. rogo, non potes ipse videri*
3 *Incendisse tuam, Tongiliane, domum?*

1 Incendium. ep. 7. lib. 5. 2 Ex symbolis civium, & amicorum damno tuo succurrentium tibi donabantur. 7812. lib. 10 ff. 3 *Merito jam suspectus, tanquam ipse suas incenderit ædes.* Juv. 3. Sat. a versu 212.

Ad Chloen. LIII.

Membris tuis, quæ laudas singula, & teipsa vel tota possem carere. obsceniorem, si prurias, sensum affricabit tibi more suo Domit. de μαστρόπ:

ET vultu poteram tuo carere,
Et collo, manibusque, cruribusque,
Et mammis, natibusque, clunibusque:
Et ne singula persequi laborem,
Tota te poteram, Chloe, carere.

Ad Gallam. LIV.

Cum a me noctem poscente tu ultra, quam possim præstare, poscas vices, mallim simpliciter mihi neges, quam cogas me impotem fateri.

CUm dare non possim, quod poscis, Galla, rogan-
Multo simplicius, Galla, negare potes. (tem

¶ In Gelliam. LV.

1 Myropolam. ep. 88. l. 1. n. 1.
2 Succusso, vel fracto.
3 Oleum Cinnami. Plin. l. 15. c. 7.

QUod quacunque venis, 1 Cosmum migrare putamus,
Et fluere 2 excusso 3 cinnama fusa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Sic puto posse meum, sic bene olere canem.

¶ De Cisterna Ravennate. LVI.

ini larga copia, aquæ bonæ maxima penuria, unde & caritas, Ravennæ, quæ Sabinorum oppidum aquis marinis, & uliginosis perfluum. *ita ut sitiant vivi, natent sepulti*, Sidonius epist. 8. lib. 1.

SIt cisterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ;
Cum possim multo vendere pluris aquam.

¶ De Copone. LVII.

Pluris enim væniit aqua, qua dilueretur vinum, quam ipsum merum. epig. præcedent.

CAllidus imposuit nuper mihi copo Ravennæ;
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

* Sup. ep. 47. ¶ De villa Faustini ad * Bassum. LVIII.

1 Villa, quam habet Faustinus Bajis in sinu Campaniæ, non est sterilis instar tuæ suburbanæ. supra ep. 47. 2 Sterilibus, si cum frugiferis conferantur, quamvis baccæ myrtorum in medicinis utiles sint. vel quæ locum tantum occupant, & umbram otio abundantibus hominibus præbent. 3 Cœlibe, infrugifera, non ut populo vitibus maritata, Plin. Sec. ep. 6. l. 5. 4 Buxi .n. ut nunc, in varias animalium formas tondebantur.

*1 BAjana nostri villa, * Basse, Faustini,*
Non 2 otiosis ordinata myrtetis,
3 Viduaque platano, 4 tonsilique buxeto

5 In

5 Ingrata lati spatia detinet campi;
Sed rure vero, 6 barbaroque latatur.
7 Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et 8 multa fragrat testa 8 senibus autumnis.
Hic post Novembres, imminente jam bruma,
9 Seras putator horridus refert 9 uvas.
10 Truces in alta valle mugiunt tauri,
11 Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
*Vagatur 12 omnis turba * sordida cortis,*
** Argutus anser, 13 * gemmeique pavones,*
14 Nomenque debet qua rubentibus pennis,
*Et * picta perdix, Numidicaque * guttata,*
Et 15 impiorum 16 phasiana Colchorum.
17 Rhodias superbi 17 fœminas premunt galli;
Sonantque turres 18 plausibus columbarum;
Gemit hinc palumbus, inde 19 cereus turtur.
Avidi sequuntur 20 villica sinum porci;
Matremque plenam mollis 21 agnus exspectat.
Cingunt serenum 22 lactei focum verna,
Et 23 larga festos lucet ad 24 Lares sylva.
Non segnis albo pallet otio 25 copo:
26 Nec perdit 27 oleum lubricus palæstrita,
Sed tendit avidis rete subdolum turdis:
Tremulave captum linea trahit piscem,
Aut impeditam cassibus refert damam.
Exercet hilares 28 facilis hortus 29 urbanos,

5 Nihil fructus, aut proventus Domino reddentia. 6 Fœcundo, ut apud Barbaros, & rudes, qui non ex amœnitate, & elegantia arborum ad quincuncem dispositarum, sed ex fructu rus æstimant. 7 Omnis Faustini domus angulus stipatur frumento. 8 Bene olent testę, quibus reconditum est vetus vinum. quod inter autumnales fructus est, ut ὀπώρα pro ὀπώρινοῖς καρποῖς. & *senibus*, ut *anus testa*. l. 1. ep. 40. & 106. 9 Epigr. 44. lib. 1. n. 5. 10 *Aut in reducta valle, mugientium Prospectat errantes greges*. Hor. 2. Epod. 11 *Cui frons turgida cornibus primis & Venerem, & prœlia destinat*. Hor 13. od. 3. l. 12 Gallinæ, anseres, &c. quæ sequuntur * *Adverte avium nativa epitheta*. 13 *Qui pictæ pandunt spectacula caudæ*. 14 Phœnicopterus, cui φοινίκεα πτερὰ, 71. ep. 13. l. 15 Qui male audiunt propter parricidia, impietatem, & veneficia Medeæ. vide Senecæ Medeæ argumentum. 16 A Phasi Colchorum fl. 17 Gallinas Rhodias, quæ Romanis in pretio. 18 Alarum. 19 Cui plumæ coloris cerei. *Aliis* pinguis turtur; ut ep. 5. l. 13. 20 Sinu ferentis glandes, vel alium pastum. Rob. Titius legit *sonum* villicæ sc. vocantis sues ad pastum. 21 Domi seclusus a matre pastum profecta. 22 Candidi, Domitius legit *lutei* .i. sordidi infantes. vide ep. 50. lib. 1. nu. 21. MS. noster *Cinguntque circum lutei focum vernæ*. 23 Luculentus est focus, lignis e vicina sylva descendentibus, ut idem ep. 50. l. 1. 24 Quibus juxta focum locus. 25 Caupo, qui ad quæstum domini viatoribus vinum vendit, non pallet, & pinguescit otio: sed habet, quod agat, ut sequitur. 26 Neque enim utitur oleo, qui non exerceat palęstram. melius se exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium, *Perdere oleum, & operam*. 27 Luctaturi se ceromate ex oleo, cera, & pulvere Ægyptio, seu Puteolano ungebant. 28 Non laboris exquisiti, ut in suburbanis. 29 Alii *Ancillas*, sed variant hic lectiones plurimæ.

Hoc ratus antiquos sacrorum poscere ritus,
Talibus & fibris numina prisca coli.
8 *Sic modo qui Tuscus fueras, nunc Gallus haruspex,*
Dum jugulas hircum, factus es ipse 9 caper.

8 Ludit a patria. Sic modo qui fuisti Hetruscus, nunc Gallus factus es haruspex, nec tamen e Gallia, sed Gallus sacerdos Cybeles. 9 Castratus. est itaque caper hircus castratus, ἐκτομίας.

Ad Faustinum. xxv.

SI temperari balneum cupis 1 fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret:
2 *Roga, lavetur, rhetorem Sabinaum.*
3 *Neronianas is refrigerat thermas.*

1 Cujus calorem vix ferre possit Julianus, calidis alias assuetus.
2 Alii *Roga lavetur hic rhetor Sabinaeus*. al. *roga, lavet uti Rhetorem Sabinaeum*. jocus Metaphoricus a frigore aeris ad frigus orationis. 3 Quæ egregie erant calidæ, & optimæ. epig. 48. lib. 2.

In Candidum. xxvi.

1 *PRadia solus habes, & solus, Candide, nummos:*
2 *Aurea solus habes, 2 myrrhina solus habes:*
Massica solus habes, & 3 Opimi Cacuba solus:
Et 4 cor solus habes, solus & ingenium.
Omnia solus habes: 5 hoc me puto velle negare;
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

1 Candide, cui crepat usque in ore illud *omnia amicis communia*, ut ep. 43. l. 2. nihil tamen cum amicis communicas, sed te tibi soli vivere, soli sapere perfectam credis sapientiam, beatam judicas vitam. certe ut nec decreto illi Pythagorico stas, ita nec instituto tuo privato; namque uxorem habes communem. 2 Vasa ep. 113. l. 14. 3 Epig. 27. lib. 1. n. 5. 4 Sapientiam. *Metonym.* 5 Te omnia non habere solum. alii leg. *hoc non puto posse negari*. Fr. Modius epist. 75. Novantiq. lectionum. Scriv. *nec me puto*.

In Gallum. xxvii.

NUmquam me revocas, venias cum sæpe 1 vocatus.
Ignosco, nullum si modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est 2 utriusque: quod? inquis.
Et mihi 3 cor non est; nec tibi, Galle, 4 pudor

1 Ad cœnam. 2 Meum eque, ac tuum. MS. noster *utrumque*. 3. Prudentia ad prætereundum te inhumanum. 4 Ad invitandum me bene meritum.

In Nestorem. xxviii.

AUriculam Mario graviter miraris olere.
1 *Tu facis hoc; garris, Nestor, in auriculam.*

1 Graveolentia manat auriculæ illius ab impura tua anima.

In Zoilum. xxix.

HAs cum geminas compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

1 Servi improbi, & noxii in ergastula damnati opus in compedibus faciebant. 2 Servi libertate donati compedes, & catenas sacrarunt Saturno, qui toto anno laneo vinculo ligatus, ad diem sibi festum 1. mense Decembri solvebatur. quin & servi in his Saturnalibus dominabantur. *Donasset jamne catenam Ex voto Laribus*. Hor. 1. l. ser. 5. 3 Compedes. Zoilo autem exprobrat annulum aureum, ut qui ab Ergastulario servo ad ordinem equestrem sit evectus. epig. 38. l. 11.

Ad Gargilianum. xxx.

1 SPortula nulla datur; 2 gratis conviva recumbis:
Dic mihi, 3 quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula est, & 4 fusca pensio cellæ?
Unde datur 5 quadrans? 6 unde vir es Chiones?
7 Cum ratione licet dicas te vivere summa:
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

1 Supra ep. 7. n. 1. clientibus autem *hinc toga, calceus hinc est, Et panis, fumusque domi*, Juven. Sat. ver. 119. 2 Ad cenam justam, unde tibi nulla pecunia ut in sportulis. 3 Cur non hinc migras? 4 Gurgustioli fumosi, seu tenebricosi obventus, ἐνοίκιον, *rent*. 5 Quo pretio tenuioris conditionis homines lavabant. *dum tu quadrante lavatum*, &c. Hor. 3. Sat. 1. lib. 6 Unde habes quod meretrici solvas? 7 Etsi te dicas vivere frugaliter, & ex justa computatione, non tamen video causam, cur Romæ, vel etiam in vita manere velis, cui non suppetit, unde vivas. Luditque in dilogia ꝑ *ratione*.

¶ Ad Rufinum. xxxi.

SUnt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
1 Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et 2 servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas 3 aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
4 Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

1 Et dii tui penates in urbe occupant soli, quantum esset multis domibus. *Vel*, domus tuæ urbanæ, quas multas habes, habent singulæ prædia sua suburbana. 2 Multos tibi obæratos habes, & fœneratos. 3 Inaurata; auream habens coronam, vel aurea. 4 Malis quidem artibus multa nactus es, sed plura Didymus spado, & Philomelus (quantum ex ficto nomine licet conjicere) citharœdus, qui & te fastidire possint.

In Matriniam. xxxii.

1 NUm possum vetulam, quereris Matrinia? possum
Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.

1 S. ὀχεύειν: infra ep. 75.

In irascentes amicos. XXXVII.

IRasci tantum felices nostis amici.
1 Non belle facitis: 2 sed juvat hoc facere.

1 Non ex ratione, & causa, sed occasionem quaeritis irarum. 2 Utile est vobis iras simulare, ne muneremini pauperum officia. sic ep. 13. l. 12.

Ad Sextum. XXXVIII.

QUae te causa trahit, vel qua fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Caussas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in 1 triplici par mihi nemo foro.
2 Egit 3 Atestinus causas, & 3 Cajus: utrumq;
Noras: sed neutri 4 pensio tota fuit.
5 Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
Audieris; dices 6 esse Maronis opus.
Insanis: 7 omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt tibi; Nasones, Virgiliosque vides.
8 Atria magna colam. 9 vix treis, at quatuor ista
Res aluit: pallet caetera turba fame. (*ma.*
10 Quid faciam? suade. nam certum est vivere Ro-
11 Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

1 1. Veteri Romano. 2. Caji Julii Caesaris. 3. Augusti. vide Alex. Neap. l. 2. c. 12. Mart. 3. l. 24. c. 2 *Inquit Poeta. est enim Dialogismos.* 3 Caussidici pauperes, nomina fortasse ficta. 4 Supra ep. 30. n. 4. 5 *Refert Sextus.* 6 Mea carmina aequare Virgilii opus. 7 Omnes hi, quos vides horridulos tritis lacernis, sunt Poetae non inferiores Virg. & Ovidio. MS. noster, *Sunt tibi.* Cujus lectionis monuit & P. Scriverius. 8 Ingrediar (inquit Sextus) cliens potentiorum atria; vel principis aulam. 9 *Resp. Poeta.* 10 *Verba Sexti.* 11 Bonis fortuitus est Romae victus, & incertus; malis stipendium certum.

De Lycori. XXXIX.

ILiaco similem puerum, Faustine, 1 Magistro
Lusca Lycoris amat. 2 quam bene lusca videt!

1 Magistro pecoris. Alii leg. *ministro.* id est Ganymedi Jovis pocillatori. ut l. 11. ep. 125. 2 Quae tam bene de forma judicat. Quintus contra, ep. 8. supra, caecus erat, quamvis oculos haberet.

In Thelesinum. XL.

MUtua quod nobis ter quinquagena dedisti
Ex opibus tantis, quas gravis arca premit;
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus:
Tu 2 magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

1 Vide ep. 30. l. 2. n. 5. 2 Immo pusillus, qui dives non dona das: ego magnus, qui pauper solvo.

In lacertam cælatam. XLI.

1 Cælatoris laudatissimi. 2 Affabre efficta videtur spirare, & vel argentea nescientibus timetur pro viva.

INserta Phialæ 1 Mentoris manu ducta
Lacerta 2 vivit, & timetur argentum.

In Pollam. XLII.

1 Ex farina fabacea, Plin. ex creta, Petron. 2 Non me decipis: Plauto phrasis frequens, *os sublinis*, cujus ratio sumpta videtur vel ab iis, qui per jocum dormientibus ora fuligine, vel alio colore pingunt, ut Ægle Silenum, apud Virg. 6. eclog. *Vel* ab iis, qui amaras potiones ægrotis, vel pueris propinantes labra poculorum melle illinunt, quo dulcedine primum decepti potionem hauriant, 3 88, ep. l. 1. & l. 6. ep. 7. 4 Infra ep. 72.

1 LOmento rugas uteri quod condere tentas,
Polla, tibi ventrem, 2 non mihi labra linis.
3 Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum.
4 Quod tegitur, majus creditur esse malum.

¶ In Lentinum. XLIII.

1 Vis apparere juvenis, simulas juv. vide Ausonii epig. 26. quo Lais respondet Myreni, quod Adrianus seni fucato. *Patri jam negavi tuo.* 2 Niger Meton. ut ----- 3 Canus, candidus. 4 Vitæ, mortisque præses, quæ fingitur morituris crinem secare, & has quasi primitias Orco offerre. *Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem Abstulerat, Stygioque caput damnaverat Orco.* Virg. de Didone 4. Æn. & Hor. 1. l. ode 28. *Nullum sæva caput Proserpina fugit.* 5 Fucum illum cap. 0 rum, & tinctum quasi caliendrum eleganter dixit *larvam*.

1 MEntiris juvenem tinctis, Lentine, capillis;
Tam subito 2 corvus, qui modo 3 cycnus eras.
Non omnes fallis. scit te 4 Proserpina canum:
5 Personam capiti detrahet illa tuo.

¶ Ad Ligurinum. XLIV.

1 Plus habes Poetæ, quam homines. Nimis tibi places in carminibus, quæ omnibus incontinenter & importune legis. 2 Epig. 18. l. spect. 3 Serpens, a quo icti vexantur siti, & æstu, unde & nomen. 4 Africans ad meridianum solem. *Vel* meridionali plaga vivens. *Nam*

OCcurrit tibi nemo quod libenter:
Quod quacumque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit, scire cupis? 1 nimis Poeta es:
Hoc valde vitium periculosum est.
Non 2 tigris catulis citata raptis,
Non 3 dipsas 4 medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.

Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio; sonas ad aurem.
5 *Piscinam peto; non licet natare.*
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas 6 sedentem.
Lassus dormio; suscitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
7 *Vir justus, probus, innocens timeris.*

5 Non paucæ, nec parvæ erant Romæ piscinæ, queis natarent. 6 Ramiref. legit *edentem*. Musambertius asserit lectionem vulgarem, ut sit ante accubationem sessio. ut 67. ep. 8. l. *Sternantur lecti, Caeciliane, sede.* 7 Cætera, cum bonus sis, ac justus, & propter innocentiam, atque probitatem expetendus: propter hanc tamen importunam recitationem, te refugiunt omnes, caventque, ut poeticam hirudinem. Hor. in calce epist. ad Pisones, & Lucilii epig. c. 40. l. 2. Antholog.

¶ De eodem. xlv.

1 *Fugerit an mensas Phœbus, cœnamq; Thyestæ,*
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
2 *Illa quidem lauta est, dapibusq; instructa superbis:*
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, 3 mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, ostrea nolo: 4 tace.

1 Vide argumentum meum in Thyesten Senecæ, & quæ adnotavi ad v. 774. & chorum quartum. 2 Tua. 3 Vide ep. 43. l. 2. n. 11. 4 Epig. 49. infra, & 79. l. 5. & l. 11. ep. 53.

¶ Ad Candidum. xlvi.

Exigis a nobis operam sine fine 1 togatam:
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
2 *Non est, inquis, idem. multo 3 plus esse probabo.*
Vix ego lecticam subsequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos 4 umbone repellet:
5 *Invalidum est nobis, 5 ingenuumque latus.*
Quidlibet in caussis narraveris; 6 ipse tacebo:
7 *At tibi tergeminum mugiet ille 7 sophos.*

1 Anteambulonis, seu clientis togati. 2 Plus mihi, *inquis*, esset honoris ex tui ipsius quam liberti tui comitatu. 3 Operæ. 4 Musambertius de umbone togæ intelligit, de quo vide, quæ ad Persii Sat. 5. v. 33. de cubito potius dici credo, quo turba obvia, haud secus ac hostes, umbone repellitur. &, ut credam, facit Luciani Crito: πολλοὺς παραγκωνισάμενος, καὶ τὸ ἑωθινὸν Χαῖρε εἰπών. Lucian. φιλόπατρις, & Juv. 3. Sat. *hic cubito ferit.* 5 Quod undam prementis populi conniti nequeat. epigr. 47. lib. 10. *Vires ingenuæ*, mox n. 9. 6 Ego tibi oranti non valebo acclamare. 7 Vide l. 1. ep. 4. n. 10.

8 Ingeret adversario tuo conviciorum abunde, nec in aurem. 9 Officia liberiora, & quæ me decent magis, præstabo.

Lis erit; 8 ingenti faciet convicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?
9 Quidquid libertus, Candide, non poterit.

De * Basso. xlvii.

* Ad quem ep. 57. infra de Faustini villæ copia. 1 Propter aquæ ductus, & fontes, quæ ad portam Cap. unde & *Fontinalis* dicta, hodie S. *Sebastiani*. Juv. 3. Sat. 11. vers. 2 Fl. Tusciæ, in quo Mater Deum a Gallis sacerdotibus quotannis abluebatur.

CApena grandi porta 1 qua pluit gutta,
Phrygiæq; matris 2 Almo qua lavat 3 ferrum,
4 Horatiorum qua viret sacer campus,
Et qua 5 pusilli 6 fervet Herculis fanum;
Faustine, 7 plena Bassus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
8 Illic videres frutice nobili caules,
Et 9 utrumque porrum, sessilesque lactucas,
10 Pigroque ventri non inutiles betas.
Illic 11 coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum 12 Gallici canis dente,
13 Nondumque victa lacteum faba porcum.
14 Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed 15 tuta fœno cursor ova portabat.
16 Urbem petebat Bassus: imo rus ibat.

Ov. 4. Fast. & Marcell. l. 23. 3 Cultros ad hostias mactandas, forte legend. *sacrum*. 4 Ubi sepulti fuerunt Horatii illi trigemini, de quibus Liv. 1. 5 Adulatorie, Domitianus enim se magnum Herculem, vel majorem dici voluit. ut ep. 65, 66, 67, & 104. l. 9. Alciden vocat pusillum. 6 A frequentia salutantium viatorum. erat enim in via Appia. 7 Non ut *Mathonis lectica*, 1. Sat. Juv. *Plena ipso*, sed ruris honoribus, quos ex urbe in rus suum, non rus, portabat. 8 In rheda Bassi, velut altero copię cornu. 9 Sectivum, & capitatum. 10 Quem cient, & lubricant. 11 Coronam vimineam, cui appendebantur turdi in orbem. l. 13. epig. 51. & Ov. 1. Am. vers. 269. 12 Leporarii canes in Gallia velociores, utpote lupino satu editi. 13 Lactentem porcellum, qui fabas dente non vicerit, i. e. fregerit. 14 Nec otiosus, aut onere vacuus ibat cursor, *bis lacquay*. 15 Ne colliderentur. 16 Posset quidem videri rure rediisse, adeo terræ fetibus onustus: & tamen adeo sterilem alebat suburbanam villam, ut ex urbe rus in rus ferret. Vulg. *Romam*.

De Ollo, xlviii.

* Habebant lauti divites inter cenationes splendidas & diætam unam, quo se quandoque recipiebant ad tenuiorem victum, vel varietatis causa, vel ut parvo assuefierent, quasi præexercitationem ad inopiam, ut consulit Seneca ep. 18. & 100. & ad eas Lipsius docet. hanc appellabant *pauperis cellam*. extruebant & cellas famulis, ut & amicis minorum gentium excipiendis. ep. 14. l. 8. hujusmodi structuræ, sed immodicæ, & magnificæ, dum indulgeret Ollus, ad veram paupertatem redactus est.

PAuperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In

In invitatorem. xlix.

1 *Vejentana mihi misces, 2 tu Massica potas;*
3 Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

1 Ep. 53. l. 2. num. 2. 2 Scriverii & Bodleii MSS. *tibi Massica potas.* 3 Gratior quippe odor, quam gustus.

¶ In Ligurinum. l.

1 *Hæc tibi, non alia, est ad cœnam causa vocandi,*
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.
2 Deposui soleas. affertur protinus 3 ingens
Inter 4 lactucas, 5 oxygarumque 3 liber.
Alter 6 perlegitur, dum fercula prima morantur.
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
7 Putidus est, toties si mihi ponis aprum.
Quod si non 8 scombris scelerata poemata dones:
Cœnabis solus jam, Ligurine, 9 domi.

1 Supra ep. 44. & 45. 2 Quod discubituri faciebant, ne stragula conspurcarent. 3 Quod magnum malum. 4 A quibus cœna inchoari solita. 13. l. 14. ep. 5 Garum ex aceto. 6 Al. *Porrigitur.* 7 Certe puteret vel aper, ad convivia natum animal, toties appositus, ac tu mihi libros regeris. 8 Vide 7. ep. supra num. 2. 9 Invitatori soli licebat recitare. domi itaque solus cœna, tibique recita. foris te cavebimus.

Ad Gallam. li.

Cum faciem laudo, cum miror crura, manusq;
Dicere, Galla, soles; nuda placebo magis:
Et semper vitas communia balnea nobis.
1 Numquid Galla, times, ne tibi non placeam.

1 Ironice. arguit enim ipsam mendacem, & inaniter gloriosam, quæ specimen subterfugerit. sumptum videtur ab illo Augusti, qui præfecto, quem ignominia notabat, subinde precibus interponenti: *Quid respondebo patri? Dic*, inquit Aug. *me tibi displicuisse.* Quint. 6. lib. 4. *Vel* ne me forte non probares. vide epig. 24. lib. 1.

¶ Ad Tongilianum. lii.

Empta domus fuerat tibi Tongiliane, ducentis:
Abstulit hanc 1 nimium casus in urbe frequens.
2 Collatum est decies. rogo, non potes ipse videri
3 Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

1 Incendium. ep. 7. lib. 5. 2 Ex symbolis civium, & amicorum damno tuo succurrentium tibi donabantur. 7812. lib. 10 ff. 3 *Merito jam suspectus, tanquam ipse suas incenderit ædes.* Juv. 3. Sat. a versu 212.

5 *Ingrata lati spatia detinet campi;*
Sed rure vero, 6 barbaroque lætatur.
7 *Hic farta premitur angulo Ceres omni,*
Et 8 multa fragrat testa 8 senibus autumnis.
Hic post Novembres, imminente jam bruma,
9 *Seras putator horridus refert 9 uvas.*
10 *Truces in alta valle mugiunt tauri,*
11 *Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.*
*Vagatur 12 omnis turba * sordida cortis,*
* *Argutus anser, 13 * gemmeique pavones,*
14 *Nomenque debet quæ rubentibus pennis,*
*Et * picta perdix, Numidicæque * guttata,*
Et 15 impiorum 16 phasiana Colchorum.
17 *Rhodias superbi 17 fœminas premunt galli;*
Sonantque turres 18 plausibus columbarum;
Gemit hinc palumbus, inde 19 cereus turtur.
Avidi sequuntur 20 villica sinum porci;
Matremque plenam mollis 21 agnus exspectat.
Cingunt serenum 22 lactei focum vernæ,
Et 23 larga festos lucet ad 24 Lares sylva.
Non segnis albo pallet otio 25 copo:
26 *Nec perdit 27 oleum lubricus palæstrita,*
Sed tendit avidis rete subdolum turdis:
Tremulave captum linea trahit piscem,
Aut impeditam cassibus refert damam.
Exercet hilares 28 facilis hortus 29 urbanos,

5 Nihil fructus, aut proventus Domino reddentia. 6 Fœcundo, ut apud Barbaros, & rudes, qui non ex amœnitate, & elegantia arborum ad quincuncem dispositarum, sed ex fructu rus æstimant. 7 Omnis Faustini domus angulus stipatur frumento. 8 Bene olent testę, quibus reconditum est vetus vinum. quod inter autumnales fructus est, ut ὀπῶραι pro ὀπωρινοῖς καρποῖς. & *senibus*, ut *anus testa*. l. 1. ep. 40. & 106. 9 Epigr. 44. lib. 1. n. 5. 10 *Aut in reducta valle, mugientium Prospectat errantes greges*. Hor. 2. Epod. 11 *Cui frons turgida cornibus primis & Venerem, & prælia destinat*. Hor 13. od. 3. l. 12 Gallinæ, anseres, &c. quæ sequuntur * *Adverte avium nativa epitheta*. 13 *Qui pictæ pandunt spectacula caudæ*. 14 Phœnicopterus, cui φοινίκεα πτερὰ, 71. ep. 13. l. 15 Qui male audiunt propter parricidia, impietatem, & veneficia Medeæ. vide Senecæ Medeæ argumentum. 16 A Phasi Colchorum fl. 17 Gallinas Rhodias, quæ Romanis in pretio. 18 Alarum. 19 Cui plumæ coloris cerei. *Aliis* pinguis turtur; ut ep. 5. l. 13. 20 Sinu ferentis glandes, vel alium pastum. Rob. Titius legit *sonum* villicæ sc. vocantis sues ad pastum. 21 Domi seclusus a matre pastum profecta. 22 Candidi, Domitius legit *lutei* .i. sordidi infantes. vide ep. 50. lib. 1. nu. 21. MS. noster *Cinguntque circum lutei focum vernæ*. 23 Luculentus est focus, lignis e vicina sylva descendentibus, ut idem ep. 50. l. 1. 24 Quibus juxta focum locus. 25 Caupo, qui ad quæstum domini viatoribus vinum vendit, non pallet, & pinguescit otio: sed habet, quod agat, ut sequitur. 26 Neque enim utitur oleo, qui non exerceat palęstram. melius se exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium, *Perdere oleum*, & *operam*. 27 Luctaturi se ceromate ex oleo, cera, & pulvere Ægyptio, seu Puteolano ungebant. 28 Non laboris exquisiti, ut in suburbanis. 29 Alii *Ancillas*, sed variant hic lectiones plurimæ.

30 Et pædagogo non jubente lascivi
Parere gaudent villico 31 capillati;
32 Et delicatus opere fruitur eunuchus.
33 Nec venit inanis rusticus salutator;
34 Fert ille ceris cana cum suis mella,
35 Metamque lactis 36 Sassinate de sylva;
Somniculosos ille porrigit glires;
Hic 37 vagientem matris hispidæ fœtum,
Alius 38 coactos non amare capones.
39 Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur latus opere vicinus,
40 Nec avara servat crastinas dapes mensa,
Vescuntur omnes, ebrioque non novit
Satur minister invidere convivæ.
At tu sub urbe possides 41 famem mundam,
Et turre ab alta prospicis 42 meras laurus,
Furem 43 Priapo non 44 timente securus.
Et vinitorem 45 farre pascis urbano,
46 Pictamque portas 47 otiosus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
Rus hoc vocari debet, an 48 domus longe?

30 Alacriter, ac sponte obeunt, nec detrectant ministeria etiam a villico imperata, quod alibi dedignantur isti. 31 Filii familias, vel pueri delicati comas alentes. ep. 62. l. 10. *Cirrati*. Pers. 1. 32 Et ipsi delicati spadones, atque cubicularii delectantur labore. 33 Non portat nudum, & inane *Ave*, ut clientes in urbe, sed adfert munera, quæ seqq. 34 Adfert favos.

35 Ep. 44. l. 1. num. 6. 36 Oppido Umbriæ, Plauti patria. 37 Hædum balatu desiderantem matrem capel. 38 Quia castratos. 39 Filiæ agricolarum ferunt dona a matribus, vel *Raucæ cortis aves, & ova matrum*. ep. 30. l. 7. ep. 50. l. 1. Tibicine adhibito consulit tum modulo, tum ruinæ versus P. Scriv. legendumque monet *Vimine offerunt texto*, vel *afferunt*. 40 Quod in urbe fieri solet. supra ep. 13. n. 3. & ep. 23. & l. 1. ep. 104. 41 Prædium suburbanum, mundum quidem, & elegans, sed famelicum, & sterile. supra epig. 47. 42 Solas steriles laurus, quibus nullæ arbores fructiferæ interseruntur. 43 Ep. 36. l. 1. n. 8. 44 Nihil enim est, quod fur auferat. 45 Cum sterilis villa non alat villicum ipsum. 46 Amœnam forte, & visu pulchram, verum non magis saturam, quam quæ in picta tabula exprimitur. alludit forte ad illud Cynici, qui servo esurienti pictas ostendebat dapes, quæ oculos pascerent, non ventrem. 47 Ex urbis curis tanquam e vinculis solutus. 48 Domus extra urbem, longe ab urbe dissita, ad quam cibaria ex urbe efferuntur, ὁ πόῤῥω οἶκος.

De sutore, & fullone. LIX.

SUtor 1 cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus,
Fullo dedit Mutinæ: 2 nunc ubi copo dabit?

1 Epig. 16. supra. 2 Restat scilicet, ut caupo æque vilis munera edat gladiatoria. vide eundem epig. 16. supra.

¶ In

¶ In Ponticum. lx.

1 *Cum vocor ad cœnam, 2 non jam venalis, ut 3 ante,*
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:
4 Sumitur 5 inciso mytilus ore mihi.
Sunt tibi 6 boleti; fungos ego sumo suillos.
Res tibi cum 7 rhombo est; at mihi cum 7 sparulo.
8 Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
Ponitur in cavea mortua pica mihi.
Cur 9 sine te cœno, cum 10 tecum, Pontice, cœnem?
11 Sportula quod non est, prosit; edamus idem.

1 Edicto Domitiani de cœnis rectis (vide quæ ad ep. 7. supra) fraudem factam a potentioribus; qui clientibus vilissimos, sibi optimos apponebant cibos, conqueritur Poeta. quod & Juv. Sat. 5. Plin. Jun. epist. 6. l. 2. & noster l. 2. ep. 43. 2 Sportula conductus, al. leg. *non tam venalis*. 3 Sportula non sublata. sup. ep. 7. 4 Al. *fugitur*. 5 Testa mytili labra mihi sugenti scindente. 6 Fungorum salutarium, alii boleti, alii suilli, seu porcini, alii Amanitæ. Alii, *fungos ego sumo pusillos*. 7 Rhombus, & sparulus uterque e genere passeris marini, sed hic multo vilior. 8 A colore pinguedinis, ut modo ep. 58. n. 19. Al. *Aureus*. 9 Non habens eosdem cibos. 10 In eadem mensa, & cœna (ut dicitur) communi. 11 Non obsit nobis, quod imp. decreto revocatur cœna, sublata sportula.

¶ In Cinnam. lxi.

1 *Esse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna.*
Si 2 nil Cinna petis; 3 nil tibi, Cinna, nego.

1 Extenuando rem, quam petis. 2 Rem levem, & relate nil. 3 Simpliciter, nil.

¶ In Quinctum. lxii.

Centenis quod emis pueros, & sæpe ducentis;
Quod 1 sub rege Numa condita vina bibis:
Quod constat decies tibi 2 non speciosa supellex:
Libra quod argenti millia quinque rapit:
3 Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris 4 nulli est, quam domus, empta tibi.
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris. 5 hæc animus, Quincte, pusillus emit.

1 Vina vetustissima. Hyperbolice. 2 Etiam quotidiana, vulgaris tua supellex. alii leg. *non spatiosa* hoc sensu: cujus cælatura ejus est artificii, ut multo constet, etsi non sit magna, nec multum occupet spatii. ita ut una libra argenti cælati constet quinque millibus HS. 3 Quod rheda aurata, seu aureis bracteis distincta constet, quanti fundus. 4 Alii *mula*. quæ lectio placet, ut apte jungatur hyperbolicum mulæ pretium pretio carrucæ. 5 Magnus animus tantam pecuniæ vim in amicos pauperes potius erogasset, honestæ ipsorum necessitati succurrens; quam sumptuum ambitione parasset sibi muliebres has, & pene pueriles nugas.

¶ In Cotilum. lxiii.

Cotile, 1 bellus homo es, dicũt hoc, Cotile, multi.
Audio: ſed quid ſis, dic mihi, bellus homo:
Bellus homo eſt, 2 flexos qui digerit ordine crines,
Balſama qui 3 ſemper, cinnama ſemper olet:
Cantica qui 4 Nili, qui 5 Gaditana ſuſurrat:
Qui movet 6 in varios 6 brachia 7 volſa modos:
Inter fœmineas tota qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat:
Qui legit hinc illinc miſſas, ſcribitque 8 tabellas:
9 Pallia vicini qui refugit cubiti:
10 Qui ſcit, quã quis amet, qui per cõvivia currit:
11 Hirpini veteres qui bene novit avos.
12 Quid narras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus?
Res 13 petricoſa eſt, Cotile, bellus homo.

1 Epig. 10. l. 1. 2 Al. *floxo*. 3 Epig. 12. l. 2. 4 Ægyptiorum, maxime Alexandrinorum ſumma mollities, petulantia & procacitas in factis dictiſque, ut & canticis laſcivis: de Canopo vide Juv. Sat. 1. verſ. 26. Sat. 6. verſ. 85. 5 Vide ep. 42. n. 9. & 62. n. 10. l. 1. & Juv. Sat. 11. verſ. 167. 6 Ad leges, & modos Chironomiæ ſaltabant, ut hodie Hiſpani. Ovid. 1. Art. *ſi mollia brachia, ſalta*. 7 Epigr. 29. l. 2. n. 7. 8 Amatorias, ut epig. 65. l. 11. 9 Ne plicarum umbonem, ſeu ordinem conturbet. ep. 41. l. 2. n. 6. 10 Curioſus Ardelio, & πολυπράγμων. qualis illa apud Juv. Sat. 6. verſ. 405. 11 Cui non in minimis curis eſt Circus, equi victores, eorumque nobilitas. deducere itaque ſtudioſe curat, & recenſere ſtemma, & proavos equi Hirpini uſque ab Aquilone avo. vide Lipſ. cent. unic. epiſt. 26. 12 *Decaſtichon præcedens fuit e perſona Cotili, diſtichon, quod ſequitur, eſt Poetæ, ut & primum*. 13 Nugis impedita, meræ gerræ.

Ad Caſſianum. lxiv.

1 Sirenas hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Ulyſſes dicitur 2 reliquiſſe.
Non miror: illud, Caſſiane, mirarer,
3 Si fabulantem Canium reliquiſſet.

1 Quæ navigantes hilari ſopiros cantu demulcebant, trahebantque in perniciem. ſunt antitheſeis, ſeu ὀξυμωρ'α in illis, *hilaris pœna, blandas mortes, gaudium crudele*. 2 Obturatis ſociorum auribus, ſe adligato navis malo. Hom. Odyſſ. μ. 3 In tantum lepore, & laſciva nequitia ſuperat Sirenum cantus, & illecebras Canius. de quo epig. 62. & 70. l. 1. & epig. 20. ſupra.

¶ Ad Diadumenum. lxv.

1 Quod ſpirat tenera malũ mordente puella,
Quod de 2 Corycio quæ venit aura croco:

1 Qualiter fragrantem ſpirat odorem pomum, &c. ſic epig. 9. l. 11. n. 3. 2 Corycus mons Ciliciæ croco nobilis. ep. 3. lib. ſpect. n. 10. in aſperſionibus theatralibus. ep. 39. lib. 9. num. 3.

Vinea

Vinea quod primis floret cum cana racemis:
Gramina quod redolent, quæ modo carpsit ovis:
Quod myrtus, quod 3 messor Arabs, quod 4 succina
Pallidus 5 Eoo thure quod ignis olet: [trita:
Gleba quod æstivo leviter cum spargitur imbre:
6 Quod madidis nardo sparsa corona comis:
Hæc tua, sæve puer Diadumene, basia fragrant.
Quid, si 7 tota dares illa sine invidia?

3 Felicis Arabiæ incola, qui metit herbas, & fructus odoros. 4 Epig. 38. l. 5. nu. 13. 5 Colorem ignis enim rutilum, immissum thus in pallidum vertit. 6 Ex Arabia, & Orientalibus partibus. 7 Non maligne aut parce, sed plenis labris, & facile?

¶ In M. Antonium. lxvi.

P*Ar scelus admisit 1 Phariis Antonius 1 armis;*
2 Abscidit 3 vultus ensis 4 uterque 5 sacros.
6 Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.
Antoni tamen est pejor, quam caussa Photini;
Hic facinus domino præstitit; ille 7 sibi.

1 Ægyptiacæ. i. Pompeio magno occidi jusso a Photino, qui hoc regi Ptolemæo suasit in gratiam Cæsaris. vide ep. 70. l. 5. 2 Al. *Abscidit heu*, ut versui succurratur. 3 Capita. 4 Photini, & Antonii. 5 Propter magistratus, quos gesserant sacros, gloriam, bene merita, res gestas, &c. 6 Pompeii caput triumphales victricis Romæ lauros gessit, Ciceronis caput loquentis Romæ; ille, caput; hic, lingua urbis. 7 In suam solius vindictam, in nullius gratiam.

¶ De pigris Nautis. lxvii.

C*Essatis pueri, 1 nihilque mostis,*
2 Vatreno, Eridanoque pigriores:
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad 3 celeusma remos.
Jam 4 prono Phaetonte sudat 5 Æthon,
Exarsitque dies, & hora lassos

1 Pronunciet eos, si quis volet, damnetque sciolos, vel ad Phrygii consortis foveam aures eorum, qui inusitatas hasce syncopationes non ferunt: ego certe profiteor me inter illos sedere, qui reclamant, horrentque illa monstra *mostis*, *possis*. præ quibus, si conjecturis, ausisque in dubia, variaque lectione sit locus, adoptarem, *cessatis pueri, & nihil moveris*, vel quid ejusmodi. 2 Locus dubiæ plane sanitatis, ne dicam deploratæ, cui restituendæ post Criticos omnes majorum, minorumque gentium Machaonas, manum admovit, utinam Pæoniam, Cl. Ph. Cluverius in opere elaboratissimo, laudatissimoque, Italia antiqua. Is infra Imolam (forum Cornelii, quo jam secesserat Poeta, ut ipse testatur epig. 1. & 4. supra) Vatrenum lentissime fluere asserit, ut & Padi alveum, quem Vatrenus auget, proprie vocatum Eridanum, in stagna se diffundere. Videsis ipsum lib. 1. cap. 35. 3 Clamorem, & hortationem nauticam, qua se invicem nautæ, vel illos celeustæ hortantur, ut nostris, *Via, via, cherly nates*. 4 A meridie sole inclinante. 5 Unus e Solis equis.

6 Vide ep. 6. l. 2. n. 9.
7 Ita P. Scr. ut pigri nautæ vocentur *otium carinæ*.

6 *Interjungit equos meridiana.*
At vos tam placidas vagi per undas
7 *Tutæ luditis otium carinæ.*
Non nautas puto vos, sed 8 *Argonautas.*

Sed pro *tutæ* desideratur epitheton appositius *tardæ*, aut si quid simile. 8 Ludit in voce *Argonautæ*. q. d. estis pigri, inertes (quod ἀργοὶ sonat) nautæ, non heroes illi Argo vecti ad aureum vellus petendum.

Ad Matronam pudicam. LXVIII.

1 Quæ subsequuntur. *Metaph. ab ædificiis*. interiores partes, quæ a primo ingressu remotiores sunt.
2 Scilicet mero .i. ebria. sic enim usurpatur Justino l. 1. & 11. atque Apulejo l. 7. & 9.

HUc est usque tibi scriptus, matrona, libellus.
Cui sint scripta rogas 1 *interiora? mihi.*
Gymnasium, thermæ, stadium est hac parte; recede.
Exuimur; nudos parce videre viros.
Hinc jam deposito post vina, rosasque pudore,
Quid dicat, nescit, 2 *saucia* 3 *Terpsichore.*
4 *Schemate nec dubio, sed aperte nominat* 5 *illam,*
Quam recipit Sexto mense superba Venus:
6 *Custodem medio statuit quam villicus horto;*
Opposita spectat quam proba virgo manu.
7 *Si bene te novi, longum jam lassa libellum*
Ponebas: totum nunc studiosa leges.

3 Musa jocosa, choreis gaudens. 4 Non tecte, & figurate. 5 Quæ sequenti epig. nominatur n. 1. Priapum autem matronæ Romæ (ritu ab Ægyptiis ducto, qui Isidis jussu pudenda circumferebant in cultum Osiridis, cui invento virilia defuerunt) 7. Kal. Augusti extra portam Collinam cum pompa ad Veneris fanum ferebant, inque Deæ sinu ponebant. vide & Annot. poster. Baptistæ Pii cap. 146. 6 Epig. 36. l. 1. n. 8. 7 Infra epig. 86.

Ad Cosconium. LXIX.

1 Sine qua tamen non possunt placere, &c. ut ep. 36. l. 1.
2 Ironice.

OMnia quod scribis castis epigrammata verbis,
Inque tuis nulla est 1 *mentula carminibus;*
Admiror: 2 *laudo. nihil est te sanctius uno:*
At mea luxuria pagina nulla vacat.
Hæc igitur juvenes nequam, facilesque puellæ,
Hæc senior, sed quem torquet amica, legat.
At tua, Cosconi, venerandaque, sanctaque verba
A pueris debent, virginibusque legi.

Ad Scevinum. LXX.

MOEchus es Aufidiæ, qui vir, 1 *Scevine, fuisti.*
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir est.

1 Scevinus uxorem Aufidiam per fastidium repudiaverat; nuptam postea illi, qui fuerat ejus mœchus, deperibat.

Cur

Cur aliena places tibi, cui tua non placet uxor?
2 Numquid securus non potes arrigere?

2 Aliena scil. & vetita placent: propria, & licita spernuntur.

In Nævolum. lxxi.

Mentula cum doleat puero, tibi, Nævole, culus:
Non sum divinus, sed scio, 1 quid facias.

1 Imo, quid patiaris.

Ad Laufejam. lxxii.

Vis futui, 1 nec vis mecum, Laufeja, lavari.
Nescio quod magnum suspicor esse nefas.
Aut tibi 2 pannosæ pendent a pectore mammæ:
Aut sulcos uteri prodere nuda times:
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu:
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
3 Sed nihil est horum credo. pulcherrima nuda es.
Si verum est, vitium pejus habes: 4 fatua es.

1 Sup. ep. 50. 2 Pannuceæ, laxæ, rugosæ. 3 Quod si nihil horum sit, sed nuda, pulchra sis, &c. 4 Insulsa, nullo lepore meretricio instructa, ep. 61. l. 11, n. 7.

In Phœbum. lxxiii.

1 Dormis cum pueris mutoniatis,
Et non stat tibi, Phœbe, quod stat illis.
Quid vis me, rogo, Phœbe, suspicari?
2 Mollem credere te 2 virum volebam:
Sed 3 rumor negat esse te 4 cinædum.

1 Ep. 24. l. 1. 2 Cinedum. 3 Verbum hoc male olet Paronomasiam obscœnam, ep. 72. l. 2. n. 1. 4 Pathicum potius, vel φοινικίζοντα.

In Gargilianum. lxxiv.

1 Psilothro faciem 2 levas, & 1 dropace calvam.
3 Numquid tonsorem Gargiliane times?
4 Quid facient ungues? nam certe non potes illos
5 Resina, 6 Veneto nec resecare luto.
Desine, si pudor est, miseram 7 traducere calvam:
Hoc fieri 8 cunno, Gargiliane, solet.

1 Ep. 29. l. 2. n. 7. 2 Levigas. 3 Scoptice. An tu forte tonsorem metuis; quod fecit Dionysius tyrannus? referente Cicerone 2. Offic. & Tusc. quæst. 5. 4 Ex veterum more præbendi ungues tonsori resecandos. 5 Dropace, vel Psilothro ad depilandum ex resina. 6 Quod aceto mistum adhibebatur ad psilothrum. 7 Reddere infamem, & malo *rumori* obnoxiam. vide ep. 4. l. spect. n. 1. 8 Cujus vicem, & caput tui φοινικίζοντος supplere hinc suspicio est.

In Lupercum. lxxv.

Stare, Luperce, tibi jam pridem mentula 1 desit:
Luctaris demens tu tamen arrigere.

1 Desiit.

Sed nihil erucæ faciunt, bulbique salaces;
2 Improba nec prosunt jam satureia tibi.
Cœpisti puras 3 opibus corrumpere buccas:
Sic quoque non vivit sollicitata Venus.
Mirari satis hoc quisquam, vel credere possit,
4 Quæ non stat, magno stare, Luperce, tibi?

2 Salax venerem languidam irritans. Βολβὸς, ϗ κοχλίας, ϗ ᾠὸν, ϗ τὰ ὅμοια δοκεῖ σπέρματος εἶναι ποιητικὰ, διὰ τὸ ὁμοειδεῖς ἔχειν τὰς πρώτας φύσεις, καὶ τὰς αὐτὰς δυνάμεις, &c. Athenæus l. 2. c. 25. 3 Lipsius epist. 6. l. 5. quæst. epist. legit *Opicus*, quasi sit fell.---- præplacet vulgata lectio, quam astruit in ultimo versu, *magno stare*. 4 Jocum quærit ab ambiguo τ͂ *stare*, prius obscœnum signifi. posterius *constare*.

In Bassum. LXXVI.

1 Capularis anicula, & morti vicina. 2 Supra ep. 31. 3 Vetulam. 4 Juniorem.

ARrigis ad vetulas; fastidis, Basse, puellas;
Nec formosa tibi, sed 1 moritura placet.
Hic, rogo, non furor est, non est hæc mentula demens?
Cum 2 possis 3 Hecubam, non potes 4 Andromachen.

In Bæticum. LXXVII.

1 In quadrata frusta secabantur placentæ, ep. 75. l. 6. n. 1. 2 Nec tibi sapit avis Numidica---- 3---Nec Phasiana, supra ep. 57. n. 16. 4 Liquamine

NEc mullus, nec te delectat, Bætice, turdus;
Nec lepus est umquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec 1 secta quadra placenta,
2 Nec Libye mittit, 3 nec tibi Phasis aves.
Capparin, & putri cepas 4 alece natantes,
Et pulpam 5 dubio de petasone voras.
Teque juvant 6 gerres, & pelle 7 melandrya cana,
8 Resinata bibis vina, Falerna fugis.
Nescio quod stomachi 9 vitium secretius esse
Suspicor. ut quid enim Bætice 10 saprofagis?

salso ex alece. 5 Semiputido. 6 Minuta salsamenta e locustarum genere. Plinius c. ult. l. 32. 7 Pars thynni vilissima. Plin. l. 9. c. 15. sed Athenæo salsamenta ex thynnis maximis l. 3. c. 33. 8 Corrupta, & olentia picem vasis. 9 Lingendi scilicet. vel fell.---- 10 σαπροφαγεῖς, putrida edis?

Ad Paullinum. LXXVIII.

Per jocum ominatur futurum, ut,

MInxisti currente semel, Paulline, carina.
Mejere vis iterum? jam Palinurus eris.

qui prius lapsus fuerit, submergatur, si iterum minxerit, atque ex Paullino fiat Palinurus alter, qui Æneæ navis gubernator, notus ex 5. Æneid. Virg. ludit autem in nomine, quod deducit ex πάλιν rursum, & οὐρεῖν mejere.

Ad Sertorium. lxxix.

Rem peragit nullam Sertorius, inchoat omnes.
Hunc ego, cum futuit, non puto perficere.

Ad Apicium. lxxx.

De nullo quereris, nulli 1 maledicis, Apici:
2 Rumor ait, lingua te tamen esse mala.

1 Ep. 61. l. 2.
2 Ep. 72. l. 2. n. 1.

In Bæticum. lxxxi.

Quid cum fœmineo tibi, Bætice 1 Galle, 2 barathro?
Hæc debet 3 medios lambere lingua viros.
4 *Abscissa est quare Samia tibi mentula testa,*
Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
5 *Castrandum caput est: nam sis licet inguine Gallus,*
Sacra tamen 6 Cybeles decipis: ore vir es.

6 Sic l. 11. ep. 62. *mœchus ore Mannei* *s*.

1 Qui sacerdos es Cybeles eviratus.
2 Ἀίδοίῳ.
3 Ep. 71. l. 6. n. 2.
4 Ep. 45. l. 2. Pli. l. 35. c. 12.
5 Es enim impurioris, & malæ linguæ.

In Zoilum. lxxxii.

Conviva quisquis Zoili potest esse,
1 Summœnianas cœnet inter uxores,
2 *Curtaque Leda 3 sobrius bibat testa.*
4 *Hoc esse levius, puriusque contendo.*
Jacet occupato 5 galbanatus in lecto.
6 *Cubitis trudit hinc, & inde convivas,*
Effultus ostro, sericisque pulvinis.
Stat 7 exoletus, 8 suggeritque ructanti
Pinnas 9 rubentes, 10 cuspidesque lentisci;
Et æstuanti tenue ventilat frigus
Supina 11 prasino concubina flabello;
Fugatque muscas myrtea puer virga.
12 *Percurrit agili corpus arte tractatrix,*
Manumque doctam spargit omnibus membris.
13 *Digiti crepantis signa novit Eunuchus,*
Et delicatæ 14 sciscitator urinæ

1 Prostibula, meretrices, ep. 33. l. 1. n. 3.
2 Ep. 93. l. 1. n. 3.
3 Quod majoris est turpitudinis, quam si ebrius faceret.
4 Cœnare apud summœnianas lupas.
5 Ep. 97. l. 1. n. 9.
6 In medio lecti loco positus, ut laxius recumberet, & ne vestis disturbaretur.

7 Minister, puer, path. 8 Pinnis ori inditis stomachum repletum provocare ad vomitum solebant hi gulones, Suet. Claud. c. 33. 9 Phœnicopteri pennas in hoc negotium adhibuisse videtur. 10 Dentiscalpia. ep. 22. l. 14. 11 Viridi. 12 Fricat. vide ep. Sen. 66. 13 Matellam poscentis, quod significabatur crepitu digiti. ep. 89. lib. 6. & l. 14. ep. 119. *Trimalcio digitos concrepuit, ad quod signum matellam spado ludenti supposuit.* Petron. 14. Al. *suscitator*.

Domini bibentis ebrium regit penem.
At ipse retro flexus ad 15 *pedum turbam*
Inter catellas anserum 16 *exta lambentes*
Partitur apri 17 *glandulas* 18 *palæstritis,*
Et concubino turturum nates donas:
19 *Ligurumque nobis saxa cum ministrentur,*
Vel 20 *cocta fumis musta Massilianis:*
21 *Opimianum morionibus nectar*
22 *Crystallinisque,* 22 *myrrhinisque propinat.*
Et 23 *Cosmianis ipse* 24 *fusus* 24 *ampullis,*
Non erubescit 25 *murice aureo nobis*
Dividere mœchæ pauperis 26 *capillare.*
27 *Septunce multo deinde perditus stertit:*
Nos accubamus, & silentium ronchis
Præstare jussi, 28 *nutibus propinamus.*
Hos 29 *Malchionis patimur improbi fastus;*
Nec vindicare, Ruse, possumus; 30 *fellat.*

15 Puerorum, qui ad pedes stant. ep. 23. supra. 16 Quæ pinguibus farta ficis erant Romanis in deliciis. sed hęc ille catulis velut in contemptum convivarum. 17 Quæ juxta cervicem apri callosæ materiæ. *bravony kernels.* 18 Lipsius legit *Palęstritæ*, vel etiam *Palęstritis* genit. ut *Oreste*, & *Orestis*. & refert ad *apri* ex Varronis l. 3. c. 13. ubi *palæstra* ostenditur esse septum in villa, ubi apri erant inclusi. alii intelligunt servos palæstritas, ut supra ep. 57. Cum vero molles hic enumeret Zoili ministros, pueros exoletos, concubinas, moriones, &c. quid si intelligamus *depilatores*? sic enim eos Persius appellat. Sat. 4. v. 39. *Quinque Palæstritæ licet hæc plantaria vellant.* 19 Vina tenuia, & vilia in sterili, & saxoso Liguriæ solo nata. 20 Austera vina e Massilia fumo maturata. vide ep. 36. l. 10. n. 3. 21 Ep. 27. l. 1. n. 5. 22 Poculis. l. 13. ep. 111. & 113. 23 Unguento a Cosmo myropola confecto pleuis. 24 Largam innuit copiam, cui vers. seq. ἀντιθέτται. 25 Concha muricis, aurei coloris, vel inaurata. parca satis, *non fundit capacibus Unguenta de conchis.* ut ait Hor. Ode 7. l. 2. 26 Unguentum ad capillos ungendos, quali utebantur vel pauperrimæ mœchæ. 27 Multis cyathis septem sextarii partes capientibus. 28 Non prolato ejus nomine, cui propinamus; sed nutibus invicem. 29 Mollis Zoili a μαλακὸς. 30 Atque adeo nos mordicus ulcisci potest. infra epig. 90. n. 2. *Nec vindicari, Ruse, poscimus; fellas.* quia propter oris vitium, ex eodem calice potare nolit. Quod de Hermo. l. ep. Rutg. Sed vide ep. 23. l. 2. Pet. Scr. authore Jos. Scaligero scripsit, *Nec vindicare, Ruse, possumus?* fellas, hoc est, ineptis. stultos quippe vocabant homines *spurco ore.*

In Coclitem. lxxxiii.

UT *faciam breviora mones epigrammata,*
Cocles.
1 *Fac mihi quod Chione. non potui brevius.*

1 Vide quam te utar brevitatis magistro; nec potui paucioribus verbis notare te vitii fellandi; non melius, non rectius, quam conferendo te cum Chione, infra, ep. 87. & 95.

In Tongilionem. lxxxiv.

QUID *narrat tua mœcha? non puellam*
Dixi, Tongilion. quid ergo? * *linguam.*

* Quæ λείχουσα, καὶ μύζουσα patitur, quod mœcha. sic ep. 62. l. 11. *mœchus ore Manneius.* verbum etiam *narrat* linguæ impuritatem innuit.

Ad

Ad Maritum. lxxxv.

QUis tibi persuasit nares abscindere mœcho?
1 Non hac peccatum est parte, Marite, tibi.
Stulte, quid egisti? nihil hic tua perdidit uxor,
*Cum sit salva * sui mentula 2 Deiphobi.*

1 Ejusdem argumenti cum epi. 83. l. 2. vide & ep. 60. l. 2.
* *Al. tui.*

2 Alludit ad Deiphobum Virg. Æn. 6. v.494. *lacerum crudeliter ora, Ora, manusque*, &c.

Ad castam matronam. lxxxvi.

1 *NE legeris partem lascivi, casta, libelli,*
Prædixi, & monui: tu tamen ecce legis.
Sed si 2 Panniculum, si spectas, 3 casta, 2 Latinum,
Non sunt hæc mimis improbiora; lege.

1 Supra epig. 67.
2 Mimum, epigr. 5. l.r.n. 4. & 72. l. 2. n. 2.

3 Absque jactura, vel diminutione honoris, aut castitatis.

In Chionem. lxxxvii.

1 *NArrat te 2 rumor, Chione, nunquam esse fututam,*
Atq; nihil cunno purius esse tuo.
3 *Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris.*
Si pudor est, transfer subligar in faciem.

1 Modo ep. 83.
2 Ep. 72. l. 2.
3 Si subligari tegas inferiora præ pudore, cur non potius os tegis? namque hac parte *rumor* est te peccare μύζοριν. *in voce* rumor *latet ulcus Paronomasticon*.

In fratres fellatores. lxxxviii.

SUnt gemini fratres, 1 diversa sed inguina lingunt.
Dicite, dissimiles sint magis, an similes?

1 ὁ μὲν τὰ τῆς γυναικὸς λείχει, ὁ δὲ τὰ τοῦ ἀνδρὸς μύζει.

Ad Phœbum. lxxxix.

UTere lactucis, & 1 mollibus utere malvis:
2 Nam faciem durum, Phœbe, cacantis habes.

1 Quæ ventrem solvant, unde & nomen a μαλάττω, nisi forte a חלמות herba sylvestri. vide ep. 48. l. 10. 2 Detortum forte hoc in Vespasianum, qui erat vultu velut nitentis. Sueton. l. 8. c. 20.

De Galla. xc.

VUlt, non vult dare Galla mihi: nec dicere possum,
Quod vult: & non vult, quid sibi Galla velit.

Vult habet obscœnam significationem, ut *possum* ep. 32. & 75. supra, *Vel* vult dare sui copiam, sed non vult dare mercedem, cum deformis non mereatur gratis --- vid. ep. 74. l. 7. vide etiam, an hoc ex inconstantia Gallæ, ut ep. 25. l. 2. Adverte & Polyptot. ꝙ *velit*.

De Misitio. xci.

1 Sacerdotibus Cybeles eviratis; Gallis. 2 Qui fugerat a domino. 3 Galli sacerdotes castrati. 4 Voluisse illos ipsum execare. 5 Dicit se in alia parte lecti, quam qua dormiebit, dormiturum, in spondæ scilicet parte.

CUm peteret patriæ Misitius arva Ravennæ,
1 Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini 2 fugitivus Achillas,
Insignis forma, nequitiaque puer.
Hoc 3 steriles sensere viri: qua parte cubaret,
Quærunt; sed tacitos sensit & ille 4 dolos.
5 Mentitur, credunt: somni post vina petuntur;
Continuo 6 ferrum noxia turba rapit;
Excidúntque senem, 7 spondæ qui parte jacebat;
Namque puer 8 pluteo vindice tutus erat.
Suppositam, fama est, quondam pro 9 virgine cervam;
At nunc pro 10 cerva mentula supposita est.

6 Supra ep. 80. n. 4. 7 Qua dixerat puer se cubiturum. 8 Ab ea parte lecti, qua erat pluteus. 9 Iphigenia, cujus immolandæ loco Diana ejus miserta cervam substituit. 10 Opponatur τῷ præcedenti *Cervam*. *Cervi* autem dicti servi nequam, & fugitivi, qualis fuit hic Achillas.

Ad Gallum. xcii.

1 Ep. 80. l. 6. 2 Ep. 93. l. 1. n. 7. ludit autem in Auxesi ab *uno* ad *duos*.]

UT patiar 1 mœchum, rogat uxor, Galle; sed 1 unum
Huic ego, non 2 oculos eruo, Galle, 2 duos.

In Vetustillam. xciii.

1 Cum numeres 300. vel 150. annos ætatis, namque Romanis annorum ratio a pari Coss. singulis annis creato. est a. hyperbole, ut hic pleraque. 2 Sic ep. 20. l. 1. & l. 2. ep. 41. & l. 12. ep. 7. 3 Matronarum veste exteriori in multas plicas rugata.

1 CUm tibi trecenti consules, Vetustilla,
2 Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
Rugosiorem cum geras 3 stola frontem,
Et aranearum cassibus pares mammas:
Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliusque ranæ garriant 4 Ravennates;
Et 5 Adrianus dulcius culex cantet,
Videasque, quantum noctua vident mane,
Et illud oleas, quod 6 viri capellarum,
Et anatis habeas 7 uropygium macra,
8 Senemque Cynicum vincat osseus cunnus:

4 Raucum coaxantes in paludibus Ravennæ; supra ep. 55. 5 In Adria, quæ Romanorum colonia in Piceno. Plin. 3. c. 13. n. 3. 6 Hirci. 7 ὀῤῥοπύγιον, seu ὀροπύγιον, extremitatem vertebræ, *the rumpe*. 8 Macie, & squalore, sordidi quippe, & macilenti fuerunt Cynici.

Cum

Cum te lucerna balneator 9 extincta
Admittat inter 10 bustuarias mœchas:
11 Cum bruma mensem sit tibi per Augustum,
12 Regelare nec te pestilentia possit:
13 Audes ducentas nuptum ire post mortes,
Virumque demens 14 cineribus tuis quæris
Prurire. quid 15 sarrire si velit saxum?
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
16 Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Quod si cadaver exigis tuum scalpi,
17 Sternatur a Coricle clinico lectus,
18 Thalassionem qui tuum decet solus,
19 Ustorque tedas præferat nova nuptæ:
Intrare in istum sola fax potest cunnum.

9 Vilissima scorta admittebantur extinctis lucernis in balnea. quo & se non raro conferebant aucupii gratia. 10 Vide ep. 35. l. 1. n. 7. 11 Cum eo usque tibi extinctus sit naturalis calor, ut vel anni parte calidissima frigeas. 12 Nec frigiditatem tuam grassans pestilenti morbo mensis possit regelare. Sic Seneca epist. 68. *Jam ætas mea contenta est suo frigore, vix media regelatur æstate.* & Juv. Sat. 10. v. 218. *Febre calet sola.* 13 Maritorum scilicet, hyperbolice. 14 Qui libidine pruriat in te, quæ jam nihil aliud es, quam cadaver, *Une charogne.* 15 Te saxeam exercere. epig. 32. supra. 16 Et ipse senex, quem maritorum supremum extulisti. 17 Sandapila tibi conveniet magis, quam lectus genialis. Alii leg. *Sternatur a Coricle in triclinio lectus*, scilicet feralis. 18 Ep. 36. l. 1. n. 4. 19 Magis convenit huic ætati tuæ fax ustoris, qui pyram struat, & accendat; quam teda nuptialis ab Hymenæo, vel pueris prælata in nuptiis.

In Rufum. XCIV.

Esse negas coctum leporem, poscisque flagella.
Mavis, Rufe, coquum scindere, quam leporem.

Vide ep. 13. & 23. supra.

In Nævolum. XCV.

Nunquam 1 dicis ave, sed 1 reddis, Nævole, semper,
Quod prior & 2 corvus dicere sæpe solet.
Cur hoc expectas a me, rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
3 Præmia laudato tribuit mihi Cæsar 4 uterque,
3 Natorumque dedit jura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
5 Non expectato dat mihi fama rogo.
Est & in hoc aliquid: vidit me Roma 6 tribunum,
7 Et sedeo qua te suscitat Oceanus.

1 Qui prior salutabat, videbatur se inferiorem fateri salutato. 2 Humanas imitari voces edoctus salutator. ep. 74. l. 14. 3 Ep. 91. & 92. l. 2. 4 Titus, & Domitianus. 5 Mihi vivo. ut ep. 1. l. 1. 6 Honorarium nempe, ut & equitem, ex munere Cæs. non censu. 7 Et intra 14. gradus sedeo spectator, unde te non equestrem excitaut Oceanus, & Lectius designatores, qui disponendis ordinibus in theatro præerant, ep. 36. l. 5. & ep. 9. l. 6.

8 Quos

8 Pluribus impetravi a Cæs. jus civitatis, quam tu habes famulos.

8 Quot mihi Cesareo facti sunt munere cives,
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.
Sed pedicaris: sed pulchre Nevole ceves:
Jam jam 9 sic prior es, Nævole. vincis. ave.

9 Non honore prior es, sed loco, dum inclinaris, *signore si*.

In Gargilium. XCVI.

1 Verbis præ te fers esse te. 2 Neque enim sermoni vacabit lingua turpi ministerio versata. vel tibi morigero obstruetur os. ut ep. 47. l. 2. n. 3. *Si deprehendero, Gargili, tacebis*. linguam abscindam. Deprehensis enim ea pars auferebatur, qua peccarunt. Rutgers. l. 6. c. 11.

LIngis, non futuis meam puellam.
Et 1 garris quasi mechus, & fututor.
Si te prendero, Gargili, 2 tacebis.

Ad Rufum. XCVII.

1 Supra ep. 34. 72. 86.
2 Ep. 81. supra, n. 7.

NE legat hunc Chione, mando tibi, Rufe, libellum,
1 Carmine læsa meo est; 2 ledere & illa potest.

In Sabellum. XCVIII.

1 Præ macie in tantum prominet κροπύγιον. modo epig. 92. n. 7.

SIt culus tibi quam macer, requiris?
1 Pedicare potes, Sabelle, culo.

Ad cerdonem. XCIX.

1 Supra ep. 16. & 58.
2 Munera edere, & verso pollice vulgi quemlibet occidere familiariter.

IRasci nostro non debes cerdo libello.
1 Ars tua, non vita est 1 carmine læsa meo.
Innocuos permitte sales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit si 2 jugulare tibi?

Ad Rufum. C.

1 Supr. ep. 47. n. 14.
2 Extenuat carmina sua quasi digna sint litura, sic ep. 59. l. 9. & epig. 10. l. 4. & forte epig. 6. l. 1.

1 CUrsorem sexta tibi, Rufe, remisimus hora,
Carmina quem madidum nostra tulisse reor.
Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat.
2 Non aliter mitti debuit iste liber.

LIBER IV.

¶ De natali Domitiani. I.

Cæsaris 1 alma dies, & 2 luce sacratior illa,
Conscia 3 Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, 4 Pylioque veni numerosior ævo,
Semper & 5 hoc vultu, vel meliore nite.
6 Hic colat Albano Tritonida 7 cultus in 8 auro:
Perque * manus tantas plurima 9 quercus eat.
10 Hic colat ingenti redeuntia sæcula lustro,
Et 11 quæ Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidē superi petimus, 12 sed debita terris.
13 Pro tanto quæ sunt improba vota deo?

1 Natalis Domitiani, qui 9. Kalen. Novembr. Sueton. c. 1. Domit. 2 Jovis natali sacratior. Adulatorie. 3 In Idam Cretæ montem vel ipsa Rhea secessisse, vel filium Jovem clam alendum Curetibus, & nymphis tradidisse fingitur, ne a patre Saturno παιδοτρώκτῃ voraretur. est & Dicte mons Cretæ. 4 Numerosior, quam Nestori suus natalis. 5 Feliciter ut nunc, vel etiam felicius. 6 Domitianus diu celebret annua Minervæ (quam superstitiose coluit) quinquatria, quæ ipse instituit in arvo Albano. vide Sueton. Dom. c. 4. 7 Redimitus auro, vel & ipse Deus, ac Dominus, sic enim se coli voluit. alii leg. *multus*, idest, frequens, totus. 8 Sunt qui *arvo* malint. ego retinuerim *auro*, retulerimque ad auream coronam, qua redimitus Domit. certaminibus Poetarum, & Oratorum, scenicisque ludis præsidebat, atque ---- 9 ---- Victores ornavit coronis quernis, ep. 54. infra, & ep. 82. l. 8. & Juvenal. Sat. 6. vers. 386. * Cæs. Domitiani. cujus manum ep. 8. infra vocat *Ingentem*. 10 Domit. celebret ludos sæculares (vide Sueton. c. 4. Dom. & Censorinum de die natali) qui centesimo quoque anno celebrabantur. quod longum appellat lustrum, quod proprium est quinque annorum, respicit item censuram, quam assumpsit sibi Domitianus. Sueton. c. 8. censoris autem erat condere lustrum. 11 Sacra, quæ fiebant ad aram Ditis in Campo Martio, ludis ipsis sæcularib. Val. Max. l. 2. c. 4. vide Ang. Politiani Miscellan. c. 58. vide ep. 63. l. 10. nu. 4. 12 Sub hujus imperio, qui non pauca struxit templa, multa refecit. 13 Nullæ preces iniquæ, nullæ non probandæ, quæ pro Deo, & Domino nostro Domitiano suscipiuntur.

De Horatio. II.

Spectabat modo solus inter omnes
Nigris 1 munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & 2 minor ordo, 3 maximusque
4 Sancto cum duce 5 candidus sederet,
Toto nix cecidit repente cœlo:
6 Albis spectat Horatius lacernis.

1 Forte naumachias, quas inter maximos imbres exhibuit Domit. capit. 4. Sueto. 2 Equestris. 3 Senatorius. 4 Quia in summo magistratu: quia pro Deo se haberi voluit: quia æquus (ut Poetæ placet) princeps. 5 Albati sedebant omnes in ludis. ep. 137. l. 14. 6 Dubio procul inique tulerunt Dii pullatum assedisse ludis a Dom. editis Horatium, atque adeo subita nive perpluisse hominem, ut albatus cæteris assimilaretur.

¶ De Nivibus. III.

1 Quæ nullo strepitu ingruunt, ut grando, & imber.
2 Nivem Græci vocant ἐριώδες ὕδωρ. Arnob. 2. 11. *plumeas crustulas*, & *nives plumeas*. *Qui dat nivem sicut lanam*. Psaltes.

ADspice quā densū1 tacitarū2 vellus aquarū
Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
3 Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
4 Concretas pigro frigore 5 ridet 4 aquas,
6 Sidus Hyperborei solitus lassare 7 Bootæ,
Et madidis 8 Helicen 9 dissimulare comis.
10 Qui 11 siccis lascivit 11 aquis, & ab æthere ludit,
12 Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.

3 Domit. tamen ut plene operaretur, nec ludos hosce in Jovis forte honorem institutos impediret, sustinuit sub ningente Jove, i. e. aere permanere. Sic Sueton. Dom. c. 4. 4 Nives. Periphrasis Philosophica. 5 Heraldus hunc locum suspicatur, & legit vel *Reicit* pro *rejicit*. vel *ne vertice moto Concretas pigro frigore tardet aquas*. retineo tamen *Ridet*, & expono, *non curat*, ut infra epig. 19. n. 13. 6 Qui vel a puero (namque pene puer contra Cattos, & postea Sarmatas, ac Dacos depugnaverat. Sueton. Domit. c. 2.) didicerat tolerare, immo patientia fatigare frigus sub gelido septentrione. 7 Sideris, quod Ursam majorem insequi videtur, qui & Arctophylax, e 20. stellis. 8 Frigus, imbres, nives Boreales, qua sita est Helice ursa major, e 27. stellis. 9 Præ se ferre, non commoveri. 10 Heraldus legit *Quis*, &c.? interrogative. 11 Nive, ex aquis concreta. 12 Adulatorie innuit nives has immissas a puero Domitiani, quem tulerat ex Domitia Augusta, nuper extincto, & in Deorum album relato.

¶ In Bassam. IV.

1 Vide hujusmodi hyperbolicas collationes epig. 93. l. 6. Anthol. l. 2. c. 14.
2 Tetrum vaporem, & mephitim ex sulphureis aquis exhalantium: quasi non bene a solis radiis concoctarum. ep. 13. l. 1. n. 3.

1 QUod sicca redolet palus lacunæ,
2 Crudarum nebulæ quod Albularum,
* Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Quod pressa piger hircus in capella,
3 Lassi 4 bardiacus quod 5 evocati,
Quod 6 bis murice vellus inquinatum,
Quod 7 jejunia sabbatariorum,

* E balnei piscina, quæ aquæ fœtentis est, & quasi marinæ. August. princ. Dialect. c. 6. 3 Longa militia, & provecta ætate. Junius legit *Lazi*, qui Scythiæ pop. 4 Milites barbari, cui gravis animæ odor. Bardiæi autem Illyrici populi, quorum opera ad crudelia sua ministeria usus est Marius. Plutarch. Mar. Gravis autem illis odor ab excubiis castrensibus. 5 Veterani, & emeriti militis, qui expletis stipendiis, gratia tamen, vel mercede evocabatur ad militiam. 6 *Vestes murice olidas*, dixerat ep. 50 l. 1. a lotio fortasse, quo temperabatur purpura. quod innuere videtur Plin. l. 9. c. 39. & hoc nomine Philænim purpureis delectatam vestibus, arguit l. 9. ep. 63. vitii non absimilis illius, quod Bærico objicit ep. 77. l. 3. 7 Judæi sabbata religiosissime colebant, & dies septimanæ a sabbato numerabant. fœtentes eos appellat Am. Marcellinus l. 2. jejunia quidem religiosius observabant. jejunis autem non raro fœtet anima. ut & ----

8 Me-

8 *Mæstorum quod anhelitus reorum,*
Quod spurcæ 9 moriens lucerna 10 *Ledæ,*
Quod 11 *ceromata fæce de Sabina,*
Quod vulpis 12 *fuga, vipera* 13 *cubile,*
14 *Malles,* 15 *quàm quod oles, olere Bassa.*

8 ---- Quibus cura, & solicitudine avocatur stomachi calor, quo minus coquatur cibus.

9 Dum extinguitur, aut moritur. *the snuffe.* 10 Al. *tedæ*, quod non probo. retineo *Ledæ*, ideft meretricis, ut l. 3. ep. 81. prostabant autem meretrices ad lucernas. Hor. sat. 7. lib. 2. Juv. Sat. 6. vers. 112. 11 Unguenta ex luto, & oleo, ep. 57. l. 3. n. 4. seu amurca olei Sabini, quæ male olebant. 12 Lotium a vulpe fugiente in canes urgentes fusum. 13 Quod & male olet. 14 Ego legerim, *Mallem, quam,* &c. 15 Illa omnia a corruptione, tu ab interno, nec nominando vitio graveolentiam hanc contraxisti.

Ad Fabianum. V.

1 *Vir bonus, & pauper, linguaque, & pectore verus,*
Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec 2 *comissator haberi,*
3 *Nec pavidos tristi voce citare reos:*
Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
Nec potes algentes 4 *arrigere ad vetulas:*
5 *Vendere nec vanos circa Palatia fumos:*
Plaudere nec 6 *Cano, plaudere nec* 7 *Glaphyro.*
Unde miser vives, 8 *homo fidus, certus amicus?*
9 *Hoc nihil est.* 10 *nunquam sic Philomelus eris.*

1 Vide ep. 38. l. 3.
2 Gulo immodicus, & popino.
3 Nec fungi officio præconis.
4 Quæ *optima summi Nunc via processus;* &c. Jov. Sat. 1. vers. 39.
5 Principis benevolentiæ spem pretio vendere, quod faciunt aulici commendationis officia ementiti. vide Lamprid. in vita Heliogabali de Zotico, & in vita Alex. Severi de Thurini Vosonii supplicio. 6 Choraulæ. n-c---- 7 ---- Citharœdo, qui tum in pretio. ep. 4. l. 3. 8 *Ex persona Fabiani.* 9 *Posta respon.* 10 Ex honestis artibus nunquam attinges census Glaph. citharœdi. ep. 4. l. 3.

In Malisianum. VI.

Credi virgine castior pudica,
Et frontis 1 *teneræ cupis videri,*
Cum sis improbior, Malisiane,
2 *Quam qui compositos* 3 *metro Tibulli*
4 *In Stellæ recitat domo libellos.*

1 Non perfrictæ, sed qualis teneræ est ætatis, integræ, castæ, pudicæ.
2 Quam nescio quis recitator elegiarum. sunt qui hic perstringi putant Arginum Stellæ puerum, de quo ep. 14. l. 7. sed non verisimile.
3 Elegiaco, vel puro Jambico, quo Tibullus Priapeja quædam scripsit. 4 Recitari in alienis ædibus conductis, vel commodatis solitum est. *Maculonus commodat ædes,* Juv. Satyr. 7.

--- Ad

Ad Hyllum. VII.

Ur 1 here 2quod dederas, hodie, puer Hylle,
negaſti ?
Durus tam ſubito, qui modo mitis eras ?
Sed jam cauſſaris 3barbãque, 3annoſque, 4piloſq;
O nox quam longa es, quæ facis una ſenem !
Quid nos derides ? here qui 4 puer, Hylle, fuiſti,
Dic nobis, hodie qua ratione 5 vir es ?

1 Heri, ep. 44. l. 1. n. 1.
2 Tui copiam.
3 Quæ te emeritum reddiderint.
4 Patiendo.
5 Faciendo, ut ep. 42. infra

¶ Ad Euphemum. VIII.

1 *PRima 2 ſalutãtes, atque altera cõtinet 2 horas;*
3 Exercet raucos tertia cauſſidicos.
In quintam 4 varios extendit Roma 3 labores.
5 Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit.
Sufficit in nonam 6 nitidis octava palæſtris;
Imperat 7 extructos frangere nona toros.
8 *Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum;*
Temperat 9 ambroſias cum tua cura dapes.
Et bonus æthereo laxatur 9 nectare Cæſar,
10 *Ingentique tenet pocula parca manu.*
11 *Tunc admitte jocos: 12 greſſu timet ire licenti*
Ad matutinum noſtra Thalia Jovem.

1 Prima, quæ illuceſcentem excipit diem artificialem, & ſecunda.
2 Clientes ſalutantes patronos. Juv. Sat. 1. verſ. 127.
2 Inæqualis, planetaria.
3 Tertia aguntur cauſſæ.
4 Suas quiſque occupationes. 5 Interjungunt qui laſſi ſunt, ſexta opus reſumpturi ſeptima finiendum. 6 Exercitationibus, & balneis. quorum, æſtate, octava; hyeme nona erat hora, Plinius lib. 3. c. 1. 7 Lectos ſternere, & toros compoſitos diſturbare iis inſidendo. i.e. cœnare. nona quidem, æſtate: hyeme, decima. 8 Saturis, & mero jam incaleſcentibus lectitare inter pocula uſitatum. petit itaque Poeta ab Euphemo menſæ Domitiani modimperatore, vel extructore, ut opportuno hoc tempore ſua carmina Imperatori offerat. 9 Deum inſinuat Domitianum, adulatorie, vinum illi, & dapes Deorum attribuens. 10 Cæſarea, divina, & ἀντίθεται τῷ *parca*, ideſt, modica. & Domitianum palpat, quaſi parce biberet. 11 Hæc hora eſt, & tempus legendi jocoſorum carminum. ep. 19. l. 10. nu. 16. 12 Veretur jocoſa mea florida, & conviviis apta Muſa libere aggredi divinum Imperatorem rebus ſeriis, & gravibus occupatum matutino tempore, & ante cœnam.

In Fabullam. IX.

SOta filia Clinici Fabulla,
Deſerto ſequeris Clitum marito,
Et donas, & amas, ἔχεις ἀσώτως.

Pater tuus ex re nactus eſt nomen Sotam, ut qui alios ad ſalutem arte ſua reſtituerit. vide quam tu degeneres a patre, quæ deſerto marito mœchum ſequuta ἀσώτως ἔχεις, & ſalute tua neglecta te is perditum, quid ſit ἄσωτος docet Ariſt. 4. Ethic. Nicom. c. 1.

¶ Ad

¶ Ad Faustinum. x.

1 DUm novus est, 1 neque adhuc rasa mihi fronte libellus,
Pagina dum tangi non bene sicca timet;
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit 2 nugas primus habere meas.
3 Curre, sed instructus; comitetur Punica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non possunt nostros multa, Faustine, lituræ
Emendare jocos; 4 una litura potest.

1 Nondum pumice levigarus, l. 1. ep. 75. num. 11. 2 Carmina hæc mea, modeste. 3 Al. Curre; sed instructum comitetur pumice librum Spongia: ut vel probatus pumice poliatur, vel damnatus spongia deleatur. 4 Emendationi libri mei melius consules cuncta simul delendo, quam singula corrigendo. primas autem meditationes membranis codicillis, ac pugillaribus veteres inscribebant, quas correctas in chartas transcribebant, vel improbatas spongia delebant. unde jocose Augustus respondit tragœdiam suam Ajacem *in spongiam incubuisse*, Suet. c. 85. August. Σπόγγος, ἀκεσορίη πλαζομένης γραφίδος.

In Ant. Saturninum. xi.

1 DUm nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et 2 Saturninum te miser esse pudet:
Impia 3 Parrhasia movisti bella sub ursa,
Qualia 4 qui 5 Phariæ conjugis arma tulit.
6 Exciderat ne adeo fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
7 An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & 8 Arctois plus licuisset 8 aquis?
9 Ille etiam nostris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

1 L. Antonius Saturninus Domitiani sævitia, & verborum injuria (ut scribit Aurelius Victor) accensus, bellum civile in Germania superiori, cui præsidebat, movit, captus postea fuit, & interfectus. arguit ipsum Poeta ab utriusque nominis omine id molitum fuisse, utrunque vero mali ominis, & lethale extitisse.
2 Antonius esse vis, non Saturninus. orbis totius imperium affectas, pudet esse præsidem tantum Germaniæ. 3 In Germania, quæ Septentrionem spectat, ubi Calisto Lycaonis filia a Parrhasia urbe Arcadiæ in ursæ majoris sidus versa fulget.
4 Antonius triumvir. 5 Cleopatræ reginæ Ægypti, cujus Pharos insula. 6 An non meministi, quam malo omine tibi foret imitandus Antonius, qui ad Actium Epiri promontorium ab Augusto navali prælio devictus cum Cleopatra fugit in Ægyptum, ubi se interfecit? 7 An tu Germaniæ viribus fretus sperasti victoriam, quam ille non assecutus est Ægypti copiis nixus?
8 Fluminibus Germaniæ. 9 Emphatice. ille triumvir tibi præsidi collatus videri posset Imperator, victus tamen. de Gessio moliente quiddam altius, quam ipsum decuit, idque ἀλόγοις ἀςρλόγοις freto, vide ep. Pallada Antholog. l. 2. c. 48.

In

------ In Thaidem. XII.

1 Omni impudicitiæ generi expoiii. ep. 81. & 72. l. 12. & epig. 50. l. 11.

Nulli, Thai, negas, sed si te non pudet istud,
Hoc saltem pudeat, Thai, 1 negare nihil.

¶ De nuptiis Pudentis, & * Claudiæ. XIII.

* Scribend. *Peregrine*. est enim proprium istius mulieris nomen. Rutgers.

1 Amico. infra ep. 29. & l. 7. ep. 96. & l. 6. ep. 58. &c.

2 Auctus esto novorum honorum nuptialium cumulo.

Claudia, Rufe, 1 meo nubit Peregrina Pudenti:
2 Macte esto tedis, o 3 Hymenae, tuis.
4 Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
5 Massica Theseis tam bene vina favis.
6 Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus 7 lotos aquas, 8 litora myrtus amat.
Candida perpetuo reside, Concordia, lecto,
9 Tamque pari semper sit Venus aqua jugo.
10 Diligat illa senem quodam: sed & ipsa marito,
Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

3 Nuptiarum præses. vide, quæ ego ad Senecæ Thebaid. ỿ. 262. 4 Quam suaviter misc. cin. nardo, &c. tam feliciter jungitur Claudia Pudenti. 5 Quam dulciter in mulso conficiendo miscetur Massicum, seu Falernum melle Attico. Theseus autem Atheniensium rex. 6 De ulmi, & vitis amicitia, præter Poetas, qui passim vites ulmis maritant, Plin. l. 16. c. 18. 7 Arbor, de qua Hom. Odyss. 9. & ibidem Eustath. ex Herodoto 8 *Litora myrteis gratissima.* 9 *Si qua voles apte nubere, nube pari.* 10 Vide Ausonii ep. 18.

¶ Ad Silium. XIV.

1 Poeta, de quo vide Pli. Jun. epist. 7. l. 3. & nostrum ep. 64. l. 6. & ep. 62. lib. 7.

2 Musarum frequentantium fontem in radicibus Parnassi; in quem Castalia virgo Apollinem fugiens versa est.

1 Sili 2 Castalidum decus sororum,
3 Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidosque
4 Astus Hannibalis, 5 levesque Pœnos
Magnis 6 cedere cogis 7 Africanis:
Paullum seposita severitate,
Dum blanda 8 vagus alea December
9 Incertis sonat hinc, & hinc fritillis,

3 Qui forti, & sonoro epico carmine scribis bellum Punicum secundum. quod opus extat. Pœni autem semper fœdifragi, crudelis Hannibal. 4 Al. *Fastus*. 5 Incertæ fidei, unde in proverbium abiit, *Punica fides*. 6 Graphice depingis eos coactos cedere. sic Horat. l. 1. ult. Sat. *Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona*. 7 Scipioni utriq; quorum alteri debellata, alteri deleta Carthagine, cognomen inditum Africani. 8 Propter licentiam ludorum, & libertatem in Saturnalibus. 9 Pyrgis seu turriculis ligneis, corneisve intus gradatim asperis, e quibus excutiebant aleas, ne fraus fieret fortunæ aleas componendo, *by cogging the dice*, ideo additum epitheton. *Incertis*. epig. 16. l. 14.

Et

Et ludit 10 *Popa* 11 *nequiore talo,*
Nostris otia commoda Camœnis.
Nec torva lege fronte, sed remissa
Lascivis madidos 12 *jocis libellos.*
13 *Sic forsan tener ausus* * *est Catullus*
Magno mittere passerem Maroni.

10 Ita Scrivetius e codd. restituit, cui velificatur MS. Bodleianus, *pompa* a librario perperam scripto pro *Popa*, cum vulgo habeatur *rota*. aleatorum, credo, circunstantium corona. 11 Mera manu jacto, absque fritillo. vel *nequiore*, quod talis lusum est pro fœminis. vide Junii animadverf. l. 2. c. 4. vel quia talorum ratio libidinis prurigiuem aliquam faciat, ut docet idem Junius l. 4. Animadverf. cap. 13. 12 Meis carminibus jocosis. 13 Virgilio non potuit, quem multo ætate præcesserat. verum hoc fingit Martialis, tum ut se Catullo, tum ut Virgilio Silium conferret, qui Maronem diligenter imitatus est, & natalem eius, aramque religiosissime coluit, ep. 51. lib. 11. Plin. l. 3. ep. 7. lege itaque: * *ausus & Catullus*, hac mente: Sic forte etiam Catullus, si vixisset coævus Virgilio, ut tibi ego, ausus fuisset mittere suos hendecasyllab. &c.

¶ Ad Cæcilianum. xv.

MIlle tibi nummos hesterna * *nocte roganti,*
In sex, aut septem, Cæciliane, dies:
1 *Non habeo, dixi: sed tu caussatus amici*
Adventum, lancem, paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

* Al. *Luce*. 1 Negavi me habere, non quod non haberem, sed ne tibi creditos perderem, quod si tu vel tam stupidus fueris, vel esse te simulaveris, ut hoc non sentias: ego tamen non ita stultus, qui tibi credam vasa 5000. H. S. pendentia, cui negavi 1000. HS.

In Gallum. xvi.

1 P*Rivignum non esse tuæ te, Galle, novercæ*
2 *Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.*
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari
Jam 3 *nusquam pater est, Galle; noverca domi est.*
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et 4 *te defendat Regulus ipse licet:*
Non potes absolvi: 5 *nam quæ non desinet esse*
Post patrem, nunquam, Galle, noverca fuit.

1 Suspicio, & rumor erat tibi, patre vivo, plus officii, seu commercii fuisse cum noverca, quam quod privignum deceret. 2 Vide ep. 75. lib. 1. 3 Mortuus est. ultra morem tamen novercam domi tuæ retines. 4 Per adulationem Ciceroni æquiparat in causis dicendis Regulum. de quo sæpe supra. 5 Rara privignis cum novercis concordia. cum itaque elato patre novercam feras, certe propior illi eras, quam privignus.

Ad Paullum. XVII.

Facere 1 in Lyciscam, Paulle, me jubes versus,
Quibus illa lectis rubeat, & sit irata.
O Paulle malus es: irrumare vis solus.

1 Malo animo, & dolo facis hoc, ut me rivali excluso solus fruaris Lycisca.

¶ De puero stillicidio jugulato. XVIII.

Qua vicina 1 pluit 2 Vipsanis 1 porta 2 columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
*In jugulum pueri, qui roscida * templa subibat,*
Decidit hiberno 3 prægravis unda gelu:
4 Cumque peregisset miseri crudelia fata,
5 Tabuit in calido vulnere 6 mucro tener.
Quid non sæva sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, 7 si jugulatis aquæ?

1 Capena. ep. 47. l. 3. n. 1. 2 Ep. 109. l. 1. n. 2. & ep. 14. lib. 2. n. 10. * Al. *Tecta.* 3 Stiria. *Periphrasis.* 4 Cumque occidisset puerum. 5 Soluta est calore vulneris --- 6 --- Stiria, cujus acies non secus atque ferri puerum jugularat. 7 Si quæ natura molles sunt aquæ etiam jugulent. Antholog. lib. 1. cap. εἰς διτπραγίαν. & 3. Anthol. Flacci de Thrace puero epig. habes huic geminum.

De endromide. XIX.

1 Hanc tibi Sequanicę pinguem textricis alumnam,
2 Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet;
Sordida sed gelido non aspernanda Decembri
Dona, 3 peregrinam mittimus 4 endromida.
5 Seu lentum ceroma teris, 6 tepidumve † trigona,
*Sive * harpasta manu 7 pulverulenta 8 rapis:*
9 ¶ Plumea seu laxi 10 partiris pondera † follis:
Sive levem cursu vincere quaris 11 Atham:

1 Vestem hanc crassam, hirsutam, & villosam textam a fęmina Sequanica, *Burgundica.* 2 A Græcis nomen ejus fluxit una cum usu, qui calefactis cursu, palæstra, sphæra erat, ne refrigescerent; quamvis a Gallis (qui tum Romanis *barbari*) copiose Romam mittantur hæ vestes. 3 Gallicam, ut modo 2. 4 Ex ἐν, & δρόμος videtur deducta, ratione modo dicta in num. 2. 5 Seu luctam, & palæstram exerceas, vide epig. 57. l. 3. n. 4 6 Quod ludentes eo in calorem solvat. *vel* quod ipsa pila frequenti agitatione tepescat, caventibus, qui ludebant, ne manu excideret. ep. 84. l. 12. an forte, quod hac ludebant in sphæristerio calido, ut vitrea illa in thermis? * Pilæ apud Græcos, & Romanos quatuor genera. † *Trigonalis* parva, quam tres lusores figura trigonem exprimente distincta sibi invicem reddebant. * *Harpastum*, parva item pila e corio facta, quam solo repercussam, *ante rebound*, raptam revocabant, unde nomen ab ἁρπάζω † *Follis*, magna pila, ex aluta confecta, si major, brachiis; si minor, pugnis impelli solita. ¶ *Paganica*, qua in pagis ludebatur. ep. 31. l. 7. & ep. 45. l. 14. de pilarum lusu videndus Mercurialis in arte gymnastica, & Faber l. 1. c. 6. Agonost. 7 Dum ad terram decidit, & saltu assurgit. modo † 8 Hoc ad nomen harpasti, & legem ludi, ut modo * 9 Levia. vento enim distendebatur follis. Paganica quidem pluma farciebatur. de folle non constat. 10 Advertis motum, & cursus. 11 Puerum levem, & cursu velocem. vide Pli. l. 7. c. 20. & Alex. Neap. l. 2. c. 21. nomen fictum a Poeta. Atha enim est, qui terram leviter attingit. Festus,

Ne

Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
Neve gravis subita te premat 12 Iris aqua;
13 *Ridebis ventos hoc munere tectus, & imbres:*
Non sic in 14 Tyria 15 sindone tutus eris.

12 Pluvia, cujus Iris nuncia.
13 Ut supra. ep. 3. n. 5.

14 Tyro, vel purpura Tyria tincta. ut ep. 16. lib. 1. num. 3.
15 Amictu ex subtilissimo linteo. סדין

De Cærelia, & Gellia. xx.

Dicit se vetulam, cum sit Cærelia 1 puppa.
Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.
Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam.
2 *Altera ridicula est, 3 altera putidula.*

1 Puella.
2 Gellia, quæ anicula capularis vocem, & gestus effingit puellæ.

3 Cærelia, quæ puella gravitatem affectans anilem se fastidio exponit.

¶ De Selio. xxi.

Nullos esse deos, 1 inane cœlum
Affirmat Selius, 2 probatque; quod se
Factum, dum negat hoc, videt 3 beatum.

1 Diis vacuum, vel rem inanem.
2 Quod feliciter sibi

ἀθέῳ res cedere videat. vide Senec. lib. *Quare bonis viris mala accidant*, &c. & Cic. 3. de Nat. Deor. de Harpalo, & Dionysio. 3 Divitem.

De Cleopatra. xxii.

1 *Primos passa toros, & adhuc placanda marito*
Merserat in nitidos se Cleopatra lacus;
Dum fugit amplexus: sed prodidit unda latentem,
Lucebat totis cum tegeretur aquis.
Condita sic puro 2 numerantur lilia vitro:
Sic prohibet teneras 3 gemma latere rosas.
Insilui, mersusque vadis 4 luctantia carpsi
Basia: 5 perspicua plus vetuistis aquæ.

1 Devirginata, & subirata mihi marito, seu corruptori fugit in aquas.
2 Translucent adeo, ut numerari possint. flores autem per

dies aliquot in vitris voluptatis causa servabantur. 3 Vitrum pellucidum referens crystallum, gemmasve. ep. 68. l. 8. & l. 14. ep. 110.
4 Ab illa reluctante, quod subirata: vel quod *facili sævitia negaret Quæ poscente magis gaudeat eripi*. Hor. ode 12. lib. 2.
5 Ne plene me illi conciliarem, progressus ad *cætera quis nescit?* perspicuitas, vel humiditas aquarum fuit impedimento.

Ad Thaliam de Brutiano. xxiii.

*Dum * tu lenta nimis, diuque 1 quæris,*
Quis primus tibi, quisve sit secundus;
Grajum quisve epigramma comparabit:

* O Thalia, supra epig. 8. num. 12.
1 Deliberas.

a Callimachus nobilis Poëta Græcus etiam in Græcis primas cedit Leustrico Brutiano nobili Romano, de quo Plin. l. 6. epist. 21

2 Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano.
3 Qui si Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Minervæ:
Illi me facias, precor, secundum.

3 Quod si Brut. se a Græcis ad Latina epig. contulerit, facile primum eum agnoscam inter Latinos, sed ut illi secundus sim, tu o Thalia mihi fave, & adspira.

Ad Fabianum. XXIV.

1 Æmulas. Vel λεσβίαδας ἑταίρισσας.

Omnes, quas habuit, Fabiane, Lycoris 1 amicas
2 Extulit; 3 uxori fiat amica meæ.

2 Ad rogum fato defunctas. *vel* veneno extinctas, ut sola frueretur amatoribus. 3 Ut & mea moriatur. surculum volo ex hac arbore, inquit Diogenes.

De litoribus Altini. XXV.

1 Oppidi illius Venetiæ litus non cedens amœnitate Bajis.
2 Et lucus Pado vicinus, ubi in populos electra flentes, ob fratrem aurigam * fulmine combustum,

Æmula Bajanis 1 Altini litora villis,
*2 Et Phaethontei conscia sylva * rogi;*
3 Quæq; Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit, 4 ad Euganeos sola puella lacus:
Et tu 5 Ledæo felix 6 Aquileja 7 Timavo,
Hic ubi 8 septenas 9 Cyllarus hausit aquas;
10 Vos eritis nostræ portus, requiesque senectæ,
11 Si juris fuerint otia nostra sui.

fingunt Phaethontis sorores conversas. Pli. l. 3. cap. 16. 3 Et nemora, atque saltus (hoc enim innuit, citatis Dryade sylvarum, & Fauno agrorum præsidibus) in quibus Antenor Troja profugus fertur condidisse Patavium. Virg. Æn. 1. 4 Pulcherrima, seu unica nympha ad lacus Venetos, seu Tarvisinos, qui 23. numerabantur. 5 Castor, & Pollux Ledæ filii cum Argonautis Timavum prætervexere. Plin. l. 3. c. 18. 6 Urbs primaria Carnorum infra Forum Julii. Sed vide Cluverii Italiam l. 1. c. 20. 7 Fonte uberrimo, quem maris fontem appellant. 8 Quod septem ostiis influat Timavus in mare. Virg. novem 1. Æn. *fontem superare Timavi, unde per ora novem, &c.* 9 Equus Castoris, ep. 21. l. 8. 10 *Sit meæ sedes utinam senectæ, &c.* Hor. ode 6. lib. 2. mortuus est tamen Martialis in Hispania. 11 Si quando juris mei factus me in libertatem, & quietem asseruero.

Ad Posthumum. XXVI.

Quod tibi toto anno non præstiterim clientis togati, salutantisque officium,

Quod te mane domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Posthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignosces; togulam, Posthume, pluris emo.

consului magis togæ meæ, quam jacturam feci tuæ sportulæ raræ; namque assiduis officiis attrivissem togam, & accepissem a te tantum 120. H. S. quo pretio non emitur toga, ep. 103. lib. 9.

¶ Ad

¶ Ad Cæsar. August. Domitianum. XXVII.

SÆpe meos laudare soles, 1 Auguste, libellos.
Invidus ecce negat: 2 non minus ergo soles.
Quid, quod honorato 3 non sola voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi?
Ecce iterum nigros 4 corrodit lividus ungues.
5 Da, Cæsar, tanto tu magis, ut doleat.

1 Cæsar Domitian. 2 Al. *Num minus ergo soles?* 3 Sed & muneribus juris trium liberorum. ep. 91. & 92. l. 2. & dignitate Tribunitia, & equestri. ep. 94. lib. 3. n. 8. 4 Invidia, & animi anxietate. 5 Urbana, & artificiosa mendicatio.

Ad Chloen. XXVIII.

*DOnasti tenero Chloe * Luperco*
1 Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
Et 2 lotam tepido togam Galeso,
3 Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
Et centum 4 dominos nova moneta,
Et quidquid petit, usque, & usque donas.
Væ 5 glabraria, væ tibi misella:
*6 Nudam te statuet tuus * Lupercus.*

1 Lacernas e lana Betica, murice Tyrio, & cocco tinctas. 2 Ep. 43. l. 2. num. 2. 3 Indicos sardon. & Scythicos smar. 4 Aureos nummos effigie domini Domitiani signatos. Al. *Numeros*. 5 Quæ te deglabras, spolias, & expilas. 6 Cave, ne tuus hic amator Lupercus te reddat Lupercam, idest nudam. * erant autem Luperci sacerdotes Romulo, & Remo destinati, qui Februantes discurrebant nudi per urbem, obviarum fœminarum manus hœdinis pellibus verberantes. vide Juv. Sat. 2. v. 141. & quæ ibid. adnotavimus.

Ad Pudentem. XXIX.

1 OBstat, care Pudens, nostris sua turba libellis;
Lectoremq; frequens lassat, & implet opus.
2 Rara juvant. primis sic major gratia pomis:
3 Hibernæ pretium sic meruere rosæ.
4 Sic spoliatricem commendat 5 fastus amicam,
Janua nec juvenem semper aperta tenet.
6. Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quam levis in tota 7 Marsus Amazonide.

1 Libelli fortasse mei nimis multi nocent gratiæ ipsorum lectori fastidium parientes propter numerum. 2 Quæ rara, cara. 3 Lib. 10. ep. 93. l. 6. ep. 80. 4 A raritate, & caritate. 5 Superbum fastidium meretricis magnum poscentis pretium, & amatorem rarius admittentis facit, ut majori in pretio sit, & gratior. Ovid. Amorum lib. 1. eleg. 8. & de arte lib. 3. 6 Gratior est parvus liber Satyrarum Persii, quam ingens volumen Marsi, quo bellum Herculis scripsit contra Amazonas, quod Amazonida inscripsit. 7 Credo ego alium hunc fuisse Marsum ab illo Epigrammatographo, cujus meminit l. 7. epig. 28. & l. 8. epig. 56.

Tu quoque de nostris releges quemcumque libellis
Esse puta solum: sic tibi pluris erit.

Ad Piscatorem. XXX.

Bajane procul a lacu monemus
Piscator fuge, ne 1 nocens recedas.
2 Sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui norunt 3 Dominum, manumque lambunt
4 Illam, qua nihil est in orbe majus.
Quid quod nomen habent? & 5 ad magistri
6 Vocem quisque sui venit citatus.
*7 Hoc quondam Libys * impius profundo,*
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piscem:
Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Bajanos sedet ad lacus 8 rogator.
At tu dum potes innocens recede
Jactis 9 simplicibus cibis in undas,
Et pisces venerare 10 dedicatos.

1 Impius, sacrilegus, namque ---- 2 --- hic sacri sunt pisces, Domitiano Deo dedicati, quos neque piscatori fas hamato ambire munere; neque coco in jus vocare. sed alibi item sacri habebantur quidam pisces. Oppian. & Ath. lib. 7. Ælia. l. 12. Animal. cap. 2. Var. de re rustica. 3 Domitianum. 4 Domitiani. 5 Simile refert Ælianus l. 8. Animal. c. 4. 6 Non habere meatus, & foramina auditus, audire tamen scribunt Arist. l. 4. Animal. & Plin. l 10. c. 70. 7 Afer quispiam ausus hic piscari, repente ex sacrilego piscatore factus est cæcus mendicus. miraculum hoc olet Poetam. * Al. *improbus*. 8 Προσαίτης, mendicus. 9 Non hamatis, non medicatis. 10 Ut num. 2. supra.

¶ Ad Hippodamum. XXXI.

Quod cupis in nostris dicique, legique libellis,
Et nonnullus honos creditur esse tibi:
1 Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inseruisse meis.
Sed tu nomen habes 2 adverso fonte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit.
3 Quod nec Melpomene, 4 quod nec Polyhymnia
5 Nec pia cum Phœbo dicere Calliope. (possit,
Ergo aliquod 6 gratum Musis tibi nomen 7 adopta.
Non semper belle dicitur Hippodamus.

1 Ep. 5. l. 2. num. 1. 2 Quod aversantur Musæ. ideque facile in versum admittant propter contumaces ejus syllabas. 3 Elegiaco versu dicere vix est, cui præest Melpomene ---- 4 --- Nec lyrico, qui est Polyhymniæ --- 5 --- Nec Heroico, vel Dithyrambico, quo pia Calliope Deorum, & Heroum laudes canit. Musambertius contendit non tam propter syllabas contumaces, quam significationem abhorrere nomen Damasippi a mollioribus Musis, quibus cum *equorum domitore* nihil. 6 Mitius, & versui aptius. 7 Assume pro tuo.

¶ De ape electro inclusa. XXXII.

ET 1 latet, & lucet 2 Phaethontide cōdita gutta,
Ut videatur apis 3 nectare clausa suo.
4 Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
5 Credibile est ipsam sic voluisse mori.

1 Inclusa est. 2 Electro. supra ep. 25. n. 2. 3 Melle, cujus colorem refert flavum electrum. 4 Ob strenuos in mellificiis labores merita est nobile hoc sepulchrum. 5 Epig. 59. infra, & epig. 15. l. 6.

Ad Sosibianum. XXXIII.

PLena laboratis habeas cum scrinia libris,
Emittis quare, Sosibiane, nihil?
Edent heredes; inquis, mea carmina. quando?
** Tempus erat jam te, Sosibiane, legi.*

* Quorsum tibi posthuma laus, quam non es sensurus? quin vivus laudis tuæ dulcedine fruere. Sed & ab ambiguo imprecatur Sosibiano mortem præsentem. Morere (inquit) extemplo, ut pessis legi.

Ad Attalum. XXXIV.

SOrdida cū tibi sit, verum tamen, Attale, dicit
*Quisquis te * niveam dicit habere togam.*

* Non colore nitentem, sed calore destitutam, & frigus intromittentem, ambiguitatem *nivis* habuisti, ep. 34. l. 3. potuit de Horatii lacernis supra ep. 2. sed vereor, ne frigide nimis pro acumine Martialis. Immo, defloccatam, detritam, cujus nuda fila albent. ut epig. 50. l. 7.

De pugna damarum. XXXV.

FRontibus adversis 1 molles concurrere damas
Vidimus, 2 & fati sorte jacere pari.
3 Spectavere canes prædam, stupuitque superbus
Venator, 4 cultro nil superesse suo.
Unde 5 leves animi 6 tanto caluere furore?
Sic pugnant 7 tauri, 8 sic cecidere viri.

1 Imbelles. infra ep. 74. 2 Et concurrentem utrumque concidisse. 3 Ociosi spectatores solitæ prædæ. 4 Neutrum superesse, in quem exerceret cultrum suum venatorium. 5 Timidi. 6 Domitiani scilicet numine impulsi. adulatorie. 7 In arena commissi. 8 Sic corruunt sæpe mutuis vulneribus gladiatores.

Ad Olum. XXXVI.

CAna est barba tibi: nigra est coma: 1 tingere barbam
Non potes. hac causa est; sed potes, Ole, comam.

1 An quod minus commode tegi posset artificium hoc in barba, quam coma? an quia rasus, vel ad cutim tonsus? an quia morbo Charini laboraret, ep. 78. l. 1. & hinc statim dilueretur fucus?

Ad Afrum. XXXVII.

* Inanis divitiarum ostentator me usque obtundis recitatione tuorum, quos nominas debitorum, pensionum, & redditumn, inquiens. *Centum Coran. &c.*

C Entum 1 *Coranus, & ducenta* 1 *Mancinus,*
Trecenta debet 1 *Titius, hoc bis* 1 *Albinus,*
Decies 1 *Sabinus, alterumque* 1 *Serranus.*
Ex 3 *insulis, fundisque* 4 *tricies soldum,*
Ex pecore redeunt ter ducena 5 *Parmensi,*
* *Totis diebus Afer hoc mihi narras:*
Et teneo melius ista, quam meum nomen.
6 *Numeres oportet aliquid, ut pati possim.*
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

1 Debitoris nomen. 2 Sexcenta M. H. S. 3 Domus in civitate, quæ solæ stant non aliis contiguæ, insulas appellabant, & sub Imperatoribus quasvis ædes locatitias. 4 Tricies centena M. H. S. integre, plene. ut *plenum vicies*, ep. 100. l. 1. 5 Pecus, & lana Parmæ multum laudabantur. 6 Nolo mihi numeres debitores hos tuos, & redditus, sed mihi numera pretium molestiæ, & patientiæ in audiendis vanis tuis ostentationibus.

Ad Gallam. XXXVIII.

Lena Ovidiana: *Sæpe nega noctem, &c. Mox recipe, ut nullum patiendi colligat usum. &c.* eleg. 8. lib. Amor. 1. & ipse Poeta 3. de arte. *Dulcia non ferimus: succo renovamur amaro, &c.* vide & epig. 82. infra, & 58. l. 1. & Ausonii ep. 38. & Anthol. l. 7. ep. Κιχλίζεις, &c.

G Alla nega: satiatur amor, nisi gaudia torquet:
Sed noli nimium, Galla, negare diu.

Ad Charinum. XXXIX.

1 Facti sc. i. vasorum argent.

2 Gloriaris te habere, vel diligenter, & anxie tibi comparasti vasa archetypa cælata, & elaborata ab his nobilibus artificibus, Myrone,

1 *A Rgenti genus omne comparasti,*
2 *Et solus veteres Myronis artes,*
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus 3 *Phidiaci toreuma* 4 *cæli,*
Solus Mentoreos habes labores.
Nec desunt tibi 5 *vera* 6 *Graniana,*
Nec quæ 7 *Callaico linuntur auro,*
Nec mensis 8 *anaglypta* 9 *de paternis.*
Argentum tamen inter omne miror,
Quare non habeas, Charine, 10 *purum.*

Prax. &c. de quibus Plinius l. 34. cap. 8. 3 Lib. 3. ep. 35. 4 Stili Sculptorii. 5 Non adulterina. P. Pithœus c. 16. l. 1. Adversar. legit. *Bera*, alii habent *Vasa*. 6 Alii legunt *Gratiana*, ex Plin. l. 33. c. 11. 7 Hispanico deaurantur metallo. ut ep. 95. l. 14. 8 In asperitatem excisa, aspera signis extuberantibus. 9 Laudantur quippe ab antiquitate ipsa. 10 Hic epigrammatis acumen, & scopus, *purum* enim argentum dicebatur *non cælatum*: sed ab ambiguo exprobrat Charino (ep. 78. l. 1.) oris impuritatem. a quo vasa hæc omnia conspurcabantur, &, ut ita dicam, impurabantur.

¶ Ad

[¶ Ad Posthumum. xl.

1 *ATria 2 Pisonum 3 stabant cum 1 stemmate toto,*
Et docti Senecæ 4 ter numeranda domus;
Prætulimus 5 tantis solum te, Posthume, 5 regnis:
*Pauper eras, * & eques, 6 sed mihi consul eras.*
Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas:
Communis nobis 7 lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam 8 perdere, plenus honorum,
Largus opum: expecto, Posthume quid facias.
Nil facis, & serum est alium mihi quærere 9 regẽ.
Hoc fortuna placet? Posthumus imposuit.

1 Vide ep. 90. l. 2. n. 5. 2 Clarissimæ familiæ Rom. 3 Florebat illa domus, patebatque mihi ad amicitiam, & patrocinium. 4 Propter Senecam patrem Rhetorem, filium ejus Philosophum, atque Lucanum nepotem. *vel*, propter 3. filios Rhetoris, Annæum, Gallionem, seu Novatum, & Melam. alii dici volunt, quasi *valde numeranda*, quam vim apud Græcos habet τρίς.
5 Patrociniis, & patronis illis ditioribus, & nobilioribus.
* Scriv. legi vult, *sed eques*. 6 Te perinde ac consul, seu consularis esses, colui. 7 Discubitorius. 8 Diminuere tibi, & erogare in amicum veterem. *Vel*, jam me donando potes servare, vel non subveniendo perdere. 9 Patronum. 10 Itane o Fortuna? an in hoc ditasti Posthumum? certe & me, & te credo fefellit, ac veluti proles Posthuma rupto testamento fratribus imminuit rem.

In male recitantem. xli.

QUid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt nostris auribus illa magis.

Focalibus & fasciis laneis muniebant fauces recitaturi adversus ravim. quæ auditoribus magis convenire jocatur Poeta ad aures obstruendas, ne male recitantem audiant. allusum videtur ad id Xenocratis: *Pueris adversum turpia dicta potius muniendæ aures follibus, quam athletis adversum ictus adversariorum*. Laertius. vide ep. 142. l. 14.

Ad Flaccum. xlii.

SI quis forte mihi posset præstare 1 roganti:
Audi, quem puerum, Flacce, rogare velim.
2 *Niliacis primum puer is nascatur in oris:*
3 *Nequitias tellus scit dare nulla magis.*
Sit nive candidior: 4 namque in Mareotide fusca
Pulchrior est, quanto rarior, iste color.
Lumina sideribus certent, mollesque 5 flagellent
Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.

1 Pretio prostitutum. ep. 7. & 9. lib. 9. 2 In Ægypto. Mareotis autem lacus est Ægypti. 3 Lasciviam, & improbitatem Veneream. Juv. Sat. 15. vers. 45. vide ep. 62. l. 3. n. 4. 4 Namque inter Ægyptios, qui omnes fere fusci sunt, majori in pretio est, quo quis sit candidior.
5 Dimissæ, & diffusæ fluant per colla, non crobylis, annulis, aut cirris calamistratæ.

5 *Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi:*
5 *Hic locus Herculeo nomine clarus erat.*
6 *Cuncta jacent flammis, & tristi mersa favilla:*
7 *Nec superi vellent hoc licuisse sibi.*

5 In Vesuvio monte duo erant fana, Veneris, & Herculis. 6 De hujus montis incendio, quo periit Plinius Nat. historiæ author, vide Plin. Jun. epist. 16. l. 6. 7 Et ipsos Deos pœnituit hujus incendii. Hyperb.

¶ Ad Phœbum. xlv.

1 *HÆc tibi pro nato plena dat latus acerra,*
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
2 *Ut qui prima novo signat quinquennia lustro,*
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: sic te tua diligat 3 arbor,
Gaudeat & 4 certa virginitate soror:
Perpetuo sic 5 flore mices: sic denique non sint
Tam longa 6 Bromio, quam tibi, Phœbe, coma.

1 Hoc tibi thus large adolet pro salute filioli sui Parthenius, qui in Palatio servit Imperatori Domit. a cubiculo. Suet. Domit. c. 16. & 17. 2 Ut Burrus filius suus quinquennis, & novum auspicatus lustrum, multa vivat lustra. usurpatur autem Olympias pro spatio quinque annorum, ut lustrum, quamvis quarto expleto anno, quinto ineunte, Olympici ludi fierent; unde Græcis annorum ratio. 3 Sic MS. noster; *arbor*, Scriv. *Uxor*, vulg. Daphne, quam amabas. 4 Intaminata, intentata. *Vel*, quam colere statuit. 5 Flore juventę, vel ἰέλῳ. 6 Baccho, qui & intonsus fingitur, atque idem cum sole. vide, quæ ad Senec. Hip. ℣. 751. & Oed. 405.

De Sabello. xlvi.

1 *SAturnalia divitem Sabellum*
Fecerunt. merito tumet Sabellus:
Nec quemquam putat esse, prædicatque
Inter caussidicos beatiorem.
Hos fastus, animosque dat Sabello
Farris semodius, fabaque 2 fressa,
Et thuris, piperisque tres 3 selibræ,
Et 4 Lucanica 4 ventre cum Falisco,
Et nigri 5 Syra 6 defruti lagena,
Et 7 ficus Libyca gelata testa,

1 In Saturnalibus mittebantur amicis Xenia, seu munera. deridet Sabellum rabulam, qui ex vilibus muneribus in tantum superbierit. 2 Fractæ, pellicula nudatæ; a frendeo. 3 A tribus sc. missæ, vel etiam ab uno. ut τρία ἡμιωβόλια. Theophr. charact. περὶ ἀπονοίας, & hist. 2. τρία ἡμιπόδια. 4 Farciminis genus, Isicia item dicta, quod milites a Lucanis didicerunt, ut a Faliscis ventrem porcinum condire. epigr. 35. l. 13. & Athenæ. l. 9. c. 5. 5 Vitrea. nam vitrum in Syria inventum. 6 Musti ad dimidias decocti. 7 Ficus sc. hybernæ, ut de Mœsianis Plin. l. 15. c. 18. quę testa figulina condebantur. ep. 88 infra. & ep. 52. l. 7. Sunt qui intelligunt ficus roscido humore, quem pressæ exudant, gelatas, deinde constipatas, densatasque in testa. Etsi huc non faciat, videsis tamen Jo. Barclaii Argenidem l. 5. de artificiosa ratione gelandi, glacieque incrustandi poma in Africa.

8 . Quæ luxuriosis in deliciis. Atheneus l.2.c.22. Dios. c.9.l.2. 9 Et synthesis septem constans poculis, *a nest of seven anps*, fictilibus ex argilla Saguntina rudi Hispani figuli torno factis. *Cælum* autem, & *toreuma* transfert per Ironiam a nobilioribus operibus. ep. 39. sup. n. 4. 10 Mappæ item in Saturnalibus mitti solitæ. l. 5. ep. 18. n. 2. atque hæ ad limbum purpureis, vel aureis clavis variabantur. 11. An non ex his muneribus tantis justa Sabello fastus causa? *Scoptice*.

Cum 8 bulbis, cochleisque, caseoque.
Piceno quoque venit a cliente
Parca cistula non capax olivæ,
9 Et crasso figuli polita cælo
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rota toreuma,
Et 10 lato variata mappa clavo.
11 Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

De Phaethonte. xlvii.

Encaustice ars est pingendi, sculpendique in cera, vel ebore stylo ignito ab ἐγκαίνω, Plin.l.35.c.11. Quum itaque picto Phaethontis fulmine flagrantis effigiem expresserit in cera ab ignito cœlo, ceu stylo liquefacta, per jocum dicit Poeta Phaethonta fieri. δίπυρον, bis ignitum.

ENcaustus Phaethon tabula depictus in hac est.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaethonta facis?

In Papilum. xlviii.

Vide ep. 70. l. 2. 2 Si enim pœniteat facti, cur ultra pateris? immo, a desiderio lacrymæ tuæ.

1 PErcidi gaudes: percisus, Papile, ploras.
2 Cur, quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obscœnæ pruriginis? an magis illud
Fles, quod percidi, Papile, desieris?

¶ Ad Flaccum. xlix.

1 Qui tragica, aut epica scribit, argumenti fabulosi, de Tereo, & Thyeste, liberos suos edentibus, de Dædali fuga, atq; Polyphemi immanitate. 2 Icaro. 3 Cera aptatas, & a sole liquefactas. 4 Argumentum cothurnatum, & verba ventosa, turgida, ampullosa, nugæ bullatæ. 5 Stylo tragico. est enim Syrma ea vestis pars, quæ oblonga solum verrit, qualem in tragœdiis induti reges, & heroes trahebant per theatra.

NEscis, crede mihi, quid sint epigrammata,
Flacce.
Qui tantum lusus illa, jocosq; putas.
*Ille magis ludit, 1 qui scribit * prandia sævi*
*Tereos: aut cœnam, * crude Thyesta, tuam:*
Aut 2 puero 3 liquidas aptantem Dædalon alas,
Pascentem Siculas aut Polyphemon oves.
A nostris procul est omnis 4 vesica libellis:
Musa nec insano 5 syrmate nostra tumet.

Illa.

Illa tamen 6 laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, sed 7 ista legunt.

6 Tanquam jucunda, sublimia, & grandia. 7 Hæc epig. quæ brevia, acuta, & in usum vitæ falsa, ep. 3. l. 8. n. 14.

In Thaidem. L.

QUid me, Thai, senem subinde dicis?
1 Nemo est, Thai, senex ad irrumandum.

1 Namque hic non tanta vi opus est, & ad hoc genus libidinis pronior est senectus, ut de Tiberio Suet. c. 44. & Juv. Sat. 10. v. 208. & ipsam Thaidem arguit magis gaudere vitio fell.

Ad Cæcilianum. LI.

1 CUm tibi non essent sex 2 millia, Cæciliane,
Ingenti late vectus es 3 hexaphoro.
Postquam 4 bis decies tribuit 5 dea cæca, sinumq;
Ruperunt nummi: factus es, ecce, pedes.
6 Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Di reddant sellam, Cæciliane, tibi.

1 Vide ep. 100. & 104. l. 1. quæ ejusdem cum hoc sunt argumenti. 2 Sestertium. 3 Ep. 81. l. 2. 4 Vicies centena M. H. S. 5 Fortuna, quæ, ac si cæca esset, inique distribuit munera. 6 Sic ep. dict. 104. l. 1.

In Hedylum. LII.

1 GEstari junctis nisi desinis, Hedyle, 2 capris;
Qui modo 3 ficus eras, jamq; caprificus eris.

1 De gestationibus vid. ep. 13. l. 1. n. 8. 2 Forte capris ad essedum junctis, ut ep. 105. l. 1. de pardis, cervis, &c. & de Heliogabalo canibus junctis vecto refert Lampridius. Sunt tamen, qui has capras fuisse meretrices autument. 3 Ficosus, fici morbo laborans. 4 Sæpe jocum petit Poeta ab hujusmodi compositione, & (ut dicam) a divisis ad conjuncta. ut illud de ἀργο-nautis. ep. 66. l. 3. hic autem vocum apta junctura, non eadem sensus argutia. nisi forte ominetur illum hinc futurum valde ficosum ex compositione intensiva τ̃ *capri*, ut Græcis in usu. βȣ̃, & ἵππο. vel qui modo fertilis eras, mox eris sterilis.

¶ Ad Cosmum. LIII.

HUnc, quem sæpe vides 1 inter 2 penetralia nostræ
Pallados, & templi limina, Cosme, novi,
Cum 3 baculo, 3 peraq; senem: cui cana, putrisque
4 Stat coma, & in pectus sordida barba cadit:

1 In porticibus templi. 2 Templum Minervæ Flavianæ a Domitiano conditum. 3 Quæ Cynicorum tota supellex. ep. 81. l. 14. Vel, est putris πώγων μυσώδης. 4 Horret.

5 *Cerea quem* 6 *nudi tegit uxor* 7 *abolla grabati*,
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.
8 *Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo? canis.*

5 l. 1. ep. 93. n. 4. 6 Grabati alias investis. relicti scilicet nudi, & sine stragula. ubi Cynicus sumpsisset pallium suum. 7 Pallium, quod illi uxoris loco est. quocum cubabat. sic l. 14. ep. 119. n. 4. 8 Non profitetur disciplinam Cynicam, sed mere in canem degeneravit. ep. 93. l. 11. κύων γάρ ἐστι, κὰι ὀυ'χ ἔχει καλεῖσθαι. Ulpianus apud Athenæum, l. 3. c. 7. & cap. 28. vide & Luciani βίων πρᾶσιν, & Ἀνθολογ. νβ. κεφ. β. ubi πρωτοκύων dicitur Cynicus. & Arriani Epictet. περὶ κυνισμοῦ.

¶ Ad Colinum. LIV.

O Cui 1 *Tarpejas licuit contingere* 1 *quercus*,
Et meritas 2 *prima cingere fronde comas:*
Si sapis, utaris 3 *totis, Coline, diebus,*
Extremumque tibi semper adesse putes.
4 *Lanificas nulli tres exorare* 4 *puellas*
Contigit; observant, quem statuere, diem.
Divitior 5 *Crispo*, 6 *Thrasea constantior ipso*,
Lautior & 7 *nitido sis Meliore licet:*
Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus 8 *una secat.*

1 Coronam quernam in quinquennali certamine triplici, musico, equestri, gymnico, instituto a Domitiano in honorem Jovis Capitolini. supra ep. 1. n. 8 sed & querna coronabantur vates magni, heroici scilicet. 2 Nobilissima, Jovi sacra, ab Imperatore data. 3 Ad voluptates, & vitæ hujus gaudia. sic ep. 16. l. 1. n. 4. & n. 5. Anthol. l. 2. c. 47. 4 Parcas, quibus fili vitæ ducendi, & absolvendi modus, & cura. 5 Neronis vitrico, cujus opibus Nero ditatus est. 6 Ep. 9. l. 1. n. 1. 7 Splendido, & lauto Meliore, nobili ex epiced. 2. sylvæ Papinii, & epitaphio Glauciæ. 8 Atropos. Vel etiam Lachesis. ut ep. 89. in 2. 3. & 86. l. 9.

Ad Lucium. LV.

L Uci, gloria temporum 1 tuorum,
Qui 2 *Grajum veterem, Tagumq; nostrum*
3 *Arpis cedere non sinis disertis;*
4 *Argivas generatus inter urbes*
5 *Thebas carmine cantet, aut Mycenas,*
Aut claram Rhodon, aut 6 *libidinosæ*
7 *Ledæas Lacedæmonis* 7 *Palæstras.*
8 *Hos Celtis genitos, & ex Iberis*

O Luci, nobilis Poeta Hispane, qui non cedis Horatio Venusino lyræ gloria, qui æque celebras lyrico carmine Hispaniæ flumina, ac Horatius suam Apuliam. 1 MS. B. *novorum*. 2 Fl. Hisp. 3 Civitati Apuliæ. 4 Celebrent Græci vates urbes suas, nos Hispani nostras. 5 Imitatio Horatiana, *Laudabunt alii claram Rhodon*, &c. Ode 7. l. 1. 6 Quia Veneri consecratæ, vel propter gymnicam puellarum luctam, vel propter Helenam. 7 Luctas Lacænarum, *Vel*, propter Castorem, & Pollucem athletas filios Ledæ. 8 Nos Celtiberos ex Celtis, Gallis, & Iberis mistos.

Nostra

*Nostra * nomina * duriora terra*
9 *Grato non pudeat referre versu.*
10 *Saevo Bilbilin optimam* 10 *metallo,*
Quæ vincit 11 *Chalybasque*, 12 *Noricosque*,
*Et ferro * Plateam suo* 13 *sonantem*,
Quam fluctu tenui, sed inquieto
14 *Armorum Salo temperator ambit:*
** Tutelamque*, 15 *chorosque * Rixamarum*,
Et 16 *convivia festa * Carduarum*,
*Et textis * Peteron rosis rubentem*,
Atque antiqua patrum theatra 17 ** Rigas*;
*Et certos jaculo levi * Silaos*,
18 *Turgentisque lacus, * Petusiaque*,
Et parvæ vada pura 19 ** Vetonissæ*,
*Et sanctum * Baradonis ilicetum*,
Per quod vel piger ambulat viator;
Et quæ fortibus excolit juvencis
*Curvæ Manlius arva * Matinesse.*
20 *Hæc tam rustica, delicate lector,*
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam rustica malo, quam Bitunto.

* Aspera, Flu. & oppidorum Celt. nomina, quæ mox sequentur sub hac nota *. 9 Gratiam patriæ referente. 10 Ferro. ep. 50. l. 1. n. 3. & ep. 18. l. 12. 11 Pop. ad Pontum fere Euxinum. 12 Popul. Germaniæ Æni fl. & Danubii accolas. 13 In fodinis, & fossuris, *vel* officinis ferrariis: *Dum tonat adstricta semper domus ignea massa.* 14 Ep. 50. l. 1. n. 11. 15 Choreis gaudentes Rixamaros. 16 Lautiores Carduarum cives. 17 Alii legunt *ripas*. quod prisci juxta ripas ederent spectacula, & aurigationes. 18 MS. Bodl. *Tirunique locus.* 19 Al. *Vetonissæ*. aliis *Tovenissæ*. 20 Et tamen hæc nomina Celtib. minus dura sunt, & horrida quam *Bituntum*. q. d. cur tibi Romane lector delicate displiceat, vel asperitas nominum, vel inculta provincia Celtib. cum & nominis barbarie æque offendat, fertilitate sane; & dignitate his longe cedat, Bituntum vilissimum Apuliæ oppidum.

¶ In Gargilianum. LVI.

MUnera quod senibus, viduisq; ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
1 *Qui potes insidias dona vocare tuas.*
2 *Sic avidis fallax indulget piscibus hamus:*
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare docebo,
Si nescis: 3 *dona, Gargiliane, mihi.*

1 Qui munificentiæ titulo insignis hamos, quibus orborum senum, ac divitum viduarum inescas hæreditates; Sen. epist. 8. *Munera ista fortunæ putatis? insidiæ sunt.* 2 Epig. 18. l. 5. n. 9. 3 Munificus vere, & liberalis eris, si mihi, meique ordinis viris largitus fueris, qui vicem reddere non possumus.

Ad Faustinum. lvii.

1 Ob delicias, & amœnitatem loci, atque lascivientium ibi hominum frequentiam. ep. 63. l. 1. n. 2.
2 E pumice, vel topho scaturientibus.
3 Tu degis Tibure a Catillo Argivo condito, cui fratres Tiburtus, & Corax, *Tibur Argeo positum colono*. Horat. ode 6. l. 2.

DUm nos blanda tenent 1 lascivi stagna Lucrini,
Et quæ 2 pumiceis fontibus antra calent:
3 Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
4 Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
5 Horrida sed fervent 6 Nemeai 7 pectora monstri
8 Nec satis est, Bajas igne calere suo.
Ergo 9 sacri fontes, & littora 10 sacra valete,
Nympharum pariter, Nereidumque domus.
11 Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

4 Quod ab urbe distat 20. M. passuum. 5 Sed fervet æstus, ubi jam Sol Leonis signum subierit. 6 Qui fingitur ex Leone illo ab Hercule in sylva Nemeæa cæso in cœlum relatus. 7 In pectore enim Leonis est fulgentissima stella primæ magnitudinis, quam cor Leonis appellant. 8 Fontium enim fervori additur calor cœlestis. 9 Bajani, nymphis sacri, epig. 3. l. 3. n. 3. 10 Nereidibus, ut seq. versu. Alii *gratæ*. 11 Vos o Bajæ calore vestro melius solvetis brumæ frigus, quam Tibur. l. 1. epig. 13. n. 1. Jam autem per æstatis fervorem magis placet Tibur frigori, & ventis expositum.

In Gallam. lviii.

1 Alii, *Nam plorare pudet te puto, Galla, virum.* hac mente, adeo infamem ob impudicitiam fuisse Gallam vivente marito, ut turpe sit illum jam deflere. Vide etiam, an huc faciat, quod narrat Eumolpus de matrona illa Ephesia apud Petronium.

IN tenebris luges amissum, Galla, maritum.
1 Num plorare pudet te, puto, Galla, virum?

¶ De vipera electro inclusa. lix.

1 Ramis populi electriferæ, ut supra ep. 25. n. 2. vide ep. 52. supra n. 1. & l. 6. ep. 15.
2 Al. *Repit.*
3 Artificium refert Poetice ad casum.

1 FLentibus Heliadum ramis dum vipera 2 serpit,
3 Fluxit in obstantem succina 4 gemma feram:
Quæ dum miratur 5 pingui se 5 rore teneri,
5 Concreto riguit vincta repente 3 gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulchro,
6 Vipera si tumulo nobiliore jacet.

4 Al. *Gutta.* 5 Succino. 6 E prælio Actiaco fugiens Cleopatra in Ægyptum, se inclusit sepulchro, quod ipsa splendidum extruxerat, unde extracta aspidis morsu periisse putabatur, quod Poeta respicere videtur, cum viperæ tumulum conferat tumulo illius, quæ aspidis morsu periit.

¶ De

¶ De Curiatio. lx.

1 *Ardea, 2 solstitio, Castranaq; rura petantur,*
** Quique Cleonao sidere fervet ager:*
Cum Tiburtinas 3 damnet Curiatius auras,
Inter 4 laudatas ad Styga missus 4 aquas.
Nullo fata loco possis excludere: 5 cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

1 Petamus medio æstatis fervore loca vel calidissima, & pestilentia, Ardeam, Castrum Inui. Sic restituit Petr. Scriverius ex opt. libri fide, loco τῦ *Pastanaque*, tum quia secessus amœnior, tum quia Ardeæ propius Castrum Inui. Cui adstipulatur Ph. Cluverius l. 3. c. 5. Ital. * — Bajas, supra ep. 57. n. 5. & 11. postquam in saluberrimo Tiburis cœlo periit Curiatius. 2 Æstivo, sic enim simpliciter positum significat. 3 Morte sua reddat infames. 4 Aquam Martiam, quæ se in Tiburtinam aperit. Plin. l. 13. c. 3. 5 Ubi fatalis hora venerit, saluberrimus locus, qualis est Tibur, vitam non magis conservat, quam Sardinia insula, cœli intemperie, & gravitate pestilentissima, ob salinas, graves Austros, Solpugas venenatæ formicæ genus, seu Batbrachium.

In Mancinum. lxi.

Donasse amicum tibi 1 ducenta, Mancine,
Nuper superbo latus ore jactasti.
Quartus dies est, 2 in schola poetarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emptas 3 lacernas, munus esse Pompilla:
*4 Sardonycha verum, * lineisque ter cinctum,*
Duasque 5 similes fluctibus maris gemmas,
Dedisse 6 Bassam, Caliamque jurasti.
7 Here de theatro, 8 Pollione cantante,
Cum subito abires, dum fugis, loquebaris.
9 Hereditatis tibi trecenta venisse:
Et mane centum, & post meridiem centum.
10 Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam crudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra, 11 quod velimus audire.

1 M. HS. 2 Ubi expectavimus recitationes. 3 A Pompilla tibi donatas lacernas. 4 Sic ep. 60. l. 9. 5. Al. *Sardonychas auro lineisque ter vinctos.* Palatinus l. habet *Lichenisisque cerytum*, forte legend. Lychnin, atque ceriten. quæ nomina gemmarum, Rutg. * Forte nigra, candida, miniata. vide Plin. l. 37. c. 12. 5 Smaragdos, Cyaneos, Beryllos, vel Cyristos. quæ laudem habent, si mari concolores. 6 Mulieres, ficta forte nomina. 7 Heri. *antique*. 8 Citharœdo nobili. Juv. sat. 6. v. 388. 9 Jure hereditario. 10 Ut mendacissimis, ac vanissimis narrationibus nos in dies enecare velis. 11 Te jacturam fecisse aliquam, quod nobis auditu magis gratum, vel aliud quippiam, unde nobis lucrum.

De Lycori. lxii.

1 Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida 2 *credit ibi.*

1 Nigra Lycoris non magno in pretio Romę fecesserat Tibur. Jocatur Poeta illam eo migrasse motam fama de regionis illius frigiditate, quæ candorem vel servaret, vel redderet. quod de ebore testantur Plinius, Silius, & Propertius. sic ep. 12. l. 7. 2 Epig. 13. l. 1. n. 1.

De Cærelia. lxiii.

Dum petit a Baulis mater Cærelia Bajas,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

Cærelia quędam, & ipsa mater a Baulis Bajas vecta perierat. arguit Poeta aquas criminis, & jacturæ gloriæ, quæ monstro hoc simile imperium Neronis in matre sua Agrippina (vide Suet. Neron. c. 34. Tacit. Annal. 14. & Dionis Neron.) detrectassent, illique vel jussæ pepercissent: hanc autem immeritam injussæ mersissent.

De hortis Julii Martialis. lxiv.

1 *Juli jugera pauca Martialis*
2 *Hortis Hesperidum beatiora*
3 *Longo Janiculi jugo recumbunt:*
Lati collibus imminent recessus:
4 *Et planus modico tumore vertex*
Cælo perfruitur sereniore:
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur astris
Celsę culmina delicata villæ.
Hinc 5 *septem* 6 *dominos videre montes,*
Et totam licet 7 *æstimare Romam;*
Albanos quoque, Tusculosque colles,
8 *Et quodcunque jacet sub urbe frigus,*
Fidenas 9 *veteres,* 10 *brevesque Rubras;*
Et 11 *quod virgineo cruore gaudet,*

1 Ad quem ep. 1. & 82. l. 6. epig. 16. & 71. l. 7. & alias. 2 Ep. 21. l. Spect. nu. 3. 3 Porrigebatur enim ad pontem Milvium Janiculum, excelsus mons non procul ab Urbe, trans Tiberim situs. 4 In vertice Janiculi planities est, quæ colles superat, serena, & suda, non nebulis, ut valles, tecta. hic Julii Mart. villa. 5 Septem colles, Palatinum, Capitolinum, Quirinalem, Cœlium, Esquilinum, Viminalem, Aventinum, quibus imposita Roma rerum domina. 6 Al. *Domino*, i. e. Julio Mart. 7 Lustrare oculis. 8 Et quæcunque loca frigida suburbana. 9 Roma enim antiquiores. 10 Oppid. parvum, forte Uiubras. 11 Nemus Dianæ Aricinæ, in quo fecerant sacra non mitiora, quam Tauricæ Dianæ. Strab. l. 5. cruor itaque vel virginum cęsarum, vel Annæ Perennæ, quæ Didonis soror (ut habent fabulæ) Laviniæ insidias fugiens se in Numicium fl. dedit præcipitem. seu (ut tradunt melioris fidei historici) anus Bovillis oriundæ, quæ populo per seditionem in montem digresso cibum tulerit, seque postea ex alta fenestra præcipitarit. vide Ov. 4. Fast. Macrob. 1. Saturn. c. 12. & Tiraquell. ad l. 3. Alexand.

Annæ pomiferum nemus Perennæ.
12 illic Flaminia, Salariaque
Gestator patet, essedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno,
Quem nec rumpere nauticum 13 celeusma,
Nec clamor valet 14 helciariorum;
Cum sit tamprope 15 Milvius, 16 sacrumque
Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
17 Hoc rus [seu potius domus vocanda est]
Commendat Dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas 18 Alcinoi pios penates,
*Aut * facti modo divitis 19 Molorchi.*
20 Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno 21 gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate, 22 pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
23 Dum, me judice, præferantur istis
Juli Jugera pauca Martialis.

12 Ex hac villa prospiciuntur sesseda, & currus in via Flam. & Salaria; non tamen audiuntur, aut somnum interpellant. 13 Ep. 60. l. 3. nu. 3. 14 Qui navem adverso flumine, vel qui navis anchoram, seu grave aliud pondus uno connixu, & mutuo hortatu moliuntur. 15 Pons Milvius, qui in via Flaminia ultra primum lapidem. 16 Pro Deo cultum. Virg. 8. Æneid. & epig. 3. l. 3. nu. 3. 17 Honestior, gratior, laudatior fit domus ista a domino Julio Mart. viro hospitali. 18 Regis Phæacum, qui Ulyssem enatantem benigno hospitio excepit. Hom. odyss. ζ.
19 Pauperis pastoris, qui Herculem ad leonem Nemeæum occidendum venientem hospitio excepit. * quem *modo divitem factum* appellat Poeta, quod juxta Herculis fanum splendido luxu a Domitiano extructum, Molorcho sacellum condiderat, & ipsum donariis ditatum. 20 *Epiphonema*. Ite jam avari Vectidii, quibus non sufficiunt latifundia, quæ milvus oberret. ego vel toti Tiburi, Prænesti, & Setiæ pauca hæc Martialis jugera antefero. 21 Supra ep. 62. 22 In declivitate montis sitam. 23 Malo jugerum paucorum Julii Mart. quam totius Setini agri dominus esse.

De Philæni. lxv.

OCulo Philænis semper altero plorat.
*Quo fiat istud quæritis modo? * lusca est.*

* ἀπροσδοκήτως *resp.* neque enim alterum habet.

Ad Linum. lxvi.

EGisti vitam semper, Line, 1 municipalem:
Qua nihil omnino 2 vilius esse potest.

1 Frugalem, utpote rusticam, quam degunt in municipiis, quæ oppida sunt certa lege donata civitate, munerisque parte cum pop. Romano capiunt. 2 Alii *dulcius*. al. *durius*.

3 *Idibus*

3 *Idibus, & raris togula est 4 excussa Kalendis:*
Duxit & æstates 5 synthesis una decem.
Saltus aprū, campus leporē tibi misit 6 inemptum,
Sylva gravis turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piscis:
Vina 7 rubens fudit 8 non peregrina cadus.
9 *Nec tener Argolica missus de gente minister,*
10 *Sed stetit inculti rustica turba foci.*
Villica vel duri compressa est nupta coloni,
Incaluit quoties 11 saucia 12 vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, 13 nec Sirius agris:
Nec mersa est pelago, nec fluit 14 ulla ratis.
15 *Supposita est blando nunquam tibi tessera talo:*
16 *Alea sed parca sola fuere nuces.*
17 *Dic, ubi sit decies, mater quod avara reliquit?*
Nusquam est: 18 fecisti rem, Line, difficilem.

3 Calendis, & Idibus conveniebat ad publica sacra populus togatus. in municipiis tamen rarior togæ usus, Juv. Sat. 3. vers. 171. & Plin. l. 7. ep. 8. 4 Explicata, ubi depromitur e vestiario, seu prælo. alii *sibi sumpta*. 5 Ep. 46. l. 2. n. 3. 6 Labore venationis tantum, non pretio quæsitum: *dapibus mensas onerabat inemptis*. Virg. 4. Georgic. 7 Figlinus ex argilla rubra. 8 Dominata, in agris tuis. 9 Non tibi mensæ minister magno pretio emptus ex Græcia. 10 Sed villici pueri, & vernæ. ep. 50. l. 1. n. 21. 11 Ep. 67. l. 3. n. 2. 12 Libidinis instrumentum. ep. 46. l. 6. 13 Nec æstus per dies caniculares agros, & segetes exussit. 14 Tua. 15 Non tesseris, aut aleis rem decoxisti. a talis vero tanquam a minore lusu incipiebant, mox incalescentibus lusoribus proferebantur tesseræ. 16 Sed aleæ tuæ pignora fuere nuces, de quibus vel pueri ludunt. 17 Cum itaque frugaliter vixeris vestitu, victu, ministerio, & Venere; cum nec igni, nec cœli inclementia, nec naufragio, neque alea jacturam feceris, demiror, unde ad paupertatem sis redactus. 18 Cujus ratio non facile apparet, & tamen apparet te *rem familiarem* fecisse tenuem, & decoxisse.

In Prætorem. lxvii.

P*Ratorem pauper centum sestertia Gaurus*
*Orabat * cana notus amicitia.*
1 *Dicebatque suis hæc tantum deesse trecentis,*
Ut posset domino plaudere 2 justus eques.
Prætor ait: scis me 3 Scorpo, 3 Thalloque daturum:
Atque utinam centum millia sola darem.
Ah pudet ingratæ, pudet ah 4 male divitis arcæ.
Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, 5 equo?

* *Cara* alii. ut ep. 16. l. 1. 1 Dicebatque hanc summam sibi deesse ad censum equestrem, scilicet quadringenta Sestercia, nostræ monetæ 3125. l. ut intra 14. Ordines sedens Domitiano Imp. advenienti plauderet. ep. 34. l. 6. Solere autem dari ad implendas equestres facultates testatur Plin. ep. 19. l. 1. 2 Integro censu Equest. ex lege Roscia. 3 Nobili agitatori. ep. 50., 53., & 74. l. 10. & Lipf. l. 1. ep. quæst. 5. ep. 4 Quæ usum divitiarum nescit. 5 Equis alendis ad Circum ab agitatoribus Scorpo, Thalloque. *Vel*, An homini, qui nihil aliud novit, quam equos agitare, plus dabis, quam honesto equiti? vide ep. 26. l. 5. Vel etiam statuæ equestri erigendæ? ut ep. 26. l. 5.

Ad Sextum. LXVIII.

INvitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
Ut cœnem, invitor, Sexte, an ut invideam?

Vide epig. 7. libr. 3. unde huic lux.

Ad Papilum. LXIX.

TU 1 Setina quidē semper, vel 1 Massica ponis,
Papile. 2 sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus 3 cælebs quater esse 4 lagena.
Nec puto, nec credo, Papile, 5 nec sitio.

1 Vina nobilia, e Setia, & Massico in Campania. 2 Immo veneno mista esse fama est. 3 Viduus 4. uxoribus veneno sublatis. de voce *cælebs* vide quæ ad Senec. Hippolyt. vers. 230. 4 Supra ep. 43. n. 3. 5 Nolo tamen bibere, malo enim famæ, quam experientiæ fidem habere.

De Ammiano. LXX.

NIhil Ammiano, præter 1 aridam restem
Moriens reliquit 2 ultimis pater 2 ceris.
Fieri putaret posse quis, Marcelline,
Ut Ammianus 3 mortuum patrem nollet?

1 Meram restem, qua se perdite luxuriæ filius suspenderet. 2 Ultimo testamento, vel ima cera testamenti, cum in prioribus nominasset alios hæredes. 3 Cujus morte nihil præter restim ad eum devenit, cujus mortem expectabat, & forte ne expectarat quidem. vide epig. 10. l. 3.

Ad Sophronium Rufum. LXXI.

QUæro diu totam, Sophroni Rufe, per urbem
Si qua puella neget: nulla puella negat.
Tanquam 1 fas non sit, tanquam sit turpe negare,
Tamquam non 2 liceat; nulla puella negat.
Casta igitur nulla est? casta sunt mille. quid ergo
Casta facit? 3 non dat; non tamen illa negat.

1 Natura sua. 2 Facultate aliena. 3 Mercedem. *Vel*, non ultro dat, sed rogata non negat. unde apparet verum esse illud Ovidii, *casta est, quam nemo rogavit.*

Ad Quinctum. LXXII.

EXigis, ut donem nostros tibi, Quincte, libellos.
Non habeo, sed habet 1 bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam 2 tam fatue: 3 nec ego.

1 Clarus præfatione Quintiliani. & ep. 3. l. 13. n. 2. 2 Qui emam nugas. 3 Qui donem fatuo. ep. 118. l. 1. n. 11.

¶ De

¶ De Vestino. lxxiii.

1 Gravi morbo affectus. 2 Filius Vestini, qui in consulatu præter culpam a Nerone mori jussus est. 3 Nigra, quæ mortem minentur. ep. 58. l. 6. ut contra

CUm 1 gravis extremas 2 Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas,
Ultima volventes orabat pensa sorores,
Ut traherent parva stamina 3 pulla mora.
4 Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis,
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes a luce recessit:
Seque 5 mori posthac credidit ille 5 senem.

alba, ubi vitam Parcæ protrahunt. Juve. Sat. 12. vers. 65. 4 Non vitæ desiderio moram hanc orabat, sed ut bona sua amicis divideret. 5 Morti maturum. sic ep. 53. l. 10.

De Damis. lxxiv.

1 Supra ep. 35. 2 A paradoxo. canibus, qui alias damis exitio sunt, immissis, dirimetur prælium damarum ad perniciem inter se furentium. sic ep. 49. l. 1.

1 ADspicis, imbelles tentent quā fortia damæ
Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? 2 mitte canes.

¶ De Nigrina. lxxv.

1 Tuo, idest, vitæ tuæ, quæ vel fine animæ tuę jactura plus marito profuisti, quam Evadne, & Alcestis pro, & cum suis morientes. namque

O Felix 1 animo, felix Nigrina 2 marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
2 Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
Gaudentem socio, participique viro.
Arserit 3 Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor 4 Alcestin fama sub astra ferat;
5 Tu melius: certo meruisti pignore vitæ,
6 Ut tibi esset non morte probandus amor.

---- 2 ---- Tu marito tuo, cui lege non licuit patrimonium uxoris caducum participare, e qua liberos non procreasset, liberaliter impertiisti a patre tibi relictos census. sic enim malo legere, quam *sensus*, ut vulgo. 3 Quæ se in rogum Capanei conjugis injecit. Ovid. 3. de Arte, & Papin. lib. 12. 4 Quæ conjugis Admeti mortem sua redemit. *fab. nota.* 5 Bl. *certæ*. Juv. *Certę meruisti pignora vitæ.* 6 Ut ep. 24. l. 1. & ep. 57. l. 11.

In avarum amicum. lxxvi.

Quoniam tu tibi caves, dimidiato, quod petebam (vide ep. 76. l. 1.) ego necessitati meæ consulam in posterum petendo geminum ejus summæ, qua mihi opus fuerit.

MIllia misisti mihi sex, bis sena petenti:
Ut bis sena feram, bis duodena petam.

¶ In

¶ In Zoilum invidum. lxxvii.

NUnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas veniam dabis, recede:
Caussa est quæ subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

Paupertati, quæ mihi hactenus cordi, & in votis erat, jam renuncio; mutato consilio, & voto, ditescere volo. nec alia de causa, quam ut ii, qui rebus meis modice lætis invident, lætissimas ubi viderint, invidia rumpantur, aut ad laqueum fugiant.

In Varum. lxxviii.

AD cœnam nuper Varus me forte vocavit:
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur mensa: ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego, non oculos, sed ventrem pascere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

Ejusdem argumenti vide ep. 44. l. 1. ep. 59. l. 3. & ep. 68. l. 4. *Abjudicant hoc epigram. Martiali.* Nec injuria, quod Adr. Junius, ut & quædam alia, adoptavit primus. Ἀργυρένηλιμῷ τις ἐς εἰλαπίνην με καλέσας Ἔκταγε. Anth. lib. 2. cap. 50.

In Afrum. lxxix.

COndita cum tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo;
1 *Discurris tota vagus urbe, nec ulla cathedra est,*
Cui non mane feras irrequietus, ave.
2 *Et sine te nulli fas est prodire tribuno,*
Nec caret officio consul uterque tuo.
Et 3 *sacro decies repetis Palatia clivo,*
4 *Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.*
Hæc faciant sane juvenes: deformius, Afer,
Omnino nihil est 5 *ardelione sene.*

1 Ambitiosa indagine officiosus per omnia divitum atria, quos vel in ipsis atriis, egredientes, vel in cathedris sedentes admissus salutas, discurris portans ineptum *Ave*, cui jam sexagenario, & cano dicendum potius fuerat *vale*. vide ep. 67. l. 5. 2 Ep. 99. l. 11. 3 Multoties per viam Sacram repetis Cæsaris domum. 4 Jactas ubique familiaritatem tuam cum aulicis. crepas usque Sigerium, & Parthenium Cæsaris cubicularios. 5 Vide ep. 7. l. 2.

Ad Mathonem. lxxx.

HOspes eras nostri semper, 1 *Matho, Tiburtini.*
Hoc emis, 2 *imposui, rus tibi vendo tuum.*

1 Vide epig. quod sequitur.

2 Decepi ego te, immo tu teipsum, dum mancipio tuum pretio vis esse prædium Tib. quod prius quidem gratis erat usu tuum assidui hospitis, quamdiu meum fuit possessione.

In Mathonem. lxxxi.

a Caussidicus. Juv. Sat. 1. v. 32.
2 Si nescis hanc esse insaniam, quod febricitans declamas, perdita sane, & deplorata laboras insania, cujus sensum non habes. est autem Phrenesis insania ex inflammatione cerebri orta. Celsus. 3 Semitertiana laborans. 4 Si hoc facias, quo elicias sudorem, & hinc febrim leves; habes sane, cur declames. 5 Posse in febre declamare, inquit Poeta ex persona Mathonis. 6 Resp. objectioni Poeta. cum errans, idest, incertas habens accessiones, & decessiones semitertiana exurit visc. alii leg. *erras*. 7 Non clamare, non ingemiscere. arguit autem Mathonem vel improbæ, & effrænis loquendi libidinis, vel pronuntiationis querulæ, & quasi in febre quiritantis. hoc ep. ut & 84. Janus Rutgers. abdicat Martiali.

Declamas in febre, 1 Mathon; hanc esse phrenesim,
2 Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas 3 hemitritæus.
4 Si sudare aliter non potes: est ratio.
5 Magna tamen res est: 6 errans cum viscera febris
Exurit, res est magna 7 tacere, Mathon.

De Fabulla. lxxxii.

1 Supra ep. 71.
2 Ut nolo nimis facilem, ita nec difficilem nimis. l. 1. ep. 58. & 38. supra.
3 Sic ep. 70. lib. 9. *Nam vigilare leve est, pervigilare grave.*

1 Epigramma nostrum cum Fabulla legisset,
Negare nullam quo queror puellarum,
Semel rogata, bisque, terque neglexit
Preces amantis. 2 jam, Fabulla, promitte:
3 Negare jussi, 3 pernegare non jussi.

Ad Rufum. lxxxiii.

1 Duos, tertium, & quartum hunc, infra num. 7.
2 Non rigida censura ad amussim, & perpendiculum examinet carmina hæc nugatoria.
3 Inter magis seria, & priusquam mero incaluerit. ep. 8. supra n. 8. 4 Nec tamen post ultimum, ubi nimius fervor, vel ubi friguit, deferbuitque alacritas. 5 Epig. 107. l. 1. n. 8. 6 Sed inter scyphos, cum in media cœna poscunt majora pocula. 7 Sup. num. 1. 8 Vide epig. 29. supra.

1 Hos quoq; commenda Venulejo, Rufe, libellos,
Imputet & nobis otia parva, roga.
Immemor & paullum curarum, operumq; suorum,
2 Non tetrica nugas exigat aure meas. (trientem:
Sed 3 nec post primum legat hæc, 4 summumve 5
6 Sed sua cum medius prælia Bacchus amat.
Si nimis est legisse 7 duos, tibi charta plicetur
Altera; 8 divisum sic breve fiet opus.

In Nævolum. lxxxiv.

1 *Securo nihil est te, Nævole, pejus; eodem*
Solicito nihil est, Nævole, te melius.
Securus, nullum resalutas, despicis omnes;
2 *Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.*
Solicitus, donas, dominum, regemque salutas;
Invitas. esto, Nævole, 3 solicitus.

1 Te curis vacuo, & prospere agente nihil arrogantius, & insolentius, curis presso modestior nemo, aut summissior, & quod de Caligula Passienus: *Nemo fuit servus melior, nemo dominus deterior.* 2 MS. Bodl. *Nec quisquam visus, nec tibi notus homo est.* 3 Ut sias usque modestus.

In Thaidem. lxxxv.

Non est in populo, nec urbe tota,
A se Thaida qui probet fututam:
Cum multi cupiant, rogentque multi.
*Tam casta est, rogo, Thais? immo * fellat.*

*Supra ep. 50.

In Ponticum. lxxxvi.

1 *Nos bibimus vitro, tu 2 myrrha, Pontice. quare?*
3 Prodat perspicuus ne duo vina calix.

1 Convivę tui. 2 Poculo myrrhino. 3 Ne si tu vitreis, ut nos, biberes, appareret te non idem vinum bibere, quod nos, sed generosius. ep. 49. l. 10.

¶ Ad librum de Apollinari. lxxxvii.

Si vis auribus 1 Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas 2 Apollinari.
3 *Nil exactius, eruditiusque est,*
Sed nec candidius, benigniusque.
4 *Si te pectore, si tenebit ore,*
Nec 5 ronchos metues maligniorum,
Nec 6 scombris tunicas dabis 7 molestas.
8 *Si damnaverit, ad 9 salariorum*

1 Politis, delicatis, eleganter teretibus. 2 Ep. 25. l. 7. 3 Qui ut apprime exacti est judicii, & eruditionis ad examinandum: ita miri candoris, & benigni ingenii ad approbandum. 4 Ille si te approbarit basio, & amplexu dignatus, ep. 4. l. 1. n. 9. abunde tutus eris, & extra plebeii judicii aleam, contemptumque positus. 5 Ep. 4. l. 1. n. 5. 6 Ep. 2. l. 3. n. 3. 7 Hinc conjicio non tam involutos ineptis hisce chartis pisciculos illos venales, quam in iis frixos fuisse, cum Metaphoram sumat a tunica illi molesta, pice, & bitumine illita, qua miselli ardebant damnati. ep. 25. l. 10. alii intelligunt chartas illas, quibus involuti afferebantur scombri, a coquo in ignem injectas. vide epig. 2. l. 3. n. 5. 8 Ille si improbarit, despera te placere aliis posse. 9 Puerorum salsamenta vendentium.

10 In tergo a pueris scribenda, olim | *Curras scrinia protinus licebit,*
10 *Inversa pueris arande charta.*

autem una tantum chartæ faciæ scribebatur. Juv. Satyr. 1. v. 5. vide epig. 62. lib. 8.

De Baffa. lxxxviii.

INfantem secum semper tua Baſſa, Fabulle,
Collocat, & luſus, deliciaſque vocat.
Et quod mireris magis, 1 infantaria non eſt.
Ergo quid in cauſa eſt? 2 pedere Baſſa ſolet.

1 Nec tamen ea est, quæ infantes amet. *novatum verbum.*

2 Et in infantem, quem gestabat, fabam cudere, culpam rejicere.

In Dissimulatorem. lxxxix.

NUlla remiſiſti parvo pro 1 munere dona;
Et jam Saturni 2 quinque fuere dies.
Ergo nec argenti ſex 3 ſcriptula 4 Septitiani
Miſſa nec a 5 querulo 6 mappa cliente fuit.
7 Antipolitani nec quæ de ſanguine thynni
Teſta rubet, nec quæ 8 cottana parva gerit:
9 Nec rugoſarum vimen breve Picenarum:
10 Dicere te poſſes ut meminiſſe mei.
Decipies alios verbis, vultuque benigno:
Nam mihi jam notus 11 diſſimulator eris.

1 Libro forte, vel alio munere in Saturnalibus misso. 2 Saturnalia ad quintum diem protraxit Caligula. 3 Græcis γράμματα a numero literarum, uncia enim 24. continebat scrupula. 4 Argenti, ut volunt, improbioris notæ. Alii ad *libram* referunt, de qua epig. 71. lib. 8. Alii leg. *Septiiane*, ad quem epig. ult. l. 11. 5 Ep. 50. lib. 1, n. 27. 6 Supra ep. 46. n. 10 7 Nec muria, quæ e sanguine tynni confecta mittebatur Romam ab Antipoli Asiæ, aliis *Galliæ Narbonensis* urbe. 8 Ficus parvas ex Syria l. 13. epi. 28. 9 Nec fiscella olivarum Picenarum, lib. 13. epig. 36. 10 Μνημόσυνον scilicet, & argumentum amoris. 11 Ingratus. Est enim ingratus, qui beneficium accepisse se negat, & qui dissimulat. Sen. Benef. l. 3. c. 1. vel qui dissimulas te non intelligere, quid velim. vide! epig. 16. num. 9. & epig. 26. lib. 5. num. 8.

De rusticatione. xc.

RUre morans quid agam, respondeo pauca rogatus.
Luce deos oro, famulos, poſt arva reviſo;
1 Partibus atque meis juſtos indico labores.
Inde lego, 2 Phœbumque cio, Muſamque laceſſo.
Hinc 3 oleo corpuſque frico, molliqne palaſtra

Hoc epig. longe infra Martialis ingenium videtur. Loco tamen non moveo, tot jam editionibus publici juris factum. 1 Meis famulis opus distribuo. sic Dido Virgiliana *operumque laborem Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat.*
2 Pango carmina. 3 Epig. 57. lib. 3. num. 4.

Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber,
4 Pondero, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco,
Dum parvus 5 lychnus modicum consumit olivi.
Hæc dat nocturnis 6 nox lucubrata Camœnis.

4 Omnes uno ore emendant, *Prandeo*, neque enim prandium omnino Latio exulabat. 5 Ellychnium, lucerna.
6 Nox lucubrata dat hæc carm. &c. *vel* nox dat hæc carm. lucubrata Musis nocturnis.

Ad Librum. XCI.

1 OHe jam satis est, ohe libelle,
Jam pervenimus usque ad 2 umbilicos.
3 Tu procedere adhuc, & ire quæris,
Nec summa potes in scheda teneri,
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam 4 librarius hoc & ipse dicit,
Ohe jam satis est, ohe libelle.

1 Imitatio Horatiana, Sat. 5. l. 1. & Sat. 2. l. 2.
2 Vide ep. 67. l. 1. n. 11.
3 Tu tamen o libelle vis ire ulterius, nec contentus es paginæ extremam etiam partem implere, tanquam nondum perfeceris rem, quam vel in prima paginæ parte fecisti, hoc est, satiasti lectorem, & tædio enecasti. de scheda vide Vitellium cap. 3. 4 Qui libros transcribit.

LIBER V.

Ad Cæsarem. I.

1 HOc * tibi, 2 *Palladiæ seu collibus uteris Albæ,*
Cæsar, & hinc 3 Triviam prospicis, 4 inde Thetin,
5 Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
6 Plana suburbani qua cubat unda freti,

1 Hoc, quidquid id est libri, hunc qualemcumque librum * mittimus tibi, o Cæsar.
2 Seu degis in monte Albano. Quem locum tanquam arcem elegerat, & ubi quinquatria in honorem Minervæ quotannis celebravit. lib. 4. ep. 1. n. 6.
3 Artemisium templum in nemore Dianæ Triviæ prope Aricinam. 4 Ab altera parte prospicis mare. 5 Seu degis Antii, ubi fortuna colitur sub imagine geminarum sororum. Per adulationem autem Domitiano numen majus, & oraculum certius attribuit, dictanti scilicet his tanquam minoribus Diis responsa. 6 Quam urbem mare alluit, cujus suburbia occupat mare.

7 Seu recessisti in Cajetam urbem Campaniæ ab Æneæ nutrice dictam, ut vult Virg. 7. Æn. ut alii, a καίειν,

7 Seu placet Ænea nutrix, 8 seu filia Solis,
Sive 9 salutiferis 10 candidus Anxur aquis;
** Mittimus, o rerum felix tutela, salusque,*
Sospite quo 11 gratum credimus esse Jovem.
Tu tantum accipias: ego te legisse putabo,
Et tumidus 12 Galla credulitate fruar.

quod ibi classis Trojana incensa, ut alii, a sinuosa cavitate, quam Lacones *Cajatam* dixerunt. 8 Seu versaris *Circeis*, promontorio Italiæ, a Circe filia Solis, & Perses quondam habitato. 9 Propter Pontinam, vel alias paludes, in quas pronum est Anxur ab Ufenti fluv. non parva aquarum salubritate, sic ep. 51. l. 10. n. 6. 10 *Impositum late saxis candentibus Anxur*. Hor. Sat. 5. l. 1. 11 Non immemorem Capitolii a Domitiano puero defensi. ep. 104. l. 9. vel restituti, cum iterum arsisset. Sueton. c. 5. Domit. vide ep. 59. l. 7. 12 Facili. Galli enim tunc simplices, & creduli, Strabo l. 4.

Ad Lectores. II.

1 Vide ep. 67. l. 3. n. 4. 2 Præcedentes. 3 Domitiano. 4 Domitianus. Qui se tanquam a Germania devicta ita appellari voluit.

1 MAtrona, puerique, virginesque,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimium, salesque nudi,
Lascivos lege 2 quatuor libellos;
Quintus cum 3 domino liber jocetur;
Quem 4 Germanicus 5 ore non rubenti
Coram 6 Cecropia legat puella.

5 Sine rubore. 6 Pallade, peculiari Domitiani numine, cujus filium se dici, credique voluit. Suet. Domit. cap. 4.

Ad Domitianum. III.

1 Diegis missus ad te in provinciam Rom. cis Danubium a Decebalo Dacorum rege (qui ultra Danubium) legatus

1 ACcola jam nostræ Diegis, 2 Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus, & attonitus, viso modo præside mundi,
Affatus comites dicitur esse suos:
Sors mea, quam fratris, melior, cui tam prope fas est
Cernere, tam longe quem colit ille 3 Deum.

de pace, & obsidibus tradendis, ubi te vidit, beatiorem se fratre suo (forte Decebalo) prædicabat inquiens, *Sors mea, &c.*
2 Ep. præcedente n. 4. 3 Domitianum.

In Myrtalem. IV.

1 Ut gravior lauri vis obruat vini odorem.

FOetere multo Myrtale solet vino.
Sed 1 fallat ut nos, folia devorat lauri,

Merum-

Merumque 2 cauta fronde, non aqua miscet.
3 *Hanc tu rubentem prominentibus venis*
Quoties venire, Paule, videris contra,
Dicas, licebit: Myrtale bibit laurum.

2 Qua cavet graveolentiam a vino. 3 Quoties itaque Myrtalem rubicundam, & venas inflatam conspexeris, ne imputes Baccho, sed Apollini, noli illam ebriam dicere, sed vatem numine afflatam, epota lauro: non secus, ac alii vates ἐνθουσιασμὸν procurant manducata lauro. Lycophr. Cass. δαφνηφάγων φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα.

Ad Sextum. v.

1 *Sexte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,*
Ingenio frueris qui propiore dei;
Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nosse licet;
2 *Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis,*
Qua Pedo, qua Marsus, quaque Catullus erit.
3 *Ad Capitolini * cœlestia carmina belli,*
Grande cothurnati pone Maronis opus.

1 Sexte qui es Imperatori a sacræ religionis cultu, ab ingenii studiis, & a consiliis secretioribus, Bibliothecarius Palatinus. 2 Dignare loco, repone libros meos in bibliotheca tua, vel Imperatoris, inter cæteros epigrammatarios, Catullum, Pedonem, Marsum. 3 Sed carmina illa de bello Vitelliano, ipsiusque Domitiani periculo, flagrante Capitolio, (* a te, vel ipso forte Domitiano condita, namque his vacasse eum studiis constat ex Plinii præfat. ad hist.) repone juxta Æneida sublimis Virgilii. Sueton. cap. 1. Domit.

¶ Ad Musas. vi.

Si non est grave, nec nimis molestum,
Musæ, 1 Parthenium rogate 2 vestrum:
3 *Sic te serior, & beata quondam*
Salvo Cæsare finiat senectus,
Et sis invidia favente felix,
Sic 4 Burrus cito 5 sentiat parentem,
Admittas 6 timidam, brevemque chartam
7 *Intra limina sanctioris aulæ.*
Nosti tempora tu 8 Jovis sereni,
Cum fulget placidus, 9 suoque vultu,
Quo nil supplicibus solet negare;
10 *Non est, quo metuas preces 10 iniquas,*

1 Qui Cæsari est a cubiculis. 2 Vestri cultorem, o Musæ. ep. 28. l. 8. n. 1. & ep. 1. l. 11. 3 *Precationem hanc concipit Musarum verbis.* 4 Filius tuus, de quo ep. 45. lib. 4. 5 Patris fortunas sapiat, indolis paternæ det specimen. Vide & ep. 38. l. 6. 6 Hunc verecundum, nec longum ep. libellum. 7 In palatium, vel in conclave Cæsaris. 8 Ubi placidus, & lætus est Domitianus. *Metaph.* 9 Vultus sane Domitiani venustus erat, & quo se commendari voluit. Sueton. Domit. c. 18. 10 Neque enim poeta (inquiunt Musæ) oblato libello hoc ornato quicquam impudenter, aut immodice petit.

11 Vide ep. 67. l. 1. n. 12. & ep. 2. l. 3.
12 Domitianum, Musarum cultorem, imo dominum, *Adulatorie*.

Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ 11 cedro decorata, 11 purpuraque
Nigris pagina crevit 11 umbilicis.
Nec porrexeris ista, sed teneto,
Sic, tanquam nihil offeras, agasque:
Si novi 12 dominum novem sororum,
Ultro purpureum petes libellum.

¶ Ad Volcanum. VII.

1 Ut phœnix avis illa Assyria, ubi annos M. vixerit, constructo rogo cremans sese renovare dicitur: ita Domitianus senio, & incendio deformem urbem restituit.

1 *Qualiter Assyrios renovant incendia nidos,*
2 Una 3 decem quoties secula vixit avis:
Taliter 4 exuta est veterem nova Roma senectam,
Et sumpsit 5 vultus præsidis ipsa sui.
6 Jam precor oblitus nostræ Volcane querelæ
Parce: 7 sumus Martis turba, sed & Veneris.
Parce pater: sic 8 Lemniacis lasciva 9 catenis
10 Ignoscat conjux, & 11 patienter amet.

2 Duo tamen visi aliquando, pater, & filius, Pierius Hieroglyph. l. 20. 3 De numero annorum variant authores. Lactantius Martiali astipulatur. vide Pli. l. 20. cap. 2. 4 Eutropius l. 7. & Sueton. Domit. cap. 5. 5 Epigr. præced. n. 9. 6 Noli ulterius in nos nepotes, & genus Martis, cui tu ob adulterium ejus cum Venere tua infensus es, flamma vindice furibundus grassari. Signantius ergo est, quod præferunt MSS. *notæ, Volcane, querelæ*. 7 Sumus quidem proles Martis adulteri tui, a Romulo: sed & Veneris uxoris tuæ, ab Ænea, &c. 8 Quas in Lemno fabricasti. 9 Quibus deprehensam cum Marte exposuisti ludibrio diis. 10 Tuæ illi injuriæ & suam condonet Venus. 11 Etsi deformis sis, non coacta, & observata, vel sine æmulo. Rutg. legend. censet, *sapienter amet*, ut illud *deprendi Veto te Lesbia, non futui*.

De Phaside. VIII.

1 De renovanda lege Roscia, qua nulli in 14. gradibus sedere licuit, nisi cui census equestris. Suet. c. 8. Domit.
2 *Dominum se, ac Deum* appellari instituit Domitianus. Xiphilinus, & Suetonius in Domit. cap. 13.

1 *Edictum 2 domini, deique nostri,*
Quo subsellia certiora fiunt,
Et 3 puros eques ordines recepit,
Dum laudat modo 4 Phasis in Theatro,
Phasis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido superbus ore,
5 Tandem commodius licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris,
Turba non premimur, nec inquinamur:
Hæc, & talia dum refert supinus,

3 Plebi non admistos. 4 Plebejus nescio quis, qui ex vestitu se equitem videri voluit. 5 *Verba hæc Phasidis se ex lacernis purpureis equitem glorianti*.

6 Illas purpureas, & arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.

6 Phasidem verbis, & vestibus se pro equite jactantem gradibus equestribus ejecit adveniens designator Lectius, qui illum probe noverat. l. 3. ep. 94. n. 7.

In Symmachum. IX.

1 *Languebā: sed tu comitatus protinus ad me*
2 Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus 3 Aquilone gelatæ.
4 Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.

1 Non plane ægrotabam, inclinabam tantum in morbum. 2 Venisti, o medice, comitatus multis tuis discipulis (pro more visendi illius temporis) qui singuli longo ordine venam meam tangebant, vel potius arteriam explorabant. *fels my pulse.* 3 Frigidissimæ, tanquam Borea gelatæ. 4 Et latenti in me febris causæ προηγουμένη frigidus vester contactus adjecit extrinsecus προκαταρκτικήν. ita plane accessit febris, in quam prius solum disponebar.

¶ Ad Regulum, de fama poetarum. X.

Esse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et sua quod rarus tempora lector amat?
Hi sunt invidiæ nimirum, 1 Regule, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.
2 Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram;
3 Et laudant Catuli vilia templa senes.
4 Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone;
Et sua riserunt secula Mæonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro:
5 Norat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen o nostri ne festinate libelli:
6 Si post fata venit gloria, non propero.

1 De hoc Regulo vide ep. 112. lib. 1. 2 Sic novis Domit. ambulacris, & porticibus pulcherrimis præferimus porticum Pomp. de qua ep. 9. l. 2. nu. 11 3 Et senes, laudatores temporis acti, præconesque vetustatis, Capitol. magnificentissime a Domit. instaurato præferunt tamen illud prius a Luct. Catulo perfectum, dedicatumque, quod bellis nuper Vitellianis conflagrarat. Alii leg. *Julia* templa. 4 Neglectum erat opus Maronis, dum ipse erat in vivis, prælato Ennio. Sed hoc poetice amplificat, ut de Hom. & Ovid. 5 Ovidii amica falso hoc nomine celebrata. vide Gyraldum in vita Ovid. 6 Mihi sufficiet gloria posthuma.

De Stella. XI.

Sardonychas, 1 smaragdos, adamantas, jaspidas uno
Versat in 2 articulo 3 Stella, Severe, meus.

1 Mediam hic corripit exemplo Græcorum, Nonnii in Dionys. βίβλ. ϛ. Theocr. εἰδύλ. 17. Hom. Batrach. 2 Digito. 3 Epig. 8. l. 1. n. 1.

4 Gemmeis anulis ornatur, quod elegantias, & lumina in carmine ponere sciat.

Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies: 4 inde est hac, puto, culta manus.

De eodem. XII.

1 P. Scriv. ex opt. Cod. authoritate, judicioque opt. suo, reponit *perticata*, cum prius lectum esset *pertinaci*, censetque Masthliona, & Linum fuisse θαυματοποιὸς, cujusmodi fuisse Athanatum, & Fusium meminit Plin. l. 7. c. 20. illum autem resupinum (quocirca in sec. versu legerim *supinus* loco τῦ *superbus*) contum, seu perticam stupendæ molis erectam in area frontis gestasse; hunc utroque brachio pueros multos. 2 Cum Stella uno digitulo portet 10. anulos totidem puellarum pignora, vel ora, seu effigies 10. puellarum (forte 9. Musarum, & Hiantidis suæ, atque allusum ad Pyrrhi gemmam, qua effingebatur Apollo cum 9. Musis) in unius anuli, seu plurium gemmis insculptas portet.

Quod nutantia fronte 1 perticata
Gestat pondera Masthlion superbus,
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quod pueros levat, vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
2 Uno cum digito, vel hoc, vel illo
Portet Stella meus decem puellas.

¶ In Callistratum. XIII.

1 Ingenio clarus, honore equitis, & titulo donatus, 1.2.ep.91.&92. non censu eques.
2 Digito monstror.
3 Ep.1.l.1.n.3.
4 Ingentes, quales posséderunt liberti ditissimi, Chrysoponus, Narcissus, Pallas, Callistus, &c. quos enumerat Plin. l. 36. c. 18. 5 l. 2. ep. 30. n. 3. & ep. 42. l. 4. n. 5. 6 Sunt tibi latifundia in fertili Ægypto, cujus civitas *umbram nusquam flexura Syene*. 7 Galliæ Cisalpinæ urbs lana nobilis, ep. 43. l. 2. n. 2. & l. 14. ep. 155. 8 Quod supra dixi, ego scilicet --- 9 --- Pauper doctus: tu --- 10 --- Dives indoctus.

Sum, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed 1 non obscurus, nec male notus eques.
Sed toto legor orbe frequens; & 2 dicitur, hic est.
3 Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et 4 libertinas arca 5 flagellat opes:
6 Magnaque Niliaca servit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros 7 Gallica Parma greges.
8. Hoc ego, tuque sumus: sed 9 quod sum, non potes esse;
Tu 10 quod es, e populo quilibet esse potest.

De Nannejo. XIV.

1 Proximo Orchestræ.
2 Ante Domitiani edictum' de quo supra ep. 8. n. 1. 3 Præripere equitibus.

Sedere 1 primo solitus in gradu semper,
2 Tunc cum liceret 3 occupare, Nannejus,

4 Bis

4 *Bis excitatus, terque transtulit castra,*
Et inter ipsas pene tertius sellas,
Post Cajumque, Luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
5 *Oculoque ludos spectat indecens* 5 *uno.*
Et hinc miser dejectus in 6 *viam transit,*
Subsellioque 7 *semifultus extremo,*
Et 7 *male receptus altero genu,* 8 *jactat*
Equiti sedere, 9 *Lectioque, se stare.*

4 Bis, terque excitatus a designatoribus, & coactus migrare in remotiorem locum cum sella sua, (& hoc lepide dicit *castra transferre*) quam in ipsis gradibus posuit inter duos equites Ca. & Lu. etiam inde extractus est in viam. Sellas autem inferre moris erat. 5 An quia luscus? an credo, quod alieno tantum oculo prospiceret cucullo obvolutus? 6 Interstitia in spectaculis inter ordines erant, inter cuneos, & circa balthea, quæ theatrum cingebant. 7 Semi-sedens, & semi-stans. 8 Velut ipse eques. 9 Designatori, metuens, ne & inde ejiceretur.

Ad Cæs. Domitianum. XV.

QUintus nostrorum liber est, Auguste, jocorũ,
1 *Et queritur læsus carmine nemo meo:*
Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc prosunt, quamvis venerantia multos?
2 *Non prosint; sane me tamen ista juvant.*

1 Nemo queritur se læsum esse. *Hellenis.*

2 MS. Bodl. *Quid tamen hæc prosunt? quamvis venerantia multis non prosunt; Sane me tamen ista juvant.*

Ad Lectorem. XVI.

1 SEria cum possim, quod delectantia malim
Scribere, tu causa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma:
Sed nescis, 2 *quanti stet mihi talis amor.*
Nam 3 *si falciferi defendere templa tonantis,*
Solicitisque velim 4 *vendere verba reis;*
5 *Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,*
Et fiet * *vario sordidus ære sinus.*
6 *At nunc conviva est, comessatorque libellus,*
Et tantum gratis pagina nostra placet.

1 Res graves & serii argumenti.

2 Inopia scil. & rerum indigentia, dum enim amorẽ capto ex his nugis, mercedem amitto, quam ex aliis studiis capere possem. Ita dum aliis placeo, mihi pereo. 3 Si velim patronus causas defendere in foro, ubi Saturni falcem ferentis ædes. Macrob. l. 1. c. 8. 4 Locare linguam, & *voces prostituisse foro*. ep. 63. l. 7. n. 7. 5 Mittentur mihi a clientibus, quos defendi, cadi vini Hispani, nummo æreo implebitur sinus, &c. * Scribend. *Phario* Rut. 6 Nunc tantum ad convivia admittitur, & inter compotationes lectitatur lib. meus, atque ipse ego adeo.

Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cum 7 minimum vati munus Alexis erat.
8 Belle, inquis, dixti, satis est, laudabimur usque.
9 Dissimulas? 10 facies me, puto, caussidicum.

7 Virgilio donatus a Pollione Alexis puer formosus, eclog. 2. Virg. nec tamen pro magno munere. 8 Acclamas mihi *Belle*, & laudas, quasi hoc satis sit. sed *Gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est?* vide Juv. Sat. 7. vers. 80. & Dial. Quintiliani, seu Taciti. 9 Non vis intelligere, me aliud poscere præter laudem? infra ep. 26. 10 Certe nihil largiendo coges me mutare studium, & foro servire, ubi seges ampla. ep. 77. l. 1.

In Gelliam. XVII.

Dum proavos, atavosque refers, & nomina magna;
1 Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas 2 nisi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupsisti Gellia 3 cistifero.

1 Dum sordet tibi maritus ex ordine equestri. 2 Nisi senatori, cujus insigne erat latus clavus, vestis, cui attexti clavi aurei, seu coccinei. 3 Abjectissimo Cybeles sacrificulo, qui ferebat cistulam, in qua religionis isiacæ erant arcana. Turnebus l. 3. cap. 21. & Baptist. Pii Annot. Prior. Calderinus de Judæo intelligit, cui *cophinum fœnumque supellex.*

¶ Ad Quinctianum. XVIII.

Quod tibi 1 Decebri mense, quo volant 2 mappæ,
Gracilesque 3 ligulæ, 4 cereique, 5 chartæq;
Et 6 acuta 7 senibus 6 testa cum 7 damascenis,
Præter libellos 8 vernulas nihil misi:
Fortasse avarus videar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum, & malas artes.
9 Imitantur hamos dona: namque quis nescit,
Avidum vorata decipi scarum musca?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, 10 liberalis est pauper.

1 In Saturnalib. ep. 46. l. 2. n. 1. 2 Dict. ep. nu. 10. 3 Gladioli argentei, seu spathulæ. epi. 120. l. 14. 4 Lib. 14. ep. 42. 5 Libr. 14. ep. 10. & 11. 6 Vase testaceo metæ, seu turbinis formam habente, *a Jarre, turbine conditus vuensi Prunorum globus*, Papin. 7 Prunis rugosis (ut ep. 29. l. 13.) a Damasco Syriæ urbe. 8 Domi meæ natos, vel procaces, dicaces, jocosos, æque, ac vernas. vide ep. 42. l. 1. n. 1. 9 Ep. 56. l. 4. n. 2. 10 Dona non inescat, non cauponatur. infra ep. 60.

Ad Cæs. Domitianum. XIX.

Si qua fides 1 veri, præferri, maxime Cæsar,
Temporibus possunt secula nulla tuis.

1 Imo adulationis.

Quando

Quando magis dignos licuit spectare 2 triumphos?
3 Quando Palatini plus meruere dei?
Pulchrior, & major quo sub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe 4 tanta fuit?
Est tamen hoc vitium, sed non leve, sit licet unum,
Quod colis 5 ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque sodali?
Aut quem prosequitur 6 non alienus eques?

2 In spectaculis certe, non de hostibus, nisi falsos, ut de Dacis, & Catis victoribus magis, quam victis. vide Sueton. c. 6. & Dionem.

3 Quando Palat. dii Jupiter, Juno, Minerva beneficiis suis majorem cultum, & plures meruerunt honores, quam hoc ævo? 4 Imo quando minor? cum nemini de Rep. mutire quidem liceret. 5 Donis, beneficiis, officiis. 6 Qui nobilitate, & censu eques est: non autem equo stipendia faciens, aut titulo equitis ab Imperatore honoratus.

Ad eundem. xx.

1 *Saturnalitia 2 ligulam misisse selibra,*
3 Flammatave toga scrupula tota decem,
4 *Luxuria est, 5 tumidique vocant hac munera reges.*
6 Qui crepet aureolos, forsitan unus erit.
Quatenus hi non sunt, esto tu, Cæsar, amicus.
Nulla ducis virtus 7 dulcior esse potest.
Jamdudum 8 tacito rides, Germanice, naso:
9 Utile, quod non vis, do tibi consilium.

1 Duo hæc ep. conjungit. P. Scriverius. In Saturnalibus mitti solitæ, ep. 46. l. 4. n. 1. 2 Sup. ep. 18. n. 3. 3 Aut mittere togam purpura micantem, & quasi flammantem, quæ vix stetit 10. scrupulis, sed auri; neque enim decem scrupulis argenti vestis purpurea emi poterat. vide epig. 89. l. 4. n. 3. 4 Luxuriosæ, & nimiæ largitionis videtur esse divitibus nostris. 5 Et divites patroni vocant hæc magna munera. 6 Qui donet ultra unum nummum aureolum, & qui agitati sonent. ep. 36. l. 12. n. 3. 7 Quam munificentia. 8 Subrisit me tibi hoc in rem meam consuluisse, ideoque subrides. 9. Dum suadeo tibi munificentiam, quæ mihi usui, tibi præsidio esse possit: sed tibi non placet consilium hoc impendiosum futurum. sic infra ep. 20. n. 9. Jan. Rutgers. legit, *quod nobis*.

¶ Ad Julium Martialem. xxi.

Si tecum mihi care 1 Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si disponere tempus otiosum,
Et 2 veræ pariter vacare 2 vitæ:
3 Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triste
3 Nossemus, nec 4 imagines superbas;
Sed 5 gestatio, fabula, libelli,

1 Vide ep. 64. l. 4. n. 1. 2 Ep. 16. l. 1. n. 4. & ep. 90. l. 2. n. 3. 3 Non curaremus nosse. 4 Vid. epig. 90. l. 2. n. 5. 5 Epigr. 15. l. 1. n. 2.

Campus, porticus, umbra, 6 virgo, therma 7.
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit sibi neuter heu, bonosque
7 Soles effugere, atque abire sentit:
8 Qui nobis pereunt, & imputantur.
9 Quisquam vivere cum sciat, moratur?

6 Virgo aqua, quam adduxit Agrippa via Prænestina. Pl. l. 31. c. 3. Martian. l. 6. c. 15. nost. l. 6. ep. 42. 7 Dies, quibus bene uti ad vitæ hilaritatem licuit. 8 Quod eos inutiles abire passi sumus, non aliis nobis redditis pro eis, quibus non viximus genialiter. 9 Sic ep. 16. l. 1.

De Apollonio. XXII.

Quintum pro Decimo, pro Crasso, Regule, 1 Marcum.
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrunq; suo resalutat nomine. 2 Quantum
Cura, laborque potest! scripsit, & edidicit.

1 Acutius legas *Macrum*. Nam & hinc inepti rhetoris infelicem arguit memoriam, qui *Decimum* salutaret dimidio nomine, *Quintum*, *Crassum*, contrario nomine, *Macrum*. 2 *Ironice*, & *Scoptice*.

In Paullum. XXIII.

*1 Mane domi, si te * merui, voluique videre:*
Sint mihi, Paulle, tua longius Exquiliæ,
2 Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ,
3 Qua videt antiquum rustica Flora Jovem.
4 Alta suburbani vincenda est semita clivi,
Et 5 nunquam sicco sordida saxa gradu.
Vixq; datur longas mulorum 6 vincere 7 mandras,
Quaque trahi multo marmora 8 fune vides.
Illud adhuc gravius, quod te post mille labores,
Paulle, 9 negat lasso janitor esse domi.
Exitus hic operis vani, togulaque 10 madentis:
11 Vix tanti Paullum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos
12 Rex: nisi dormieris, non potes esse meus.

* Scribendum *meui*. Volebat amicum visere, sed metuebat, ne Paulus vel domi non esset, vel negaretur esse. 1 Si tanti sit tibi officium meum, ut te videre merear, amor quidem meus is est, ut ad te ire velim, etiam si longius forent Exquiliæ, ubi tu habitas. 2 Sed ego habito ad pyrum in via Tiburtina. l. 1. ep. 118. n. 2. 3 Prope Floræ deæ rusticæ, & florum præsidis templum, atque vetus Capitolium Jovis. 4 Qua per suburram ascenditur ad montem Exquilinum. 5 Perpetuo cœnosa saxa. 6 Superare, præterire. *to passeby*. 7 Proprie caulas, stabula hic, ut apud Juv. Sat. 3. ℣. 236. series mulorum onera portantium. 8 Machinis, vel plaustris, ut Juv. Sat. 3. ℣. 255. 9 Lib. 2. epig. 5. 10 Nimbo, luto, sudore. 11 Vix suscipiendus sit labor tantus, etiamsi certum esset te domi tuæ repertum iri. 12 Aut domi mane sis, aut ego non subibo tantas itineris molestias tui salutandi gratia. Innuit autem Paulum exire & ipsum alios salutatum, ut ep. 18. l. 2. n. 1.

Ad

Ad Bassum. XXIV.

1 *Herbarum fueras indutus, Basse, colores,*
2 Jura theatralis dum siluere loci.
3 Quæ postquam placidi Censoris cura renasci
Jussit, & 4 Oceanum 5 certior audit eques,
Non nisi vel 6 cocco madida, vel 6 murice tincta
Veste nites, 7 & te sic dare verba putas.
Quadringentorum nullę sunt, Basse, lacernæ,
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

1 Lacernas virides, seu galbaneas. 2 Lex Roscia. supr. ep. 8. n. 1. & 14. 3 At postquam Domitianus Imp. assumpta censura revocavit legem Rosciam. ibid. 8. supra. 4 Designatorem theatralem. 5 Non plebi immistus, ut ante. 6 Purpurea, piscis muricis sanguine, seu flore, quem ore habet, moriensque expuit, tincta, vel cocco, *cochineale*, grano scapis aquifoliæ ilicis deraso. Plin. l. 16. cap. 8. Et veste equitem mentiri, atque designatorem fallere credis. 7 Non qui habet lacernam purpuream, habet etiam censum equestrem. ep. 67. l. 4. n. 1. hac ratione Codrus pauper forte eques. Nam & illi purpurea vestis.

De Hermete. XXV.

Hermes 1 Martia sæculi voluptas,
Hermes omnibus eruditus armis,
Hermes 2 & gladiator, & magister,
Hermes 3 turba sui, tremorque ludi,
Hermes 4, quem timet Helius, sed unum,
Hermes, 5 cui cadit Advolans, sed uni,
Hermes vincere, 6 nec ferire doctus,
Hermes 7 suppositiitius sibi ipsi,
Hermes 8 divitiæ locariorum,
Hermes 9 cura, laborque ludiarum,
Hermes 10 belligera superbus hasta,
Hermes 11 æquoreo minax tridente,
Hermes 12 casside languida timendus,

1 Ævi hujus, & Romę Martiæ deliciæ, & gloria, propter eruditionem in omni genere armorum, ut mox. 2 Et ipse gladiator, & gladiatorum magister, id est, lanista. 3 Quo armatractante tota familia gladiatorum turbatur, & timet. 4 Quem solum nobilis gladiator Helius timet. 5 A quo solo vincitur Advol. nobilis glad. 6 Premendo, & involvendo vincere sine ictu, vel adversario parcere, ubi posset ferire. 7 Pugnando non defatigatus, sed perinde, ac recens gladiatoribus novis congreditur, nec indiget, ut sibi alius sufficiatur. V. Lips. Saturnal. 8 Unde quæstum faciant, qui loca populo in spectaculis designant, locantque. 9 Quem ludiæ omnes (idest gladiatorum uxores, amicæve, vel etiam aliæ, quæ gladiatoribus favent) certatim amant. 10 Gladiatoris Samnitis more valide vibrat hastam. 11 Retiarii more movet fuscinam directam in Mirmillonem. Vide, quæ ad ѵ. 143. Satyr. 2. Juv. & Lips. Saturn. l. 2. c. 8. 12 Andabatarum more pugnat. Hi autem ex equis galea frontem, oculosque tecti pugnabant. Lips. Sat. l. 2. c. 12.

13 Ut supra n. 1. | *Hermes 13 gloria Martis universi:*
Hermes 14 omnia solus, & ter unus.

14 Colligit, quæ dixerat de Hermete, numeris 1, 4, 5, 7, 10, 11, 12, & potest allusisse ad Hermetem Trismegistum, cujus summam scientiam in Philosophia æquat hujus in arena.

¶ De Chærestrato. XXVI.

* Ep. 67. l. 4. n. 1. & ep. 8. supra.
1 Designator.
2 Verba designatoris excitantis Cherestratum ex 14. gradibus. *vel*, amici monentis, *vel*, poetæ.
3 Ecquis, *inquit Poeta*, tam honoris, & immortalis nominis amans, ut bonum virum Chærestratum liberalitate sua donatum in equitis honore servatum malit, quam majores sumptus effundere in res inanes? 4 --- Aspersiones odoratas croceas e tubis ejaculatas in Amphitheatro. ep. 3. l. Spect. n. 10. & --- 5 --- Statuas equorum, atque aurigarum, ep. 67. l. 4. n. 5. 6 Bulengerus emendat *Aereus*. Ærea scilicet Scorpi statua. *Synecd.* 7 O qui nescis usum divitiarum. 8 Epig. 89. l. 4. n. 11. & supra epig. 20. n. 8. Alii, *amici*. 9 Probe hæc, & vere a me moneri fateris, & tamen famæ hujus, & immortalitatis rationem inire non vis? supra ep. 20. n. 9.

*Quadringenta tibi non sunt, Chærestrate, surge,
1 Lectius ecce venit: 2 sta, fuge, curre, late.
3 Ecquis, io, revocat? discedentemque reducit?
Ecquis, io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis, famæq; damus, populisq; loquendum,
Qui Stygios non vult totus adire lacus.
Hoc, rogo, non melius, quam 4 rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuso permaduisse croco?
Quam 5 non sensuro dare quadringenta caballo,
6 Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
7 O frustra locuples, o 8 dissimulator amice,
9 Hæc legis, & laudas? quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXVII.

1 Ep. 57. l. 2. n. 6.
2 Secundum, vel non primum inter pauperes, quorum toga est, & sic me ultum iveris, & jocus quæsitus est a ratione numerandi per literas.

Quod alpha dixi, Codre, penulatorum.
Te nuper, 1 aliqua cum jocarer in charta;
Si forte bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit 2 beta me togatorum.

In fictum equitem. XXVIII.

1 Censum non habes equestrem.
2 Cur autem adeo delectaris sede equestri intra 14. gradus, ut opus habeas timere designatorem? supra ep. 8. & ep. 14.

Ingenium, studiumque tibi, moresque, genusq;
Sunt equitis, fateor: 1 cætera plebis habes.
2 Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sedeas viso pallidus Oceano.

¶ In Mamercum. XXIX.

Ut bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere 1 *nullis, Aule, moribus possis:*
Pietate fratres 2 *Curtios licet vincas,*
Quiete 3 *Nervas, comitate* 4 *Rufones,*
Probitate Marcos, aequitate 5 *Mauricos,*
Oratione 6 *Regulos, jocis* 7 *Paullos.*
8 *Rubiginosis cuncta dentibus rodit.*
Hominem malignum forsan esse tu credas;
Ego esse 9 *miserum credo, cui placet nemo.*

1 Vel integerrimis. 2 Alii leg. *Curios.* 3 Intelligi credo de Nerva, qui successit Domitiano: namque is, teste Xiphilino, quietus, & mitis. 4 Al. *Drusones.* 5 Junium Mauricum ab aequitate laudat Plin. Sec. 4. l. 22. epist. & l. 1. epist. 5. 6 Regulum insinuat, ad quem saepe supra. vide ep. 112. l. 1. & l. 4. epig. 16. n. 4. 7 Forte, ad quem ep. 71. l. 7. & ep. 87. l. 9. & supra epig. 23. 8 Theoninis, & lividis, idest maledicentia. 9 Sic l. 1. ep. 41. & infra epig. 61. n. 3.

Ad Gelliam. XXX.

Si quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis;
1 *Formosus septem, Marce, diebus eris.*
Si non derides, si verum, 2 *lux mea, narras,*
3 *Edisti numquam, Gellia, tu leporem.*

1 Ex opinione vulgi, cui persuasum pulchros eos in dies sequentes fore, qui leporinam edissent carnem. Plin. l. 28. c. 19. & Lamprid. in Alex. Severo. 2 Amica, & deliciae, suavium meum, φίλον, seu ἱερὸν φῶς. Hom. Il. π. γλυκερὸν φάος. Propertio frequens. 3 Tu enim nunquam formosa videris.

¶ Ad Varronem. XXXI.

2 *Varro* 1 *Sophocleo non inficiande* 2 *cothurno,*
Nec minus in 3 *Calabra suspiciende lyra:*
Differ 4 *opus, nec te facundi* 5 *scena Catulli*
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege 6 *fumoso* 7 *non aspernanda* * *Decembri*
7 *Carmina, mittuntur quae tibi mense* * *suo.*

1 Nec Memmiaeus, nec Atacinus hic Varro. 2 Epig. 20. l. 3. n. 5. 3 Mire artifex carminis lyrici Graeci, & Latini, uterque enim sermo Calabris familiaris, vel non minus cedens Horatio (qui Lucanus, an Apulus anceps, Venusinus scilicet Calabriae vicinus. Sat. 1. l. 1.) in carmine lyrico, quam Sophocli in tragico. 4 Seria tua, & severiora studia. 5 Catulli epigrammatum elegantia, & venustas, quae scenae omnis voluptatem superat. forte mimos intelligit a Catullo mimographo scriptos, de cujus Phasmate Juv. Sat. 8. ℣. 186. utriusque potest meminisse, cum addat *elegiam.* 6 Calet enim hic mensis foco, hinc fumus. 7 Mea haec. * Laeto Saturnalibus, & libertate Decembri, proinde jocis hìs meis apto.

8 Cum-

8 *Commodius nisi forte tibi, potiusque videtur,*
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

8 Nisi forte malis his Saturnalibus ludere talis, & perdere nuces, quam mea hæc legere, quæ ipsorum est ineptia, *modeste hoc de suis.*

De ludo puerorum cum juvencis. XXXII.

ADspice, quam 1 *placidis insultet turba juvencis,*
Et sua quam facilis 2 *pondera taurus amet.*
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
Currit, & 3 *in toto ventilat arma bove.*
* *At* 4 *feritas immota riget. Non esset arena*
Tutior, & possent fallere plana magis.
5 *Nec trepidant gressus, sed de discrimine palmæ*
Securus puer est, solicitumque pecus.

1 Quam intrepide in spectaculis pueri desultoria quadam arte discurrant, inambulentq; per terga boum ludibundi, & velitantes. 2 Et quam patienter submittant se percurrentibus pueris boves. 3 Tela vibrat, batuit, præludit, ab omni parte taurorum. * Al. *Ab feritas.* 4 Tauri dudum feroces stant immori, & pueris, ubi vestigia sistant, unde batuant, prębent terga sua pavimentum æque firmum, ac solidum, atque planam arenam. 5 Ne interturbent puerorum ludos, impediantve victoriam. Al. *Nec trepidant gestus.*

De Crispo. XXXIII.

QUadrantem Crispus 1 *tabulis, Faustine,* 1 *supremis*
Non dedit uxori. Cui dedit ergo? 2 *sibi.*

1 Testamenti codicillis. 2 Ventri suo. Ipse enim vivus omnia decoxerat, nec quicquam moriens habuit, quod uxori relinqueret. De Hermocrate, qui moriens se sibi hæredem testamento scripsit, vide epist. Lucilii, l. 2. Anthol. c. 50.

In Caussidicum. XXXIV.

[*CArpere caussidicus fertur mea carmina. Qui*
Nescio: si sciero, væ tibi caussidice. (*sit,*

¶ De Erotio. XXXV.

1 *HAnc tibi, Fronto Pater, genitrix Flacilla, puellam,*
Oscula commendo, deliciasque meas:
* *Pallida ne nigras horrescat Erotion umbras,*
Oraque 2 *Tartarei prodigiosa* 2 *canis.*

1 Erotion puellam sexennem immaturo extinctam fato, filiá vestram, o Fronto, & Flacilla, servi dum viveretis mei, vernulam, & delicias meas vobis commendo, ut excipiatis animulam ejus, deductamque defendatis a larvis illis, monstris, terroribusque Stygiis. * Al. *Parvula*, aliis *paulula.* 2 Cerberi trifaucis.

1 *Imple-*

3 *Impletura fuit sextę modo frigora brumæ,*
Vixisset totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat lasciva 4 *patronos,*
Et nomen 5 *blęso garriat ore meum.*
6 *Mollia nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi*
Terra gravis fueris: 7 *non fuit illa tibi.*

3 Quo minus sextum ætatis annum expleret, defuere illi sex dies. 4 Vos parentes. 5 Quod in tenellis, & infantibus gratum est. 6 Fausta, & solemnis bene precandi mortuis (quos amabant) formula, *Sit tibi terra levis*, tumulisque inscripta S. T. T. L. ut scilicet facilis pateret animæ reditio, & iter ad sepulchrum in parentalibus. Sepultos autem diris, & incantationibus urgeri a terra graviori credebant. Quibus itaque male volebant, terram gravem imprecabantur. Vide, [q]uę ad ult. vers. Hippolyti Senecæ adnotavimus. 7 Illa enim fuit parvula, nec tibi oneri. ep. 52. l. 6. n. 3.

De Euclide. XXXVI.

D*Um sibi* 1 *redire de Patrensibus fundis*
Ducenta clamat 2 *coccinatus Euclides,*
3 *Corinthioque plura de suburbano,*
4 *Longumque pulchra* 5 *stemma repetit a Leda,*
Et suscitanti 6 *Lectio reluctatur;*
7 *Equiti superbo, nobili, locupleti,*
Cecidit repente magna de sinu clavis.
Numquam, Fabulle, 8 *nequior fuit clavis.*

1 Reditum esse annuum ex fundis. Patræ autem non procul a Corintho, urbs Achajæ. 2 Supra ep. 24. n. 6. 3 Græcus enim Euclides e Corintho. 4 Jactatque se ducere genus ab equitibus Castore, & Polluce filiis Ledæ e Jove. 5 Lib. 2. ep. 90. n. 5. 6 Designatori eum ex equestri loco excitanti reluctatur. 7 *Ironice*. Huic Euclidi. 8 Quæ prodidit fortunas domini sui, ostenditque Eucliden *vel* ipsum esse servum, cui curæ aliena clavis, *vel* pauperem saltem, cui nemo famulus, qui ipse suam gestaret clavem.

Ad Faustinum. XXXVII.

L*Audatus nostro quidam, Faustine, libello*
Dissimulat, quasi nil debeat: imposuit.

Carmine meo dedi illi nominis immortalitatem, neque (dissimulante illo se nescire me hinc munus captare, ep. 89. l. 4. num. 11.) præmium accepi, adeoque spem meam falsam habuit.

¶ De Erotio puella. XXXVIII.

1 P*Uella senibus dulcior mihi* 2 *cycnis,*
3 *Agna Galesi mollior Phalantini,*

1 Erotion, de qua supr. ep. 35.
2 Qui candore sunt eximio, & morituri dulce canunt, ut placet nonnullis, licet id egeant sanioris judicii authores.
3 Agna Tarentina mollior. Tarentum alluit fl. Galesus, condidit Phalantus Lacon. ep. 43. l. 2. n. 2.

4 *Concha*

4 *Concha Lucrini delicatior stagni,*
Cui nec lapillos praeferas 5 *Erythraeos,*
Nec modo politum 6 *pecudis Indicae dentem;*
Nivesque primas, liliumque non tactum;
Quae 7 *crine vincit* 8 *Baetici gregis vellus,*
9 *Rhenique nodos,* 10 *aureamque nitellam;*
Fragravit ore quod rosarium 11 *Pasti,*
Quod 12 *Atticarum prima mella cerarum,*
Quod 13 *succinorum rapta de manu* 14 *gleba,*
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens 15 *Phoenix.*
Adhuc 16 *recenti tepet Erotion busto,*
Quam pessimorum lex avara fatorum
17 *Sexta peregit hyeme,* 18 *nec tamen tota,*
Nostros amores, gaudiumque, lususque.
Et esse tristem me meus vetat Paetus:
18 *Pectusque pulsans, pariter & comam vellens,*
19 *Deflere non te vernulae pudet mortem?*
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, superbam, nobilem, locupletem.
20 *Quid esse nostro fortius potest Paeto?*
Ducenties accepit, 21 *& tamen vivit.*

4 Non quod ostrea Lucrina gulonibus expetebantur, ut exponit Raderus, sed quia *Levior assiduo detritis aequore conchis*, ut pingui, ac rudi fistula canentem facit Polyphemum Ovid. Met. 13. unde petitas has hyperbolicas laudes majori arte adumbravit noster. 5 Lapillos pretiosos, gemmas, margaritas, &c. natas in mari Erythraeo, quod vulgo dicitur *Rubrum mare*, sed perperam, ut ostendi ad Thyesten Senecae ỳ. 370. 6 Elephantis dentem, idest ebur. 7 Crinis colore. 8 Oves Baeticae nativo colore rutilabant. l. 14. ep. 133. & l. 2. ep. 43. n. 2. 9 Germanorum, qui Rheni accolae, flavos crines, seu rufos obliquabant, & in nodum cogebant. ep. 3. l. spect. n. 11. 10 Micas pulveris auri repertas in arenis, scobem, & ramenta aurea, quibus conspersam comam illuminarunt. 11 Oppidi Lucaniae rosas bis in anno proferentis, Majo, & Septembri. ep. 31. l. 12. 12 Ep. 104. l. 13. 13 Electrum manu tritum suave olet. ep. 64. l. 3. n. 4. Diosc. l. 1. c. 93. 14 Succinum esse fossile, & in duobus locis Scythiae erui dixit Philemon. 15 Quae rara avis, &, ut quidam volunt, unica, hac tamen Erotion in genere suo rarior. 16 Recens elata est, & cremata. epigr. 35. supra. 17 Epig. 35. supra n. 3. 18 Qui afflictis lugendi mos erat, in funeribus praecipue. 19 *Verba Paeti Martiali luctus modum suadentis, suo exemplo.* 20 Resp. poeta ironice collaudans Paeti fortitudinem, imo exprobrans illi fictum dolorem, seu potius gaudium, cui e conjugis morte obtigerit dos tam ampla. 21 Regerit ironice in Paetum haec sua verba.

In Calliodorum. XXXIX.

Calliodorus habet censum (quis nescit?)
equestrem,
Sexte; sed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta 1 *secat, qui dicit* σῦκα μέριζε;
* *Uno credis equo posse sedere duos?*

1 Secat, legend. censet Ja. Rutg. l. 6. cap. 11. var. lect. Et frater ille tuus, qui hereditatem ad assem usque, & minima quaeque, ut & ficos dividi ex aequo poscit, aufert tibi medium censum. * Neque potestis ex uno censu esse duo equites, & uno sedere equo, aut uno subsellio.

Ovid.

Quid cum fratre tibi, quid cum 2 Polluce molestò?
3 Non esses Pollux si tibi, Castor eras.
* *Unus cum sitis, duo, Calliodore, sedetis.*
Surge: 4 solœcismum, Calliodore, facis.
Aut imitare 5 genus Ledæ; aut cum fratre sedere
Non potes. Alternis Calliodore sede.

2 Fratre ("ut ille Castoris) qui officit tuo honori, dimidiatus eques. 3 Elegans lusus in nominibus. Pollux enim pugil, Castor eques. frater ille tuus quasi pugil tibi reluctatur, ne possis esse eques. 4 Nec enim fas dicere, *unus sedetis*. 5 E quibus Castor immortalitatem suam cum fratre partitus est, ut alternis vicibus morerentur, & reviviscerent: ita vos per vices estote equites. Nisi alterum dicat oportere mori, & ad inferos descendere, ut superstes sit eques.

In Carinum. xl.

1 *SUpremas tibi tricies in anno*
Signanti tabulas, Carine, 2 misi
3 Hybleis madidas thymis placentas.
4 Defeci: miserere jam, Carine.
5 Signa rarius, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque, sacculumque.
6 Crœso divitior licet fuissem,
7 Iro pauperior forem, Carine,
8 Si concham toties meam comesses.

1 Sæpius mutanti tabulas testamenti, ut illicias captatores, quos captes. Luciani dial. Petron. &c. 2 Poeta se captatorem fingit, quo cautius improbas hæredipetarum artes carpat. 3 Melle opt. Hybla mons Siciliæ mellificiis clarus, thymo quippe abundat, qui apibus gratus. 4 Exhaustus sum, non suppetit, quod ultra mittam. 5 Vel noli spem nostram eludere toties mutando testamentum; vel semel morere, & præsta fidem tussi tuæ mendaci. vide epig. 56. l. 12. 6 Lydiæ illo rege ditissimo. Herodot. 1. 7 Arnæo mendico. Hom. Odyss. 17. 8 Si non mellita placenta, sed vili cibo fabarum in siliquis coctarum te pascerem, quoties signas, vel tussiendo mihi spem mortis tuæ facis.

Ad Artemidorum. xli.

PInxisti Venerem, colis, Artemidore, Minervam;
Et miraris, opus displicuisse tuum?

Austerioris Philosophiæ cliens, & severioris disciplinæ studiosus non belle, non cum gratia, & Venere aggrederis Veneris jocos, & Musas hasce leviores. quin Gratiis sacra facis o Xenocrates? vide epig. 103. l. 1.

In Didymen. xlii.

1 *SPadone cum sis eviratior 2 fluxo,*
Et 3 concubino mollior 3 Celaneo,

1 Gallum Cybeles sacerdotem credo intelligi propter Atyn in versu seq. 2 Molli. eviratis fluxæ sunt carnes. 3 Aty puero Cybele adamato, a qua offensa in furorem actus sibi testes execuit. Celenæ autem Phrygiæ, unde & Cybele, urbs, & tumulus Asiæ, juxta quem Gallus fluvius. Ov. 4. Fast.

4 Castratus Cybeles sacerdos. 5 In sacris ululatum requirit. 6 Cybeles numine suo afflantis, & sacerdotes in furorem vertentis.

Quem 4 sectus 5 ululat 6 matris enthea 4 Gallus,
Theatra 7 loqueris, & 8 gradus, & 8 edicta,
9 Trabeasque, & 9 Idus, 10 fibulasque, 11 censusque,
Et 12 pumicata pauperes manu 13 monstras.
14 Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo Didyme: 15 non licet maritorum.

7 Quasi ad te spectent illa Equestria insignia, sedes, & honores. 8 Supra epig. 8. nu. 1. 9 Equites Rom. induti vestes trabibus pannorum albis, & purpureis intertextas transvehebantur idibus Juliis. 10 Non astrigmenta illa, & custodias pudoris, de quibus ep. 81. l. 7. & apig. 215. l. 14. sed fibulas illas in nobilitatis insigne equitibus indultas, & Tribunis aureas in trabea vel chlamyde gestatas. Liv. Plut. Panciroll. & alii. 11 Equestres, l. 4. ep. 67. n. 1. 12 Pumice lævigata, quæ delicatorum erat mollities. Plin. l. 36. & l. 2. c. 11. Juv. Satyr. 6. & 8. Sidon. Apol. epist. 7. l. 1. &c. 13 Per contemptum. 14 Utrum permiserint te sedere designatores ordinum equestr. 15 Quia spado es. Maritis autem in spectaculis proprii, & honestiores loci assignati ab Augusto. Suet. c. 44. & Tacit. 3. Annal. A. Gell. l. 2. c. 15.

¶ Quod datur, non perire. XLIII.

Callidus effracta nummos fur auferet arca:
Prosternet patrios impia flamma Lares.
Debitor usuram pariter, 1 sortemque negabit:
Non reddet sterilis semina jacta seges.
Dispensatorem fallax spoliabit amica:
Mercibus extructas obruet unda rates.
2 Extra fortunam est quidquid donatur amicis,
Quas dederis, solas semper habebis opes.

1 *The Principall.*

2 Extra fortunæ aleam, nullatenus fortunæ obnoxium. M. Antonius apud Rabirium Poetam, *Hoc habeo quodcunque dedi &c.* Sen. l. 6. de Benef. c. 3. Notum & illud Alexandri interrogati, ubi suos reconderet thesauros: *Apud amicos*, inquit, Plutarch.

De Thaide, & Lecania. XLIV.

Thais habet nigros, niveos Lecania dentes;
Quæ ratio est? emptos hæc habet, illa suos.

Vide ep. 73. l. 1. n. 2. & ep. 23. l. 12. & l. 2. Antholog. c. 13. Ἠγόρασας πλοκάμοις, φῦκος, μέλι, κηρὸν, ὀδόντας, &c.

In Dentonem. XLV.

Quid factum est, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, 1 Dento, quod vocanti
[Quis credat?] quater ausus es negare.
Sed nec respicis, & fugis 2 sequentem;

1 Nomen ex re natum, dente scilicet strenuus. 2 Me sequentem, ut invitem te.

Quem 3 thermis modo quaerere, & 3 theatris,
Et 4 conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore coena,
Et major rapuit 5 canem culina
Jam te. 6 Sed cito cognitum, & relictum
Cum fastidierit popina dives,
Antiquae venies ad ossa coena.

3 Vide ep. 14. l. 2.
4 Cenationibus, cellis.
5 Coenipetam Dentonem instar canis odorantem lautiorem culinam.

6 Sed agnitus, fastiditusque divitibus redibis ad tenuem mensam meam.

In Bassam. XLVI.

1 *Dicis formosam, dicis te, Bassa, puellam,*
2 Istud, quod non est, dicere Bassa solet.

1 Negare soles, & contrarium dicere (ut Galla, ep. 25. l. 2.) hic sane praeter mentem tuam non es, quod dicis, formosa, & puella, sed anicula, & τριβὰς. Vide ep. 91. l. 1. 2 Al. *Istud, quae non est, dicere Bassa solet.*

Ad Diadumenum. XLVII.

Basia dum nolo, nisi quae luctantia carpsi,
Et placet ira mihi plus tua, quam facies;
Ut te saepe rogem, 1 caedo, Diadumene, saepe;
Consequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

1 Ita I. Gruterus, non ut alii *cedo*, hac mente, ut mihi amorem, tibi iram commoveam, verberibus saepe rem ago. Inde consequor, &c. I. Rutgers. *cedo, o Diad.*

De Philone. XLVIII.

*Nunquam se coenasse domi Philo jurat *: & hoc est:*
Non coenat, quoties nemo vocavit eum.

*Nec pejerat. Jejunat enim, quoties non alio invitatur.

De Encolpo. XLIX.

1 *Quid non cogit amor? secuit nolente capillos*
Encolpus domino, 2 nec prohibente tamen.
Permisit, flevitque Pudens. 3 Sic cessit habenis
Audaci questus de Phaethonte pater.

1 Imitatio Virgiliana, *Quid non mortalia pectora cogis, &c.*
2 Quia ex voto, propter dominum primipilarem assecutum dignitatem. Vide ep. 32. l. 1. unde huic lux. 3 Sic, idest, animo volente nolente Phoebus dedit Phaethonti currus sui moderamen.

4 Talis raptus Hylas, 5 talis deprensus Achilles
Deposuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed 6 tu nec propera, brevibus nec 7 crede 8 capillis,
9 Tardaque pro tanto munere barba veni.

4 Sic Theodamas arma adversus Herculem movens filium Hylam domi manere voluit, sed petenti puero concessit, ut una proficisceretur, atque ita ab Hercule raptus est. *Vel*, Sic Hylas Herculi offensus ob patrem occisum, amore tamen Herculis victus se illi comitem cessit. *Vel*, Sic impetrata, & extorta invito Herculi venia eundi aquatum periit Hylas a Nymphis raptus. 5 Sic Ach. ubi virgineo habitu apud Lycomedem latuit matris suasu, deprehensus ab Ulysse depositis comis ex ephebis excessit, & lætus, nolente licet matre, Trojam profectus est. 6 O barba. 7 Noli crede Eucolpum propterea grandem esse, & virum factum, quod abscideritcrines primos, quos alere solebant delicati pueri ad annum 17. 8 Detonsæ comæ in honorem domini sui. 9 Ita ep. 32. l. 1. num. 4.

Ad Labienum. I.

Vidissem modo forte cum sedentem
Solum te, Labiene, tres putavi.
1 Calva me numerus tua fefellit.
Sunt illinc tibi, sunt & hinc 2 capilli,
Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longa pilus 3 area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
4 Tunc, cum prandia misit Imperator;
Cum panariolis tribus redisti.
5 Talem Geryonem fuisse credo.
Vites, censeo, 6 porticum Philippi.
Si te viderit Hercules, 7 peristi.

1 Quæ a fronte, & utroque tempore capillata, & medio capite glabra, visa est mihi terna, vide ep. 83. l. 10. 2 Promissi forte, & cirrati, quales alunt pueri. 3 Summa calva. sic Petr. *Areaq; attritis ridet adusta pilis*. 4 Ubi ex numero calvæ tuæ pro tribus numeratus accepisti tria panaria (sive panes illi, sive corbes viminei pane referti fuerint) quæ in Saturnalitiis, vel ut refert Suetonius c. 4. in septimontiali sacro Domitianus Senatui, equitique distribuit. 5 Tricipitem, namque illum tricorporem fingunt Poetæ. 6 Porticum, & ædes Herculis, atque Musarum Martius Philippus Augusti vitricus restauravit, & in iis imaginem Herculis. 7 Ex calva te tricorporem Geryonem creditum invadet. Geryon autem ab Hesiodo τρικέφαλος dictus, ab aliis τρικάρηνος.

In Charopinum. II.

Coeno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi,
Protinus ingentes sunt inimicitiæ:
Meque petis 1 stricto medium transfigere ferro,
Si nostrum sine te scis caluisse focum.

1 Gulæ ejus iratæ rabiem amplificat Poeta,

Nec

Nec semel ergo mihi 2 furtum fecisse licebit?
Improbius nihil est hac, Charopine, gula.
Desine jam nostram, precor, observare culinam;
Atque aliquando meus det tibi verba 3 coquus.

2 Celare tuam gulam, & resupinantem nasum, qui cœnam meam usque odorat.

3 Lateat, fallat te. Al. *focus*.

Ad Rufum. LII.

HIc qui 1 libellis prægravem gerit lævam,
2 Notariorum quem premit chorus levis;
Qui 3 codicillis hinc, & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum,
Similis 4 Catoni, 5 Tullioque, 6 Brutoque,
7 Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non potest Græcum.
Si fingere me istud putas, 8 salutemus.

1 Supplicibus, accusatoriis, seu judiciariis libellis onustam, captans hinc existimationem apud populum periti caussidici, ut cui multitudo negotiorum. 2 Puerorum amanuensium, *Clerkes*, qui ejus tanquam pluribus districti negotiis dictata scribant. 3 Quibus testamentorum perfectiones, vel publicæ authoritatis mandata continentur. 4 Viro gravissimo, & maximæ authoritatis. 5 Patrono attentissimo. 6 Literis assidue affixo. percussorem Cæsaris intelligo. 7 Ita tamen inhumanus est, adeo indoctus, & insciens, ut adhibitis tormentis illi extorquere non possis *Ave Lat.* multo minus χαῖρε Græcum. 8 Specimen facturi, & periculum hominis.

In Posthumum. LIII.

QUæ mihi præstiteris, memini, semperq; tenebo.
Cur igitur taceo? Posthume, tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat; dixerat 1 ipse mihi.
Non belle quædam faciunt duo: 2 sufficit unus
Huic operi: si vis, ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Posthume, dones,
Auctoris 3 pereunt garrulitate sui.

1 Posthumus. 2 Vide Sen. de Benef. l. 2. c. 10. & 11. & l. 7. c. 22. 3 Amittunt gratiam.

¶ Ad Bassum. LIV.

1 COlchida quid scribis, quid scribis, amice, Thyesten?
2 Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?

1 Cur sumis tibi tragediarum argumenta omnia tuis carminibus negata? scilicet Medeæ per æthera volantis, Thyestæ contumacis, Niobes in saxum versæ, Andromaches Trojæ flammis superstitis. hæc fata non manent tuas chartas. quin potius sumis materiam tuis scriptis dignam? Deucaliona, aut Phaethonta, quorum hic flammis periit, ille aquis, qui exitus tuis chartis convenit. Sic Leonidas Anth. 2. Γράψας Δευκαλίωνα μενέστρατε, καὶ Φαέθοντα, &c. sic alias de suis jocatur noster. ep. 6. l. 1. & 99. l. 3. 2 Quid tibi materia est Niobe, vel Andromache? alii leg. *Nioben*, & *Andromachen*, atque subintelligunt. *Scriptio est*, ut Plau. *Quid tibi meam tactio est?* J. Gruterum secutus Scriv. *Quo tibi vel*, nec sine authoritate Cod. Palat. & al.

Materia

Materia est, mihi crede, tuis aptissima chartis,
Deucalion, vel, si non placet hic, Phaethon.

De Rhetore Apollonio. lv.

Apollonius, qui modo (ep. 22. supra)

EXtemporalis factus est meus Rhetor:
Calpurnium non scripsit, & salutavit.

scripsit, & edidicit, nomina eorum, quos erat salutaturus, nunc tantum profecit, ut unum aliquem etiam duri nominis possit salutare, nec tamen scripserit, *Iron.*

De Aquila portante Jovem. lvi.

1 Vide Alciati emblema de Aquila Jovem gestante, & ibidem Minoem.
2 Ganymede, quem in Jovis gratiam rapui.

1 *DIc mihi, quem portes, volucrum regina, tonantem.*
Nulla manu quare fulmina gestat? amat.
Quo calet igne deus? 2 *pueri. Cur mitis aperto*
Respicis ore Jovem? de 2 *Ganymede loquor*

¶ Ad Lupum. lvii.

* Ita Gruterus, cum prius esset, *diuque tentas.*
1 *Quando artibus honestis nullus in urbe locus*, &c. Juv. Sat. 3.
2 Non, *Tullium*, ut vulg. ne cespitet versus, peccantibus duabus primis syllabis. Videtur is esse, quem laudat Cic. 1. de oratore, & in Bruto, de quo Valer. Max. l. 2. c. 3. & Sueton. in Augusto c. 89. Alii leg. *Lucilium*. 3 A sterili, & inutili poetices studio illum omni ratione averte. 4 Discat citharœdi artem, discat fieri citharœdus. *Hellenism.* vide Jos. Mercerum ad ep. 19. lib. 1. Aristæneti. Nec opus erit Jani Gulielmi lima, qui l. 3. verisi. c. 19. legit. *Fac biscat*, &c. 5 Citharœdi hac tempestate in pretio. ep. 4. l. 3. n. 6. 6 Qui in choro tibia canit. 7 Epig. 8. l. 6. 8 Præter privatorum enim in ædificiis hac tempestate luxum, & Domitianus templa, & alia publica instauravit. ep. 4. l. 9.

CUi tradas, Lupe, filium magistro,
Quaris solicitus diu, * *rogasque.*
1 *Omnes grammaticosque, rhetorasque*
Devites, moneo: nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis:
Fama 2 *Tutilium sua relinquat.*
3 *Si versus facit, abdices Poetam.*
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, 4 *discat* 5 *citharœdus, aut* 6 *choraules.*
Si duri puer ingeni videtur,
7 *Praconem facias, vel* 8 *architectum.*

Ad Cinnam. lviii.

1 Sir.
2 Ironice & Scoptice. Pet. Scriv. legit *4 eum*.

CUm voco te 1 *dominū, noli tibi, Cinna, placere:*
Sape etiam 2 *servum sic resaluto meum.*

¶ Ad

¶ Ad Posthumum. lix.

1 *CRas te victurum, 2 cras dicis, Posthume, semper.*
Dic mihi, cras illud Posthume quando venit?
Quam longe cras istud? ubi est? aut unde petendũ?
Nunquid apud Parthos, Armeniosque latet?
3 *Iā cras istud habet Priami, vel Nestoris annos.*
4 *Cras istud quanti, dic mihi possit emi.*
Cras vives: 5 hodie jam vivere, Posthume, serum est.
Ille sapit, quisquis, *Posthume*, vixit heri.

1 De præsentibus fruendis ep. 16. l. 1. & ep. 90. lib. 2. Antho. c. 47. 2 Et cras hoc comperendinat juvenis ignavus, apud Pers. Sat. 5. v. 66. 3 Ita protrusisti horam, ut hora fere jam protruserit te, senem factum. 4 Cras hoc tuum, quod præteriit, non potest redimi: futurum quantuli? facili sane pretio, immo nullo, quia sponte venit, si velis uti. Sed vide Senec. ep. 12. 5 Ep. 16. lib. 1.

Ad Stellam. lx.

QUod non 1 argentum, quod non tibi 2 misimus 1 aurum,
Hoc facimus 3 causa, Stella diserte, 3 tua.
Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
Fictilibus nostris 4 exoneratus eris.

1 Vasa argentea, & aurea. 2 In Saturnalibus, ep. 46. l. 2. n. 1. 3 Ut tibi parcam, ne majora ex more remittas, ut seq. versu. vide & epig. 18. supra. 4 Liberatus onere remittendi munera, quibus respondeas, levibus, & fictilibus his meis.

¶ Ad detractorem. lxi.

ALlatres licet usque nos, & usque,
Et 1 gannitibus improbis lacessas:
2 *Certum est hanc tibi pernegare famam,*
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscunque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, 3 miser, necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Unus, vel duo, tresve, quatuorve,
4 *Pellem rodere qui velint caninam.*
5 *Nos hac a scabie tenemus ungues.*

1 Conviciis tuis, & maledictis. Gannire canum est, ut alii, vulpium. 2 Non vivet, non notum erit posteritati nomen tuum in carminibus meis vel infami nota inustum. 3 Quia invidus. ep. 41. l. 1. & supra ep. 29. n. 9. 4 Qui maledicos velint maledictis insectari. Allusum vult Erasmus ad prov. *Canis Caninam non est*. Varro l. 6 LL. vide ep. 2. l. 13. n. 5. Horat. epod. 6. 5 Ego ab hac libidine, & contagio maledicendi me contineo, scabie ejus nolo me contaminare, nolo pruritum ejus scabendo levare.

In

¶ Ad Ponticum. lxiv.

QUid sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me solicitus, Pontice, sæpe rogas.
1 *Admiror, stupeo; nihil est perfectius illis;*
2 *Ipse tuo cedit Regulus ingenio.*
Hoc sentis? inquis; faciat tibi 3 sic bene Cæsar,
Sic Capitolinus Jupiter. 4 imo tibi.

1 Respondet Martialis. 2 Sic ep. 16. l. 4. n. 4. vide ep. 13. & 112. lib. 1. 3 Ut vir bonus es, o Martialis, & candidus judex. 4 Imo tibi, o Pontice, respondet Martialis, sic faciant Domitianus, & Jupiter bene, ut ego bene sentio de tuis libellis, idest, faciant male. neque enim vere, & ex animo probavi, sed ut tuæ subservirem φιλαυτίᾳ, ut qui male sanus palpum malis, quam judicium rectum. vide epig. 70. lib. 8.

¶ Ad suos ministros. lxv.

1 *SExtantes,* Calliste, 1 duos infunde Falerni:*
Tu super 2 æstivas, Alcime, funde 2 nives.*
3 *Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,*
Lassenturque 4 rosis tempora 4 sutilibus.
Jam 5 vicina jubent nos 6 vivere 7 Mausolea:
Cum deceant, ipsos posse perire 8 deos.

1 Triens 4 cyathos, sextans duos continet cyathos, & est sexta pars sextarii. ep. 28. l. 1. n. 2. * Minister poetæ. 2 Aquam nivatam, seu gelidam e nivibus expressam, qua vina generosissima diluebant. ep. 117. l. 14. vel decoctam, & vitris demissam in nives, ut refrigeretur. Neronis inventum. Gruterus, *solve nives*. 3 Unguentis deliburi, & floribus coronati convivabantur veteres. rationem vide annotat. ad Thyesten Senecæ, v. 942. & 945. 4 Coronas e rosarum foliis consuebant. vide quæ ad v. 357. Agamem. Senec. 5 In valle Martia erat sepulchrum Augusti. *Vel*, propiora, quam illud Cariæ Mausoleum. 6 Vita uti, genialiter vivere. ep. 16. l. 1. n. 4. 7 Sepulchra Augusti, Imperatorum, atque cognatorum ab Augusto extructa ad similitudinem Mausolei Artemisiæ. ep. 1. lib. spect. n. 12. vide ep. 59. lib. 2. num. 2. 8 Imperatores, qui se pro diis haberi volebant.

Ad Cæsarem. lxvi.

1 *ASTra polumque dedit, quamvis obstante noverca,*
Alcidæ 2 Nemeæ terror, & Arcas aper,
3 *Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ,*
Et 4 gravis in Siculo pulvere fusus Eryx,
Sylvarumque tremor, tacita qui fraude solebat
Ducere 5 nec rectas Cacus in antra boves.

1 Cœlo donavere Herculem gesta sua, etiam in gratiis Junonis. 2 Leo in sylva Nemeæa interfectus ab Hercule, ep. 27. lib. spect. n. 3. 3 Et Antæi Libyci insolentia in provocandis ad palæstram hospitibus, ab Hercule castigata morte. de ceromate vide ep. 57. lib. 3. num. 4. 4 Veneris filius ab Hercule cæstuum certamine devictus. Virg. 5. Æneid. 5 Aversas per caudam tractas. Vig. 8. Æneid.

6 Matutinum spectaculum, quo bestiarii cum bestiis depugnabant: post meridiem qui superarant, inter se. 7 Interficit. *Metaph.* ab antiquo collocandi cadaverum more.

Ista tua, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
Dat majora 6 novus prælia mane 6 dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monstro?
Quot tua Manalios 7 collocat hasta sues?
Reddatur si pugna triplex 8 pastoris Iberi,
Est tibi, 9 qui possit vincere Geryonem.
Sæpe licet Graja 10 numeretur bellua Lernæ,
11 Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cælum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ cito Di, sed tibi 12 sero dabunt.

8 Geryonis tricorporis, Hispanorum regis. vide Mythologos. 9 Carpophorus, seu quis alius. lib. spect. ep. 27. 10 Hydra, numerosum (repullulantibus, quæ excidebantur, capitibus) malum. epig. 27. lib. spect. 11 Non tamen conferenda est cum Crocodilis Niligenis, qui in theatro interfecti sunt. 12 Ut diu præesse, & prodesse Reipub. possis. sic epig. 39. lib. 8.

In Pontilianum. lxvii.

Cum adeo sis inhumanus, ut nec

SÆpe salutatus, nunquam prior ipse salutas:
Sic erit aeternum, Pontiliane, vale.

salutes, nec resalutes (ut ep. 51. supra) quoniam tibi non placet *salve* illud, vel *Ave*, in congressu solemne: tibi inhumano, & quasi mortuo dicemus, usque *Vale*, vel *æternum vale*, qui mos veteribus fuit salutandi mortuos (Virg. Æneid. 11. *Salve mi maxime Palla, Æternumque vale*.) qui resalutare non poterant. vide epig. 8. lib. 9. & Luc. ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος.

De hirundine. lxviii.

1 Cum hirundines, appetente jam hyeme, a nobis advolarent Africam (teste Plinio) unde vere nos visunt.

1 HIbernos peterent solito cum more recessus
2 Atthides, 3 in nidis una remansit avis.
Deprendere 4 nefas ad tempora verna reversa,
Et profugam volucres diripuere sua.
5 Sero dedit pœnas: discerpi noxia mater
Debuerat, sed tunc, cum laceravit Itym.

2 Hirundines, a Progne Pandionis Atticæ regis filia in hirundinem conversa. 3 Hoc forte sub tegulis, ubi scalis habitavit tribus, in contubernalibus suis hirundinibus animadverterat Martialis. 4 Mansisse, contra morem, & naturam hanc hirundinem deprehendere cæteræ vere reversæ. 5 Alludit ad fab. Prognes, quam dicit tum discerpendam fuisse, ubi ipsa suum filium Itym discerpebat, simulque ludit in verbis, *discerpi*, & *lacerare*, vide fab. 6. Metam. Ovid. & apud Mythologos.

Ad Lesbiam. lxiv.

1 *A Rctoa de gente comam tibi, Lesbia, misi,*
2 Ut scires, quanto sit tua flava magis.

1 E Germania, quæ ad Arctum. Germani autem flava cæsarie spectabiles. 2 Ut videas, quam impudenter fucum facias meretricium, cui placet caliendrum, seu coma empta, & factitia, quæ vel Germanos flavo colore superet. Matronæ autem nigra, lupæ flava gaudebant coma. Videtur hujus ep. argumentum desumptum ex Ovid. l. 1. Amor. eleg. 14. *Nunc tibi captivos mittit Germania crines*, &c.

In M. Antonium. lxx.

A Ntoni 1 Phario 2 nil objecture 1 Phtino,
Et 3 levius tabula quam Cicerone nocens,
Quid gladium demens 4 Romana stringis in ora?
Hoc admisisset 5 nec Catilina nefas.
6 Impius infando miles corrumpitur auro,
Et 7 tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia 8 linguæ?
9 Incipient omnes pro Cicerone loqui.

1 Vide ep. 65. l. 3. unde huic fax. 2 Nihil habes, quod illi exprobres. 3 Minus tota proscriptorum tabula nocens, quam uno Cicerone. 4 In Ciceronis os. *Quod tibi Roma caput, cum loquereris, erat.* ep. 65. l. 3. n. 6. 5 Si revixisset, cui tamen major odii caussa Ciceronis, quam tibi. 6 Popilius Lenas percussor Ciceronis, qui illum capitis reum defenderat. 7 250000. drachmis Atticis. Appian. lib. 4. 8 Ciceronis, qui te Philippicis exagitavit. 9 Omnes jam in crudele hoc tuum facinus invehentur. sic ep. 82. lib. 2.

De Syrisco. lxxi.

1 I Nfusum sibi nuper a patrono
2 Plenum, Maxime, centies Syriscus
In 3 sellariolis vagus popinis
Circa balnea 4 quatuor 5 peregit.
O quanta est gula, centies 6 comesse!
7 Quanto major adhuc, nec accubare!

1 Donatum. 2 Justum, integrum centies. epig. 37. l. 4. n. 4. 3 Ganeis, & tabernis, ubi non honeste accumbebant, sed ventri indulgebant sedentes. de Sellariis item vide quæ Torrentius ad 43. cap. Suet. Tib. 4 Neronis, Grilli, Titi, Agrippæ. 5 Consumpsit, decoxit. 6 Comessationibus absumpsisse. 7 Atqui id non justis conviviis, & cœnis, sed jentaculis, prandiolis, repotiis, &c. in quibus non accubuit.

Ad Faustinum. lxxii.

H Umida qua gelidas summittit 1 Trebula valles,
Et viridis 2 Cancri mensibus alget ager;

1 Oppidum, seu vicus in Sabin. 2 Julio mense, quo Cancer solem accendit, & Augusto, quo Leonis fervent pectora, ep. 57. lib. 4. n. 5. 6. 7.

3 Villa Austro exposita, venti in Æoli ditione esse perhibentur. Notus autem

** Rura Cleonæo numquam temerata leone,*
Et 3 domus Æolio semper amica Noto,
4 Te, Faustine, vocant: 4 longas his exige messes
Collibus; 5 hibernum jam tibi Tibur erit.

propriæ ab Æolia Italiam adflat. * Rura Trebalæ te invitant. 4 Æstatem longam, dies æstivos longos. 5 Tibur frigidissimum habitum, si Trebulæ conferatur, videbitur hyeme fervere. epig. 57. 60. & 62. l. 4.

¶ De origine Bacchi. lxxiii.

Qui in monstroso Bacchi διμήτορος,

QUi potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelem dicere, Rufe, patrem.

καὶ διθύρυ, Jovis scilicet femore perfecti, & renati partu, monstroso ludit ingenio Jovem Bacchi matrem vocans, cur non æque ἀτοπῶς & Semelem appellat patrem Bacchi? verum non tam rationem, & analogiam hic vel ignoravit, vel non examinavit Martialis, quam jocum affectavit. vide Mureti var. lect. 19. c. 1.

Ad Theodorum. lxxiv.

Vide lib. 7. epig. 2. quod huic consonat.

NOn donem tibi cur meos libellos,
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna caussa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

¶ De Pompejo, & filiis. lxxv.

1 Cneus Pompeii Magni filius interiit in Europa victus a Cæsare ad Mundam in

1 POmpejos juvenes Asia, atque Europa, 2 sed ipsum
Terra tegit Libyes; 3 si tamen ulla tegit,
Quid mirum 4 toto si spargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

Hispania: Sextus periit a militibus Antonianis interceptus Mileti in Asia. 2 Pompeius Magnus occisus, ut ep. 65. l. 3. n. 1. in Africa ad Pelusium Nili ostium sepultus est. Strabo lib. 16. in monte Cassio sepultum refert. 3 Neque enim constat, an sepultus fuerit. *Jacet ingens litore truncus*, dixit Virg. de Priamo, sed respexit Pompeium, 2. Ænei. & illud, *Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at Cato parvo, Pompeius nullo. Quis putat esse deos?* 4 Per tres orbis partes, quæ tum notæ, nondum inventa America, de his autem 3. partibus Pompeius triumpharat. *Et quasi non posset tellus tot ferre sepulchra, Divisit cineres.* Petronius antea, de Crasso, Pompeio, Jul. Cæsare.

Ad Quinctum. lxxvi.

* Quæ lege, & jure nupsit. sed ludit

*QUæ * legis caussa nupsit tibi Lælia, Quincte,*
*Uxorem potes hanc dicere * legitimam?*

Poeta cum a notatione *legis*, & *legitimæ*, tum ab homonymia ꝑ *legitimam*, q. d. adultera Lælia nupsit Quincto mœcho: idque metu legis Juliæ in adulteros latæ, & a Domitiano revocatæ. vide ep. 7. l. 6. lege & 88, Ausonii.

Ad

Ad Cinnam. lxxvii.

1 *PRofecit poto Mithridates sæpe veneno,*
Toxica ne possent sæva nocere sibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam male semper,
Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

1 Vide Plin. nat. hist. l. 25. c. 2. & A. Gel. lib. 17. c. 16.

Ad Marullum. lxxviii.

NArratur belle quidam dixisse, Marulle,
Qui te 1 ferre oleum dixit in 2 auriculam.

1 Assentationem, & blanditias potentiorum auribus instillare. vide adag. *ferre ore oleum*.
2 Al. *auricula*, idest, te esse aure supina, qui alios audire averseris. inverso adagio, *oleum ore gestare*, quod de eo dicitur, qui loqui cavet. vide epig. 42. l. 6.

Ad Turanium. lxxix.

1 *SI tristi domicœnio laboras,*
Turani; potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, 2 si soles προπίνειν,
3 Viles Cappadocæ, 4 gravesque porri,
Divisis 5 cybium latebit ovis,
Ponetur digitis tenendus 6 unctis
Nigra cauliculus virens patella,
Algentem modo qui reliquit hortum,
Et 7 pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum 8 rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
9 Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et 10 nomen pyra quæ ferunt Syrorum;
Et quas 11 docta Neapolis creavit,
*Lento castaneæ vapore * tostæ.*

1 Ne tristis, & solus domi cœnes, poteris apud me cœnare frugali, & parabili mensa contentus. ad ejusmodi cœnam invitat Persicum Juvenalis, Sat. 11. & Septitium Plin. epist. 15. l. 1.
2 Apponentur tibi in libationem, promulsidem, antecœnium, gustationem, seu gustum, de quo lib. 10. ep. 31. n. 14. lib. 11. ep. 52. n 2. & ep. 53. n. 11. 3 Lactucæ Cappadocæ. lib. 13. ep. 14.
4 Stomacho, capiti, oculis. 5 Piscis e pelamidum genere concisi frusta, ovis ruptis frixa, & tecta. Plin. lib. 32. c. 11. & Athenæus l. 3. c. 52. 6 Propter oleum cauliculis superfundi solitum. Lips. 5. epist. quæst. 1. lib. Gruterus retinet *ustis* propter ἀντίθεσιν τοῦ *Algentis horti*, quod seq. 7 Pulti ex alicæ farina impositus botellus, qui conficiebatur ex ovi vitellis coctis, nucleis pineis concisis, cæpa, porro, thure, pipere, liquamine, & vino, quibus intestinum farciebatur, *a pudding or salsage*. Apic. l. 2. c. 5. erat & χορδὴ αἱματιάτις. Athenæus l. 3. c. 36.
8 Fumoso, vel rancidulo. 9 Maturæ, vel duracinæ. epig. 44. lib. 1. 10 Pyra Syra, ex Syria allata. 11 Studiis literarum, & gymnasiis celebris. Neapolitanæ autem castaneæ laudatæ. * MS. Bodl. *coctæ*.

12 Vinum tu facies bonum bibendo.
13 Post hac omnia forte si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas tulere rami,
Et 14 fervens cicer, & 15 tepens lupinus.
Parva est cœnula, [quis potest negare?]
16 Sed finges nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus 16 tuo recumbes;
17 Nec crassum dominus leget volumen,
Nec de 18 Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt sine fine prurientes
Lascivos docili tremore lumbos:
Sed, quod non grave sit, nec infacetum,
19 Parvi tibia condyli sonabit.
Hac est cœnula: 20 Claudiam sequeris,
Quam nobis cupis esse te priorem.

12 Vinum qualecunque sapiet tibi non ante sitim bibenti. ita Socrati ποτοῦ πᾶν ἡδὺ ἦν, διὰ τὸ μὴ πίνειν, εἰ μὴ διψῴη. Xenoph. Apomnem. α. *Vel*, liberalius bibendo videberis approbare vinum meum qualecunque. 13 Quod si vinum tibi moverit appetitum novum, naturali calore accenso, vel etiam vomitum. hoc autem ante, vel in cœna factitabant veteres ad purgandum stomachum, & provocandum appetitum. Juv. 6. verf. 428. Athen. l. 15. c. 1. & Sen. Epist. 95. *Vomunt, ut edant, edunt, ut vomant.* Mox, *Et vinum omne vomitu remetiuntur.* 14 Ab igne coctum, *vel*, naturæ fervidæ. comburit enim, urinam movet, &c. Athenæus, l. 2. c. 14. 15 Aqua maceratus tepenti. 16 Sed cœnæ tenuitatem compensabit libertas, & synceritas, ubi non erit opus simulatione, & dissimulatione, ut in mensis divitum. 17 Non ficto, non ad alterius gratiam composito. 18 Ep. 53. lib. 11. num. 19. Οὐ μελοποιός ἐρεῖ κατηχεῖ ῥυθμος. Antholog. l. 2. c. 47. 19 Vide ep. 42. l. 2. n. 11. & Juv. Sat. 11. vers. 102. 20 Parvi foraminis tibia instar condyli, qui pars est digiti eminens in commissura pugni. 21 Aderit & Claudia deliciæ tuæ, quam scio te libenter secuturum, imo cupies te priorem nobis esse propter eam, quam vel nobis magis adesse velis. *Et nisi cœna prior, potiorque puella, &c.* Horat. epist. 5. l. 1.

In Zoilum. lxxx.

UNdecies una surrexti, Zoile, cœna,
Et mutata tibi 1 est synthesis undecies,
Sudor inhæreret madida ne veste retentus.
Et 2 laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoile, cœno?
3 Frigus enim magnum synthesis una facit.

a Vestis cœnatoria, vide epi. 45. l. 2. n. 3. 2 Ex sudore porosam. 3 Quia mihi non ea vestium copia, quæ tibi, qui sudare te fingis, ut syntheses ostentes. sic epig. 16. l. 2. num. 7.

Ad Severum. lxxxi.

NOn totam mihi, si vacabis, horam,
Dones, & licet 1 imputes Severe,

1 Me tibi debitorem ejus facias.

Dum

Dum nostras legis, 2 exigisque nugas.
3 Durum est perdere ferias; 4 rogamus,
Jacturam patiaris hanc, ferasque.
Quod si legeris ipse cum diserto
[*Sed nunquid sumus 5 improbi?*] *6 Secundo,*
7 Plus multo tibi debiturus hic est,
Quam debet domino suo libellus.
Nam securus erit, 8 nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit,
Quem censoria cum meo Severo
Docti 9 lima momorderit Secundi.

2 Ad examen judicii castigas. 3 *Objectio ex persona Severi,* Non est æquum me ocia mea perdere nugis tuis impensa. 4 *Respon. Poeta.* 5 Qui tibi adjungimus comitem æque gravibus, ac tu, districtum negotiis. 9 Libertus hic Lucensis ille, de quo l. 1. ep. 2. n. 5. aut Plinius Junior, qui nostro amicus (ut testatur ipse Plin. ep. ult. lib. 3.) qui & Secundus cognominatus est, disertumque eum vocat Martialis, ep. 19. l. 10. 7 Plus tibi castigatori, quam mihi authori. 8 Effugiet mortem, non interibit, ad inferos, ubi saxum ingens volvit Sisyphus, damnatus. sic ep. 2. l. 10. 9 Castigatio, expolitio, Metaphor. a fabris.

Ad Æmilianum. lxxxii.

Semper eris pauper, si pauper es, Æmiliane.
Dantur opes 1 nulli nunc, nisi divitibus.

1 Al. *nullis*,

In Gaurum. lxxxiii.

1 *Quid 2 promittebas mihi millia, Gaure, ducenta,*
Si 2 dare non poteras millia, Gaure, decem?
3 *An potes, & non vis? rogo, non est turpius istud?*
I, tibi disperdas, Gaure: 4 pusillus homo es.

1 In denegando aliquis pudor est paulo post, ubi tempus est promissa jam perfici. Charinus apud Terent. 2 Mutuo, fœnore, vel gratis. 3 Quæ noluisti mihi dare, ea tibi habeas, male iis utaris, quæ nec bene tibi vertant. Ita emendavit Scriverius de consilio Scaligeri, cum antea legeretur *disperea*s. 4 Μικρόλογος, parvi animi. *a base fellovv*.

Ad Dindymum. lxxxiv.

* *Insequeris, fugios; fugis, insequor: hæc mihi mens [est;*
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

* Disparia nobis studia, voluntates diversæ. Sic epig. 47. l. 12. vide & epig. 47. supra.

Ad Gallam. lxxxv.

Jam tristis 1 nucibus puer relictis
Clamoso revocatur a Magistro:

1 Pueris nucum lusus indultus fuit in Saturnalibus, viris alea: finitis vero Saturnalibus, revocabantur in scholam pueri a magistris. *Plin. epist. 7. l. 8.* Alea viris inhibita, cujus animadvertendæ cura ad Ædiles spectabat.

Et blando male 2 proditus 3 fritillo
4 Arcana modo raptus e popina,
Aedilem 5 rogat 6 udus aleator.
7 Saturnalia transiere tota,
Nec munuscula parva, nec minora
Misisti mihi, Galla, quae solebas.
8 Sane sic abeat meus December.
Scis certe puto vestra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

2 A rotati, concussique fritilli sono proditus Aedili ganeas perquirenti. 3 Ep. 14. l. 4. n. 9. 4 Palam ludere post Saturnalia nefas erat. 5 Ut sibi parcat, nec in jus trahat. 6 Vino madens. 7 Ep. 89. l. 4. n. 2. 8 Nihil mihi misisti nostris Saturnalibus Decembr. nihil tibi mittam Calendis Martiis, quae vobis tanquam Saturnalia sunt, & in quibus celebratus erat natalis Veneris, missaque mulieribus munera a maritis, & amatoribus, vide tit. Apophoreton, lib. 14.

LIBER VI.

Ad Julium Martialem. I.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care 1 Martialis:
Quem 2 si terseris aure diligenti,
Audebit, minus anxius, tremensque,
3 Magnas Caesaris in manus venire.

1 Ad quem, lib. 5. ep. 21. 2 Si acri digiti, auris, judicii censura castigaris. 3 Caesareas. sic epigram. 8. lib. 4. nu. 10.

Adulatorium. II.

1 LUsus erat sacrae connubia fallere tedae:
Lusus & immeritos 2 execuisse mares.
Utraque tu 3 prohibes, Caesar, populisque futuris
Succurris, nasci quos 4 sine fraude jubes.
Nec spado jā, nec mœchus erit, te preside, quisquā:
At prius [o mores] 5 & spado mœchus erat.

1 Pro ludo habebantur adulteria. 2 Castrare. 3 Edictis. Suet. Dom. c. 7. Xiphilin. Dom. Dio. Amm. Marcellin. l. 18. Papin. 4. Sylv. 4 Legitime, non ex adulterio. 5 *Eleganter utrumque conjungit Poeta*, vide Juv. Sat. 1. vers. 22. & Satyr. 6. vers. 367. & ep. 67. l. 6. unde huic lux.

* De

* De filio Domitiani. III.

1 *Nascere Dardanio promissum nomen Julo,*
2 Vera deum soboles: nascere magne puer.
Cui pater aeternas post secula tradat 3 habenas,
4 Quique regas orbem cum seniore senex.
5 Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam 6 Phryxi Julia nebit ovem.

* Ex Domitia uxore, cujus meminit Suet. cap. 3. Neque enim placet hoc de conceptu Juliae, quem ipse pater, & patruus abortivum esse voluit, intelligi, ut vult Calderinus. 1 Imitatio Virgiliana. *Julius a magno demissum nomen Julo*. 1. Æneid. & ---- 2 --- *Chara deum soboles*, &c. haec autem *vera*, Domitiani scilicet Dei, ac Domini. ep. 8. l. 5. n. 2. 3 Imperium Romanum. 4 Imit. Ovid. *Sospite sic te sit natus quoque sospes: & olim imperium regat hoc cum seniore senex*. 2. Trist. ℣. 165. 5 Parcae Deae dabunt patrueli tuae Juliae filie Titi partes suas; atque Julia pro amore suo tibi nebit pollice niveo (qui longaevitatem figurat) fila aurea, quae summam portendunt felicitatem. namque ex disciplina Hetruscorum aries insolito colore indutus regi, vel Imperatori omnium rerum largitionem portendebat. vide quae ad ℣. 228. Thyest. Senecae. 6 Vellus aureum, quale erat arietis illius, quo Phryxus vectus e Boeotia in Colchos transfretavit.

Adulatorium. IV.

1 *Censor maxime, 2 principumque princeps,*
Cum tot jam tibi debeat 3 triumphos,
4 Tot nascentia templa, tot renata,
5 Tot spectacula, 6 tot deos, tot urbes,
Plus debet tibi Roma, quod 7 pudica est.

1 Censuram sibi assumpsit maximam. Suet. cap. 8. perpetuam. Dio. 2 Imperator. 3 Ex Dacis sc. Cattis, & Sarmatis. ep. 2. l. 2. n. 3. & ep. 10. l. 5. n. 2. 4 Suet. c. 5. Eutrop. l. 7. Cassiod. Cron. 5. Suet. c. 4. vide ep. 10. l. 5. n. 2. 6 Novos Deos, sesipsum, patrem, fratrem, & Julium, cum antiquis Jove custode, Hercule, Fortuna reduce, Jano, &c. Xiphilin. & Sueton. vide ep. 10. l. 5. n. 3. 7 Vide quae ad ep. 2. supra.

Ad Caecilianum. V.

Rustica mercatus multis sum praedia nummis,
Mutua des centum, Caeciliane, rogo.
Nil mihi respondes? 1 tacitum te dicere credo:
Non reddes. 2 ideo, Caeciliane, rogo.

1 Tacendo videris dicere me non redditurum. 2 Ut non reddam, rogo gratis, & dono, non mutuo.

Ad Lupercum. VI.

Scoptice excusat Paullam, quod amet quatuor comedos, inquiens eam non facere præter legem dramatis. quamvis enim in scena plures tribus simul loqui non conveniat, inducitur tamen sæpe persona quarta, quæ vel muta est, vel loqui non laborat, idest parce loquitur. Sed mentem Poetæ petat, qui volet, ex epig. 33. l. 9. n. 1.

Comedi tres sunt: sed amat tua Paulla, Luperce,
Quatuor: & κωφὸν Paulla πρόσωπον amat.

De Thelesina. VII.

1 Julia lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrare domos jussa Pudicitia est,
2 Aut minus, aut certe non plus tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, 3 non nubit: adultera lege est.
Offendor 4 mœcha simpliciore minus.

1 Ex quo tempore Domitianus revocavit legem Juliam a C. Julio Cæsare Octaviano contra adulteros latam. vide Suet. Domit. 7. & c. 8. & supra ep. 2. & 4. primum hoc distichon in ed. Scriveriana desideratur, consilione suo, an incuria Typographica? hoc videtur ex lemmate, ubi Faustini mentio. 2 Intra mensem, vel 30. dies Thelesina nupsit decies. 3 Fraudem facit legi, conjugii nomine prætexit adulterium, vim legis eludit, neque jam uxor est, sed adultera legitima. ep. 76. l. 5. vide & 22. ep. infra. 4 Quæ simpliciter mœcha est, neque legem, ipsasque nuptias adulterat. ep. 58. l. 1. & ep. 142. l. 1.

Ad Severum. VIII.

Ratores duo, quatuor tribuni,
Septem caussidici, decem Poetæ,
Cujusdam modo nuptias petebant
A quodam sene: non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
1 Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

1 Imo sapienter fecit, pro more hodierno locandi filias: qui tenuioris conditionis hominibus prælatum elegit generum artis pecuniosæ. ep. 57. l. 5. Al. *Dic nunquid fatue, Severe, fecis?*

Ad Lævinum. IX.

In Pompejano 1 dormis, Lævine, theatro,
Et quereris, si 2 te suscitat Oceanus?

1 Vel simulas somnum, ne ejiciaris a designatore Oceano. 2 Ludit in ambiguitate ꝟ *suscitat*, quod significat, excitare e somno, & ex equestribus sedibus. ep. 94. l. 3. n. 7. & ep. 8. l. 5.

Petit

Petit latenter a Domitiano pecuniam. X.

PAuca Jovem nuper cum millia forte rogarem,
1 Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
2 Templa quidem dedit ille Jovi, sed millia nobis
Nulla dedit: 3 pudeat pauca rogasse Jovem.
4 At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira,
Quam placido nostras legerat ore preces!
Talis supplicibus tribuit diademata 5 Dacis:
Et 6 Capitolinas itque, reditque vias.
Dic precor, o nostri dic 7 conscia virgo tonantis,
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
8 Sic ego: sic breviter 9 posita mihi Gorgone Pallas
10 Qua nondum data sunt stulte, negata putas?

1 Domitianus. 2 Suet. Dom. c. 5. vide & ep. 1. l. 5. n. 11. 3 Al. *Pudet heu, pauca.* 4 Carmen tamen, vel libellum supplicem legit vultu non minus sereno, quam quo jn-ra victis dat, quam quo triumphat.

5 Ep. 3. l. 5. 6 Capitolium ascendit triumphans per viam sacram. 7 O Pallas, familiare Domitiani numen, quam eximie colit, & cujus filium se esse vult. ep. 1. l. 4. n. 6. 8 Sic ego quærebam, inquit Martialis, sic autem Pallas respondit. 9 Personam scilicet induta mitem. ita Silius, *Jam bellica Virgo Ægide deposita, &c.* vel alludit ad statuam Palladis in Capitolio positam sine ægide, ut quam Domitianus habet. ep. 179. l. 14. 10 Expecta modo, dabit, neque enim negavit, quia non statim dedit.

¶ In Marcum. XI.

1 QUod non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
2 Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti,
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu 3 Lucrina voras: me pascit 4 aquosa 4 Peloris;
5 Non minus ingenua est & mihi, Marce, gula.
Te 6 Cadmea Tyros, me 7 pinguis Gallia vestit.
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladem, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non fit verbis, Marce: 8 ut ameris, ama.

1 Quod nullum hodie reperiatur amicorum par, non est mirum, cum nulla inter eos, qui amici esse volunt, inveniatur conditionum paritas, rerum communio, aut studiorum similitudo. Orestis cum Pylade amicitia vel pueris audita. 2 Vide ep. 43. l. 2. & ep. 59. l. 3. E Codd. Pet. Scr. reponit, *rhombus*. Alii habent *pavus*. 3 Ostrea Lucrina, quæ in laude erant, & pretio. 4 Flaccida concha, & sine callo, a Peloro Siciliæ promontorio dicta. 5 Non mihi minus exacta est tenuis saporum ratio, nec minus deliciarum cupido, quam tibi. 6 Ep. 43. l. 2. n. 7. 7 Sagum Gallicum crassioris villi. vide ep. 19. l. 4. n. 1. & Juv. Sat. 9. Vſ. 30. 8 *Ego tibi demonstrabo*, inquit Hecaton, referente Seneca epist. 9. *amatorium sine medicamento, sine herba, sine ullius veneficæ carmine; Si vis amari, ama.*

De Fabulla. XII.

1 Mentali quidem restrictione ambigul

JUrat capillos esse, quos emit, 1 suos
Fabulla: numquid, Paulle, pejerat? 2 nego.

suos, at emptitios scilicet, non nativos. sic ep. 20. l. 2. & ep. 30. l. 1. 2 Supplet e duobus cod. Scriverius, cum antea claudicaret Jambus monstrose, vulg. quinarius.

De statua Juliæ. XIII.

1 Quis statuam tuam finxit tanto artificio, ut Phidię eximii toreutis superasse, ipsiusq; Palladis artem æquare videatur? * Stylo sculptorio.

1 *QUis te Phidiaco formatam, 2 Julia, cęlo,*
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida 3 non tacita respondet imagine 4 Lygdos,
*Et placido fulget vivus in ore * decor.*
5 *Ludit 6 Acidalio, sed non manus aspera, nodo,*
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
7 *Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis,*
A te Juno petat 8 ceston, & ipsa Venus.

2 Filia Titi Imp. & Martię Furvillæ, cui impensius amatę Domitianus patruus insignem statuam tenentem manu cestum, quo se percussum innueret, erexit. 3 Ad vivum ita expressa, ut loqui videatur. 4 Marmor Lygdinum e Tauro, & Arabia. ep. 42. infra. * MSS. quidam præferunt *liquor*, splendor scilicet resultans ex statua Juliæ, & fulgor defluus oculos perstringens. 5 Ludibunda, & velut tenera, ac molli manu gerit cestum, idest baltheum amoris potentem, Cupidini ereptum, quo Martem Venus, Jovem Juno tactum ad amorem accendere fertur. vide Gyraldi Syntag. 13. de Venere. 6 Venus Acidalia dicta est ab ἀκηδας, idest curas, quas injicit, vel ab Acidalio fonte in Orchomeno Bœotiæ. quo se lavare Gratiæ ferebantur. in hoc autem cingulo omnes inesse Gratias, & Veneres canit Hom. Il. ξ. 7 Juno, & Venus tanquam minores Deæ a te (ubi conciliatos volunt Jovem, & Martem) petant cingulum hoc, quo tu incendis Domitianum Deum, & Dom. nostrum. 8 Modo, n. 5.

In Laberium. XIV.

1 Alius hic a Laberio mimorum scriptore. 2 Qui possit famam, & gloriam contemnere, non ostentando artem suam, ac scientiam.

VErsus scribere posse te disertos
Affirmas, 1 Laberi: quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi, 2 virum putabo.

¶ De formica succino inclusa. XV.

1 Populea. vide ep. 23. l. 4. n. 7. 2 Formicam. 3 Simile de vipera, ep. 59. l. 4. n. 4.

DUm 1 Phaethontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem succina gutta 2 feram.
Sic modo quæ fuerat vita contempta manente,
3 *Funeribus facta est nunc pretiosa suis.*

Ad

Ad Priapum. XVI.

TU qui pene 1 *viros terres, & falce* 2 *cinædos,*
3 Jugera sepositi pauca tuere loci.
Sed tua non intrent vetuli pomaria fures;
Sed 4 *puer, aut longis pulchra* 4 *puella comis.*

1 Fortes, nec falcem, quam manu geris, timentes, sed te custodem ἀνδροσχάθη aversatos. ep. 36. l. 1. n. 8. 2 Molles, sed falcem tuam veritos. 3 Hortum. ep. 57. l. 3. n. 10. 4 Qui talione luant pœnas, si intrarint hortum.

In Cinnamum. XVII.

1 *CInnam,* 2 *Cinname, te jubes vocari.*
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
Tu si Furius ante dictus esses,
Fur 3 *ista ratione dicereris.*

1 Ut habearis nobilis, & Cinna, consulari quidem, sed crudeli viro oriundus. 2 Tonsor, de quo ep. 63. l. 7. 3 Barbara hac Apocope.

¶ Ad Priscum, de Salonino. XVIII.

1 *SAncta Salonini* 2 *terris requiescit* 2 *Iberis,*
3 *Qua melior Stygias non videt umbra domos.*
4 *Sed lugere nefas; nam qui te, Prisce, reliquit,*
Vivit, qua voluit vivere parte magis.

1 Manes enim sancti habiti. 2 In Hispania. 3 Qua umbra non est alia apud inferos sanctior. 4 *Absint inani funere neniæ, &c.* Hor. od. 20. l. 2. quia *multa pars mei Vitabit Libitinam, usque ego postera Crescam laude recens:* inquit idem ode 30. lib. 3. Magna quidem ejus pars est superstes, cui superest gloria ex claris factis, & ex bene meritis nominis celebritas. sed alia hic mens Poetæ nostri, & ratio Pythagorica: φίλων σώματα μὲν δύο, ψυχὴ δὲ μία, vivit itaque melior Salonini pars in eo, quod te superstitem reliquerit, quem vel anima sua chariorem habuit.

¶ In Posthumum caussidicum. XIX.

1 *NOn de vi, neque cæde, nec veneno,*
Sed lis est mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abesse furto:
Hoc judex sibi postulat probari.

1 Ineptos hujusmodi, & umbraticos caussidicos, qui figurarum tumore, & sententiarum vanissimo strepitu crepantes nihil ex iis, quæ in usu sunt, aut vident, aut loquuntur, exagitat Petronius statim ab initio Sat. Ita hic Posthumus, vel ex alia oratione (ut ait Cicero pro Roscio Amerino) quam in alium reum fuerat commentatus, hæc declamavit: vel arcessito; hos art is colores, & purpureum, qui late splendeat, pannum assuit caussæ levi, quam actam oportuit de tribus capellis. vide Lucilii epig. l. 2. c. 46. Anthol. unde hoc expressum. vide & Lucianum in Ῥητόρων διδασκάλῳ.

2 Tu

1 Tu nescio quid grande sonas de clade Cannensi, bello cum Mithridate, Hannibale, Porsenna, quem Mut. Scevola adortus est. ep. 22. l. 1. & bellis civilibus Marii, & Syllæ. extra chorum quidem, & mira de lente. 3 Omni gestu, & actionis viribus. ita magno conatu magnas nugas agis.

2 Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Syllas, Mariosque, Mutiosque
Magna voce sonas, 3 manuque tota.
Jam dic, Posthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XX.

1 Cum ipse me sæpe hortatus fueris, prius ut aliquid a te peterem.

MUtua te centum sestertia, Phœbe, rogavi,
1 Cum mihi dixisses, exigis ergo nihil?
2 Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus,
Teque decem crucias; jam rogo, Phœbe, 3 nega.

2 Jam tamen dubitas, cunctaris, &c. Al. *anquiris*. 3 Amarum est diu pendere. æquius erat mihi spem præcidi, tibi metum, quam utrunque sic trahi, sic cruciari. vide Sen. de Benef. l. c. 1. & ep. 30. infra, & l. 7. ep. 42.

De Stella, & Janthide. XXI.

1 Cum Venus Violantillam duram diu, & inexorabilem jungeret tandem connubio stabili Stellæ Poetæ, dixit; cape munus, quo non potui dare majus. Papin. Syl. 1. 2 Diminut. ab ἴον, ut Violantilla a viola. 3 Violantilla. 4 Amore furens, & zelotypia. 5 Cesto illum mihi conciliatura. ep. 13. supra n. 3. 6 Adulteriis. 7 Tam continentem, & thalamo suo fidelem. 8 Arcanæ virtutis baltheo. de quo supra ep. 13. n. 3. 9 Ut illam amem. 10 Illam æque, ac me, ut me mutua amoris fide amplectatur.

1 PErpetuam Stellæ dum jungit 2 Janthida vati
Læta Venus, dixit, plus dare non potui.
Hæc coram 3 dominæ, sed nequius illud in aurem,
Tu ne quid 4 pecces, exitiose, vide.
Sæpe ego lascivum Martem furibunda 5 cecidi,
Legitimos esset cum 6 vagus ante toros.
Sed postquam meus est, nulla me pellice læsit:
7 Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & 8 arcano percussit pectora 8 loro.
9 Plaga juvat: 10 sed tu jam dea cede duos.

In Proculinam. XXII.

1 Qui modo mœchus erat. Μοιχεύειν μὲν θέλουσιν, οὐκ ἀνθάνουσι χρόνον, γαμεῖν δὲ ἃς ἐμοίχευσαν, ὅταν ἐπ' αὐταῖς ληφθῶσι. Apollonius apud Philostratum l. 8.

QUod nubis, Proculina, concubino,
Et 1 mœchum modo, nunc facis maritum,

Ne 2 lex Julia te notare possit ;
3 Non nubis, Proculina, 4 sed fateris.

2 Supra ep. 7. n. 1. & ep. 2. & 4.

3 Supra epig. 7. n. 3. & ep. 76. l. 5. & ep. 75. l. 1. 4 Illum fuisse mœchum.

In Lesbiam. XXIII.

STare jubes nostrum semper tibi, Lesbia, penem;
Crede mihi, non est mentula, quod digitus.
Tu licet & manibus, blandis & vocibus instes;
Contra te facies imperiosa tua est.

Σύγχρονοι fuerunt Martialis, & Juv. acumen sæpe convenit, & vel Philo Platonissat, vel Plato Philonissat. uter utri acceptum ferat, utriusque interpres non dico. verum hoc ep. vide expressum Sat. 6. Juv. v. 196. ibidemque expositum.

De Carisiano. XXIV.

NIl lascivius est Carisiano :
Saturnalibus ambulat togatus.

Lasciviæ id esse in Carisiano jocatur, quod revera paupertatis erat, ut cui non erat vestis cœnatoria, quam sumeret in Saturnalibus, ubi Senatores, & equites positis togis induebant syntheses. vide ep. 141. l. 14. & Lips. 1. Sat. 1. æque, inquit, lascivum est gravitatem induere, ubi cæteri pro ritu civitatis lasciviunt, ac lascivire, ubi cæteri cives gravia agunt.

¶ Ad Marcellinum. XXV.

MArcelline boni soboles 1 syncera parentis,
Horrida 2 Parrhasio quem tegit ursa jugo:
3 Ille vetus pro te, patriusque quod optet amicus,
Accipe, & hac memori pectore vota tene ;
Cauta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat.
4 Bella velint, Martemq; ferum rationis egentes :
5 Tu potes & patria miles, & esse decus.

1 Vera, ingenua, ingenio, moribus, pectore patrem referens, fortis forti create, purum aurum a puro auro. 2 Qui meretri tyro in Dacia, quæ spectat ad Septentrionem. militasse eum in Dacis, & Getis testatur ep. 40. l. 9. & ep. 79. l. 7. de Parrhasia ursa, vide n. 3. ep. 11. l. 4. 3 Ego. 4 Temere pugnent furiosi, tu caute, & uti fortem decet. qui *non timebit, cavebit tamen.* Sen. epist. 85. & Arist. Eth. 3. l. habes enim in te artium ornamenta, quibus togatus non minus, quam armatus patriam cohonestare possis. *licet eminus esse fortibus, Anæo nocuit temeraria virtus.* 5 Alii leg. *Tu potes & patris miles, & esse ducis.* Vide Turneb. l. 25. c. 27. non placet.

De Sotade. XXVI.

In judicio rei dicuntur *capite periclitari*, Sotaden λείχοντα capitis, vel oris ministerio male usum *capite periclitari*, ait. qui patitur, *ore morigerari*, qui agit, *capiti illudere*, tectius, & ambigue dicitur.

Periclitatur capite Sotades noster.
Reum putatis esse Sotadem? non est.
Arrigere desit posse Sotades: lingit.

¶ Ad Nepotem. XXVII.

1 Duplici modo ait Nepotem sibi esse vicinum: primo in urbe Roma circa Floræ templum, tum in Sabinis, Ficeliarum oppido; inter quod, & Nomentum Martialis prædium habuit. Cluv. Ital. l. 2. c. 9. 2 Ep. 23. l. 5. n. 3. 3 Sic Catullus in nuptiis Juliæ, & Torquati: *Sit suo similis patri*, &c. mox, *Et pudicitiam suæ matris indicet ore*. & Hor. *Laudantur simili prole puerperæ*. Al. *Patria*. 4 Ne parce veteri vino, verum bibe uti ante natam filiam, nec reconde vina, sed nummos illi relinquendos. ep. 126. l. 13. 5 Non vinum a te reconditum, sed quod ipsa levit, & quod cum ipsa simul consenescat. 6 Non orbis tantum, sed & iis, qui liberos habent, liceat genialiter vivere, & cæcubi cululos exhaurire.

1 *Bis vicine Nepos* (*nam tu quoque* 2 *proxima Flora*
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ 3 *patrii signatur imagine vultus,*
3 *Testis maternæ nata pudicitiæ.*
4 *Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:*
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet 5 *filia mustum;*
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
6 *Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:*
Possunt & patres vivere, crede mihi.

¶ Epitaphium Glauciæ. XXVIII.

1 Lege epicedion Glauciæ Melioris l. 2. Sylv. Statii, quod huic concinit, ac facem prefert. 2 M. l. Attedii. 3 Puer enim extinctus. 4 Melioris Attedii, qui Glauciam etiamnum infantem propter formam, & ingenium manumiserat. epig. seq. 5 Viæ Flam. in qua tumuli frequentes. 6 Al. *innocens pudore*. 7 Alii, *mensibus*. vitiosissime. unde enim bimulo ingenium, mores casti, pudor, &c. prædicta? 8 Prope erat tredecennis. 9 Qui Glauciæ fatum immaturum, atque Melioris miseram orbitatem desles, sis precor felix, neque habeas ex tuo, quod fleas. ut l. 10. epig. 61.

1 *Libertus* 2 *Melioris ille notus,*
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciæ 3 *breves* 4 *patroni,*
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Juncto 5 *Flaminiæ jacet sepulchro,*
Castus moribus, 6 *integer pudore,*
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo 7 *messibus peractis*
8 *Vix unum puer applicabat annum.*
9 *Qui fles talia, nil fleas viator.*

De eodem. XXIX.

1 *NOn de plebe domus, nec 2 avara 3 verna 4 catasta,*
Sed domini sancto dignus amore puer,
5 *Munera cum posset nondum sentire patroni,*
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc, formaque datū. Quis blandior illo?
Aut quis 6 Apollineo pulchrior ore fuit?
7 *Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.*
Quidquid amas, cupias 8 non placuisse nimis.

1 Non pars Niliacæ plebis, aut Alexandrinæ, non e familia plebeja. *vel*, non e grege, atque turba domesticorum servorum. sic l.8.ep.51. 2 Avarorum mangonum, quibus hinc quæstus. 3 Epig. 42. l. 1. n. 1. 4 Pegmatis lignei, quo venales exponebantur servi, a κατασῆναι. 5 Epig. præced. n. 4. 6 Formoso instar Apollinis. 7 Pulcherrima quæque brevis ævi sunt, præcox indoles immaturi plerunque fati. τὰ γὰρ περιττὰ σώματα πίπτειν βαρείαις πρὸς θεῶν δυσπραξίαις, ἔφασχ' ὁ μάντις. Calchas scilicet referente nuncio Sophocleo in Ajace μαστιγοφ. ex opinione impia, Deos invidere eximiæ, & enormiori gloriæ. hinc & fascini adhibiti, sputum, salivæ, aliæque res turpiculæ, quibus gloriam temperari, arcerique invidiam credebant. 8 Ne cito pereat, teque jactura cruciet.

In Pætum. XXX.

SEx sestertia si statim dedisses,
Cum dixti mihi, sume, tolle, dono:
Deberem tibi, Pæte, 1 pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Post septem puto, vel novem 2 Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex sestertia, Pæte, 3 perdidisti.

1 Ac si donasses mihi ducenta sestertia. nam quod exponunt, *sex ratione fœnoris ducentorum*, non placet. 2 Menses. 3 *Bis dat, qui cito dat, minimè gratia tarda prett est.* Alciat. embl. 162. vide ep. 20. supra.

In Charidemum. XXXI.

UXorem, Charideme, tuam scis ipse, sinisque
A medico futui. 1 vis sine febre mori.

1 Valetudinis forte gratia vigilanti stertis naso, & medicum palpas hac, hoc volui dicere munere.

De morte Othonis. XXXII.

CUm dubitaret adhuc belli civilis 1 Enyo,
Forsitan & 2 posset vincere 3 mollis Otho,

1 Bellona, furor belli. cus. ep. 24. l. spect. n. 3. 2 Neque enim se Galbæ opposuisset, nisi sperasset sine bello civili rem geri potuisse, atque ubi jam a Vitellianis ad Bebriacum fraude superato satis superesset spei, integreque fere copiæ, supervenientibus & aliis; odio tamen civilium armorum, & ne periret populus, se pugione transfodit. Sueton. Dio. & Tacit. 2. Hist. 3 De mollitie ejus, Suet. c. 12. & Juv. Sat. 2. vers. 102.

Damna-

Damnavit multo 4 *staturum sanguine Martem,*
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, sane 5 *vel Cæsare major:*
Dum moritur, numquid 6 *major Othone fuit?*

4 Alii, *saturum jam*, alii, *saturatum*, ego *staturum* probo, ut n. 2. 5 Quo vel victore majorem se, & meliorem affirmavit Cato. 6 Minor certe. Cato enim rebus fractis, & desperatis, Otho salvis jam, & integris, ille tædio, hic odio belli civilis se interfecit, vitam mollem forti morte cohonestavit. *alii* (inquit Tacitus) *diutius imperium tenuerunt, nemo tam fortiter reliquit.*

In Sabellum. XXXIII.

NIl miserabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidisti, quo nil latius ante fuit.
Furta, fugæ, mortes servorum, incendia, luctus
Affligunt hominem. * *tam miser, & futuit.*

* Et miseria miseriarum hæc est, quod amissis, fuga, & morte pueris, detrusus est ad mulieres. *Scoprice.*

¶ Ad Diadumenum. XXXIV.

1 *BAsia da nobis, Diadumene, pressa. quot, inquis?*
Oceani fluctus me numerare jubes,
Et maris Ægæi sparsas per litora conchas,
Et quæ 2 *Cecropio monte vagantur apes,*
Quæque sonant pleno vocesque manusque theatro,
3 *Cum populus subiti Cæsaris ora videt.*
Nolo, 4 *quot arguto dedit exorata Catullo*
Lesbia: 5 *pauca cupit, qui numerare potest.*

1 Vide ep. 64. l. 3. & ep. 47. l. 5. 2 Hymetto monte prope Athenas Cecropi regnatas, thymo, apibus, & melle celebri. 3 Ubi plausu, & faustis acclamationibus excipitur in spectaculis Cæsar. 4 *Mille, deinde centum, dein mille altera, dein secunda centum, &c.* Catull. ep. 5. ad Lesbiam. 5 *Pauperis est numerare pecus.* & Horat. *numerabilis, utpote parvus*, ep. ad Pisones.

Ad Cæcilianum. XXXV.

SEptem 1 *clepsydras* 2 *magna tibi voce petenti*
3 *Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.*
At tu multa diu dicis: vitreisque 4 *tepentem*
Ampullis potas semisupinus aquam.
Ut tandem saties vocemque, sitimque, rogamus
Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

1 Horologia aquaria, phialas e vitro, cupro, argento, &c. e κλέπτω, & ὕδωρ, per quæ guttatim defluit aqua ad temporum spatia dimetienda priscis in usu, ut hodie horologia arenaria. *heure glasses*. clepsydra autem tertiam fere horæ partem continebat. vide Plin. l. 2. epist. 11. & epig. 2. l. 6. & Budæum in Pandect. pag. 372. Lucian. in Α'λιεῦσι simpliciter ὕδωρ pro clepsydra ponit. 2 Tanquam gratum tibi faceret judex longum dicendi spatium concedendo. 3 Judex. 4 Mora egelidam, an a sole, vel igne calidam? quam supino ore bibis ad vocem, & vires reficiendas, simulque ut tempus protrahas. Bibendi autem inter agendum morem hunc a suo oratore procul abesse vult Fabius l. 11. cap. ult. 5 Ut exhausta tandem clepsydra finias, tuæque voci, ac nostris auribus parcas.

Ad

Ad Papilum. XXXVI.

Mentula tam magna est, tantus tibi, Papile, nasus,
Ut possis, quoties arrigis, olfacere.

Tricubitales, & ad omne ministerium instrumentales nasos emungunt aliquanto honestius epigrammatistæ Græci. Antholog. l. 2. c. 13.

In Carinum. XXXVII.

Secti podicis usque ad umbilicum
Nullas reliquias habet Carinus;
Et 1 prurit tamen usque ad umbilicum.
O quanta scabie miser laborat!
Culum non habet, est tamen cinædus.

1 Catamito tamen diffisso, & inutili sævit circa jecur ulcerosum prurigo turpitudinis.

¶ De filio Reguli. XXXVIII.

Aspicis ut 1 parvus, 2 nec adhuc trieteride plena
Regulus auditum laudat & ipse patrem?
Maternosque sinus viso genitore relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor, 3 centumque viri, densumque 4 corona
Vulgus, & infanti 5 Julia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet,
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Di servate, precor, matri sua vota, patrique:
Audiat ut 6 natum Regulus, illa 7 duos.

1 Filiolus Reguli, de quo vide Plin. epist. 2. l. 4. 2 Nondum trimulus. ἀπὸ τῆς τριετῆς, trieteris, spatium 3 annorum, & festum Baccho sacrum propter expeditionem ad Indos triennio exactam. 3 Causæ actæ coram Centumviris, qui tamen erant 105. cum ex 35. tribuum singulis terni eligerentur ad judicandum de hæreditatibus. vide Tacit. Dialog. de Oratorib. & Plin. epist. 14. l. 2. & mox n. 5. vide & ep. 62. l. 7. n. 5. 4 Tribunalia circumstante. 5 Julia Basilica, Julii Cæs. templum in foro, in quo cogebantur C. virorum quatuor concilia ad caussas de testamentis audiendas. vide Plin. ep. 21. l. 5. & l. 6. epist. 33. vide & Jani Parrhasii ep. 57. 6 Filium, paternæ eloquentiæ æmulum. 7 Maritum, & filium. Irritum autem hoc fecerunt Parcæ votum. vide 2. epist. 4. Plin.

In Cinnam. XXXIX.

Pater ex Marulla, Cinna, factus es septem
Non liberorum. Namque nec tuus quisquam,
Nec est amici, filiusve vicini;

1 Sed

Sed in grabatis, tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus suis 2 furta.
Hic qui retorto crine 3 Maurus incedit,
Sobolem fatetur esse se 4 coci Santræ.
At ille sima nare, turgidis labris,
Ipsa est imago Pannici 5 palæstritæ;
Pistoris esse tertium quis ignorat,
Quicunque 6 lippum novit, & videt Damam?
Quartus cinædæ fronte, candido vultu,
Ex 7 concubino natus est tibi Lygdo:
8 Percide, si vis, filium, 9 nefas non est.
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ sic moventur, ut solent asellorum,
Quis morionis filium neget Gyrrhæ?
Duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti 10 choraulæ, villicique sunt Carpi.
Jamq; 11 hybridarũ 12 grex tibi foret 12 plenus,
Si 13 spado Coresus, Dindymusque non esset.

1 Sed a servis tibi geniti, vel in grabatis, quæ humiliorum servorum lecti sunt, vel super tegetibus, quas lupæ, ut & servi, pro lectis habent. Juv. Sat. 6. vers. 118. 2 Adulteria. 3 Maurum referens. vide epig. 3. l. spect. nu. 12. Aristot. l. 5. gener. anima. c. 3. 4 Al. *Cogisantræ.* servi scil. Mauri. 5 Qui familiam ad palæstram ungit, atque exercet. ep. 57. li. 3. & 82. 6 Pistorem ab igne lippum. 7 Catamito tuo. 8 Ep. 72. l. 2. 9 Est enim concubini tui filius. 10 Ep. 57. l. 5. n. 6. 11 Servi liberorum, ingenua matre, & servis hominibus natorum, quos ep. 85. l. 1. appellavit *equites vernas*. Proba itaque videtur lectio, quam præfert MS. Bodl. *Jam vernularum grex*. Hybrida est fœtus ex imparibus parentibus, ut canis ex venatico, & gregario, *amungrell*. vide ep. 22. l. 8. 12 Ut musarum e numero novenario, qui Pythagoricis numerus perfectissimus, nempe ab impari unitate primo quadratus, tribusque constans ternariis. 13 Qui testibus evulsis ad imprægnandum impotens est, coit tamen. J. C. Scalig. Exercit. 175.

Ad Lycorim. xl.

FOEmina præferri potuit 1 tibi nulla Lycori:
Præferri 2 Glyceræ fœmina nulla potest.
3 Hæc erit hoc, quod tu: 4 tu non potes esse,
quod hæc est.
Tempora quid faciunt! hanc volo, te volui.

1 Quondam juveni. 2 Jam in flore ipso. 3 Gl. erit annus, ut Lycoris; vivat modo. 4 Tu Ly. non potes esse puella, ut Glycera.

In raucum Poetam. xli.

QUi recitat lana fauces, 2 & colla revinctus,
3 Hic se posse loqui, posse tacere negat.

1 Vide ep. 1. l. 4. 2 MS. noster, *Et tempora vincta:* & mox, *posse tacere*, quod vulg. *nosse*. 3 Alludere videtur ad illud Epicharmi, Οὐ λέγειν δεινός, ἀλλὰ σιγᾶν ἀδύνατος. Citat A. Gell. l. 1. c. 15.

De

De Etruscis thermis. xlii.

1 ETrusci nisi thermulis lavaris,
2 Illotus morieris, Oppiane.
Nulla sic tibi blandientur unda,
Nec fontes 3 Aponi4 rudes puellis,
Non 5 mollis Sinuessa, fervidique
Fluctus 6 Passeris, aut 7 superbus Anxur,
Non 8 Phœbi vada, 9 principesque Baja.
*Nusquam tam nitidum * micat serenum;*
Lux ipsa est tibi longior, diesque
Nullo tardius a loco recedit.
Illic 10 Taygeti virent 10 metalla,
Et 11 certant vario decore saxa,
Qua Phryx, & Libys 12 altius cecidit.
Siccos pinguis 13 onyx anhelat æstus,
Et flamma tenui calent 14 ophita.
15 Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
16 Cruda 17 virgine, 18 Martiave mergi;
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Ut nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuam nitere 19 Lygdon.
Non attendis, & 20 aure me supina
Jam dudum quasi negligenter audis;
21 Illotus morieris, Oppiane.

1 Claudii Etrusci Balneis, quas & Papinius laudat. 1 Sylv. 2 Neque enim aliæ thermæ labes tuas, & malum colorem (epig. 3. l. 7.) eluere valent. vel ludit in homonymia ᵱ *illotus*, ut opponatur *lauto*. id est, sordidus liberali. Herald. 3 Patavio vicini, quem celebrat Claudianus ep. 3. 4 Intacti puellis. scribit enim Theodoricus rex esse in aquis Aponi stupendam quandam continentiæ disciplinam, nam in undam, qua viri reficiuntur, si mulier descendat, inceditur, & calore exuritur. vide Cassiod. ep. 39. l. 2. & Cluv. Ital. l. 1. c. 18. vel ad verecundiam forte Patavinarum respexit. vide l. 11. ep. 17. & Plin. epist. 14. l. 1. 5 Mollitie cœli, & salubritate aquarum laudata Sinuessa Campaniæ urbs. Tacit. Annal. 12. vide ep. 8. lib. 11. n. 10. 6 Loci Campaniæ ad inferum mare. 7 *Impositus saxis late candentibus Anxur.* Hor. Sat. 5. l. 1. 8 *Aquæ Apollinares*, calidæ, & nobiles, olim *Cæretanæ Aquæ*, seu *Cærites*, juxta Cære opp. Etruriæ. Cluv. Ital. l. 2. c. 2. 9 Nobilissimæ aquæ Bajanę. * Al. *vacat*. 10 Marmor viride ex Taygeto, monte Laconiæ. *Catachresis metalli pro lapide.* 11 Marmor Sinadicum e Phrygia purpurei coloris certat marmori Nemadico e Libya flavo. 12 E terra, e lapidicina, vel propter moles marmorum majores. 13 Onychium marmor (de quo Plin. l. 36. c. 7.) æstu sicco anhelat, sudat tamen. 14 Marmor maculis distinctum instar serpentis, ab ὄφις. 15 Sudare sicca cella, frigida lavare, &c. ut seq. vide Mercurial. c. 10. l. 1. & Plin. epist. 17. l. 2. & l. 6. epist. 5. 16 Frigida, gelida. 17 Ep. 21. lib. 5. n. 11. 18 Aqua, quæ olim Aufeja, ab Anco Martio rege, postea a Q. Martio prætore in urbem invecta, & instaurata. 19 Marmor candidissimum ex Lygdo in Tauro monte. 20 Vide epig. 78. lib. 5. num. 2. 21 Supra num. 2.

Ad * Janthida nympham. xlvii.

1 N*ympha, * mei Stella qua fonte 2 domestica puro*
Laberis, & 3 domini 4 gemmea tecta subis,
5 *Sive Numa conjux 6 Trivia te misit ab antro,*
Sive Camœnarum de grege nona venis:
Exsolvit votis hac se 7 tibi virgine porca
Marcus, 8 furtivam quod bibit ager aquam.
Tu contenta meo jam crimine, 9 gaudia fontis
Da secura tui: sit mihi sana sitis.

* Ita nympham aquæ vocat ab uxore Stellæ. ep. 21. supra n. 1. & 2. 1 Numen fontis, Lympha, aqua. * Al. *meo*. 2 Intra parietes. 3 Stellæ. 4 E vario marmore nitentia, ac si gemmea forent. 5 Sive e specu Nymphæ Egeriæ conjugis Numæ in valle Dianæ Aricinæ, sive ex fonte Musarum, quibus amica Egeria, vel (ut quidam volunt) una e Musis, Ovid. 3. Fast. 6 Alii leg. *Trivia te misit ab Anna*, & intelligunt Dianam Ariciæ cultam. vide ep. 4. l. 4. n. 11. de Trivia vide ep. 65. lib. 9. Jan. Rutgers. legi vult *Tyria te misit ab Anna*, quæ Didonis Tyriæ soror. 7 Nymphæ potus, quem clam hauserat, furti piaculum porcam immolat Martialis, ut hœdum Blandusiæ fonti Hor. ode 13. l. 3. 8 Cur furtivam maluit, quam ab amico donatam? an ex superstitione? an quia dulcior aqua furtiva? 9 Usum aquæ furtivæ non insalubrem.

In Pomponium. xlviii.

1 Q*Uod tam grande sophos clamat tibi 2 turba togata;*
Non tu, Pomponi; 3 cœna diserta tua est.

1 Ep. 4. l. 1. 2 Laudicœnæ, & σοφοκλεῖς, qui in recitationibus solent ἐπισημήνασθαι Ὀρθῶς, Σοφῶς, &c. Theophrast. Charact. περὶ κολακείας. 3 Suffragia hæc, & acclamationes a blandientibus, & cœna vel trita veste corruptis exagitat Hor. sub finem epistolæ ad Pisones. & Pers. Sat. 1. v. 54. & Pli. quem vide de hujus rei origine, modo, fœditate, ep. 14. l. 1.

De se Priapus. xlix.

1 N*On sum de fragili dolatus ulmo,*
Nec qua stat rigida supina 2 vena,
De ligno mihi quolibet columna est:
Sed 3 viva generata de cupresso,
Qua nec secula centies peracta,
Nec longæ cariem timet senectæ.
Hanc tu quisquis es, o 4 malus, timeto:
Nam si vel minimos manu rapaci
Hoc de palmite laseris racemos;
5 *Nascetur, licet hoc velis negare,*
Inserta tibi ficus in cupresso.

1 Ex persona Priapi hortorum custodis. ep. 16. l. 1. n. 8. & l. 3. ep. 57. & ep. 16. supra. 2 Σάθη. 3 Vitalitatis cupressi rationem addit duobus vers. seq. vide ep. 73. infra n. 3. 4 Fur. 5 Tibi ficoso inseretur vena mea cupressea. epigr. 16. supra.

De

De Thelesino. I.

1 Castos, probos, pudicos, quorum basia pura. 2 Grut. *amores*. 3 Colere, θεραπεύειν. Grut. *servare*, idest, observare. 4 Scelerum alienorum, & impuritatis. Juv. Sat. 3. v. 49. *Quis nunc diligitur, nisi conscius, &c.*

Cum coleret 1 puros pauper Thelesinus 2 amicos,
Errabat gelida sordidus in togula.
Obscœnos postquam cœpit 3 curare cinædos;
Argentum, mensas, prædia solus emit.
Vis fieri dives Bithynice? 4 conscius esto.
Nil tibi, vel minimum, basia pura dabunt.

¶ Ad Lupercum. II.

1 Expectarat ex præcedentibus Lupercus dicturum Poetam se vocatum non venturum, respondet autem ἀπροσδοκήτως se venturum. quod male urat avarum convivatorem.

Quod convivaris sine me tam sæpe, Luperce,
Inveni, noceam qua ratione tibi.
Irascar, licet, usque voces, mittasque, rogesque.
Quid facies? inquis. quid faciam? 1 veniam.

¶ Epitaphium Pantagathi. III.

1 Forte ipsius Martialis. 2 Amor, & deliciæ, dum viveret, dolor ex morte. 3 Propter facilem, & levem in tondendo, radendoque manum, tu sis illi levis o terra; vide ep. 35. l. 5. n. 6. Alii leg. *Sis licet, ut debes, tellus, &c.*

Hoc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, 1 domini 2 cura, 2 dolorque sui.
3 Vix tangente vagos ferro resecare capillos
Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
Sis licet inde sibi tellus placata, levisque;
Artificis levior non potes esse manu.

De Andragora. IIII.

1 Perniciosum mehercule medicum! cujus imago vel per somnium visa faceret ad mortem. Quid ipse fecisset arte sua inerti? habes ejusdem ingenii epigra. Græc. lib. 2. cap. 21. Ἑρμογένη τὸν ἰατρὸν &c. Lucilii, & Nicharchi Οὐτ' ἔκλυσεν, &c.

Lotus nobiscum est, hilaris cœnavit; & idem
Inventus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis caussam, Faustine, requiris?
1 In somnis medicum viderat Hermocratem.

De Sextiliano. IV.

Tantos, & tantas si dicere Sextilianum,
Aule, vetes; junget vix tria verba miser.

Quid sibi vult? inquis. dicam, quid suspicer esse:
1 Tantos, & tantas Sextilianus amat.

1 Praegrandes draucos, eorumque caudas.

In Coracinum. lv.

Quod semper 1 casiaque, cinnamoque,
Et 2 nido niger 3 alitis superba
Fragras 4 plumbea Nicerotiana,
Rides nos, Coracine, nil olentes:
5 Malo, quam bene olere, nil olere.

1 Synecdoch. pro quovis aromate. de casia vide, quae adnotarim ad ў.36. Sat. 6. Persii.

2 Unctus thure, quod eque ac cinnamomum, & casiam in nidum congerit Phoenix, atque inde discutitur. Plin. lib. 10.c.2. & l. 12. c. 10. refert, negatque. 3 Phoenicis, ep. 7. l. 5. n. 1. 4 Unguenta a Nicerote (ep. 38. l. 10. ep. 66. l. 12.) aromatopola confecta, & in vasis plumbeis cocta in umbra, ut docet Plin. l. 13. c. 2. alii referunt ad sagittas plumbeas, quibus cinnamomum ex Phenicis nido decussum tradit Aristot. l. 6. de Nat. Animal. c. 13. Papin. 2. sylv. *Phariaeque exempta volucri Cinnama.* 5 Vide ep. 12. l. 2.

In Charidemum. lvi.

1 Quod tibi crura rigent setis, & pectora villis;
Verba putas famae te, Charideme, dare.
2 Extirpa, mihi crede, pilos de corpore toto,
Teque pilare tuas testificare nates.
Quae ratio est? inquis. scis multos 3 dicere multa.
4 Fac pedicant te, Charideme, putent.

1 Crura, & pectus hispida, setosaq; prae te ferendo putas te contra iturum, & decepturum famam, que de tua mollitie increbuit. 2 Ep. 29. l. 2. n. 6. 3 Loqui varia de tua turpitudine. 4 Hanc quasi levioris criminis suspicionem oppone illi graviori, quod te suspicantur φοινικίζειν.

In Phoebum. lvii.

1 Mentiris fictos unguento, Phebe, capillos,
Et tegitur pictis sordida calva comis.
Tonsorem capiti non est adhibere necessum;
Radere te melius 2 spongia, Phoebe, potest.

1 Calvitiem dissimulare vis unguento perfusis, quod fila capillorum imitetur, vide Turneb. Advers. 25. c. 27. & ep. 74. infra. 2 Quae pictos crines abstergat.

¶ Ad Aulum Pudentem. lviii.

1 Cernere Parrhasios dum te juvat, Aule, Triones
*Cominus, & * Scythici sidera pigra poli;*

1 Dum tu centurionis stipendia mereris apud Getas in Sarmatia, quae ad Septentrionem. de Parrhasiis ursis vide quae ad ep. 11. l. 4. n. 3. & ep. 25. supra n. 2. * Al. *Getici sidera pigra poli.*

1 Quam pene mortuus sum. sic Hor. ode 13. l. 2 *Quam pene furvæ regna Proserpinæ*, &c. 3 Oculi mei quasi in morte graves, & natantes desiderabant tuum conspectum. 4 Si Parcæ vitam mihi diuturniorem indulserint. vide notam ad epig. 73. lib. 4. 5 Audientes. 6 MS. noster, *ad oras*. 7 Redibis primipili, seu primi centurionis honore, & ornamentis equestribus ornatus.

O 2 quam pene tibi Stygias ego raptus ad undas
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ!
3 Quamvis lassa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
4 Si mihi lanifica ducunt non pulla sorores
Stamina, 5 nec surdos vox habet ista deos:
Sospite me sospes Latias reveheris 6 ad urbes,
Et 7 referes pili præmia clarus eques.

In Baccaram. lix.

1 Ut detur illi occasio ferendi, ostentandique gausapinas penulas crebras, & villosas, *mantiles*. vide ep. 16. l. 2. Zoilum parimorbo laborantem, propter stragula. 2 Ut cœlum sit nubilum, &c. 3 Sic ep. 19. l. 1. *Quid tantum fecere boni*, &c. 4 Al. *fave*, ut Baccara sit nomen viri. 5 Leves nimium, & tenues. 6 *Simplicius*, ostentationis tuæ morbum confessa gausapinas vel per summum æstatis ardorem gestando; *humanius*, non imprecata frigus nobis, quibus tenues, ac tritæ lacernæ.

Et dolet, & queritur, 1 sibi nō contingere frigus
Propter sexcentas Baccara gausapinas:
Optat & 2 obscuras luces, ventosque, nivesque:
Odit & hibernos, si tepuere, dies.
3 Quid fecere mali nostra tibi, 4 sæva, lacernæ,
5 Tollere de scapulis quas levis aura potest?
Quanto 6 simplicius, quanto est 6 humanius illud,
Mense vel Augusto sumere gausapinas!

¶ De Pompillo. lx.

1 Famam, & nominis, quam desideravit, celebritatem: eadem phrasis ep. 28. l. 1. & ep. 26. l. 2. 2 Sic valeant Usipii. * Germaniæ pop. & quicunque nominis Romani hostes sunt, ut vivent Pompilli scripta. idest, Utinam sic pereant hostes Popul. Rom. ut peribunt Pompilli chartæ. Et hoc respondet Poeta priori distichoe persona vulgi. 3 Quod a Romanis defecissent. Tacit. in vita Agricolæ. 4 *Inflat vulgus* 5 *Resp. Poeta*. 6 Scribunt, quæ, nemine legente, tineis, ac blattis relinquantur escæ. ep. 1. lib. 13. 7 Quæ togæ sint cordyllis, & piperis cuculli, epig. 2. lib. 3. num. 3. & epig. 87. lib. 4. num. 7.

1 Rem factam Pompillus habet, Faustine, legetur,
Et nomen toto sparget in orbem suum.
*2 Sic 3 leve flavorum valeat genus * Usipiorum,*
Quisquis & Ausonium non amat imperium,
4 Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur;
5 Sed fama non est hoc, mihi crede, satis.
Quam multi 6 tineas pascunt, blattasque diserti!
Et redimunt soli 7 carmina docta coci!

Nescio

Nescio quid plus est, 8 quod donat secula chartis.
Victurus 9 Genium debet habere liber.

8 Æternitatem. 9 Nativam quandam vim, & ingenuam facultatem: non ingenium coactum, quod male respondet. *Vel* felicitatem quandam, & quasi genii favorem, cujus patrocinio libris æque opus est, ac viris, urbibus, &c. Henr. Steph. Schediasm. l. 1, c. 19. genium famæ. ut ep. 11. l. 7.

In Invidum. lxi.

Laudat, amat, cantat nostros 1 mea Roma libellos:
Meque sinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, stupet, 2 oscitat, odit.
3 Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

1 Mihi favens, & amica. 2 Fastidit. vide ep. 6. l. 2. num. 3. 3 Ut invidis displiceant mea carmina, namque hoc felicitatis argumentum.

Ad Oppianum. lxii.

Misit pater unicum Silanus:
1 Cessas mittere munera Oppiane?
Heu crudele nefas, malaque 2 Parcæ!
3 Cujus vulturis hoc erit cadaver?

1 An cessas captare hanc prædam, o heredipeta? 2 Quæ unicum Silani filium sustulistis. 3 Cui heredipetæ continget hæc præda? *Qui ut heres scribatur, consolatur, aut assidit: vultur est, cadaver exspectat*. Sen. ep. 95. vide Pierii Hieroglyph. l. 18. de Vulture.

¶ Ad Marianum. lxiii.

Scis te 1 captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis qui captat, 2 quid, Mariane, velit.
Tu tamen hunc tabulis heredem, stulte, supremis
Scribis, & 3 esse tuo vis, furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo:
4 Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret, 5 des, Mariane, nihil.

1 Muneribus, & officiis allici; & oppugnari ab isto, ut scribatur heres. 2 Mortem tuam, quo citius fruatur bonis tuis. ep. 27. l. 8. 3 In locum, jus, & bona tua succedere. 4 Epig. 56. lib. 4. num. 1. & ep. 18. lib. 5. num. 9. 5 Deceptam sibi spem plorabit veris lacrymis. *Heredis autem fletus risus est*.

¶ In detractorem. lxiv.

Cum sis nec 2 rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem 3 Curio, dum prandia portat aranti,

1 Tu, quem neque majores ornant, neque propriæ virtutes: auden' tu, o vilissime, & mollissime, tibi critica arrepta virga mea carpere carmina, eaque a laudatis laudata? 2 Studiis belli asperrima. 3 M. Curio Dentato, agriculturæ studiis non minus, quam victoriis, & triumphis apud authores celebri.

Hirsuta peperit rubicunda sub ilice conjux ;
Sed patris 4 ad speculum tonsi, matrisque 5 togatæ
Filius , & 6 sponsam possit te sponsa vocare :
Emendare meos, quos novit fama libellos,
Et tibi permittis 7 felices carpere nugas : (tam
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere to-
Non aspernantur proceres urbisque , forique :
Quas & perpetui dignantur scrinia 8 Sili ,
Et repetit toties facundo 9 Regulus ore ;
10 *Quique videt propius magni certamina Circi*
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ :
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar. (va
11 *Sed tibi plus mentis,* 12 *tibi cor limante Miner-*
Acrius , & 13 *tenues finxerunt pectus Athenæ.*
14 *Ne valeam , si non multo sapit altius istud ,*
Quod cum panticibus laxis , & cum pede grandi,
Et 15 *rubro pulmone vetus , nasisque timendum,*
Omnia crudelis lanius per compita portat .
Audes præterea , 16 *quos nullus noverit , in me*
Scribere versiculos, 16 *miseras & perdere chartas .*
17 *At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor ,*
Vivet , & hærebit , totoque legetur in orbe :
18 *Stigmata nec vafra delebit* 19 *Cinnamus arte.*
Sed miserere tui , 20 *rabido nec perditus ore*
Fumantem nasum vivi tentaveris ursi .
Sit placidus licet,& lambat digitosq; manusque :
Si dolor , & bilis , si justa coegerit ira ,
Ursus erit ; vacua dentes in pelle fatiges ,
* *Et tacitus quæras , quam possis rodere carnem .*

4 Mollis , effœminati , pathici , qualis erat Otho, cui *speculum civilis sarcina belli* , Juv. Sa. 2. ℣. 100. Vide Sen. de Brev. vitæ . c. 12. 5 Famosæ adulteræ. adulterii enim convictæ cogebantur toga indutæ in publicum procedere . 6 Usque adeo effœminatus es , & mollis. 7 Doctorum calculo , & præconio nobilia , atque victura carmina . 8 Silii Italici poetæ . vide ep.14. l.4. n.1. & ep. 62. l. 7. 9 Ad quem sæpe supra. vide ep. 13. & ep.112. l.1. &c. 10 Quæ carmina laudet Clariss. orator Palsurius Sura , qui habitat in Aventino monte , ubi Diana colitur , unde despicere potest in Circum max. subjectum. 11 *Ironice* , tu tamen tibi arrogas plus judicii , &c. 12 Et tibi artium , atque Athenarum (quæ sapientiæ magistra perhibetur) præses Minerva polivit ingenium , & exacuit judicium . *Iron.* 13 Subtiles , acutæ . 14 Dispeream , si non cor pecudis jam putridum , quod cum intestinis , pedibus , jecore , pulmone lanius circumfert per compita venale , plus sapiat , quam tuum . 15 Jam corrupto pulmone putre , & fœtens. 16 Carmina , quæ nemo legat . ep. 9. l. 3. 17 At si ego in te scripsero carmen . 18 Inustam tibi ex meis epigrammatis infamiam . Metaph. a punctis corpori inustis , quæ lepide Petronius *epigrammata* dixit . 19 Tonsor. lib. 7. epig. 63.
20 Noli latratu tuo ad iram irritare me , quem comperies ursum vivum , & in iras pronum , ubi dabitur occasio , quin potius , o timide ac imbecillis catule , pellem ursi fœno fartam mordicus lacessis , unde tibi nihil impendet periculi ? me vivum senties. cave canis, & quære aliam carnem , quam tacitus rodas . vide epigr. 61. lib. 5. & Horat. epod. 6. * MS. Bodl. *Et tacitam quæras ,*

Ad Tuccam. lxv.

*HExametris epigramma facis, scio dicere Tuccam:
1 Tucca, solet fieri, denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longū est, solet hoc quoq; Tucca, licetque:
Si breviora probas, disticha sola legas.
2 Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit transire tibi, scribere, Tucca, mihi.

*Propter superius forte epigramma. 1 Respondet Poeta. 2 Ex pacto inter nos ita dispertiamus munia, ut mihi liceat longa epigramm. scribere, tibi transire.

De præcone puellam vendente. lxvi.

FAma non nimium bonæ puellam,
1 Quales in media sedent Suburra,
Vendebat modo præco Gellianus.
2 Parvo cum pretio diu liceret,
3 Dum puram cupit approbare cunctis,
Attraxit prope se manu negantem:
Et bis terque quaterque basiavit.
Quid profecerit osculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit.

1 Epi. 35. l. 1. n. 5. & ep. 117. l. 2. n. 2. lupæ scilic. 2 *When a small price was biddem for her.* 3 Dum facilem; sed negantis arte instructam puellam pro pudica, & pura approbare cupit, eoque vendibiliorem facere, reluctantem illam, & negantem sæpius basiavit, quod ubi fecisset præco oris non magis puri, quam Sabidius, ep. 33. lib. 1. & ep. 17. l. 3. vel Posthumus, ep. 10. l. 2. adeo impuram reddidit, quam puram approbare voluit; ut qui modo sexcentos licitus est, jam se daturum neget.

Ad Pannicum de Gellia uxore. lxvii.

CUr tantū eunuchos habeat tua Gellia, quæris,
Pannice? vult futui Gellia, non parere.

Vide supra ep. 39. n. 13. & Juv. Sat. 6. vers. 367.

De morte Eutychi pueri. lxviii.

FLete 1 nefas vestrum, sed 2 toto flete Lucrino
3 Najades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Castrice, dulce 4 latus.
Hic tibi curarum socius, blandumque levamen:
Hic amor, hic nostri vatis 5 Alexis erat.

1 Quod sit hoc nefas, docebit tertius versus. 2 Emisso quasi per lacrymas toto lacu Lucrino, & in mare profluente, ut Thetis in mari luctum sentiat. 3 Nymphæ aquarum. 4 Latero, qui lateri tuo semper hærebat, qui latus tuum usque tegebat, sic ep. 46. l. 2. n. 10. vide Jani Gulielmi Verisimil. l. 3. c. 17. 5 Puer Castrico in deliciis, ut Virgilio Alexis. Vel alter Alexis.

Numquid te vitreis nudum lasciva sub undis
Vidit, 6 & Alcidæ nympha revisit Hylam
An 7 dea femineū jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri 8 sollicitata 9 viri?
Quidquid id est, subita quæcunque est caussa rapinæ,
10 Sit precor & tellus mitis, & unda tibi.

6 Et rapuit te Hyla pulchriorem, restituitq; Herculi Hylam. vide ep. 49. l. 5. nu. 4. 7 Nympha Salmacis. Ovid. Metam. 4 8 Allecta. 9 Eutychi. 10 Epig. 35. l. 5. nu. 11.

De Bassa. lxix.

Non miror, quod potat aquā tua Bassa, Catulle,
Miror, quod Bassi filia potat aquam.

Non miror Bassam sumere aquam qua parte opus est (epig. 50. lib. 2.) cum norim eam tuam esse, cui ore morigeratur: Sed miror eam in tantum degenerasse a patre Basso, utrum auctus ille fuerit, & filia tam dedecorosa indignus, an temulentus, & meracus ebrius?

¶ Ad Martianum. lxx.

1 Sexagesima, Martiane, messis
Acta est, &, puto, jam secunda Cottæ,
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
2 Ostendit digitum, sed impudicum
* Alconti, * Dasioque, * Symmachoque.
At nostri bene computentur anni,
3 Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem Priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
4 Non est vivere, sed valere, vita.

1 LXII. annos natus est Cotta, neque unquam lecto eum affixit unius diecul æ febris ardens. 2 Per contemptum, & derisionem ostendit medicis medium unguem, infamem, & impudicum digitum. vide epi. 93. l. 1. n. 2. & ep. 28. l. 2. n. 1. * Medico. 3 Et a melioris vitæ statu subducatur, quantum temporis sit impensum animi, vel corporis morbis, facile apparebit nos diu fuisse, parum vixisse. 4 Imo, *Valere est Philosophari*, inquit Seneca, *Sine hoc æger est animus*, &c. epist. 15.

De Telethusa. lxxi.

Edere lascivos ad 1 Bætica crusmata gestus,
Et Gaditanis ludere docta 2 modis;

1 Κρούσματα, tympanorum & cymbalorum pulsus cum digitorum crepitu, cujusmodi saltationes Hispanis in usu esse docet J.C. Scal. c. 18. l. 1. Poet. & hodie videmus. 2 Quos tres enumerat ibid. Scal. *Chironomiam*, *Hulma*, *Lactisma*. vide ep. 42. l. 11. ep. 79. l. 4. n. 18. idemq; expressum a Juv. Sat. 11. v. 167.

3 *Tendere quæ tremulum* 4 *Pelian*, 5 *Hecubæque maritum*
Posset 6 *ad Hectoreos solicitare rogos:*
Urit, & excruciat dominum Telethusa priorem.
7 *Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.*

3 Quibus ad libidinem incendi *jam frigidus ævo Laomedontiades, & Nestoris hernia possit*. Juv. Sat. 6. vers. 326. 4 Patrem Jasonis longævum. 5 Priamum. 6 Vel in medio mœrore, in funere Hectoris. Alii tamen præferunt, *Toros*. 7 Postquam desiderio ejus excruciatur, quam ancillam vendiderat, redimit, ut illi serviat.

De Cilice fure. lxxii.

Fur notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacua manu redire,
Ipsum surripuit Cilix Priapum.

Egregium sane custodem, de quo exclamare libet; *sed quis custodiet ipsum Custodem?* ut Juv. Sat. 6. vers. 348. de fœminarum custodibus. Statuis autem aureis, & argenteis addebantur custodes; ligneæ, & lapideæ incustoditæ erant. lepide itaque cum Apollinis statua, quam surrepturus erat, jocatur Eutychidas, Anthol. l. 2. c. 25.

De Priapo. lxxiii.

1 *Non rudis indocta fecit me falce colonus:*
2 *Dispensatoris nobile cernis opus.*
Nam 3 *Ceretani cultor ditissimus agri*
Hos Hilarus colles, & juga læta tenet.
Adspice, 4 *quam certo videar non ligneus ore,*
5 *Nec devota focis inguinis arma geram;*
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupresso
6 *Phidiaca rigeat mentula digna manu.*
Vicini, moneo, 7 *sanctum celebrate Priapum,*
Et bis septenis parcite jugeribus.

1 De Priapo ep. 36. l. 1. n. 8. & ep. 57. l. 3. & supra ep. 40. 2 Artificisne, qui custodem effinxit? an fuit hic Hilarus dispensator, & cultor agri Ceretani? 3 Ceretum, Umbriæ opp. 4 Quam ad vivum effictus vultus non videatur esse e ligno. 5 Non urenda pro ligno arido, & putri, namque e cupresso illis vitalitas. ep. 49. supra nu. 3. 6 Affabre facta tanquam manu Phidiæ. ep. 35. l. 3. & ep. 13. supra n. 1. 7 Vide epig. 67. l. 3. nu. 5.

Ad Esculanum. lxxiv.

1 *Medio recumbit imus ille qui lecto,*
Calvam 2 *trifilem semitactus unguento,*

1 De more, & ordine Rodiscumbendi in lectis ad mensam vide Lips. 3. Antiq. lect. Ciacon. de triclinio, & Stuck. convival. 2. 2 Sulcis unguento ductis, & pictis in calva tripili, seu trifili, tres sc. vel paucos admodum habenti capillos. Semitactus autem, ἡμίχριστος: *tangere* quippe *oleo*, est *ungere*. Jos. Scal. & P. Scriv. vide & ep. 57. supra.

3 *Foditque tonsis ora laxa lentiscis ;*
4 *Mentitur, Esculane ; non habet dentes .*

3 Qui videtur dentes purgare lentisco, de quo ep. 22. l. 14. 4 Simulat, ne appareat edentulus. Janus Gruterus dicit legi in Palatino; *Calvam similem*. unde Jan. Rutgersius legendum putat, *Calvam Sileni*.

In Pontiam. lxxv.

CUm mittis turdūve mihi, 1 quadrāve placētę,
1 Sive femur leporis, sive quid his simile :
2 *Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis :*
Has ego 3 nec mittam, Pontia, sed nec edam.

1 Ep. 76. l. 3. nu. 1. 2 *Morselles*. 3 Nec amicis mittam, mulco minus ipse edam, ut qui sciam tua veneficia, epig. 34. l. 2.

Epitaphium Fusci. lxxvi.

ILle 1 sacri lateris custos, 2 Martisque togati,
3 Credita cui summi castra fuere ducis :
Hic situs est 4 Fuscus, 5 licet hoc, fortuna, fateri :
Non timet hostiles jam lapis iste minas.
6 *Grande jugum domita Dacus cervice recepit,*
Et famulum victrix possidet umbra nemus.

1 Imp. Domitiani præfectus prætorii. 2 Prætorianæ cohortis, quæ in urbe, seu ad muros urbis erat, præfectus. *Vel*, legatus Domitiani, qui ipse in urbe propter auspicia, & imperia residens bella gerit per duces. 3 Cui Domitian. commiserat belli Dacici summam. Suet. Dom. c. 6. Tacit. 2. & 3. lib. hist. 4 In Dacia bello oppressus interiit. Eutrop. l. 7. Juv. Sat. 4. vers. 111. 5 Etsi ipse victus ceciderit, jam tamen securus est tumulus ejus, Dacis postea victis a Juliano. 6 Victi jam Daci retulerunt inferias umbræ Fusci, cui quasi victrici sacratur tumulus cum agello, & luco in ipsa Dacia redacta in deditionem, vide ep. 115. & 117. l. 1.

In Afrum. lxxvii.

CUm sis tam pauper, quā nec miserabilis 1 Irus!
Tam juvenis, quam nec 2 Parthenopæus erat ;
Tam fortis, quā nec, cum vinceret, 3 Artemidorus ;
4 Quid te Cappadocum sex onus esse juvat ?
Rideris, multoque magis 5 traduceris, Afer,
Quam nudus medio si spatiere foro.

1 Arnæus mendicus, Hom. Od. ιζ. 2 Pulcherrimus juvenis, unus e septem ducibus ad Thebas profectis. Æschylus in ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, & Papin. Theb. 3 Artemid. Trallianus pancratiasta nobilis, sub Imp. Galba, & Vitellio. vide quæ Scriv. e Pausaniæ Eliac. posteriore. 4 Cur tu perinde, ac dives esses, senex, vel æger gestaris hexaphoro, lecticam subeuntibus sex servis e Cappadocia, gente ad servitutem nata? 5 Vide quæ ad epig. 4. lib. spect. num. 1.

6 *Non*

6 *Non aliter monstratur Atlas cum compare ginno,*
Quaque vehit similem 7 *bellua nigra Libyn.*
8 *Invidiosa tibi quam sit lectica, requiris?*
Non debet ferri mortuus hexaphoro.

6 Pro hac lectione ex variis bonis libris pugnat Ang. Politianus c. 23. hoc sensu. Si quando Atlas nanus (Juv. Sat. 8. ℣. 31.) mulo pumilo, & compare utatur, vulgo ridetur, ut & Maurus ubi concolorem sibi elephantum conscendit: sic Afer merito ridetur, qui pauper juvenis, & fortis ab aliis juvenibus suæ prope conditionis gestatur. Ex intima quidem Poetæ mente. Quando tamen (vel ipso fatente) in MSS. venerandæ vetustatis prope omnibus legatur *gibbo*, primatem, palmaremque conciliandi, restituendique hujus, inter alia plurima, loci gloriam retulit sagacissimus P. Scriverius, qui in Animadversionibus suis reponit *ginno*, h. e. parvo mulo, quod ex interlineari glossa, vel margine in textum irrepsisse videtur. vide ep. 197. l. 14. 7 Elephas. 8 Vel mortuo tibi invideretur hexaphorum, nedum vivo, tam pauperi, cui efferendo magis conveniret sandapila. vide ep. 81. l. 2.

Ad Aulum, de lusco. LXXVIII.

POtor nobilis, Aule, lumine uno
Luscus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic 1 *Heras medicus, bibas caveto,*
Vinum: si biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, 2 *oculo, valebis, inquit.*
Misceri sibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, 3 *oculus bibit venenum.*

1 J. Grut. e Palat. cod. restituit, cum in vulg. fit, *Huic dicis medicus.* 2 Ita Gallus quidam luscus excusso sibi in ludo gladiatorio punctim batuenti unico oculo, exclamavit, *adieu mon oeil, & bonne nuit messieurs*, & ep. Lucilii l. 11. Anthologiæ, amissurus oculum dixit χαῖρ' ἱερὸν φῶς. 3 Extinctus enim est bibendo oculus.

Ad Lupum. LXXIX.

TRistis es, & felix; sciat hoc fortuna caveto:
1 *Ingratum dicet te, Lupe, si scieris.*

1 Nec usu, nec vultu, nec animo læto munera ejus agnoscentem; unde irata levis dea instar Scythiæ capræ rem tibi disturbabit.

Ad Cæsarem de rosis hibernis. LXXX.

1 UT *nova dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus*
Miserat hibernas 2 *ambitiosa rosas:*
3 *Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,*
Urbis ut intravit limina prima tuæ.

1 Ubi tibi allatæ sunt ex Ægypto rosæ hibernæ. 2 Ex hibernis rosis laudem captans. 3 Ipse nauta, seu mercator Ægyptius visus est contemnere Ægyptios hortos præ nostris, in quibus magnam rosarum hibernarum copiam invenit, l. 13. ep. 127.

Tantus veris honos, & odoræ gratia 4 Floræ,
5 Tantaque Pæstani gloria ruris erat.
Sic quocunque vagus gressumq; oculosque ferebat,
6 Textilibus sertis 7 omne rubebat 7 iter.
At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ
8 Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.

4 Deæ florum. *Metonym.* 5 Tanta erat rosarum copia, quarum ferax Pæstus. ep. 38. l. 5. n. 11. & l. 12. ep. 31. 6 Coronis, & sertis textis e rosis. vide quæ ad Senec. Agamemn. ℣. 357. Al: *Sutilibus.* 7 Urbis vicus omnis. 8 Habe tibi rosas, mitte nobis frumentum.

In Charidemum. lxxxi.

1 Ratus tanquam populo, Charideme, lavaris:
Inguina sic toto subluis in solio.
2 Nec caput hic vellem sic te, Charideme, lavare,
Et caput, ecce, lavas: inguina malo laves.

1 Tanquam volens eos polluere, & conspurcare, qui post te in eodem solio loturi sunt. 2. Vide ep. 42. l. 2. argumenti æque puri.

Ad Rufum. lxxxii.

1 Quidam me modo, Rufe, diligenter
Inspectum, velut emptor, aut lanista,
Cum vultu, digitoque subnotasset,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus 2 nequitias, jocosque novit
Aurem qui modo non habet 3 Batavam?
Subrisi modice: levique nutu
Me, quem dixerat esse, non negavi.
4 Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Respondi: quia sum malus Poeta.
5 Hoc ne sæpius accidat Poetæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

1 Tanquam empturus quis servum, aut gladiatorem. mancipia autem venalia empturi diligenter inspiciebant, devestiebant etiam, & contrectabant. 2 Epigrammata lasciva, & jocosa. 3 Lectionem hanc loco motam, sed opt. MSS. authoritate vindicatam, recipiunt, aut certe agnoscunt tres Batavi clarissima Martialis lumina, Hadr. Junius, J. Gruterus, P. Scriverius, & ferunt aliquanto clementius, quam magnus ille Erasmus, & patriotæ alii. exponunt scilicet gratulari sibi Poetam, quod legatur ab omnibus Romæ, præterquam a Batavis, qui armis, & duriori vitæ assueti, corporis Augusti custodes, non ita curabant jocos istos. Prætereunt quippe (juxta Venusinum Poetam) poemata Rhamnes, neque sapit Centurionum genti nequior iste sal. Nam quod in vulg. legitur *severam*, e glossa videtur huc transmigrasse. 4. *Ego Poeta sum, &, ut spero, non humillimi spiritus, &c. Quare ergo, inquit, tam male vestitus es? Propter hoc ipsum. amor ingenii neminem unquam divitem fecit*, Petronius. 5 Ne sæpius cogar me malum fateri Poetam.

Ad Cæsarem Domitianum. lxxxiii.

1 *QUantum solicito fortuna parentis Etrusco;*
Tantum, summe ducum, debet uterq; tibi.
Nam tu missa tua revocasti 2 *fulmina dextra:*
3 *Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.*
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,
Utetur 4 *toto fulmine rara manus.*
Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
5 *Esse quod & comiti contigit, & reduci.*

1 Quantum Etruscus in exilium, sed non extra Italiam missus debet filio, qui patrem in exilium accomitatus est, & cujus pietate, & precibus Domitianus permotus eum revocavit: tantum & pater, & filius tibi, o Cæsar. vide Papinii sylv. 3. & ep. 39. l. 7. 2 Exilii decretum. 3 Ut sint revocabiles. 4 Tota vi emisso. Heraldus legit *torto*. 5 Supra n. 1.

De Philippo. lxxxiv.

1 *OCtaphoro* 2 *sanus portatur, Avite, Philippus;*
Hunc tu 3 *si sanum credis, Avite, furis.*

1 Lectica ab octo servis gestata. 2 Corpore. 3 Animo. *quod ipse non sani esse hominis non sanus juret Orestes.* Pers. Sat. 3. ult. vers.

In mortem Rufi Camonii. lxxxv.

1 *EDitus est sextus sine te mihi, Rufe Camoni,*
2 *Nec te Lectorem sperat, amice, liber.*
3 *Impia Cappadocum tellus, &* 4 *numine lævo*
Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri.
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufo:
Et resonet tota planctus in 5 *Æmilia.*
Heu qualis pietas, heu quam brevis occidit ætas!
6 *Viderat Alphei præmia quinque modo.*
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus 7 *nostros, Rufe, tenere jocos.*
Accipe cum fletu mæsti breve carmen amici,
8 *Atque hæc absentis thura fuisse puta.*

1 Te in Cappadocia peregre, vel etiam fatis functo, sextum hunc edidi l. Alleg. *Editur en.* (*eu*, vel *heu*) *sextus sine te mihi, Rufe Camoni*, cujus familiæ meminit & l. 9. ep. 76. & 78. neque .n. ferenda lectio vulg. *Camænii*. 2 Quia jam mortuum. 3 Propter ingenia sua mala, & servilia. *Vel* propter mortem tuam a pestilitate ejus aeris. 4 Aversante Deo. sidere non fausto. 5 Epig. 4. l. 3. n. 1. 6 Quinque lustra, vel Olympiadas, quinque Olympica certamina ad Alpheum amnem celebrata. vide quæ ad ℣. 840. Herc. Fu. Senec. 7 J. Gruterus, *totos*. 8 Vice thuris, quod ipse præsens rogo injecissem, cape hoc carmen absentis. ep. 26. l. 10. n. 8.

In bibentes aquam calidam. lxxxvi.

1 *Setinum, 2 dominaq; *nives, densique *trientes,*
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
3 *Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,*
Qui mavult hæres divitis esse Midæ.
4 *Possideat Libycas messes, Hermumq; Tagumque,*
Et potet calidam, qui mihi 5 laudat, aquam.

1 Vinum nobile e Setia Campaniæ opp. 2 Nobiles, vel quæ temperant calorem vini. * Vide ep. 65. l. 5. 3 Demens est, & fortunæ ingratus, qui ex voto Midæ aurea siti mavult perire, quam delicata vina, & nobilem decoctam bibere. 4 Medicus, vel alius quispiam possideat quantum metit Africa, habeat aurifluos amnes, dum aquam bibat calidam: mihi vel pauperi liceat vinum bibere.. *tanti mihi non sit opaci omnis arena Tagi*, &c. ut caream nobili vino nivibus diluto. vide ep. χθιζὸν ἐμοὶ νοσέοντι. l. 2. Anth. c. 47. 5 Scr. ex scriptura in ora Ed. Junianæ prostante *libet*. quam & agnoscit Turnebus esse in suo MS. suspicatur legendum *livet*, idest, qui mihi invidet aquam frigidam.

Ad Cæsarem. lxxxvii.

Di tibi dent, & tu, Cæsar, quæcunq; mereris:
Di mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

1 Qui tibi potes dare, nec opus habes ab alio, quam a Diis, & te ipso quicquam expectare. ep. 33. l. 10.

Ad Cæcilianum. lxxxviii.

Mane salutavi 1 vero te nomine casu:
Nec dixi Dominum, Cæciliane, meum.
2 *Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?*
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

1 Mero tuo nomine, nec appellavi te dominum, seu patronum, ex more clientum salutantium. 2 Vis scire quantuli me asseruerim in hanc libertatem, ut domino carerem? mulcta certe, & jactura sportulæ.

De Panareto potore. lxxxix.

Cum peteret seram media jam nocte matellam
1 *Arguto 2 madidus 1 pollice Panaretus:*
3 *Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse:*
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summa testa sua vina remensus,
4 *Reddidit œnophori pondera plena sui.*
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Ruse: merum biberat.

1 Ep. 81. l. 3. & ep. 119. l. 14. 2 Vino. 3 Fictilis lagena, quam prius vino Spoletino plenam exsiccarat, etiamsi capacior fuisset, exhausturus. 4 Convenit ratio accepti, ac redditi, non auxit vinum adhibita ad diluendum aqua. quod vel ex ratione redditæ ad justam mensuram urinæ jocatur Poeta constare Panareto bibisse merum.

De Gellia. xc.

MOechum Gellia non habet, nisi unum.
Turpe est hoc magis; uxor est duorum.

Extenuabat culpam suam Gellia, quasi tolerabiliorem, quod non nisi unum haberet mœchum, ut ep. 92. l. 3. Redarguit eam Poeta, æque turpe esse *inquiens* uxori unum habere mœchum, ac non nuptæ multos. esse quippe uxorem duorum, mariti scilicet legitimi, & adulteri. Si enim juxta Senecam 3. Benef. c. 16. adulterium unius vocatur matrimonium, & uxor certe erit adulteri, quæ illi dedit.

In Zoilum. xci.

1 *SAncta ducis summi prohibet censura, vetatq;*
Mechari. 2 gaude, Zoile, non futues.

1 Vide 2. 4. 6. & 7. ep. supra. 2 Zoilus enim erat fellator, ut ep. 13. l. 2. & ep. 81. l. 3. n. 7.

In Ammianum. xcii.

CAElatus tibi cum sit, Ammiane,
Serpens in patera 1 Myronis arte;
2 Vaticana bibis: bibis venenum.

1 Sculptoris nobilis. ep. 39. l. 4. n. 2. 2 Pulchre convenit serpenti expresso in poculo cum vino Vaticano, quod omnium pessimum est, & (ut dixit ep. 19. l. 1. n. 6.) sævum toxicum.

De Thaide. xciii.

TAm male Thais olet, quam non fullonis avari
1 Testa vetus, media sed modo fracta via:
Non 2 ab amore recens hircus, non 3 ora leonis,
Non 4 detracta cani Transtiberina cutis:
5 Pullus abortivo nec cum putrescit in ovo,
Amphora corrupto nec vitiata 6 garo.
7 Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Deposita quoties balnea veste petit:
8 Psilotro viret, aut 9 acida latet oblita 10 creta:
Aut tegitur 11 pingui terque quaterq; 11 faba.

1 Qua urinam (camelorum maxime teste Plin. l. 28. c. 8.) ad purgandarum vestium usum excipiebant fullones. hæc autem dolia stabant in publico. 2 Sic ep. 4. l. 4. 3 Animæ leonis virus grave. Plin. l. 11. c. 53. vide Annot. prior. Baptistæ Pii c. 15. 4 Urbis pars trans Tiberim viliori plebeculæ colebatur, & in ea exercebantur sordida, & fœtida opera, ut excoriationes, sulphurata, &c. vide ep. 42. l. 1. n. 2. Juv. Sat. 14. ỷ. 203. 5 Nec pejus olet ovum putridum. 6 Ex intestinis, & tabe scombrorum confecto, sed corrupto. 7 Graveolentiam ut lotura dissimulet. vide epig. 88. l. 1. 8 Epig. 29. l. 2. n. 7. & ep. 73. l. 3. n. 1. vul. *nitet*. 9 Aceto macerata. epig. 73. l. 3. n. 6. 10 Cimolia, Chia, seu Samia, qua utebantur feminæ ad cutim emendandam. 11 Oleo, unguento, seu farina fabarum, quæ & faciem commendant,

Cum

12 A graveolentia, & feditate. | *Cum bene se* 12 *tutam per fraudes mille putavit:*
Omnia cum fecit; 13 *Thaida Thais olet.*

13 Impuram lupam, & olidam capram.

De Calpetiano. xciv.

1 Ep. 43. l. 2. | *Ponuntur semper* 1 *chrysendeta Calpetiane,*
2 Diversorio, πανδοχείῳ. | *Sive foris, seu cum cœnat in urbe domi.*
Sic etiam in 2 *stabulo semper, sic cœnat in agro.*
3 Itane lautus est, ut gemmeis, aureisque bibat? | 3 *Non habet ergo aliud?* 4 *non habet immo suum.*

4 *Resp. Poeta.* immo hæc non sunt ipsius, sed mutuo sumpta.

LIBER VII.

Ad Domitianum de lorica. I.

1 Domitianus in expeditione, quam suscepit adversus Sarmatas, seu Dacos infra n. 8. | 1 *Accipe belligeræ* 2 *crudum thoraca Minervæ,*
3 *Ipsa Medusææ quem timet ira comæ.*
4 *Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari:*
Pectore cum 5 *sacro sederit, Ægis erit.*

videtur sibi fieri curasse loricam instar Ægidos Minervæ, quam peculiariter coluit, & cujus se filium esse voluit. lorica autem hæc & Minervæ ægida ex squamoso draconum corio contextam repræsentavit: vel Sarmaticum thoraca, de quo infra. n. 11. 2 Militaremne & crudum, ut volunt, an respicit primos thoracas e crudis loris, corioque confectos? 3 Quem vel ipsa Minervæ ægis Medusæ capite formidabilis timeat. Vulg. edd. *ira Deæ*. Calderin. & MSS. Bodl. *quo tumet ira Deæ*.
4 Quam, ubi non gestatur a Domitiano, loricam voces: cum autem induerit eam Cæsar, jam ægis erit. 5 Domitiani, æque Dei ac Minervæ, & Jovis, quorum peculiaris Ægis. supra n. 1.

Ad ipsam loricam.

6 Distinctum hoc a priore tetrastico ep. præfert Calderina Ed. quam alii secuti. | 6 *Invia Sarmaticis domini* 7 *lorica sagittis,*
Et 8 *Martis Getico tergore fida magis:*
Quam vel ad 9 *Ætolæ securam cuspidis ictus*
10 *Texuit innumeri lubricus unguis apri:*
11 *Felix sorte tua es:* 12 *sacrum cui tangere pectus*
7 Supra n. 8. | *Fas erit, & nostri mente calere* 12 *Dei.*

8 Qui loricatus tergore colitur a Getis. vel qui e Getis oriundus est. 9 Ab Ætolis inventæ lanceæ, vel, Meleagri Ætoli lanceæ impenetrabilem. 10 An lorica hæc squamis æneis aprinas ungulas imitantibus conserta fuit? an ex veris ungulis ad imitationem Sarmatarum (qui teste Pausania l. 1.) ex ungulis collectis loricas instar draconum squameas consuebant? 11 O lorica. 12 Domitiani,

Tcomes, 13 & magnos illæsa merere triumphos,
Palmataque ducem, sed cito, redde togæ.

13 Et Domitianum incolumem restitue urbi, triumphantem palmata indutum toga, cui intexebantur victoriæ cum ramulis palmarum.

Ad Pontilianum. II.

CUr non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

Sic lib. 5. epig. 74.

De Oppiano. III.

ESset, Castrice, cum 1 mali coloris,
2 Versus scribere cœpit Oppianus.

1 Valetudinarius, & morbo pallidus. ep. 42. l. 6. n. 2. 2 Vel hinc nomen, pretiumque poetæ aucupatus, quod palleat, ut credatur studio crudus, ac pallidus. *Decipit exemplar vitiis imitabile, quod si Pallerem studio, biberet exsangue cuminum.* Hor. Epist. 19. l. 1.

Ad Cæsarem Domitianum. IV.

SI desiderium, Cæsar, populique, patrumque
1 Respicis, & Latiæ gaudia vera 2 togæ:
Redde 2 deum votis poscentibus; 3 invidet hosti
Roma suo, 4 veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt 5 ille, tuoque
6 Terretur vultu barbarus, & 7 fruitur.

1 Gentis togatæ, Romanæ. 2 Te, o Domit. 3 Quod tua fruitur præsentia. 4 Etsi magnam referres victoriam laureatis literis significatam, &c. ut epig. seq. lauream simul de Sarmatis Domitianus intulit Jovi Capitolino. 5 Hostis. 6 Vultu hostis, & victoris. 7 Vultu speciosо, & augusto Dei.

De fama reditus Domitiani. V.

ECquid 1 hyperboreis ad nos conversus ab oris
2 Ausonias Cæsar jam parat ire vias?
3 Certus abest auctor, sed vox hoc nunciat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica 4 victrices testantur gaudia chartæ:
Martis 5 laurigera cuspide pila virent.
Rursus 6, io, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictusque tua, Cæsar, in urbe sonas.

1 Sarmatis, qui Septentrioni finitimi. 2 Italas, ab Ausone Ulyssis, & Calypsus filio. 3 Authorem certum non habemus, fama tamen constans est, & famæ fidem habere lubet. 4 Laureatæ literæ ad senatum missæ, victoriæ indices. 5 Pila, & hastæ militum victoriam testantur laureata. 6 Vox triumphi solennis. *Ipse gerens laurus, lauro devinctus agresti Miles Io magna Voce triumphe canet.* Tibul. l. 2. epig. 6.

6 Tu ipse o Domit.

Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
Sarmatica laurus 6 nuncius ipse veni.

Ad Cæsarem Domitianum. VI.

1 Quamvis te detineant a nobis bella in regionibus septentrionalibus.
2 Insula ad primum Istri ostium.
3 Cujus *undas Frigore concretas ungula pulsat equi*. Ov. 3. Trist. el. 10.

1 *HIberna quamvis Arctos, & rudis 2 Peuce,*
Et 3 ungularum pulsibus calens Ister,
4 Fractusque 5 cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna 6 perfidæ gentis,
Te, summe mundi rector, & parens orbis,
7 Abesse nostris non tamen potes votis.
Illic & oculis, & animis sumus, Cæsar,
Adeoque mentes omnium tenes unus,
8 Ut ipsa Magni turba nesciat Circi,
Utrumne currat 9 Passerinus, an 9 Tigris.

4 Et Rheni accolæ Germani, Batavi, & Catti tribus expeditionibus victi. 5 Alludit ad fluviorum cornua. Ælian. c. 33. l. 2. Variar. histor. 6 Rebellis, & contumacis. 7 Animis tamen, & votis te consequimur. 8 Ut mentes nostræ quondam Circensibus ludis attentæ jam tibi peregrinatæ nesciant quid in Circo agatur. 9 Equus. habet enim tabula equorum Circensium, apud Onuphrium, nomen Passerini equi Circensis.

De reditu Domitiani. VII.

1 Si unquam alias carminibus lusi, nunc poscit tempus, ut læta canam.
2 Septentrionali, ubi Othrysæ Thraciæ urbs versus Euxinum.
3 Mense tandem Decembri certum accepimus

1 *NUnc hilares, si quando mihi, nunc ludite Musæ,*
Victor ab 2 Othrysio redditur orbe Deus.
3 Certa facis populi tu primus vota, December:
Jam licet ingenti dicere voce; Venit.
Felix 4 sorte tua, poteras non cedere Jano,
Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
5 Festa coronatus ludet convicia miles,
Inter 6 laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire 7 jocos, levioraque carmina Cæsar,
8 Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

nuncium de Cæsaris reditu. 4 Eo quod nuncius es reditus Dom. quod si eodem mense urbem ingressurus esset Cæsar, nec ipsi Januario cederet December. 5 Vide ep. 5. l. 1. n. 2. 6 In triumphis, & ipsi equi laureati incedebant. 7 Mea hæc jocosa epig. 8 J. Rutgersius leg. *Et tibi sit lusus ipse.*

De Casselio. VIII.

1 Disertus scilicet, futurus post ducentos annos, & acturus causas apud inferos, in quo tandem sexagenario ingenium ad doctrinam futuram elucere incipit.

CUm sexaginta numeret Casselius annos,
Ingeniosus homo est: 1 quando disertus erit?

In Olum. IX.

PÆdicatur Eros, fellat Linus: Ole quid ad te,
De cute quid faciat ille, vel 1 illa sua?
Centenis futuit Matho millibus: Ole quid ad te?
Non tu propterea, sed Matho pauper erit.
2 In lucem cœnat Sertorius: Ole quid ad te?
Cum liceat tota stertere nocte tibi.
Septingenta Tito debet Lupus: Ole quid ad te?
Assem ne dederis, crediderisve Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole:
Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quid pertinet ad te?
3 Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

1 Al. ille.

2 Pernox in comessationibus, compotationes in lucem protrahit. sic ep. 29. lib. 1.

3 Sed neque ego in alienæ re curiosus, neque tu, aut tua tanti.

Ad Aulum Pudentem. X.

COgis me calamo, manuque nostra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amasque,
1 Qui vis archetypas habere nugas!

1 Qui vel in nugis, qualia sunt mea carmina, primogenias probas ab ipso authore exaratas, vel emendatas.

Ad Faustinum. XI.

SIc me fronte legat 1 dominus, Faustine, serena,
Excipiatque meos 2 qua solet aure jocos:
Ut mea nec juste quos odit, pagina lædit,
Et 3 mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest, * cupiant eum quidã nostra videri,
Si qua 4 Lycambeo sanguine tela madent?
* Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
5 Qui Phœbi radios ferre, diemque negant?

1 Domitianus, quem maxime lectorem velim.
2 Benigna.
3 Non famam capto ex aliena infamia, ep. 1. l. n. 6. ubi rubet *Auditor, cui frigida mens est*. * Clancularius aliquis Poeta famosa quædam, & virulenta carmina sub persona Martialis ediderat. epig. 3. & 33. lib. 10. 4 Mordaci, & rabido jambo, quali armatus Archilocus Lycamben socerum, quod sponsam sibi negasset filiam, ad suspendium adegit. 5 Non ausi nomen suum prodere.

6 *Ludia*

6 *Ludimus innocui. scis hoc bene. juro potentis*
Per 7 genium Famæ, 8 Castalidumque gregem;
Perque tuas aures magni mihi numinis instar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

✠ Sic MS. Bodle. sic Scriv. ed. at vulg. *Ludimus innocuis verbis, hoc juro*.
7 Epig. 60. lib. 6. 8 Musarum chorum.

De Lycoride. XII.

DUm *Tiburtinis albescere* 1 *collibus audit*
Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
Aura valet? parvo tempore nigra redit.

Vide consonum huic ep. 62. l. 4.
1 *Solibus* ex Palatino Grut.

De sua puella. XIII.

A *Ccidit infandũ nostra* 1 *scelus, Aule, puella,*
Amisit lusus, deliciasque suas:
Non quales teneri 2 *ploravit amica Catulli*
* *Lesbia nequitiis passeris orba sui;*
* *Vel Stella cantata meo, quam flevit, Janthis,*
Cujus in 3 *Elysio nigra columba volat.*
Lux mea non capitur nugis, 4 nec amoribus istis,
Nec domina pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

1 Parcarum scilicet malarum, ut ep. 62. l. 6.
2 Ep. 2. & 3. Catulli.
* Vide & ep. 8. l. 1.
3 Poetice. omnium enim rerum umbras apud inferos volunt esse.
4 Gruter. *neque moribus istis*.

Ad Arginum puerum Janthidos. XIV.

QUis 1 *puer hic nitidis* 2 *absistit Janthidos* 3 *undis,*
Et fugit ad 3 *dominam Najada?* 4 *numquid Hylas?*
5 *O bene, quod sylva colitur Tyrinthius ista;*
Et quod amatrices tam prope servat aquas!
6 *Securus licet hos fontes, Argine, ministres:*
Nil faciunt nymphæ; ne velis ipse, cave.

1 Arginus scilicet.
2 Qui abstinet, qui refugit. Alii *adsistit*.
3 Fonte in ædibus Stellæ.
* Cujus Nympham dixerat esse Janthida, ep. 47. l. n. 2.
4 Lib. 6. ep. 68. n. 6. & ep. 40. lib. 5. n. 4.
5 O bene tibi est quod proximo nemore cultus Hercules tibi præsidio est, & tutelæ, ne rapiaris a Nymphis te amantibus. epig. 40. infra.
6 Sine metu potes ex hoc fonte haurire aquam, quam ministres. Janthis nympha hujus fontis non rapiet te, ut Hylam quondam nymphæ si. Ascanii, cave tibi ab ipso Stella.

¶ Ad Regulum. XV.

ÆRa domi non sunt: superest hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

Callida *mendicatio*. Dum inopiæ suæ unicum remedium dicit esse venditionem munerum sibi a Regulo missorum, quæ norat dominum non redempturum, donaturum potius pretium ipsorum.

Ad bibliothecam Julii Martialis. XVI.

1 *RUris bibliotheca delicati,*
2 *Vicinam videt unde lector urbem,*
Inter carmina sanctiora si quis
3 *Lasciva fuerit locus* 3 *Thaliæ;*
Hos 4 *nido licet inseras vel imo,*
Septem quos tibi misimus libellos;
Auctoris calamo sui notatos:
5 *Hæc illis pretium facit litura.*
At 6 *tu munere dedicata parvo,*
Quæ cantaberis orbe 7 *nota toto,*
Pignus pectoris hoc mei tuere
Juli bibliotheca Martialis.

1 Ruris suburbani Julii Martialis, quod descripsit ep. 64. l. 4. 2 Sic ep. 64. lib. 4. nu. 5. 3 Meis his carminibus jocosis floridæ, & conviviis aptæ Musæ Θαλείας foetibus, ut ep. 8. l. 4. nu. 12. 4 Epig. 118. lib. 1. nu. 8. 5 Quod authoris autographi sunt, & quos ep. 10. supra, dixit archetypos. 6 Cui consecro, & dono hos libellos meos. 7 Carmine meo.

In Gallam. XVII.

CUm tibi sit facies, de qua nec fœmina possit
1 *Dicere; cum corpus nulla* 2 *litura notet:*
Cum tam te rarus cupiat, repetatque fututor,
Miraris? vitium est non leve, Galla, tibi.
Accessi quoties ad opus, mistisque movemur
Inguinibus; cunnus non tacet, ipsa taces.
Di facerent ut tu loquereris, & ipse taceret;
Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem: namque hoc nec inutile dicit
Symmachus, & risum res movet ista simul.
Quis ridere potest 3 *fatui poppysmata cunni?*
Cum sonat hic, cui non mentula, mensque cadit?
Dic aliquid saltem, clamosoque obstrepe cunno:
Et si adeo muta es, disce vel inde loqui.

1 Se talem habere, idest tibi contendere, tibi se æquiparare, præferre saltem non ausit. 2 Menda, nævus, *vel* lomentum, quo rugas condunt linuntque. epi. 42. lib. 3. 3 Vide epig. 71. lib. 3. n. 5.

De

De fragmento Argus. XVIII.

1 Quod Romæ extabat tempore Martialis, ut videtur.
2 Non prius tentati mortalibus. *nullaque mortalis præter sua littora norat.*

1 *FRagmentũ, quod vile putas & inutile lignũ,*
Hac fuit 2 ignoti prima carina maris.
Quam nec 3 Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior 4 ira freti,
5 *Secula vicerunt: sed quamvis cesseris annis,*
6 *Sanctior est salva parva tabella rate.*

Argonautas primum tentasse mare volunt poetæ. 3 Duæ insulæ in Ponti Euxini ostio, quæ & Symplegades, quas transmisere Argonautæ non sine periculo. vide quæ ad vers. 1210. Her. Fu. & vers. 341. Medeæ Senecæ notavimus. 4 Al. *unda*. 5 Fluctus, scopulos, syrtes prætervectam, & superantem vicit tandem ætas. 6 Fragmentum hoc religione, & antiquitatis veneratione vel ipsam integram, vel alias quasvis naves superat.

In Sanctram. XIX.

1 Tum labore, & officiis, quibus cenam captavit: tum maxime avaritia, qui analecta vendidit.
2 Rapacius, qui tantum suffuratus est.
3 In qua accumbit.
4 Ep. 81. l. 3. n. 16.
5 Jurare sibi turdum non appositum, cum plures appositos subduxisset.
6 Cirros ostreorum Raderus opinatur dici purpureos crines, qui fibras ostreorum ambiunt: cum vero ostrea proprie cirris careant, cum Brodæo l. 9. Misc. c. 29. sentio per ostrea intelligi ostracoderma: utpote locustas, squillas, cancros, astacos.

NIhil est 1 miserius, nec 2 gulosius Sanctra,
3 *Rectam vocatus cum recurrit ad cœnam,*
Quam tot diebus, noctibusque captavit.
Ter poscit apri 4 glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos;
Nec erubescit 5 pejerare de turdo;
Et 6 ostreorum rapere lividos cirros.
7 *Buccis placentæ sordidam linit 8 mappam.*
Illic & uvæ collocantur 9 ollares,
Et 10 punicorum pauca grana malorum,
Et 11 excavatæ pellis indecens vulva,
*Et 12 lippa ficus, * debilisque boletus.*
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti 13 spondylos sinu condit,
Et devorato capite turturem truncum;
Colligere 14 longa turpe nec putat dextra
15 *Analecta, quicquid & canes reliquerunt.*

7 Ut, *improbi panis buccas* ep. 5. l. 10. & *secta quadra placentæ*, ep. 77. l. 3. Vulg. *Dulci placenta*. 8 Dum mappæ involvit placentam subductam, vel simpliciter, sordidam. 9 Quæ in olla servabantur. Platina. l. 2. & Plin. l. 5. c. 17. Columell. c. 43. lib. 11. 10 Granatorum mal. 11 Exesis carnibus, ejectitiæ. vide ep. 6. l. 13. & Apitii l. 7. c. 1. 12 E qua lacteus fluit humor. * Non optimus. 13 Vertebrasne animalium? an pisces, cum Macrobio, & Seneca, qui vulgo *schinoli*? an salsamenta, cum Athenæo? 14 Porrecta. 15 Quæ sub mensam cadebant, vel projiciebantur, erantque ministris relegenda.

16 *Nec esculenta sufficit gula præda,*
17 *Misto lagenam replet ad pedes vino.*
Hæc per 18 *ducentas dum domum tulit scalas,*
Seque obserata clausit anxius cella,
Gulosus ille postero die 19 *vendit.*

16 Nec cibos tantum rapit. 17 Aqua temperato, quod servi ad pedes biberent. 18 Multas scalas, ut ep. 118, l. 1. vel per multas ædes. 19 ἀπροσδοκήτως, expectabatur ut rapax, & gulosus Santra voraret ista: ille vero avarus, & miser vendidit.

De natali Lucani. xx.

H*Æc est illa dies, quæ* 1 *magni conscia partus,*
Lucanum populis, & tibi, 2 *Polla, dedit.*
Heu Nero crudelis, 3 *nullaque invisior umbra:*
Debuit hoc saltem 4 *non licuisse tibi.*

1 Lucani, nobilis poetæ. 2 Polla Argentaria uxor Lucani. 3 Nullius cæde invisior, quam Lucani, sic de Cicerone ep. 70. l. 5. num. 3. 4 Respexit id, quod multis a se occisis dixit Nero, *Nescisse hactenus Cæsarem, quantum Imperatori liceret.*

De eodem. xxi.

1 V*Ati: Apollinei magno* 2 *memorabilis ortu*
Lux redit: Aonidum 3 *turba favete sacris.*
4 *Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dedisset,*
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

1 Lucani poetæ sub Apollinis presidio. 2 Clarus, & celebrandus natalis. 3 Al. *turma.* vide Jan. Gulielm. in Pseudolum Plauti quæst. c. 6. 4 Hæc dies vel propter te, o Lucane, editum meruit, ut Bætis patrius Lucani fluvius numeraretur inter fontes Musarum.

De eodem, ad Phœbum. xxii.

1 P*Hœbe veni, sed quantus eras, cum bella canenti*
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ. (*ti*
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
2 *Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.*

1 Ad sacra hæc, quibus celebramus natalem Lucani; cui tu ipse dedisti secundam carminis epici a Virgilio gloriam. 2 Diu vivas, ut quotannis colas hunc mariti tui natalem.

In maledicum. xxiii.

1 C*Um Juvenale meo quæ me committere tentas,*
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?

1 Quæ tentas contentionis, & dissidii semina serere inter me, & Juv. meum, egregium illum procul dubio Satyrographum. vide Lips. ep. 20. quæst. l. 1.

Te fa-

De fragmento Argus. XVIII.

1 *Fragmentū, quod vile putas & inutile lignū,*
Hac fuit 2 ignoti prima carina maris.
Quam nec 3 Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior 4 ira freti,
5 *Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,*
6 Sanctior est salva parva tabella rate.

1 Quod Romæ extabat tempore Martialis, ut videtur. 2 Non prius tentati mortalibus. *nullaque mortalis præter sua litora norat.* Argonautas primum tentasse mare volunt poetæ. 3 Duæ insulæ in Ponti Euxini ostio, quæ & Symplegades, quas transmisere Argonautæ non sine periculo. vide quæ ad vers. 1210. Her. Fu. & vers. 341. Medeæ Senecæ notavimus. 4 Al. *unda*. 5 Fluctus, scopulos, syrtes prætervectam, & superantem vicit tandem ætas. 6 Fragmentum hoc religione, & antiquitatis veneratione vel ipsam integram, vel alias quasvis naves superat.

In Sanctram. XIX.

Nihil est 1 miserius, nec 2 gulosius Sanctra,
3 Rectam vocatus cum recurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captavit.
Ter poscit apri 4 glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos;
Nec erubescit 5 pejerare de turdo;
Et 6 ostreorum rapere lividos cirros.
7 Buccis placenta sordidam linit 8 mappam,
Illic & uvæ collocantur 9 ollares,
Et 10 punicorum pauca grana malorum,
Et 11 excavatæ pellis indecens vulva,
*Et 12 lippa ficus, * debilisque boletus.*
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti 13 spondylos sinu condit,
Et devorato capite turturem truncum;
Colligere 14 longa turpe nec putat dextra
15 *Analecta, quicquid & canes reliquerunt.*

1 Tum labore, & officiis, quibus cenam captavit: tum maxime avaritia, qui analecta vendidit. 2 Rapacius, qui tantum suffuratus est. 3 In qua accumbit. 4 Ep. 81. l. 3. n. 16. 5 Jurare sibi turdum non appositum, cum plures appositos sub duxisset. 6 Cirros ostreorum Raderus opinatur dici purpureos crines, qui fibras ostreorum ambiunt: cum vero ostrea proprie cirris careant, cum Brodæo l. 9. Misc. c. 29. sentio per ostrea intelligi ostracoderma: utpote locustas, squillas, canceros, astacos. 7 Ut, *improbi panis buccas* ep. 5. l. 10. & *secta quadra placentæ*, ep. 77. l. 3. Vulg. *Dulci placenta*. 8 Dum mappæ involvit placentam subductam, vel simpliciter, sordidam. 9 Quæ in olla servabantur. Platina. l. 2. & Plin. l. 5. c. 17. Columell. c. 43. lib. 11. 10 Granatorum mal. 11 Exesis carnibus, ejectitiæ. vide ep. 6. l. 13. & Apitii l. 7. c. 1. 12 E qua lacteus fluit humor. * Non optimus. 13 Vertebrasne animalium? an pisces, cum Macrobio, & Seneca, qui vulgo *schinoli*? an salsamenta, cum Athenæo? 14 Porrecta. 15 Quæ sub mensam cadebant, vel projiciebantur, erantque ministris relegenda.

16 *Nec esculenta sufficit gulæ præda,*
17 *Misto lagenam replet ad pedes vino.*
Hæc per 18 ducentas dum domum tulit scalas,
Seque obserata clausit anxius cella,
Gulosus ille postero die 19 vendit.

16 Nec cibos tantum rapit. 17 Aqua temperato, quod servi ad pedes biberent. 18 Multas scalas, ut ep. 118, l. 1. vel per multas ædes. 19 ἀπροσδοκήτως: expectabatur ut rapax, & gulosus Santra voraret ista: ille vero avarus, & miser vendidit.

De natali Lucani. XX.

H*Æc est illa dies, quæ 1 magni conscia 1 partus,*
Lucanum populis, & tibi, 2 Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, 3 nullaque invisior umbra:
Debuit hoc saltem 4 non licuisse tibi.

1 Lucani, nobilis poetæ. 2 Polla Argentaria uxor Lucani. 3 Nullius cede invisior, quam Lucani. sic de Cicerone ep. 70. l. 5. num. 3. 4 Respexit id, quod multis a se occisis dixit Nero, *Nescisse hactenus Cæsarem, quantum Imperatori liceret.*

De eodem. XXI.

1 V*Atis Apollinei magno 2 memorabilis ortu*
Lux redit: Aonidum 3 turba favete sacris.
4 *Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dedisset,*
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

1 Lucani poetæ sub Apollinis præsidio. 2 Clarus, & celebrandus natalis. 3 Al. *turma*. vide Jan. Gulielm. in Pseudolum Plauti quæst. c. 6. 4 Hæc dies vel propter te, o Lucane, editum meruit, ut Betis patrius Lucani fluvius numeraretur inter fontes Musarum.

De eodem, ad Phœbum. XXII.

1 P*Hœbe veni, sed quantus eras, cum bella canenti*
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ. (ti
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
2 *Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.*

1 Ad sacra hæc, quibus celebramus natalem Lucani; cui tu ipse dedisti secundam carminis epici a Virgilio gloriam. 2 Diu vivas, ut quotannis colas hunc mariti tui natalem.

In maledicum. XXIII.

1 C*Um Juvenale meo quæ me committere tentas,*
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?

1 Quæ tentas contentionis, & dissidii semina serere inter me, & Juv. meum, egregium illum procul dubio Satyrographum. vide Lipf. ep. 20. quæst. l. 1.

Te fa-

*Te fingente nefas, * Pyladen odisset Orestes:*
** Thesea Pirithoi destituisset amor.*
*Tu 2 Siculos fratres, & majus nomen * Atridas,*
Et 3 Leda poteras dissociare 3 genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis,
4 Ut facias illud, quod, puto, lingua facit.

* Vel pueris nota hæc amicorum paria. 2 Amphinomum, & Anapiam Catana Siciliæ oppido oriundos, fratres invicem charos, erga parentem pios. de quibus Seneca 3. de Benef. c. 17. Strabo lib. 6. Plutarch. orat. ad Apollonium, Silius, &c. 3 Castorem, & Pollucem. 4 *Hæreat inguinibus semper tam noxia lingua, &c.* ep. 61. l. 2.

¶ In malum Poetam. XXIV.

Dulcia cum tantum scribas epigrammata
Et 1 cerussata candidiora cute; (semper,
Nullaque mica 2 salis, nec amari 3 fellis in illis
Gutta sit, o demens, vis tamen illa legi.
4 Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:
5 Nec grata est facies, cui gelasinus abest.
6 Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:
Nam mihi, 7 quæ novit pungere, chia sapit.

1 Cerussa expolita. 2 Ingenii, argutiæ, urbanitatis. 3 Amarulentiæ, acerbitatis. 4 Ut acida irritant stomachum; ita acriter dicta invitant lectorem. 5 Qualem ori gratiam addunt rugæ illæ inter ridendum contractæ: tale epigrammati decus addunt, quæ risum movent. *Vel*, Ut minus grata est facies cui ridenti deest deus Gelasinus: ira & epigrammati perit venustas, si absit mordacitas. 6 Infantibus mellita, seu mustea poma dato, & propter dulcedinem insipidas ficus. q. d. Insulsis placeant epigrammata dulcia, & nec ingenio, nec acerbitate condita: mihi placet epigramma salsum, acre, mordax, & piperatum. 7 Ficus Chia, quæ salem, & vinum sapit. ep. 23. lib. 13.

Scazonta mittit ad Apollinarem. XXV.

1 Apollinarem conveni meum, 2 Scazon,
3 Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, 4 cujus aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris 5 tota,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum scis amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

1 Ad eundem ep. 87. l. 4. 2 Ep. 97. l. 1. 3 Sed captato opportuno tempore. 4 Limam adhibens, emendans, interpolans partem habet in hoc qualicunque opere. Plane læta, & benigna.

De Apro sibi a Dextro misso. XXVI.

1 *Tusca glandis aper populator, & 2 ilice multa*
Jam piger, 3 Ætola fama secunda fera,
Quem meus intravit splendenti 4 cuspide 5 Dexter;
Præda jaces nostris 6 invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore 7 Penates,
Flagret & exciso festa culina 8 jugo.
9 *Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,*
Addet & 10 arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
11 *Conturbator aper, 12 vilius esurio.*

1 Glande pastus in agro Tuscano. 2 Sagina, & pinguedine a glande. 3 Magnitudine proxime apro illi, quem irata Diana in Ætolorum agros immisit. lib. spect. 15.
4 Venabulo. 5 A quo occisum, & poetæ missum arguit supremum distichon. 6 Opima, cui vel invideri possit, utpote majori, quam mea ferat conditio. 7 Qui juxta focum, vel ædes. *Metonymice*. Al. *madido tetri nidore Penates*. 8 Sylva, *Hyperbolice*, *Vel* lignis *Synechdochice* e montis jugo. 9 Sed impensa condiendi superabit facultates meas, satius itaque est, ut remittam Dextro, nisi forte & ille mihi hos sumptus suppeditet. 10 Interiori, melioriquegaro, quod admisto Falerno dicebatur œnogarum. vide ep. 93. l. 6. n. 6. & lib. 13. ep. 82. & 102. 11 In quo condiendo conturbabuntur rationes meæ, & decoquentur opes. 12 Minoris constat fames mea, viliori cibo contenta est, minore sumptu cęnam mihi constare velim.

Ad Fuscum. XXVII.

1 *Sic Tiburtinæ crescat tibi sylva 2 Dianæ,*
Et properet casum sæpe redire nemus.
3 *Nec Tartessiacis 4 Pallas tua, 5 Fusce, 6 trapetis*
Cedat, & 7 immodici dent bona musta 7 lacus.
Sic fora mirentur, sic 8 te Palatia laudent,
Excolat & geminas plurima 9 palma fores:
10 *Otia dum medius pręstat tibi parva December,*
Excipe, sed 11 certa quos legis aure 12 jocos.

1 Sic tibi omnia feliciter cedant, precor, sic sylva, quam Tibure habes, cæsa revirescat. 2 Nemorum præsidis, ac deæ. 3 Nec olivetum tuum fertilitate olearum, aut olivi copia cedat Hispanis olivis. Tartessus Straboni fluvius est, qui aliis Bętis, unde Bętica Hisp. 4 Olei inventrix, quæ, reliquis Diis steriles ad speciem eligentibus arbores, oleam cum forma, tum fructu insignem sumpsit. 5 Videtur hic esse, ad quem Plin. Sec. ep. 9. l. 7. 6 Prælis oleariis. sic Papin. 2. Sylv. in Genethliaco Lucani: *Quæ Tritonide fertiles Athenas Unctis Bętica provocas trapetis*. 7 Pleni, immo redundantes musto lacus, qui excipiunt vinum trapetis expressum. ep. 44. lib. 4. num. 2. 8 Agentem causas. 9 Palma affigebatur januis causidicorum, qui in causis vicissent, quam Ausonius vocat *palmam forensem*, vide Sat. 7. Juven. ℣. 117. & quæ nos ibi. 10 A causis, & foro, Justitium in his Saturnalibus. 11 Critica, & censoria. 12 Epig. hæc mea.

13 Al. *Scire libet verum? res est hæc ardua*, ex persona Fusci verum pronunciare subtimentis, ne odium pariat. respondet Poeta: *sed tu mihi dic, quod tibi in pari re dici velles, &c.* vide ep. l. 12. & Horatii epist. ad Pisones sub fine, vide ep. 70. l. 8.

13 *Scire libet verum: res est hæc ardua: sed tu*
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

Ad Testilum puerum. XXVIII.

TEstile Victoris 1 tormentum dulce 1 Voconi,
Quo nemo est toto notior orbe puer:
Sic etiam 2 positis formosus amere 2 capillis,
Et 3 placeat vati nulla puella tuo:
Paullisper nomini doctos sepone libellos,
Carmina victori dum lego pauca tuo.
4 Et Mecenati Maro cum cantaret Alexim,
Nota tamen Marsi fusca 5 Melenis erat.

1 Deliciæ, & amor, qui risus lugubris, dolor suavis, timor generosus, mors viva. &c.
2 Vide ep. 32. l. 1. n. 2.
3 Præ te.
4 Etsi capiebatur maxime Mæcenas ecloga, quam scripserat Virg. de formoso Alexi, quem ardebat, non tamen dedignatus est & carmen, quod Marsius inferior poeta scripserat de fusca Melænide. ita nec Victor mea hæc aspernabitur, &c. 5 A μέλαινα.

In Cæliam. XXIX.

**DAs 1 Parthis, das Germanis, das, Cælia, Dacis:*
Nec Cilicum spernis, Cappadocumque toros.
Et tibi de 2 Pharia Memphiticus 1 urbe fututor
Navigat, a 3 rubris & niger Indus aquis.
Nec 4 recutitorum fugis inguina Judæorum,
Nec te 5 Sarmatico transit Alanus equo.
Qua ratione facis, cum sis Romana puella,
Quod Romana tibi mentula nulla placet?

*Tui copiam.
1 Al. *Cattis.*
2 Memphi. ep. 1. l. spect. n. 2.
3 A mari Erythræo. vide quæ adnotarim ad 270. Vr. Thye. Senec.
4 Quibus circumcisis succrescit cutis. 5 Namque Alanos Scythiæ pop. in Sarmatia Europæa ponunt Plin. & Ptolem.

Ad Regulum. XXX.

1 RAucæ 2 cortis 3 aves, & ova 4 matrum,
Et 5 flavas medio vapore Chias,
Et 6 fœtum 7 querulæ rudem capellæ,
8 Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis

1 Ab avium domesticarum rauco cantu.
2 Pluribus tectis, sive muris septæ, instar mapalii. Festus *a caurton barton*. 3 Gallinæ, anseres, anates, columbæ, &c. 4 Gallinarum, anatum. 5 Moderato calore siccatas ficus Chias. supra ep. 24. n. 7. & l. 13. ep. 23. vel hibernas, & gelatas. ep. 44. l. 4. 6 Hœdum. 7 De fœtu abrepto quiritantis, 8 Gelatas, & corrugatas frigore, cui non sunt ferendo.

De

De nostro tibi rure missa credis?
O 9 quam, Regule, diligenter erras!
Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut 10 rus marmore tertio notatum,
Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt:
11 Id tota mihi nascitur Subura.

9 Quam dedita opera erras, & dissimulas te nescire sterilitatem agelli mei. 10 Suburbanum tuum, ad tertium ab urbe lapidem. 11 Id ego emo in foro olitorio in urbe, quod tamen in Subura non erat. de Subura, vide epig. 35. lib. 1. num. 5. & ep. 57. lib. 3.

Ad Atticum. XXXI.

ATtice, 1 facunda renovas qui nomina gentis,
2 Nec finis ingentem conticuisse domum;
3 Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
*4 Te secreta quies, te * sophos omnis amat.*
5 At juvenes alios fracta colit aure magister,
6 Et rapit immeritas sordibus unctor opes.
*Non * pila, non * follis, non te * paganica 7 thermis*
Præparat, aut nudi 8 stipitis ictus 9 hebes:
10 Vara nec injecto 11 ceromate brachia tendis;
*Non * harpasta vagus pulverulenta rapis:*
Sed curris niveas tantum prope 12 Virginis undas,
Aut 13 ubi Sidonio taurus amore calet.
14 Per varias arteis, omnis quibus area servit,
Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

1 Qui doctissimi, ac disertissimi viri T. Pomponii mores, & doctrinam exprimis. 2 Nec degener pateris, ut conticescat familiæ tuæ, & ortus gloria. 3 Tu habes semper comitatum Græcorum philosophorum. 4 Secessus ab ambitu, magistratu, & turba. * Sapiens. 5 At alii juvenes vacant pugillatui, quem docet Gymnastes, cujus aures, ut & aliorum athletarum contusæ plerunque sunt a plagis concertatorum. vide Turnebum lib. 24. cap. 28. & Mercurialem lib. 5. de re Gymnast. c. 6. 6 Et aliptes non necessario ungendi ministerio præstito emungit juvenum marsupia. * Vide ep. 19. l. 4. * 7 Ante cœnam luabant prisci, ante lavationem corpus exercebant. 8 Exercitatio ad palum, contra quem in terra defixum tanquam adversarium tirones se exercebant. vide quæ nos ad 248. vers. 6. Sat. Juv. vide & Vegetium Stevvechium, Mercurialem, & Lipsium. 9 A sudibus, vel rudibus, ligneis gladiis, & clavis. 10 Nec lucta obtorques brachia, & lacertos quasi varos, sic Ludovic. Carion. emendat. lib. 2. c. 9. alii leg. *Rara*. illa lectio melior. 11 Epig. 57. lib. 3. num. 4. 12 Ep. 21. lib. 5. n. 6. 13 Ad porticum Europæ, epig. 14. l. 2. n. 2. 14 Literato viro conveniunt magis exercitationes faciles, & breves, quæ corpus & sine mora laxent, & tempori parcant, quarum præcipua est cursus; quam pigri isti ludi, quibus Campus, & gymnasium servit. legitur & area *fervet*. Pet. Scriv. *Areas* intelligit, *vias spatia*, ut epig. 24. lib. 10. sed vide epist. 15. Senecæ.

In Cinnam. XXXII.

Sordidior cœno cum sit toga, calceus autem
1 Candidior prima sit tibi, Cinna, nive:
2 Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
3 Collige, Cinna, togam, calceus ecce perit.

1 Calcei albi Romanis elegantioribus in usu. 2 *Neglecto.* Gruter. ex Palat. & Bodl. MS. 3 Tolle, ne inquinet album calceum, cui male convenit cum sordida toga.

Ad Severum. XXXIII.

Quo possit fieri modo, Severe,
Ut vir pessimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, sed cito: 1 quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
2 Non deest protinus ecce de malignis,
Qui sic rancidulo loquatur ore:
3 Ut quid tu domini, deique nostri
Praefers muneribus Neronianas?
Thermas praefero balneis cinaedi.

1 Ut Nero pessimus extruxit optimas thermas, ita cinædus hic Charinus balneas excitavit nobiles. 2 Quod si quis malignus mihi hic obstrepat, perinde, ac si præferam Neronis thermas, aut Charini balneas publicis Domitiani ædificiis: respondeo me id non facere, sed conferre tantum inter se Neronis, & Charini opera. 3 Janus Rutgerf. leg. *Qui? tu tot domini.* Scriv. *Ecquid tu.*

Ad Lecaniam. XXXIV.

Inguina succinctus nigra tibi servus aluta
*Stat, quoties calidis * tota foveris aquis.*
Sed meus, ut de te taceam, Lecania, servus
Judaeum nulla sub cute pondus habet.
Sed nudi tecum juvenesque, senesque lavamur:
An sola est servi mentula vera tui?
Ecquid foemineos sequeris, matrona, recessus?
Secretusque tua, cunne, lavaris aqua?

* Leg. *lota* Rutgerf. Tibi in publicis balneis lavanti promiscue, ubi nemo nostrum, non ipse quidem circumcisus Judæus tegit verenda, adstat servus tuus subligaculo tectus, & fibula ligatus; perinde quasi nos cæteri non essemus viri, & tu privatim lavares, ep. 76. l. 11. Fœdissimum hunc morem virorum promiscue cum fœminis lavandi sustulit Trajanus. Xiphilin. in Adriano, & Spartianus.

Ad Stellam. XXXV.

1 Cum pluvias, madidumque Jovem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis:

1 Cum perplueret villa, misisti mihi tegulas: ecce horreo frigore, cur non mittis mihi togam?

Plu-

Plurima qua posset subitos 2 effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus ecce sonat borea stridore December:
Stella tegis villam, non tegis agricolam.

2 Al. *defendere*, idest arcere. vide Jani Guliel. Verisimil. l. 5. cap. 25.

¶ Ad Castricum, de theta, XXXVI.

1 *Ností mortiferum quæstoris, Castrice, signum?*
Est opera pretium discere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum:
Lethalem juguli jusserat esse notam.
Turpis ab inviso pendebat 2 stiria naso,
Cum flaret madida fauce December atrox.
Collega tenuere manus. quid plura requiri?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

1 Alii leg. *Nostri*. Sensus est. Pro veteri illa condemnationis, & mortis Θανάτε litera, Quæstor noster novam habet notam, emuncto scilicet naso dat carnifici signum occidendi hominis. huic aliquando opus erat distillantem nasum emungere, manum naso admoturum impedierunt quæstores collegæ ipsius, quasi daturum hinc cædis signum. Jocatur poeta misere cum illo agi, cui modo alios populariter occidenti, jam non liceat suum nasum abstergere. 2 *A drop*, stilla gelata. *gutta congelati nasi*. ep. 99. l. 11.

Ad Polyphemum. XXXVII.

Tantus es, & talis nostri, 1 Polypheme, Severi,
Ut te mirari possit & ipse Cyclops.
2 *Sed nec Scylla minus. 3 quod si fera monstra duorum*
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

1 Polyphemus iste, & Scylla fueruntne servi Severi, an forte staturæ adeo immanes, & ingentes, ut vel Siculo illi Cyclopi, & marino monstro possent esse terrori? 2 Sed nec ipsa Scylla possit minus mirari tuam Scyllam, alii leg. *minor*. 3 Imo & sibi invicem terriculamento esse possint: unde videtur illos fuisse servos deformes.

¶ De Cælio. XXXVIII.

1 *Discursus varios, 1 vagumque mane,*
Et fastus, & ave 2 potentiorum,
Cum perferre, patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram;
Et sanas linit, obligatque plantas,
Incenditque gradu laborioso;
(3 Quantum cura potest, & ars doloris!)
4 *Desit fingere Cœlius podagram.*

1 Officiosas clientis discursitationes in salutandis patronis superbis.
2 Divitum.
3 *Ironice*, ut l. 5. ep. 22. n. 2.
4 Veram enim habet podag.

Epitaphium patris Etrusci. xxxix.

1 Etruscus. vide ep. 83. lib. 6.
2 Forti animo.
3 Utrumque, ambos. ut *Si duo praeterea tales Idaea tulisset Terra Viros*. Maro.

HIc jacet 1 ille senex, Augusta natus in aula,
Pectore 2 non humili passus 3 utrumq; deum:
4 *Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris*
Miscuit: Elysium possidet umbra nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventa:
Hic prope 5 ter senas vidit Olympiadas:
6 *Sed festinatis raptum tibi credidit annis,*
Aspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

Edd. recentes *possidet umbra nemus*. Domitiani potius Domini, ac Dei gratiam, & iram. dicto ep. 83. lib. 6. Domit. iratum, & placatum. 4 Geminorum, qui eodem cum matre, quæ flore ætatis extincta est, sepulchro patrem condiderunt. 5 Nonaginta annos, si poetice Olympiada pro lustro sumamus. 6 Quem jam nonagenarium fato maturo defunctum deflevit pius filius perinde, ac immaturo fato præreptum.

Ad Sempronium Tuccam. xl.

Mundanusne Socraticus? an ornatus, nitidus, seu comis? an forte unguentis delibutus? namque & hæc omnia media, & ἀδιάφορα sunt.

COsmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris:
Cosmica, Semproni, tam mala quā bona sunt.

¶ Ad Castricum. xli.

1 Cum æque nobilis sis Poeta, ac munificus dives.
2 Ego.
3 Opibus, & carminibus.

1 *MUneribus cupiat si quis contendere tecum.*
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
2 *Nos tenues in utroq; sumus, 3 vincique parati:*
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tā mala cur igitur dederim tibi carmina quæris?
4 *Alcinoo nullum poma dedisse putas?*

4 Ut Phæacum illi regi, cui suppetebant poma nobilissima, aliquis forte muneri obtulit minus nobilia: ita ego tibi mala mea carmina.

In Cinnam. xlii.

1 Vide ep. 20. & 50. l. 6.

PRimum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, 1 ut cito, Cinna, neges.
Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.

Ad Ovidium.
De imagine Max. Cæsonii. xliii.

1 *Maximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est;*
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: 2 sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua, fata sequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exulis isti;
Qui modo nolueras consulis ire comes.
3 *Si victura meis mandantur nomina chartis,*
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hoc præsens, venturaque turba; fuisse
Illi te, Seneca quod fuit ille suo.

1 Hæc est effigies in cera ad vivum expressa Max. Cæsonii, quem a Nerone damnatum in conjuratione Pisoniana, *Tacit. 15. Annal.* Tu Ovidi in exilium comitatus es per mare Siculum in Siciliam, vel Africam, cui modo præfuerat. proconsuli te comitem negabas, exuli offerebas. 2 Iniquum fuisse Neronis judicium arguebas, sponte exulem ejus sequutus. 3 Si vitale fuerit hoc carmen meum, scient inde præsentes, & posteri, Ovidium id præstitisse Cæsonio, quod Cæsonius prius Annæo Senecæ a Claudio in Corsicam relegato.

De eadem. xliv.

1 *Facundi Senecæ potens amicus,*
2 *Caro proximus, aut prior 2 Sereno,*
Hic est Maximus ille, 3 quem frequenti
Felix litera pagina salutat:
Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis Ovidi tacende linguis,
Sprevisti 4 domini furentis iras.
Miretur Pyladem suum vetustas,
Hæsit qui comes 5 exuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exuli 6 Neronis.

1 Ejusdem argumenti cum præcedenti epig. 2 Carus, Serenus, Cæsonius Maximus, ut epi. præcedenti, & Senec. epist. 87. Senecæ amicissimi erant. 3 Ad quem toties scripsit Seneca. 4 Neronis. 5 Oresti, non quidem a matre in exilium misso, sed ab Electra sorore subducto, & a pædagogo in Phocidem sublato; unde reversus matris cæde patris sui necem ultus rursum exulavit. Electra Eurip. & Sophoclis. 6 Crudelissimi tyranni, & cujus in manu erat te repetiisse, quod Clytemnestra non potuit.

Ad Priscum. xlv.

1 *Commendare tuum dum vis mihi carmine munus,*
Mæonioque cupis doctius ore loqui;

1 Priscus pollicitus fuerat Martiali munus; trahebat autem moram, ut carmine suo, quod poetæ approbari voluit, munus exornaret: poeta, quem premebat egestas, petit id sibi mitti muneris, vel sine carmine, quod utique minori foret molestiæ.

a De nostro incommodo, & non sine damno meo, tibi places in tuo carmine, quod dum meditaris, ego munus desidero. Turnebus l. 24. c. 28. legit, *taces*. 3 Epig. 16. n. 3. supra & li. 4. ep. 8. n. 12.

Excrucias multis pariter me, teque diebus 2
Et 2 *tua de nostro, Prisce,* 3 *Thalia placet.*
Divitibus poteris musas, elegosque sonantes
Mittere 3 *pauperibus* 4 *munera pexa dato.*

4 Vestem pexam. Alii legunt *plena*, idest, quorum gratia non diminuitur mora. Alii *plana*, idest, absque carminibus.

¶ Ad Licinium Suram. XLVI.

1 Sic Plinius Sec. 10. epist. 4. lib. *altissima ista eruditione tuam dignissimam quaest. &c.* Al. *celeberrime, summe Virorum.*

2 Cujus syncera oratio, & antiquitatem sapiens exprimit gravitatem, & mores veterum illorum Roman.

Doctorum Licini celeberrime 1 *Sura virorum,*
2 *Cujus prisca graves lingua reduxit avos:*
3 *Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,*
Gustata Lethes pene remissus aqua.
4 *Perdiderant jam vota metum, securaque flebant*
Tristia cum 5 *lacrymis. jamque peractus eras.*
6 *Non tulit invidiam taciti regnator Averni,*
7 *Et raptas fatis reddidit ipse colos.*
Scis igitur, quantas hominū mors 8 *falsa querelas*
Moverit? 9 *& frueris posteritate tua.*
10 *Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:*
Perdiderit nullum vita reversa diem.

3 Quanto nos bearint munere Parcae, quae te prope mortuum vitae restituerunt. 4 Ita P. Scriv. e Membranis, & Junii Margine. *Tristitia, & lacrymae sunt carmina lugubria.* vulg. Ed. *Tristitia, & lacrymis. jamque peractus eras.* Tanquam in certa morte deposueramus spem, & cum votis metum, curamque pro te, qui jam --- 5 --- Pro mortuo deploratus eras, & conclamatus. 6 Vidit, sensitque Pluto se non fore ferendo invidiam, & querelas hominum te lugentium, ipsiusque rapacitatem detestantium: itaque --- 7 --- Eripuit Parcis colos, fusosque, & te vitae restituit. 8 Te faucibus suis erepto decepta. *Vel* quam nos veram putabamus, teque vere mortuum. 9 Et quasi redivivus sentis, quam charus fueris nobis, tanquam posteris tuis futuris. 10 Mortis itaque, quam evasisti, memor rape vitae restitutae gaudia, &c. vide epi. 16. l. 1. n. 8. tibi superstes.

De Annio. XLVII.

Annio non desunt mensae, imo dives, & lautus habet ducentas.

Cum mensas habeat fere ducentas,
Pro mensis habet Annius ministros.
Transcurrunt * *gabatae, volantque lances.*

cur itaque ministri ejus subeunt mensarum vices, & nihil apponitur? scilicet ut dapibus suis parcat, quas ministri circumferentes praetereant alios, aliis priusquam quid ad satietatem decerpserint, praeripiant. placeant sibi lautis his epulis, nos tenuiores non juvant coenae istae ambulantes *running banquets. quae & nostris parcimonis, inoleverunt in silicerniis, & repotiis.* * Lances escariae.

Has,

Has vobis epulas habete lauti,
Nos offendimur ambulante cœna.

Ad Severum. XLVIII.

P*Arva suburbani munuscula mittimus horti:*
1 *Faucibus ova tuis: poma, Severe,* 2 *gula.*

1 Raucis forte, vel exulceratis mollia. 2 Palato grata.

Ad fontes Hiantidos. XLIX.

1 F*Ons domina, regina loci quo gaudet Hianthis,*
Gloria conspicuæ, deliciumque domus.
Cum tua tot niveis ornetur ripa ministris,
Et 2 *Ganymedæo luceat unda choro:*
3 *Quid facit Alcides sylva sacratus in ista?*
Tam vicina tibi cur tenet antra deus?
Numquid nympharum notos observat amores,
Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

1 Vide ep. 47. l. 6.
2 Pueris delicatis instar Ganymedis.
3 Vide ep. 14. supra, quod huic concinit, nu. 5.

Ad Urbicum. L.

M*Ercari nostras si te piget, Urbice, nugas,*
Et lasciva tamen carmina nosse libet;
1 *Pompejum quæras [& nosti forsitan] Auctum;*
Ultoris prima Martis in 2 *æde sedet.*
3 *Jure madens,* 4 *varioque togæ limatus in usu,*
Non lector meus hic, Urbice, 5 *sed liber est.*
Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos,
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, si vellet, 6 *poterat scripsisse videri,*
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Huc liceat a 7 *decima [nec enim satis ante vacabit]*
Sollicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit:
Et, cum, jam satis est, dixeris, ille leget.

1 Adeas Pompeium Auctum, quem & tute forte nosti. 2 Quæ signis militaribus a Parthis remissis extructa est, ut alii, post victoriam Philippicam. Suet. August. c.29. Dio. l.44. 3 Jurisprudentia tinctus, imbutus. sic inf. ep. 68. & ep. 40. l. 1, n. 2. *Calderin.* jusculo madens. 4 Studiis pacis, & variis causis exercitatus. *Calderin.* attrita indutus toga, qua in variis officiis utitur. 5 Adeo ad unguem tenet, & memoriter recitat. 6 Se authorem profiteri, nisi meæ faveret famæ, poterat. vide Senec. prolog. declam. 7 Quæ statuta cœnæ hora aliquanto tardior propter occupationes Aucti, vel tenuitatem ejus.

Ad Auctum. II.

1 Ep. preced.
2 Nisi molestum sit Celeri audire hujusmodi nugas.
3 Celer fuit præfectus Celtiberiæ, patriæ meæ.

Gratum est, quod Celeri nostros legis, 1 Aucte, libellos;
2 Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat,
3 Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
4 Nec fuit in nostro certior orbe fides.
5 Major me tanti reverentia turbat; & aures
Non auditoris, judicis esse puto.

4 Nec alius quispiam majori fide, & abstinentia administravit nostram Celtiberiam. 5 Terreor viri majestate, nec minus sanctum expecto judicem carminis mei, quam olim gentis meæ.

In Umbrum. III.

1 Quæ ab aliis tibi missa sunt per Saturnalia, quæ ad 5. dies protraxit Caligula. vide ep. 46. l. 4.
2 Pugillares. epig. 6. lib. 14.
* De his l. 13. & 14.
3 Ep. 46. l. 4. n. 2.

Omnia misisti mihi Saturnalibus, Umber,
Munera, 1 contulerant quę tibi quinq; dies;
*Bis senos 2 triplices, & * dentiscalpia septem:*
*His comes accessit * spongia, * mappa, * calix,*
Semodiusque 3 faba cum 4 vimine Picenarum,
Et 5 Laletana nigra lagena sapa:
6 Parvaq; cum 7 canis venerunt 6 coctana 7 prunis,
Et 8 Libycę fici pondere testa gravis.
9 Vix puto triginta nummorum tota fuisse
Munera, quæ grandes octo tulere 10 Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit 11 pondera quinque puer?

4 Fiscella olivarum Picenarum, lib. 13. epig. 36. 5 Lagena ignobilis, feculenti, & turbidi vini ex Laletania in Hisp. Tarraconensi. 6 Ficus parvæ ex Syria. ep. 28. l. 13. 7 Quæ ep. 18. l. 5. senos dixit Damascenos. vide ep. 29. l. 13. 8 Ep. 46. l. 4. 9 Puto vix valuisse 30. HS. *nostræ monetæ* 4. ſſ. 8. n. 4. 10 Servi e Syria, *Synecdoch.* 11 Libras quinque.

In Nasidienum. IIII.

1 Ad expianda infausta tua de me somnia, in sacrificiis absumpsi vinum omne meum superioris, & hornæ vindemiæ.

Semper mane mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum, soliciténtq; meum,
1 Jam prior ad fecem, sed & hæc vindemia venit,
2 Exorat noctes dum mihi 3 saga tuas.
Consumpsi 4 salsasque molas, & thuris acervos:
5 Decrevere greges, dum cadit agna frequens.

2 Expiat, avertit omen. 3 Somniorum interpres, & expiatrix. epig. 50. lib. 11. 4 Far sale mistum. 5 Decrescunt mihi greges crebra immolatione.

Non

Non porcus, non 6 certis aves, nonova supersunt.
7 Aut vigila, aut dormi, Nasidiene; tibi.

6 Epig. 30. supra, n. 1. &c. 7 Aut nunquam dormias precor, aut de te somnies, tuo damno.

In Chrestum. LIV.

NUlli munera, Chreste, si remittis,
Nec nobis dederis, remiserisque:
Credam te satis esse liberalem.
*Sed si reddis * Apicio, * Lupoque,*
*Et * Gallo, * Ticioque, * Gellioque:*
Lingas 1 non mihi (nam proba & pusilla est)
Sed quæ de Solymis venit perustis,
Damnatam modo mentulam tributis.

* Turpitudinis tuæ ministris. 1 Non meam, quæ castior est, sed servi mei Judæi, damnati ad tributum, vel nomine tributi in servitutem damnati. Turne. leg. *tributi*. l. 24. c. 28. grave autem tributum pendebant eam Judæi, tum qui Judaicæ sectæ initiabantur circumsecti. Suet. Dom. c. 12.

¶ Ad Rabirium. LV.

1 *ASTra polumq; 2 tua cepisti mente, 3 Rabiri,*
4 Parrhasiam mira qui struis arte domum.
5 *Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,*
Has petat a nostro Pisa Tonante manus.

1 Ut Phidias Jovis Olympici simulachrum effecturus dicitur direxisse mentem suam ad vultum Jovis ab Homero expressum Iliad. α. Η, ἦ, κυανέῃσιν ἐπ' ὄφρυσι νεῦσε Κρονίων, &c. Valer. Max. l. 3. c. 7. ita tu Rabiri Domitiano palatium exstructurus concepisti mente cœlestes domos, quibus magistris, & exemplaribus utereris ad hanc fabricam. 2 Al. *pia*. 3 Architectus erat nobilis. ep. 71. l. 10. 4 Palatinam, in monte Palatino, ubi Euander Arcas primus ædificavit. Parrhasia autem urbs Arcadiæ est. unde Euander Virgilio dictus Parrhasius 11. Æn.
5 Si Pisa urbs illa Elidis instituerit ædificare templum dignum illo simulachro a Phidia fabrefacto, petat a nostro deo Domitiano suum architectum Rabirium.

De Achilla. LVI.

CAstora de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

Alludit Poeta ad Ψ. Hom. Iliad. φ. Κάστορα θ' ἱππόδαμον, ἦ πύξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα. jocum autem quærit in ambiguitate τῦ πὺξ, quod significat *pugnis*, atque idem pro πυγῇ usurpatur Aristoteli in physiogn. Ita Achillas puer exoletus (ut ep. 90. l. 3.) & modo πὺξ strenuus jam factus est ἱππόδαμος eques *per maneggiare, e cavalcare la donna Gabinia*, hoc est, Castor de Polluce.

Ad Gallam. lvii.

Jam sex, aut septem nupsisti, Galla, 1 cinædis,
Dum coma te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque simillima loro,
Inguina, nec lassa stare coacta manu,
Deseris imbelles thalamos, mollemque maritum:
Rursus & in 2 similes decidis usque toros.
3 Quære aliquem Curios semper Fabiosque loquentem,
Hirsutum, & dura rusticitate trucem.
Invenies: 4 sed habet tristis quoque turba cinædos;
5 Difficile est vero nubere, Galla, viro.

1 Dum ex cultu, & elegantia eos judicabas strenuos ad χλινοπάλην. 2 Mollium, & imbellium cinædorum. 3 Ne ulterius te decipiant pexi isti, & comati, quære aliquem ex iis, qui sermone, & cultus neglectu gravitatem, & virilitatem profitentur. ep. 25. l. 1. 4 Sed & hi sunt Socratici cinædi. 5 Ita *omnis vicus abundat Tristibus obscenis, &c.*

De Cæciliano. lviii.

Non cenat sine apro noster, Tite, Cæcilianus,
Bellum convivam Cæcilianus habet.

Quanta est gula, quæ sibi totos ponit apros, animal propter convivia natum! &c. Vacuisque toris tantum ipse jacebit. Juv. 1. Sat. Hic noster *convivam* vocat aprum soli Cæciliano appositum, alii hominem fuisse Aprum volunt.

Ad Jovem. lix.

1 *Tarpejæ venerande rector 1 aulæ,*
2 Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cum votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestas:
Nil pro me mihi Jupiter petenti;
Ne succensueris velut superbo.
3 Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

1 Capitolii in colle prius Saturnio, mox *Tarpejo* a Virgine Tarpeja, quæ arcem Sabinis prodidit, dicto. 2 Sic ep. 1. l. 5. n. 11. 3 Tum mea, & publica prece rogatus serva Cæsarem, ille me servabit: tu illi donato, ille mihi donabit.

Ad Cæsarem Domitianum. lx.

1 *Abstulerat totam temerarius institor urbem,*
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, 2 Germanice, crescere vicos;
Et modo quæ fuerat semita, facta via est.

1 Institores, tonsores, caupones, coqui, &c. modo vicos omnes urbis occuparant tabernis suis, & pergulis (quod apud nos in publicis nundinis factum videmus), fores, & limina præstruxerant. 2 Lib. 5. ep. 2. n. 4.

3 *Nulla catenatis pila est præcincta lagenis ;*
Nec prætor 4 medio cogitur ire 4 luto.
Stringitur in densa nec 5 cæca 5 novacula turba ;
Occupat aut totas nigra popina vias :
Tonsor, caupo, coquus, lanius sua limina servant ,
6 Nunc Roma est , nuper magna taberna fuit .

3 Nullus caupo vendit vinum ad pilas in tabernis , quæ lagenis sunt refertæ & quæ catenis fixæ sunt . Juv. Sat. 3. ℣. 304. nisi forte & ipsæ lagenæ pilis affixæ sunt catenis . de pilis vide quę ad ep. 43. l. 2. n. 5. 4 Ad canalem propter tabernas utrinque . 5 Novaculam hanc tonsorum fuisse arbitror , quum mox inter cæteros recenseat *tonsorem* , non βαλαντιοτόμων, neque sicariorum , quorum esse putant alii propter epitheton *cæca* . 6 Ita ep. 1. l. spect. *Reddita Roma sibi est , &c.*

In Amillum . lxi.

R*Eclusis foribus grandes 1 præcidis , Amille,*
Et te deprendi , cum facis ista , cupis :
Ne quid liberti 2 narrent , servique paterni ,
Et notet obliqua garrulitate cliens .
Non pædicari se qui 3 testatur , Amille ,
Illud sæpe facit , quod sine 3 teste facit .

1 Epig. 72. l. 2. n. 1. 2 Te gravius aliquid pati . 3 Ludit in *testatur* , & *teste* , nec non in ambiguitate ꝙ *teste* . hic autem ---- ὄρχεις intelligit . idest , λείχει ἤ φοινικίζει.

¶ De Silio . lxii.

1 P*Erpetui nunquam moritura volumina Sili*
Qui legis , & Latia carmina 2 digna togas,
3 Pierios tantum vati placuisse recessus
Credis , & Aonia Bacchica serta comæ ?
Sacra 4 cothurnati non attigit ante Maronis ,
Implevit magni quam Ciceronis opus .
Hunc miratur adhuc 5 centum gravis hasta virorum ;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens .

1 Latuere Silii opera per multa secula , jam vero eruta, & vindicata vivunt . ep. 14. l. 4. 2 Digna Poeta in Italia , vel ipsa Roma nato . Italici enim cognomen habuit ab Italica urbe Pelignorum , alias Corfinio . *vel potius* digna majestate oratoris Romani , & consulis . Plinius Sec. *scripsit carmina majore cura , quam ingenio* , epist. 7. l. 3. 3 Credisne eum tantum fuisse poetam ? imo non optimum attigit poetam , priusquam optimum expressisset oratorem . 4 Ep. 20. l. 3. n. 5. & ep. 6. l. 5. n. 3. 5 Judicium C. virorum , qui de testamentis , & hereditatibus in suo foro hasta posita judicabant , quemadmodum auctionarii in atrio auctionario hasta præconis posita . vide epig. 38. l. 7. n. 4. & consule Cornelium Vitell. Annot. in Merulam , c. 21.

6 Postquam consul fuerat eo anno, quo Nero periit. Plin. Sec. l. 3. epist. 7.

6 *Postquam bis senis* 7 *ingentem fascibus annum*
Rexerat, 7 *asserto qui sacer orbe fuit*:
8 *Emeritos Musis & Phœbo tradidit annos*:
Proque suo celebrat nunc Helicona foro.

7 Quo terrarum orbis in libertatem assertus est, tyranno Nerone ad vim sibi inferendam adacto, & occiso. 8 Foro emeritus secessit in Campaniam, ubi Musis vacavit, scripsitque carmine heroico 17. libros de Punico bello secundo.

In Cinnamum. lxiii.

1 Hunc credo innuere Juvenal. Saty. 1. v. 25.
2 In jus vocatus mutavit solum, vel exulatum abiit in Siciliam.
3 Nulla honesta, immo nec sordida arte instructus.
4 In exilio.

1 *Qui tonsor fueras tota notissimus urbe*,
Et post hac domina munere factus eques:
2 *Sicanias urbes, Ætnaeque regna petisti*,
Cinname, cum fugeres tristia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis 3 *inutilis annos*?
Quid facit 4 *infelix, & fugitiva quies*?
Non rhetor, non grammaticus, 5 *ludive magister*,
6 *Non Cynicus, non tu Stoicus esse potes*.
7 *Vendere nec vocem Siculis*, 8 *plausumq; theatris*:
Quod superest, iterum, Cinname, tonsor eris.

5 Literator. Domitius de lanista intelligit. magis convenit præcedentibus, ut de literatore intelligas. 6 Nullius sectæ philosophus. 7 Præco, an potius causidicus, qui *voces prostituere foro*. Ov. eleg. 15. l. 1. Amor. *clamosi rabiosa fori jurgia vendere*. Senecæ 171. v. Herc. Fu. *solicitis vendere verba reis* dicitur nostro, ep. 16. l. 5. 8 Histrio, aut citharœdus.

In Gargilianum. lxiv.

1 1. Veteri Romano. 1. Caji Jul. Cæs. 3. Augusti. ep. 38. l. 3. n. 1.
2 Satius fuerat semel vinci, quam ducere litem, & ferre impendia, & molestias viginti annorum, etiam cum victoria.

Iste bis decima numerantem frigora bruma
Conterit una 1 *tribus, Gargiliane*, 1 *foris*.
Ah miser, & demens! 2 *viginti litigat annis*
Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. lxv.

1 Bonis universi patrimonii.
2 Labienus ait se plus meruisse; qui plura Fabio donarit, quam ex testamento accepit, & ego (innuit Poeta) majori damno, & dolo Labienum dignum censeo, qui per fraudem captavit hereditatem.

Heredem Fabius Labienum 1 *ex asse reliquit*:
2 *Plus meruisse tamen se Labienus ait*.

In Philænim. lxvi.

1 *PÆdicat pueros* 2 *tribas Philænis,*
Et 3 *tentigine sævior mariti*
Undenas 4 *vorat in die puellas.*
5 *Harpasto quoque* 6 *subligata ludit,*
Et 7 *flavescit haphe,* 8 *gravesque draucis*
Halteras facili rotat lacerto,
Et 9 *putri* 10 *lutulenta de palæstra*
11 *Uncti verbere vapulat* 11 *magistri.*
12 *Nec cœnat prius, aut recumbit ante*
Quam septem vomuit meros deunces:
Ad quos fas sibi tunc putat redire,
Cum 13 *coliphia sexdecim comedit.*
Post hæc omnia; cum libidinatur,
Non fellat: putat hoc parum virile.
Sed plane 14 *medias vorat puellas.*
Di 15 *mentem tibi dent* 15 *tuam, Philæni:*
Cunnum lingere qua putas virile.

1 Τῷ ὀλίσβῳ. 2 Fricatrix. 3 Libidinis prurigine magis inflammata, quam maritus. 4 Λεσβιάζουσα, φοινικίζουσα, & τρίβουσα. 5 Ep. 19. l. 4. 6 Veste subducta, *Vel*, subligari usa. 7 In palestra flavescit, aspergine arenæ. ita Achelous cum Hercule luctans *fulvæ tactu flavescit arenæ.* Ov. Met. 9. ἁφὴ autem *tactus* est. 8 Et pondera illa plumbea, seu ferrea corpori exercendo in Gymnasiis, & Balneis adhibita, vel ipsis grandibus draucis gravia agili versat manu. vide ep. 48. & 49. l. 14. & Juv. Sat. 6. ℣. 22. quæ huic epig. consonat. 9 Male olenti ab oleo. 10 Ceromate e lucta uncta. 11 Aliptæ manus crepitu inter ungendum. Vide Juv. Sat. 6. ℣. 423. 12 *Sextarius alter Ducitur ante cibum rabidam facturus orexim, &c.* Juv. Sat. 6. ℣. 427. vide ep. 71. l. 5. Al. *reverti.* 13 Luctatorum panes, qui vires palæstritarum membris addunt, a κωλον, & ἶφι, ut vult Dom. Calderinus; quam etymologiam asserere laborat Corn. Vitellius contra Merulam Annot. c. 12. 14 Supra n. 4. 15 Mentem sanam, vel quæ fœmineam appetat libidinem.

Ad Instantium Rufum. lxvii.

COmmendare meas, * *Instanti Rufe, Camœnas*
Parce precor socero: seria forsan amat.
Quod si lascivos admittit & ille libellos,
Hæc ego 1 *vel Curio, Fabricioque legam.*

* De hoc eodem Instantio Rufo, ep. 51. l. 8. & ep. 97. l. 12. 1 Vel continentissimis, gravissimis, & severissimis viris.

De Theophila ad Canium. lxviii.

HÆc est illa tibi 1 *promissa Theophila,* 2 *Cani,*
3 *Cujus Cecropia pectora dote madent.*

1 Sponsa, conjux. 2 Poeta, de quo epig. 61. & ep. 70. lib. 1. & ep. 20. l. 3. 3 Græce erudita. Al. *pectoramente madens.*

4 *Hæc*

4 Hanc sibi discipulam vendicet, utpote disciplinæ suæ æmulam Epicurus magnus senex horto quo gaudebat celebris. Alii leg. *magni senis altus in*

4 *Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus,*
5 *Nec minus esse suam Stoica turba velit.*
Vivet opus 6 quodcunque per istas miseris aures;
Tam nec fœmineum, nec populare sapit.
Non tua 7 Parthenis nimium se præferat illi;
Quamvis Pierio sit bene nota choro.
8 *Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:*
9 *Castior hac, & non doctior illa fuit.*

hortis, atque intelligunt Platonem in suburbano Athenis nemore ab Academo in usum scholæ consecrato profitentem. 5 Nec minus suæ disciplinæ æmulam hanc sibi vendicant Stoici. 6 Quodcunque Theophila recensuerit, & emendarit. 7 Doctam nescio quam innuit poetricam. Ita Scr. *Panthenis* ex MSS. omn. Gruterus. Vulg. *Parthenis*. 8 Theophilæ carmina vel ipsa Sappho Phaonis amatrix laudarit. legitur namque & *laudarit*. 9 Theophila vincit Sappho verecundia; ingenio, & doctrina illi non cedit.

In Philænim. LXIX.

Male sonat dicta viro *amica*; mulieri, bene.

I Psarum tribadum tribas Philæni
Recte quam futuis, vocas amicam.

quam vero Philænis amicam vocat; male audit, cum ipsa Phil. sit tribas. Καλοῦσι γοῦν καὶ αἱ ἐλεύθεραι γυναῖκες καὶ αἱ παρθένοι τὰς συνήθεις, καὶ φίλας, ἑταίρας, &c. καλοῦσι δὲ τὰς μισθαρνούσας, ἑταίρας. Athen. l. 13. c. 4.

De familia ficosa. LXX.

1 Tota familia laborat ulcere, quam σύκωσιν Greci vocant, de qua Celsus l. 6. c. 3. nec tamen in agro

1 *F Icosa est uxor, ficosus & ipse maritus:*
Filia ficosa est, & gener, atque 2 nepos.
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
Cum sint ficosi pariter juvenesque, senesque;
Res mira est; ficos non habet unus ager.

fructificant ficus. Jocus ab ambiguo ℞. *ficus*. vide ep. 66. l. 1. 2. Ita Gruterus. alii *socer*.

Ad Paullum. LXXI.

1 *Imprecandi formula.* Sic tibi affluant precor larga a clientibus, & amicis munera in Saturnalibus missa, ut ep. 46. l. 4. n. 1. vide ep. 52. supra.

1 *G Ratus sic tibi, Paulle, sit December:*
Nec vani 2 triplices, brevesque 3 mappæ,
Nec thuris veniant leves selibræ;
Seu lances ferat, aut 4 scyphos avorum,
Aut 5 grandis reus, aut potens amicus;
Seu quod te potius juvat, capitque,

2 Pugillares. l. 14. ep. 6. 3 Ep. 40. l. 4. n. 10. 4 Scyphos veteres, & archetypos, vel graves auro, qualibus utebantur prisci, Nestor, &c. 5 Cliens dives.

6. Sic

6 *Sic vincas Noviumque , Publiumque* | 6 Sic vincas latrunculorum ludo peritissimos tuos collusores. Novium, & Publium.
7 *Mandris & 8. vitree latrone clausos ;* | 7 Calculorum, seu latrunculorum septis, & regionibus, vel ipsis latronum gregibus clausos.
9 *Sic palmara tibi de trigone 10 nudo*
Uncta det favor arbiter corona ,
Nec laudet 11 Polybi 12 magis 13 sinistras :
14 *Si quisquam mea dixerit malignus ,*
Atro carmina qua madent veneno ,
Ut vocem mihi commodes patronam ,
Et quantum poteris , sed usque , clames ;
Non scripsit meus ista Martialis .

vide ep. 23. l. 5. n. 7. fortasse quadrigis eburneis , namque ejusmodi calculis lusisse Neronem author est Suetonius , Petr. Scriv. 8 Latrunculis e vitro discolori ad distinguendas diversas partes . ep. 17. & 20. l. 14. 9 Sic tibi victoriam in ludo trigonalis pilæ adjudicent uncti gymnastæ . vide ep. 19. l. 4. 10 Quem ludum nudi , unctique exercebant . 11 Lusoris alicujus periti . 12 Quam tuam . 13 Agilitatem manus sinistræ , qua in jacienda , excipiendaque pila non minus utebantur , quam dextra. ep. 84. l. 12. 14 Ut , si quis famosa , & maledica carmina sub meo nomine ediderit , mihique adscripserit , patrocineris mihi , meque asseras . vide ep. 11. supra .

¶ Ad Maximum . lxxi.

ESquiliis domus est, domus est tibi 1 colle Dianæ, | 1 In monte Aventino, cujus summitas habet templum Dianæ. ep. 64. lib. 6. n. 10.
2 *Et tua patricius culmina vicus habet .* | 2 Suntque tibi ædes in vico sub Esquiliis , ubi Servius Tullius jussit patricios habitare .
3 *Hinc viduæ Cybeles , illinc sacraria Vesta ;*
Inde novum , veterem prospicis inde Jovem .
Dic , ubi conveniam : dic , qua te parte requiram.
4 *Quisquis ubique habitat , Maxime , nusquam habitat .*

3 Ex domo tua in Esquiliis ab altera parte vides ædem Vestæ , & Capitolium novum . Ex ædibus tuis in Aventino prospicis templum Cybeles , & Capitolium vetus . 4 *Nusquam est* , qui ubique est . Senec. 2. epist.

Pro Caro , & Norbana votum . lxxiii.

1 CYllenes cælique decus , 2 facunde minister, | 1 Montis Arcadiæ, in quo Maja a Jove compressa.
3 *Aurea cui torto virga dracone viret :* | 2 Nuncie , διάκτορε .
Sic tibi 4 lascivi non desit copia 4 furti ,
Sive cupis Paphian , seu Ganymede cales :

3 Qui geris caduceum draconibus mari , & fœmina involutum . 4 Callidus quidem fuit Merc. quicquid placuit , jocoso condere furto , hic tamen *lascive furta* intelligas *adulteria* , propter versum seq.

5 Mar-

5 *Maternaqj sacris ornentur frondibus Idus,*
6 *Et senior parca mole prematur avus:*
Hunc semper Norbana diem cum conjuge 7 *Cano*
Læta colat, 8 *primis quo coiere toris:*
9 *Hic pius antistes sophiæ sua dona ministrat:*
Hic te thure vocat fidus & ipse Jovi.

5 Celebreturque natalis tuus Idib. Majis, ornenturque postes frondibus ut in festis. vide ep. 68. l. 12. n. 1.
6 Et cœlum (quod sustinere dicitur) urgeat avum tuum Atlanta minore pondere. 7 Al. *Charo*. 8 Qui dies illis nuptialis.
9 Namque hic colit sapientiam, & eloquentiam, cujus tu Deus es: & minister fidus est nostro Jovi Domitiano, ut tu cœlesti illi.

In anum deformem. lxxiv.

VIs futui gratis, cum sis deformis, anusque,
Res per ridicula est: * *vis dare: nec dare vis.*

* Vide ep. 89. l. 3.

¶ Ad Philomusum. lxxv.

QUod 1 *te diripiunt potentiores*
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimium tibi placere.
2 *Delectas Philomuse: non amaris.*

1 Comitem habere certatim cupiunt.
2 Pro scurra & morione haberis, non pro amico. δι' ἡδονὴν ὡς εὐτράπελον, οὐ κατὰ σεαυτὸν, καὶ ὡς φίλον σ' ἀγαπῶσι, Arist. 8. Nicom. Eth. c. 3.

In Tuccam. lxxvi.

EXigis ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam. nam vis vendere, non legere.

In Papilum. lxxvii.

DUm 1 *Saxetani ponatur cauda* 2 *lacerti;*
Et bene si cœnas, 3 *conchis inuncta tibi est:*
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos
Mittis. habes nec 4 *cor, Papile, nec* 5 *genium.*

1 Vel *Sexitani*, a patria Bætica, ut inquit Plin. l. 32. c. 11. & Athenæ. l. 3. c. 33. 2 Vilissimi piscis. 3 Virides fabæ, neque ex oleo perfusæ. 4 Cui fatuo, & insulso viles cibi æque sapiunt ac pretiosi. 5 Cui non indulges, quem fraudas, dum aliis lautus es, tibi sordidus.

¶ Ad Severum. lxxviii.

POtavi modo 1 *consulare vinum.*
Quæris 2 *quam vetus, atque liberale?*

1 Videtur dicere Vetus, & κατ' ἐξοχὴν Opimianum (de quo ep. 27. l. 1. n. 5.) vel Anitianum. Sed addit fuisse hornum, & ipso, qui poetam invitarat, consule diffusum, atque adeo appositum. vide Turnebi advers. l. 25. c. 24.
2 Quam generosum, & nobile?

Ipso consule conditum: sed ipse,
Qui ponebat, erat, Severe, consul.

Ad Faustinum. lxxix.

1 *QUatenus* 2 *Odrysios jā pax Romana* 3 *Triones*
Temperat, & tetrica conticuere tuba,
Hunc 4 *Marcellino poteris, Faustine, libellum*
Mittere: jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si 5 *parva tui munuscula quæris amici*
Commendare, 5 *ferat carmina nostra puer:*
6 *Non qualis Getica satiatus lacte juvenca*
Sarmatica 7 *rigido ludit in amne* 8 *rota:*
Sed 9 *Mitylenæi roseus* 10 *mangonis ephebus,*
Vel 11 *non cæsus adhuc* 12 *matre jubente Lacon.*
13 *At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,*
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

1 Quoniam composita jam pace Romani, qui in Sarmatia, & Dacia vacat studiis, &c. 2 Ep. 7. supra n. 2. 3 Ep. 11. l. 4. n. 3. 4 Profecto ad bellum Sarmaticum. ut ep. 25. l. 6. & ep. 46. l. 9.

5 Carmina a me illi donata ferat elegans a te puer. 6 Non barbarus e Getis, vel Gelonis γαλακτοφάγοις. vide ep. 3. lib. spect. n. 5. 7 Glacie, & frigore concreto amne. Al. *gelido*. 8 Currus rotis, *Vel* trocho, ep. 168. lib. 14. 9 Græci. Græcia autem nequitiarum officina. Mitylene Lesbi insulæ oppidum. 10 Epig. 50. l. 1. n. 1. 11 Apud Lacedæmonios pueri in ara Dianæ flagellis cæsi exercebantur ad tolerantiam --- 12 --- Adstabantque parentes, & propinqui, qui hortabantur διεγείρεσθαι πρὸς τὸν πόνον, καὶ ἐγκαρτερῆσαι τοῖς δεινοῖς, Lucian. περὶ γυμνασίων. 13 Et Marcellinus mittet tibi e Dacia devicta qui pascat oves in Tiburtina tua villa, ep. 57. l. 4.

Ad Lausum. lxxx.

TRiginta toto mala sunt epigrammata libro:
Si totidem bona sunt, Lause, liber bonus est.

Vide l. 1. epig. 17. & ep. 87. infr.

De Menophilo. lxxxi.

1 *MEnophili penem tam grandis fibula vestit,*
Ut sit comœdis omnibus una satis.
Hunc ego credideram [*nam sæpe lavamur in uno*]
Solicitum voci parcere, Flacce, suæ:
Dum ludit media populo spectante palæstra,
Delapsa est misero fibula; 2 *verpus erat.*

1 Comœdi, citharœdi, adolescentulique alii virilia fibula coercere solebant, quo a Venere abstinerent, vocis, seu valetudinis conservandæ causa. Celsus lib. 2. c. 25. & Juv. Sat. 6. vers. 73. & 380. Duo autem harum fibularum erant genera. Vel indumentum, quo comprimebantur, simul & tegebantur inguina: vel filum æneum, argenteumve præputio trajectum. 2 Judæus, vel recutitus. utebantur autem fibula (illa priore, modo dicta) ad velandam περιτομήν.

De

De Eutrapelo. lxxxii.

1 Al. *Expingitque*.
2 Tardus tonsor, seu circumspectus tantam operi impendit moram, ut vel radenti altera succrescat barba. vide ep. 52. l. 8.

Eutrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
1 Expungitque genas, 2 altera barba subit.

Ad Librum. lxxxiii.

1 Dum Cæcilius Secundus (Plinius, ut credo, Junior, namque is Bithyniam, & Pontum obtinuit provincias) sibi effingi curat meam imaginem. Quod discessuri amici mutuo factitabant ad memoriam absentium revocandam. 2 Ad vivum efficta. 3 Insulam ad Istri Ostium. 4 Placidis, & quasi stagnantibus aquis, vel gelu, & frigore concretum. alii leg. *jacentem*. 5 Supra nu. 1. 6 Epigrammata Cæcilio grata, & quæ ingenii mei imaginem certiorem expresserint, & diuturniorem retinuerint, quam tabula quævis ab artifice peritissimo efficta.

1 Dum mea Cæcilio formatur imago Secundo,
2 Spirat & arguta picta tabella manu;
I, liber, ad Geticam 3 Peucen, Istrumque 4 tacentem:
5 Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed 6 dulcia dona sodali:
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

Ad Sabellum. lxxxiv.

1 Pauca.
2 Vide ep. 30. l. 12.
3 Desideratur enim ad librum perficiendum varietas, acumen, & largus ingenii fons.

Quod non insulse scribis tetrasticha 1 quædam;
Disticha quod 2 belle pauca, 2 Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror: facile est epigrammata belle
Scribere; 3 sed librum scribere difficile est.

In Sextum. lxxxv.

1 Festam celebritatem natalis tui.
2 Nondum valde familiaris.
3 Amicitiæ mutua pignora.
4 Metaph. ab iis, qui a Censoribus Senatu moti in recitatione Senatorum non nominabantur, & dicebantur *præteriti*. 5 Puri puti, pustulis tumentis ab ignis excoquentis vi. Turneb. Adv. lib. 24. c. 2. Al. *pusulati*, quod idem. Sed & Gruterus e MS. *Hispani tibi libra pusulati*, idest opt. argenti ex Hispania.

Ad 1 natalitias dapes vocabar,
Essem cum tibi, Sexte, 2 non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repente factum,
Post tot 3 pignora nostra, post tot annos,
Quod sum 4 præteritus vetus sodalis?
Sed caussam scio, nulla venit a me
Argenti tibi libra 5 pustulati.

Nec

Nec 6 levis toga, nec rudes lacernæ;
7 Non est sportula, quæ negociatur;
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, 8. vapulet vocator.

6 Impexa. Grut. e MSS. tenuis, sed contract. in dissyllabum. poscente versu. 7 Sportula qua me velut clientem donasti, si in lucrum, & quæstum largitus eam fuisti, desiit esse sportula: auctio est, & negotiatio, καπηλεία. 8 Confers culpam in servum vocatorem, ut qui me prætererit imprudens. al. leg. *Vah pudet, vocetur.*

De Se. lxxxvi.

1 S*I meus aurita gaudet 2 glaucopide Flaccus;*
Si fruitur 3 tristi 4 Canius Æthiope:
5 *Publius exiguæ si flagrat amore catellæ;*
Si Cronus 6 similem cercopithecon amat:
Delectat 7 Marium si perniciosus 8 ichneumon:
Pica 9 salutatrix si tibi, Lause, placet:
Se gelidum collo nectit Glacilla 10 draconem;
11 Luscinia tumulum si Thelesina dedit:
Blanda 12 Cupidinei cur non 13 amet ora 12 Labycæ?
Qui videt hæc dominis monstra placere suis.

1 Cum alii delectentur deformibus monstris, cur non ego formoso puero Labyca? forte item monstroso, namque luxum tandem in distorta, & prodigiosa corpora verterunt Romani. Quintil. decl. 298. & Instit. l. 11. c. 5. Idem de mulieribus Rom. Clem. Alexandrinus, & Ammianus Marcel. l. 14. 2 Bubone, seu ulula. 3 Atro, ingrato. *Vel*, infausti ominis si cui matutinus occurrisset. Juv. Sat. 6. vers. 601. Appian. 4. ἐμφυλίων. 4 Poeta Gaditanus, de quo ep. 62. & 70. l. 1. & ep. 20. l. 3. 5 Ep. 110. l. 1. 6 Æthiopine? an catellæ? an sibi similem? ut ep. 202. l. 14. 7 Priscum, vel Celsum. 8 Mus Indicus, magnitudine felis, perniciosus aspidi, & crocodilo, quibus acerrimus est hostis. Plin. l. 8. c. 24. Ælian. l. 8. c. 25. Athenæus l. 9. c. 10. 9 Humanam conata vocem. vide epi. 76. lib. 14. τῶν ὀρνίθων δὲ γλῶττα μιμεῖται τὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἄλλων ὀρνίθων ἠχοῦς. 10 Pleræque mulierculæ Rom. in deliciis habebant serpentes, quibus se æstivis mensibus refrigerarent. Sen. 2. de Ira. Lucian. in Alexand. Sueton. Tiber. c. 72. Plin. l. 29. c. 4. 11 Quam vivam in deliciis habuerat mortuæ tumulum extruxit, ut murenæ Crassus. 12 Cupidini paris pueri. 13 Quispiam, *vel* ipse amem.

¶ De suis libris. lxxxvii.

F*Ertur habere meos, si vera est fama, libellos*
Inter delicias pulchra 1 Vienna suas.
Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puerque,
Et coram tetrico casta puella viro.
Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent,
2 Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt:

1 Allobrogum, seu Galliæ Narbonensis urbs, non illa Austriæ. 2 Remotissimi Æthiopes ad Lunæ montes, etsi fontes Nili tum latuerint.

3 *Quam*

3 Quam si me cantent Hispani conterranei mei, Siculi, & Græci, vel quam

3 Quam meus Hispano si me 4 Tagus impleat auro,
Pascat & 5 Hybla meas, pascat 6 Hymettos apes.
Nonnihil ergo sumus, nec blandę 7 munere linguę
Decipimur. 8 credam jam puto, Lause, tibi.

si abundarem auro Hispano, ac melle Siculo, & Attico. est enim Tagus --- 4 Fl. Hispaniæ, seu Lusitaniæ --- 5 --- Hybla mons Siciliæ --- 6 --- Hym. mons Atticæ. 7 Al. *Murmure*. 8 Credam bona mea carmina æquare numerum malorum, atque adeo bonum esse librum. epig. 80. supra.

Apollinari mittit coronam roseam. LXXXVIII.

1 Epig. 87. l. 4. & epig. 25. l. 7. 2 Longa florescentem juventute cingas, nec non sero canescentem, & usque ad multam senectutem. 3 Cui dicata es.

I Felix rosa, mollibusque sertis
Nostri cinge comas 1 Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, sed 2 olim,
Sic te semper amet 3 Venus, memento.

Ad Creticum. LXXXIX.

1 Objicit Matho me scripsisse lib. inæqualem, cui vel me fatente epigr. 17. lib. 1. & bona insunt, & mala. habet præterea inæqualis liber laudem a rerum varietate. 2 Totos malos, quibus nihil admiscetur boni. nullus autem liber totus bonus est. 3 Poeta malus. 4 Alii leg. *Critice*.

1 Jactat inæqualem Matho me fecisse libellum:
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
2 Æquales scribit libros 3 Calvinus, & 3 Umber.
2 Æqualis liber est, 4 Cretice, qui malus est.

Ad Juvenalem. XC.

1 Quibus luditur in Saturnalibus, epig. 31. lib. 5. n. 2. 2 Ipse Priapus, epig. 16. l. 1. n. 8. epig. 49. & 73. l. 6.

De nostro facunde tibi Juvenalis agello
1 Saturnalicias mittimus, ecce, nuces.
Cætera lascivis donavit poma puellis
2 Mentula custodis luxuriosa dei.

In Baccaram. XCI.

Si quid opus fuerit, scis me non esse rogandum;
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
1 Appellat rigida tristis me voce Secundus.
Audis, 2 sed nescis, Baccara, quid sit opus.

1 Exigit a me fœnus creditor.
2 Al. *& nescis Baccara quid sit opus?*

3 Pez-

3 *Pensio te coram petitur clareque, palamque:*
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Esse queror 4 gelidasque mihi tritasque lacernas:
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Hoc opus est, 5 subito fias ut sidere mutus.
Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

3 Cellæ, ædium conductarum pretium. lib. 3. ep. 30. n. 4.
4 Tenues, quæ frigus intromittunt.

5 Ut instar arboris sideratæ attoniti stupescant tibi sensus (ut ait ep. 86. l. 11.) sidere percussa tibi lingua, ne quenquam posthac vanis pollicitis lactes, & eum, ubi opus est promissa perfici, destituas.

Ad Narniam. XCII.

1 N*Arnia, sulphureo quam gurgite candidus 2 amnis*
Circuit, 3 ancipiti vix adeunda jugo,
4 *Quid tam sæpe meum nobis abducere 5 Quinctum*
Te juvat, & lenta detinuisse mora?
Quid Nomentani caussam mihi perdis agelli,
Propter vicinum, qui pretiosus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, 5 Quincto;
6 *Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.*

1 Civitas Umbriæ.
2 Nar. fl. unde civitati nomen.
3 Gemino monte.
4 Cur voluptate tua allicitum toties evocas, tamdiuque detines Q. Ovidium vicinum meum in agro Nomentano, & cujus unius causa placet mihi fundus meus Nom.
5 Qui & ipse gaudet mea vicinia.
6 Sic vobis incolumis maneat urbs o Narnia, cum eximio illo ponte, qui duos præaltos, & abruptos montes conjungit. vide Schoti Itinerar. lib. 1. p. 106.

De Papilo. XCIII.

U*Nguentum fuerat; quod 1 onyx modo parva gerebat:*
Olfecit postquam Papilus, ecce 2 garum est.

1 Vas unguentarium ex onyche.
2 Corruptum ab afflatu oris tui impuri. vide ep. 17. l. 3. n. 3.

In Linum. XCIV.

B*Ruma est, & riget horridus December,*
Audes tu tamen 1 osculo 2 nivali
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, basiare Romam.
3 *Quid posses graviusque, saviusque*
Percussus facere, atque verberatus?
4 *Hoc me frigore basiet nec uxor,*

1 Osculis salutare obvios amicos Romanis moris erat, ut & Persis, Judæis, Græcis, &c.
2 Frigido, & madido.
3 Non posses melius vindicare injuriam verberum tibi incussorum, quam fœdis hisce osculis, ut ep. 23. l. 2.
4 Brumali frigore. Blan-

Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu 5 dulcior, elegantiorque;
Cujus 6 livida naribus caninis
Dependet 7 glacies, rigetque barba;
7 Qualem 8 forficibus metit 9 supinis
Tonsor 10 Cinyphio Cilix 10 marito.
Centum occurrere malo cunnilingis:
Et 11 Gallum timeo minus 12 recentem;
Quare si tibi sensus est, pudorque;
Hibernas, Line, basiationes
13 In mensem rogo differas Aprilem.

5 Videris tibi dulcior, & eleg. *vel* Ironice. 6 Mucosa stiria. 7 Qualem habent barbam hirci Cinyphii a Cilice pastore tonsi. 8 Al. *forcipibus.* 9 Acie forficum depressa, manubrio sublato. 10 Hirco, viroque, patreque gregis ad Cinyphem Africæ fl. pasto. 11 An Gallum Cybeles, cui recens castrato graviter olet anima? an Bœticum illum Gallum, de quo ep. 80. l. 3. --- 12 --- Nuper λελ'ξαντα. Sed & vide Turnebum, qui hoc de Galliæ pop. ab intemperantia olido interpretatur lib. 25. cap. 24. 13 Tum enim minus eris mucosus, & frigidus.

¶ Epitaphium Urbici pueri. XCV.

Conditus hic ego sum 1 Bassi dolor Urbicus infans,
2 Cui genus, & nomen maxima Roma dedit;
3 Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
4 Ruperunt tetrica cum mala pensa dea. (ætas?
Quid species, quid 5 lingua mihi, quid profuit
Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
6 Sic ad Lethæas, nisi Nestore senior, undas
Non eat, optabis quem superesse tibi.

1 Parenti causa doloris ex morte. 2 Natus in urbe, & ab urbe dictus Urbicus. 3 Triennio erat itaque biennis, & semestris. ep. 38. l. 6. n. 2. 4 Ubi vitæ filum inciderunt Parcæ. 5 Blæsa, balbutiens, parentibus grata. 6 Sic, ut fles, & optas mihi vitam tibi superstitem fuisse, vivas ultra annos Nestoreos. *Vel*, Sic; ut me fles, filius tuus, quem tibi superstitem optares, Nestoris annos superet.

Ad Librum de Cæsio Sabino. XCVI.

Nosti si bene 1 Cæsium, libelle;
Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
2 Auli municipem mei 2 Pudentis;
Illi tu dabis hæc, vel occupato.
Instent mille licet, premantque 3 curæ;
Nostris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
4 Turni nobilibus leget libellis.

1 Vide Baptist. Fontejum de gente Cæsia c. 20. & 21. vide & ep. 59. lib. 9. 2 De quo ep. 32. l. 1. & 40. l. 5. & ep. 13. l. 4. &c. 3 Negotia, studia. 4 Satyrographi ex Aurunca, ep. 11. l. 11. & Sidonius carm. 9. Rutilius in Itinerario, & Juvenalis interpres vetus, ad Sat. 1.

O quan-

O quantum tibi nominis paratur!
O qua gloria, quam frequens amator!
Te convivia, te forum sonabit,
Ædes, compita, porticus, taberna.
5 *Uni mitteris, omnibus legeris.*

5 Cælio Sabino.

Ad Castorem. XCVII.

OMnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia vendas.

Cum ultra facultates omnia vis habere lauta, ac nitida, multaque emis, adigeris tandem urgente inopia ad omnia vendenda. Turnebus ait se in quibusdam exemplaribus reperisse hunc versum appensum. *Nil uxore tamen nudius esse potest.* dispice lector, quam conveniat. l. 25. c. 24.

Ad Crispinum. XCVIII.

SIc placidū videas semper, Crispine, 1 tonantem;
Nec te Roma minus, quā tua Memphis amet.
Carmina 3 *Parrhasia si nostra legentur in aula,*
(*Namque solent sacra Cæsaris aure frui:*)
Dicere de nobis, ut lector candidus, 4 *aude:*
Temporibus præstat non nihil iste tuis.
Nec 5 *Marso nimium minor est, doctoq;* 5 *Catullo.*
Hoc satis est: ipsi cætera mando 6 *Deo.*

1 Jovem nostrum Domitianum. 2 Ægypti civitas. Crispinum autem fuisse Ægyptium juratus testabitur Juvenalis, cui Satyr. 1. dicitur *pars Niliacæ plebis, & verna Canopi.* 3 Palatina. supra ep. 54. n. 3. 4 Aude, Crispine, ut lectorem decet candidum, Cæsari legenti adspirare hoc eulogio; *Certe & hic Martialis est ævi hujus ornamentum, O Cæsar.* 5 De his ep. 71. & 77. l. 2. & 62. l. 1. 6 Domitiano. q. d. Tu tantum illi suggere: ipse Imp. mihi Deus erit abunde beneficus; vide ep. 8. l. 5. n. 2.

* Ad Ponticum. XCIX.

POntice, 1 per reges discurris, & omnia lustras:
Magna quidem sequeris, Pontice, 2 *magnus homo es.*
Pontice, si qua facis, 3 *sine teste facis, sine turba:*
Non adhibes multos, Pontice * *cautus homo es.*
Pontice, te celebrem forma natura creavit:
Dignus eras Helena; Pontice, **pulcher homo es.*
Pontice, voce tua posses adamanta movere:
Vox tua dulce sonat, Pontice; * *dulcis homo es.*
Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:
Vis dicam verum Pontice? * *nullus homo es.*

* *Tria, quæ sequuntur, epigrammata e veteri exemplari Anglicano transcripta pro legitimis ægre agnoscuntur, hoc sane Martialis acumen parum sapit.* 1 Patronos salutando. 2 Magnus videri vis. *Vel es magnus, malus, mutus, piscis.* Nequam magnus homo, *ait Lucilius.* 3 Ep. 61. supra n. 3. * Dum magnus, cautus, pulcher, dulcis esse vis, nullus es.

Ibi-

Ibidem de vetula. c.

TActa places, audita places, si non videare,
Tota places: neutro, si videare, places.

Vid epig. 12. lib. 6.

Ibidem de Milone. cı.

MIlo domi non est: peregre Milone profecto
Arva vacant; uxor non minus inde parit.
Cur sit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam:
** Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.*

* Ager non habet colonum, uxor habet mœchum.

LIBER VIII.

Imperatori Domitiano Cæsari Augusto, Germanico, Dacio, Valerius Martialis salutem.

OMnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, idest, vitam dedisti, tibi supplicant: & puto 1 propter hoc legentur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, 2 occasione pietatis frequentius fruitur. 3 Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia successerat, quam quidem subinde aliqua jocorum mistura variare tentavimus: ne cœlesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quam nos satiare, 4 omnis versus ingereret. 5 Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & 6 supremæ fortunæ viris ita scripta sint, ut 7 mimicam verborum licentiam affectasse videantur; ego tamen illis non permisi tam lascive loqui, quam solent. Cum pars libri & major, & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit, 8 meminerit, 9 non nisi religionis purificatione

1 Quod tibi dicati sunt, quod tu eos vita dignos censes. 2 A bellis tuis, & victoriis Dacica, & Sarmatica argumenta sæpe petens. 3 *Facile est ventis dare vela secundis, Fecundumque solum varias agitare per artes, Auroque atque ebori decor addere, cum rudis ipsa Materies niteat.* Manil. 3. Astr. & Callimach. de Apolline, Εϛι γὰρ εὔυμνος, τίς ἂν κ' ῥέα Φοῖβον ἀείδοι. 4 Omne epigramma. 5 Vide ep. 4. l. 4. & ep. 3. l. 5. Plin. Sec. sua excusantis hendecasyllaba. 6 Al. *summæ*: 7 Al *mimam*. 8 Liber. 9 Tu Deus es. lib. 5. ep. 8. n. 6. Dii autem non adeundi nisi a castis, puris, ab omni labe lustratis, & περιῤῥανομένοις.

lustra-

lustratus accedere ad templa debere. Quod ut custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

Ad librum suum. I.

1 *Laurigeros domini liber intrature penates,*
Disce verecundo sanctius ore loqui.
2 *Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus.*
Tu mihi, tu Pallas 3 Caesariana veni.

1 Palatium propter recentem victoriam Sarmaticam laureatum, quamvis & Augustas fores perpetua ornabat laurus. 2 Verborum lascivia, quae Veneri vel nudae conveniant. 3 Caes. Domitiani numen peculiare, quam Deam superstitiose coluit, seque ejus filium haberi voluit. Suet. Dom. cap. 4.

Ad Janum. II.

1 *Fastorum genitor, parensque Janus*
2 Victorem modo cum videret Istri,
3 Tot vultus sibi non satis putavit;
Optavitque oculos habere plures.
Et lingua pariter locutus 4 omni,
Terrarum 5 Domino, Deoque rerum
Promisit 6 Pyliam quater senectam.
Addas, Jane 7 pater, tuam rogamus.

1 Librorum, qui singulorum annorum gesta continebant, a Jano autem temporum rectore auspicium habent, ep. 8. infra num. 2. 2 Cum Domitianum a Sarmatis reducem videret. 3 Duos, vel quatuor. Bifrons enim fingitur Janus, ut qui annum elapsum respiciat, sequentem prospiciat. Immo & quadrifrons, propter quatuor elementa, vel quatuor anni tempestates. Servius ad 8. Æn. & Fab. Pictor. 4 Binis, vel quatuor linguis. ut modo, n. 3. 5 Domitiano. l. 5. ep. 8. n. 2. 6 Quatuor etates Nestoris, ex ore quaterno. idest duodecim secula. 7 Immortalitatem. Janus enim deus.

¶ Ad Musam. III.

Quinq; satis fuerant; sed sex, septemq; libelli,
Est nimium: quid adhuc ludere Musa juvat?
Sit pudor, & finis. jam plus nihil addere nobis
Fama potest, teritur noster ubique liber.
1 Et cum rupta situ 2 Messalla saxa jacebunt,
Altaque cum 3 Licini marmora pulvis erunt;
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.

1 Atque ubi invidiosa vetustas in pulverem verterit marmoreas aedes, vel potius sepulchra. Sic enim loquitur Juven. Sat. 10. ver. 143. & huic consonat noster ep. 2. l. 10. --- 2 --- M. Val. Corvini Messallae oratoris clariss. & --- 3 --- Licini ditissimi Liberti Caes. Augusti.

4 Una e novem Musis, non tamen infima, Thalia conviviis apta, uncta itaque pro more a balneis, & ante convivia. vide ep.8. lib.4. num. 12.
* Epigrammata?
5 Versum humilem, & levem instar comicorum, quorum proprie est soccus.

Finieram, cum sic respondit 4 nona sororum;
Cui coma, & unguento sordida vestis erat:
*Tune potes dulces, ingrate, relinquere * nugas?*
Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An juvat ad tragicos 5 soccum transferre 6 cothurnos,
Aspera vel 7 paribus bella tonare modis;
8 Perlegat ut tumidus rauca te voce magister,
9 Oderit & grandis virgo, bonusque puer?
Scribant ista graves nimium, nimiumque severi,
10 Quos media miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos 11 sale tinge libellos;
12 Agnoscat mores vita, legatque suos.
13 Angusta cantare licet videaris 13 avena;
14 Dum tua multorum vincat avena tubas.

6 Ep. 20. l. 3. n. 3. 7 Versibus heroicis. 8 Melior lectio. *Prælegat*. uti in scholis prælegunt, & exponunt magistri Homerum, Virgilium, & alios authores epicos. 9 Tædio, vel propter pœnas irrogatas, ipsos execrentur authores discipuli. 10 Quos elucubrationes reddunt miseros. 11 Jocoso acumine. 12 Ep. 1. l. n.7. 13 Tenui carmine, sive versum, sive argumentum respicias. 14 Ep. 40. lib. 4. n. 6. & 7.

Ad Cæsarem Domitianum. IV.

1 Ab omni orbis loco frequens populus supplicationis, & gratulationis causa.

QUantus, io, Latias 1 mundi conventus ad aras
2 Suscipit, & solvit pro duce vota suo!
Nam non hæc hominum, 3 Germanice, gaudia tantum,
Sed faciunt 4 ipsi nunc, puto, sacra 4 dei.

2 Reus voti pro Imperatoris salute de anno præterito solvit vota, & nova vota nuncupat in annum proximum, quæ oppido fiebant redeunte Domitiano mense Januario. 3 Ep. 2. l. 5. n. 4. 4 A te culti, servati, templis donati. ep. 1. l. 5. n. 11. & ep. 4. l. 9.

Ad Macrum. V.

1 Al. *amicis*. idest, impuris feminis, in quas aurum, & opes effundis.

DUm donas, Macer, annulos 1 puellis:
2 Desisti, Macer, annulos habere.

2 Privatus es equestri dignitate, cui insigne, & jus annulorum. *post cuncta novissimus exit Annulus*. Juv. Sat. 11. vers. 41.

¶ In Euctum. VI

1 Poculis primogeniis, originalibus, & quæ ab ipsis dominis per tot seculorum series habere se jactat.

1 ARchetypis vetuli nihil est 2 odiosius Eucti,
3 Ficta Saguntino 4 cymbia malo luto;

2 Propter garrulam jactantiam, mendacem vanitatem, vilitatem novi vini in his appositi. 3 Ep. 46. l. 4. n. 9. & 108. l. 14. 4 Pocula in cymbæ formam efficta, Macrob. Sat. l. 5. c. 21.

Argen-

Argenti 5 furiosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & 6 verbis mucida vina facit.
7 Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ;
Ferret ut hæc, muros struxit Apollo lyra.
8 Hoc cratere ferox commisit prælia Rhœtus
Cum Lapithis; 9 pugna debile cernis opus.
10 Hi duo longævo 11 censentur Nestore fundi:
12 Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic scyphus est, 13 in quo misceri jussit amicis
Largius Æacides 14 vividiusque merum.
15 Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido (est.
In patera, 16 Phrygio cum data cœna 16 viro
Miratus fueris cum prisca toreumata multum,
17 In Priami cyathis Astyanacta 18 bibes.

5 Insana quadam, & insensata prædicatione pocula ab ætate, & dominis jactans. Al. leg. *fumosa*. idest, caligine neglectæ vetustatis obducta. ut exponit Boethius l. 1. de Consol. philosop. ita Cicero, & Seneca *fumosas imagines* dixere. & Juvenalis, *fumosos equitum magistros*. 6 Dum per verbosam Eucti ostentationem poculorum, vinum effusum mucescit, & vappa fit. 7 Hæc (inquit) fuerant Laomedontis pocula, vel ex auro illo, quo pacti, & conducti Neptunus, & Apollo mœnia Trojana ædificarunt. 8 Metam. Ovidii 12. sed ibi Theseus cratere pugnat, Rhætus torre. 9 Magis placet hæc distinctio, quam vulgata ista, *pugna: debile cernis opus*. ut sit, poculum pugna, & rixa collisum *battered*. *dum prima pocula pugna Missa volant*. 10 Hic est geminus ille crater, & ἀμφικύπελλα Nestoris duos habens fundos, ansas quatuor, & earum singulis insidentes 2. columbas, celebratus Homero Il. λ Athenæo l. 11. c. 12. & 13. 11 In pretio habentur. 12 Quæ ansis sedebant columbæ aureæ, usu tritæ fulgebant. 13 Quem Ulyssi, Phœnici, legatis Agamemnonis, Iliad. ϑ propinavit Achilles. 14 I. Gruterus feliciter e MSS. revocavit, cum prius legeretur, *& bibit ipse merum*. Achilles. Iliad. ι. poscit majus poculum, vinumq; vividius, μείζονα δὴ κρατῆρα Μενοιτίου υἱὲ καθίστα Ζωρότερον δὲ κέραιρε. 15 Nota ex 1. Æn. Virg. *Tum Bytiæ dedit increpitans*, &c. 16 Æneæ. 17 In vetustissimis poculis apponit novum vinum. Torrentius de poculis novis, quorum antiquitatem Euctus ementitus est, intelligit. Noti sunt Priamus senex, & Astyanax filius Hectoris puer. 18 Al. *bibis*. Grut. ex MSS. *calathis Astyanacta bibes*.

In Cinnam. VII.

HOc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, diserte,
Horis, Cinna, 1 decem dicere verba novem?
Sed modo 2 clepsydras ingenti voce petisti
Quatuor. 3 o quantum, Cinna, tacere potes!

1 Synecdoche finita. 2 De his vide ep. 25. l. 6. num. 1. 3 Petisti, credo, tantum spatii, quo taceres, non diceres. Noster MS. *O quantum dicere, Cinna, potes!*

¶ Ad Janum de reditu Cæsaris. VIII.

PRincipium des, Jane, licet velocibus annis,
Et 1 revoces vultu sæcula longa tuo:

1 Supra ep. 1. l. 1. &c.

2 Ut tu, qui limina servas, supplicibus aditum ad deos patefacias. Ov. 1. Fast.

Te 2 primum pia 3 thura rogent, te 4 voce salutent
*5 Purpura te felix, te colat * omnis honos:*
6 Tu tamen hoc mavis, Latia quod contigit urbi,
Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

Vel, ut rerum omnium potentem, & principium, ep. 28. l. 10. 3 Al. *turba*, id est, populus, plebs. ut infra epig. 15. 4 Al. *Vota salutet Purp.* 5 Consules novi, *quibus nova purpura fulget*, ut ait Ovid. 1. Fast. *Vel* Senatus, & * omnis magistratus. sic Statius 4. Sylv. *turmæque, tribusque, Purpureique patres, lucemque a consule ducit Omnis honos.* 6 Nec tam tibi places, o Jane, quod tuo mense se ineat annus, inaugurentur consules, vota quilibet nuncupet: quam quod redeat jam Domitianus.

Ad Quinctum. IX.

Mora trahet damnum. Hylas, qui modo lippus novem de libra uncias tibi, o

Solvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quam primum: brevis est occasio lucri.
Si fuerit cæcus, nihil tibi solvet Hylas.

Quincte, vel fœneratori, vel ophthalmico volebat solvere, jam altero captus oculo 6. tantum uncias tibi prius 9. recusanti se ait soluturum. cave sis, ne cæcus omnino factus tibi nihil reddat.

De Basso. X.

Emit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias coloris optimi, lucri fecit,
1 Adeo bene emit? inquis. immo 2 non solvit.

1 Tantuli, *so good cheape.* 2 Al. *non solvit.* Immo quod majus est, non solvit. vel non est solvendo. vel furatus est.

Ad Cæsarem Domitianum. XI.

1 A te magnifice extructam passim, & ornatam, vel simpliciter, Romam. 2 Germani. Rheni fluv. accolæ. 3 Clamores, & applausus in Circo.

Pervenisse 1 tuā jam te scit 2 Rhenus in urbem:
Nam populi 3 voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque
Lætitiæ 3 clamor terruit ipse nova.
Dum te 4 longa sacro venerantur 4 gaudia Circo,
5 Nemo quater missos currere sensit equos.
Nullum Roma ducem, 6 nec te sic, Cæsar, amavit:
Te quoque jam non plus, 7 ut velit ipsa, potest.

Hyperbole satis vocalis, & clamosa. 4 Applausus, & acclamationes longæ, geminatæ, & reboantes. 5 E 25 spatiis a carceribus, & septem flexibus circa metas ad victoriæ palmam, populus dum tibi studet, in te oculos, & mentem convertunt omnes, non advertit quatuor; quamvis alibi *nihil amplius optet, quam panem, & Circenses*, ut ait Juvenalis. vide ep. 6. l. 7. n. 8. 6 Nec teipsum, priusquam tui sensit desiderium, quod tibi reduci læti omnes testantur. 7 Etiamsi velit.

Ad Priscum. XII.

Uxorem quare locupletem ducere nolim
Quaeritis? 1 uxori nubere nolo meae.
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
Non aliter 2 fuerint foemina, virque pares.

1 Nolo subjici uxori, quae proprie viro *nubere* dicitur. nolo dote libertatem vendere, γυναῖκ', οὐ δέσποιναν, θέλω, ἧς ἔστι δοῦλος ὁ πένης, Anaxandrides apud Stobaeum. ep. 69. l. 10. 2 MSS. *funt.*

Ad Gargilianum. XIII.

Morio dictus erat: 1 viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: 2 sapit.

1 Fatui isti, & moriones in pretio, & deliciis erant apud divites ad hilaritatem, vel, ut hodie apud nostros fatuos divites, ut sit in aedibus aliquis domino ipso stultior. 2 Plus justo sapit, idest, plus quam fatuum, & morionem vellem. vide ep. 210. l. 14.

In crudelem amicum. XIV.

1 *Pallida ne 2 Cilicum timeant pomaria brumam,*
3 *Mordeat & 4 teneru fortior aura nemus:*
Hibernis objecta notis 5 specularia puros
Admittunt soles, & 6 sine face diem.
At mihi cella datur, non tota clausa fenestra,
In qua 7 nec Boreas ipse manere velit.
8 *Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?*
Arboris ergo tuae tutior hospes ero.

1 Ab injuria ventorum, & frigoris. ep. 68. infra. 2 Referas *Cilicum* ad arbores potius e Cilicia translatas, quam ad brumam. 3 *Nip.* 4 Stirpium teneriorum succrescentem sylvam. 5 Lapides pellucidi in tenues crustas fissi, quibus Romani in fenestris utebantur, ut nos vitro. Seneca epist. 91. & li. de Provid. Divina c. 4. Plin. l. 15. c. 16. Columell. l. 11. c. 3. 6 Purum, absque pulveris, venti, aut atomorum turbine, sine pluvia, & tempestate. Al. *& sine sale diem.* 7 Non ipse horrens Septentrionis incola Boreas. *Emphasis hyperbolica.* 8 In hoc versu quodque verbum est emphaticum.

Ad Domitianum. XV.

*Dum nova 1 Pannonici * numeratur gloria belli,*
Omnis & ad reducē dum litat ara 2 Jovem;
3 *Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus:*
4 *Et ditant Latias tertia dona tribus.*

1 Sarmatici. * *Narratur.* 2 Domitianum. 3 Supra ep. 8. n. 3. 4. 5. 4 Et a Domitiano datum plebi, pauperique populo congiarium, & tributim epulum, infra ep. 50. propter relatam e bello Sarmatico lauream tertiam: bis enim ante de Cattis, & Dacis triumphaverat.

Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos,
5 Nec minor ista tuæ laurea pacis erit.
Quod tibi de sancta credis pietate tuorum,
Principis est virtus maxima, 6 nosse suos.

5 Quod cum licuisset justum agere triumphum, lauream tantum Jovi Capitolino maluit inferre. 6 Benevolos animos, & amorem subditorum suorum erga se propter benemerita agnoscere.

In Ciperum. XVI.

PIstor qui fueras diu, Cipere,
Nunc caussas agis, & 1 ducenta quæris:
Sed consumis, & usque mutuaris:
A pistore, Cipere, non recedis;
Et panem facis, & facis farinam.

1 Opulescere vis, & rem facere ex caussis, sed nihil tibi felicius nunc cedit forum, quam modo pistrinum, namque ut tibi farinam pinsebas, deinde panem conficiebas, e cujus pretio rursus farinam comparasti, atque adeo in circulum laborans vivebas in diem: ita hic quæris, deinde consumis, rursus mutuaris, &c.

Ad Sextum. XVII.

EGi, Sexte, tuam, pactus duo millia, caussam:
Misisti nummos quot mihi? mille. quid est?
1 Narrasti nihil, inquis, & a te predita caussa est:
2 Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

1 Dicis me male egisse, & causam prodidisse. 2 In solatium dedecoris mei, & jacturæ famæ, quam ex causa tua sustinui.

Ad Cirinium. XVIII.

SIc tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
** Ut mecum possis vel 1 prior ipse legi:*
** Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,*
Carior ut mea sit, quam tua fama tibi.
2 Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos posset cum superare modos:
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortius ore loqui.
3 Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus;
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

* Bona ne hæc fide? an Ironice? videtur sane, & ex animo, propter exemplum Virgilii. 1 Majori laude, quam ego. 2 Hac modestia, & amicitia inductus Virgilius cessit Horatio lyrici carminis laudem, & Vario epici carminis, vel tragœdiæ gloriam, cum illum Pindaricæ lyræ modis, hunc Sophoclei cothurni sublimitate vicisse potuit. Varium siquidem ut epicum, & Mæonii alitis æmulum canit Horatius, ode 6. l. 1. ita Varii tragœdiam Thyesten cuilibet Græcorum comparat Quintilianus l. 10. c. 1. 3 Censu se aliis haberi inferiores ferunt non pauci: sed nemo fere est, qui se altero minus ingeniosum fateri velit.

De Cinna. XIX.

PAuper videri vult Cinna; & est pauper.

Cinna hic vere pauper, quasi dissimularet opes, ostentabat pannos, & paupertatem usque jactabat, ut stulti, & ebrii simulare volunt non raro stultitiam, & ebrietatem, cum nil opus sit simulatione. vide epig. 33. l. 11.

Ad Varum. XX.

CUm facias versus nulla non luce ducentos,
Vare, nihil recitas; 1 non sapis, atque 2 sapis.

1 Qui stans pede in uno in hora ducentos præcipitas versus, vitiosos scilicet, & ineptos, qui tibi lutulento fluenti e bucca excidunt. 2 Qui non recitas malos illos versus, unde tibi plus esset dedecoris, quam laudis.

¶ Ad Luciferum. XXI.

1 PHosphore, redde diem; quid 2 gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma 3 rogat. 4 placidi numquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quod nimis 5 igne venis?
6 Ledæo poteras adducere Cyllaren astro.
Ipse suo cedet nunc tibi Castor equo. [Æthon
Quid 7 cupidum Titana tenes? 8 jam Xanthus, &
Fræna volunt: vigilat 9 Memnonis alma parens.
10 Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci,
Et cupit Ausonium Luna videre ducem.
Jam, Cæsar, vel nocte veni: 11 stent astra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

1 Veneris stella, quæ Solis orientis prænuntia Lucifer dicitur, solem occidentem subsequens, Vesperus. 2 Desiderium Cæsaris expectati, & cum die urbem ingressuri. 3 Ut diem properes. 4 Cur tarde oreris, ac si veherers plaustro, quod insequi videtur Arctophylax, signum tardum, quia polo vicinum? ep. 8. l. 4. n. 7. 5 Stella, luce. 6 Sumas licet Castoris equum illi a Mercurio donatum, & jam astris additum. 7 Exoriri cupientem solem. 8 Jam soli equi cursum gestiunt. 9 Aurora. 10 Stant stellæ, nec movetur luna desiderio (credo) videndi Imperatorem Rom. redeuntem. 11 Ipse Cæsar sibi sol erit, gloriæque suæ fulgore lustrabit cœlum, vel manente noctis facie. Al. sini astra licebit.

In Gallicum. XXII.

INvitas ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum.
1 Hybrida sum, si das, Gallice, verba mihi.

1 Hybridam me esse innuis, dum apponis porcum hybridam. i. e. ex fero, & mansueta natum: vel lege Sim. q. d. utinam ego hybrida sim, nisi intelligam fucum mihi factum. sic Chærea Terent. Tam pol ego is essem, qui assimulabar, nisi, &c. de hybrida vide ep. 39. l. 6. n. 11.

Ad Rusticum. XXIII.

An quæso iniquum est, si quis pendat pœnas ejus, quod deliquerit in sua arte? tum sane iniquus esse viderer, si delictum alieni artificii in illo punirem.

Esse tibi videor savus, nimiumque gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum?
Si levis ista tibi flagrorum caussa videtur,
Ex qua vis caussa vapulet ergo cocus?

Ad Cæsarem Domitianum. XXIV.

1 Impudenter petax. 2 Qui supplicat, qui adorat, qui rogat, ille numen inesse rogato fatetur: ita ego te Deum facio, dum rogo. *Adulatorie, & parasitice.*

SI quid forte petam timido, gracilique libello,
1 Improba non fuerit si mea charta; dato.
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, precesque Jovem.
Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: 2 qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

Ne mihi insultes, quod me semel ægrum vidisti; ego te sæpe, & usque videbo morbo pallidum, ut epig. 3. l. 7.

VIdisti semel, Oppiane, tantum
Ægrum me male: sæpe te videbo.

Ad Cæsarem Domitianum. XXVI.

1 Venator Indus non timet tot tigres in Orientalibus regionibus, quot, &c. 2 Ex Hyrcania. *Vel*, non segniori, quam sunt equi Hyrcani. *vel* in Hyrcania, ubi venantur tigres non secus ac in India. unde legi potest, & *Hyrcano*. vide epig. 18. lib. Spectac. 3 Metu pallidus. 4 Supra ep. 11. n. 1. 5 Epig. 2. l. 5. nu. 4. 6 Spectaculi. 7 Tuum amphitheatrum, o Cæsar, superat triumphum Bacchi reducis ex India, Persia, & littoribus rubri maris devictis. (vide epig. 38. l. 5. nu. 5.) namque ille triumphavit gemina tantum invectus tigride, tu pluribus.

NOn tot in Eois timuit 1 Gangeticus arvis
1 Raptor, in 2 Hyrcano qui fugit 3 albus equo;
Quot 4 tua Roma novas vidit, 5 Germanice, tigres;
6 Delicias potuit nec numerare suas.
7 Vincit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,
Et victoris opes, divitiasque dei.
Nam cum captivos ageret sub curribus Indos,
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

Munera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique,
*Si sapis, & sentis, hic tibi ait, * morere.*

* Ut in bona tua succedat heredipeta ille. epig. 63. l. 6.

¶ De * Partheniana toga. XXVIII.

Dic, toga, 1 facundi gratum mihi munus amici,
2 Esse velis cujus fama, decusque gregis?
3 Apula 4 Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
5 Qua saturat Calabris culta Galesus aquis?
6 An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi
*Batis in Hesperia te quoque * lavit ove?*
7 An tua multifidum 8 numeravit lana Timavum,
9 Quem prius astrifero Cyllarus ore bibit?
10 Te nec Amyclæo decuit livere veneno;
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
Et 11 Tiburtino monte quod albet ebur.
12 Spartanus tibi cedet olor, 13 Paphiæque columbæ,
Cedet Erythræis eruta 14 gemma vadis.
Sed licet hæc 15 primis nivibus sint æmula dona,
Non sunt 16 Parthenio candidiora suo.
Non ego prætulerim Babylonica 17 picta superbe
Texta, 18 Semiramia quę variantur acu.

* Donata Martiali a Parthenio, qui Cæsari a cubiculis. ep. 6. l. 5.
1 Docti scil. atq; Poetæ, ut ep. 50. l. 9. & ep. 6. l. 5. n. 2. & ep. 1. l. 11.
2 E cujati vellere es? de laudatissimis lanæ generibus ep. 155. l. 14.
3 An a gregibus in pascuis Tarenti in Apulia, quam condidit Phalantus Lacedęmonius? ep. 38. l. 5. n. 3.

4 E Lacedæmone clara concubitu Jovis, & Ledæ, Ledæque natis.
5 Qua Galesus a Calabris ortus irrigat culta. ep. 38. l. 5. n. 3.
6 An ex Hispania, ubi Tartessi fluv. quæ & Betis aqua epota vestit oves nobili lana? Juv. sat. 12. ℣. 41. * Ita optime restituit, ex eo, quod Palatinus codex præferebat *lanit one*, ingeniose erutum Cl. Rutgersius, ut epig. 13. l. 14. *me mea tinxit ovis*. Antea erat: *lavit aqua*. neque e mente, nec arte Poetæ, cum distichon superius etiam clausum fuerit *aquis*. 7 An ab Altino nobili ovibus, & lana prope Timavum multis ostiis in mare Adriaticum influentem? ut ep. 25. l. 4. n. 8. 8 *Pathos*. quasi lana, aut ovis nosset numerum ostiorum Timavi, sintne septem, an novem. 9 Cyllarus quidem vexit Castora, qui cum Argonautis Timavum prætervexit. ut ep. 25. l. 4. atque ipse Castor in sidus relatus est. cum vero dicat *ore astrifero*, malim de ipso Cyllaro in astrum verso intelligere. supra ep. 21. n. 6. Al. *Quem prius astrif.* 10 Adeo eximie candida es, ut non esses inficienda purpura Lacedęmonia, nec Milesia. Amycle autem Laconiæ civitas est: Miletus Joniæ in Asia. 11 Vide ep. 62. l. 4. 12 Cygnus, cujus speciem indutus Jup. compressit Ledam Spartanam. 13 Veneri, quæ in Papho colitur, dicatæ. 14 Margarita, &c. ep. 38. l. 5. n. 5. 15 Intactis. 16 Parthenii, qui misit, animo. 17 Coloribus variis radio intextis distincta. 18 Babylonica, a Semiramide regina Babylonis In summo vero pretio erant tapetia, & aulæa Babylonica.

19 *Non Athamanteo potius me mirer in auro ;*
Æolium dones si mihi, Phryxe, 20 pecus.
21 *O quantos risus pariter spectata movebit*
22 *Trita Palatina nostra lacerna toga!*

19 Non mihi magis placeret vestis ex aureo vellere Phryxi, cui Athamas pater. 20 Vellus πέκος. alii leg. *decus*. 21 O quantum tollent omnes cachinnum, ubi viderint novę huic togæ mihi a Parthenio, qui in Palatio servit Cæsari, missę injectam vilem meam, & tritam lacernam? hinc apparet lacernas togis injici solitas. 22 Al. *Cum Palatina nostra lacerna toga*. MS. noster, & alii *Culta Palatina*.

De Distichis. XXIX.

DIsticha qui scribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodest brevitas, dic mihi, si liber est?

Habet quidem epigramma laudem suam a brevitate, & sunt, qui distichon, vel tetrastichon excedere oportere epigramma negant. Et tamen liber e distichis æque liber est, ac si ex longioribus epigramm. compingeretur.

¶ De * spectaculo Scævolæ. XXX.

1 *QUi nunc Cæsarea lusus spectatur arena,*
Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Adspicis, ut teneat flammas, pœnaq; 2 fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus!
3 *Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ*
4 *Funus amat: 5 totis pascitur illa sacris.*
6 *Quod nisi rapta foret nolenti pęna, parabat*
Sævior in 7 lassos ire sinistra focos.
8 *Scire piget post tale decus quid fecerit ante:*
Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum.

* Vide ep. 7. l. spect. Hic damnatus quispiam, ut videtur ex ep. 25. l. 10. Scævolam (de quo l. 1. epig. 22.) agens dextram foco immissam in Amphitheatro exurere sustinuit.

1 Quod apud primos Romanos admirandæ erat, & celebrandæ fortitudinis opus, nos jam per lusum fieri videmus. 2 In laudem suam, & quasi voluptatem vertat. 3 *Eleganter, & Emphatice*. ipse per ocium, quasi illæsus, & a manu sua alienus spectavit dextram suam exuri. 4 *Metaphora elegans*, quasi vivam dexteram rogo inferret. 5 Tanquam victima exuritur. in ara enim fecerat hoc Scævola. 6 Namque amovendus erat fictitius hic Scævola ab igne jussu Imperatoris; ut ille verus, regis. 7 Victos, & fortitudini cedentes. Al. *laxos*. 8 Non quærimus, quenam scelera commiserit ante; illum fortem esse virum, vel ex hoc apparet.

In Dentonem. XXXI.

1 *NEscio quid de te non belle, Dento, fateris,*
Conjuge qui ducta 2 jura paterna petis.

1 Te parum esse virum, nec Veneri habilem.
2 Jus trium liberorum. vide ep. 91. & ep. 92. l. 2.

Sed:

*Sed jam * supplicibus 3 dominum lassare * libellis*
Desine, & in patriam serus ab urbe redi.
Nam dum tu longe deserta uxore, diuque
Tres quæris natos, 4 quatuor invenies.

* Supplicationibus. *With petitions or requests.* 3 Imperatorem. 4 Ex adulterio uxoris, Dentone peregre profecto. ep. 101. l. 7.

De columba Aretullæ. XXXII.

AEra per tacitum delapsa sedentis in ipsos
Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
1. *Luserat hoc casus, nisi inobservata maneret,*
*Permissaque * diu nollet abire fuga.*
2 *Si meliora piæ fas est sperare sorori,*
Et 3 dominum mundi flectere vota valent;
Hæc 4 a Sardois 5 tibi forsitan exulis oris,
Fratre reversuro, nuncia venit avis.

1 Casu aliquo velut ab accipitre acta videretur, nisi & in gremio Aretullæ mansisset. * Al. *sibi*. 2 Si Aretullæ liceat ex hoc omine spem aliquam concipere. 3 Domitianum. 4 E Sardinia, ubi frater tuus, o Aretulla, exulat. 5 Felix augurium revocatum iri fratrem tuum. vel nuncia est a fratre reversuro. Atque alludit ad columbas ab Hirtio cum literis missas ad Brutum Mutinæ obsessum. Frontinus l. 3. Stratagem.

¶ Ad Paullum, de phiala. XXXIII.

1 *DE 2 prætoricia 3 folium mihi, Paulle, corona*
Mittis, & hoc phialę nomen habere jubes.
Hac fuerat nuper 4 nebula tibi 5 pegma perunctu,
Pallida quam rubri diluit 6 unda Croci.
7 *An magis astuti derasa est ungue ministri*
** Bractea, de fulcro [quod reor esse] tuo ?*
8 *Illa potest culicem longe sentire volantem,*
Et minimi penna papilionis agi.

1 Phialam tennis laminæ, seu bracteæ, comparatam levissimis quibuscumque rebus extenuat. Misisti mihi (inquiens) o Paulle folium corollæ argenteæ pro Phiala. 2 A prætore, vel alio ludorum præfecto donata victori. 3 Coronæ effingebantur ex auro, argentoque in tenuissimas bracteas diducto, vel folia, vel flores, vel florum cauliculos exprimente. Plin. l. 21. c. 2. 4 Tenui, & subtili auri, argentive folio, *gold-foile, or silver-foile*. quo inducta ornabantur pegmata, de quibus --- 5 --- Epig. 2. l. Spect. n. 6. 6 Adspersio e croco misto dulci vino. ep. 3. l. spect. n. 10. diluitis autem pegmatis evanescebat folium aureum, seu argenteum instar nebulæ. 7 An potius est hæc phiala e bractea argenti, quam servus aliquis furax derasit a pede lecti tui? hujusmodi vero bracteis e ligno, ebore, auro, argento, testudine lectos ornare moris erat. Suet. Calig. c. 32. * Al. *Bractea, de fulcro quam reor esse tuo?* 8 Ita levis est, ut vel a papilionis, culicisve prætervolantis aere impulso, etiam a longe agitetur. *Hyperbole.*

Exigua 9 volitat suspensa vapore lucernæ,
Et 10 leviter fuso rumpitur ista mero.
*Hoc linitur 11 sputo * Jani 12 caryota * Calendis,*
Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.
Lenta minus gracili crescunt 13 colocasia filo:
14 Plena magis nimio lilia Sole cadunt:
15 Nec vaga tam tenui discursat aranea tela:
Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
16 Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ;
Crassior 17 offensæ bulla tumescit aquæ.
Fortior & tortos servat 18 vesica capillos,
19 Et mutat Latias spuma Batava comas.
20 Hac cute Ledæo vestitur pullus in ovo:
21 Talia lunata splenia fronte sedent.
Quid tibi cum phiala, 22 ligulā cū mittere posses:
Mittere cum posses vel 23 cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, 23 cochleam cum mittere posses:
Denique cum posses mittere, Paulle, 23 nihil.

9 Ob levitatem, vel lucernæ suspensa avolat, a vapore lucernæ agitata. 10 Cedit, fatiscit, si vel levi manu infuderis merum. 11 Tenui corio, crusta, vel tectorio; exponit Jos. Scalig. ad 1. l. Tibul. An forte in deaurando sputo utebantur vice gummi? * Januariis Calend. ubi xenia mittuntur patronis. 12 Palmæ fructus ep. 27. l. 13. 13 Fabæ Ægyptiacæ, quæ coctæ, vel manducatæ tenduntur ut fila. ep. 57. l. 13. 14 Folia liliorum ab ardore solis decidentium sunt crassiora, quam tua phiala. 15 Araneorum, & bombycum telę non sunt adeo subtiles. 16 Fucus, seu incrustamentum faciei supertectum e creta Chia, vel Selinusia. 17 Percussæ, agitatæ, unde oritur bulla. 18 Reticulum tenue instar vesicæ. *a call.* 19 Nec crassior est ph. quam spuma smigmatis, seu lixivii, quo Germani rufabant crines, & ab his idem doctæ Romanæ fœminæ. 20 Ova cygnea habent cutim æque densam. 21 Splenia, emplastra, quæ ad splenis formam adhibentur fronti, sunt æque spissa. ep. 29. l. 2. n. 13. 22 Gladiolum, spathulam, vel parvam quandam mensuram ex argento. ep. 120. l. 14. 23 Gradatim descendendo extenuat Paulli munus.

In jactatorem. XXXIV.

1 ARchetypū 2 Myos argentum te dicis habere:
3 Quod sine te factum est, hoc magis archetypum est.

1 Epig. 6. supra n. 1. 2 Sculptoris, & artificis nobilis. 3 Si tu molestus ostentator absis, inquit Turnebus l. 21. c. 24. *vel*, quod factum est ante te natum, vel a quovis alio, & non a te, quod soles, adulteratum.

In pessimo. conjuges. XXXV.

CUm sitis similes, paresque vita,
Uxor pessima, pessimus maritus;
Miror, non bene convenire vobis.

Cum plurimum ad amorem valeat morum similitudo, vel inter malos.

¶ Ad Cæsarem Domitianum. XXXVI.

Regia 1 pyramidum, Cæsar, miracula 2 ride:
Jam tacet 3 Eoum barbara 4 Memphis opus.
Pars quota 5 Parrhasiæ labor est 6 Mareoticus aulæ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.
7 Septenos pariter credas assurgere montes:
Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
8 Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris
Inferiore tonet nube serenus apex.
9 Et prius 10 arcano satietur lumine Phœbi,
11 Nascentis Circe quam videt ora 11 patris.
Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera pulsat,
Par domus est cœlo: sed 12 minor est domino.

1 Ep. 1. lib. Spect. n. 2. 2 Præ tuis contemne. 3 In Ægypto, quę Orientem a Meridie spectat. 4 Nobilissima Ægypti civitas, pyramidibus clara. ep. 1. lib. Spect. 5 Palatinæ. l.7.ep.55. n.5. 6 Ægyptiacus, a palude Mareotide. 7 Septem turres palatii evectas instar montium illorum, quos congestos feruntur gigantes in cœlum struxisse. 8 Ita aula summum caput inter nubila condit, & sub se videt Jovem tonantem, & meteora mediæ regionis aeris. 9 Et fastigium aulæ illustretur totum sole prius, quam cacumen montis Circes. 10 Quod alios ubique latet. 11 Orientis Solis, cujus filia Circe. 12 *Adulatorie*. Sic Papinius Sylv. 4.

Ad Polycarmum. XXXVII.

Quod Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas?
Debuit hæc, inquis. tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede duo.

Nihil donas Cajetano, qui reddis illi chirographum, quo agnoscit se tibi debere M. C. (vel ut alii, *millia ter centum*.) cui quidem æri non est solvendo: imo serva syngrapham, & da illi II. M. Hoc si feceris, te aliquid donasse dicemus. vide ep. 105. l. 9.

Ad Meliorem. XXXVIII.

1 Qui præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat.
At si quis dare 2 nomini relicto
Post Manes, tumulumque perseveret:
3 Quærit quid nisi parcius dolere?
Refert sis bonus, an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente fama:

1 Qui munera vivis donat, majora munera, vel hereditatem captare videatur. 2 Mortuo. 3 Quid quærit nisi dolorem suum consolari, & mitigare largitione pia?

4 Qui

4 Qui in memoriam Blesi pueri tui defuncti celebras natalem illius quotannis, largitus scribis munera, e quorum numero & ipse Blæsus erat.

4 *Qui solennibus anxius sepulti*
Nomen non sinis interire Blasi,
Et de munifica profusus arca
Ad natalitium diem colendum
Scribarum memori, piaque turba
Quod donas, facis ipse 5 Blasianum.
Hoc longum tibi vita dum manebit,
Hoc & post cineres erit tributum.

5 Festum nomine Blæsi, & in illius gratiam, unde tibi præsens gloria, nec minus superstes. de Atedio Meliore, epig. 28. l. 6. & Papin. sylv. 2. vide & epist. 17. l. 1. Plin. Sec. & epist. 9. l. 9.

Ad Domitianum. XXXIX.

1 De aula hac Palatina supra ep. 36.
* Imperatoris Domit. dei, & immortalis.
2 Serus cœlum adeas, diuque nobis intersis.

QUi 1 *Palatinæ caperet convivia mensa,*
* *Ambrosiasque dapes, non erat ante locus.*
*Hic haurire decet sacrum, Germanice, * nectar,*
* *Et Ganymedea pocula mixta manu.*
2 *Esse velis, oro, serus conviva Tonantis.*
3 *At tu si properas, Jupiter, ipse veni.*

3 At si properas, o Jupiter, habere Domitianum convivam, tu potius veni ad eum, quam ille ad te.

Ad Priapum. XL.

1 Vitis, vineæ.
2 Namque e ligno es, &

NOn horti, neque 1 *palmitis beati,*
Sed rari nemoris, Priape, custos,
Ex quo natus es, & potes renasci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et sylvam domini focis reserves.
2. *Si defecerit hæc, & ipse lignum es.*

nisi sylvam custodias, deficiente in focum ligno, ipse tu comburreris.

Ad Faustinum. XLI.

Athenagoras excusat se, inquiens: mihi quidem dolet me nullum munus tibi misisse hoc Decembri, & his Saturnalibus.

TRistis *Athenagoras non misit munera nobis,*
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certe tristem fecit Athenagoras.

Angl. Iam sorry that, &c. nescio sane, *respondet poeta,* an ille doluerit: ego certe doleo me nihil accepisse.

Ad

Ad Mathonem. xlii.

SI te 1 sportula major ad beatos
2 Non corruperit, ut solet: licebit
3 De nostro, Matho, centies laveris.

1 Epig. 7. l. 3. n. 1. 3. 2 Non transtulerit corruptum nidore majoris culinæ ad cœnas divitum. 3 De mea sportula, ut volunt, quæ C. quadrantum, quamvis non constat ratio, cum Adverbia ista in *es* Numeralia designent totidem centena millia. itaque vel ludit Poeta, vel centies lavari, idest, a balneis cœnare apud se invitat Mathonem.

¶ In Fabium, & Christillam. xliii.

1 *EFfert uxores Fabius, Christilla maritos:*
Funeream que toris quassat uterque facem.
Victores 2 committe Venus: quos iste manebit
Exitus, una duos ut 3 Libitina ferat.

1 Ad rogum, & sepulchrum. 2 *Metaph. ab arena*. Congrediatur tandem victor hic uxorum, victrix illa maritorum, matrimonio juncti, ut videamus, uter vicerit, vel an uterque fortiter quasi mutuis vulneribus occubuerit. 3 Feretrum. Libitina autem Romanis dea præses mortis, in cujus æde, quæ ad sepulturam pertinent, vendebantur, estque eadem cum Venere. Plutarch. probl.

Ad Titullum. xliv.

TItulle, moneo, 1 vive semper; 2 hoc serum est:
3 Sub pædagogo cœperis licet, serum est.
At tu, miser Titulle, nec senex vivis:
*Sed * omne limen conteris salutator,*
Et mane sudas urbis osculis udus,
Foroque 4 triplici sparsus ante 5 (1) equos omnes,
(2) Ædemque Martis, & (3) colosson Augusti
Curris per omnes 6 tertiasque, quintasque.
Rape, congere, aufer, possidet: relinquendum est.
Superba densis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ 7 Calendarum:
Jurabit heres, te nihil reliquisse,
Supraque pluteum te 8 jacente, vel saxum,
9 Fartus papyro dum tibi torus crescit,
10 Flentes superbus basiabit eunuchos;
Tuoque 10 tristis filius, velis nolis,
Cum concubino nocte dormiet prima.

1 Genialiter, ep. 10. l. 1. 2 Hac ætate. 3 Etiamsi cœpisses a puero. * Ep. 79. l. 4. 4 Ep. 38. l. 3. n. 1. 5 Equites, inquiunt, & judices equestris ordinis. sed quid si designet *tria fora*? 1. *Vetus*, in quo equi, id est, statuæ equestres 2 C. *Julii Cæs.* ad ædem Martis. 3. *Augusti*. ubi Colossus, & bibliotheca Augusti. 6 Horas. non tabernas, decuriasve. vide ep. 67. infra. 7 Debitorum, a quibus usuræ singulis Calendis exigebantur. 8 Exporrecto, composito. 9 Dum apparatur tibi torus funereus, in quo efferaris ad rogum, qui papyro, vel (ut Jos. Scalig. ad Guilandinum vult) fari Tusco farciebatur, epig. 97. l. 10. 10 In medio funeris tui luctu.

¶ Ad

¶ Ad Flaccum de reditu P. Terentii. xlv.

Priscus ab 1 Ætnæis mihi, Flacce, Terētius oris
Redditur: hanc lucem 2 lactea gemma notet.
Defluat, & lento 3 splendescat turbida 4 vino
5 Amphora centeno consule 6 facta minor.
7 Continget nox quando meis tam candida mensis?
Tam justo dabitur quando calere mero?
8 Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros,
Luxuria fiet tam bona causa mea.

1 Sicilia, in qua Ætna. 2 Albus calculus. sumpt. a Thracum more, qui faustos dies albis lapillis, infaustos nigris computarunt. ipsa margarita vice albi calculi. sic ep. 38. l. 10. n. 2. & epig. 34. l. 12. 3 Lente transmittente vinum, quod paullatim per colum distillat. 4 Vinum vetustum, & annoso situ crassum transmittatur per saccum, seu colum, quo defæcetur. vide ep. 40. lib. 2. ep. 61. l. 12. item l. 14. ep. 103. & 104. Ita P. Scr. cum prior lectio *limo* varie exerceret, torqueretque interpretes. 5 Annosum vinum, & seculare. vide ep. 27. l. 1. n. 5. 6 Ætate imminuta, senio exsiccata. 7 Ecquando iterum erit mihi æque justa convivii caussa? certe --- 8 --- Ubi idem Flaccus redierit ex Cypro, Veneri, quæ in Cytheris, quo mari nata appellebat, colitur, sacrata.

Ad Cestum puerum. xlvi.

1 Quanta tua est probitas, quanta est 2 præstantia forma,
Ceste puer, puero 3 castior Hippolyto!
Te secum 4 Diana velit, 5 doceatque 6 natare:
Te Cybele 7 totum mallet habere Phryga.
Tu 8 Ganymedeo poteras succedere lecto,
9 Securus domino basia sola dares.
Felix qua tenerum vexabit sponsa maritum,
Et qua te faciet prima puella virum.

1 Legerim. *Tanta tua est probitas, quanta est.* ut ep. 6. l. 11. 2 J. Gruterus *infantia formæ.* 3 Vide argumentum Hippolyti Senec. trag. 4 Ipsa castitatis dea. 5 P. Scriv. *Dori sque natare.* 6 Inter nymphas suas, neque oculos tuos ulciscetur, ut quondam Actæonis. 7 Non castratum, ut Atyn quondam puerum suum Phrygium. 8 Ep. 56. l. 5. 9 Non suspectus Junoni, nec zelotypam deam urens. Gruter. *Sed durus Domino*, vix basia a te impetraret Jupiter, nedum quid ulterius.

In varie se tondentem. xlvii.

Pars maxillarū tonsa est tibi, pars tibi rasa est;
*Pars vulsa est, * unum quis putet esse caput?*

* Quod vulsura fœminam, tonsura juvenem, rasura virum præ se fert.

De abolla Crispini. xlviii.

NEscit, cui 1 dederit 2 Tyria Crispinus 3 abollā,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quisquis habes, humeris sua munera redde, precamur:
Non hoc Crispinus, te sed 4 abolla rogat.
Non quicunque capit saturatas murice vestes,
Nec nisi 5 deliciis convenit iste color.
Si te præda juvat, 6 fœdique insania 6 lucri,
Quo possis 7 melius fallere, sume 8 togam.

1 Tenendam. 2 Purpura e Tyro imbutam. 3 Pallium duplicatum. 4 Quæ tibi non convenit, furemque prodet. 5 Lautioribus, & delicatis. 6 Furti. 7 Latere, furtum celare. λανθάνειν. 8 Hac melius latebis.

De Aspro. xlix.

FOrmosam plane, sed cæcus diligit Asper.
Plus ergo, ut res est, quam videt Asper, amat.

Quam tamen non videt. *Qui nunquam visæ flagrabat amore puellæ*, Juv. Sat. 4. vers. 114. de Catullo Messalino.

Ad Cæsarem Domitianum. l.

1 QUanta Gigātei memoratur mensa triumphi,
Quantaque nox superis omnibus illa fuit;
Quā bonus accubuit genitor cum 2 plebe deorum,
Et licuit Faunis poscere vina Jovem:
3 Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus:
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum, populusq; patresque,
Et capit 4 ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus quanto majora dedisti!
Promissa est nobis 5 sportula, recta data est.

1 Quantum convivium Jupiter præbuit Diis, relata de gigantibus victoria, &c. 2 *Est quoque plebs superum, Fauni, Satyrique, Laresque, Fluminaque, & Nymphæ, semideumque genus*, Ovid. in Ibin. 3 Tanta est lautitia ejus convivii, quod tu, o Domitiane, dedisti Senatui, Equitibus, plebi, post lauream a Sarmatis Jovi illatam. supra ep. 15.nu.4. 4 Ab Imp. Domitiano deo datas. epig. 8. l. 5.n.2. 5 Ep. 7. l. 3.

¶ De Phiala Instantii Rufi. li.

1 QUis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus est, an, Polyclete, tua?
2 Livescit nulla caligine fusca, nec odit
Exploratores nubila massa focos.
3 Vera minus flavo radiant electra metallo,

1 Cujus artificis opus est hæc phiala mihi a Rufo missa? Myosne, Myronis, Mentoris, an Polycleti? cælatorum, de quibus Plinius lib. 33. c. 12. 2 Pura nitet, neque habet maculam, aut situm contractum, unde quis suspicetur eam non esse puri metalli, imo nec metuit in igne explorari. 3 Phiala hæc ex electro factitio, mista scilicet auro quinta argenti portione, superat colore verum succinum, vel electrum illud metallicum in ipsis venis, & fodinis mistum.

Et

Et niveum felix 4 *pustula vincit ebur.*
5 *Materiæ non cedit opus:* 6 *sic alligat orbem,*
Plurima cum tota lampade Luna nitet.
7 *Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi*
Cultus: ab hoc mallet vecta fuisse soror.
Hunc nec 8 *Cyniphius tonsor violaverit,* & *tu*
9 *Ipse tua pasci vite, Lyæe, velis.*
Terga premit pecoris geminis 10 *Amor aureus alis:*
Palladius tenero 11 *lotos ab ore sonat.*
Sic 12 *Methymnæo gavisus* 13 *Arione delphin*
Languida 14 *non tacitum per freta vexit onus.*
15 *Imbuat egregium digno mihi nectare munus*
Non grege de domini, 16 *sed tua, Ceste, manus.*
Ceste decus mensæ, misce 17 *Setina: videtur*
Ipse 18 *puer nobis, ipse sitire* 19 *caper.*
Det 20 *numerum cyathis Instantis litera Rufi:*
21 *Auctor enim tanti muneris ille mihi.*
22 *Si Telethusa venit, promissaque gaudia portat,*
Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
Si dubia est, 23 *septunce trahar: si fallat amantem,*
24 *Ut jugulem curas,* 25 *nomen utrumq; bibam.*

4 Argentum purum putum, pustulatum, ep. 85. l. 7. num. 5. Alii, *pusula*. 5 *Materiam superabat opus*. Ovid. 2. Met. 6 Forma, & nitore refert plenam lunam. 7 Prominet cælatus in phiala caper, quo mallet vehi Helle, quam illo, qui Phryxum filium Athamantis regis Thebanorum, cui Æolus pater, pontum transfretavit.

8 Ep. 94. l. 7. n. 7. & 10. 9 Capri cælabantur in calicibus, & victimæ statuebantur Baccho, quod vineis nocebant, huic tamen tam affabre formato ipse Bacchus parceret, eumque pasceret sua vite. epig. 39. l. 13. 10 Cupido. 11 Tibiæ genus e Loto arbore, quæ nascitur in Libya juxta Palladis lacum. Ad tibiarum cantus expetitur. Plin. l. 13. c. 17. Athenæus l. 4. c. 25. φώτιγγες Alexandrinis dictæ. vide Brodæi Misc. 25. l. 2. 12 In Methymna, quæ urbs Lesbi est, nato. 13 Vide Strab. l. 16. c. ult. A. Gell. l 16. c. 19. Herod. 1. &c. 14 Vocalem, lyra canentem Ariona. 15 Non quivis e vilibus servis mihi imbuat. *Angl. season*, hanc phialam pretioso vino, & tam nobili phiala digno. 16 *Sed tua certa manus, Ceste, decus mensæ*. Grut. ex MS. 17 Vina e Setia urbe Campaniæ. 18 Cupido, qui effingitur in phiala capro vectus. 19 Cupidinem gestans, sup. n. 8. & 9. 20 De hoc more bibendi ad numerum literarum nominis vide ep. 72. l. 1. & Opsopœ. ad ep. Ἔγχει Λυσιδίκης κυάθους δέκα l. 7. Anthol. 21 Ille enim mihi muneri misit hanc phialam. 22. Si expectanda sit amica, parcius bibendum, ut ep. 107. l. 1. contentus itaque ero quincunce. ep. 28. l. 1. n. 2. quinque cyathis, qui triens est tuus. h. e. numerus tertiæ partis nominis tui *Instantius Rufus*, quod literarum est XV. 23 Dimidium præter propter literarum nominis tui. 24 *Elegans Metaph.* ut consiciam curas, affectus, & amores, quæ sæpe cruciant, strangulant, & jugulant homines, & hoc ex præcepto Ovidii 2. de Rem. Am. *ebrietas tanta sit, ut sibi curas Eripiat*. vide ep. Βάκχῳ μέτρον ἄριστον ὃ μὴ πολὺ, μηδ' ἐλάχιστον, &c. l. 2. Anth. c. 47. 25 Numerum utriusque nominis, tot nimirum calices, quot habet literas utrumque nomen *Instantius Rufus*. quindecim scilicet cyathos. ingenua hæc, ut arbitror, atque ingeniosa numeri incerti, nominis ambigui, rationisque apud alios impeditissimæ explicatio accepta feratur sagacissimo Viro Pet. Scriv.

Ad.

Ad Ceditianum. LII.

TOnsorem puerum, sed arte talem,
Qualis nec 1 Thalamus fuit Neronis,
2 Drusorum cui 3 contigere barbæ,
Æquandas semel in genas rogatus,
Rufo, Celitiane, commodavi.
4 Cum justus repetit pilos eosdem
Censura speculi manum regente,
5 Expingitque cutem, facitque longam,
Detonsis 6 epapheresin capillis:
7 Barbatus mihi tonsor est reversus.

1 Tonsor Neronis ex lapide Romæ in æde Mariæ. Lipf. l. 1. epist. quæst. 5. 2 Familiæ Neronis, cui cognomen addebatur Ænobarbi a Domitio. vide rationem apud Plutarchum in Æmilio, Dion. 6. 3 Tondendæ, radendæ, æquandæ. 4 Dum immodico elegantiæ studio, curaque ad speculi censuram omnem pilum iterum, atque iterum castigari vult, &c. 5 Al. *Expungitque*, ut ep. 82. l. 7. 7 Non simul, sed lenta detonsione, ab ἐπαφαιρέω insuper detraho. 7 Detentus est tamdiu in opere, ep. 82. l. 7. ut jocetur poeta rediisse barbatum? An forte longam passus est Hyli noctem? de qua vide epig. 7, lib. 4.

In Catullam. LIII.

1 FOrmosissima quæ fuere, vel sunt,
Sed 2 vilissima quæ fuere, vel sunt,
O quam te fieri, Catulla, vellem
Formosam minus, aut magis pudicam!

1 Fœminarum. 2 Quia prostituta omnibus.

Ad Cesarem Domitianum. LIV.

MAgna licet toties tribuas, majora daturus
1 Dona 2 ducum victor, 3 victor & ipse tui:
Diligeris populo non propter 4 præmia, Cæsar,
Propter te populus 4 præmia, Cæsar, amat.

1 Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. Suet. Dom. 2 Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. 3 Et qui teipsum in dies virtute, & benignitate superas. 4 Al. *munera*.

Ad eundem de leone. LV.

AUditur quantum 1 Massyla per avia murmur,
Innumero quoties sylva leone 2 furit:
3 Pallidus 4 attonitos ad Pœna mapalia pastor
Cum revocat tauros, & 4 sine mente pecus:
5 Tantus in Ausonia fremuit modo terror arena.
Quis non esse gregem crederet? unus erat.

1 Per deserta Africæ. Massylia autem Libyæ pars est. 2 Fremit, rugitu reboat. 3 Metu. 4 Metu stupidos, atque ἔκφρονας ob rugitum leonum. 5 Non minore rugitu fremuit nuper leo terribilis in Rom. Amphit.

6 Sed.

6 Sed cujus tremerent ipsi quoque jura leones,
Cui diadema daret 7 marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
8 Aurea lunata cum stetit unda juba!
9 Grandia quam decuit latum venabula pectus,
Quantaque 10 de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis?
11 A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis 12 Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibi vel 13 frater, vel pater ipse feram?

6 Sed talis, cui regnum, & summum jus cederent ceteri leones, ut leoni feræ cet. 7 Marmore clara Numidia. Numidæ prius Nomades dicti a νέμω. Sallust. & Plin. l. 5. 8 Cum fulva juba horreret erecta undique in orbem, ad modum plenæ lunæ, ejusque extremitas aureo fulgore splenderet, quidam MSS. ut & Bodleianus præferunt, *cum stetit umbra jubæ*. 9 Quam par fuit grandi venabulo. 10 Ab ipso imperatore, Carpophoro, Glabrione, vel alio nobili bestiario cæsus. 11 Ab Ida, vel alio Phrygiæ monte, cui præest Cybele a quatuor leonibus curru vecta. 12 Epig. 57. l. 4. n. 6. 13 Titus, vel Vespasianus in deos relati.

¶ Ad Flaccum. lvi.

Temporibus nostris ætas cum cedat avorum,
Creverit & major cum 1 duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tanta bella sonare tuba.
Sint 2 Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
3 Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas 4 Tityrus æger oves.
Risit 5 Tuscus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri jussit abire fuga.
Accipe divitias, & vatum maximus esto;
Tu licet & 6 nostrum, dixit, 7 Alexin ames.
Adstabat domini mensis pulcherrimus 8 ille,
9 Marmorea fundens nigra Falerna manu;
Et libata dabat roseis carchesia labris,
Quæ poterant ipsum solicitare Jovem.
10 Excidit attonito pinguis Galatea poetæ,
Thestylis & rubras messibus usta genas:
Protinus 11 Italiam concepit, & 12 arma, virumq;
Qui modo vix 13 Culicem fleverat ore rudi.

1 Imp. Domitiano ep. 19. l. 5. 2 Qui fovebant poetas, quod fecit C. Cilnius Mæcenas. 3 Vide Virgilii vitam, & eclog. 1. & 9. unde hoc hemistich. *miseræ vicina Cremonæ*. 4 Virgilius sub persona Tityri ecl. 1. 5 Mæcenas regibus Etruscis oriundus. 6 Pollionis tamen fuisse hunc puerum adstruit Apulejus. Apol. 1. & Donatus. 7 Notum ex ecloga 2. Virg. 8 Alexis, vel Alexander. 9 Candenti purius Pario marmore, & ἀντίθετον τῷ *nigra Fal.* 10 Exciderunt illi Bucolica, non amplius scripsit humilia carmina de Galatea, & Thestyli sole perusta. 11 Historiam Italiæ, & Romani nominis ducti ab Ænea. 12 Libros Æneidos, cujus initium: *Arma, virumque cano, &c.* 13 Poemation de Culice.

Quid

Quid Varos, Marsosque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis
Des mihi? 14 *Virgilius non ero*, 15 *Marsus ero*

14 Non ero clarissimus epicus: ero clarus, ut spero, epigrammatographus. 15 Poeta epigrammatarius. lib. 2. ep. 71. n. 2. & ep. 98. lib. 7.

De Picente. lvii.

Tres habuit dentes, pariter quos expuit omnes,
Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.
1 *Collegitque sinu fragmenta novissima* 2 *laxi*
Oris, & aggesta contumulavit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat heres;
Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

1 Alludit ad veterum morem colligendi ossa, de quo vide, quæ nos ad vers. 707. Troadis Senecæ: nec non ad id, quod l. 8. c. 5. Quint. *Infelicissima femina, nondum exul sti filium, & jam ossa legisti, &c.*
2 Ita MSS. Grut. & editio Calderini. at vulg. *fracti Oris*.

In Artemidorum. lviii.

Cum tibi tā crassę sint, 1 *Artemidore, lacernę,*
Possim te Sagarum jure vocarē 2 *meo.*

1 Qui nomen habes ἀπὸ τῶν τῆς ἀρτεμίδος δώρον, ac si tenuissima Minervæ tela indueveris: cum tamen lacernis vestiaris non minus crassis, quam sunt saga, *Sagarum* ego te pro Artemidoro vocabo. 2 Editio Calderini, Junius in margine, & alii præferunt *meum*, familiaritas quædam nostro familiaris. *Codrus meus, Publius meus, &c.*

¶ In luscum furem. lix.

Dspicis hunc 1 *uno contentum lumine, cujus*
2 *Lippa sub* attrita fronte* 2 *lacuna patet?*
Ne contemne 3 *caput: nihil est furacius illo;*
Non fuit 4 *Autolyci tam* 5 *piceata manus.*
Hunc tu convivam cautus 6 *servare memento:*
Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
Pocula 7 *soliciti perdunt*, 8 *ligulasque ministri,*
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec a cubito subducere pallia nescit,
Et tectus lanis sæpe duabus abit.

1 Cui unus sufficit ad furta oculus. Al. *contemptum*.
2 Cavea oculi stillans.
* Impudenti, effricta fronte.
3 Hominem, ut Græci κεφαλὴν, vel simpliciter, caput unoculum noli credere inutile, aut innocuum.
4 Mercurii filii patri furtis simillimi, Iliad. κ.
5 Cui adhæreant tacta. viscata manus. *Angl. enecy finger a limetvvig.* 6 Observare. Al. *vitare*. 7 Qui quam solicite custodiunt. 8 Ep. 33. supra n. 22. & infra ep. 71. n. 6.

Nec

Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
9 *Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosa*
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

9 Si nihil al ud est, quod furetur, puero suo, qui ad pedes custodit depositas, soleas suas surripit, ne desuetæ manus artem dediscant. *to keep his hands in vre.*

In * Claudiam. lx.

SUmma Palatini poteras æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipede.

* Longo- liam aliquam fem, quam poeta per Hyperbolen jocatur excedere statura altissimum Romæ Colossum, ep. 2. l. Spect. n. 4.

In Carinum. lxi.

1 *LIvet Carinus, rumpitur, furit, plorat;*
Et quærit altos, unde pendeat, ramos;
Non jam quod orbe cantor, & legor toto;
Nec 2 umbilicis quod decorus, & 3 cedro,
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quod sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis 4 non ut ante conductis.
Quid imprecabor, o Severe, liventi?
Hoc opto, 5 mulas habeat, & suburbanum.

1 Invidia. vide ep. 77. l. 4. & l. 6. ep. 61.
2 Ep. 67. l. 1. num. 12.
3 Ep. 2. l. 3. num. 8.
4 Sed meis.
5 Redigatur ad rem olitoriam, quæritet sibi victum ex horto unico suburbano, agatque mulas olere venali onustas per urbem.

De Picente. lxii.

SCribit in aversa Picens epigrammata charta,
Et dolet averso quod facit illa deo.

Picens epigrammata ad nauseam longa scripserat, etiam in aversa charta, *on the other side*, quod Juven. dixit *a tergo*, cum veteres una tantum chartæ facie scribebant, quod bibula illorum charta transmitteret atramentum. Jocatur poeta, non mirum esse, si averso Deo, hoc est, invita Minerva, Musis invitis, & Apolline nullo componat carmina, qui in aversa charta, & opisthographo scribat, luditque in variatione *aversa*, & *averso*.

De Aulo. lxiii.

*THestylon Aulus amat, sed nec minus ardet * Alexin:*
*Forsitan & nostrum sic * Hyacinthon amat.*
I nunc, & dubita, vates an diligat ipsos,
** Delicias vatum cum meus Aulus amet.*

* Delicatos pueros, poetarum amasios.

In

In Clytum. lxiv.

1 *Ut poscas, Clyte, munus, exigasque,*
2 Uno nasceris octies in anno;
Et 3 solas puto, tresve, quatuorve
Non natalitias habes Calendas.
4 Sit vultus tibi levior licebit
Tritis litoris aridi lapillis;
Sit moro coma nigrior 5 caduco,
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut 6 massam modo lactis alligati,
Et talis tumor excitet papillas,
Quales 7 cruda viro puella servat:
Tu nobis, Clyte, jam senex videris.
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod si ludis adhuc, semelque nasci
Uno jam tibi non sat est in anno;
8 Natum te, Clyte, nec semel putabo.

1 Ut amicis & clientibus frequens detur occasio munerum natalitiorum tibi mittendi. 2 Celebras memoriam natalis tui octies per annum, noviesve. 3 Singulis mensibus, exceptis tantum tribus, aut quatuor, habes fictitium natalem. 4 Sis licet imberbis, crine niger, tener, & mollis; Priamum tamen, & Nestora annis superare videris, qui toties celebraris natalem. 5 Maturo scilicet, & nigro. ep. 73. l. 1. n. 4. 6 Metam lactis coagulati. vide ep. 44. l. 1. n. 5. 7 Innupta. 8 Ne unum quidem diem esse tuum natalem putabimus, nec in eo tibi munera mittemus.

Ad Domitianum. lxv.

Hic ubi fortuna 1 Reducis fulgentia late
Templa nitent, 2 felix area nuper erat.
Hic stetit 3 Arctoi 4 formosus pulvere belli
5 Purpureum fundens Cæsar ab ore 6 jubar.
Hic 6 lauro redimita comas, & candida 7 cultu
Roma salutavit voce, 8 manuque ducem.
Grande loci meritum testantur & altera dona:
Stat Sacer edomitis gentibus 9 arcus ovans.

1 Augusto ob reditum ara Fortunæ reduci consecrata. Dio. lib. 54. Domitiano a bello Sarmatico reduci templum Fortunæ reducis ædificatum. 2 Viso primum, & salutato ibi principe. ut seq. versu. 3 Sarmatici. ep. 5. l. 7. n. 1 4 Pulverulenta belli gloria insignis. 5 Purp. radios, ruborem. 6 Principi e bello reduci processerunt obviam cives laureati. ep. 7. l. 7. n. 6. 7 Niveis vestibus induta. Vulg. leg. *vultus*. 8 Adoratione, admota ori manu, ut in salutationibus Deorum, inquit Lips. Doctiss. Heraldus ad plausum, quo excipiunt Imperatores, refert.
9 Ἄψις τροπαιόφορος, arcus triumphalis, arcuata porta, cui e lapide in altum extructæ pictam inscribi victoriam, ejusque seriem moris erat. de variis arcubus Domitiani vide Suet. Dom. cap. 13.

10 *Hic*

10 *Hic gemini currus numerant elephanta frequentem:*
Sufficit immensis 11 *aureus ipse jugis.*
Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis:
12 *Hos aditus* 13 *urbem Martis habere decet.*

10 Supra arcum positæ erant geminæ quadrigæ, propter geminam e Dacis victoriam, ad quam elephanti juncti, quos Domitianus victor regebat. 11 Statuas sibi non nisi aureas, & argenteas poni permisit, ac ponderis certi. Dom. Suet. c. 13. & Xiphilin. Dom. 12 Has portas arcuatas, & triumphales. 13 Romam a Martis progenie conditam.

De consulatu Silii. LXVI.

1 *Augusto pia thura, victimasque*
Pro nostro date 2 *Silio, Camœnæ.*
Bis senos jubet en redire fasces
* *Nato consule,* 3 *nobilique virga*
Vatis Castaliam domum sonare.
Rerum prima salus & una Cæsar,
* *Gaudenti superest adhuc quod optet*
Felix purpura, * *tertiusque consul.*
Pompeio dederit licet senatus,
Et Cæsar 4 *genero sacros honores,*
Quorum 5 *pacificus ter ampliavit*
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult 6 *sic numerare consulatus.*

1 Imperatori Domitiano. 2 Silio delatum consulatum vide ep. 62. lib. 7. n. 2. & 6. * Filio Silii poetæ, alii legunt *Noro*, & eundem Silium bis Cos. designari volunt, cui optet poeta tertium consulatum. Sed Silius uno consulatu contentus recessit a Republica. ep. 62. lib. 7. Martialis itaque hortatur Musas, gratias, & sacra dare Cæsari propter consulatum Silii filio delatum, optatque alteri Silii filio tertium consulatum. ita ut triplex ejusdem familiæ consulatus exprimat triplicem illum Pompeii, & Agrippæ. 3 Magistratu domum suam, aut alienam accedente, lictor ejus præcedens virga fores pulsabat. Liv. l. 6. Plin. l. 7. 4 Pompejo, cui nupsit Julia Cæsaris filia. sed cur bis idem dicat poeta? Intellige, si placet, M. Vipsanium Agrippam, cui nupta est Augusti Julia, quem usque in tertium consulatum amicitia principis evexit. Vellejus. & hunc esse sensum poetæ patet ex sequentib. 5 Templum Jani bis claudebatur, ante Octavium, quod erat signum pacis; tertio claudebatur, imo ter, sub ipso Augusto, semel quidem cum M. Agrippa secundum conf. unde nomina eorum illustrata. *Vel*, Quorum tertium consulum nomina referebantur in Fastos, qui in tutela, & auspicio Jani. ep. 2. supr. 6 In se, & duobus filiis, quam in se uno tres consulatus, ut Pompeius, & Agrippa.

¶ In Cæcilianum. LXVII.

1 *Horas quinque* 2 *puer nondum tibi nunciat, & tu*
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.

1 Nondum quintam, præproperam nimis cœnæ horam. vide epig. 8. l. 4. n. 7. 2 Servorum erat nunciare horas.

Cum

Cum modo 3 *distulerint* 4 *rauca* 5 *vadimonia* 6 *quarta*,
Et 7 *Floralicias lasset arena* 7 *feras*.
Curre, age, & 8 *illotos revoca, Calliste, ministros:*
Sternantur 9 *lecti: Caciliane, sede*.
10 *Caldā poscis aquam, sed nondum frigida venit:*
Alget adhuc 11 *nudo clausa culina foco*.
12 *Mane veni potius: nā cur te quincta moretur?*
Aut cur non sero, Caciliane, venis?

3 In alterum diem, quod fiebat hora tertia, quæ exercebat caussidicos. ep. 8. lib. 4. idque propter ludos Florales. 4 Sic epig. 8. lib. 4. *raucos caussidicos*. 5 Synecdochice pro judiciis. Vadimonium enim est sponsio sistendi in judicio. 6 Horæ scilicet litium forensium differendi. Al. *chartæ*. perperam. vide I. Salmuth. ad Pancirolum cap. de cibi capiendi modo veterum. pag. 548. Al. 7 Lepores, capreas, &c. ab Ædilibus exhibitas in Floralibus. de quibus epig. 3. lib. 1. 8 Ante octavam, quæ hora est balnearum. 9 Triclinares, quibus accumbitur. 10 Aquam calidam, ad vomitum, vel ad vinum diluendum. Lips. Elect. 1. c. 4. *Caldam poscis aquam: nondum mihi frigida venit*. 11 Sine igne, & lignis. 12 Importune, & intempestive venisti, perinde ac primo mane opportunius, & humanius venisses tarde, & post cœnæ horam. Sed alii legunt. *Ut jentes, sero, Cæciliane, venis*.

¶ Ad Entellum. LXVIII.

QUi 1 *Corcyrei vidit pomaria regis*,
2 *Rus, Entelle, tua præferat ille domus*.
Invida purpureos 3 *urat ne bruma racemos*,
Et gelidum 4 *Bacchi munera frigus edat;*
5 *Condita perspicua vivit vindemia gemma*,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Fœmineum lucet sic per 6 *bombycina corpus:*
Calculus innitida 7 *sic numeratur aqua*.
Quid non ingenio voluit natura licere?
8 *Autumnum sterilis ferre jubetur hiems*.

1 Alcinoi regis Phæacum. vide ep. 64. l. 4. n. 6. 2 Præferat tuum hortum illius horto. 3 Mordeat. supra epig. 14. num. 3. *Borea penetrabile frigus adurit*, Virg. καὶ ζ τὸ ψυχρὸν διὰ τὸ συνάγειν, ἢ ἀντιπερισάναι τὸ θερμόν. Arist. 4. Vites. 5 Lapide speculari tegitur ab injuria frigoris. ep. 14. sup. n. 5. 6 Multitia e bombice, vel serico intexta, tenuia, & pellucida. Sen. benef. l. 7. c. 9. & Juv. Sat. 2. vers. 66. hujusmodi vestes vitreæ, nebulæ lineæ, vela serica, carbasei venti, texta pellucida matronis Romanis in usu erant, ut nostris hodie dominis, *lanne audiiffeney*. 7 Ita perlucent, & apparent calculi, ut numerari possint. 8 Ita muniti specularibus hortī ipsa bruma fructus ferunt, perinde ac in autumno.

¶ In Vacerram. LXIX.

1 MIraris veteres, *Vacerra, solos*.
Nec laudas nisi mortuos poetas:
Ignoscas petimus, Vacerra: 2 *tanti*
Non est, ut placeam tibi, perire.

1 Vide ep. 10. l. 5. n. 4. 2 Ut tua mihi post fata contingat laus, non propero mori; dict. ep. n. 6.

¶ De Nerva. lxx.

3 Æque facundus, & carmine dulcis est Nerva, ac mitis, & lenis. de lenitate Nervæ Aurel. Vict. Dio, Eutropius: de poesi noster ep. 27. l. 9. Plin. Jun. l. 5. ep. 3.

1 *Quanta quies placidi, tanta est facundia Nerva;*
2 *Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.*
Cum siccare sacrum largo Permessida posset
Ore, verecundam maluit esse sitim:
3 *Pieriam 4 tenui frontem redimire corona*
Contentus, fama nec dare vela sua.
5 *Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,*
Carmina qui docti nota Neronis habet.

Gyrar. dial. 5. Nero qui Nervam appellavit suum Tibullum. ep. 27. lib. 9. num. 7. 2 Modum, pudorem, & decorum adhibet in poesi, non proluit se fonte Caballino, cui vel exhauriendo sufficeret; non laxas ingenio habenas indulget; sed sibi temperat, & modice bibit fontem Musarum Permessida, advertens, quid deceat virum magnum, & minorum studiorum gloriam ad viros inferioris sortis relegans. 3 Poeticam. 4 Hederacea, quæ elegiographis, & epigrammatariis datur; cum posset heroicus quernam mereri. 5 Ut supra, n. 1.

In Postumianum. lxxi.

1 Saturnalibus in mense Decembri. 2 *Beneficia subvertis antiquiora, nisi illa posterioribus cumules.* Plinius sec. epist. 4. l. 3. & Seneca 2. de Benef c. 11. *parum est dedisse, fovenda sunt beneficia, &c.* 4 Libra octo

Quatuor argenti libras mihi 1 tempore brumæ
Misisti ante annos, Postumiane, decem.
Speranti plures 2 (nam stare, aut crescere debent
Munera) venerunt plusve, minusve dua.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt;
Libra fuit quinto 3 Septitiana. 4 quid est?
5 *Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno.*
Post hunc 6 in cotyla rasa selibra data est.
Octavus 7 ligulam misit sextante minorem:
Nonus 8 acu levius vix cochleare tulit.
9 *Quod mittat nobis decimus jam nō habet annus;*
10 *Quatuor ad libras, Postumiane, redi.*

unciarum cum semuncia, quæ Romanis bello attritis defluxit ab unciis 12. ut epig. 17. supra. 4 *Misisti nummos quot mihi? mille. quid est?* Ita Scriverius. cum prius esset *quidem*, inepte conceptum, compositumque a sciolo librario, ex eo quod exaratum invenerat, *quid e?* 5 Ad vasculum octo unciarum. 6 Cotyla, seu calix politus, vel cælatus sex unciarum datus est. 7 Vasculum, mensuram, quæ quartam partem cyathi continet. alias significat *spathulam*, gladiolum. ut supra ep. 33. n. 22. 8 Al. *acu levius mi cochl.* 9 Non invenit, quod minus mittat. 10 Incipe rursus a primo anno, & perage, si placet, annua munera in circulum.

¶ Ad librum suum. lxxii.

1 Vide ep. 2. l. 3. n. 11. & ep. 67. l. 1. n. 18.

1 *Nondum murice cultus, asperoque*
Morsu pumicis aridi politus,

2 Arta-

1 *Artanum properas sequi libelle:*
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo 3 Votieni
4 *Ad leges jubet, annuosque fasces:*
Votis quod 5 paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus.
6 *Quam vellem fieri meus libellus!*

1 Amicum poetæ redeuntem Roma Narbonem celeberrimam Galliæ Braccatæ civitatem. 3 Poetæ nobilis.

4 Ad jus dicendum, & magistratum. Narbo fuit colonia Romana, unde Martius dictus est, & ad Romæ formam administrabatur. I. Gruterus monet in MS. opt. atque editione principe repeririri, *Docti Narbo Patrona Votieni*. 5 Ut contingat tibi locus bonus, ut amicus bonus. 6 Ut utroque fruerer; Narbone, loco amœnissimo, Artano, amico sincerissimo.

¶ Ad Instantium. lxxiii.

INstanti, quo nec sincerior alter habetur
Pectore, nec nivea simplicitate prior:
Si dare vis nostra vires, animosque 1 Thalia,
Et victura petis carmina, 2 da, quod amem.
3 Cynthia te vatem fecit lasciva, Properti:
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli:
Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Pelignus, nec spernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, si quis Alexis erit.

1 Epig. 8. l. 4. num. 12. & ep. 16. l. 7. n. 3. 2 Μουσικὴν ἔρως διδάσκει inquit Plutarch. certe feliciter cessit amor non paucis poetis, quibus amicæ materiam felicem in carmina præbuerunt, unde juncta nomina toto cantantur in orbe. ut canit Ovidius eleg. 3. lib. 1. Amorum. 3 Latinos recenset poetas, quorum ingenia amor excitavit, quorum amores, & amicas nemo propemodum non audivit, qui de ipsis poetis, quamvis sub aliis nominibus, vide Gyrald. de vitis poetarum.

In malum medicum. lxxiv.

1 *HOplomachus nunc es, fueras 2 ophthalmicus ante:*
3 Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

1 Gladiator armatus. ex ὅπλα, & μάχη.

2 Medicus ocularius. *an oculist.* Et ludit a vicinia nominum simul, & artium. sic ep. 31. & 48. lib. 1. 3 Excæcas homines: videturque Samnitum, & gravis armaturæ gladiatorum pugna fuisse punctim ferire. vide Lipsii Saturnal.

De Gallo Lingono. lxxv.

DUm repetit sera conductos nocte penates
1 Lingonus a 2 Tecta Flaminiaque recens:

1 Ex urbe Galliæ Celticæ. *Langres.*

2 Via Tecta, seu Fornicata, quæ ad Campum, prope Flaminiam.

3 Expulit offenso vitiatum pollice talum;
Et jacuit 4 toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus, qua se ratione moveret?
4 Ingenti domino servulus unus erat
Tam macer, ut minimam posset vix * ferre lacernam:
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quatuor 5 inscripti portabant vile cadaver,
6 Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos 7 comes invalidus submissa voce precatur,
Ut quocunque velint, corpus 8 inane ferant.
9 Permutatur onus, 10 stipataque tollitur alte
Grandis in angusta 11 sarcina sandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur;
12 Cui merito dici, mortue Galle, potest.

3 Elisit talum, læso pollice pedis. 4 Grandi, & obeso. * In usum domini, adversum ingruentem subito pluviam, vel tempestatem, Al. ferre lucernam. quia fera nocte. 5 Servi stigmatiæ, literis inusti, literati vespillones. 6 E pauperibus enim plures in unum rogum conjiciebantur. 7 Servus Galli. 8 Sterile, & impotens ad generandum sui simile, expers procreatricis facultatis, quæ vegetantis animæ est. Arist. de Anima cap. 4. tex. 48. vide n. 12. infra. 9 Gallus cadavere. 10 A quatuor stigmate inustis libitinariis. vel stipata, idest, intrusa, & inserta in angustam sandapilam, quæ præpinguem Gallum vix caperet. 11 Gallus. 12 In quem competit dicterium illud in Gallos Cybeles ministros jactum, quibus eviratis mortua erat Venus, n. 8. modo.

¶ In Gallicum. LXXVI.

Vide epig. 64. l. 5. & ep. 27. l. 7. & Persii Sat. 1. v. 55.

Dic verum mihi, Marce, dic, amabo;
Nil est, quod magis audiam libenter:
Sic & cum recitas tuos libellos,
Et caussam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

¶ Ad Liberum amicum. LXXVII.

1 Liber amicorum dulcissima cura tuorum;
1 Liber 2 in æterna vivere digne 2 rosa:
Si sapis, Assyrie semper tibi crinis 3 amomo
Splendeat, & cingant 3 florea serta caput.
Candida nigrescant vetulo 4 crystalla Falerno;
Et caleat blando mollis amore torus.

1 Ad eundem Liberum. ep. 74. lib. 4. 2 In perpetua florulentia ætatis, voluptatis, deliciarum. 3 Unguentis delibuti, & floreis sertis coronati convivabantur veteres. vide quæ ad Senecæ Thyest. adnot. v. 942. & 945. 4 Pocula crystallina.

5 Qui

5 *Qui sic, vel medio finitus vixit in ævo,*
Longior huic facta est, quam data vita fuit.

5 Pauci anni genialiter acti (quæ Epicureis vera vita est, ep. 16. l. 1. n. 4.) æquant, imo superant longissimam vitam. quæ voluptate caret. Contra vero Cicero, & egregie: *unus dies bene, & ex præceptis tuis*, o Philosophia, *actus, peccanti immortalitati est anteponendus*. 5. Tuscul. quæst.

De ludis Stellæ. LXXVIII.

1 *Quos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,*
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi.
O pudor! o pietas! & putat esse parum.
2 *Non illi satis est turbato sordidus auro*
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
3 *Omnis habet sua dona dies*, 4 *nec linea dives*
Cessat; & in populum multa 5 *rapina cadit.*
Nūc veniunt subitis lasciva 6 *nummismata nimbis,*
7 *Nunc dat* [2] *spectatas tessera larga feras.*
Nunc implere sinus 8 *securos gaudet, &* [3] *absens*
Sortitur dominos, ne laceretur avis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
9 *Quæ dare non semper consul uterque solet?*
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
10 *Quod spectatorem te tua laurus habet.*

1 Stella non carmine tantum celebravit victoriam Sarmaticam Domitiani, sed & ludis, qualibus tuum de gigantibus a te in Phlegræis campis, o Hercules, devictis; vel tuum, o Bacche, devicta India triumphum celebrari velis. De Phlegræa vero Herculis potius, quam Jovis, victoria intelligendum censeo, quod & Silius l. 1. eas conjungit. *Qualis odoratis descendens Liber ab Indis*, &c. mox, *Aut cum Phlegræis confecta mole gigantes Incessit campis tangens Tyrinthius astra*. 2 Stellæ ad liberalitatem non satis est, quicquid habent auri Hermus, & Tagus, in populum sparsisse. 3 Plures dies agebantur ludi, in quibus instaurabantur dona, eaque varia. 4 O quantum negotii, & sudoris indagatoribus Criticis facessit hæc *linea*! Bulengerus exponit, ordinem dierum, quibus missilia dabantur. Turnebus contextam e gemmis lineam. Calderinus, caveam divitum, & cuneos. Lipsius, pro ordine subselliorum, interpretatur *divitem lineam*, Orchestram, in qua Senatus. Cælius Rho l. lineam albam in Carceribus Circi. li. 5. c. 14. Raderus, perpetuam seriem donorum. Post hos, si quis conjecturæ meæ locus, dicerem continuata fuisse missilia ferarum, & volucrum, quæ capiebantur linea, quod retis genus est. vide quæ ad Senecæ Hippolytum vers. 46. & Pierii Hieroglyph. 7. 5 Direptio missilium per tesseras, & sine tesseris. 6 HS. sparsi e loco superiores. 7 In sphærulis, seu tesseris ligneis, quæ spargebantur in populum, inscripta sunt munera vulgo cessura, (2) vel visarum, & presentium, (3) vel absentium ferarum, aviumque. 8 Viritim divisa. vel non cogitantium; aut captantium. vel quibus forte per symbolum contigit. 9 Plura quam quę vel duo consules in ludis suis, & spectaculis dant. an consul erat Stella? an votivi hi ludi? 10 Quo dignaris tua presentia ludos hos, quibus Stella celebrat lauream tuam Sarmaticam.

In Fabullam. lxxix.

OMnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetulisque fœdiores:
Has ducis comites, trahisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
1 Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

1 Inter has vetulas, & turpes: his aniculis, & filicerniis collata vis formosa, & puella videri.

Ad Domitianum. lxxx.

1 SAnctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæsar, secula 2 cana mori:
Cum veteres Latiæ ritus renovantur 3 arenæ,
Et pugnat virtus 4 simpliciore manu.
Sic priscis servatur honos te præside templis,
5 Et casa tam culto sub Jove numen habet.
Sic 6 nova dum condis, revocas, Auguste, priora:
Debentur quæ sunt, quæque fuere tibi.

1 Pugillatum revocas. 2 Antiqua, prisca. 3 Qui majoribus nostris Troja profectis inter spectacula. Petr. Scriverius de gladiatoribus intelligit. Quod & de pugillatu dicitur. Sic Dares *Butem fulva moribundum extendit arena*, atque Entellus *ingens media consistit arena*. Æneid. 6. 4 Pugnis nudis, vel cæstibus. 5 Nec Jupiter, donariis utcunque dives, & magnificis templis cultus, fastidit humilem suam in capitolio casam: nec Domitianus Jupiter noster, in tanta gladiatorum copia, dedignatur spectare pugiles. 6 Templa, ep. 4. l. 9. n. 6. & spectacul.

De Gellia. lxxxi.

NOn per mystica sacra 1 Dindymenes,
2 Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per deos, deasque
Jurat Gellia: sed per 3 uniones.
Hos amplectitur, hos 4 deosculatur:
Hos fratres vocat, hos vocat sorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His si quo careat misella casu,
Victuram negat esse se nec horam.
5 Eheu quam bene nunc, Papiriane,
Annei faceret manus Sereni!

1 Cybeles, a Dyndimo monte Phrygiæ, vel Bonæ Deæ. 2 Nec per Apim bovem, sub cujus specie Ægyptii colebant Osirim, cui nupsit Isis, Ægyptiorum ex Io vacca dea. 3 Margaritas, gemmas. Per ea vero, quæ sibi charissima fuerunt, jurabant veteres. 4 Al. *perosculatur*. 5 O utinam uniones hos subduceret piceata furis alicujus, qualis fuit An. Serenus, manus, ut statim moreretur Gellia usu vitæ indigna, vel ob hoc, quod nesciat, quid in vita sit amandum.

¶ A4

¶ Ad Domitianum. lxxxii.

Dante tibi turbas querulos, Auguste, 1libellos,
Nos quoque, qui domino carmina parva damus,
Posse 2 deum 3 rebus pariter, 4 Musisque vacare
*Scimus, & hac etiam * serta placere tibi.*
Fer vates, Auguste, 5 tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
** Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi:*
Fiat & ex hedera civica nostra tibi.

1 Libellos supplices. 2 Te Domit. ep. 8. l. 5. n. 2. 3 Administrationi Reip. & orbis terrarum. 4 Studiis, literis, carminibus. 5 Sic Quint. l. 10. c. 1. *Amas poeticam Cæsar, &c.* * Non quercus sola te, o Imperat. decet, non laurus, ob servatos cives, devictosque hostes; sed & hederæ doctarum præmia frontium tibi poetæ, poetisque faventi debentur; sic affatur Augustum Virgil. eclog. 8. *hanc sine tempora circum Inter victrices hederam tibi serpere lauros.*

LIBER IX.

Ad Avitum. I.

1 *Note licet nobis sublimi pectore vates,*
Cui referet serus præmia digna cinis:
Hoc tibi sub nostra 2 breve carmen imagine vivat,
Quam 3 non obscuris jungis, Avite, 3 viris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
4 Quem non miraris, sed, puto, lector amas.
Majores majora sonent: mihi parva locuto
Sufficit in vestras sæpe redire manus.

1 Utcunque sciam, quantum carmine valeas, quantoque subliminiorem ipse potuisses imagini nostræ adjecisse inscriptionem, subscribe tamen, si placet, hoc tetrastichon imagini meæ, quam in bibliothecam tuam admittere dignaris. Al. *Non te celabis.* 2 Tetrastichon, quod seq. *Ille ego sum, &c.* 3 Clariss. authorum imaginibus in bibliotheca tua. 4 Vide ep. 49. l. 4. *Ille tamen laud. &c.*

Martialis Turanio suo S.

Ave mi Turani frater carissime. epigramma, quod 1 extra ordinem paginarum est, ad Stertinium clarissimum virum scripsi,

Auctoritate MSS. freti neque consilio minus P. Scriverii, epistolio post epigramma ad Avitum dedimus secundum locum: qui tamen nullum habet in Bodlejano, aliisque quibusdam MSS.
1 Separatum a reliquis ep. unde in quibusdam MSS. desideratur.

qui 2 imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. De quo scribendum tibi putavi, 3 ne ignorares, Avitus iste quis vocaretur. Vale, & para hospitium.

2 Pro more exornandi rum publicas, tum privatas bibliothecas scriptis, & imaginibus veterum, & optimorum authorum. 3 Poeta, volente (ut puto) ipso per modestiam Stertinio, cum Aviti nomine insigniret Stertinium, noluit tamen hoc latere Turanium.

De templo Flaviæ gentis. II.

1 DUm Janus hiemes, 2 Domitianus autumnos,
3 Augustus annis commodabit æstates:
4 Dum grande famuli nomen asseret Rheni
Germanicarum magna lux calendarum:
5 Tarpeja summi saxa dum patris stabunt:
6 Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen:
Manebit 7 altum Flaviæ decus gentis,
8 Cum sole, & astris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, 9 cælum est.

1 Quamdiu erunt hiemes, quarum medio mensi Janus dedit nomen. 2 Quandiu erit autumnus, cujus mensem Octobrem Domitianus a se appellari voluit Domitianum. 3 Quandiu erunt æstates, in quibus mensis Sextilis ab Augusto denominatus est. 4 Dum magna, & prima dies Septemb. redit, qui a Domitiano nomen habet Germanici ob Germanos Rheni fluv. accolas subactos. 5 Dum stabit capitolium Jovis a Tarpeja olim Sabinis proditum. 6 Dum matrona Rom. thure, & precibus colent Juliam Titi filiam, quam perdite amatam, & ex conceptu abacto mortuam Domitianus consecravit relatam in deam. 7 Templum Flaviæ gentis a Domitiano conditum. Sueton. Domit. cap. 1. 5. & 17. noster infra 4. & 35. 8 Quamdiu fulgebunt Sol, astra, & gloria Imperii Rom. locutio Ovidiana. *Cum sole, & luna semper Aratus erit*. eleg. 15. l. 1. Amorum. 9 Æternum, ut cœlum, ex scholæ Peripateticæ sententia.

In Lupum. III.

1 PAuper amicitia cum sis, Lupe, non es amicæ;
Et queritur de te mentula læsa nihil.
Illa 2 siligineis pinguescit adultera cunnis;
Convivam pascit nigra farina tuum.
3 Incensura nives dominæ Setina liquantur;
Nos bibimus 4 Corsi pulla 5 venena cadi.
Empta tibi 6 nox est fundis 6 non tota paternis;
7 Haud sua desertus rura sodalis arat.

1 Vide Juv. Saty. 7. vers. 71. ab eadem mente, & ingenio. 2 Vide ep. 59. l. 14. 3 Amicæ tuæ colantur vina optima e Setia, quæ calore suo nives, quibus diluuntur, incendant. ep. 67. l. 5. n. 2. 4 Vilioris notæ vini e Corsica, cujus mella, thyma, & cœlum gravia: legitur & *torti*; quod exponunt, *Supremum torculari; expressi*. 5 Vina non meliora Vaticanis, quæ dixerat *toxica* ep. 12. l. 1. & ep. 92. l. 6. 6 Pars noctis. 7 Conducta.

Splen-

Splendet 8 *Erythraeis pellucida moecha lapillis:*
Ducitur 9 *addictus te futuente cliens.*
Octo 10 *Syris suffulta datur lectica puellae:*
Nudum 11 *Sandapilę pondus amicus erit.*
I 12 *nunc, & miseros Cybele pręcide cinaedos:*
Haec erat, hęc cultris mentula digna tuis.

8 Ep. 38. l. 5 n. 5. 9 In carcerem, vel aedes creditoris, cui a Pretore addicitur aere obrutus. 10 Servis e Syria octophorum gestantibus. 11 Ep. 81. l. 2. 12 Castra miseros cinaedos, ut tibi sint sacerdotes. *Ironice*. imo Lupum potius lautum cinaedum, qui amicos inguini posthabet.

¶ Ad Domitianum. IV.

QUantum jam superis, Cęsar, cęloque dedisti,
1 *Si repetas, & si creditor esse velis;*
2 *Grandis in aethereo licet auctio fiat Olympo,*
Coganturque dei vendere, quidquid habent:
3 *Conturbabit* 4 *Atlas,* 5 *& non erit uncia tota,*
Decidat tecum qua pater ipse deum.
Pro 6 *Capitolinis quid enim tibi solvere templis,*
Quid pro 7 *Tarpejae frondis honore potest?*
8 *Quid pro culminibus geminis matrona tonantis?*
9 *Pallada praetereo:* 10 *res agit illa tuas.*
Quid loquar 11 *Alciden, Phębumque, piosque Laconas?*
12 *Addita quid* 13 *Latio Flavia templa polo?*
Expectes, & sustineas, Auguste, necesse est;
Nam tibi quod solvat, non habet arca Jovis.

1 Si tibi rependi velles, nec donares. 2 Etiamsi hasta posita *sale by outcry*, opes suas dii, deaeque vendere velint. 3 *Wil prove banquerupt*. cedet foro. 4 Qui coelum humeris sustinere fingitur. *vel*, coelicolae, quotquot sustinet Atlas. 5 Nec ipse Jupit. si velit tecum decidere, *compound and take order wit thee*, poterit solvere unciam de asse. *sive groates in te pond*. O miserum decoctorem Jovem! 6 Capitolium incendio absumptum restituisti, & novam aedem in Capitolio excitavisti Jovi custodi. Dom. Sueton. c. 5. 7 Coronae quernae, ut & laureae Capitolinae. vide ep. 1. n. 8. & ep. 54. n. 1. l. 4. 8 Quid pro geminis delubris tibi solvere potest Juno? 9 Cui Chalcięcae templum erexisti. Cassiod. l. 6. c. 11. cui statuam in cubiculo consecrasti, & quinquatria. 10 Illa a te stat; res tuas, rationes, & consilia disponit; tibi familiare numen est, imo mater, ubi enim Domitianus audivisset ex lib. Sibyllinis, fore, ut virgo pareret aeternum Imperatorem, nihil amplius voluit, quam se esse filium perpetuae virginis Dianae. 11 Herculi templum in via Appia positum, & statuam, ut & Apollini, & ex pietate Pollucis erga fratrem alternatim immortalibus Castori, & Polluci filiis Ledae Lacenae. 12 Templum Flaviae gentis, quod cęlum vertice tangit. 13 De quo supra ep. 2. & infra ep. 35. l. 10. ep. 51.

In Æschylum. v.

1 Nummis aureis. *Æreolis* legend. putat J. Rutgersius, quum vulgari scorto nimium fit illud. 2 Ep. 52. l. 2. ep. 35. infra. 3 Ore morigeratur. ep. 90. l. 3. n. 2.

1 *AUreolis futui cum possit Galla duobus,*
Et plus quam futui, si totidem addideris:
Aureolos a te cur accipit, Æschyle, denos?
Non fellat tanti Galla. quid ergo? 3 tacet.

In Paullam. vi.

1 Diviti. 2 Infamem.

NUbere vis 1 Prisco, non miror, Paulla: sapisti:
Ducere 2 te non vult Priscus: & ille sapit.

Ad Domitianum. vii.

1 Germanica. l. 5. ep. 2. n. 4. 2 Ep. 4. l. 6. n. 7. 3 Postquam castrari mares edicto prohibuisti. vide ep. 2. l. 6. n. 3. & infra ep. 9. 4 Vide epig. 47. l. 6. 5 Nec a paupercula matre leno conducit, vel emit puerum prostituendum. infra ep. 9. 6 Vide ep. 2. l. 6.

TIbi summe 1 Rheni domitor, & parens orbis,
2 Pudice princeps, gratias agunt urbes;
3 Populos habebunt: 4 parere jam scelus non est.
Non puer avari sectus arte mangonis
Virilitatis damna meret erepta:
5 Nec quam superbus computet stipem leno,
Dat prostituto misera mater infanti.
6 Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, esse per te cepit & lupanari.

In Afrum. viii.

1 Volui te ex Africa reversum salutare: sed non admittebar. 2 Si non vis salvere, & vivere, abi in malam rem, & morere. vid. epig. 17. lib. 5.

1 *DIcere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,*
Continuis volui quinque diebus Ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis, terq; reverso:
Jam satis est, 2 non vis, Afer, avere: vale.

Ad Domitianum. ix.

1 Supra ep. 7. n. 5.

TAnquam parva foret sexus injuria nostri,
Fœdandos populo prostituisse mares:
1 Jam cuna lenonis erant, ut ab ubere raptus
Sordida vagitu posceret æra puer.

2 *Imma-*

2 *Immatura dabant infandas corpora pœnas.*
3 *Non tulit Ausonius talia monstra pater:*
Idem qui teneris nuper 4 succurris ephebis,
Ne faceret steriles sæva libido viros.
Dilexere prius pueri, juvenesque, senesque:
At nunc infantes te quoque, Cæsar, amant.

2 Infantium. 3 Edicto prohibuit Domitianus pueros intra septimum annum prostitui, & Statiniam revocavit, Suet. Domit. c. 8. 4 Ne castrarentur. supra ep. 7. n. 3. & l. 6. ep. 2. n. 3.

Ad Bithynicum. x.

NIl 1 tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, si memini, millia sena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli;
2 *Annua legavit millia sena tibi.*

1 Quem heredipetam notarat. 2 Tibi jam manent 6000. HS. quæ Fabio vivo conferre annua solebas, ut heres scribereris.

In Cantharum. xi.

COEnes, Canthare, cum foris libenter;
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus esse.

Parasitus instruatur necesse est octava arte ingenua, hoc est, Adulatoria. gulosus cœnipeta loquatur placentia, ut qui libertatem dapibus vendiderit. epig. 53. lib. 2.

¶ De Earino * Domitiani. xii.

1 *NOmen cum violis, rosisque natum,*
Quo 2 pars optima nuncupatur anni;
3 *Hyblam quod sapit, 4 Atticosque flores,*
Quod 5 nidos olet alitis superbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet 6 Cybeles puer vocari,
Et 7 qui pocula temperat Tonanti:
Quod si 8 Parrhasia sones in aula,
9 *Respondent Veneres, Cupidinesque.*
Nomen nobile, molle, delicatum,
Versu dicere 10 non rudi volebam.

* Puero Domitiani. 1 Ἐαρινὸς ab ἔαρ ver, quod floribus abundat. 2 Ver. 3 Mel ex Hybla Siciliæ monte. 4 Apibus depastos in Hymetto monte Atticæ. 5 Epig. 55. l. 6. n. 2. 6 Atys. 7 Ganymedes, Jovis pocillator. 8 Palatina. ep. 54. l. 7. n. 3. 9 Omnis gratia, venustas, elegantia, & suavitas respondent. 10 Versu eleganti, tereti, & rotundo.

11 Prima brevis cum reliquis paribus officit, quominus versu eleganti dicatur. Hinc *Equotutium*

Sed 11 tu syllaba contumax repugnas.
12 Dicunt Earinon tamen poetæ,
13 Sed Græci, quibus est nihil negatum,
Et quos ἄρες ἄρες decet sonare:
14 Nobis non licet esse tam disertis,
Qui musas colimus severiores.

Horatius, *Sigillaria* Luciliuscircumlocuti sunt, seu potius conjicienda dedere. *Quæ versu hexametro non plane dicere possis.* 12 Ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν Homer. Il. β. 13 Hom. Il. ε. ἄρες ἄρες βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιβλῆτα. ubi prima in Ἄρες communiter usurpatur, sed variato accentu. Hine & Lucilius lusit, APEC APEC, *Græci ut faciunt.* 14 Nobis latinis poetis non permittitur eadem Licentia.

De eodem. XIII.

1 Idest, Autumnalis.
2 Idest, Hibernus.
3 Idest, Æstivus.
4 Ita Edit. princeps Calderini. Vulg. *mibi*.

SI daret autumnus mihi nomen, 1 ὀπώρινος
essem:
Horrida si bruma sidera, 2 χειμέρινος:
Dictus ab æstivo 3 θέρινος 4 tibi mense vocarer;
5 Tempora cui nomen verna dedere, quis est?

5 Ἐαρινὸς. idest, vernus.

¶ De eodem. XIV.

1 Veris.
2 Flores vernos, veris honores in Hymetto.
3 Cnidio calamo? an columbæ penna, quæ Veneris avis? an Cupidinis Veneris filii? vide ep. 13. l. 6. n. 6.

NOmen habes, 1 teneri quod tempora nuncupat 1 anni,
Cum 2 breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Acidalia meruit quod 3 arundine pingi,
Quod 4 Cytherea sua scribere gaudet acu.
Nomen, 5 Erythræis quod litera facta lapillis,
6 Gemma quod Heliadum pollice trita notet,
Quod 7 penna scribente grues ad sidera tollant;
Quod decet in sola Cæsaris esse 8 domo.

4 Qua Venus preses veris pingit varios flores. 5 Ep. 38. l. 5. n. 5.
6 Succinum, electrum. vide ep. 25. l. 4. n. 2. & ep. 38. l. 5. n. 13.
7 Volando exprimentes literam Y, cui respondet Latina V, quæ *veris* prima est. Alii legunt, *stridente penna*. q. d. adventu suo veris adventum nuncient. Alii ad literam Δ, quam ex volatu illarum avium observatam invenisse dicitur Palamedes, referunt.
8 In qua vernare omnia, & florere decet.

¶ In amicum cœnipetam. XV.

Errat, inquit Seneca, *qui amicum in atrio quærit, in convivio probat.*

HUnc, quem cœna tibi, quem mensa paravit amicum,
Esse putas fidæ pectus amicitiæ?

Aprum

Aprum amat, & mullos, & sumen; & ostrea, non te.
Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

De Chloe. XVI.

INscripsit tumulo septem 1 celebrata virorum
2 Se fecisse Chloe: 3 quid pote simplicius?

1 Alii *scelerata*. 2 Inscripsit tumulo, CHLOE FECIT, scilicet tumulum, vel monumentum septem maritis. 3 Fatetur se fecisse. intimat Poeta, insidias struxisse, aut vim vitæ maritorum suorum intulisse.

De coma Earini. XVII.

1 *COnsilium formæ speculum, 2 dulcesq; capillos*
3 Pergameo posuit dona sacrata deo,
4 *Ille puer tota domino gratissimus aula,*
Nomine qui signat tempora verna suo.
Felix, quæ tali censetur munere tellus,
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

1 Quod consulere solebat de forma sua. 2 Vide Papinii Syl. l. 3. de coma Earini, & præfationem ejusdem libri ad Pollionem. 3 Æsculapio, cui nobile fanum Pergami, patrio suo Deo, vide ep. 32. l. 1. n. 2. 4 Earinus, de quo præcedentibus ep.

De eadem ad Æsculapium. XVIII.

1 *LAtona venerande nepos, 2 qui mitibus herbis*
Parcarum exoras pensa, brevesque colos:
Hos tibi laudatos 3 domino sua vota capillos
Ille 4 tuus 5 Latia misit ab 5 urbe puer.
Addidit & 6 nitidum sacratis crinibus 6 orbem,
Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus serva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quam breviore, coma.

1 Æsculapi fili Apollinis, cui mater Latona, medicinæ inventor. 2 Propter Hippolytum vitæ ab Æsculapio restitutum. 3 Janus Gulielmus ex Jacobi Hurteri l. MS. restituit *domino. rata vota*, tonsura enim voti non raro symbolum. ep. 32. l. 1. n. 2. & Junius de coma, & quæ ad Juv. Sat. 12. ℣. 81. 4 Pergami natus. ep. præc. n. 3. 5 Roma. 6 Speculum. *epig. superiore*.

Ad Cæsarem Domitianum. XIX.

ESt mihi, sitque precor 1 longum te præside, Cæsar,
2 Rus minimum; parvi sunt & in urbe Lares.
Sed de valle 3 brevi, quas det sitientibus hortis,
Curva 4 laboratas 5 antlia tollit aquas.

1 Te diu præside. 2 De quo ep. 61. l. 8. & infra ep. 99. 3 Sed de valle subjecta, aqua horto irrigando hauritur. 4 Labore multo petitas. 5 Haustrum, machina ad hauriendum, ab ἀντλέω.

Sicca

a Ep. 42. l. 6. 7 Equa Martia si mihi permiseris, o Domitiane, diducere venulam aquæ

Sicca domus queritur nullo se rore foveri,
Cum mihi vicino 6 Martia fonte sones.
7 *Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus undam,*
8 *Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.*

in ædium mearum usum. 8 Æque grata erit, atque aqua e fonte Musarum, aut ab ipso Jove.

In Sabellum. xx.

Poeta cœnipeta, cui venter artis magister.

Laudas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cenare, Sabelle, non lavari.

Ad Domitianum. xxi.

1 Area hæc, in qua steterat domus Domitiani natalis, jam vero Flaviæ gentis templum marmore, & auro magnifice extructum est. 2 Extenditur. vel ubi templum publicum, & omnibus patens.

1 *HÆc qua tota 2 patet, tegiturque & marmore, & auro,*
Infantis domini conscia terra fuit.
Felix 3 quę tantis sonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, sustinuitque manus!
Hic steterat veneranda domus, quæ prestitit orbi,
Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
4 *Curetes texere Jovem crepitantibus armis,*
5 *Semiviri poterant qualia ferre 5 Phryges.*
6 *At te protexit Superum pater, & tibi, Cæsar,*
Pro 7 jaculo & parma, fulmen & 8 Ægis erat.

3 Quę suscepit Domitianum, ut Rhodos Neptunum, ut Creta Jovem. *Vel*, quæ non minus prestitit orbi, suscepto Domitiano, quam Rhodos, & Creta cœlo, Jove suscepto. Rhodii enim Thelchines iidem qui Curetes. ep. 1. l. 4. n. 3. 4 Qui Jovem Saturno subductum cymbala pulsantes, vel ἐνόπλιον saltantes educandum in Cretam deportarunt. 5 Evirati Corybantes, sacerdotes Cybeles. 6 Videntur hæc confuse intelligi de Jove custode, cui templum condidit Domitianus eo loco, quo delituisset bello Vitelliano. 7 Ense, & scuto, quæ Corybantum arma sunt. 8 Ep. 1. l. 7. n. 1.

Ad Auctum. xxii.

Ludit in Paronomasia versus ultimi; & Antitheta nominum significatione, cum

ARtemidorus habet puerum, sed vendidit agrum:
Agrum pro puero. Calliedorus habet.
Dic, uter ex istis melius rem gesserit, Aucte?
Artemidorus amat, Calliedorus arat.

Artemidorus, cui a Minerva dea casta nomen, amet, Calliodorus, cui a formæ dono nomen, aret.

¶ Ad Pastorem. XXIII.

Credis ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
Propter quod vulgus,crassaque turba rogat.
1 *Ut Setina meos consumat gleba ligones,*
2 *Et sonet innumera compede Tuscus ager;*
Ut 3 *Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,*
Et crepet in nostris 4 *aurea lamna toris:*
Nec labris nisi magna meis 5 *crystalla terantur,*
Et 6 *faciant nigras nostra Falerna nives:*
7 *Ut Canusinatus nostro Syrus* 8 *assere sudet,*
Et mea sit culto sella cliente 9 *frequens:*
10 *Æstuet ut nostro* 11 *madidus conviva ministro,*
Quem permutatum nec Ganymede * *velim:*
Ut lutulenta linat Tyrias 12 *mihi mula lacernas,*
Et 13 *Massyleum virga gubernet equum.*
Est nihil ex istis: superos, ac sidera testor.
Ergo quid? 14 *ut donem, Pastor, &* 15 *adificem.*

1 Ut colam vineas in Setia, ubi vites nobiles. 2 Et innumeri servi in ergastula Thusca mittantur, opus in compedibus facturi. ep.20. l.3.n.1. 3 Ep. 42. l. 2. n. 9. 4 Ep. 33. l. 8. n. 7. 5 Vasa crystallina, quę Romanis in luxu. 6 Dum nives, quibus diluitur vinum Fal. nigrescunt a vino. ep. 65. l. 5. 7 Ut servi mei e Syria (*Synecdochice*) vestiti nobili, & rufa lana e Canusio gestent lecticam meam. 8 Amite lecticæ prominente. 9 Stipata. 10 Amore. infra ep. 26. 11 Vino. * Al. *Velis*, Al. *Velit*. 12 Purpurato, mulis vecto. 13 Massyli, seu Numidæ virga regunt equos, non frenis, unde Virgilio, & Ausonio *infreni* dicti. *sonipes ignarus habenæ. Virga regit.* Claud. bell. Gildon. 14 Honeste, & --- 15 --- Magnifice.

Ad Carum. XXIV.

1 *O Cui virgineo flavescere contigit auro,*
Dic ubi Palladium sit tibi, Care, decus?
2 *Adspicis en domini fulgentes marmore vultus,*
Venit ad has ultro nostra corona comas.
3 *Albana livere potest pia quercus oliva,*
Cinxerit invictum quod prior illa caput.

1 Quid factum est, o Care, de corona illa aurea in similitudinem foliorum olivæ Palladiæ expressa (ep. 33. l. 8. n. 3.) tibi victori in quinquatriis Minervæ virginis a Domitiano donatæ? ep. 54. l. 4. n. 1. 2 *Respondet Carus.* Illa coronavi statuam marmoream Domitiani, quam domi meæ, ut vides, colo. 3 Querna sane, *Refert Martialis*, qua coronari solet Imper. habet, quod oleaginæ huic invideat hunc honorem.

Ad eundem. XXV.

1 *QUis Pallatinos imitatus imagine vultus*
2 *Phidiacum Latio marmore vicit ebur?*

1 Quis tibi (o Care) tam affabre effinxit statuam hanc Imperatoris? 2 Epig. 13. l. 6. n. 1.

3 *Hæ*

3 Talis fingitur Jovis facies, sed placidi, sed sereni. Ita Theseus de Plutone apud Senecam in Herc. Fur. ℣. 723. *Vultus est ille Jovis, sed Fulminantis*. 4 Ep. præc. n. 1 5 Certe tam artificiose effícta statua non est tibi, nisi a Pallade. ep. 13. l. 6. n. 1.

3 *Hæc mundi facies; hæc sunt Jovis ora serenis*
Sic tonat ille deus, cum sine nube tonat.
4 *Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:*
5 *Effigiem domini, quam colis, illa dedit.*

In Afrum. XXVI.

1 Ministrantem convivis pocula puerum tuum. 2 Vultu subirato, & torvo. vide ep. 98. l. 10. 3 Cum liceat adspicere res tuo ministro multo pulchriores, solem scilicet, sidera, &c. 4 Medusa, quæ visu homines in saxa convertebat. 5 Epig. 40. lib. 5. num. 4. 6 Epig. 73. l. 7. 7 Invites cæcos, quales erant Phineus, & Oedipus. fabulæ notæ. *Phineas* hic est Accusativus pluralis a Phineus, eos.

1 *Dantem vina tuum quoties aspeximus Hylum,*
2 *Lumine nos, Afer, turbidiore notas.*
Quod, rogo, quod scelus est mollem spectare ministrum?
3 *Adspicimus Solem, sidera, templa, deos.*
Avertam vultus, tamquam mihi pocula 4 Gorgon
Porrigat, atque oculos, oraque nostra tegam?
Trux erat Alcides: sed 5 Hylam spectare licebat.
6 *Ludere Mercurio cum Ganymede licet.*
Si non vis teneros spectet conviva ministros,
7 *Phineas invites, Afer, & Oedipodas.*

¶ De Nerva. XXVII.

1 Vide ejusdem ingenii ep. 41. l. 7. 2 Non minus inepte facit, quam qui Cosmo seplasiario, atque myropolæ optimo mittit vilem pallentis Meminthes, seu papaveris corniculati succum, qui glaucion vocatur. 3 Pæstum Lucaniæ opp. floribus abundat, etiam bis in anno. ep. 38. l. 5. n. 11. 4 Ipsi apibus. *vel*, iis, qui habent apes Hyblæas, mittit amari saporis mella Corsica. 5 Neque enim appositis in lautissimo convivio delicatis piscibus fastidimus viles olivas. 6 Ep. 8. l. 4. n. 12. & ep. 16. l. 7. n. 3. 7 Ep. 90. l. 8. n. 1.

1 *Audet facundo qui carmina mittere Nervæ,*
2 *Pallida donabit glaucia, Cosme, tibi.*
3 *Pæstano violas, & cana ligustra colono,*
4 *Hyblæis apibus Corsica mella dabit.*
Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ:
5 *Appetitur posito vilis oliva lupo.*
Nec tibi sit mirum, modici quod conscia vatis
Judicium metuat nostra 6 Thalia tuum.
7 *Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,*
Lascivum juvenis cum tibi lusit opus.

In Chrestum. XXVIII.

Cum depilatos, Chreste, coleos portes,
Et vulturnis mentulam parem collo,
Et 1 prostitutis levius caput culis,
Nec vivat ullus in tuo pilus crure,
2 Purgentque crebra cana labra volsella:
3 Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos.
Et quidquid usquam legimus pilosorum,
Loqueris, sonasque grandibus minax verbis;
4 Et cum theatris, seculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter ista si draucus,
5 Jam pædagogo liberatus, & cujus
6 Refibulavit turgidum 7 faber penem:
Nutu vocatum ducis, & 8 pudet fari,
Catoniana, Chreste, quod 9 facis lingua.

1 Cinædorum. 2 Ep. 20. l. 2. n. 7. Alii *Pingantque*. 3 Et habes usque in ore veterum incultam gravitatem, & continentiam. sic ep. 25. l. 1. 4 Et exclamas, *O tempora! O mores!* indignatus theatra, & sæcula hæc quasi ludicra, & lasciva nimis. 5 Qui ex ephebis excesserit. 6 Fibulam solvit, & sustulit, ep. 81. l. 7. n. 1. 7 Erat enim Fibula ex ære, dict. epig. 81. l. 7. 8 Jubet me pudor tacere, quid agat lingua tua, qua te profiteris tertium moribus Catonem. 9 Epig. 72. lib. 2.

¶ Epitaphium Latini. XXIX.

1 Dulce decus scenę, ludorum fama, 2 Latinus
Ille ego sum, plausus, deliciaque tua:
Qui 3 spectatorem potui fecisse 3 Catonem,
4 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed 5 nihil a nostro sumpsit mea vita theatro,
Et 6 sola tantum scenicus arte feror:
*Nec poteram gratus * domino sine moribus esse:*
*Interius mentes inspicit ille * deus.*
Vos me laurigeri 7 parasitum dicite Phœbi,
*Roma sui famulum dum sciat esse * Jovis.*

1 *Ego sum dulce decus, &c.* ex persona Latini sepulti, quod fit in Epitaphiis. 2 Celebris mimus, Domitiano charus. 3 Ep. 3. l. 1. intrantem, ut exeat tantum. 4 In risum solvere gravissimos illos, & continentissimos viros Curium, & Fabricium. 5 Non contraxit sibi lasciviam, & improbitatem in theatris exprimi solitas. 6 Non animo, non moribus. * Domitian. 7 Mimi, & histriones, qui poetarum carmina recitabant, appellabantur parasiti Apollinis.

¶ Epitaphium Philænis. XXX.

1 Secula Nestorea permensa, Philæni, senecta,
2 Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas?

1 Tria secul. 300. annos. ut quidam volunt. ut alii 90. cum γενεὰ pariendi, ac generandi perfectius spatium annorum 30. periodum conficiat, Cæl. Rhod. l. 19. c. 22. 2 Quasi immatura. *Ironice.*

3 *Euboi-*

3 *Euboica nondum numerabas* 4 *longa Sibyllæ*
Tempora: 5 *major erat mensibus illa tribus.*
Heu 6 *quæ lingua silet! non illam mille* 7 *catastæ*
Vincebant, nec 8 *quæ turba Serapin amat;*
Nec matutini 9 *cirrata caterva magistri,*
Nec quæ 10 *Strymonio de grege ripa sonat.*
11 *Quę nunc* 12 *Thessalico Lunā deducere rhombo,*
Quæ sciet hos illos vendere lena toros?
13 *Sit tibi terra levis, mollique tegaris arena,*
Ne tua non possint eruere ossa canes.

3 Cumanæ. 4 Ætatem M. annorum ex voto suo, ut tot annos viveret, quot manu complecteretur arenæ corpora, &c. Ovid. Met. l. 14. 5 Fingit Hyperbolice poeta defuisse Philænidi 3. tantum menses de ætate Sibyllæ. Scriv. conceptum hariolatur *messibus*. 6 Quam vocalis, & Stentorea! 7 Servi in catastis, idest, pegmatis ligneis venales expositi. ep. 29. l. 6. n. 4. 8 Isidis sacerdotes invento Osiri. Juv. Sat. 8. vers. 28. vel impura turba, quæ in Serapidis sacris solennibus ad Canopum per fossam ex Alexandria descendunt in naviculis cantantes, frementes, &c. Strab. l. 17. 9 Pueri cirrati in scholis. Pers. Sat. 1. vers. 29. 10 Gruibus, imminente tempestate, vel hyeme, magno cum clangore e Thracia, cujus Strymon est fluv. advolantibus. 11 Quæ jam saga post mortem Philænidis turbine, vertigine magica, seu girgillo, cui involvebant filum, quo lunam torqueri credebant, deducere? idest, quæ jam maga excantabit lunam? de qua re, & opinione vide, quæ nos ad Senecæ Hippolyt. vers. 420. 12 Thessalia olim incantationibus, & veneficiis famosa. 13 Vide ep. 89. l. 1. n. 4. cujus precationis formulam invertit Poeta versu seq. sic Ammianus, Εἴη σοὶ κατὰ γῆς, &c. Anthol.

¶ In pietatem Nigrinæ. XXXI.

1 *Cappadocum sævis Antistius occidit oris*
Rusticus. o tristi crimine terra nocens!
2 *Retulit ossa sinu cari Nigrina mariti,*
Et questa est longas non satis esse vias;
Cumque daret sanctam tumulis, 4 *quibus invidet, [urnam,*
Visa sibi est rapto 5 *bis viduata viro.*

1 Ep. 85. l. 6. n. 3. 2 Ex Armeniæ Cappadocia Romam. De more ossa defunctorum componendi vide, quæ nos ad vers. 797. Troad. Senecæ. 3 Quo diutius amplecteretur conjugis sibi cari reliquias. 4 Erepturis illi, & servaturis ossa mariti. 5 Olim cum moreretur vir, & jam denuo cum ossa tumulo mandaret.

De Velii voto. XXXII.

Dum comes 1 *Arctois hæreret Cęsaris armis*
2 *Velius, hanc* 3 *Marti pro duce vovit* 4 *avē.*
* *Luna quater binos non tota peregerat orbes;*
Debita poscebat jam sibi vota deus.
5 *Ipse suas anser properavit lætus ad aras,*
Et cecidit sanctis hostia parva focis.

1 Sarmaticis. ep. 5. l. 7. nu. 1. 2 Velius Crispus, Suet. Dom. cap. 3. 3 Ut servaret Domitianum. 4 Anserem Rom. Imperii custodem. ep. 74. l. 13. * Octo mensium spatio peractum est bellum Sarm. 5 Non reluctans, aut fugiens, quod piaculare fuisset.

6 Octo

6 *Octo vides patulo pendere numismata rostro*
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
7 *Quæ litat argento pro te, non sanguine, 8 Cæsar,*
Victima, jam ferro non opus esse docet.

5 Diis argentum non raro litarunt. suspensa itaque videtur ad Martis statuam argentea anseris effigies, nummos octo rostro porrigens, quæ menses octo denotarent belli Sarmat. 7 Rediisse argenteam, immo auream sub Domitiano ætatem palpat Poeta. Citra adulationem Domitianus pacem non ferro, sed auro redemit a barbaris, ut patet ex Theodosii fragmento. 8 Ita MSS. Bodle. & Scriv. non ut vulg. *casa*.

Qualem velit amicam. XXXIII.

Hanc volo, quæ facilis, quæ 1 palliolata vagatur;
Hanc volo, quæ puero jam 2 dedit ante meo:
Hanc volo, quam redimit 3 totam denarius 4 alter:
Hanc volo, quæ pariter sufficit una tribus.
Poscentem nummos, & grandia verba sonantem
Possideat 5 crassi mentula 5 Burdigali.

1 Non togata, non stolata, sed ancillari habitu vestita. 2 Epig. 49. lib. 2. 3 *Omnibus modis largam*, ut ep. 63. l. 12. quæ *Deglubit, fellat, molitur per utramque cavernam*. Auson. ep. 70. vide l. 2. ep. 52. 4 Duo denarii. 5 Divitis, fatui, insulsi.

Ad Flaccum. XXXIV.

Audieris in quo, Flacce, balneo plausum;
1 Morionis illic esse mentulam scito.

1 Bene vasati. Alii leg. *Mutonis*, i. mutoniati. Al. *Methonis*. *Maronis*. Palatin.

De templo gentis Flaviæ. XXXV.

Jupiter 1 Idæi 2 risit mendacia busti,
Dum videt Augusti Flavia templa 3 poli:
Atque inter mensas largo jam nectare fusus,
Pocula cum Marti traderet ipse suo:
Respiciens Phœbum pariter, Phœbique sororem,
Cum quibus Alcides, & pius 4 Arcas erat;
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis;
5 Cernite, quam plus sit Cæsaris esse patrem.

1 Cretensis sepulchri. Jovis enim sepulchrum in Gnoso Cretæ oppido ostenditur, si qua fide digni Cretes. sed vide Callimachum, hymn. de Jove, & quæ doctiss. *Seldenus in titulis Honorum*. l. 1. c. 7. 2 Contempsit præ Flaviæ gentis templo, quod Vespasiano patri Domitianus condiderat, supra ep. 2. & 4. 3 Cœlo æmulum templum, sed sunt, qui *tholi* legant, de quo vide ep. 71. l. 1. n. 8. 4 Mercurius in Cyllene monte Arcadiæ natus. 5 Videte, quam nobile templum patri suo Domitianus ædificaverit, quod superat illud monumentum a vobis mihi extructum, præstitit fuisse me Cæsaris patrem, quam vestrum.

In

In Philomusum. XXXVI.

Vide mihi Theophrasti characterem περὶ λογοποιΐας.
1 Parthica. Parthorum reges ab Arsace deinde Arsaces dicti. ut Pontici Mithridates; Ægyptii Ptolemæi; Armenii Tigranes; Romani Imp. Cæsares, &c.

Artibus his semper cœnā, Philomuse, mereris;
Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
Scis, quid in 1 Arsacia 2 Pacorus deliberet aula;
3 Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci chartis mandata 4 resignas;
5 Victricem laurum, quam venit, ante vides.
6 Scis, quoties 7 Phario madeat 8 Jove 9 fusca Syenes
10 Scis, quota de Libyco littore puppis eat:
11 Cujus Julea capiti nascantur olivæ;
Destinet æthereus cui sua serta pater.
12 Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me;
Hac lege, ut narres nil, Philomuse, novi.

2 Parthorum rex. 3 Fingis te referre posse copiarum Germanicarum, & Sarmat. numerum. 4 Aperis, ac si tu nosses secreta regum, acceptis, resignatisque literis ab illis. 5 A Sarmatis relatam ep. 15. l. 8. n. 5. 6 Tu scis, quoties pluat in Ægypto. quod perraro. 7 Ægyptia a Pharo insula. infra ep. 41. n. 2. 8 Pluvia, imbre, Jupiter enim media aeris regio, ima Luna, summa Minerva, qui Magni hinc Dii. 9 Cujus incolæ a Sole colorantur. Syene enim in confinibus Ægypti sub Tropico Cancri directe locatur, *atque umbras nusquam flectente Syene*. Lucan. 10 Lynceo, vel Strabone perspicacior potes numerum referre navium Carthaginis portu solventium. Plin. l. 7. c. 21. 2. 11 Tu nosti, quibus Cæsar coronas in quinquatriis sit daturus. 12 Ego invito te, sub lege silentii.

Colloquium Ganymedis, & Jovis super Earino, & aliis Domitiani pueris. XXXVII.

1 Earinum Imperatoris Rom. pocillatorem, coma deposita. epig. 17. & 18. supr.
2 Ganymedes. ---
3 --- Jovis pocillator, vel Appositive cum *ministrum*, delicias Domitiani, qui Martiali alter Jupiter nisi forte (quæ Poetæ impia est adulatio) Domitiano Jovem secundum velit.

Viderat 1 Ausonium posito modo crine 1 ministrum
2 Phryx puer, 3 alterius gaudia nota Jovis.
Quod tuus, ecce, 4 suo Cæsar permisit 4 ephebo,
Tu permitte tuo maxime rector, ait.
Jam mihi prima latet longis lanugo capillis:
Jam tua me ridet Juno, vocatque virum.
Cui pater æthereus, puer o dulcissime, dixit:
** Non ego quod poscis, res negat ipsa tibi.*
Cæsar habet noster similes tibi mille ministros,
Tantaque sidereos 5 vix capit aula mares.
At tibi si dederit vultus coma tonsa viriles,
Quis mihi, qui nectar misceat, alter erit?

4 Earino. * *Non nego*, legit I. Rutgersius. 5 Tantus eorum numerus est.

In

In Gallam. XXXVIII.

CUm sis ipsa domi, 1 mediaque ornere 1 Subura,
Fiant 2 absentes & tibi, Galla, comæ:
3 Nec dentes aliter, quam Serica nocte reponas,
*4 Et * jaceas centum condita pyxidibus:*
5 Nec tecum facies tua dormiat, innuis illo,
Quod tibi 6 prolatum est mane, supercilio.
Et te nulla movet cani reverentia cunni,
Quem potes inter avos jam numerare tuos.
7 Promittis sexcenta tamen: sed metula surda est,
Et sit 8 lusca licet, te tamen illa videt.

1 Medicaminibus, & fucis, quæ petuntur empta ex media subura, vico Rom. celebri. 2 Fictitiæ, accersitæ, caliendra. 3 Et ex osse, vel ebore factitios dentes reponas noctu, ut vestes sericas reponere solent. 4 Et mundus tuus, fuci, medicamina, &c. recondantur innumeris pyxidibus. * Al. *lateas*. 5 Adscititium faciei nitorem singulis noctibus reponas, crastino die novum sumptura. 6 Ex pyxidibus depromptum. *Vel*, productum. supercilia enim fuligine sibi producebant, Juv. Sat. 2. ver. 93. 7 Ep. 23. l. 6. 8 Lib. 2. ep. 33.

Ad Agathinum. XXXIX.

1 SUmma licet velox, Agathine, 2 pericula ludas,
Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem sequitur, tenuesque reversa per auras
Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue sedet.
3 Lubrica Corycio quamvis sint pulpita nimbo,
Et rapiant 4 celeres vela negata Noti:
Securos 5 pueri neglecta perambulat 6 artus,
Et nocet artifici ventus, & unda nihil.
Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli
Non potes: arte opus est, ut tibi parma cadat.

1 Agathin. hic ex numero Ventilatorum, ac Pilariorum erat, cujus artem, & agilitatem eam esse dicit poeta, ut illi opus sit arte, si quando peccare, & errare velit. 2 Erroris, vel etiam vulneris ab hasta, gladio, seu clypeo, quæ isti Ventilatores in altum jacta recipiebant. Lips. Satur. 2. c. 19. 3 Nec scena sparsionibus theatralibus croco dulci vino misto. *epig. 3. lib. spect. n.* 10. facta lubrica, nec vento agitata vela, quæ theatro obtenduntur ad arcendum solem, & ventos, officiunt tibi, aut impediunt, quo minus artem præstes. 4 Alii, *fortes*. 5 Agathin. 6 Al. *Armos*.

De natali Cæsoniæ. XL.

1 PRima 2 Palatino lux est hac orta 2 tonanti,
Optasset Cybele qua peperisse Jovem.

1 IX. Kalend. Novembris natus est Domitianus, qui & Cæsoniæ natalis, quem maritus ejus Rufus geminum jure coluit. 2 Domitiano.

Hac

Hac & 3 *sancta mei genita est Cæsonia Rufi*:
4 *Plus debet matri nulla puella sua.*
Lætatur 5 *gemina votorum sorte maritus*,
5 *Contigit hunc illi quod bis amare diem.*

3 Al. *sancta meo genita est Cæsonia Rufo.* Vulg. Santonici. 4 Quod ab ea edita sit natali cum Domitiano illi communi. 5 Quod unum, eundemque celebret natalem Cæsaris, & uxoris.

De Diodoro, & voto Philænis uxoris. XLI.

1 *Tarpejas Diedorus ad coronas*
Romam cum peteret 2 *Pharo relicta*;
Vovit pro reditu viri Philænis,
Illam lingeret ut puella simplex,
Quam castæ quoque diligunt 3 *Sabinæ*;
Dispersa rate tristibus procellis
Mersus fluctibus, obrutusque ponto
Ad votum Diodorus enatavit;
O tardus nimis, & piger maritus!
Hoc 4 *a litore si puella votum*
Fecisset mea, protinus redissem.

1 In quinquatriis Minervæ, ep. 54. l. 4. n. 1. 2 Ægypto. Pharos Ægypti insula erat ex adverso Alexandriæ; hodie continenti contigua: *Farion*. 3 Sabinæ fœminæ ab omnibus authoribus audiunt castæ, simplices. 4 Al. *in litore*.

In Ponticum. XLII.

Pontice quod nunquam futuis, sed 1 *pellice læva*
Uteris, & Veneri servit amica manus:
Hoc nihil esse putas? scelus est, mihi crede, sed ingens,
Quantum vix animo concipis ipse tuo.
2 *Nempe semel futuit, generaret Horatius ut tres*;
Mars semel, ut geminos Ilia casta daret.
Omnia perdiderat, si 3 *masturbatus uterque*
Mandasset manibus gaudia 4 *fœda suis.*
Ipsam crede tibi naturam dicere rerum:
Istud, quod digitis, Pontice, perdis, homo est.

1 Diogeniana uteris Venere, qui τὸν δ' ὑμεναῖον ᾖδεν παλάμῃ, Λαΐδος ἀχατέων. Agathius l. 7. Anthologiæ. quod idem refert Galenus l. 6. περὶ τῶν πεπονθότων τόπων. innuitque ipse Diogenes Luciani, ἐν βίων πράσει.
2 Ex uno congressu geniti sunt trigemini illi Horatii, qui tres Curiatios singulari de re Rom. certamine commissos devicerunt: ex uno geniti Romulus, & Remus Romæ conditores.
3 Ut tu. 4 Al. *sæva*.

Ad

Ad Apollinem pro Stella. xliii.

1 *Campis dives Apollo sic marinis,*
Sic semper 2 senibus fruare 2 cycnis,
Docta sic tibi serviant 3 sorores,
4 *Nec Delphis tua mentiatur ulli;*
Sic 5 Palatia te colant, amentque:
6 *Bis senos cito te rogante fasces*
Det Stella bonus, annuatque Cæsar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus 7 aureis juvencum.
Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

1 Martialis κατ' ἐξοχὴν *Campas marinas* vocat Delphinos Apollini sacros: nam *Campas* veteres Latini omnia κητώδη, & ingentes pisces vocabant. Jos. Scalig. in 1. Manil. & in conjectan. ad Varronem de LL. 2 Tibi consecratis, in morte, quam præsciunt, canentibus. ep. 77. l. 13. 3 Musæ. Domitius refert ad sorores fatidicas Fortunæ Prænestinæ, vel Dodonæas. vide, quæ ad Medeam Sen. vers. 349. 4 Et vera det responsa sacerdos tua Pythia, Phœbas Delphica. *Delphis*, idos. 5 Cæsares in Palatio. 6 Ut consulatum Stellæ meo deferat Cæsar. 7 De more exornandi majores victimas, inaurando iis cornua.

De * statua Herculis. xliv.

Hic, qui 1 dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat exiguo 2 magnus in ære deus,
3 *Quaque tulit, spectat resupino sidera vultu,*
4 *Cujus læva calet robore, dextra mero:*
5 *Non est fama recens, nec nostri gloria 6 cæli;*
Nobile Lysippi munus, opusque vides.
7 *Hoc habuit numen Pellæi mensa [illegible],*
8 *Qui cito [illegible] perdomito victor in orbe jacet.*

* Ut publice in conviviis excipiebantur Deorum simulachra pulvinaribus: ita & privatim in mensa collocabantur statuæ. Inter cæteras imagines, quas Nonius Vindex in cœna ostenderat, erat Hercules epitrapezius, cujus signi artificium ad verbum cum nostro Statius Papinius quarto Sylvarum exprimit, admiratur, laudat. Scriverius concipit lemma: *De Herculis sigillo apud Vindicem*. MS. Bodlejanus, *De Lysippo sculptore*. 1 Saxo insidens mitigat duritiem ejus instrata leonis pelle, quæ Herculi pro armatura, & lecto erat. Senec. Herc. Fu. vers. 1150. 2 Imago magni dei Herc. ære expressa. 3 Suspicit cœlum, quod Atlantis loco humeris quondam sustinuit. 4 Sinistra clavam, dextra poculum gerens. 5 Archetypum est, & veteris famæ opus, a Lysippo scilicet optimo statuario effictum, alii leg. *Non est forma recens*. 6 Instrumenti, styli sculptorii. 7 Alexander natus in Pella Macedoniæ urbe primus habuit hunc Herculem cum scypho, a Lysippo. 8 Annis duodecim devicto ab Alexandro, qui & ipse juvenis extinctus est.

9 *Hunc*

9 Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
10 Jusserat hic Syllam ponere regna trucem:
11 Offensus varia tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare lares. (chi;
12 Utque fuit quondam placidi conviva Molor-
Sic voluit docti Vindicis esse deus.

9 Possessam hanc statuam Hannibali Papinius canit: noster juratam: Poetice magis, quam historice. Hannibal novem annorum puer juravit se, cum primum, & quandiu posset, Romanos bello persecuturum. 10 Hoc signum & Sylla possedit; cujus jussu dictaturam posuisse Syllam fingit Poeta.
11 Epitrapezius tandem iste Herc. indigne ferens tyrannicam principum dominorum potestatem, quam in vivis ubique vindicarat, nunc privatas Vindicis ædes colit. 12 Ep. 64. l. 4. n. 19.

De eadem statua. xlv.

1 ALcidem modo Vindicis rogabam,
Esset cujus opus, laborque felix.
Risit (nam solet hoc) levique nutu,
Græce numquid ait poeta, nescis?
2 Inscripta est basis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego, 3 Phidiæ putavi.

1 Herculis imaginem, de qua epi. præc. Lip. l. 1. quest. epist. 5. legit. *Alcides.*
2 Basis statuæ inscriptum. habet nomen artificis. 3 Itane, *inquit Poeta*, hoccine est opus Lysippi, qui finxit Alexandrum? credideram ego fuisse Phidiæ potius, qui finxit Jovem.

Ad Marcellinum. xlvi.

1 MIlles Hyperboreos modo, Marcelline, Trio-nes,
Et Getici tuleris 2 sidera pigra poli,
Ecce 3 Prom[illegible] rupes, & fabula montis,
Quam prope sunt oculis num[illegible] adeunda tuis;
Videris immensis cum 4 conclamata qu[illegible]relis
Saxa 5 senis, dices: durior 6 ille fuit.
Et licet hoc addas, 7 potuit qui talia ferre,
Humanum merito finxerat ille genus.

1 Quando vel postquam tuleris diu [illegible] illud [illegible] boreale, libeat etiam Caucasum invisere, &c. Vide ep. 25. l. 6. n. 2. & ep. 11. l. 4. n. 3.
2 Ursas tarde moventes, quia polo vicinas. 3 Caucasus Scythiæ mons, cui alligatus fingitur Prometheus præbere aliti jecur in pœnas renascens, propter subductum Jovi ignem, &c. epig. 7. lib. spect.
4 Clamoribus Promethei cœlum, & terram contestantis conscia se pati indigna. Æschyl. Prometh. 5 Qui talia perpessus est. 6 Al. *Ipse*. 7 Prometheus duris cautibus affixus, ipse saxis durior dura perpessus, documenta dat duram esse hominis progeniem ab illo authore, atque in ærumnas, & pœnas natam.

In Gellium. xlvii.

Gellius 1 ædificat semper: modo limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque seras.
Nunc has, nunc illas 2 mutat, reficitq; fenestras.
Dum 3 tamen ædificet, quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere possit amico
Unum illud verbum Gellius, ædifico.

1 Minutula nescio quæ semper reficit, ut ædificandi prætextu illiberalem tegat animum, ne quid in amicos eroget. 2 Al. reficit, mutatque. 3 Al. cantum.

In Pannicum. xlviii.

1 Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,
Quidquid & hirsutis squallet imaginibus,
Sic quasi Pythagora loqueris successor, & hæres;
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Sed quod & 2 hircosis serum est, & turpe pilosis,
In molli rigidum clune libenter habes.
Tu qui sectarum caussas, & 3 pondera nosti,
Dic mihi, 4 percidi, Pannice, dogma quod est?

1 Crepas usque Stoicos, & Academicos reconditioris scientiæ Philosophos, quorum imagines visuntur hirsutæ, & incultæ, ipse hispidus, & barba promissa gravis: sed, &c. De hujusmodi hypocritis vide epig. 28. supra, & epig. 25. lib. 1. & Juv. Sat. 2. 2 Quibus valle sub alarum graveolentia. fertur Valle sub alarum trux habitare caper. Catull. 3 Argumenta, rationes. 4 Ep. 72. lib. 2.

In Gallicum. xlix.

Heredem cum me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares sacra, caputque tuum,
Credidimus (1 quis enim damnet sua vota libenter?)
Et spem muneribus fovimus usque datis: (ter?)
Inter quæ rari 2 Laurentem ponderis aprum
Misimus, 3 Ætola de Calydone putes.
At tu continuo populumque, patresque * vocasti:
4 Ructat adhuc aprum 5 callida Roma meum.
Ipse ego (quis credat?) conviva 6 nec ultimus hæsi:
Sed nec 7 costa data est, 7 caudave missa mihi.
De 8 quadrante tuo quid sperem Gallice? nulla
De nostro nobis 9 uncia venit apro.

1 Quis enim non libenter credat, quod optat, & fieri vult? 2 Laurente saltu captum. 3 Ep. 15. lib. spect. n. 1. & ep. 26. l. 7. n. 3. * Invitasti. 4 Præ ingluvie, ut quæ avide apro vesceretur. 5 An propter Gallicum, & alios divites, qui heredipetas falsa spe lactatos fallebant? an propter cœnipetas Romanos palato sapientes? Al. leg. pallida. idest luxu, & gula alba. 6 Nec ima sede admissus, immo præteritus, non vocatus. 7 Apri. 8 Quarta hereditatis tuæ parte, tribus unciis. 9 Particula, & respicit hereditatis assem, & quem dixerat quadrantem.

De Toga a Parthenio sibi donata. I.

1 Ep. 28. l. 8.
2 Epig. 6. l. 5.
& ep. 1. l. 11.
& ep. 11. l. 12.
3 Honoratius munere principis, non censu.
4 Parthenii, tunc quidem toga παρθένος, virgo: nunc anus, & vetula. 5 Algenti, & horrenti frigore pauperi tributim, & capite censo, uni e turba sine nomine. 6 Ep. 34. l. 4. 7 Degenerat ab authoris Parth. benignitate, & meæ convenit paupertati.

*H*Æc est illa meis multum cantata libellis,
Quam meus edidicit lector, amatque toga.
Partheniana fuit, quondam memorabile 2 vatis
Munus: in hac ibam conspiciendus 3 eques.
Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana,
Dumque erat 4 auctoris nomine digna sui:
Nunc anus, & tremulo vix accipienda 5 tribuli,
Quam possis 6 niveam dicere jure tuo.
Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga 7 jam non est Partheniana: mea est.

In Gaurum. II.

1 Tibi videris.
2 Ego quidem parva facio carmina, sed viva, & vegeta, tu magna, sed stupida, & mortua. 3 Epig. 171. l. 14. 4 Puerum elegantem, subdolæ, ac fucatæ vernilitatis, Lucisci opus. Plin. l. 34. c. 8. Al. *Langona.* 5 Mole, non arte, & ingenio certans. 6 Πηλογόνον, & γηγενῆ. hoc est magnum malum, lutulentum opus condis. At populus tumido gaudeat Antimacho. *Catull.*

*I*Ngenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quod faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo 1 es.
2 Nos facimus 3 Bruti puerum, nos 4 Langona vivum:
Tu 5 magnus 6 luteum, Gaure, Giganta facis.

De Lucano, & Tullo. III.

1 Namque ille, quamvis natu minor, optarat prior mori. vide epig. 37. l. 1. quod huic concinit.
2 Ne velit vitæ vicissitudinem cum fratre Polluce habere, sed quod tu facis, fratri suo integram, nec alterna morte interruptam vitam cedere.

*Q*Uod semper superos invito fratre rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam 1 Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, memorisque habitator amœni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et si jam nitidis alternus venis ab astris:
Pro Polluce mones Castora, 2 ne redeat.

¶ Ad

¶ Ad Quinctum Ovidium. LIII.

SI credis mihi, Quincte (quod mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut nostras amo Martias Calendas.
Felix utraque lux; diesque nobis
1 *Signandi melioribus lapillis.*
2 *Hic vitam tribuit, sed 3 hic 4 amicum.*
5 *Plus dant, Quincte, mihi tua calenda.*

1 Ep. 45. l. 8. num. 2. 2 Natalis meus Cal. Martiis.

3. Tuus natalis Cal. Aprilis. 4 Te. 5 Amicitia nempe tua mihi carior est vita mea.

Ad eundem. LIV.

1 *NAtali tibi, Quincte, tuo dare parva volebam*
Munera: tu prohibes: imperiosus homo es.
Parendum est monitis, fiat quod uterque 2 jubemus;
3 *Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.*

1 Ep. 64. l. 8.

2 Al. *Volemus.* 3 Ex inverso officio elegans mendicatio.

Ad cognatum. LV.

1 *SI mihi Picena turdus palleret oliva,*
Tenderet aut nostras sylva Sabina plagas:
Aut 2 crescente 3 levis traheretur arundine prada,
4 *Pinguis & implicitas virga teneret aves;*
5 *Cara daret solenne tibi cognatio munus,*
Nec frater nobis, nec prior esset avus.
Nunc sturnos inopes, fringuillarumque querelas
Audit, & arguto passere 6 vernat ager.
Inde salutatus pica respondet arator:
Hinc prope summa rapax milvus in astra volat.
Mittimus ergo tibi parva 7 munuscula 7 cortis,
Qualia si recipis, 8 sape propinquus eris.

1 Si mihi essent turdi, qui Picena oliva pasti pinguescerent ἐλαιοφυλλοφάγοι, seu ἐλαιοφάγοι κιχλαι. Athenæo l. 1. c. 24. aut ex sylvis Sabinis feræ. 2 Lenta, flexili arundine piscatoria, vel quæ præda gravis est, vel quæ etiam crescit in longitudinem, aliis, atque aliis insitis arundinibus. epi. 218. l. 14. 3 Ita Gruterus, ut omnino de avibus intelligatur, ut epigrammate insequente, & 218. lib. 14. rejecta lectione vulg. *vadu*. 4 Viscata arundo. 5 In his Charistiis, vel Charis cognarorum (convivio scilicet solenni, cui adsunt cognati tantum symbola conjicientes. Ovid. 2. Fastor. & Val. Max. lib. 2. cap. 1.) mitterem tibi munus. epig. seq. 6 Calend. enim Martiis celebrabantur hæc Charistia. 7 Ep. 30. lib. 7. num. 1. 2, &c. 8 Pluribus annis festis. *vel* Pluries in anno.

¶ Ad * Flaccum. lvi.

*Poetam, qui scripsit Argonautica.
1 Ep. proxime præc. n. 5.
2 Poetæ, de quo ep. 8. l. 1. &c.
3 Amicorum turba, quibus omnibus munera mittere mihi foret onerosum.

1 LUce propinquorū, qua plurima mittitur ales,
Dum 2 Stella turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens, 3 onerosaque turba:
In qua se primum quisque meumque putat.
4 Demeruisse duos, votum est: offendere plures;
Vix tutum: multis mittere dona, grave est.
Qua possum sola veniam ratione 5 merebor:
6 Nec Stella turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

4 Beneficio mihi conciliare te, & Stellam volebam. 5 Respicit, ad quod prius dixerat *Demeruisse*. 6 Ita nec vos sibi prælatos querentur cæteri.

De Spendophoro. lvii.

1 Domitiani tyro in Africam profecturus.
2 Tua arma. *Altera tela arcus, altera tela faces.*
3 Illæsum, & a vulneribus immunem præstabit eum inermis undique forma sua, & pulchritudo.
4 Meleagri filius, quem

SPendophorus 1 Libycas domini petit armiger urbes:
Quæ puero dones 2 tela, Cupido, para:
Illa quibus juvenes figis, mollesque puellas:
Sit tamen in tenera levis & hasta manu.
Loricam, clypeumque tibi, galeamque remitto,
3 Tutus ut invadat prælia, nudus eat.
4 Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagitta,
Casside dum liber Parthenopæus erat.
Quisquis ab 5 hoc fuerit fixus, morietur amore.
O felix: si quem tam bona fata manent! (te
Dum puer es, redeas, 6 dum vultus lubricus; &
Non Libye faciat, sed tua Roma virum.

forma a vulnere defendebat. *qualis belli jam casside missa Parthenopæus erat*. Papin. sylv. 4. vide epig. 77. lib. 6. num. 2. 5 Altero cupidine, & Amoris telis instructo. ut modo n. 2. 6 Nondum plane virilis, *discrimine sexus obscuro, ambiguoque vultu. vel* ut idem Hor. *Vultus nimium lubricus aspici*. vel in ætatis lubrico, nondum adultus. Al. *dum vultu lubricus*.

In Hedylum. lviii.

1 Vasorum ex ære Corinthio. vide que ad vers. 795. Medeæ Sen.
2 Servorum in ergastulis.

NIl est tritius Hedyli lacernis.
Non ansa veterum 1 Corinthiorum;
Nec crus 2 compede lubricum decenni,
Non rupta 3 recutita colla mula,
Nec qua Flaminiam 4 secant 5 salebra,

supra ep. 23. n. 2. 3 Nova cute revestita. 4 Interrumpunt, asperam reddunt. 5 Saxa in via eminentiora, & levia. An intelligit lapides, quibus milliaria terminantur, & distinguuntur?

Nec

Nec qui litoribus nitent lapilli,
Nec 6 Tusca ligo vinea politus,
Nec 7 pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quassa mulionis,
Nec 8 rasum cavea latus bisontis,
Nec dens jam senior ferocis apri.
Res una est tamen, ipse non negabit,
Culus tritior 9 Hedyli lacernis.

6 Ergastulis Etruscis. 7 Defloccata toga, qua amictus effertur pauper. Romanorum autem cadavera efferebantur togata pro sua cujusque conditione: Censorum, purpurea; magistratuum, prætexta; civium honestiorum, candida: viliorum quoque cadavera, toga alba, sed viliori. Juve. Sat. 3. v. 170. 8 Latus bovis sylvestris cavea, qua coercetur, tritum. 9 Cinædi.

Ad Nympham Sabini. LIX.

1 *Nympha sacri regina lacus, cui grata Sabinus,*
Et mansura pio munere templa dedit:
Sic montana tuos semper colat Umbria fontes,
2 *Nec tua Bajanas Sarsina malit aquas:*
Excipe 3 solicitos placide, mea dona, libellos:
4 *Tu fueris Musis Pegasis unda meis.*
5 *Nympharum templis quisquis sua carmina donat,*
6 *Quid fieri libris debeat, ipse monet.*

1 Fons, seu Nympha fontis, cui Cæsius Sab. de quo ep. 96. l. 7. templum consecravit. 2 Nec minoris sis in pretio, & æstimatione apud Sarsinates Umbriæ, quam sunt Bajæ. 3 Judicium Cæsii subveritos. ep. 96. l. 7. 4 Mihi eris instar fontis Pegasi ungula aperti, poetis culti, & decantati. 5 Aquarum. 6 Mergendos scilicet, & aqua delendos. sic ep. 99. l. 3. & ep. 10. l. 4.

¶ In Mamurram. LX.

*In 1 septis Mamurra diu, multumque * vagatus,*
Hic 2 ubi Roma suas aurea vexat opes;
3 *Inspexit molles pueros, 4 oculisque comedit:*
Non hos, quos 5 prima prostituere 5 casa,
Sed quos 6 arcanæ servant tabulata 7 catasta,
Et quos non populus, nec 8 mea turba videt.
Inde 9 satur mensas, & 10 opertos exuit orbes,
10 *Expositumque alte pingue poposcit ebur,*

1 Ep. 14. l. 2. nu. 4. * *Empturus pueros, argentum, myrrhina, villas.* Juv. Sat. 7. v. 132. 2 Ubi venales exponuntur, ostentantur, licitantur, emuntur ingentis pretii merces, ep. 80. l. 10. 3 Venales diligenter inspexit. ep. 82. l. 6. n. 1. 4 Sic ep. 97. l. 1. n. 11. 5 Tabernæ vilioris, & expositæ. 6 Reconditiores, & remotæ. *uti mox* n. 10. 7 Supra ep. 30. n. 7. & l. 6. ep. 29. nu. 4. 8 Nec meæ farinæ, & conditionis pauperes. 9 Oculus satiatus. 10 Retegi postulavit, & efferri opertas, & interius reconditas magni pretii mensas citreas, & eburneas rotundas. epig. 43. l. 2. nu. 9.

 11 Ei-

11 Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit 12 citro non satis esse suo.
13 Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit 14 statuas & , Polyclete, tuas.
Et 15 turbata brevi questus 16 crystallina vitro,
16 Myrrhina 17 signavit, 17 seposuitque decem.
Expendit 18 veteres 18 calathos, & si qua fuerunt
Pocula 19 Mentorea nobilitata manu:
Et 20 viridés picto 20 gemmas numeravit in auro,
21 Quidquid & in nivea grandius aure sonat.
Sardonychas 22 veros mensa quæsivit in omni,
Et 23 pretium magnis 23 fecit iaspidibus.
24 Undecima lassus cum jam discederet hora,
Asse duos calices emit, & 25 ipse tulit.

11 Et postquam sæpius emensus est conclave discubitorium sex lectis instructum, testudineis putaminibus dissectis exornatum. vide, quæ ad ℣. 94. Sat. 11. Juv. 12 Quod non satis ampla esset mensæ suæ citreæ. 13 An statuæ essent ex ære Corinthio, quod erat pretiosissimum. vide, quæ nos ad ℣. 705. Medeæ Senecæ. 14 Quæ erant ex ære Deliaco. 15 Vitiata admisto fragili vitro. 16 Vasa. epig. 111. & 113. l. 14. 17 Quasi empturus. 18 Vasa viminea. *Vel* calices vinarios archetypos. 19 Ep. 41. l. 3. n. 1. 20 Smaragdos aureo calici insertos. ep. 109. l. 14. 21 Gemmas, & elenchos ab auribus suspendi solitos. 22 Non adulterinos. 23 Licitatus est. 24 Planetaria scil. idest, sub noctem. 25 *Emphatice*, quod servo careret. sic ep. 30. l. 5. n. 8.

Sabino mittit coronam roseam. lxi.

SEu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto,
Seu modo Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videare corona Sabino
De Nomentano te putet esse meo.

Quo gratior sit Cæsio Sabino, putet roseam hanc coronam, quam illi mitto, natam fuisse in horto meo Nomentano: etsi forte sit e bifero Pæsto, Tibure, Tusculano, Præneste, seu Campania, namque mihi empta est: sic epig. 94. l. 10.

De Platano Cæsaris. lxii.

IN 1 Tartessiacis domus est notissima terris,
Qua dives placidum Corduba Bætin amat;
2 Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Hesperium 3 brattea viva pecus;
Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus densis 4 Cæsariana comis:

1 Bætica Hispaniæ. Tartessus enim idem, qui Bætis fl. *Strabo*. 2 Epig. 41. l. 2. nu. 2. & ep. 38. l. 5. n. 8. & ep. 133. l. 14. & ep. 100. l. 12. 3 Rutilus, aureus color nativus. 4 Cæsaris manu sata.

5 *Hospi-*

5 *Hospitis invicti posuit quam dextera felix,*
Cœpit & ex 5 *illa crescere virga manu.*
Auctorem, dominumque 6 *nemus sentire videtur:*
Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
Sæpe sub hac latuit rustica fronde 7 *Dryas.*
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam 8 *fistula sera domum,*
Atque oluere lares 9 *comessatore Lyæo,*
Crevit & 10 *effuso latior umbra mero:*
Hesternisque rubens 11 *dejecta est herba coronis,*
Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta deis, o magni Cæsaris arbor,
Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
12 *Non Pompejana te posuere manus.*

5 Cæs. victoris. 6 Arbor opaca ingens. 7 Nympha querquetulana, vide, quæ ad Herc. Oet. Senecæ vers. 1055. 8 Syrinx in arundines palustres conversa. 9 Baccho convivia celebrante. 10 Ita Scriverius, hac mente. Postquam cerebrum mero faucium incaluit, accedit numerus lucernis, & umbra fit latior, atque omnia videntur justo majora, cum vulgo legatur *lætior*. 11 Vulg. *delecta*. 12 Non Pomp. idest, victæ, sed Cæsareæ, victrices.

De Philæni. LXIII.

Tinctis murice vestibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non est ambitiosa, nec superba:
Delectatur odore, non colore.

Philænis ep. 66. l. 7 eodem laborabat morbo, quo Bæticus ep. 75 l. 3. purpuræ itaque odore delectabatur, qui vitii sui saniem referret. vide ep. 3. lib. 4. num. 6.

In Phœbum. LXIV.

Ad cœnam invitant omnes te, 1 *Phœbe, cinædi:*
Mentula quem pascit, non puto 1 *purus homo est.*

1 Ludit forte in nomine, Φοῖβος enim *purum* sonat, quasi dicat, nomine purus, re impurus.

De statua Cæsaris Domitiani. LXV.

1 *Herculis in magni vultus descendere Cæsar*
Dignatus Latiæ dat nova templa viæ:

1 Domitianus se ad imaginem Herculis, cui templum in Appia via, octavo ab urbe lapide condiderat, fingi, & coli voluit. epig. 104. infra.

Qua 2 Triviæ nemorosa petis dum regna 3 viator,
4 Octavum domina marmor ab urbe legit.
Ante colebatur votis, & sanguine largo;
Majorem Alcidem 5 nunc minor 6 ipse colit.
7 Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter ho-
8 Illi securus vota minora facit. (nores:

2 Dianæ Ariciæ lucum, & templum. cur autem Diana dicatur Trivia, vide quæ adnotavimus ad Hippolytum Senec. vers. 411. 3 Pedes, neque enim in gratiam Hippolyti ab equis discerpti, qui templum illud Dianæ dicavit, nemus illud aditur equis. Ovid. 3. Fastor. 4 Octavum lapidem, id est, milliarium a Roma. 5 Sed nunc ipse Hercules inferior nostro factus Domitianum colit. infra epig. 103. n. 7. 6 Al. *Iste*. 7 Domitianum, Herc. majorem. 8 Ab illo Herc. minore supplices minores petant minora.

Ad Herculem de eadem statua. lxvi.

ALcide Latio 1 nunc agnoscende Tonanti,
Postquam pulchra dei Cæsaris ora geris:
2 Si tibi tunc isti vultus, habitusque fuissent,
Cesserunt manibus cum fera monstra tuis;
3 Argolico famulum non te servire 3 tyranno
Vidissent gentes, sævaque regna pati:
Sed tu jussisses Eurysthea, nec tibi fallax
Portasset 4 Nessi perfida dona Lychas.
5 Oetæi sine lege rogi securus adisses
Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit:
6 Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ:
7 Nec Styga vidisses, Tartareumque canem.
8 Nunc tibi Juno favet, nunc te tua diligit Hebe:
9 Nunc te si videat Nympha, remittet Hylam.

Nunc tandem probas te Jovis Capitolini filium, postquam indutus es formam Domitiani, modo ep. 65. n. 1. 2 Si gessisses ora, & vultum Cæsaris, cum feras domares. 3 Eurystheo. vide quæ ad Herc. Fur. Senecæ, vers. 35. & vers. 829. 4 Vestem sanguine Nessi, & veneno a sagittis Hydræ felle tinctis infectam, muneri a Dejaneira missam Herculi per Lycham. vide Senecæ Herc. Oetæi argumentum. 5 Non tibi fuisset opus per ignem mortali parte expurgata conscendisse cœlum, sed citra rogum relatus fuisses in Deos, si, qua nunc coleris, forma indutus esses. 6 Neque tractasses colum sub Omphale. Vide Mythologos. 7 Nec adivisses inferos, vidissesque Cerberum. 8 Recepto in cœlum Herculi Juno conciliata Heben filiam in uxorem dedit. 9 Amphidatia Nympha, quæ tuum rapuit Hylam, nunc eum reddet, ep. 49. lib. 5. nu. 4.

Ad Fabullum. lxvii.

UXor cum tibi sit formosa, pudica, puella,
Quo tibi 1 natorum jura, Fabulle, trium?
Quod petis a nostro 2 supplex 3 dominoque, deoque,
4 Tu dabis ipse tibi, si potes arrigere.

1 De jure trium liberorum vide quæ ad epig. 91. l. 2. 2 Per libellos supplices. 3 Domitiano, ep. 8. l. 5. n. 2. 4 Ep. 31. l. 8.

In

In Æschylum. lxviii.

Lasciuam tota possedi nocte puellam,
Cujus nequitias vincere nemo potest.
Fessus mille modis 1 illud puerile poposci:
Ante preces totas, primaque verba dedit.
2 Improbius quiddam ridensque, rubensq; rogavi:
Pollicita est nulla luxuriosa mora.
3 Sed mihi pura fuit; tibi non erit, Æschyle: si vis,
Accipe & hoc munus 4 conditione mala.

1 Δδσφημιν ἐκεῖνο, ὅτε πάσχυσιν οἱ παῖδες. 2 Ore morigerari. 3 Nec tamen feci, pretio deterritus, seu rei turpitudine. 4 Magno pretio, caro emptum.

In Magistrum ludi. lxix.

Quid tibi nobiscum est ludi scelerate magister,
Invisum pueris, virginibusque caput?
1 Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure jam sævo, verberibusque tonas.
2 Tam grave percussis incudibus æra resultant,
Caussidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
3 Vincenti parmæ cum sua turba favet.
Vicini somnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leve est, 4 pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos. vis garrule, quantum
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

1 Nondum est gallicinium. 2 Non intonas minore verberum, verborumque strepitu, quam fabri incus, dum fingitur equestris statua caussidico. vide Juven. Sat. 7. ỽ. 123. & authorem dialogi de Oratorib. 3 Cum parmularii, qui Thracibus gladiatoribus parma armatis favent, suæ factioni victrici applaudunt. 4 Totam noctem ducere insomnem.

In Polycarmum. lxx.

Cum futuis, Polycarme, soles in fine cacare,
Cum pedicaris, quid Polycarme facis?

In Cæcilianum. lxxi.

1 Dixerat, o mores, o tempora, Tullius olim,
Sacrilegum strueret cum Catilina 2 nefas:
Cum 3 gener, atque socer diris concurreret armis,
Mœstaque civili cæde maderet humus.

1 1. In Catilinam dixit Cicero. *O tempora! o mores! senatus hoc intelligit, consul videt, hic tamen vivit.* 2 Patriæ excidium notum ex Sallustio, & Cic. 3 Pompejus, & Cæsar, cujus filia Julia nupta est Pompejo. neque tamen constat Ciceronem alicubi his verbis exclamasse contra bella civilia.

Cur nunc o mores, cur nunc o tempora, dicis?
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid est?
Nulla 4 ducum feritas, nulla est insania 5 ferri:
Pace frui certa, lætitiaque licet.
Non nostri faciunt, tua quod tibi tempora sordent;
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

4 Nunc, ut quondam Pompeii, & Cæsaris.
5 Patriæ ruinam molientis, ut Catilinæ olim.

De leone, & ariete. LXXII.

1 *MAssyli leo fama jugi, 2 pecorisq; maritus*
Lanigeri, 3 mirum, qua coiere fide.
Ipse licet videas, cavea stabulantur in una,
Et 4 pariter socias carpit uterque dapes.
5 *Nec fetu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:*
Concordem satiat sed rudis agna feram.
6 *Quid meruit terror Nemees, quid 7 proditor Helles,*
Ut niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent pecudesque, feræque mereri;
8 *Hic aries astris, hic leo dignus erat.*

1 Magnitudine corporis nobilissimus in omnibus Libyæ, cujus Massylia pars est, montibus.
2 Aries.
3 Mirum est, quam unanimiter, & placide inter se convenerint. Al. *posuere*, absolute.
4 Uno, eodemque cibo vescuntur leo, & aries. 5 Nec leo desiderat cervos, tauros, & alias feras, nec aries herbas, sed & aries vescitur agna, cibo insolito. 6 Quid meruit leo Herculis, epig. 66. l. 5. n. 2. quid Phryxi aries, de quo ep. 51. l. 8. n. 8. ut referrentur in astra? 7 Al. *portitor Helles*. 8 Noster.

¶ Ad Liberum. LXXIII.

1 *LIber 2 Amyclæa frontem redimite corona,*
3 *Qui quatis Ausonia verbera Graja manu;*
Clausa mihi texto cum prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna 4 tuo si 5 nomine munera ferres;
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

1 Ad quem ep. 77. l. 8.
2 Coronate victor in pugilatu, cujus inventor Pollux Spartanus. Amyclæ autem Laconiæ civitas est. 3 Qui Græca exerces certamina, ipse Latinus pugil, vel auriga. 4 Cum mihi misisses esculenta in sporta; cur non & poculenta adjecisti in lagena? 5 *Libero*, quod tibi cum vini inventore Baccho nomen est commune.

¶ In Sutorem. LXXIV.

1 *DEntibus antiquas solitus producere pelles,*
Et mordere luto putre, vetusque 2 solum:

1 Quod videmus cerdones, & sutores facere, dum mordicus extendentes corium adaptant calceis. 2 Soleam rupti, quem reficit, calcei.

Præ-

Praenestina tenes 3 decepti regna patroni,
4 In quibus indignor, si tibi cella fuit.
Rumpis & 5 ardenti 6 madidus crystalla Falerno,
Et 7 pruris domini cum 8 Ganymede tui.
At me literulas 9 stulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis, rhetoribusque mihi?
10 Frange leves calamos, & scinde Thalia libellos,
Si dare sutori calceus iste potest.

3 Al. *defuncti rara*. 4 In quibus indignum est tibi esse vel cellam servi ep. 48. lib. 3. 5 Ep. 13 l. 10. n. 1. 6 Ebrius. 7 Lascivis φιλόχυνσος.

8 Puero delicato. ep. 50. l. 5. 9 Non videntes quanto majus, vel ex cerdonica, quam ingenuis artibus sit emolumentum. 10 Juv. Sat. 7. ꝟ. 27. *Frange miser calamos*. Ὄργανα μυσαίων, τὰ πολύστονα βιβλία πωλῶ, &c. Πιερίδες σώζοισθε. Anth. l. 1. c. 17.

De effigie Cameni. lxxv.

E*Ffigiem cantum pueri ictura Cameni*
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

Defunctorum imagines charitatis, & memoriae ergo sibi fieri curabant, servabantque veteres. Pater Cameni adolescentis vicennis emortui imaginem expressit, non quidem in illo aetatis flore, ne tantae spei juvenis aspectus immodico dolore patrem afficeret, sed infantis forma effinxit, quo recordatio foret minus ingrata. vide ep. 78. subsequens. lege epig. Αὐτὴν θειοδότην ὀζωγράφος. &c. l. 3. Anthol. c. 12.

De balneo Tuccae. lxxvi.

N*On silice duro, 1 structilive caemento,*
Nec latere cocto, quo Semiramis 2 longam
Babylona cinxit, Tucca balneo fecit.
Sed 3 strage nemorum, pineaque compage,
Ut navigare Tucca balneo possit.
Idem 4 beatas lautus extruxit thermas
De 5 marmore omni, quod 6 Carystos invenit,
7 Quod Phrygia Synas, Afra 8 quod Nomas mittit,
Et 9 quod virenti fonte lavit Eurotas.
Sed ligna desunt, 10 subice balneum thermis.

1 Nec lapide caeso ad fundamentum jaciendum cui edificium superstruatur. 2 Ambitus moenium Babylonis erat milliariorum nostrorum XI. altitudo pedum CC. latitudo L. pedum: quo nomine Antipater dixit ἐπίδρομον ἅρμασι τεῖχος. 3 Lignis, materia navibus magis, quam frigidariis balneis conveniente. 4 Magnificas. 5 Materia frigidiori, quam thermis, & caldariis conveniebat. 6 Insula maris Aegaei ferax marmoris opt. 7 Marmor Synnadicum — 8 — Numidicum — 9 — Laconicum. vide ep. 42. l. 6. n. 11. & 12. 10 Ad calefaciendas thermas, *ab absurdo*.

N 6 ¶ D:

¶ De effigie Camoni. lxxvii.

*HÆc sunt illa mei, quæ cernitis ora Camoni:
Hæc 1 pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
Gaudebatque suas pingere barba genas:
2 Et libata semel summos modo purpura cultus
Sparserat. invidit de 3 tribus una soror;
Et festinatis incidit stamina pensis;
Absentemque patri retulit urna rogum.
4 Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

*Vide ep. 76. superius. 1 Infantis. 2 Et lanugo ejus subrufa semel refecta sparserat summos cultus, id est, vestes, vel *vultus*. vel ut alii legunt *cultros*. idest, novaculas. Cultros (inquit Jos. Scal. in Catullum) intelligit *sicilices*, idest, cultros tonsorios. 3 Parcis. sic ep. 54. l. 4. *& semper de tribus una necat.* 4 Pictura infantem ostendit, ipsa infans, & interitura: carmen hoc meum fuisse vicennem testatur, monumentum pictura certius, & perennius. sic ep. 83. l. 7. n. 6.

De convivio Prisci. lxxviii.

QUod optimum sit disputat convivium
Facunda Prisci pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis convivium?
1 In quod choraules non venit.

1 Ut ille chorus musicus optimus est, qui ex se dulcis, sublimis, doctus non indiget Choraule, qui tibia choro adspiret. *Bellis homunculis, ut suaviter inter se sint, nihil opus est calice, nihil tibicina.* Plutarch. Sympos.

Ad Picentinum. lxxix.

FUnera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine: sequi vult, puto, Galla viros.

1 A te venefico extincta, ut illa prius septem maritos sustulerat. vide ep. 44. l. 8.

Ad Domitianum. lxxx.

ODerat ante 1 ducum famulos, turbamq; priorum,
Et Pallatinum Roma 1 supercilium:
2 At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum,
3 Ut sit cuique suę cura secunda domus.
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia vestri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.

1 Famulos priorum Imp. & fastum aulicum. 2 Falso hoc, & adulatorie, reclamante omnium historicorum fide. 3 Ut pluris faciant Cęsarianos, quam suos.

Nemo

Nemo suos (hæc est aula natura potentis)
Sed domini mores 4 Cæsarianus habet.

4 Qui in aula Cæsaris versatur.

De Gellio. lxxxi.

DUxerat esuriens locupletem pauper, anumque
Uxorem; 1 pascit Gellius, & 2 futuit.

1 Παθητικὸν, ut *lavare*, *tondere*, &c.

2 Uxoremne, an alias? vide Ausonii epig. 134.

¶ Ad Auctum. lxxxii.

LEctor, & auditor nostros probat, Aucte, libel-
Sed quidam exactos esse poeta negat. (los:
Non nimium curo: 1 nam cœna fercula nostra
Malim convivis, quam placuisse cocis.

1 Volo carmina mea magis placere benevolis, & simplicibus lectoribus, auditoribusque, quam æmulis, & curiosæ, strictæq; censuræ poetis.

¶ In Munnam. lxxxiii.

DIxerat astrologus periturum te cito, Munna,
Nec puto mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquas,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
*1 Bisque tuum decies non * uno tabuit anno.*
Dic mihi, non hoc est, Munna, perire cito?

* Jocus est in ambiguitate ❦ *perire*, quod Astrologus referebat ad vitam, poeta ad bona, & fortunas, quæ Munna perdiderat fretus Astrologi prædicto. 1 Vicies centena millia HS. * Al. *toto*.

Ad Cęsarem Domitianum. lxxxiv.

INter tanta tua miracula, Cæsar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
1 Multum oculi, 2 sed plus aures debere fatentur
Se tibi, quod spectant, qui recitare solent.

1 Propter spectacula magnificentissima.
2 Propter edictum, quo interdixisti histrionibus scenam, neque enim equites (ut sub Nerone, aliisque Imperator.) histrioniam exercent, sed ex recitatoribus facti sunt auditores. Suet. c. 7. Domit.

Ad Norbanum. lxxxv.

CUm tua 1 sacrilegos contra, Norbane, furores
Staret pro domino Cæsare sancta fides:
Hæc ego 2 Pieria ludebam tutus in 2 umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.

1 Contra sacram Cæsaris majestatem motos. vide ep. 11. l. 4.
2 Secessu suburbano, vel alio, ad studia.

3 *Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,*
Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixisti; meus est iste poeta, meus!
4 *Omne tibi nostrum, quod bis trieteride juncta*
Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

3 Fama in Vindeliciam, quæ ad Septentrionem jacet sparsa, tibi narrabat me defunctum esse ex morbo, quo laborabam; ep. 47. l. 8. & ep. 26. l. 8. Nihil minus, inquit Jan. Rutgersius. Neque enim mortis suæ, sed carminum suorum famam eo pervenisse dicit. Ego pro illo *raptum* nulla fere licentia legam *Ratus*, nisi quis, nam in MS. legitur *mestus*, malit *Mesus*. Scriv. mens tum narr. 4 Nunc tibi ego author mitto libros una digestos: quos a me sexennio scriptos, tibi singulos alii afferebant.

De Paullo. lxxxvi.

1 *Languidior nostri si quando est Paullus A-* (*tili,*
Non se, convivas abstinet ille suos.
Tu languore quidem subito, fictoque laboras,
Sed mea 2 porrexit sportula, Paulle, 2 pedes.

1 Paullus vel morbo languens convivas vocat: tu ne invites, & alios conviviis excipias, morbum simulas. nescio quidem an tu ægrotes, mihi certe moritur, perirque sportula, & cœnæ tuæ spes. 2 Translatum a more componendi mortuos, extensis, porrectisque in januam pedibus.

In obitum Severi Silii. lxxxvii.

1 *Festinata sui gemeret cum fata Severi*
Silius, Ausonio 2 non semel ore potens,
3 *Cum grege Pierio mestus, Phœboque querebar,*
4 *Ipse meum flevi, dixit Apollo, Linon.*
Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
Calliopen, & ait, tu quoque 5 vulnus habes.
Adspice Tarpejum, Pallatinumque Tonantem;
Ausa nefas Lachesis læsit utrumque 6 Jovem.
Numina cum videas duris obnoxia fatis,
Invidia possis exonerare deos.

1 Præproperam, & immaturam filii sui Severi mortem. 2 Non uno genere, erat enim & orator, & poeta. epig. 62. l. 7. 3 Ego Silio condolui, & mecum Apollo, atque Musę, *vel*, apud Apollinem, & Musas questus sum de fato Severi. 4 Respondit Apollo; & nobis Diis periere filii, mihi Linus, Calliope, Orpheus, Jovi Sarpedon; Domitiano filius suus Domit. de quo l. 6. ep. 3. 5 Metaph. ab arena. vide quæ ad Senecæ Agam. V. 895. 6 Jovem, & Domitianum.

Ad Lupercum. lxxxviii.

Septem post calices 1 Opimiani,
2 Denso cum jaceam 2 triente 3 blæsus,

1 Ep. 27. l. 1. n. 5. 2 Crebris poculis. triens continet 4. cyathos. ep. 28. l. 1. n. 2. 3 Τραυλός *tongue tied.*

Afferis.

Affers 4 nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, modo 5 liberum esse jussi
Nastam; (6 servus is est mihi paternus)
Signa. 7 cras melius, Luperce, fiet.
Nunc signat meus annulus lagenam.

4 Suppositi-tias, & adulterinas testamentarias, vel alias, quas mihi bene poto dicis esse manumissorias tabellas. 5 Alii leg. *liberum esse jussi Zenam: servus is est mihi paternus.* 6 Bonus, fidus, & frugi, ut qui diu servierit in eadem familia. 7 Σπουδαῖα αὔριον, inquit Archias. Plut. Pelopidas, cras sobrius melius signabo tabellas, nunc lagenas signo, & resigno: vasa vero signabant veteres, servorum λίχνων furta caventes.

Ad Rufum. lxxxix.

DUm 1 me captares, mittebas munera nobis;
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
2 Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
3 De cavea fugiat ne male pastus aper.

1 Amicitiam meam, vel hereditatem. 2 Eadem enim arte servantur res, qua acquiruntur. 3 A simili.

Ad Stellam. xc.

LEge nimis dura convivam scribere versus
Cogis, Stella: licet scribere, nempe malos.

Neque enim ex tempore, neque inter pocula scribuntur boni versus, Euripide, & Virgilio digni. Aul. Gell. l. 17. Val. Max. l. 10.

Ad Flaccum. xci.

SIc in gramine floreo reclivis,
1 Qua gemmantibus hinc, & inde rivis
Curva calculus excitatur unda,
Exclusis procul omnibus molestis,
2 Perfundas glaciem triente nigro
3 Frontem sutilibus ruber coronis:
Sic uni tibi sit puer cinaedus,
Et castissima pruriat puella.
4 Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo, precorque, Flacce,
Messes area cum teret 5 crepantes,
6 Et fulvi juba saviet leonis.

1 Ad lene murmur limpidi rivi lapillos lapsu molliter excitantis. 2 Supra ep. 23. n. 6. & ep. 65. l. 5. nu. 8. *Videbis in calicibus repente perfusis nivalium maculas, & frusta nebularium, &c.* Sidon. Apol. epist. 2. l. 2. Al. *Pertundas*, idest frangas. 3 Eodem ep. 65. l. 5. n. 3. & 4. 4 Ut curam habeas valetudinis tuae in Cypro insul. calore aestivo infami. ep. 46. l. 8. nu. 8. 5 Aridas scilicet, & siccas, idest, messis tempore. 6 Augusto mense, quo sol sub Leone ortus ardet. ep. 57. l. 4. n. 7. & epig. 71. l. 4. n. 2.

7 Venus. 8 Flaccum degentem in Cypro. ep. 45. l. 8. n. 8. 9 In quibus celebratur natalis Veneris, & mittuntur mulieribus a maritis, & amatoribus munera. ep. 85. l. 5. n. 8. 10 Supero scilicet numini. cum Manibus nigræ ponantur aræ. 11 Frusta. vide ep. 76. l. 3. n. 1.

At tu, 7 diva Paphi, remitte, nostris
Illæsum 8 juvenem remitte votis.
Sic 9 Martis tibi serviant 9 Calendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi 10 candidas ad aras
11 Secta plurima quadra de placenta.

Adulatur Domitiano. XCII.

1 Jovis. 2 Domitianus epig. 8. l. 5. n. 2. videtur huic ep. præbuisse materiam epulum illud Domitiani, quod celebrat Papinius, 1. Sylv. Calend. Decembr. Saturn.

AD cœnam si me diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis:
Astra licet propius, pallatia longius essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem;
Quærite, qui malit fieri conviva 1 Tonantis;
Me meus in terris 2 Jupiter ecce tenet.

Ad Condylum. XCIII.

1 Alii leg. *lecticula. a mattrasse.* 2 Ex somnis nocte tota, cui curæ somnum negant. 3 Dominus tuus. 4 Multos: quot habet patronos, & potentes amicos. 5 O serve. 6 Nullum patronum, imo vix dominum tuum. 7 Fenerator. 8 Lorarius, qui te jussu heri misere excarnificet. 9 Sic Catullus *quem merito tarda podagra secat.* 10 Quam continuum hunc cruciatum podagræ, vel chiragræ. 11 Quod non facis turpissima illa, quibus delectatur dominus tuus, tua certe conditio ter illius superat. 12 Ab hesterna crapula, vel epoto vino vili ad purgandum stomachum. unde nonnulli legunt. *Quod nec villa vomis.* idest, vina vilia.

QUæ mala sunt domini, quæ servi commoda, nescis,
Condyle, qui servum te gemis esse diu.
Dat tibi securos vilis 1 tegeticula somnos:
2 Pervigil in pluma 3 Caius ecce jacet.
Caius a prima tremebundus luce salutat
4 Tot dominos: at 5 tu, Condyle, 6 nec dominum.
Quod debes, Caji, redde, inquit 7 Phœbus; & illinc
8 Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? 9 podagra, chiragraque secatur
Caius; & 10 mallet verbera mille pati.
11 Quod nec 12 mane vomis, nec cunnum, Condyle, lingis,
Non mavis, quam ter Caius esse tuus?

¶ Ad Calocissum. xciv.

1 *ADdere quid cessas, puer, 2 immortale Falernum?*
3 Quadrantem duplica de 4 seniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, 5 Calocisse, deorum
6 Sex jubeo cyathos fundere? 7 Cæsar erit.
8 Sutilis aptetur 9 decies rosa crinibus, ut sit
Qui posuit sacra 10 nobile gentis opus.
Nunc 11 bis quina mihi da basia, fiat ut illud
Nomen, ab 12 Odrysio quod deus orbe tulit.

1 Fundere, miscere. 2 Multos ferens annos, vel Nectari, quod confert immortalitatem, non postponendum. 3 Funde duos quadrantes, idest, sex cyathos. quadrans enim tres continet. ep. 28. l. 1. n. 2. 4 Veteris tituli, interioris notæ vini optimi, & vetusti. 5 Puer minister. 6 Videsis ep. 72. l. 1. n. 1. 7 *Respondet puer.* 8 Ep. 65. l. 5. n. 3. & 4. 9 Ut significet *Domitianum*, quod nomen decem habet literas. vide ep. 51. supra. & ep. 72. l. 1. 10 Templum Flaviæ gentis, de quo supra ep. 24. & 35. 11 Ad significandum *Germanicum*, quod nomen bis quinis constat literis, *modo* n. 9. 12 Ep. 2. l. 5. n. 4. & l. 7. ep. 7. n. 2.

¶ De Hippocrate. xcv.

1 *SAntonica medicata dedit mihi pocula 2 virga:*
3 Os hominis! mulsum me rogat Hippocrates.
Tam stupidus numquam nec tu puto, 4 Glauce, fuisti,
Chalcea donanti Chrysea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
Accipiat, sed si potat in 5 elleboro.

1 Hippocrates misit mihi absynthiten, petitque a me tantundem mulsi. Itane stupidus illi videor, qui mulsum absynthite permutem? Dabo tamen, sed ea lege, ut sumat in illo elleborum purgaturus hanc cerebri sui insaniam. 2 Virga Santonica, idest, Absynthio, cujus tria genera: Ponticum, Seriphium, seu marinum, & Santonicum a Galliæ civitate. 3 Vide impudentiam hominis! 4 Qui Diomedi dedisti aurea arma pro æreis. ὃς πρὸς τυδείδην διομήδεα τεύχε' ἄμειβε Χρύσεα χαλκείων. Il. ζ. 5 Quod insaniam ex melancholia ortam purgat. modo num. 1.

De Athenagora. xcvi.

ALphicus ante fuit, cœpit nunc Olficus esse,
Uxerem postquam duxit Athenagoras.

Athenagoras (inquit Calderinus) prius fuit Alphicus, idest, medicus curans vitiliginem, quæ Gręcis ἄλφος, ducta jam uxore factus est Olficus, idest, olfacit, &c. Acutior mihi subolet poetæ sensus, quem tamen non plane assequor, neque ut per omnia conveniat, concinnare possum. Atque ut ingenue fatear, qui in hoc poeta sexcenties alibi commentatorum destitutus auxilio mihi vel exitum invenerim, vel fecerim, hic hęreo in vado, hic mihi nox multa, quam ingenii radio tollat Oedipus aliquis, seu qui Sphingem acceperit Hortensius. Si quis interim indignum existimet in his Cinciniæ Deæ venationibus videri naris obesæ, legat quę de *Olfaciendo* Ausonius ep. 113. 116. 120. Et de nomine supposititio epist. ad l. 1. n. 4. & ep. 23. l. 2.

Nomen

Nomen Athenagoræ credis, Callistrate, verum;
Si scio, disperеam, quis sit Athenagoras.
Sed puto me verum, Callistrate, dicere nomen:
Non ego, sed vester peccat Athenagoras.

De Herode. XCVII.

Clinicus Herodes 1 trullam subduxerat ægro:
3 Deprensus dixit; stulte, quid ergo bibis?

1 Ep. 31. l. 1. 2 Vas potorium, diminutive a trua vase aquario. 3 *O quantum est subitis casibus ingenium!* excusat furtum prætextu curæ, quasi amovisset trullam, ne æger præter imperium medici biberet.

¶ Ad Julium. XCVIII.

Rumpitur invidia quidam, carissime Juli,
1 Quod me Roma legit, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod turba semper in omni
2 Monstramur digito, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, tribuit quod 3 Cæsar 3 uterq;
4 Jus mihi natorum, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod 5 rus mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod sum jucundus amicis,
Quod conviva frequens, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur:
6 Rumpatur, quisquis rumpitur invidia.

1 Epig. 61. l. 6. & ep. 61. l. 8. 2 Ep. 1. l. 1. num. 1. καταδακτυλίζομαι. 3 Titus, & Domitianus. 4 Ep. 91. & 92. l. 2. 5 Lib. 8. ep. 61. 6 Videtur in animo habuisse illud Virgilii: *rumpantur ut ilia Codro.*

Ad Quinctum Ovidium. XCIX.

Vindemiarum non ubique proventus
Cessavit, Ovidi: pluvia 1 profuit grandis.
Centum 2 Coranus amphoras aqua fecit.

1 Al. *profuit.* 2 Paterfamilias frugi nimium, vel caupo perfidus, qui in vini caritate, vinum reddidit vilius, & copiosius infusa aqua. vide epig. 57. l. 1.

Ad Atticum de M. Antonio. C.

*Marcus amat nostras *Antonius, Attice, Musas,*
1 Charta salutatrix si modo vera refert:

* De hoc Tacitus lib. 2. hist. 3. & Suet. Vitel. c. 18. de hujus imagine l. 10. ep. 23. & 32. 1 Epistola salutatoria. li. 14. ep. 11. Augusta epistolis laudata. Plin. l. 13. c. 12.

Marcus

Marcus 2 *Palladiæ non inficianda* 3 *Tolosæ*
Gloria, 4 *quem genuit pacis amica quies.*

1 Colentis literas bonas, quarum præses Minerva.

3 Oppidi Galliæ Narbon. 4 Non e familia aut studiis Antonii III. viri hostis Reip. aut Antonii Saturnini hom. seditiosi. ep. 11. l. 4. Petr. Scriv. legit, *quem genuit pacis alumna quies*. Quam lectionem astruit & MS. Bodlejanus. Ed. Scriverlana huic epig. sequens conjungit.

¶ Ad Librum. CI.

TU qui longa potes dispendia ferre viarum,
1 *I, liber, absentis pignus amicitiæ.*
Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emptor.
2 *Grande tui pretium muneris auctor erit.*
3 *Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur*
Quæ fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

1 In Galliam ad Antonium, credo ad quem ep. superius.
2 Quod a me authore venit.

3 *Quanquam sapor est oblata dulcis in undas; Gratius ex ipso fonte bibuntur aquæ.*

In Bassum. CII.

1 *DEnariis tribus invitas, & mane 2 togatum*
Observare jubes atria, Basse, tua:
Deinde 3 *hærere tuo lateri*, 4 *præcedere sellam;*
Ad 5 *vetulas tecum plus minus ire decem.*
Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque:
6 *Denariis tamen hanc non emo, Basse, tribus.*

1 Nostræ monetæ 21. d. ob.
2 Me clientem observantem atria, ut te patronum salutem.
3 Comitis vice.

4 Anteambulonis vice. 5 Divites viduas, & orbas, quarum hereditates tu officiosa salutatione ambis. Juv. Sat. 3. ℣. 127. P. Scriv. *Ad viduas*. 6 Sic ep. 26. l. 4.

Adulatur Domitiano. CIII.

1 *APpia, quam simili venerandus in Hercule Cæsar*
Consecrat, Ausoniæ maxima fama viæ;
Si cupis 2 *Alcidæ cognoscere facta* 2 *prioris,*
Disce; 3 *Libyn domuit: aurea poma tulit:*
4 *Peltatam Scythico* 5 *discinxit Amazona nodo:*
* *Addidit Arcadio terga leonis apro.*
* *Æripedem sylvis cervum,* * *Stymphalidas undis*
Abstulit; * *a Stygia cum cane venit aqua.*
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
6 *Hesperias Tusco lavit in amne boves.*

1 O Appia Viarum Latinarum celeberrima, quam sacram facit Cæsar, sub Herculis imagine adorandus. ut ep. 65. n. 1. supr. & vide Statium l. 4. Sylv.
2 Herculis Alcmenæ filii labores. de

quibus * vide Mythologos, & * quæ nos ad Sene. Her. Fur. 214. & Her. Oet. 15. 3 Antæum gigantem Afric. 4 Scuto brevi, cujus extrema in cornua lunantur, usam. 5 Detraxit Amazonum reginæ Menalippæ baltheum. 6 Boves Geryonis regis Hispaniæ in Italiam actas lavit Tyberi.

Hæc

Hac 7 minor Alcides. 8 major quæ gesserit, audi
9 Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
10 Asseruit possessa malis Pallatia regnis:
11 Prima suo gessit pro Jove bella puer.
12 Solus Juleas cum jam retineret habenas,
Tradidit, inque suo tertius orbe fuit.
13 Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri;
14 Sudantem Getica ter nive lavit equum.
15 Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
16 Tēpla deis, 17 mores populis dedit, otia 18 ferro,
19 Astra suis, 19 cælo sidera, 20 serta Jovi.
Herculeum tantis numen non sufficit actis,
21 Tarpejo deus hic commodet ora patri.

7 Ille prior, Alcmenæ filius: namque- 8 -- Domitianus se majorem Herculem dici, colique voluit. epig. 16. lib. Spect. n. 4. ep. 65. & 66. sup. 9 Qui colitur sexto ab Albana arce lapide; ab urbe, octavo. ep. 65. n. 1. supra. 10 Vindicavit sibi Imperium occupatum a Vitellio. 11 In bello Vitelliano confugit in Capitolium, &c. vide Sueton. c. 1. Domit. & Xiphil. Vitell. 12 Mucianus quidam Vespasiani dux, Vitellio occiso, Domitianum extraxit, cumque eo administrabat omnia summa potestate, donec Vespasianus in urbem venisset. Xiphilin. Vesp. nec dubitavit Domitianus imperium adeptus in senatu jactare, *& patri se, & fratri imperium dedisse: illos sibi reddidisse*. Sueton. c. 13. Domit. 13 De Cattis, & Dacis Istri accolis triumphos duos, de Sarmatis lauream tulit. ep. 15. l. 8. n. 4. cur autem cornutus dicatur Ister, vide ep. 7. l. 10. n. 3. 14 Labore bellico adversus Getas, i. Dacos. 15 Cum sæpe negatum illi fuisset a patre proficisci contra Parthos, & inde triumphum ducere, Germanici cognomen reportavit a Germanis devictis. Scriv. e membranis profert lectionem: *Sæpe recusatos parcus duxisse triumphos.* quod victis Sarmatis triumphum recusavit. 16 Supra] ep. 4. 17 Lib. 6. ep. 4. & 7. & ep. 7. sup. 18 Pacem confecto bello Germ. 19 Patri, fratri, uxori, filio ἀποθέωσιν; de qua vide Herodianum in Commodo. 20 Laurum Sarmaticam. modo nu. 13. 21 Colatur potius Jupiter Capitolinus sub imagine Domitiani, quam Hercules in via Appia. supra n. 1.

Ad Phœbum. CIV.

1 *Quadringentorū reddis mihi, Phœbe, tabellas:*
Centum da potius mutua, Phœbe, mihi,
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
2 Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

1 Vide ejusdem ingenii ep. 57. lib. 8. 2 *Debet enim, si quis solvere jure potest.* ep. 3. l. 2.

De geminis fratribus. CV.

1 *Quæ nova tam similes genuit tibi Leda ministros?*
Quæ capta est cycno nupta Lacæna alio?

1 Quænam altera Leda a Jove cycno compressa peperit Hierum, & Asillum Castore, & Polluce forma non inferiores, imo nec Helena? Scriv. *Nuda Lacæna.*

Das

Dat faciem Pollux Hiere, dat Castor Asillo:
Atque in utroque nitet Tyndaris ore soror.
Ista 2 Therapnais si forma fuisset 2 Amyclis,
3 Cum vicere duas dona minora deas;
4 Mansisses Helene, Phrygiamq; redisset 5 in urbem
Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

2 Castori, & Polluci, qui nati Amyclis, quæ urbs Laconiæ, ut & Therapne, vel ut Stephano, & Pli. placet, Θεράμναι:

3 Cum a Venere promissa Helena plus valuit apud Paridem de aureo pomo judicem, quam promissum, a Junone imperium, a Pallade sapientia. 4 Castora, & Pollucem potius rapuisset Paris, quam Helenam, si æque formosi fuissent, ac Hierus, & Asillus. 5 Al. *in Idam*.

LIBER X.

Liber ad Lectorem. I.

SI nimius videor, seraque 1 coronide longus
Esse liber: legite pauca, libellus ero:
2 Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina. fac tibi me, quam cupis esse, brevem.

1 Signo absoluti operis in calce libri posito, hac figura V. vel 7. elæ scilicet cornicis. translatione ab ædificio, cujus jam absoluti fastigio apponitur cornix. sed vide Cœl. Rhodig. l. 15. c. 20. 2 Poteris singulo epigrammate præfinire tibi finem libri.

Ad eundem. II.

1 FEstinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus.
2 Nota leges quædam, sed lima rasa recenti.
Pars nova major erit; lector 3 utrique fave:
Lector 4 opes nostra, quem cum mihi Roma dedisset,
5 Nil tibi quod demus, majus habemus, ait:
6 Pigra per hunc fugies ingrata flumina Lethes,
Et meliore tui parte superstes eris.
7 Marmora Messalla findit caprificus, & 8 audax,*
Dimidios 9 Crispi mulio ridet equos.

1 Decimus hic epigrammatωn libellus præpropere editus, revocatur ad incudem, & secundam curam, quæ emendavit, quæ addidit plurima. 2 Prima illa editione. 3 Posterioribus illis, & novis his curis. 4 *Appositive*. quo majores opes non posset mihi Roma dare. 5 Namque a lectoris candore, & gratia librorum immortalitas. ut seq. vers. 6 Vives vindicatus ab hominum oblivione, & fato. Lethe fl. infernum oblivionis. Al. *Nigra*. 7 Monumenta vel nobilissima caprificus e muris, & saxis erumpens discutere valet. Plin. l. 16. c. 19. vide epig. 3. l. 8. * *monumenta fatiscunt, Mors etiam saxis, nominibusque venit*. Ausonius. ψύχει καὶ πέτρην ὁ πολὺς χρόνος, &c. lib. 3. Anthol. c. 14. 8 Et vilissimæ quisque conditionis audet deridere vanitatem divitum, quibus statuuntur imagines equestres, quas vetustas exedit, frangitque. sic Juv. 2. Sat. 8. ver. 4. 9 Ep. 54. l. 4.

At

At chartis nec furta nocent, 10 nec secula presunt;
Solaque non norunt hæc 11 monumenta mori.

10 Dies non habet jus abolendi carmina, al. *prosunt.* 11 *Carmina quam donant, fama perennis erit.* κ' γὰρ ἀοιδὰς Ἀ'μβλύνειν αἰὼν (κὴν ἐθέλῃ) δύναται. l. 3. ep. Græc. cap. 14.

¶ Ad Priscum. III.

1 *VErnaculorum dicta, sordidum 2 dentem,*
Et fœda lingua probra 3 circulatricis,
4 *Quæ sulphurato nolit empta ramento*
5 *Vatiniorum proxeneta fractorum,*
6 *Poeta quidam clancularius spargit;*
Et vult videri nostra: credis hoc, Prisce,
7 *Voce ut loquatur psittacus coturnicis,*
8 *Et concupiscat esse Canus ascaules?*
Procul a libellis 9 nigra sit meis fama,
10 *Quos rumor alba gemmeus vehit penna.*
11 *Cur ego laborem notus esse tam prave,*
12 *Constare gratis cum silentium possit?*

1 Scurrilia dicteria, qualia sunt vernarum, ep. 42. l. 1. n. 1. 2 Mordacitatem. 3 Ut quisque abjectissimus, ita solutissimæ linguæ est, cujus impuritate maxime strenui sunt vagi, errones, circulatores, γόντες. 4 Quæ vilissimos quosque homines proloqui pudeat. Quæ nolit, qui vitrea fracta sulphuratis permutat, ep. 42. l. 1. n. 3. 5 Vitreorum calicum, a Vatinio Beneventano artifice, l. 14. ep. 96. 6 Ep. 11. l. 7. 7 Ut ego solers Poeta loquar rauca voce indocilis illius, & obstreperi poetastri. Psittacus enim supra alias aves docilis, coturnix indocilis exprimere humanas voces. 8 Et velim esse talis poeta, non magis quam celebris choraules Canus (ep. 5. l. 4. n. 6.) cupiat esse ascaules, idest, utricularius, *a bag piper.* ex ἀ'σκος, & α'ὐλος. 9 Male quæsita, & ex aliorum infamia. 10 Qui ex candore quæruut famam, & laudem. 11 Sic epist. ad l. 1. n. 6. 12 Alii leg. *Cum stare gratis cum silentio possim?*

Ad Mamurram. IV.

QUi legis 1 Oedipodem, caligantemq; 2 Thyesten,
3 *Colchidas, & 4 Scyllas: quid nisi monstra legis?*
Quid tibi raptus 5 Hylas, quid 6 Parthenopæus, & 7 Atys?
Quid tibi 8 dormitor proderit 8 Endymion?
Exutasve 9 puer pennis labentibus? aut qui
Odit 10 amatrices Hermaphroditus aquas?

1 Fabulas, & tragædias de Oedipo, Thyeste, &c. vide Mythologos. 2 Quem filios sibi a fratre appositos edentem rofugit sol, ne videret. vide Senecæ Thyesten. 3 Tragœdias de Medea. 4 Hanc Nisi, illam Phorci, filiam. 5 Ep. 49. l. 5. n. 4. 6 Lib. 9. ep. 77. n. 2. & l. 9. ep. 57. n. 3. 7 Puer Cybele dilectus. 8 Lunæ amasius, ab illa in Latmo sopitus. 9 Icarus. 10 Salmacidas, Ov. Met. 4. Auson. ep. 99. & 68. vid. & infra ep. 30. n. 5.

Quid

Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ?
*Hoc lege, * quod possis dicere jure, 11 meum est.*
12 *Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyiasq;*
Invenies: hominem pagina nostra sapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
Nec te scire: 13 legas αἴτια Callimachi.

* Al. *quod possit dicere quisque*. Pal. *quod possis dicere vita, meum est*.
11 Vitam meâ spectat, mores meos format.

12 Meus hic liber non fabulas nubilas, & monstrosas garrit: sed vitam humanam corrigit, & instituit. 13 *Iron.* Callimachus autem scripsit librum de originibus, causis, & ritibus sacrorum, quem inscripsit τὰ αἴτια. vide Cœl. Rhod. l. 12. c. 1. Gyrald. Dialog. 3. hist. Jan. Parrhas. variar. Annot. Obscurum illud, & morosum opus historias ab omni cognitione remotas continens, quod Propertius l. 2. vocat *somnia Callimachi*, quia scripturo sibi finxit per somnum adfuisse Musas. vide Antholog. l. 1. cap. 67. & lib. 3. cap. 25. εἰς ποιητάς.

¶ In maledicum Poetam. V.

Quisquis, 1 stolave, 2 purpurave contemptor,
Quos colere debet, 3 læsit impio versu;
4 *Erret per urbem pontis exul, & clivi,*
Interque raucos ultimus 5 rogatores
Oret 6 caninas panis 7 improbi 8 buccas.
* *Illi December longus, & madens bruma,*
Claususque fornix triste frigus extendat:
9 *Vocet beatos, clamitetque felices,*
10 *Orciniana qui feruntur in sponda.*
Et, cum supremæ fila venerint horæ,
11 *Diesque tardus; 12 sentiat canum litem,*
13 *Abigatque moto noxias aves panno;*
14 *Nec finiantur morte simplices pœnæ.*
Sed modo 15 severi sectus Æaci loris,
Nunc inquieti 16 monte Sisyphi pressus,
Nunc inter undas 17 garruli senis siccus,

1 Matronarum, quarum est stola.
2 Senatorum, patrum purpuratorum.
3 Sup. ep. 2. n. 6. & ep. 11. l. 7.
4 Sic Palatinus codex: mente satis acri, & acuta. Er. per. urb. ultra, infraque vilissimam & mendicabulorum conditionem, cui nec sedes, nec stipis spes in pontibus. In vulgatis legebatur: *Pontes per urbis erres exul, & clivos*. 5 Mendicos. 6 Canibus projiciendas, ut quæ genuinum agitent. 7 Multis miseris precibus a viatoribus extorti. 8 Buccas, buccellas. * Longam experiatur hyemem in cella frigida. 9 Mortuos præ se beatos prædicet; 10 Sandapila, feretro, ab Orco, vel ἔρκος, vide Cœl. Rhod. lib. 10. cap. 18. 11 Mortis, quam jamdudum votis expetebat. 12 Dilanietur a canibus. 13 Fiat præda avibus. credo ejectis maleficorum corporibus, quo diutius putrescerent insepulta, affixos, & appensos fuisse pannos ad terrorem avium. quod apud nos factum videmus in hortis, & agris a semente. 14 Nec mortis pœnas mors ultima finiat, &c. Ovid. in Ibin. unde multæ nostri hic imprecationes. 15 Ex sententia Æaci ex inferni judicibus unius, in penas ingeniosi. 16 Saxo, quod volvit Sisyphus. 17 Tantali, cui sitis, famisque penas garrula lingua dedit.

18 De-

18 Exerceatur pœnis omnium, quos poetæ fingunt apud inferos torqueri.

18 *Delasset omnes fabulas poetarum:*
Et cum 19 *fateri Furia jusserit verum,*
Pro dente clamet conscientia, 20 scripsi.

19 Ita Ovid. in Ibin. *Sic tibi de furiis scindet latus una flagello, Ut sceleris memores confiteare tui.* & Virg. 6. Æn.
20 Ego edidi hæc famosa carmina sub nomine Martialis.

¶ De adventu Cæsaris Trajani. VI

1 Urna vitæ diuturnioris, seu mortis, prout serius, aut ocyus sors exierit, *vel* electionis urna, qua lecti mittebantur ad principem legati.
2 E Germania, quæ ad Arctum, & cui præerat Trajanus, redeuntem.

Felices, quibus 1 *urna dedit spectare* 2 *coruscum*
Solibus Arctois, sideribusque 3 *ducem.*
Quando erit ille dies, 4 *quo campus, & arbor, & omnis*
Lucebit Latia culta fenestra nuru?
Quando 5 *mora dulces, longusq; a Cæsare* 6 *pulvis;*
7 *Totaque Flaminia Roma videnda via?*
Quando eques, & 8 *picti tunica Nilotide Mauri*
Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

3 Trajanum. 4 In ὑποδοχαῖς Imperatorum procedebant ordines obviam: per campos, & ex arboribus spectabat populus, fœminæ ex ædibus, & fenestris: tabernæ, fenestræ, fores ornabantur lauro, fronde, floribus, lucernis appensis. 5 Ingredientis in urbem Imperatoris incessus lentus, & cum pompa, omnibus gratus. 6 In via excitatus. 7 Multitudo egressa gratulatum Cæs. in via Flam. quæ Germaniam spectat. 8 Luxus gratia nonnulli equites more Mazicum, qui Libyæ pop. sunt, præcurrebant, tunica acu ab Egyptiis elaborata induti, infra ep. 13. l. 6.

Ad Rhenum de eodem. VII.

1 Fl. German. unde Trajan. ep. supra n. 2.
2 Epig. 7. l. 7. num. 2.
3 Non Hiberno gelu constrictis.
4 Neque unquam gelu duratus pontem præstes, transitumque barbarorum Germanorum incursibus.

Nympharum pater, amniumque, 1 *Rhene;*
Quicunque 2 *Odrysias bibunt pruinas:*
Sic semper 3 *liquidis fruaris undis,*
4 *Nec te barbara contumeliosi*
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic & 5 *cornibus* 6 *aureus* 7 *receptis;*
Et 8 *Romanus eas utraque ripa;*
Trajanum populis suis, & urbi,
9 *Tibris te dominus rogat, remittas.*

5 Finguntur Dii fluminum præsides cornuti propter riparum, alveorumque curvitatem. magis proprie tamen cornuti dicuntur illi fluvii, qui se deducunt in geminos, pluresve alveos, unde nata fabulæ occasio de Acheloi cornu ab Hercule avulso. Rhenum Virg. 9. Æn. dixit *bicornem* propter duo ostia, quibus Drusus tertium addidit, ducta fossa adversus incursum barbarorum. 6 An propter aurifodinas Germaniæ? an propter ipsos Germanos auricomos?
7 In unum alveum. 8 Subjecta Romanis sit Germania cis, transque Rhenum. 9 Dominus orbis fluvius, Romæ sc. capitis, & reginæ triumphati orbis fluvius te rogat, cui tamen imperii jus est.

De

De Paulla. VIII.

Nubere Paulla cupit nobis, ego ducere Paullam
Nolo: anus est, vellem, si 1 *magis esset anus.*

1 Capulo vicina, & brevi moritura.

De se. IX.

1 *Undenis pedibusque, syllabisque,*
2 *Et multo sale, nec tamen protervo,*
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis; quid invidetis?
2 *Non sum Andremone notior Caballo.*

1 Hendecasyllabis.

2 Nolite mihi ingenii invidere famam, cum minori sim in pretio, & fama apud scurrilis hujus ævi cultores, quam Sextius Andremon Caballus scurra. ep. 42. l. 1. n. 15. alii Andremona volunt esse nomen nobilis equi Circensis.

In Paullum. X

1 *Cum tu* 2 *laurigeris annum qui fascibus intras,*
Mane salutator limina mille teras:
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de 3 *plebe Numa, densaque turba sumus?*
Qui me 4 *respiciat, dominum, regemque vocabo?*
5 *Hoc tu (sed quanto blandius!) ipse facis.*
Lecticam, sellamque sequar? nec ferre recuso:
6 *Per medium pugnas sed prior ire lutum.*
7 *Sæpius assurgam recitanti carmina? tu stas,*
Et 8 *pariter geminas tendis in ora manus.*
Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti?
9 *Divisit nostras purpura vestra togas.*

1 Ejusdem ingenii ep. vide 18. lib. 2. & l. 5. ep. 23. & Juv. Sat. 1. vers. 117.
2 Qui geris consulatum, quem tibi ineunti, & annum aperienti præferuntur fasces laureati.
3 Plebe tenui, & paupere, cujusmodi ipse fuit Numa.
4 Al. *respicies.* Juv. Sat. 3. vers. 184.
5 Egone te patronum salutabo, qui ipse alios salutas multo blandius, quam ego te?
6 Sed & ipse alios præcedis anteambulo, comesque, ep. 36. l. 3. n. 3.
7 Quod attendentis, faventis, applaudentisque signum est.
8 Applaudis. *vel* A facie jactas manus, quasi per admirationem. Juv. Sat. 3. vers. 106.
9 Æque sumus clientes, vos purpurati tantum distincti estis a nobis togatis. alii leg. *Dimisit.* idest, vos purpurati clientes exclusistis nos togatos ab officio clientum. Turneb. 30. lib. 30.

¶ In Calliodorum. XI.

Nil aliud loqueris, quam 1 *Thesea, Perithoumque,*
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.

1 Nobile amicorum par.

Dispeream, si tu 2 Pyladi praestare matellam
Dignus es, aut 3 porcos pascere Perithoi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque;
4 Et lotam 5 (ut multum) terque quaterque togam.
Quid quod 6 nil unquam Pyladi donavit Orestes?
Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

2 Vel infimo servitii munere defungi, ut praestare matulam, vel porcos pascere. 3 Forte, quod in glandiferis Pindi sylvis degebat Perithous. 4 Et togam non usque adeo tritam, non ultra ter quaterve lotam. 5 Ex persona poetae interpositum, indignantis togam imputatam, quasi magna illa res sit. 6 Quippe qui omnia cum Pylade communicavit, quod quia tu non facis, sed multa negas, non es verus amicus.

Ad Domitium. XII.

Æmilia gentes, & 2 Apollineas Vercellas,
*Et * Phaethontei qui petis arva Padi;*
Ne vivam, nisi te, Domiti, 3 permitto libenter;
Grata licet sine te sit mihi nulla dies.
4 Sed desiderium tanti est, ut messe vel una
Urbano releves colla perusta jugo.
5 I, precor, & totos avida cute combibe soles:
6 Quam formosus eris, dum peregrinus eris!
Et venies 7 albis non cognoscendus amicis,
8 Livebitque tuas pallida turba genas.
Sed via quem dederit, rapiet cito Roma colorem,
9 Niliaco redeas tu licet ore niger.

1 Ep. 4. l. 3. num. 1. 2 Oppidum Insubrium, ubi Apollo colitur. vide Phil. Cluverium l. 1. Ital. antiq. cap. 23. * Ep. 25. l. 4. num. 2. 3 Nisi te secedere permittam. al. *dimitto*. Pet. Scriv. emendat, *premitto*. quod de vita functis dicebant, tanquam eos ipsos sequuturi. sed dispiciat lector. 4 Sed desiderio nostri tu praefers unius aestatis rusticationem, qua tui colorandi, & animi relaxandi causa ab urbanis curis secedis. 5 Vade itaque, insolationi vaca. qua utebantur veteres ad figendam valetudinis causa, & colorandam nitoris gratia, cutim. 6 Quam pulchre coloratus peregre redibis! 7 Σκιατρόφοις ab umbra urbana pallidis. sole non coloratis. vide ep. 56. l. 1. n. 11. 8 Osculo excipiet. Al. *livebitque tuis pallida turba genis*, hoc est, invidebit. 9 Ægyptii vero fusci.

¶ Ad Tuccam. XIII.

1 Cum cathedralicios portet tibi rheda ministros,
2 Et Libys in longo pulvere sudet eques;

1 Cum habeas tecum in rheda, vel curru, quoties iter facis, pueros delicatos, teneros, effoeminatos, mollitie non cedentes foeminis, quarum proprie est cathedra, Turneb. lib. 30. cap. 3. & 30. Symphoniacos, forte. 2 Et tibi, pro more lautiorum, praecurrant equites Numidae. Senec. epist. 114. *Omnes sic jam peregrinantur, ut illos Numidarum praecurrat equitatus, ut agmen Cursorum antecedat.*

3 Stra-

3 *Strataque non unas cingant triclinia* 4 *Bajas,*
5 *Et Thetis unguento palleat uncta tuo;*
Candida 6 *Setini rumpant cryſtalla* 7 *trientes,*
Dormiat in pluma nec meliore 8 *Venus:*
9 *Ad nocturna jaces faſtoſa limina mœcha,*
Et 9 *madet (heu) lacrymis janua ſurda tuis:*
Urere nec miſerum ceſſant ſuſpiria pectus.
Vis dicam male ſit cur tibi, Tucca? 10 *bene eſt.*

3 Et tibi ad multas tuas thermas, & balneas multa extruantur triclinia, diætæ, cenationes. 4 Balneas, quibus celebres ſunt Bajæ. 5 Et ampla balnea, quæ & maria dicebantur, & piſcinæ unguentis infuſis (qui veterum luxus) palleant. 6 Optima vina e Setia frangant, dum miſcentur, calore rumpant pocula tua cryſtallina. 7 Calices 4. cyathorum. ep. 28. l. 1. n. 2. 8 Quæ in olorina cubat. 9 Vide 5. Sat. Perſii verſ. 165. & quæ nos ad illum. 10 Ex rerum affluentia naſcitur tibi vitioſa miſeria.

Ad Criſpum. XIV.

Cedere de noſtris nulli te dicis amicis,
Sed ſit ut hoc verum, quid, rogo, Criſpe, facis?
Mutua cum peterem ſeſtertia quinque, negaſti,
Non caperet nummos cum gravis arca tuos.
Quando faba nobis modium, farriſve dediſti,
1 *Cum tua Niliacus rura colonus aret?*
Quando brevis gelida miſſa eſt toga tempore brumæ?
2 *Argenti venit quando ſelibra mihi?*
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
3 *Quam quod me coram pedere, Criſpe, ſoles.*

1 Cum colonus tuus in Ægypto multos tibi aret fundos. 2 Sic Palatinus. Vulg. *Argenti quando miſſa ſelibra mihi eſt?* 3 Animam impendere, ſive, ut ait ille, aliquid animæ amittere in honorem amici. honeſte parum, at ſatis familiariter, & pro comitate ſuilla: ubi arctioris amicitiæ argumentum habetur, mutuis ſe officiis comitari, ac deducere ad ſellas Patroclianas, & dulciſſimos conferre ſermones in Cloacinæ ſacello.

De Apro. XV.

1 *Dotata uxori cor arundine fixit acuta,*
2 *Sed dum ludit Aper, ludere novit Aper.*

1 In ludo ſagittario, quaſi per errorem, vel ſauciat uxoris cor acuta amoris, ſeu doloris ſagitta, dum ipſe ludit in aliis. 2 Sed dum ſe ludere neſcire ſimulat, optime in rem ſuam ludit, efferendo uxorem bene dotatam. alii leg. *lædere.*

¶ In Cajum. XVI.

Si donare vocas promittere, nec dare, Cai:
Vincam te donis, muneribuſque meis.

1 Quicquid auri foditur in Hispania. Gallecia autem, & Asturia Hispaniæ regiones sunt, aurifodinis quondam celebres.

Accipe 1 Callaicis quidquid fodit Astur in arvis,
Aurea quidquid habet 2 divitis unda Tagi;
Quidquid 3 Erythræa niger invenit Indus in alga,
Quidquid & in nidis 4 unica servat avis;
Quidquid 5 Agenoreo Tyros 6 improba cogit aheno:
Quidquid habent omnes, accipe 7 quomodo das.

2 Auri ramentis fluens Tagus fl. Hispaniæ. 3 Ep. 30. l. 5. n. 5. 4 Phœnix. vide ep. 7. l. 5. n. 1. & ep. 55. l. 6. n. 3. & 4. 5 Tyrio, purpureo. Tyros enim, & Sidon Agenori regna erant. 6 Inventrix purpuræ, qua iterantur lanæ. vestes purpureas appellat Sen. epist. 115. *lacernas coloris improbi*. Improbum laborem appellavit Virgilius assiduum, & iteratum, ita & vestes *improbi coloris* dibaphas, & iteratas aheno purpureo. & huc facit Plin. l. 9. c. 41. *Non est satis abstulisse gemmæ nomen amethystum, rursus absolutus inebriatur Tyrio, ut sit ex utroque nomen improbum, simulque luxuria duplex*. lib. 14. ep. 154. 7 Promissis sc.

De Macro ad Musam. XVII.

1 Carmina mea, quæ per Macri, in via Appia sternenda cui præficiebatur ab Imperatore, occupationes intermissa

1 *Saturnalitio Macrum fraudare tributo*
Frustra, Musa, cupis: non licet, ipse petit:
Solenneisque jocos, nec tristia carmina poscit;
Et queritur nugas obticuisse meas.
2 *Mensorum longis sed nunc vacat ille libellis.*
Appia, 3 quid facies, si leget ista Macer?

sunt a me in Saturnalibus, exigit Macer tanquam tributum statum, & annuum. 2 Geometrarum libris Geometricis, ut rationem viæ sternendæ, & muniendæ percipiat. 3 Negligeris scilicet meis nugis posthabita.

De Mario. XVIII.

1 Pro clientibus. 2 Mutuum dare. 3 Clientum. 4 Unde nihil fructus. 5 Insipientes, qui gratis serviant

Nec vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec 1 spondet, nec vult 2 credere: sed nec habet.
3 *Turba tamen non deest, 4 sterilem quæ curet amicum.*
Eheu quam 5 fatua sunt tibi, Roma, 6 togæ!

6 Togati clientes! *Metonymice*.

¶ Mittit librum suum ad Plinium. XIX.

1 Super rumore defuncti Martialis in epist. ult. l. 3. ad Priscum, gratatur Plinius, laudat, & bene precatur Poetæ de hoc epig. cujus partem ibi referens, *Alloquitur Musam*, inquit de Martiali, *mandat, ut domum meam Exquiliis quærat, adeatque reverenter, &c.*

1 *Nec doctum satis, & parum severum,*
2 *Sed non rusticulum nimis libellum;*
Facundo mea Plinio 3 Thalia,

2 Non tamen omnino inelegantem. 3 Musa carminis mei jocosi præses, ep. 8. l. 4. n. 12. & ep. 16. l. 7. n. 3.

I, per-

I, perfer. brevis est labor peracta
4 *Altum vincere tramitem Suburæ.*
Illic 5 *Orphea protinus videbis*
Udi vertice 6 *lubricum theatri,*
Mirantei sque feras, 7 *avemque regis,*
Raptum quæ 8 *Phryga pertulit Tonanti.*
Illic parva tui domus 9 *Pedonis*
Cælata est aquilæ minore penna.
Sed ne tempore 10 *non tuo* 11 *disertam*
Pulses 12 *ebria januam, videto.*
Totos dat 13 *tetricæ dies* 13 *Minervæ,*
Dum 14 *centum studet auribus virorum,*
Hoc quod sæcula, posterique possint
15 *Arpinis quoque comparare chartis.*
Seras tutior ibis ad lucernas:
16 *Hæc hora est tua, cum furit Lyæus,*
Cum regnat rosa, cum madent capilli:
17 *Tunc me vel rigidi legant Catones.*

4 Ascendere per declivem collem e Subura (de quo vico, ep. 35. lib. 1. n. 5.) Esquilias. 5 In domus Plinii fastigio effictum. Plin. histor. l. 35. cap. 8. 6 Stillicidio, vel aspersionibus theatri. 7 Aquilam, illam forte, de qua epig. 56. lib. 5. In templorum, atque ædium nobiliorum fastigiis apponebatur aquila, minorum vero coronis. ep. 1. hujus libri. 8 Ganymedem. dicto ep. 56. lib. 5. 9 Albinovani, Poetæ, cujus domus fastigio insidet aquila minor priore illa Ganymedem rapiente. 10 Alio quam quod jocosis carminibus convenit. vide ep. 8. l. 4. n. 11. 11 Plinii Sec. oratoris diserti. 12 Lasciva, petulans, intempestiva. 13 Studiis severis, & gravioribus. 14 Foro, & causis C. viralibus. ep. 38. lib. 6. n. 3. & ep. 62. l. 7. n. 14. & Plinii epist. passim. 15 M. Tullii Cic. Arpinatis, quem sibi ubique imirandum proposuisse Plinius confitetur. 16 Nona hora, aut decima. ep. 8. l. 4. n. 11. & 12. inter pocula, rosas, unguenta. 17 Namque hac hora vel rigidi Catones deposita gravitate calent mero.

¶ Ad Manium. XX.

1 *Ducit ad auriferas quod me Salo Celtiber oras,*
2 *Pendula quod patriæ visere tecta libet,*
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
3 *Et prætextata cultus amicitia:*
Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
4 *Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,*
Et poteram Scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
5 *In quocunque loco Roma duobus erit.*

1 Cur redire velim in patriam meam, visurus Hispaniam aurifodinis celebrem, & Salonem. ep. 50. l. 1. n. 11. tu mihi caussa es, o Mani, &c. 2 Bilbilin in edito sitam. 3 Usque a pueris, qui prætextam gerunt, amicitia culta. 4 Tecum vel in arenosis Africæ desertis, vel inhospitali Scythia degerem. 5 Omnis nobis locus pro Roma erit.

Ad Sextum. XXI.

Scribere te, quæ vix intelligat ipse 1 *Modestus,*
Et vix 2 *Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?*
Non lectore tuis opus est, 3 *sed Apolline, libris:*
Judice te major 4 *Cinna Marone fuit.*
Sic tua laudentur: sane mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & 6 sine Grammaticis.

1 Grammaticus, cujus meminit Tranquillus, & A. Gell. & Macrobius. 2 Grammaticus, cujus meminerunt Senec. epist. 66. & Ausonius epist. 18. ad Ursul. 3 Sed divinatore Oedipo aliquo, Sibylla, imo ipso Apolline. 4 Poeta, author egregii quidem, laudatique operis, sed obscuri, & quo nec se scribere satis digna per modestiam profitetur Virgil. eclog. 9. 5 Propter obscuritatem, & intricatas tenebras. 6 Absque ope Grammaticorum interpretum. Quotus tamen quisque Grammaticorum, immo Criticorum, aut (quos M. Cato dixit, *Mortuaria glossaria*) philosophorum hæc intelligit?

In Philænim. XXII.

Cur 1 *spleniato sæpe prodeam mento,*
Albave pictus sana labra cerussa;
Philæni quæris? 2 basiare te nolo.

1 Ep. 29. l. 2. nu. 11. 2 Ep. 33. l. 2. & l. 7. ep. 66. ne te salutem.

¶ De M. Antonio. XXIII.

Jam numerat placido felix Antonius ævo
1 *Quindecies actas* * *Primus Olympiadas:*
Præteritosque dies, & 2 *tutos respicit annos;*
3 *Nec metuit Lethes jam propioris aquas.*
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque;
4 *Nulla fuit, cujus non meminisse velit.*
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, 5 *vita posse* 5 *priore frui.*

1 Annos LX. ex computatione Chronologorum, quibus Olympias est quatuor annorum spatium. an. LXXV. ex ratione poetarum, qui Olympiada pro quinquennio, seu lustro usurpant. * Cognomen Antonii, ut infr. ep. 32. & 101. l. 9. 2 Extra fortunæ aleam positos, in quos fortuna jus perdidit. Al. *totos*. 3 Nec metuit mortem. 4 Al. *Nulla fuit*. 5 Jucunda bene actæ vitæ recordatione.

Ad Calend. Martias. XXIV.

Natales mihi * *Martiæ Calendæ*
[Lux formosior omnibus Calendis,
* *Qua mittunt mihi munus & puellæ:]*
1 *Quinquagesima liba, septimamque*

* In quibus, & ipsis puellis mittuntur munera. ep. 92. li. 9. nu. 9. & ep. 85. l. 5. n. 8. Natalis item celebrari solebat missis muneribus. ep. 64. l. 8. & epig. 87. li. 10. 1 Jam quinquagesimum septimum natalem meum celebro libis, & thuris acerra.

Vestris

Vestris addimus hanc focis acerram.
His vos [si tamen expedit roganti]
Annos addite 2 bis precor novenos,
Ut nondum nimia piger senecta,
Sed vitæ 3 tribus areis peractis
Lucos 4 Elysiæ petam 4 puellæ.
Post hac tempora, nec diem rogabo.

2 Alii leg. *ter*. rectius *bis*. anni enim 27. additi nimis, & ultra votum Poetæ extenderent senectam.

3 Area in Circo spatium est curriculi. 25. missuum est unius diei area. Missus trium arearum conficiunt numerum annorum, quos sibi vovet Poeta. Petr. Scriver. explosa lectione *tribus auris*, cum recepta expositione Aurei Rom. æstimati 25. denariis. Io. Meursii Mantissa. c. 19. 4 Proserpinæ.

De Mucio. XXV.

IN 1 *matutina nuper 2 spectatus arena*
Mucius, imposuit qui sua membra focis;
Si patiens, fortisque tibi, durusque videtur,
3 *Abderitanæ pectora plebis habes.*
4 *Nam cum dicatur tunica præsente molesta;*
Ure manum: plus est dicere: non facio.

1 Mane pugnabant damnati cum bestiis, post meridiem, qui ex bestiariis supererant, inter se. Lips. 1. Saturn. cap. 15. Senec. epist. 7. 2 Vide hoc spectaculum, ep. 30. l. 8. 3 Stolidus es, *Vervecum in patria, crassoque sub aere natus*, ut ait Juven. Sat. 10. ꝟ. 50. ad quem vide, quæ nos. 4 Nam si damnato huic daretur conditio, ut repræsentando Mucii manum exustam (de quo epig. 22 l. 1. & l. 8. ep. 30.) redimeret supplicium tunicæ molestæ, in qua pice, resina, bitumine, cæterisque ignium alimentis illita ardendum illi fuerat: minus fortiter facit (saltem audacter minus) parte, quam toto corpore exusto.

De morte Vari. XXVI.

1 VAre *Parætonias Latia modo vite per urbes*
Nobilis, & 2 centũ dux memorande viris;
At nunc 3 Ausonio 4 frustra 5 promisse 3 Quirino
Hospita 6 Lagæi litteris umbra jaces.
7 *Spargere non licuit frigentia fletibus ora,*
Pinguia nec mœstis addere thura rogis.
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
Numquid & hoc, 8 fallax Nile, negare potes?

1 Vare, qui modo in Ægypto (Parætonium autem Ægypti urbs) gessisti Rom. tribunatum. cujus insigne est vitis, quam gestabat tribunus ad castigandos milites. 2 Centurio. Romuli institnto, legio, quæ constabat 3. millibus, distributa est in 30. centurias, quibus singulis singuli præerant centuriones, postea tamen mutato numero militum, manipulorum, & centuriarum in legione, 60. militibus præerat centurio, qui primitus 100. 3 Romæ in Italia, quam condidit Quirinus, idest Romulus. *vel* Romanis frustra prom. 4 Namque mortuus es in Ægypto. 5 Umbra prom. idest tu promiseras, nos expectabamus reditum. 6 Ægyptii. a Lago patre Ptolemæi Maced. 7 Sic ep. 85. li. 6. n. 7. 8 Ægypte, quæ negabas Varo reditum, mihi funeris curam.

Ad Diodorum. XXVII.

1 Non rarus, i. e. frequens. 2 Triplicem sportulam. 3 Hoc faciunt allecti tua

NAtali, Diodore, tuo conviva senatus
Accubat, & 1 rarus non adhibetur eques:
Et tua 2 tricenos largitur sportula nummos;
3 Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

sportula, vel in gratiam Imperatoris, cui tu gratus, ut quondam Vespasiano: nemo tamen eorum est, qui non te pro ignobili habeat, obscuro, terræque filio. Seneca in Apocolocynthosi: *Nemo enim illum unquam natum putavit.*

Ad Janum. XXVIII.

1 Ep. 2. n. 1. & epi. 8. n. 2. l. 8. 2 Prius habuisti sacellum in foro Transitorio dicto, *Vel* quod per id in alia esset transitus, ut-

ANnorũ, nitidique sator pulcherrime mundi,
1 Publica quem primũ vota, precesq; vocat,
2 Pervius exiguos habitabas ante Penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter:
Nunc tua 3 Cæsareis cinguntur limina donis;
Et fora 4 tot numeras, Jane, 5 quot ora geris.
At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus,
6 Ferrea perpetua claustra tuere sera.

pote situm inter Capitolium, & collem Quirinalem; *Vel* a quatuor transitionibus ad 4. portas Jani templi. 3 Quibus ornatur templum tuum a Domitiano, Nerva, Trajano. 4 Nempe, quatuor, vetus Romanum, Julium, Augustum, Transitorium. 5 Epig. 2. l. 8. n. 3. 6 Præsta pacem æternam. cujus signum Janus clausus; ut apertus, belli. ep. 66. l. 8. n. 3.

Ad Sextilianum. XXIX.

1 In Saturnalibus. epi. 46. l. 4. n. 1. & epig. 85. lib. 5. nu. 8. 2 Qui Veneris natalis, quo munera

QUam mihi mittebas 1 Saturni tepore lancem,
Misisti dominæ, Sextiliane, tuæ.
Et quam donabas 2 dictis a Marte Calendis,
3 De nostra prasina est synthesis empta toga.
Jam constare tibi gratis cœpere puellæ.
4 Muneribus futuis, Sextiliane, meis.

mittuntur fœminis ab amatoribus. epig. 92. l. 9. n. 9. & ep. 85. l. 5. n. 8. Qui idem mihi natalis, quo mihi mitti solent munera. ep. 24. supra. 3 De toga, quam mihi mittere solebas, emisti amicæ tuæ viridem vestem cœnatoriam. ep. 46. l. 2. n. 3. 4 Ita alis dominam meis sumptibus, meo certe damno; dum, quæ me capere oportuit, illa intercipit.

De Apollinaris litore Formiano. XXX.

1 Maritima Campaniæ urbs, ubi vil-

O Temperatæ dulce 1 Formiæ litus:
Vos, 2 cum severi fugit oppidum Martis,

lam, seu prætorium habuit Apollinaris. ad quem epig. 87. l. 4. & epig. 25. l. 7. 2 Cum se recipit ex urbis Romanæ occupationibus, & negotiis.

Et

Et inquietas fessus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis prafert.
3 *Non ille sancta dulce Tibur uxoris,*
Nec Tusculanos, Algidosve secessus,
Praneste nec sic, Antiumve miratur.
4 *Non blanda Circe, Dardanisve Cajeta*
Desiderantur, nec Marica, nec Liris,
5 *Nec in Lucrina lota Salmacis vena.*
Hic summa leni stringitur 6 Thetis vento;
7 *Nec languet aquor: viva sed quies Ponti*
Pictam phaselon adjuvante fert aura,
Sicut puella non amantis estatem
8 *Mota salubre purpura venit frigus.*
Nec 9 seta 10 longe quarit in mari pradam,
Sed a cubili, lectuloque jactatam
11 *Spectatus alte lineam trahit piscis.*
12 *Si quando Nereus sentit Æoli regnum,*
Ridet procellas tuta de suo mensa.
Piscina rhombum pascit, & lupos 13 vernas;
14 *Natat ad magistrum dedicata murena.*
15 *Nomenculator mugilem citat notum,*
Et adesse jussi prodeunt senes mulli.
Frui sed istis quando, Roma, 16 permittis?
17 *Quot Formianos imputat dies annus*
Negotiosis rebus urbis herenti?
O 18 janitores, villicique felices!
19 *Dominis parantur ista, serviunt vobis.*

3 Temperato cœlo, & amœnitati Formiarum non præfert Tibur pudice suæ uxoris solum natale, seu villam. non Tusc. Algidos recessus, Preneste, nec Anxur. 4 Præ Formiis non desiderat Circæum promontorium, Cajetam Trojanis conditam, Maricam, Lirin. de quibus vide Geographos, & Leandrum in primis. 5 Nec lacum Lucrinum in Campania, cujus aqua, ut & Bajarum, æque delicata, & mollis, ac Salmacis in Caria, cujus fons effœminare viros dicitur a Poetis. Ovid. 15. Metam. Auson. epig. 68. & 92. Anthol. l. 1. c. 17. 6 Æquor. 7 Nec tamen stagnat, sed leni aura portat naviculas. 8 Æque lenis est Formiani sinus aura, atque illa, quam sibi faciunt puellæ per æstatem agitantes aera mota veste, vel flabello. epist. 23. Brodæus flabellum ex pavoninis pennis purpureis confectum intelligit. Miscel. l. 10. c. 22. 9 Linea piscatoria.
10 Longe. 11 Per aquam pellucidam. 12 Si quando mare ventis tollatur, mensa minime solicita est de piscibus, ut quæ suo penu e suo regno, suis piscinis satis sit instructa.
13 In suis natos piscinis. 14 Sic epig. 30. l. 4. n. 5.
15 Qui pisces nominatim citet, evocetque; non secus, ac nomenclatores solebant in foro, & campo Martio citare reos, convivasque, & suggerere nomina civium dominis suis in ambitu, & petitione magistratus salutandorum. 16 Per occupationes, & curas urbanas. 17 Quot dies, quos jucunde liceret agere Formiis, possunt imputari quasi perditi urbanis curis.
18 Aliis, *vinitores*. 19 Domini raro, furtim, & per otium, civicis quasi emissi vinculis, has voluptates carpunt; vos, o villici, semper, libere, & ad satietatem iis fruimini.

Et rata perpetuo, quæ tribuere, velint:
1 *Qui sua restituis spoliato jura patrono;*
Libertis 2 *exul non erit ille suis.*
3 *Dignus es, ut possis totum servare* 4 *clientem:*
5 *Ut liceat tantum; vera probare potes.*

1 Qui restituis patronis jus patronatus in libertos suos, quos Domitianus militibus æquarat. 2 Jure suo spoliatus tanquam proscriptus, & exul. 3 Certe dignus es integram inire laudem ex integro cive Romano pristinę suæ dignitati restituto. 4 Civem Roman. 5 Al. *Ut* (*liceat tantum vera probare*) *potes*.

De Sulpicia. XXXV.

OMnes 1 *Sulpiciam legant puellæ,*
Uni quę cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
2 *Non hæc* * *Colchidos asserit furorem,*
* *Diri prandia nec refert Thyestæ:*
* *Scyllam,* * *Byblida* 3 *nec fuisse credit:*
Sed 4 *castos docet, & pios amores,*
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui bene æstimarit,
Nullam dixerit esse nequiorem,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Tales 5 *Egeriæ jocos fuisse*
6 *Udo crediderim Numæ sub* 6 *antro.*
7 *Hac condiscipula, vel hac magistra*
Esses doctior, & pudica 8 *Sappho.*
Sed tecum pariter simulque visam
9 *Durus Sulpiciam Phaon amaret.*
Frustra: 10 *namque ea nec Tonantis uxor,*
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viveret Caleno.

1 Poetriam, Martiali coævam, cujus meminit Sidonius carm. 9. 2 Non scribit insanos Medeę amores; vel non excusat Medeæ scelera, sic Juven. *periturę ignosce Elisæ*, Sat. 6. ℣. 436. * Vide Mythologos, & 4. ep. supra. 3 Nec ipsa credit, nec aliis credendas ingerit has fab. 4 De amore conjugum. 5 Nymphæ, cujus colloquio, & institutis se usum finxit Numa rex Rom. II. vide ep. 47. l. 6. n. 5. 6 Aricino fontibus, atque aquæ ductibus madenti, vide Juv. Sat. 3. ℣. 11. 7 Si Sulpicia usa fuisses magistra, vel condiscipula, o Sappho. 8 Poetria celebrata, decima Musa. 9 Qui neglexit, contempsitque alias mulieres ad amores durus, Sulpiciam tamen æque, aut potius amaret. 10 Neque enim Bacchi, Apollinis, ipsiusve Jovis thalamos præferret thalamis conjugis sui Caleni, ad quem mox epig. 38.

In Munnam. XXXVI.

1 Adulterantia vinum. a Epig. 81. l. 3. n. 20. & l. 13. ep. 123. 3 Vina apothecis condita superponebantur fumariis, ut præcocem maturitatem a fumi tenore traherent. Horat. od. 8. l. 3. Columella cap. 6. l. 1. & Galen. περὶ ἀντιδοτ. Sed insaluberrima esse hæc vina testatur Plinius lib. 23. c. 1. 4 Vina insaluberrima, ut jam n. 3. vide & ep. 19. l. 1. n. 6. 5 Vina Setina nobilia e Setia Campaniæ.

1 *Improba Massiliæ quidquid 2 fumaria cogunt;*
3 Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;
A te, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
Per freta, per longas 4 toxica sæva vias:
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis 5 Setia cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto caussa tibi est; ne tua vina bibas.

¶ Ad Maternum. XXXVII.

1 Jurisperite sanctissime, atque disertissime. 2 Mihi concivi tuo, & συμπατριώτῃ meditanti patriam, & Bilbilim meam visuro (ut sup. epig. 20.) si quid est, quod mandatum velis, mandabis nuncio. 3 Hispanum, ep. 16. sup. n. 1. 4 An forte Hispaniæ copiæ præfers Italiæ inopiam? 5 Quod distat a Roma 17. M. passuum. * Capere. 6 Pisciculos quosdam vilissimos. 7 Quam in Hispania captos mullos, nisi trilibres sint, in mare rejicere. 8 Quibus vivunt, unde extrahuntur. Pisces vero saxatiles fluviatilibus meliores. 9 Insipidam, nullius saporis. 10 Lautissima mensa. 11 Ep. 11. l. 6 n. 4. 12 Mitulos. 13 Potius quam in Hispania cœnare ostrea nobilia ---- 13 ---- quæ non habent, quod invideant, idest, non cedentia ostreis in Lucrino lacu prope Bajas natis. 14 Tanta eorum in Hispaniæ copia. 15 Epig. 4. lib. 4. n. 12. 16 Canes hortatus. 17 Vulpes, 18 In Hispania. 19 Retia modo extracta e piscoso mari & in terra capiens lepores.

1 *Juris, & æquarum cultor sanctissime legum,*
Veridico Latium qui regis ore forum;
2 Municipi, Materne, tuo, veterique sodali
3 Callaicum mandas si quid ad Oceanum;
4 An 5 Laurentino turpes in litore ranas,
*Et satius tenues * ducere credis 6 acos?*
7 Ad 8 sua captivum quam saxa remittere mullum,
Visus erit libris qui minor esse tribus?
Et 9 fatuam 10 summa cœnare 11 Peloridæ mensa,
12 Quosque tegit levi cortice concha brevis?
Ostrea 13 Bajanis quam non liventia testis,
14 Quæ pueri domino non prohibente vorent?
Hic 15 olidam 16 clamosus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos 17 sordida præda canes.
18 Illic piscoso modo vix educta profundo
Impedient lepores 19 humida lina meos.

Dum

Dum loquor, ecce redit sporta piscator inani:
Venator capta 20 *mele* 21 *superbus adest.*
22 *Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello,*
23 *Callaicum mandas si quid ad Oceanum.*

20 Palat. *male*, unde Rutgersius, & Scriv. *mele*, animali mordaci, & perniciosò, quod vulgo Taxus, sive Dasius appellatur. legebatur antea *marte*. 21 Perinde ac opima præda esset onustus. 22 Ad villas in Italia maritimas pisces ex urbe feruntur, ad mensas instruendas. sic ep. 47. n. 16. & ep. 57. n. 25. l. 3. 23 Supra n. 3.

Ad Calenum. XXXVIII.

O 1 *Molles tibi quindecim, * Calene,*
*Quos cum * Sulpicia tua jugales*
Indulsit deus, & peregit annos!
O nox omnis & hora, qua notata est
2 *Caris litoris Indici lapillis:*
O qua 3 *prœlia, quas utrinque* 4 *pugnas*
Felix lectulus, & lucerna vidit
5 *Nimbis ebria Nicerotianis!*
6 *Vixisti tribus, o Calene, lustris;*
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et solos numeras dies mariti.
7 *Ex illis tibi si diu rogatam*
Lucem redderet Atropos, vel unam
Malles, quam Pyliam quater senectam.

1 Jucundos, felices. * Supra ep. 35. 2 Ep. 45. l. 8. n. 2. 3 Τῆς κλινοπάλης. 4 Epigr. 36. l. 13. 5 Madens adspersionibus, & unguentis a Nicerote aromatopola confectis. ep. 55. l. 6. n. 4. 6 Veram egisti vitam solos hosce 15. annos, quibus fuisti uxoratus. 7 Unum ejusmodi diem tibi a fatis redditum præferres 4. ætatibus Nestoris. id est, 12. seculis. vide ep. 30. l. 9. n. 1.

¶ In Lesbiam. XXXIX.

C*Onsule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?*
1 *Mentiris: nata es, Lesbia, rege* 2 *Numa.*
Sic quoq; mentiris; namq; ut tua secula 3 *narrant,*
4 *Ficta Prometheo diceris esse luto.*

1 Immo antiquior es omnibus Consulibus. 2 Secundo rege Rom. 3 Al. *narres*. 4 Ita annosa es, & simul adeo squallida, & turpis, ut videaris e luto facta a Prometheo, respicitque figmentum Poeticum. vide ep. 67. infra.

Ad Lupum de Polla. XL.

S*Emper cum mihi diceretur esse*
Secreto mea Polla cum cinædo:
Irrupi, Lupe, 1 *non erat cinædus.*

1 Alius erat a cinædos, quod autem fuerit hoc scelus, videtur innuere Paronomasia τῷ *Irrupi*, epig. 47. l. 1. n. 3.

In Proculejam. xli.

1 Januario, & τὸ *novo* ἀντὶ θεοῦ τῷ *veterem maritum*.
2 In repudiis comprobata sunt hęc verba, *Tuas res tibi habeto*, item', *Tuas res tibi agito*. Cajus l. 2. ff. de Divort.

1 *Mense novo Jani veterem, Proculeja, maritum*
Deseris, atque jubes 2 res sibi habere suas.
Quid, rogo, quid factum est? subiti quæ causa doloris?
Nil mihi respondes? dicam ego: 3 prætor erat.
Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares:
Et 4 populare sacrum bis millia dena tulisset.
Dissidium non est hoc, Proculeja: lucrum est.

3 Ne itaque uxor dotata, & dives marito pauperi designato Prætori cogeretur suppeditare impensas purpuræ (namque purpurati, seu prætextati curabant Megalesia Prætores) & ludorum in honorem Magnæ matris deum, & ad conciliandam gratiam, & salutem populi; fecit Proculeja divortium. 4 Merula refert ad Floralia; Raderus ad Fornacalia, Palilia, seu Laralia. Ego hæc eadem Megalesia maxime populare sacrum fuisse censeo, ut quæ ad religionem, & lætitiam populi celebrata sunt.

Ad * Dindymum. xlii.

* Ad eundem, epigr. 42. & 84. l. 5.
1 Nondum decerpta, intacta adhuc.

Tam dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, & soles, & levis aura terat.
Celantur simili 1 ventura Cydonia lana,
Pollice virgineo quæ spoliata nitent.
Fortius impressi quoties tibi basia quinque,
Barbatus labris, Dindyme, fio tuis.

Ad Philerotem. xliii.

1 Sepulchris consecrari agellum moris fuit, ut dictum ep. 115. & 117. l. 1.

1 *Septima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro.*
2 *Plus nulli, Phileros, quam tibi, reddit ager.*

2 Manent enim tibi dotes sepultarum, vacatque thalamus novo conjugio.

¶ Ad 1 Q. Ovidium. xliv.

1 De hoc epigr. 43. & 44. l. 7. & ep. 53. l. 9.
2 Scotos, ep. 7. lib. spect. n. 5.

1 *Quincte 2 Caledonios Ovidi visure Britannos,*
Et 3 viridem Tethyn, Oceanumque 4 patrem:
Ergo 5 Numæ colles, & 6 Nomentana relinques
Otia? nec retinet rusque, focusque senem?

3 Cœruleum, seu viride mare. 4 Patremne fluminum *Physice*? an quia Deus? Dii autem omnes dicti patres. an ex opinione Thaletis, qui omnia ex aqua generari sensit? vide quæ nos ad v. 266. Oedipi Senecæ. 5 Sabinorum regionem montanam, unde oriundus Numa, Curibus scilicet, & in qua prædium Ovidii Nomentanum. Cluv. l. 2. c. 8. Alii exp. Romam a Numa secundo rege auctam. 6 Predium tuum Nomentanum, de quo ep. 106. l. 1. & epig. 92. l. 7.

7 *Gaudia.*

7 *Gaudia tu differs: at non & stamina differt*
Atropos; atque omnis scribitur hora tibi.
Praestiteris caro (quis non hoc laudet?) 8 amico,
Ut potior vita sit tibi sancta fides.
Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis,
9 Teque tuas numeres inter amicitias.

7 Vide ep. 51. l. 4. & ep. 10. l. 1. 8 *Caesonio*, ut ep. 43. & 44. l. 7. vel alteri cuivis amico. 9 Virum probum maxime se amare decet, &c. Arist. Magn. Mor. l. 2 c. 13. & 14. *Qui sibi amicus est, hunc scito amicum omnibus esse*. Senec. epist. 6.

¶ In delicatum lectorem. XLV.

SI quid 1 lene mei dicunt & 1 dulce libelli:
Si quid 2 honorificum pagina blanda sonat:
Hoc tu 3 pingue putas, & 4 costam rodere mavis,
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
5 Vaticana bibas, si delectaris aceto:
Non facit ad stomachum 6 nostra lagena tuum.

1 Amatorium, nuptiale, salutatorium, &c. 2 Encomiasticum. 3 Crassum, rude. 4 Ossa mavis rodere, quam gustare ilia apri. hoc est, maledica probas carmina, & acria dulcibus praefers ---- 5 ---- bibe itaque vina venenosa (ut epig. 19. l. 1. n. 6. & ep. 92. l. 6.) & acetum. hoc est, carmina maledica. 6 Dulce, & mite vinum. idest, carmen leue, dulce, honorificum.

In Mathonem. XLVI.

OMnia vis 1 belle Matho dicere: dic aliquando
Et 2 bene: dic neutrum, dic aliquando 3 male.

1 Placenter, & ad voluntatem audientium, vel ex regulis Rhetorices, & artis lenociniis. sic Pers. Sat. 1. V. 86. 2 Ad rem propositam, omissis artis praeceptis, ex rei veritate. 3 Missis lenociniis, & blanditiis. atque ubi opus erit, maledicas, neque in obsequium malefico, vel potentissimo parcas.]

¶ Ad Julium Martialem. XLVII.

VItam quae faciunt beatiorem,
Jucundissime Martialis, haec sunt:
Res 1 non parta labore, sed 2 relicta;
3 Non ingratus ager; focus perennis;
Lis numquam; 4 toga rara; mens quieta;
Vires ingenuae; salubre corpus;
Prudens simplicitas; 5 pares amici;

1 Parce enim, duriter, & anx[illegible] quesita, anxie, & non sine curis tenentur. 2 A patre, seu majoribus. Πατρῷον ἔχειν δεῖ τὸ χωλῶς εὐδαίμονα. *Paterna rura bobus exerces suis*. vide & Senec. de beata vita. c. 23. 3 Qui semina reddit cum largo foenore. qui spem non ementitur. 4 Officia togata, urbana, clientum ambitus, &c. nulla, epig. 51. infra n. 5. 5 Convictores faciles, & jucundi.

6. Cam-

6 *Convictus facilis, sine arte mensa;*
Nox non ebria, sed 7 *soluta curis;*
Non tristis 8 *torus, & tamen pudicus;*
9 *Somnus, qui faciat breves tenebras;*
Quo sis, esse velis, nihilque malis:
10 *Summum nec metuas diem, nec optes.*

6 Convivæ, vel ipse cibus parabilis, nec mari, terra, & aere exquisitus. gula non irritata. τὰ μὴ πείθοντα τοὺς μὴ πεινῶντας ἐσθίειν, καὶ τοὺς μὴ διψῶντας πίνειν. Xenoph. ἀπομν. α. 7 *O quid solutis est beatius curis!* Catull. 8 Tori socia, uxor. 9 Somnus facilis, suavis, brevis. 10 Mortis non libido, non fuga. Senec. ep. 24. 70. 78. de beata vita cap. 5. &c.

¶ Parat Poeta convivium. XLVIII.

1 *Nunciat octavam Pharia sua turba juvenca,*
2 *Atque pilata* 3 *redit, jamq; subitq; cohors.*
Temperat hæc thermas, nimios 4 *prior hora vapores*
Halat, & immodico sexta 5 *Nerone calet.*
6 *Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis?*
Septem 7 *sigma capit, sex *sumus, adde Lupum.*
8 *Exoneraturas ventrem mihi villica malvas*
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes.
In quibus est lactuca 9 *sedens, &* 10 *sectile porrum:*
Nec deest 11 *ructatrix mentha, nec* 12 *herba salax.*
13 *Secta coronabunt * rutatos* 13 *ova lacertos,*
14 *Et madidum thynni de sale sumen erit.*
15 *Gustus in his una ponetur cœnula mensa,*

1 Isidis sacerdotes reversi ab indagatione filii amissi, (quam quotidie repræsentabant) indicant, testanturque esse horam octavam, i. e. secundam a meridie. 2 Ita restituit Scriverius a J. Scaligero monitus. depilata, volsa, calva, H. Salmuth ad Panciroli cap. de Bysso, *Ecce pilata*, cum antea legeretur, *Et pilata*, exponereturque pilis, gladiis, cultris armata. Alii vero. *Et pileata*, contra legem metri. vide epig. 56. l. 6. 3 Ad templum Deæ Isidis in campo Martio. 4 Septima, idest, prima pomeridiana, octava prior. 5 Neronianis thermis. ep. 33. l. 7. 6 Amici, & convivæ Poetæ. * *Sex enim convivium Cum rege justum; si super, convicium est*, Auf. Ephem. & A. Gellius l. 13. c. 11. vide & Rosinum antiq. Rom. l. 5. c. 28. 7 Lectus ad mensam accommodatus, qui referebat imaginem Græcorum Σ, quod olim formabatur ut Latinum C. vide epig. 87. l. 14. Brodæus mensam interpretatur, cui cont. Lips. astipulatur Savato ad Sidonium, l. 2. n. 5. ep. 2. vide & Stuckium antiquitatum conv. l. 2. c. 34. & Rosinum c. 28. l. 5. Rom. antiq. 8 Ep. 88. l. 3. 9 Sessilis, ep. 47. l. 3. de qua Athenæus l. 2. c. 27. 10 Ep. 47. l. 3. n. 9. Al. *tonsile*. 11 11 Quæ ructus ciet. Al. *stupratrix mentha*. Al. *nec destupratrix mentha, sed h.* idest, ἀτίδανῆ, frugiperda, quæ semen destruit. 12 Eruca, qua salaci appellata, ut & bulbis interdicit Ovid. 2. Rem. 13 Ep. 79. l. 5. n. 5. * Ruta conditos. 14 Papillæ suis primiparæ salso thynni liquore imbutæ. ep. 56. l. 13. 15 Gruteri Palatinus agnoscit scripturam *Gustus*, unde Scriverius optimo sensu, atque huic loco aptissimo conjecit *Gustus*. quasi dicat, Priora illa dabuntur in promulside, & gustu; sequitur caput cœnæ, hœdus, ofellæ, &c. vide, quæ ad ep. 79. l. 5. n. 2.

Hæ-

Hædus 16 inhumani raptus ab ore lupi.
Et quæ non egeant ferro 17 ſtructoris, 18 ofellæ,
Et 19 faba fabrorum, 20 prototomique rudes.
Pullus ad hæc, 21 cenſiſque tribus jam perna ſuperſtes
Addetur: ſaturis mitia poma dabo.
De 22 Nomentana vinum ſine fæce lagena,
23 Quæ bis Frontino conſule plena fuit.
Accedent ſine felle joci, 24 nec mane timenda
Libertas, & nil quod tacuiſſe velis.
25 De Praſino conviva meus, Venetoque loquatur:
Nec facient quemquam pocula noſtra reum.

16 Quem lupo raptori obnoxium nos noſtrum faciemus experturi teneriorem. rationem vide apud Plutarc. lib. 1. Sympoſ. 9. Quæſt. 17 Carptoris. vide, quæ ad Sat. 11. Juvenal. 𝔳. 136. 18 Partes carnium.

19 Herba, quæ faba condita *fabrilis* dicebatur. Columel. *quique fabis habilis fabrilia miſcet.* 20 Caules, qui primi ſucciduntur. 21 Quartæ huic cœnæ inſerviens. 22 Ep. 106. l. 1. n. 2. 23 Qua vinum conditum erat priore conſulatu Frontini iterum Coſ. Al. *prima fuit.* 24 Libertas loquendi, cujus nos non pœniteat proximo mane, vel propter difficilem aliquem convivam, vel qui dicta foris eliminet, reumque faciat.
25 De factionibus aurigatorum, & ſtudiis Principis, & Populi. periculoſum autem erat ſub Nerone, Vitellio, & Domitiano iis favere, a quibus alieni principes. Praſinæ autem, & Venetæ maxime favebant.

In Cottam. xlix.

1 C*Um * potes 2 amethyſtinos 3 trientes,*
*Et nigro * madeas 4 Opimiano:*
Propinas 5 modo conditum Sabinum.
Et dicis mihi Cotta, vis in auro?
Quiſquam 6 plumbea vina vult in auro?

* Bibas vinum nobile. 1 Vide geminum huic ep. 86. lib. 4. 2 Scyphos gemmis ornatos, vel vitreos pellucidos inſtar amethyſti. vel reſpicit ad colorem vini. 3 Ep. 107. l. 1. n. 4. 4 Ep. 27. l. 1. n. 5.
5 Quod tamen ante annum ſextum non eſt potabile. 6 Peſſima, & viliſſima, inter metalla plumbum, aureo poculo indigna.

¶ De Scorpo. l.

1 F*Rangat 2 Idumæas triſtis * Victoria 3 palmas:*
*4 Plange * Favor ſæva pectora nuda manu.*

* Incitat ad luctus numina quondam Scorpo nobiliſſimo aurigatoris faventia, Victoriam, Favorem, Honorem, Gloriam.
1 Reſpicit ad publicum luctum, quo *Conſul init fractis mœrentem faſcibus urbem.* Ovid. ad Liviam. 2 Idume extrema Judææ pars, palmæ ferax. *Arbuſto. Palmarum dives Idume.* Lucan.
3 Signum victoriæ in certaminibus donabatur palma, quod depreſſa ea arbor non cedat, ſed adverſus pondus renitatur, ac reſurgat. Ariſtot. probl. Plutar. Sympoſ. 4 Qui ſolebas plaudere, plauſum in planctum converte.

5 Respicit morem publici luctus, quo patres Rom. depositis, quæ ad ornatum, & ἐφημερίας insignia pertinebant, atrati, sordidati, pullatique incedebant.

5 *Mutet *Honor cultus, & iniquis 6 munera flam-*
mis:
6 *Mitte coronatas Gloria mœsta comas.*
Heu facinus! 7 prima fraudatus, Scorpe, juventa
Occidis, & 8 nigros tam cito jungis equos.
9 *Curribus illa tuis semper properata, brevisque*
Cur fuit & vita tam prope meta tua?

6 Quæ munera rogo imponantur, vide Suet. Jul. c. 84. Dion. Aug. Et de more laniandi crines in funere vide, quæ nos ad Senecæ Hippol. ℣. 1176. 7 Anno ætatis 27. infra ep. 53. 8 Pro Albis, quibus victor vehebaris, jam veheris Plutoniis equis, infernis, nigris, siquidem affectus, & studia in morte, & apud inferos manere fingunt poetæ. 9 Ut semper victoriæ, ita & vitæ metam attingere properabas.

¶ Ad Faustinum. LI.

1 Signa verna fugarunt hyemem. Taurus, cui adsignatur Aprilis, respicit Arietem præeuntem mense Martio, Geminis insecutis mense Majo. de Jove tauro Europam e Tyro in Cretam vehente; de Phryxi ariete, & Geminis, vide Mythol. & quæ nos ad Sen. Hip. ℣. 302. Troad. ℣. 1032. & Thyest. 851.

1 *Sidera jam Tyrius Phryxei respicit agni*
Taurus, & alternum Castora fugit hyems.
Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbos:
2 *Ismarium pellex Attica plorat Ityn.*
3 *Quos, Faustine, dies, qualē tibi Roma Ravennā*
Abstulit? o 4 soles, o 5 tunicata quies!
O nemus, o fontes, solidumque madentis arenæ
Litus, & 6 æquoreis splendidus Anxur aquis,
Et 7 non unius spectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
8 *Sed nec 9 Marcelli, 10 Pompejanumque, nec illic*
Sūt triplices 11 thermæ; nec 12 fora jūcta quater:
Nec 13 Capitolini summum penetrale tonantis,
14 *Quaque nitent cœlo proxima templa suo.*
Dicere te lassum quoties ego credo 15 Quirino!
16 *Quæ tua sunt, tibi habe: 17 quæ mea, redde mihi.*

2 Philomela ver nunciat. fabulam vide apud Ovid. Met. l. 6. Ismaros mons est Thraciæ. 3 Quas delicias, quibus Ravennæ rusticatus frui poteras, tibi auferunt curæ, & negotia urbana. Bodleian. MS. *Quos, Faustine, dies, quales tibi Roma Ravennæ abstulit?* Ravenna autem hæc Faustina erat villa in agro Tarracinensi 20. ab urbe lapide, non urbs Italiæ. 4 Dies clari, jucundi, liberi. *Fulsere quondam candidi tibi soles*, Catullus. 5 Ab officiis, & servitiis togatorum libera, rusticati quippe, & in municipiis agentes togam raro induebant. ep. 50. l. 1. n. 1. ep. 47. supra n. 4. Juv. Sat. 3. ℣. 71. Cic. in Rull. Plin. l. 7. ep. 3. 6 Ep. 1. l. 5. n. 9. 10. 7 Ex ipso lectulo prospicere licet hinc paludem, illinc mare. 8 Sed objiciet quispiam fortasse, non esse hic, ut Romæ, theatra, balnea, templa. 9 Theatrum Marcelli filii Octaviæ sororis Augusti ab Augusto extructum. 10 Theatrum Pompeii. 11 Thermæ Agrippinæ, Titianæ, Neronianæ, epig. 36. l. 3. & l. 2. ep. 48. 12 Supra, ep. 28. n. 4. 13 Capitolium. 14 Templum Flaviæ genti excitatum a Domitiano. ep. 2. & 4. 15 Romulo, ac Romæ. 16 Honores tuos cum curis, e formula divortii. ep. 41. n. 3. supra. 17 Villam meam, rusticum otium.

De Spadone. LII.

THelin viderat in toga 1 spadonem,
2 Damnatam Numa dixit esse mœcham.

1 Mollem, & effeminatum. 2 Adulterii enim damnatæ non nisi togatæ in publicum prodibant, epig. 39. lib. 2.

Epitaphium Scorpi. LIII.

ILle ego sum Scorpus, clamosi gloria circi,
1 Plausus, Roma, tui, deliciæque 2 breves:
3 Invida quem Lachesis raptum 4 trieteride nona,
5 Dum numerat palmas, credidit esse senem.

1 Epig. 50. supra. 2 Prærepr. morte immatura. 3 Annos natum 27. 4 Vide ep. 38. lib. 6. n. 2. 5 Propter victoriarum Circensium numerum posset Scorpus videri senex.

In Olum. LIV.

MEnsas, Ole, bonas ponis: sed ponis 1 opertas.
Ridiculum est: possum 2 sic ego habere bonas.

1 E quibus tamen aperiebat Olus, quas vellet. 2 Apponendo opertas, sed vacuas, quas aperire non licet.

In Marullam. LV.

ARrectum quoties Marulla penem
Pensavit digitis, diuque mensa est:
Libras, 1 scriptula, 2 sextulasque dicit.
Idem post opus, & suas 3 palæstras,
Loro cum similis jacet remissus:
Quanto sit levior Marulla dicit.
Non ergo est manus ista, sed 4 statera.

1 Vide ep. 49. lib. 4. n. 1. 2 Sextas unciæ partes. Budæus de asse. lib. 1. 3 Τὴν κλινοπάλην. 4 Quæ tam accurate pensat, ponderatque.

In Gallum. LVI.

TOtis, Galle, jubes tibi 1 me servire diebus,
Et per 2 Aventinum ter quater ire tuum.
3 Eximit, aut reficit dentem Cassellius ægrum;
4 Infestos oculis uris Higine pilos.

1 Functum munere clientis, salutando, deducendo, comitando, sequendo, &c. 2 Collem Aventinum, in quo ædes tuæ. 3 Morbis cæteris statuuntur medici, & remedia: sed sterili huic officio meo nullus medicus, remedium nullum, uti dentium dolori, &c. 4 Ubi palpebrarum pili oculos lædunt. Celsus l. 7. c. 7.

5 Non

5 *Non secat, & tollit stillantem Fannius uvā:*
Tristia 6 *servorum stigmata delet Eros.*
7 *Enterocelarum fertur* 8 *Podalirius Hermes:*
9 *Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est?*

5 Absque sectione F. curat dejectam uvam, tuberculum in faucibus. Cels. l. 5. c. 14. 6 Ita de Cinnami arte delendorum stigmatum. ep. 64. l. 6. n. 18. & 19. 7 Herniarum. ubi intestina in scrotum delabuntur. 8 Chirurgus, medicus. Podalirius autem, & Machaon filii fuerunt Æsculapii medici. 9 Ab Herniæ curatore descendit ad quærendum de cura rupturæ, non ramicis, sed togæ, calceorum, corporis detriti officiis, quæ nemo patronorum resarciat, compensetve.

Ad Sextum. LVII.

1 A*Rgenti libram mittebas: facta selibra est,*
Sed piperis. 2 *tanti non emo, Sexte, piper.*

1 Vide ep. 71. lib. 8. 2 Libra argenti mihi mitti solita.

Ad Frontinum. LVIII.

* A*Nxuris* 1 *aequoreis placidos, Frōtine, recessus,*
Et propius Bajas, 2 *litoreamque domum,*
3 *Et quod inhumana* 4 *Cancro fervente Cicada*
Non novere nemus, 5 *flumineósque lacus,*
* *Dum colui;* 6 *doctas tecum celebrare vacabat*
Pieridas. nunc nos maxima Roma 7 *terit.*
Hic mihi quando dies meus est? jactamur in 8 *alto*
Urbis, & in sterili vita labore perit:
Dura suburbani dum jugera 9 *pascimus agri,*
10 *Vicinosque tibi, sancte Quirine, Lares.*
Sed non solus amat, qui nocte, dieque frequentat
Limina, 11 *nec vatem talia damna decent.*
Per veneranda mihi Musarum sacra, per omnes
Juro deos, 12 *& non officiosus amo.*

* Ordo est. Dum colui Anxur, Bajas, Rheg. &c. 1 Ep. 51. supra n. 6. & ep. 1. l. 5. n. 9. 2 Centum cellas, vel palatia Bajis ad mare extructa. 3 Et nemus, quod cicadæ non novere, idest, Rheginum, in quo (teste Plin. l. 11. c. 27.) silent cicadæ sub solstitio, alias vocalissimæ. unde *inhumanas* vocat, idest, streperas, importunas, nisi præplaceat lectio *inhumano*. 4 Mense Julio, ubi Sol in Cancro fervet. 5 Alicem amnem in Locris, ultra quem canunt cicadæ. 6 Musis, & carminibus vacanam. 7 Officiis urbanis ep. 56. supra n. 1. & 9. 8 *Metaph.* in altis urbis fluctibus, officiorum scilicet curarum, turbarum, &c. 9 Stercoratione, cultura, repastinatione. ep. 69. infra n. 3. 19 Ergo in Quirinali ut modo, n. 8. 11 Ep. 71. l. 1. n. 11. 12 Amo te, etiamsi non ceremoniis amorem usque præ me feram.

In delicatum lectorem. LIX.

1 C*Onsumpta est uno si lemmate pagina, transis,*
Et breviora tibi, non meliora placent.

1 Si unum epigramma tam longum sit, ut paginam totam impleat. *Lemma* autem est titulus, & inscriptio epigrammatis.

Dives

Dives, & ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi, sed te 2 mattea sola juvant.
3 *Non opus est nobis nimium lectore guloso.*
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

2 Cupediæ, & dulciaria. Athenæo l.14. c.23. maza. 3 Nolo lectorem, qui jocorum, & acuminum cupediis saturari velit, sed qui solida expectat carmina, & gravia, quasi caput convivii. Alii leg. *pene*, & intelligunt caudam, seu finem. non placet.

De Munna. lx.

J*Ura trium petiit a Cæsare discipulorum;*
Assuetus semper Munna docere duos.

In miserum literatorem, qui, cum non haberet 3. discipulos, petiit a Cæsare jus trium discipulorum. Jocus petitus a jure trium liberorum, de quo ep. 91. & 92. l. 2.

Epitaphium Erotii. lxi.

1 H*Ic 2 festinata requiescit Erotion umbra,*
Crimine quam fati 3 sexta peremit hiems.
Quisquis eris nostri post me 4 regnator agelli,
5 *Manibus exiguis 6 annua justa dato.*
7 *Sic Lare perpetuo, sic turba sospite, solus*
Flebilis in terra sit lapis iste tua.

1 Vide ep. 35. & 38. l. 5. unde huic lux. 2 Immatura, præpropera. 3 Ep. 35. l. 5. num. 3. 4 Dominus agri hujus post discessum meum in patriam, seu mortem. 5 Umbræ Erotii. 6 Anniversaria sacra, feralia, parentalia, ad sepulchrum. 7 Sic facienti precor tibi domum cum familia incolumem, nec habeas alium quempiam e tuis, quem fleas. sic ep. 28. l. 6. n. 8.

¶ Ad magistrum ludi. lxii.

L*Udi magister parce simplici turba:*
1 *Sic te frequentes audiant capillati,*
2 *Et delicata diligat chorus mensa:*
Nec 3 calculator, nec 4 notarius velox
Majore quisquam 5 circulo coronetur.
Alba 6 leone flammeo calent luces,
Tostamque fervens Julius coquit messem:
* *Scuticaque loris horridis 7 Scytha pellis,*

1 Sic multos habeas discipulos ingenuos, nobiles, cirratos. vide epig. 57. l. 3. n. 8. 2 Et ameris a discipulis tuis, qui corona cingentes mensam tibi assident. Lips. lib. 1. epist. 5. quæst. legit *chorus Musa*, & exponit pueros deditos Musis. 3 Qui rationes computandi per calculos, & Arithmeticam docet. 4 Qui docet literis, seu notis excipere dicta alterius. ep. 208. l. 14. 5 Corona discipulorum. 6 Ep. 57. l. 4. n. 5. 6. 7. & ep. 72. l. 5. num. 2. * MSS. *cirrata loris*. 7 Scythicæ pellis. respicit autem fab. Marsyæ ab Apolline victi, traditique Scythiæ, ut scutica male mulctatus exueretur pelle.

8 Ad Celænas oppidum Phrygiæ, ubi certavit Marsyas cum Apolline.

Qua vapulavit Marsyas 8 Celænaus,
Ferulaque tristes sceptra pædagogorum
9 Cessent, & Idus dormiant in Octobres:
Æstate pueri si valent, satis discunt.

9 Usque dum deferbuerit æstatis calor, deferveat scuticæ, ferulæque sævitia.

Epitaphium nobilis matronæ. LXIII.

1 Tumulum marmoreum. 2 Lib. spect. ep. 1. n. 12. 3 Lib. spect. ep. 1. n. 2. 4 Ludi seculares, pestilitatis avertendæ gratia instituti, ut creditur, a Val. Poplicola, celebrabantur

1 MArmora parva quidem, sed non cessura viator
2 Mausoli saxis, 3 Pyramidumque leges.
4 Bis mea Romano spectata est 5 vita Terento,
6 Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi 7 Juno puellas:
8 Clauserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, 9 fuitque
Una pudicitia mentula nota mea.

centesimo quoque anno; cæsis atro bove Diti, concolori juvenca Proserpinæ ad aram Ditis in Terento in campo Martio. spectabatur itaque hæc matrona secundis secularibus. Neque enim carminis hujus laude, & miraculo digna fuisset matrona hæc secularibus Claudii, & Domitiani, inter quos interfuerunt anni 41. (vide Suet. Claud. cap. 21.) ut hunc locum exponunt Ang. Politianus, Beroaldus, Heraldus, & Raderus. 5 Lipsius legit *vitta*, 20. epig. 3. centur. 6 Et vita mihi permansit syncere felix ad exitum usque. 7 Quæ præsidet puerperiis, Lucina. 8 Omnes illi mihi morienti superstites clauserunt oculos, quod erat maxime propinquorum officium. 9 Unici mariti sui conjux.

Ad Pollam. LXIV.

1 Dives, nobilis patrona. 2 Uxor Lucani, vide ep. 20. & 22. l. 7. 3 Lucanus. 4 Poeseos Latinæ decus. 5 Civilia inter Cæsarem, & Pompeium. 6 Scripsit etiam lasciva carmina, & epigrammata.

COntigeris 1 regina meos si 2 Polla libellos;
Non tetrica nostros excipe fronte jocos.
3 Ille tuus vates 4 Heliconis gloria nostri,
Pieria caneret cum 5 fera bella tuba,
6 Non tamen erubuit lascivo dicere versu,
Si nec pedicor, Cotta, quid hic facio?

In Carmenionem. LXV.

1 Civem Corinthium, de jure municipum, vide A. Gell. lib. 16. cap. 13. & Rosinum, lib. 10. cap. 22. 2 Molles enim, & improbi mores tui hoc loquuntur.

CUm te 1 municipem Corinthiorum
Jactes Carmenion, 2 negante nullo,

5 Cur

3 *Cur frater tibi dicor ex Iberis,*
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexa nitidus coma vagaris;
4 *Hispanis ego contumax capillis,*
Levis 5 *dropace tu quotidiano:*
Hirsutis ego cruribus, genisque.
Os blæsum tibi, debilisque lingua est;
* *Nobis filia fortius loquetur.*
Tam dispar aquila columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem,
Ne te Carmenion vocem 6 *sororem:*

3 Cur me Bilbilitanum ex Celtiberia appellas fratrem tuum? 4 Horridus, incultus. *unus de Capillatis cuniculosæ Celtiberiæ, &c.* Catul. 5 Ep. 29. l. 2. num. 7. * Filia mea habet vocem magis virilem, quam tu.

6 Mollem, & effeminatum. *Vel* amasium; sororum enim nomine amicas designabant antiqui. vide ep. 4. l. 2. & l. 12. epig. 20. & Petronius passim.

De Theopompo. lxvi.

QUis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui jussit fieri 1 *te, Theopompe, cocum?*
Hanc aliquis faciem nigra violare culina
Sustinet? has 2 *uncto polluis* 2 *ungue comas?*
3 *Quis potius cyathos, aut quis crystalla tenebit?*
Qua sapient melius mixta falerna manu?
Si tam 4 *sidereos manet* 5 *exitus iste ministros,*
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

1 *Emphatice*, Te tam eximie formosum. 2 Manu uncta. *greasie. alii leg. uncto polligine*, id est, nidore. 3 Quis esset magis idoneus minister miscendis poculis?

4 Pulchros, & cælitum convivio dignos. 5 Culina.

¶ Epitaphium vetulæ. lxvii.

1 PYrrha filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam;
Laertes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes,
Jam 2 *cornicibus omnibus superstes*
Hoc tandem 3 *sita prurit in sepulchro*
Calvo Plotia cum Melanthione.

1 Vide ep. 39. supra. *Hyperbolice omnia.*

2 Quæ longævæ sunt. *Cornici novem ætates nostras tribuit Hesiodus.* Plinius l. 7. c. 48. 3 Libidinosam anum fingit etiam sepultam prurire.

In Læliam. LXVIII.

1 Cum non sis ex aliqua insula, vel parte Græciæ oriunda, sed media nata Roma, vide Sat. 6. Juv. a ver. 186. unde huic lux, & fortassis ingenium.
2 Et mater tua ex Etruria, nunquam fucata, imo sole offuscata.
3 Aricia oppidum Latii, ad cujus clivum sedebant mendici. 4 Vide ver. 195. Sat. 6. Juv. & quæ nos ad illum. 5 Tu Romana. Hersilia autem Romulo cessit conjux e Sabinis raptis una. De Egeria, supra ep. 35. n. 15. 6 Κιγκλίζῃ quod in maribus *ceve-re* dicitur. 7 Linguam græcam. vel magis proprie blanditias, & sermones nequam Corinthi, unde Lais. 8 Nunquam tamen ex deformi, & blanda Lælia fies pulchra, & elegans Lais.

Cum tibi non Ephesus, nec sit Rhodus, aut Mitylene,
Sed domus in vico, Lælia, patricio;
2 Deque coloratis nunquam lita mater Etruscis;
Durus 3 Aricina de regione pater;
4 Ζωὴ καὶ ψυχὴ *lascivum congeris usque,*
Pro pudor! 5 Hersiliæ civis, & Egeriæ.
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis;
Sed quem lascivo stravit amica viro.
Scire cupis, quo casta modo matrona loquaris:
Numquid cum 6 crissas, blandior esse potes?
Tu licet ediscas totam, referasque 7 Corinthon,
8 Non tamen omnino Lælia, Lais eris.

De Polla. LXIX.

1 Ep. 54. l. 2.
2 Quæ tamen versaris cum cinædis, &c. supra epig. 40. 3 Exercere imperium in virum, perinde ac si uxor *duxisses* maritum, quæ tamen proprie dicitur *nubere* marito. ep. 12. lib. 8.

1 Custodes das Polla viro: non accipis 2 ipsa.
Hoc est uxorem 3 ducere, Polla, virum.

Ad Potitum. LXX.

1 Vesperi resalutant discedentem patroni, mihique *Vale* dicunt, quibus ego mane, *Ave*.
2 Nuptias, liberos natos, hereditates, honores, &c.
3 Nihil ejusmodi adepto. 4 Rogatus annuli mei gemma signo testamenta, seu tabellas alias in monte Aventino, ubi Lucina parturientium præses colitur. 5 Salutationum hora. epig. 8. lib. 4. num. 2. 6 Occupationes, quarum quinta est hora. epig. 8. lib. 4. num. 4.

Quod mihi vix unus toto liber exeat anno;
Desidiæ tibi sum, docte Potite, reus.
Justius at quanto mirere, quod exeat unus,
Labantur toti cum mihi sæpe dies.
1 Nunc resalutantes video nocturnus amicos:
2 Gratulor & multis; nemo, Potite, 3 mihi.
Nunc 4 ad luciferam signat mea gemma Dianam:
Nunc me 5 prima sibi, nunc sibi 6 quinta rapit.

Nunc 7 *consul, prætorve tenet*, 8 *reducesque choreæ:*
Auditur toto sæpe 9 *poeta die.*
Sed nec 10 *caussidico possis impune negare,*
Nec si te 10 *rhetor*, 10 *grammaticusve rogent:*
11 *Balnea post decimam lasso, centumque petuntur*
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

7 Judicia, & caussæ forenses, quibus præsunt Coss. & Prætor. 8 Reducentium ne patronos? An sacer lotum Isidis, ut supra ep. 48. nu. 1. An histrionum, vel saltatricularum? 9 Recitans novum suum carmen. 10 Namque & oratores recitabant. Plin. l. 5. epist. 3. ut & Rhetores, & Grammatici. 11 Cum itaque per has occupationes sero, & post horam statutam lavem, cœnemque accepta sportula, quis quæso locus libro componendo?

¶ De Rabirio. LXXI.

QUisquis læta tuis, & sera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hac caras tellure 1 *Rabirius* 2 *umbras:*
Nulli sorte jacent 3 *candidiore senes.*
4 *Bis sex lustra tori nox* 5 *mitis & ultima clusit,*
Arserunt uno funera bina rogo.
Hos tamen 6 *ut primis raptos sibi quærit in annis,*
Improbius nihil 7 *his fletibus esse potest.*

1 Epigr. 55. l. 7. 2 Utriusque parentis sui. 3 Feliciore. 4 Annos 60. 5 Qua uterque miti, & maturo fato defunctus est. 6 Sic. ep. 39. lib. 7. n. 6. quod vide. 7 Quibus prosequitur parentes longa, felicique vita functos, jamque maturo letho defunctos, non itaque tantum flendos.

Adulatorium. LXXII.

FRustra blanditiæ venitis ad me
1 *Attritis miserabiles labellis:*
2 *Dicturus dominum, deumque non sum.*
Jam non est locus hac in urbe vobis:
* *Ad Parthos procul ite* 3 *pileatos,*
Et turpes, humilesque, supplicesque
4 *Pictorum* 5 *sola* * *basiate regum.*
Non est hic dominus, sed imperator,
Sed justissimus omnium senator:
Per quem de Stygia domo reducta est
6 *Siccis rustica Veritas capillis.*

1 Blanditiisne, an adoratione? 2 Non blanditurus Trajano ut Domitiano quondam. vide ep. 8. l. 5. nu. 2. *Parthi enim serviliter regem adorant, pedes illius osculati. 3 Cum cæteræ gentes pileis raro uterentur, Parthi, & Persæ gestabant mitras, tiaras, cydares, seu pileos turbinatos, ut hodie Turcæ. 4 Picta veste. seu soccis pictis utentium. 5 Soleas, calceos, soccos, ep. 75. l. 9. n. 2. 6 Inunctis, & delibutis,

Hoc sub principe, si sapis, caveto,
7 Servilibus, adulatoriis, quibus nuper *Verbis, Roma, 7 prioribus loquaris.*
ibi placebat Domitianus, quæ tamen non feret Trajanus.

¶ Ad Marcum. LXXIII.

1 *Litera facundi gratum mihi pignus amici*
Pertulit, Ausoniæ dona severa togæ:
Qua non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
Vellet Mæcenas Cæsarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuisset:
2 Non quacumque manu victima cæsa 2 litat.
A te missa venit: possem nisi munus amare,
Marce, tuum, poteram 3 nomen amare meum.
Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,
Officium docti, judiciumque viri.

1 M. Antonius Tolosanus, de quo ep. 101. l. 9. & ep. 32. l. 10. &c. misit mihi literas, & togam elegantiorem, quam qua uti vellet Fabricius continens ille paupertatis cultor, imo qualem gestare voluisset luxuriosus Apicius, & ipse tener, ac mollis Mæcenas. sic Juvenal. Sat. 12. *vestem Purpuream teneris quoque Mæcenatibus aptam.* 2 Non sacrificat, non impetrat. ita donum ab omni missum æque non placet. 3 *Marci*, quod mihi tecum commune.

Ad Romam. LXXIV.

Jam parce lasso, Roma, gratulatori;
Lasso clienti. quandiu salutator
Anteambulones, & togatulos inter
1 *Centum merebor plumbeos die toto?*
Cum 2 Scorpus 3 una quindecim graves hora
4 *Ferventis auri victor auferat saccos:*
Non ego meorum præmium libellorum
[Quid enim merentur?] 5 Apulos velim campos.
Non Hybla, non me spicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce clivi spectat uva Setini.
Quid concupiscam quæris ergo? 6 dormire.

1 Sportulam, centum quadrantes, nostræ monetæ 18. d. ob. q. sed de plumbeis, vide ep. 100. l. 1. n. 8. 2 Auriga, de quo supra, ep. 50. 53. & sæpe alias. 3 Victoribus aurigis postulabantur aurei per circum. Buleng. de Circo cap. 34. & vide quæ nos ad Sat. 7. Juven. vs. ult. 4 Radiantis colore rutilo. 5 Non posco armenta, gregesque in campis Apuliæ, non Hyblæ Siculæ mellificia, non fruges fertilis Ægypti, non vineas Setiæ, quæ monte sita despectat paludem Pontinam. 6 Sortem tenuem, & modicam, unde quietus agam, & vacem tandem ab his officiis, atque molestiis urbanis.

De

De Galla. LXXV.

Millia viginti quondam me Galla poposcit ;
Et. fateor, 1 magni non erat illa nimis.
Annus abit ; bis quina dabis sestertia ? dixit.
2 Poscere plus visa est, quam prius, illa mihi.
Jam duo poscenti post sextum millia mensem,
Mille dabam nummos : noluit accipere.
Transierant bina forsan, trinave Calendæ :
3 Aureolos ultro quatuor ipsa petit.
Non dedimus. centum jussit me mittere nummos :
Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis.
Sportula 4 nos junxit quadrantibus arida centum.
Hanc voluit : puero diximus esse datam.
Inferius numquid potuit descendere ? fecit.
5 Dat gratis, ultro dat mihi Galla : nego.

1 Nitebar enim tum flore juventæ. 2 Minusquippe formosa est facta, atque hinc gravius visum est pretium. 3 Deflorente jam in dies forma, & ipsa vilescit, contempta invicem. 4 Habuit nos in officio, id est, officio meritus fueram sportulam tenuem. Hanc voluit. l. 2. nu. 2. 5 Epig. 58.

¶ De Mævio. LXXVI.

Hoc, fortuna, tibi videtur æquum ?
1 Civis non Syriave, Parthiave,
*Nec de Cappadocis eques * catastis,*
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus 2 utraque, cujus unum est,
Sed 3 magnum vitium, quod est poeta,
4 Pullo Mævius alget in cucullo :
5 Cocco mulio fulget Incitatus.

1 Non e servo, Syro, Partho, aut Cappadoce civis Rom. factus, & in equestrem ordinem relatus, sed ingenuus, & vere Romæ natus. * De Catasta, epi. 29. l. 6. n. 4. 2 Græca, & Latina. 3 Paupertatis scilicet alumna poesis. 4 Querela hæc, & indignatio ipsius Martialis videtur, sed per modestiam sibi adsciscit nomen Mævii, mali scilicet poetæ. 5 Purpureus splendet agaso, ad summum mulio Incitatus, quem tamen tanquam aurigam Scorpo conjungit, l. 11. ep. 1. potest etiam legi, *Cocco mulio fulget Incitati*, equi scilicet Caligulæ. de quo Dio in Calig. & Sueton. Cal. c. 55.

De Caro medico. LXXVII.

Nequius a 1 Caro nihil unquam, Maxime, factum est,
Quam quod febre perit : fecit & 2 ille nefas.

1 Medico. 2 Male fecit febris, quæ leniter, & sine cruce sustulit tortorem medicum, cui excruciando non satis fuisset unius quartanæ (quæ medicorum opprobrium est, & cujus medelam imperitus hic medicus professus videtur) equuleus.

Sæva necens febris saltem quartana fuisset,
Servari medico debuit illa suo.

Ad Macrum. LXXVIII.

Ibis litoreas 1 Macer Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti,
Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix 2 aurifera colone 2 terra,
Rectorem 3 vacuo sinu remittes,
Optabisque moras, & exeuntem
4 Udo Dalmata gaudio sequeris.
5 Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
6 Cum desiderio tui petemus.
7 Sed quæcunque tamen feretur illic
Piscosi calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar poetas;
Nec multos mihi præferas priores,
8 Uno sed tibi sim minor Catullo.

1 Macrum hunc Hispaniæ, & Dalmatiæ diversis annis præfuisse volunt, propter *Salonas*, quæ Dalmatiæ oppidum est: de præfectura ejus Dalmatiæ non constat, neque omnia hic conveniunt: præfuisse illum Hispaniæ summa cum integritate apparet, ep. 100. l. 12. Poteris itaque legere, *Ibis litoream Macer Salonam*. Fluvius Hispaniæ juxta Bilbilim, ep. 50. l. 1. n. 11. & infra n. 4. lege *Hunc udo Celta gaudio sequeris*. 2 Dalmatiæ, teste Plin. lib. 33. c. 4. Quod si de Hispania intelligere malis, quis non audivit de illius aurifodinis? 3 Nihil prædatum e provincia, imo suarum rerum inaniorem reversum. 4 Lacrymis præ desiderio Macri abeuntis effusis prosequeris, supra nu. 1. 5 Et ego revisam Celtiberiam meam --- 6 --- In tuam gratiam, *vel* non fine desiderio tui, quem habuimus prætorem. 7 Sed quæcunque carmina scribam ad Tagum, idest, in Hispania, sonabunt tuum nomen. 8 Sic ep. 5. l. 5. n. 2. vide & ep. 71. l. 2.

De Torquato, & Otacilio. LXXIX.

Ad lapidem Torquatus habet 1 prætoria quartum:
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas 2 vario de marmore thermas
Exstruxit; 3 cucumam fecit Otacilius.
Disposuit 4 Daphnona suo Torquatus in agro:
Castaneas centum sevit Otacilius.
Consul Torquatus, 5 vici fuit ille magister;
Nec minor in tanto visus honore sibi.

1 Villas magnificas. 2 Ep. 42. l. 6. nu. 10. 11. 12. 13. 3 Balneolum. cucuma autem vas est ad calefaciendam aquam. 4 Lauretum. 5 Vici singuli, qui in urbe 424 habuerunt magistros, quos appellabant Vicuros, & Vicomagistros.

6 *Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim,*
Sic pute Torquatus rumpet Otacilium.

lib. 2. ℣. 308, unde hoc epigram. sumptum videtur.

5 Ex apologo noto. vide Horat. Sat. 3.

¶ De Erote. LXXX.

*PLorat Eros, quoties maculosę pocula murrhę
Inspicit, aut pueros, nobiliusve 2 citrum.
Et gemitus imo promit de pectore, quod non
3 *Tota miser coemat 3 septa, feratque domum.*
Quam multi faciunt, quod Eros, sed 4 lumine sicco!
Pars major 5 lacrymas ridet, & intus habet.

* Quod non habet, unde omnia emat, quæ licitari gestiebat Mamurra, epi. 60. l. 9. 1 De poculis murrhinis vide quæ ad ep. 113. l. 14. 2 Mensam citream, ep. 60. l. 9. n. 12. 3 Omnia, quæ venalia exponuntur in septis, ep. 14. l. 2. n. 4. & ep. 60. lib. 9. n. 1. & 2. 4 Sed tacite, oculis non lacrymantibus, absque lacrymis. 5 Risu ficto coercet, dissimulatque lacrymas, quas intus concepit.

De Phyllide. LXXXI.

CUm duo venissent ad Phyllida mane futurum,
Et nudam cuperet sumere uterque prior:
Promisit pariter se Phyllis utrique 1 *daturam,*
2 *Et dedit. ille pedem sustulit, hic tunicam.*

¶ Ep. 56. l. 2. n. 2. 1 Et utrique se præstitit. *Donna* Phyllis, seu Jana gemina, ἄμμα πρόσσω, καὶ ὀπίσσω λεύσσουσα.

Ad Gallum. LXXXII.

1 SI quid nostra tuis adicit vexatio rebus,
Mane, vel a media nocte 2 *togatus ero,*
3 *Stridentesque feram flatus Aquilonis iniqui,*
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed si non fias quadrante beatior uno,
Per gemitus nostros, 4 *ingenuasque cruces:*
Parce precor lasso, vanosque remitte labores,
Qui tibi non prosunt, & 5 *mihi, Galle, nocent.*

1 Si cui tibi usui, & emolumento esse possint officia a me cliente, cui submolesta hęc servitus. 2 Officiosus cliens, qui patronum togatus comitatur. Al. *rogatus eo.* 3 Juven. Sat. 5. ℣. 75. 4 Servilia officia, quæ non æquo animo fert ingenuus. 5 Sic ep. 71. l. 1. nu. 1.

Ad Marinum. LXXXIII.

1 RAros colligis hinc, & hinc capillos,
Et latum nitida, Marine, calvæ

1 Comas a fronte, & temporibus utrinque rejicis, & disponis ad tegendam calvam. 2 Cam-

2 Calvam, quam epigr. 30. l. 5. n. 3. dixerat *aream*.
3 In suum locum defluunt.
4 Ita calva tua utrinque cirrata videtur esse caput calvi Hermerotæ inter capi a cirrata duorum puerorum Spendophori, & Telesphori. vide calvam Labieni. epig. 50. l. 5. 5 Cidæ nescio cujus filius Hermerotes, vel Telesphorus. 6 Calvitiem dissimulante, ut comatus videatur.

2 Campum temporibus tegis comatis;
Sed moti 3 redeunt jubente vento,
Redduntur que sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc, & inde cingunt.
4 Inter Spendophorum, Telesphorumque,
5 Cidæ stare putabis Hermeroten.
Vis tu simplicius senem fateri?
Ut tandem videaris unus esse,
Tonsor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius est nihil 6 comato.

De Afro. ad Cæcilianum. LXXXIV.

a Quam vetula, & desormi uxore.

MIraris, quare dormitum non eat Afer?
*Accumbat cum * qua, Cæciliane, vides.*

De Ladonte Nauta. LXXXV.

1 Juxta Tiberim sibi asseretum, dilectumque, rus emit.
2 Inundans.
3 Quæ cessabat, postquam Ladon a duro nautæ labore emeritus rus hoc emisset
4 Molem ad cohibendum inundationis impetum. 5 Quæ alias mergit vectorem.

JAm senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
1 Proxima dilectis rura paravit aquis.
Nam cum sæpe 2 vagus premeret torrentibus undis
Tibris, & hiberno rumperet arva lacu:
3 Emeritam puppim, ripa quæ stabat in alta,
Implevit saxis, 4 opposuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. quis credere posset?
Auxilium domino 5 mersa carina tulit.

De Lauro. LXXXVI.

1 Qui juventutem pilæ ludo elusir, senex jam pannosus est instar pilæ compitalis; vide epig. 43. l. 2. num. 5. 6. & eleganter jocatur inquiens, qui *primus erat lusor pila*, jam factus est *prima pila*.

NEma nova caluit sic inflammatus amica,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed 1 qui primus erat lusor, dum floruit ætas;
Nunc postquam desit ludere, prima pila est.

De natali Restituti. LXXXVII.

1 *Octobres age 2 sentiat 1 Calendas*
Facundi pia Roma Restituti.
3 Linguis omnibus & 4 favete votis,
Natalem colimus, 4 tacete lites.
5 Absit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, brevesque mappæ
Expectent gelidi jocos Decembris.
6 Certent muneribus beatiores.
7 Agrippæ tumidus negotiator
8 Cadmi municipes ferat lacernas.
9 Pugnorum reus, 9 ebriaque noctis
** Cœnatoria mittat 10 advocato.*
11 Infamata virum puella vicit?
Veros sardonychas sed ipsa tradat.
12 Mirator veterum senex avorum,
Donet 13 Phidiaci toreuma cœli.
Venator leporem, colonus hædum,
Piscator ferat æquorum rapinas.
Si mittit sua quisque, quid poetam
Missurum tibi, Restitute, 14 credis?

1 Qui Restituti dies natalis, ad hunc Rest. Plin. epist. 17. lib. 6. & l. 7. epist. 1. 2 Advertat, observet, celebret missis muneribus. ep. 64. l. 8. 3 Silentio, & votis favete sacris. *formula in sacris solennis.* Brif. fon. l. 1. form. 4 *Rituale verbum*. Rebus divinis, ut faverent linguis, imperabatur, utque litibus, & jurgiis abstinerent. Cic. 1. de divinat. 5 Non mittantur Restituto vilia pauperculorum clientum munera, cerei, pugillares, mappæ, mittantur hæc in Saturnalibus Decembr. 6 Ditiores amici, & clientes mittant certatim munera pretiosa. 7 Qui in Agrippæ portícu, & septis campi Martii superbas, & pretiosas merces vendebat. 8 Tyrias, purpureas. ep. 41. l. 2. n. 7. 9 Petulantiæ, & vis per ebrietatem noctu cuipiam illatæ, cujusmodi describit Juv. Sat. 3. ℣. 278. * Lænas, vestes, quibus in cœna antiqui utebantur. *δειπνιτίδας*. 10 Tibi. 11 Adulterii rea, quæ te patrono absoluta accusatorem vicit, mittat tibi gemmas, sed non fictitias. sic ep. 60. l. 9. n. 22. 12 Qualem se profitebatur Euctus, ep. 6. l. 8. 13 Crateras, & statuas a Phidia nobili toreutæ torno, ac cælo affabre factas. ep. 13. l. 5. n. 1. * 14 Carmina.

Ad Cottam. LXXXVIII.

Omnes persequeris prætorum, Cotta, locellos,
*Accipis & ceras: * officiosus homo es.*

* Omnia armaria, & loculos, nec non tabellas, vulgo *recordes* excutis, quo liticulam aliquam nanciscaris: Officiosus Cotta es.

De statua Junonis. LXXXIX.

Juno 1 labor, Polyclete, tuus, & gloria felix
2 Phidiacæ cuperent quam meruisse manus:

1 Opus Polycleti insignis statuarii. 2 Epigram. 13. l. 6. num. 1.

 3 *Ore*

3 Si hac forma fuisset Juno ipsa in contentione cum Pallade, & Venere de pulchritudine, ipsi adjudicasset litem arbiter Paris. 4 Sororem, uxoremque suam. 5 Jupiter. 6 Statuam hanc tuam.

3 Ore nitet tanto, quanto superasset in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
4 Junonem, Polyclete, 4 suam nisi 5 frater amaret,
6 Junonem poteras frater amare & tuam.

In Ligellam. XC.

1 Expilas, ut tenerior, juniorque videare. 2 Quid suscitas cineres, & sopitos ignes demortuæ, & sepultæ libidinis tuæ. 3 Non anus, ut Hecuba, sed firmæ ætatis mulier, ut Andromache. 4 Exstimulare ad libidinem fœtidum os mortuum. alludit ad proverb. *tondere leonem*, & *vellere barbam Leoni*, hoc est, irritare ad iras. quod periculosæ plenum opus est aleæ. vide ep. 93. *l.* 6. n. 3. & Annot. Prior. Jo. Bapt. Pii cap. 15. ubi ad explicationem hujus epigrammatis nimis multa.

QUid 1 vellis vetulum, Ligella, cunnum?
2 Quid busti cineres tui lacessis?
Tales munditiæ decent puellas.
Nam tu jam nec anus potes videri.
Istud, crede mihi, Ligella, belle
3 Non mater facit Hectoris, sed uxor.
Erras, si tibi cunnus hic videtur,
Ad quem mentula pertinere desit.
Quare si pudor est, Ligella, noli
4 Barbam vellere mortuo leoni.

De Almone. XCI.

Vide ep. 67. l. 6. & 39. n. 3. & Juven. Satyr. 6. ỽ. 367.

OMnes eunuchos habet Almo, nec arrigit ipse,
Et queritur, pariat quod sua Polla nihil.

Ad Marium. XCII.

1 Italiæ urbs antiqua, ex iis una, quæ Turno adversus Æneam arma fabricavit. Virg. 7. Æn. *Atina potens, Tiburque superbum, &c.*
2 Rediturus in patriam meam commendo tibi rusculum meum Nomentanum cum diis, & sacris. 3 Duas pinus, atque ilices Fauno, & diis agrestibus sacras. 4 Jovis. 5 Hirsuti, capripedis, cornuti, cui & pinus consecrata. 6 *Rite*. Hor. od. 4. l. 1. idem. 7 Dianam, cui dicatur templum cum luco, ubi nemorum reginæ.

MAri, quietæ cultor, & comes vitæ,
Quo cive prisca gloriatur 1 Atina:
2 Has tibi 3 gemellas barbari decus luci
Commendo 4 pinus, ilicesque Faunorum,
Et semidocta villici manu structas
5 Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas 6 tinxit agni sæpe sanguis, & hædi;
7 Dominamque sancti virginem deam templi,

Et

Et 8 *quem sororis hospitem vides casta*
Martem 9 *mearum principem Calendarum,*
Et delicata laureum nemus Floræ,
In quod Priapo persequente confugit.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, sive thure placabis:
10 *Ubicunque noster Martialis est, dices,*
Hac ecce mecum dextera litat vobis
Absens sacerdos; vos putate præsentem;
Et date duobus, quidquid alter optarit.

8 Dianæ frater erat Mars. 9 Cujus Calendis mihi prima affulsit lux, natalis scilic. meus, epig. 24. supra, & l. 9. epig. 51. 10 Dices, Martialis noster, ubicunque est, absens tamen mea hac dextra vobis hæc sacra facit.

Ad Clementem. XCIII.

1 *Sprior* 2 *Euganeas Clemens* 3 *Helicaonis oras,*
Pictaque pampineis videris arva jugis;
Perfer 4 *Atestinæ nondum vulgata Sabinæ*
Carmina, 5 *purpurea sed modo culta toga.*
Ut rosa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova 6 *nec mento sordida charta juvat.*

1 Ut primum adveneris oras, & arva Patavii vineis consita. 2 Patavini dicti sunt Euganei, quasi εὐγενεῖς, Henetis scilicet, & Trojanis oriundi. 3 Filii Antenoris, qui Patavium condidit. male legitur ab aliis, *Heliconis in oras*. 4 Ateste civitas Venetorum, unde Sabina uxor Clementis hujus. 5 Tecta purpura, ep. 2. l. 3. n. 11. Sic ep. 1. l. 11. *cultus Sindone*. vulg. leg. *suta* toga. 6 Non villosa, & barbata, assiduo usu trita. Ep. 67. l. 1. n. 10.

¶ Munusculum pomorum. XCIV.

1 *Non mea Massylus servat pomaria serpens,*
2 *Regius Alcinoi nec mihi servit ager.*
Sed Nomentana 3 *securus germinat hortus*
Arbore, nec fures 4 *plumbea mala timent.*
Hac igitur, 5 *media quæ sunt mihi nata Suburra,*
Mittimus 6 *Autumni cerea poma mei.*

1 Non mihi sunt aurea, & nobilia mala, quæ custodiat draco vigil Ladon, ut in hortis Hesperidum in Libya, cujus pars Massylia. 2 Nec nobilis hortus Alcinoi. epig. 64. lib. 4. num. 18. 3 Non timens fures. 4 Non aurea, non nobilia. 5 Empta Romæ in medio vico, ubi forum pomarium. sic ep. 61. l. 9. 6 Horti, & Autumni mei matura poma.

Ad Gallam. XCV.

Infantem tibi vir, tibi Galla remisit adulter.
Hi puto non dubie se futuisse negant.

Neuter agnoscit suam esse prolem, ut qui tecum rem non habuerint. Quid ergo? vide ep. 5. l. 9. tacet sc. Galla. ep. 94. l. 3. n. 2.

¶ Ad Avitum. XCVI.

SÆpe loquar nimium gentes quod, Avite, 1 remotas,
Miraris, Latia factus in urbe senex;
2 Auriferumq; Tagum sitiam, patriumq; Salonem,
Et repetam satura sordida rura casa.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
3 Pascitur hic, ibi pascit ager: tepet 4 igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic 5 pretiosa fames, 6 conturbatorque macellus,
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quatuor hic æstate togæ, pluresque teruntur:
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges: quidquid non præstat amicus,
Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

1 Hispanas, ad quas anhelare videar, cum eas usque loquar, & tamen Romæ consenescam. 2 Patriæ appetam fluvios & agros. ep. 50. l. 1. n. 13. & 11. 3 Epig. 58. supra n. 9. 4 Lignis multo emptis. 5 Arida cœna, & famelica magno empta pretio. 6 In quo decoctis opibus conturbantur rationes. ep. 36. l. 7. n. 10. Alii leg. *conturbaturque macellus*. Alii *conturbatrixque macelli, Mensa ibi*.

De Numa. XCVII.

1 DUm levis arsura struitur 2 Libitina 3 papyro,
Dum 4 myrrham, & casiam flebilis uxor emit:
Jam 5 scrobe, jam 6 lecto, jam 7 pollinctore parato
Heredem scripsit me Numa: convaluit.

1 Dum tibi, deplorata jam salutis, & vitæ spe, parantur, quæ ad funera spectant, & rogum. 2 Ep. 43. l. 8. n. 4. 3 Ep. 44. l. 8. nu. 9. 4 Aromata rogo injicienda, & ossibus, cineribusque urnæ datis miscenda. ep. 26. supra nu. 1. 5 Sepulchro, tumulo. 6 Ferali, quo efferendus erat. 7 Νεκρολείπτῃ, qui cadaver lavat, & ungit.

In Publium. XCVIII.

1 ADdat cum mihi Cæcubum minister
2 Idæo resolutior 2 cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec soror recumbit:
Vis * spectem potius tuas lacernas,
Et 3 citrum vetus, 3 Indicosque dentes?
* Suspectus tibi ne tamen recumbam,
4 Præsta de grege, sordidaque villa
Tonsos, horridulos, rudes, pusillos
Hircosi mihi filios subulci.

1 Temperet, effundat. 2 Ganymede, epig. 43. l. 2. num. 14. * Vide ep. 26. l. 9. 3 Citream mensam, quam eburnei sustinent pedes, epig. 43. l. 2. n. 9. 4 Præsta ministros incultos.

Perdet

Perdet te 5 *pudor hic: habere Publi*
Mores non potes 6 *hos, & hos ministros.*

Al. *dolor*. 6 Pudicos, & castos, quales fingis.

5 Quo videri vis, atque haberi pudicus.

De figura Socratis. XCIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuissent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

Si hæc Socratis imago Romano cultu effingeretur; certe ad vivum exprimeret gravitatem Julii Rufi, qualis deridetur a a Satyricis, *vel* qui refert Satyrum, namque & Socrates fuit naso simo, & oculis emissitiis, Silenothaud absimilis; uti describitur a Platone, & Xenophonte. *vel*. Si hæc Socratis imago cultu Romano expressa esset, posset quidem haberi pro effigie Julii Rufi, quæ posita est in Satyris, loco quodam in VIII. Regione urbis, ubi spectabantur 4. Satyrorum imagines. P. Scriv.

¶ In commiscentem versus operi suo. C.

QUid, stulte, nostris versibus tuos misces?
Cum 1 *litigante quid tibi, miser, libro?*
2 *Quid congregare cum leonibus vulpes,*
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
3 *Habeas licebit alterum pedem Ladæ,*
Inepte, frustra crure ligneo curres.

1 Qui tibi litem intendit, & contra te dicit. *Fur es* ut epigr. 54. l. 1. n. 8. 2 Quid nobilibus, claris, altisque carminibus inseris ignobiles, tenebrosos, & claudicantes versus tuos? hujusmodi comparationes in eodem argumento vide ep. 54. & 73. l. 1. 3 Non magis convenit carminibus meis cum tuis, quam si quis haberet alterum pedem pernicissimi cursoris Ladæ, alterum ligneum. Ladæ velocitatem celebrant Pausanias in Corinth. & Arcad. Epigramm. 4. Anthol. Juven. Sat. 13. &c.

De Capitolino. CI.

ELysio redeat si forte remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Galba vetus;
Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
Audierit: dicet, rustice Galba tace.

Si reviviscat Galba nobilis ille Cæs. Augusti scurra, ep. 42. l. 1. n. 12. & jocis, salibusque cum Capitolino contendat, rusticus videretur, & insulsus præ Capitolino.

De Phileno. CII.

QUa factus ratione sit, requiris,
Qui nunquam futuit, pater Philenus?
Gaditanus, Avite, dicat istud:
Qui scribit nihil, & tamen poeta est.

Aliena opera hic poeta est, ille pater. An Canius sit hic Gaditanus, de quo epig. 61. lib. 1. num. 7. N. L.

Ad municipes suos Bilbilitanos. CIII.

1 Cives. 2 Colonia sc. Bilbilis, & in æreo Tiberii nummo inscripta *Augusta*, teste Adelpho Occone in Tiberio. Al. leg. *angusta*. 3 Alii, *alto*. ut ep. insequenti. & ep. 50. l. 1. & Sidon. Apollin. cap. 22. 4 Ita Scriv. & MS. noster, vulg. *quos*. 5 Ep. 50. l. 1. n. 11. 6 Nitido, culto. 7 Jam per 34. autumnos, quibus vos sacra facitis Cereri. absfui a vobis, vixique Romæ. ep. seq. n. 6. 8 Epig. 4. l. 1. n. 2. 9 Nigras canis mutavere.

1 MUnicipes, 2 *Augusta mihi quos Bilbilis* 3 *acri*
Monte creat, rapidis 4 *quem* 5 *Salo cingit aquis;*
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaque vestra sumus.
Nec sua plus debet 6 *tenui Verona Catullo,*
Meque velit dici non minus illa suum.
7 *Quatuor accessit tricesima messibus æstas,*
Ut sine me Cereri rustica liba datis.
Mœnia dum colimus 8 *domina pulcherrima Roma,*
9 *Mutavere meas Itala regna comas.*
Excipitis reducem placida si mente, venimus:
Aspera si geritis corda, redire licet.

Ad librum. CIV.

1 In Hispaniam ituro. Al. *Flavo* 2 Sed placidum mare. 3 Urbis, unde illa Hispaniæ regio, in qua Bilbilis, Tarraconensis dicta. 4 Vehiculum. 5 Quinti diei itinere ipse vehiculo vectus. 6 Ep. proxime præc. n. 6. 7 Mox ut adveneris Bilbilin. 7 Alii *pretio*. Rutg. *pretio paret selibera*. 9 Ubi in ocio consenescat parens tuus. idest, author libri, ego, ep. 43. l. 6. n. 8. 10 Quæ tibi in Hispaniam meam proficiscenti mandata velim. 11 Quem vocant tumidi venti, ipse tumidus, & imperiosus vector est.

I *Nostro comes, I libelle* 1 *Flacco*
Longum per mare, sed 2 *faventis undæ;*
Et cursu facili, tuisque ventis
Hispanæ pete 3 *Tarraconis arces.*
Illinc te 4 *rota tollet, & citatus*
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
5 *Quinto forsitan essedo videbis.*
Quid mandem tibi quæris? ut sodales
Paucos, & veteres, & ante 6 *brumas*
Triginta mihi, quatuorque visos
Ipsa 7 *protinus a via salutes:*
Et nostrum admoneas subinde Flaccum,
Jucundos mihi, nec laboriosos
Secessus 8 *spatio paret salubri,*
9 *Qui pigrum faciant tuum parentem.*
10 *Hæc sunt, jam* 11 *tumidus vocat magister,*
Castigatque moras, & aura portum.

12 La-

12 *Laxavit melior, vale libelle;*
13 *Navem, scis puto, non moratur unus.*

12 Vento secundo solventibus portu jam laxiore facto navibus. 13 Non licet navi expectare unum, qui moram trahit, vectorem.

LIBER XI.

¶. I.

QUo tu, quo liber otiose tendis,
1 Cultus Sindone non quotidiana?
Nunquid 2 Parthenium videre tentas?
*Vadas, & redeas * inevolutus.*
Libros non legit ille, sed 3 libellos:
4 Nec musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus 5 minores?
6 Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiorem
7 Pompeius, vel 8 Agenoris puella,
Vel 9 primæ dominus 10 levis carinæ.
Sunt illic duo, tresve, qui revolvant
11 Nostrarum tineas ineptiarum:
12 Sed cum sponsio, fabulæque lassæ
De 13 Scorpo fuerint, & 14 Incitato.

1 Eleganter cultus pumice, minio, cedro, velamine purpureo, &c. ut ep. 2. l. 3. & l. 5. ep. 9. vide ep. 16. l. 2. 2 De quo vide ep. 6. l. 5. & l. 4. ep. 45. Cum vero Parthenius interfectus sit sub initio Nervæ Imp. & prodierit hic liber Trajano Imper. videtur Poeta vel rationem temporum in epigrammatum libris non observasse, vel inceptum jam vivo Parthenio librum absolvisse, atque edidisse mortuo, vel non audivisse de morte Parthenii. * Non lectus. 3 Supplicum libellos, quos Imperatori a cubiculis exhibet. 4 Quod si vacaret carminibus, certe vacaret suis pangendis, namque & ipse doctus, & poeta. ut epigr. 6. lib. 5. n. 2. & lib. 12. epigr. 11. 5 Plebejæ, vulgi, nisi & Palatinorum manibus teri affectes. 6 In monte Quirinali habitavit Martialis: ep. 48. l. 10. n. 8. In Quirini autem porticu (quæ in valle Quirini. sat. 2. Juv. ℣. 133.) magnus erat hominum conventus componendorum negotiorum gratia. 7 Porticus Pompejana. ep. 14. l. 2. nu. 11. 8 Porticus Europæ. dict. ep. n. 2. & 15. 9 Porticus Argonautarum. ep. dict. n. 5. & ep. 20. l. 3. n. 8. Jason autem primus navigasse fertur a Poetis. 10 Alludit ad Etymon Argus ab ἀργὸς levis. 11 Nugas has meas, carmina hæc mea alias tineis, & blattis relinquendas escas. *per modestiam sua extenuat.* 12 Et tamen legent hæc non nisi a Circi spectaculis ociosi, & lassi, ubi cessarint sponsiones, & sermones de factionibus, & aurigis. 13 Ep. 50. & 51. l. 10. 14 Ep. 76. l. 10.

Ad Lectores. II.

1 Tristo supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris 2 filia Fabricii,
Et personati fastus, & 3 regula morum,
4 Quidquid & in tenebris non sumus, ite foras.
5 Clamant ecce mei, Io Saturnalia versus,
Et licet, & 6 sub te præside, Nerva, 7 libet.

1 Procul, o procul este, facessite hinc, quotquot adestis tristis, atque censorii supercilii, gravis, tetricæque frontis, & compositi vultus. 2 Pudica, & dura a patre duro. 3 Censura, censoria regula, præfectura morum. 4 Castitas, & luce gaudens pudicitia. Nox enim pudore vacat. Ovid. l. 1. Amor. eleg. 6. 5 In quibus libertas, & loquendi licentia. Macrob. Saturn. l. 1. c. 10, 11. pueri autem plaudentes clamabant, *Io Saturnalia*. Dioclet. l. 5. *Saturnalia optimi dierum*. Catull. 6 Quo Imperatore vera fruimur libertate. 7 Ita MS. Bodlejanus, cui concinunt duo Gruteri. Vulg. *licet*.

* Ad Lectores. III.

*Lectores tetrici 1 salebrosum ediscite Sanctram:
Nil mihi vobiscum est, iste liber 2 meus est.

* Conjungit hoc distichon præcedenti epig. ex authoritate MSS. Petr. Scriv. 1 Duris numeris philosophica scribentem consulta, nec molli fluentem carmine. 2 Mollis, immo lascivus, ne dicam impius, infra ep. 16.

¶ De suis libellis. IV.

Non* urbana mea tantum 1 Pimpleide gaudent
* Ocia, nec vacuis auribus ista damus:
Sed meus in 2 Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus.
Quid prodest? 3 nescit sacculus ista meus.
At quam 4 victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria 4 prælia flare tuba;
5 Cum pia reddiderint Augustum numina terris,
Et Mæcenatem si mihi Roma daret!

*Rom. cives otiosi. 1 Carminibus meis. Musa, a fonte Macedoniæ, seu Pieriæ dicta. 2 Duas in Dacos expeditiones suscepit Cæsar. Xiphilin. in Nerva. 3 Illi quidem legunt carmina mea, sed ego nihil inde lego nummi. 4 Grande epos, & victurum, quo bella, & gesta Cæsaris canerem. 5 Si mihi Roma alterum daret Mecenatem, ut Dii dederunt Romæ alterum Augustum in Nerva.

¶ Precatur Deos pro Nerva Trajano. V.

1 Sacra, 2 Laresque Phrygum, quos 3 Troja
maluit 3 heres,
Quam rapere arsuras 4 Laomedontis opes:

1 Vittæ. Vestræ ignis α-βεςε, æterne, &c. 2 Minerva, Jupiter, Juno, quos recenset disticho seq. qui tres aeris regiones referant, unde & *penates* dicti, per quos penitus spiramus. vide Macr. Satur. l. 3. c. 4. 3 Æneas. vide Ælian. l. 3. Var. hist. c. 22. 4 Trojanis, a Laomedonte Priami patre.

5 Scri-

5 *Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,*
Et 6 soror, & summi 7 filia tota patris:
*Et 8 qui * purpureis jam tertia nomina fastis*
Jane refers Nervæ, vos precor ore pio:
Hunc omnes servate ducem, servate senatum:
Moribus 9 hic vivat principis, 10 ille suis.

5 Effictus, inscriptus, insignitus aurea imagine. 6 Juno. 7 Minerva ἀμήτωρ e Jovis cerebro nata, patrima virgo. 8 Jane custos Fastorum, in quos referuntur nomina consulum, adeoque Nervæ, qui Imperii anno gessit tertium consulatum cum Virg. Rufo. Junius de tertio consulatu Ulpian. Nervæ Trajanum intelligit. * Ep. 26. l. 12. num. 3. 9 Senatus. 10 Nerva Imper.

¶ In laudem Nervę Trajani. VI.

Tantatibi est recti reverentia, Cęsar, & æqui,
Quanta Numa fuerat: 1 sed Numa pauper erat.
Ardua res hæc est, 2 opibus non tradere mores,
Et cum tot 3 Crœsos viceris, esse 4 Numam.
5 *Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,*
Elysium liceat si vacuare nemus:
Te volet invictus 6 pro libertate 7 Camillus,
Aurum 8 Fabricius te tribuente volet.
Te duce gaudebit 9 Brutus: tibi Sylla 10 cruentus
11 Imperium tradet, cum positurus erit.
Et te 12 privato cum Cæsare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi 13 Crassus opes.
Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris
Si 14 Cato reddatur, Cæsarianus erit.

1 Non itaque tam miranda, atque ardua res in paupertate erat pietas, & sanctitas. 2 Non efferri, & corrumpi a divitiis. 3 Divites reges, Decebalum Dacorum, & Armeniæ, Parthiæque reges. Xiphilin. Trajan. 4 Sanctum, æquum, continentem, qualis fuit Numa secundus Roman. rex. 5 Si revivişcant ab inferis reversi antiqui illi, clariqu. Romani. Atque hinc novum ordiuntur aliqui epigramma a præcedenti tetrasticho divisum. 6 Lipf. l. 1. Epist. quæst. 5. legit *præ libertate*, quasi dicat, Camillus te principem malit, quam suam illam libertatem. 7 Qui Romam a Gallis occupatam Dictator absens creatus liberavit. 8 Qui continentissime in paupertate vivens munera sibi a Pyrrho, & aurum a Samnitibus missum repudiavit. 9 Juniusne, qui reges ejecit? an Marcus Brutus unus e Julii Cæs. percussoribus? 10 C. M. hominum deleverat, senatores 90. consulares 15. equites 260. 11 Ut quondam dictaturam deposuit, idque secessitque Puteolos. 12 Non rerum summam affectante, idque civili bello. 13 Liciniusne Crassus, an Marcus qui periit apud Parthos? 14 Qui sibi mortem conscivit Uticæ, ne videret Cæsarem, tua tamen æquitate adductus a Cæsare stabit.

¶ Ad Romam. VII.

Unctis falciferi senis diebus,
2 Regnator quibus imperat fritillus,

1 Feriis Saturni falcem gerentis (quod κρόνος, χρόνος, idest tempus, omnia metat) in quibus unctæ cœnæ. 2. In quibus impune regnat alea. ep. 14. l. 4. n. 8. 9. & ep. 85. l. 5. n. 1.

Ver-

Versu ludere 3 non laborioso
Permittis, puto, 4 pileata Roma.
5 Risisti: licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quidquid venerit obvium loquamur,
Morosa sine cogitatione.
Misce dimidios puer 6 trientes,
Quales 7 Pythagoras dabat Neroni:
Misce 8 Dindyme, sed frequentiores,
Possum nil ego sobrius: 9 bibenti
Succurrent mihi quindecim poetæ.
Da nunc basia, sed 10 Catulliana;
Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,
Donabo tibi 11 passerem Catulli.

3 Facili, jocoso. 4 In Saturnalibus servi incedebant pileos induti velut domini. 5 Risu annuere, & consentire videris. 6 Ep. 28. l. 1. nu. 2. 7 Puer e contaminatorum grege, cui nupsit Nero. Tacit. Annal. 15. quem Suet. c. 29. Neronis, Doriphorum nominat. 8 Puer, Minister, ep. 42. l. 10. & ep. 84. l. 6. 9 Calens mero (quod animi educit instrumenta) exprimam ingenia XV. simul poetarum. Exprimit certe Æschylum, Aristophanem, Anacreontem, Ennium, Horatium, &c. quibus vinum erat Hippocrene. lege Antipatri Thessalonicensis ep. Ω ἑλικὼν Βοιωτὲ, &c. l. 2. Auth. c. 47. 10 3300. ep. 34. l. 6. n. 4. vel infinita. *Namque quum*, inquit, *millia multa fecerimus, conturbabimus illa, ne sciamus: Aut nequis*, &c. Catull. ep. 5. 11 Carmen tibi non minus gratum, quam Catullianum de passere Lesbiæ. Ang. Politianus obscœnum aliquid per passerem intelligi vult: sed Fr. Floridus asserit simplicem sensum. lib. 1. subcis. c. 5.

Ad Paullam. VIII.

1 Jam certe 2 stupido non dices, Paulla, marito,
Ad mœchum quoties longius ire voles,
3 Cæsar in Albanum jussit me mane venire,
Cæsar 4 Circejos: jam 5 stropha talis abit.
6 Penelope licet esse tibi sub principe Nerva;
Sed prohibet 7 scabies, ingeniumque vetus.
Infelix quid ages? ægram simulabis amicam?
8 Hærebit dominæ vir comes ipse suæ:
Ibit & ad fratrem tecum, matremque, patremque:
Quas igitur fraudes ingeniosa paras?
Dicet & 9 hystericam se forsitan altera mœcha
In 10 Sinuessano velle sedere lacu.
Quanto tu melius, quoties places ire fututum,
Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro.

1 Mortuo Domitiano, cujus imperium prætexebas adulteriis tuis. 2 Dolos tuos non sentienti. 3 Domitianus. 4 Al. *Circæos.* jussit me modo venire in Circæos. 5 Dolus, fallacia a στρέφω. 6 Castæ. 7 Inveterata libidinis prurigo. 8 Maritus tuus te comitabitur. 9 Ictericam, morbo regio laborantem. Sic Turnebus lib. 8. cap. 4. idest, uteri strangulatione laborantem, ab ὑστέρα. sic & ep. 72. infra. 10 Sinuessanæ autem aquæ in Campania feminarum sterilitati, aliisque morbis medebantur. Plin. lib. 31. c. 2. Cluv. Ital. l. 3. c. 10.

De

¶ De basiis sui pueri. IX.

1 *Lassa quod* 2* *externi spirant opobalsama drauci,*
Ultima 2 *Corycio quæ cadit aura croco,*
3 *Poma quod hiberna maturescentia* 4 *capsa,*
Arbore quod verna luxuriosus ager,
De Palatinis 5 *dominæ quod serica prælis,*
Succina virginea quod regelata manu:
Amphora quod nigri, 6 *sed longe fracta, Falerni,*
7 *Quod qui* 8 *Sicanias detinet hortus apes,*
Quod 9 *Cosmi redolent,* 10 *alabastra,* 11 *focique deorum,*
Quod modo 12 *divitibus lapsa corona comis:*
Singula quid dicam? non sunt satis, omnia misce,
Hoc fragrant pueri basia mane mei.
Scire cupis nomen? 13 *nil præter basia dicam.*
Juro tibi, 14 *nimium scire, Sabine, cupis.*

1 Quod olent trita opobalsama delicati pueri ex Asia, Græcia, vel Ægypto. * Al. *hesterni*, id est ejus qui nocte præterita ἐχθὲς μάστε. 2 Epi. 64. lib. 3. n. 2. & ep. 39. l. 9. n. 3. 3 Ep. 64. l. 3. nu. 1. 4 Qua poma hyeme servantur. 5 Augustæ nempe vestimenta serica, seu synthesses, Palatinis recondita prælis. ep. 46. l. 2. n. 2. 6 Ut ep. 92. l. 3. n. 12. hoc est attritu calefacta. epig. 38. l. 5. n. 13. 7 Odora enim per aerem diffusa gratiora sunt: propius autem admota obstruunt sensorium. 8 Siculas apes, mellificia Hyblæa. 9 Myropolæ. ep. 88. l. 1. n. 1. 10 Pyxides unguentariæ ex alabastro. 11 Thure ardentes. 12 Proinde nardo, & unguento delibutis. 13. Al. *Si propter basia, dicam. Jurasti, nimium scire, &c.* 14 Aliquid ultra basia cupis, qui de pueri nomine quæris.

De statua Memoris. X.

1 *Clarus fronde Jovis,* 2 *Romani fama* 3 *cothurni,*
4 *Spirat* 5 *Apellea redditus arte Memor.*

1 Querna ornatus corona Jovis Capitolini. ep. 54. l. 4. n. 1. 2 Tragicine carminis Poeta, an heroici? Tragicum fuisse testatur Placiades Fulgentius. 3 Ep. 20. l. 3. n. 5. 4 Ad vivum expressa statua. 5 Memoris statua Apellis opus. alii leg. *Apollinea*, intelliguntque Memoris statuam in Apollinis bibliothecam receptam. ut Persii prolog.

De Turno. XI.

Contulit ad Satyras ingentia pectora 1 *Turnus*
Cur non ad Memoris 2 *carmina?* 3 *frater erat.*

1 Ep. 96. l. 7. n. 3. 2 Heroicane, an tragica? ep. præc. num. 2. 3 Cessit illius carminis gloriam fratri, neque voluit se illi æmulum ingerere, ut Unicus. ep. 44. l. 12.

Ad

¶ Ad Avitum. XCVI.

SÆpe loquar nimium gentes quod, Avite, 1 remotas,
Miraris, Latia factus in urbe senex;
2 Auriferumq; Tagum sitiam, patriumq; Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
3 Pascitur hic, ibi pascit ager: tepet 4 igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic 5 pretiosa fames, 6 conturbatorque macellus,
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quatuor hic æstate togæ, pluresque teruntur:
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges: quidquid non præstat amicus,
Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

1 Hispanas, ad quas anhelare videar, cum eas usque loquar, & tamen Romæ consenescam. 2 Patriæ appetam fluvios & agros. ep. 50. l. 1. n. 13. & 11. 3 Epig. 58. supra n. 9. 4 Lignis multo emptis. 5 Arida cœna, & famelica magno empta pretio. 6 In quo decoctis opibus conturbantur rationes. ep. 36. l. 7. n. 10. Alii leg. *conturbaturque macellus*. Alii *conturbatrixque macelli, Mensa ibi*.

De Numa. XCVII.

1 DUm levis arsura struitur 2 Libitina 3 papyro,
Dum 4 myrrham, & casiam flebilis uxor emit:
Jam 5 scrobe, jam 6 lecto, jam 7 pollinctore parata
Heredem scripsit me Numa: convaluit.

1 Dum tibi, deplorata jam salutis, & vitæ spe, parantur, quæ ad funera spectant, & rogum. 2 Ep. 43. l. 8. n. 4. 3 Ep. 44. l. 8. nu. 9. 4 Aromata rogo injicienda, & ossibus, cineribusque urnæ datis miscenda. ep. 26. supra nu. 1. 5 Sepulchro, tumulo. 6 Ferali, quo efferendus erat. 7 Νεκρολείπτη, qui cadaver lavat, & ungit.

In Publium. XCVIII.

1 ADdat cum mihi Cæcubum minister
2 Idæo resolutior 2 cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec soror recumbit:
Vis * spectem potius tuas lacernas,
Et 3 citrum vetus, 3 Indicosque dentes?
* Suspectus tibi ne tamen recumbam,
4 Præsta de grege, sordidaque villa
Tonsos, horridulos, rudes, pusillos
Hircosi mihi filios subulci.

1 Temperet, effundat. 2 Ganymede, epig. 43. l. 2. num. 14. * Vide ep. 26. l. 9. 3 Citream mensam, quam eburnei sustinent pedes, epig. 43. l. 2. n. 9. 4 Præsta ministros incultos.

Perdes

Perdet te 5 *pudor hic: habere Publi*
Mores non potes 6 *hos, & hos ministros.*

5 Quo videri vis, atque haberi pudicus.

Al. *dolor*. 6 Pudicos, & castos, quales fingis.

De figura Socratis. XCIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuissent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

Si hæc Socratis imago Romano cultu effingeretur; certe ad vivum exprimeret gravitatem Julii Rufi, qualis deridetur a a Satyricis, *vel* qui refert Satyrum, namque & Socrates fuit naso simo, & oculis emissitiis, Silenoshaud absimilis; uti describitur a Platone, & Xenophonte. *vel*. Si hæc Socratis imago cultu Romano expressa esset, posset quidem haberi pro effigie Julii Rufi, quæ posita est in Satyris, loco quodam in VIII. Regione urbis, ubi spectabantur 4. Satyrorum imagines. P. Scriv.

¶ In commiscentem versus operi suo. C.

QUid, stulte, nostris versibus tuos misces?
Cum 1 *litigante quid tibi, miser, libro?*
2 *Quid congregare cum leonibus vulpes,*
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
3 *Habeas licebit alterum pedem Ladæ,*
Inepte, frustra crure ligneo curres.

1 Qui tibi litem intendit, & contra te dicit. *Fur es*. ut epigr. 54. l. 1. n. 8.
2 Quid nobilibus, claris, altisque carminibus inseris ignobiles, tenebrosos, & claudicantes versus tuos? hujusmodi comparationes in eodem argumento vide ep. 54. & 73. l. 1.
3 Non magis convenit carminibus meis cum tuis, quam si quis haberet alterum pedem pernicissimi cursoris Ladæ, alterum ligneum. Ladæ velocitatem celebrant Pausanias in Corinth. & Arcad. Epigramm. 4. Anthol. Juven. Sat. 13. &c.

De Capitolino. CI.

ELysio redeat si forte remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Galba vetus;
Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
Audierit: dicet, rustice Galba tace.

Si reviviscat Galba nobilis ille Cæs. Augusti scurra, ep. 42. l. 1. n. 12. & jocis, salibusque cum Capitolino contendat, rusticus videretur, & insulsus præ Capitolino.

De Phileno. CII.

QUa factus ratione sit, requiris,
Qui nunquam futuit, pater Philenus?
Gaditanus, Avite, dicat istud:
Qui scribit nihil, & tamen poeta est.

Aliena opera hic poeta est, ille pater. An Canius sit hic Gaditanus, de quo epig. 61. lib. 1. num. 7. N. L.

Ad municipes suos Bilbilitanos. CIII.

1 *Municipes, 2 Augusta mihi quos Bilbilis 3 acri*
Monte creat, rapidis 4 quem 5 Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaque vestra sumus.
Nec sua plus debet 6 tenui Verona Catullo,
Meque velit dici non minus illa suum.
7 Quatuor accessit tricesima messibus æstas,
Ut sine me Cereri rustica liba datis.
Mœnia dum colimus 8 domina pulcherrima Roma,
9 Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida si mente, venimus:
Aspera si geritis corda, redire licet.

1 Cives. 2 Colonia sc. Bilbilis, & in æreo Tiberii nummo inscripta *Augusta*, teste Adelpho Occone in Tiberio. Al. leg. *angusta*. 3 Alii, *alto*. ut ep. insequenti. & ep. 50. l. 1. & Sidon. Apollin. cap. 22. 4 Ita Scriv. & MS. noster, vulg. *quos*. 5 Ep. 50. l. 1. n. 11. 6 Nitido, culto. 7 Jam per 34. autumnos, quibus vos sacra facitis Cereri. absui a vobis, vixique Romæ. ep. seq. n. 6. 8 Epig. 4. l. 1. n. 2. 9 Nigras canis mutavere.

Ad librum. CIV.

I Nostro comes, 1 libelle 1 Flacco
Longum per mare, sed 2 faventis undæ,
Et cursu facili, tuisque ventis
Hispanæ pete 3 Tarraconis arces.
Illinc te 4 rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
5 Quinto forsitan essedo videbis.
Quid mandem tibi quæris? ut sodales
Paucos, & veteres, & ante 6 brumas
Triginta mihi, quatuorque visos
Ipsa 7 protinus a via salutes:
Et nostrum admoneas subinde Flaccum,
Jucundos mihi, nec laboriosos
Secessus 8 spatio paret salubri,
9 Qui pigrum faciant tuum parentem.
10 Hæc sunt. jam 11 tumidus vocat magister,
Castigatque moras, & aura portum.

1 In Hispaniam ituro. Al. *Flavo* 2 Sed placidum mare. 3 Urbis, unde illa Hispaniæ regio, in qua Bilbilis, Tarraconensis dicta. 4 Vehiculum. 5 Quinti diei itinere ipse vehiculo vectus. 6 Ep. proxime præc. n. 6. 7 Mox ut adveneris Bilbilin. 7 Alii *pretio*. Rutg. *pretio paret sclibera*. 9. Ubi in ocio consenescat parens tuus. idest, author libri, ego, ep. 43. l. 6. n. 8. 10 Quæ tibi in Hispaniam meam proficiscenti mandata velim. 11 Quem vocant tumidi venti, ipse tumidus, & imperiosus vector es.

12 Laxavit melior. vale libelle;
13 Navem, scis puto, non moratur unus.

12 Vento secundo solventibus portu jam laxiore facto navibus. 13 Non licet navi expectare unum, qui moram trahit, vectorem.

LIBER XI.

¶. I.

QUo tu, quo liber otiose tendis,
1 Cultus Sindone non quotidiana?
Nunquid 2 Parthenium videre tentas?
*Vadas, & redeas * inevolutus.*
Libros non legit ille, sed 3 libellos:
4 Nec musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus 5 minores?
6 Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiorem
7 Pompeius, vel 8 Agenoris puella,
Vel 9 primæ dominus 10 levis carinæ.
Sunt illic duo, tresve, qui revolvant
11 Nostrarum tineas ineptiarum:
12 Sed cum sponsio, fabulæque lassæ
De 13 Scorpo fuerint, & 14 Incitato.

1 Eleganter cultus pumice, minio, cedro, velamine purpureo, &c. ut ep. 2. l. 3. & l. 5. ep. 9. vide ep. 16. l. 2. 2 De quo vide ep. 6. l. 5. & l. 4. ep. 45. Cum vero Parthenius interfectus sit sub initio Nervæ Imp. & prodierit hic liber Trajano Imper. videtur Poeta vel rationem temporum in epigrammatum libris non observasse, vel inceptum jam vivo Parthenio librum absolvisse, atque edidisse mortuo, vel non audivisse de morte Parthenii. * Non lectus. 3 Supplicum libellos, quos Imperatori a cubiculis exhibet. 4 Quod si vacaret carminibus, certe vacaret suis pangendis, namque & ipse doctus, & poeta. ut epigr. 6. lib. 5. n. 2. & lib. 12. epigr. 11. 5 Plebejæ, vulgi. nisi & Palatinorum manibus teri affectes. 6 In monte Quirinali habitavit Martialis. ep. 48. l. 10. n. 8. In Quirini autem porticu (quæ in valle Quirini. sat. 2. Juv. ℣. 133.) magnus erat hominum conventus componendorum negotiorum gratia. 7 Porticus Pompejana. ep. 14. l. 2. nu. 11. 8 Porticus Europæ. dict. ep. n. 2. & 15. 9 Porticus Argonautarum. ep. dict. n. 5. & ep. 20. l. 3. n. 8. Jason autem primus navigasse fertur a Poetis. 10 Alludit ad Etymon Argus ab ἀργὸς levis. 11 Nugas has meas, carmina hæc mea alias tineis, & blattis relinquendas escas. *per modestiam sua extenuat.* 12 Et tamen legent hæc non nisi a Circi spectaculis ociosi, & lassi, ubi cessarint sponsiones, & sermones de factionibus, & aurigis. 13 Ep. 50. & 53. l. 10. 14 Ep. 76. l. 10.

Aa

Ad Lectores. II.

1 TRiste supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris 2 filia Fabricii,
Et personati fastus, & 3 regula morum,
4 Quidquid & in tenebris non sumus, ite foras.
Clamant ecce mei, Io Saturnalia versus,
Et licet, & 6 sub te præside, Nerva, 7 libet.

1 Procul, o procul este, facessite hinc, quotquot adestis tristis, atque censorii supercilii, gravis, tetricæque frontis, & compositi vultus. 2 Pudica, & dura a patre duro. 3 Censura, censoria regula, præfectura morum. 4 Castitas, & luce gaudens pudicitia. Nox enim pudore vacat. Ovid. l. 1. Amor. eleg. 6. 5 In quibus libertas, & loquendi licentia. Macrob. Saturn. l. 1. c. 10. 11. pueri autem plaudentes clamabant, *Io Saturnalia*. Dioclet. l. 5. *Saturnalia optimi dierum*. Catull. 6 Quo Imperatore vera fruimur libertate. 7 Ita MS. Bodlejanus, cui concinunt duo Gruteri. Vulg. *licet*.

* Ad Lectores. III.

**LEctores tetrici 1 salebrosum ediscite Sanctram:*
Nil mihi vobiscum est, iste liber 2 meus est.

* Conjungit hoc distichon præcedenti epig. ex authoritate MSS. Petr. Scriv. 1 Duris numeris philosophica scribentem consulta, nec molli fluentem carmine. 2 Mollis, immo lascivus, ne dicam impius, infra ep. 16.

¶ De suis libellis. IV.

*NOn * urbana mea tantum 1 Pimpleide gaudent*
** Ocia, nec vacuis auribus ista damus:*
Sed meus in 2 Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus.
Quid prodest? 3 nescit sacculus ista meus.
At quam 4 victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria 4 prælia flare tuba;
Cum pia reddiderint Augustum numina terris,
Et Mæcenatem si mihi Roma daret!

* Rom. cives otiosi. 1 Carminibus meis. Musa, a fonte Macedoniæ, seu Pieriæ dicta. 2 Duas in Dacos expeditiones suscepit Cæsar. Xiphilin. in Nerva. 3 Illi quidem legunt carmina mea, sed ego nihil inde lego nummi. 4 Grande epos, & victurum, quo bella, & gesta Cæsaris canerem. 5 Si mihi Roma alterum daret Mæcenatem, ut Dii dederunt Romæ alterum Augustum in Nerva.

¶ Precatur Deos pro Nerva Trajano. V.

1 SAcra, 2 Laresque Phrygum, quos 3 Troja maluit 3 heres,
Quam rapere arsuras 4 Laomedontis opes:

1 Vittæ. Vestræ ignis ἄσβεστε, æterne, &c. 2 Minerva, Jupiter, Juno, quos recenset disticho seq. qui tres aeris regiones referant, unde & *penates* dicti, per quos penitus spiramus. vide Macr. Satur. l. 3. c. 4. 3 Æneas. vide Ælian. l. 3. Var. hist. c. 22. 4 Trojanas, a Laomedonte Priami patre.

5 *Scri-*

Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,
Et 6 soror, & summi 7 filia tota patris:
*Et 8 qui * purpureis jam tertia nomina fastis*
Jane refers Nervæ, vos precor ore pio:
Hunc omnes servate ducem, servate senatum:
Moribus 9 hic vivat principis, 10 ille suis.

5 Effictus, inscriptus, insignitus aurea imagine. 6 Juno. 7 Minerva ἀμήτωρ e Jovis cerebro nata, patrima virgo. 8 Jane custos Fastorum, in quos referuntur nomina consulum, adeoque Nervæ, qui Imperii anno gessit tertium consulatum cum Virg. Rufo. Junius de tertio consulatu Ulpian. Nervæ Trajani intelligit. * Ep. 26. l. 12. num. 3. 9 Senatus 10 Nerva Imper.

¶ In laudem Nervę Trajani. VI.

TAnta tibi est recti reverentia, Cęsar, & æqui,
Quanta Numa fuerat: 1 sed Numa pauper erat.
Ardua res hæc est, 2 opibus non tradere mores,
Et cum tot 3 Crœsos viceris, esse 4 Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
Elysium liceat si vacuare nemus:
Te volet invictus 6 pro libertate 7 Camillus,
Aurum 8 Fabricius te tribuente volet.
Te duce gaudebit 9 Brutus: tibi Sylla 10 cruentus
11 Imperium trader, cum positurus erit.
Et te 12 privato cum Cæsare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi 13 Crassus opes.
Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris
Si 14 Cato reddatur, Cæsarianus erit.

1 Non itaque tam miranda, atque ardua res in paupertate erat pietas, & sanctitas. 2 Non efferri, & corrumpi a divitiis. 3 Divites reges, Decebalum Dacorum, & Armeniæ, Parthiæque reges. Xiphilin. Trajan. 4 Sanctum, æquum, continentem, qualis fuit Numa secundus Roman. rex. 5 Si reviviscant ab inferis reversi antiqui illi, clariqu. Romani. Atque hinc novum ordiuntur aliqui epigramma a præcedenti tetrasticho divisum. 6 Lips. l. 1. Epist. quæst. 5. legit *præ libertate*, quasi dicat, Camillus te principem malit, quam suam illam libertatem. 7 Qui Romam a Gallis occupatam Dictator absens creatus liberavit. 8 Qui continentissime in paupertate vivens munera sibi a Pyrrho, & aurum a Samnitibus missum repudiavit. 9 Juniusne, qui reges ejecit? an Marcus Brutus unus e Julii Cæs. percussoribus? 10 C. M. hominum deleverat, senatores 90. consulares 15. equites 260. 11 Ut quondam dictaturam deposuit, secessitque Puteolos. 12 Non rerum summam affectante, idque civili bello. 13 Liciniusne Crassus, an Marcus qui periit apud Parthos? 14 Qui sibi mortem conscivit Uticæ, ne videret Cæsarem, tua tamen æquitate adductus a Cæsare stabit.

¶ Ad Romam. VII.

UNctis falciferi senis diebus,
2 Regnator quibus imperat fritillus,

1 Feriis Saturni falcem gerentis (quod κρόνος, χρόνος, id est tempus, omnia metat) in quibus unctæ cęnę. 2. In quibus impune regnat alea. ep. 14. l. 4. n. 8. 9. & ep. 85. l. 5. n. 1.

Ver-

3 Facili, jocoso.	*Versu ludere 3 non laborioso*
4 In Saturnalibus servi incedebant pileos induti velut domini.	*Permittis, puto, 4 pileata Roma.*
5 Risu annuere, & consentire videris.	5 *Risisti; licet ergo, nec vetamur.*
6 Ep. 28. l. 1. nu. 2.	*Pallentes procul hinc abite curæ:*
7 Puer e contaminatorum grege, cui nupsit Nero. Tacit. Annal. 15. quem Suet.	*Quidquid venerit obvium loquamur,*
	Morosa sine cogitatione.
	Misce dimidios puer 6 trientes,
	Quales 7 Pythagoras dabat Neroni:
	Misce 8 Dindyme, sed frequentiores,
	Possum nil ego sobrius: 9 bibenti
	Succurrent mihi quindecim poetæ.
	Da nunc basia, sed 10 Catulliana,
	Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,
	Donabo tibi 11 passerem Catulli.

c. 29. Neronis, Doriphorum nominat. 8 Puer, Minister, ep. 42. l. 10. & ep. 84. l. 6. 9 Calens mero (quod animi educit instrumenta) exprimam ingenia XV. simul poetarum. Exprimit certe Æschylum, Aristophanem, Anacreontem, Ennium, Horatium, &c. quibus vinum erat Hippocrene. lege Antipatri Thessalonicensis ep. Ω ἐλινῶν Βοιωτέ, &c. l. 2. Auth. c. 47.
10 3300. ep. 34. l. 6. n. 4. vel infinita. *Namque quum, inquit, millia multa fecerimus, e*x *urbabimus illa, ne sciamus: Aut nequis,* &c. Catull. ep. 5. 11 Carmen tibi non minus gratum, quam Catullianum de passere Lesbiæ. Ang. Politianus obscœnum aliquid per passerem intelligi vult: sed Fr. Floridus asserit simplicem sensum. lib. 1. subcis. c. 5.

Ad Paullam. VIII.

1 Mortuo Domitiano, cujus imperium prætexebas adulteriis tuis.	1 *Jam certe 2 stupido non dices, Paulla, marito,*
2 Dolos tuos non sentienti	*Ad mœchum quoties longius ire voles,*
3 Domitianus.	3 *Cæsar in Albanum jussit me mane venire,*
4 Al. *Circæos.* jussit me modo venire in Circæos.	*Cæsar 4 Circejos: jam 5 stropha talis abit.*
5 Dolus, fallacia a στρέφω.	6 *Penelopæ licet esse tibi sub principe Nerva;*
6 Castæ.	*Sed prohibet 7 scabies, ingeniumque vetus.*
7 Inveterata libidinis prurigo.	*Infelix quid ages? ægram simulabis amicam?*
	8 *Hærebit dominæ vir comes ipse suæ.*
	Ibit & ad fratrem tecum, matremque, patremque:
	Quas igitur fraudes ingeniosa paras?
	Dicet & 9 hystericam se forsitan altera mœcha
	In 10 Sinuessano velle sedere lacu.
	Quanto tu melius, quoties places ire fututum,
	Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro.

8 Maritus tuus te comitabitur. 9 Ictericam, morbo regio laborantem. Sic Turnebus lib. 8. cap. 4. idest, uteri strangulatione laborantem, ab ὑστέρα. sic & ep. 72. infra. 10 Sinuessanæ autem aquæ in Campania feminarum sterilitati, aliisque morbis medebantur. Plin. lib. 31. c. 2. Cluv. Ital. l. 3. c. 10.

¶ De basiis sui pueri. IX.

1 L*Assa quod*2* *externi spirans opobalsama drauci*,
Ultima 2 *Corycio qua cadit aura croco*,
3 *Poma quod hiberna maturescentia* 4 *capsa*,
Arbore quod verna luxuriosus ager,
De Palatinis 5 *domina quod serica prelis*,
Succina virginea quod regelata manu:
Amphora quod nigri, 6 *sed longe fracta*, *Falerni*,
7 *Quod qui* 8 *Sicanias detinet hortus apes*,
Quod 9 *Cosmi redolent*, 10 *alabastra*, 11 *focique deorum*,
Quod modo 12 *divitibus lapsa corona comis*:
Singula quid dicam? non sunt satis, omnia misce,
Hoc fragrant pueri basia mane mei.
Scire cupis nomen? 13 *nil prater basia dicam*.
Juro tibi, 14 *nimium scire*, *Sabine*, *cupis*.

1 Quod olent trita opobalsama delicati pueri ex Asia, Græcia, vel Ægypto, * Al. *hesterni*, ideft ejus qui nocte præterita ἐχθὲς μᾶσσε. 2 Epi. 64. lib. 3. n. 2. & ep. 39. l. 9. n. 3. 3 Ep. 64. l. 3. nu. 1. 4 Qua poma hyeme servantur. 5 Augustæ nempe vestimenta serica, seu synthesses, Palatinis recondita prelis. ep. 46. l. 2. n. 2. 6 Ut ep. 92. l. 3. n. 12. hoc est attritu calefacta. epig. 38. l. 5. n. 13. 7 Odora enim per aerem diffusa gratiora sunt: propius autem admota obstruunt sensorium. 8 Siculas apes, mellificia Hyblæa. 9 Myropolæ. ep. 88. l. 1. n. 1. 10 Pyxides unguentariæ ex alabastro. 11 Thure ardentes. 12 Proinde nardo, & unguento delibutis. 13. Al. *Si propter basia, dicam. Jurasti, nimium scire, &c.* 14 Aliquid ultra basia cupis, qui de pueri nomine quæris.

De statua Memoris. X.

1 C*Larus fronde Jovis*, 2 *Romani fama* 3 *cothurni*,
4 *Spirat* 5 *Apellea redditus arte Memor*.

1 Querna ornatus corona Jovis Capitolini. ep. 54. l. 4. n. 1. 2 Tragicine carminis Poeta, an heroici? Tragicum fuisse testatur Placiades Fulgentius. 3 Ep. 20. l. 3. n. 5. 4 Ad vivum expressa statua. 5 Memoris statua Apellis opus. alii leg. *Apollinea*, intelliguntque Memoris statuam in Apollinis bibliothecam receptam. ut Persii prolog.

De Turno. XI.

C*Ontulit ad Satyras ingentia pectora* 1 *Turnus*
Cur non ad Memoris 2 *carmina?* 3 *frater erat*.

1 Ep. 96. l. 7. n. 3. 2 Heroicane, an tragica? ep. præc. num. 2. 3 Cessit illius carminis gloriam fratri, neque voluit se illi æmulum ingerere, ut Unicus. ep. 44. l. 12.

Ad puerum suum. XII.

1 Amove elaboratos calices vitreos ex Ægypto Romam allatos. 2 Et trade mihi pocula

1 *Tolle puer calices, tepidiq; toreumata Nili;*
2 *Et mihi secura pocula trade manu,*
3 *Trita patrum labris, & 4 tonso pura ministro;*
5 *Antiquus mensis restituatur 5 honor.*
Te potare decet 6 gemma, 7 qui Mentora frangis
In scaphium mœcha, Sardanapale, tuæ.

fagina, vel Saguntina, de quibus non sis solicitus, ne labantur. ep. 108. l. 14 *peccant securæ, solicitæque manus.* 3 Fictilia, cujusmodi a Numa instituta sunt in honorem deorum, & ab antiquis Romanis in usu. 4 Non comato, & calamistrato, sed rudi, & simplici. 5 Urnarum, & calicum fictilium. 6 Calice e gemma, vel gemmato poculo. 7 *Qui pocula Mentoris nobilitata manu* (ut dixit ep. 60. l. 9 n. 10.) diffringis, ut inde conficiatur mœchæ tuæ matula, dignum sane te homine molli, & impuro poculum. Sed vide, an placeat lectio, *Te potare decet gemma, qui Mentor a frangis, In scaphio mœchæ Sardanapale tuæ.* q. d. Magis convenit fictile scaphium, quam calix e gemma illi, qui Mentoris opera frangit.

In Zoilum. XIII.

Vis jure natorum clarescere, cum tibi natales sint

Jus tibi natorum vel septem, Zoile, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

ortu Nili obscuriores. Petas licet jus liberorum septem, vel sexcentorum, si placet, ipse usque obscurus eris, & nullius filius, terra natus. *Neque tamen jus petebatur liberorum ultra tres*, ep. 91. l. 2.

¶ Epitaphium Paridis. XIV.

1 Ep. 28. l. 6 num. 5. 2 Ægypti. ep. 42. lib. 4. n. 2. 3. 3 Decus, dum viveret, dolor ex morte ejus.

Quisquis 1 Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ, salesque 2 Nili,
Ars, & gratia, lusus, & voluptas,
Romani 3 decus, & 3 dolor theatri,
Atque 4 omnes Veneres, Cupidinesque,
Hoc sunt condita, quo 5 Paris, sepulcro.

4 Vide Plauti epitaph. apud A. Gell. l. 1. cap. 24. 5 Histrio nobilis, quem interfici jussit Domitianus, quod eum deperiret Domitia Augusta. Sueton. c. 3. Domit.

De colono. XV.

1 Qui pusillus cum sit, vel levissimæ terræ ferendæ non sufficit.

Heredes nolite brevem sepelire colonum;
1 Nam terra est illi quantulacunque gravis.

Ludit autem Poeta in formula S. T. T. L. vide ep. 82. l. 1. n. 4.

De libro suo. XVI.

1 SUnt chartæ mihi, quas Catonis uxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ.
Hic totus volo rideat libellus,
Et sit nequior omnibus libellis:
Qui vino madeat, nec erubescat
Pingui sordidus esse 2 Cosmiano.
Ludat cum pueris, amet puellas:
3 Nec per circuitus loquatur illam,
Ex qua nascimur, omnium parentem,
4 Quam sanctus Numa mentulam vocabat.
Versus hos tamen esse tu memento
5 Saturnalicios, Apollinaris.
Mores non habet hic meus libellus.

1 Sunt mihi libelli, quos legant castissimæ, & pudicissime matronæ; sed hunc librum volo totum lascivire vino diffelutum, unguentis delibutum, nequitias loquentem, & amores. 2 Unguento a Cosmo confecto. ep. 88. l. 1. n. 1. 3 Plane, & aperte verbis dominantibus & rem significantibus. ep. 67. l. 3. n. 5. 4 Quam prisci illi, probique majores nostri non erubescebant proprio nomine indigitare, & tanquam rudes Macedones ligonem ligonis nomine appellare. 5 Libertate usos Decembri, & licentia Saturnalibus permissa. ep. 2. supra n. 5.

Ad Lectores. XVII.

QUi gravis es nimium, potes hinc jam lector abire,
Quo libet: 1 urbanæ scripsimus ista 1 togæ.
Nam mea 2 Lampsacio lascivit pagina versu,
Et 3 Tartessiaca concrepat æra manu.
O quoties rigida pulsabis pallia 4 vena,
Sis gravior Curio, Fabricioque licet?
Tu quoque nequitias nostri, lususque libelli
5 Uda puella leges, sis 6 Patavina licet.
Erubuit, posuitque meum Lucretia librum:
Sed coram Bruto. 7 Brute recede, leget.

1 Plebi. 2 Priapeio. Lampsacum oppidum est Hellesponti, in quo Priapus exquisite colebatur. 3 Vide ep. 71. l. 6. n. 1. 4 Inguine. 5 Vide Juv. Sat. 6. ℣. 65. 6 Patavinæ mulieres audiebant castæ, & pudicæ. Plin. epist. 14. l. 1. vide ep. 42. l. 6. n. 4. 7 Et ipsa Lucretia, utut pudica, legerit absente marito.

Ad Sabinum. XVIII.

NOn omnis nostri 1 nocturna est pagina libri:
Invenies & quod 2 mane, Sabine, legas.

1 Ebria, petulans, impudica. 2 Sobrius, & salva verecundia.

¶ Ad

¶ Ad Lupum. XIX.

* *DOnasti Lupe 1 rus sub urbe nobis:*
Sed rus est mihi majus 2 in fenestra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
3 *In quo ruta facit nemus Dianæ,*
Arguta tegit ala quod cicada,
Quod formica die comedit uno,
Clausæ cui folium rosæ corona est:
In quo non magis invenitur herba,
Quam 4 costi folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
*Nec serpens habitare * tota possit.*
5 *Erucam male pascit hortus unam,*
Consumpto moritur culex salicto,
Et talpa est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non marisca
Ridere, aut violæ patere possunt.
Fines mus populatur, & colono
Tamquam 6 sus Calydonius timetur;
7 *Et sublata volantis ungue Procnes*
In nido seges est hirundinino,
8 *Et cum stet sine falce, mentulaque,*
Non est dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta messis,
Et mustum nuce condimus 9 picata.
Errasti, Lupe, 10 litera sed una:
Nam quo tempore prædium *dedisti,*
Mallem tu mihi prandium *dedisses.*

* Huic geminum vide 2. Anthol. Luciliani. Ἀγρὸν Μηνοφάνης, &c.
1 Prædiolum urbanum.
2 Plebs Romana in fenestris alebat ad speciem hortorum flores, & frutices. quod videmus in Hispania, & Italia monachos facere in fenestris ostendentes arbuscula, malos citreas, hortulos pensiles, &c.
3 Quem hortum rutæ unica tegit, obumbratque non secus, ac si esset nemus Dianæ Aricinæ. *Hyperbolice, ut cætera, quæ seq.*
4 Quæ non nascitur in Italia, uti nec piper. Al. *Cosmi*.
* Ita MS. noster. Al. *tuta*. 5 Vermiculum, qui olera depascitur. 6 Epigr. 15. lib. spect. num. 1. 7 Cujus segetem, seu herbam uno impetu correptam aufert hirundo ad nidum condendum. 8 Nec dimidio Priapo, vel inermi locus est. ep. 36. l. 1. 11. 2. & l. 3. epig. 57. 9 Allusum ad dolia, & testas, quæ picabantur, ne vina expirarent animam. 10 Litera *e* in *a* mutata. mallem *prandium*, quam tale *prædium*.

In Gallam. XX.

QUæris, cur nolim te ducere Galla? diserta es:
Sæpe solœcismum mentula nostra facit.

Pete hujus epigr. ingenium, & expositionem a Juvenalis Sat. 6. v. 448. & 457. Ad Lucilii item epi. c. 46. l. 2. Anthol. τῇ χειρὶ σολοικίζει. Martialis, *inquit Brodæus*, Lanuvii ad portas non arrigens dicit, *Sæpe solœcism.* &c.

Ad lectorem gravem. XXI.

*Cæsaris Augusti lascivos, livide, versus
Sex lege, qui tristis verba Latina legis.
1 Quod futuit Glaphyran Antonius, hanc mihi pœnam
Fulvia constituit, se quoque uti futuam.
Fulviam ego ut futuam? quid si me Manius oret?
Pædicem? faciam? non puto, si sapiam. (vita
Aut futue, aut pugnemus, ait. quid quod mihi
Carior est ipsa mentula? signa canant.
* Absolvis lepidos nimirum, Auguste, libellos,
Qui scis Romana simplicitate loqui.

* Duo primi versus sunt Martialis, ut & duo ultimi: hexastichon intermedium Augusti erat, quod citat poeta ad excusandam carminis sui lasciviam. 1 Fulvia uxor Marci Antonii (inquit Octavius) incitante Manio, quo ulciscatur mariti sui petulantiam in Glaphyra, sese offert mihi corrumpendam, imo petit, nego, horreoque non minus quam si me Manius oret, ut, &c. interminata deinde mihi bellum civile, ni faciam, posthabeo ipsam vitam pudicitiæ. * Apostrophe Poetæ ad Augustum. supra *.

In Lydiam. XXII.

Lydia tam laxa est, 1 equitis quam culus aeni,
Quam celer arguto qui sonat ære 2 trochus,
Quam rota transmisso toties impacta 3 petauro,
Quam vetus a 4 crassa calceus udus aqua,
Quam qua rara vagos expectant retia turdos,
5 Quam Pompejano vela negata Noto,
Quam quæ 6 de phthisico lapsa est armilla cinædo,
Culcita 7 Leuconico quam viduata suo,
Quam veteres 8 Braahe Britonis pauperis, & quam
Turpe 9 Ravennatis guttur 10 onocrotali.
Hanc in piscina dicor futuisse marina.
Nescio: piscinam me futuisse puto.

1 *Equitis* pro *equi* posi tum censet cum aliis Brodæus Misc. l. 10. c. 33. 2 Epi. 168. l. 14. 3 Turnebus *petaurum* putat esse lignum per rotam a Petaurista trajectum, l. 8. c. 4. Corn. Virellius contra Georg. Merulam c. 13. contendit petaurum, ipsum esse petauristam, qui se transmittit per rotam quasi in aere volantem, unde nomen. vide Mercur. l. 3. de arte gymnastica. c. 8. 4 Cœnosa. 5 Quam vela theatri Pompejani (vide ep. 39. l. 9. n. 3.) quæ jacent laxa, ubi non tument sublata ventis. 6 Tabe diutina, ac phthisi consumptis armillę, quas sana adimplerant brachia, laxæ excidunt. P. Scriv. cum prius legeretur, *Delphitico*. aut *Deliaco*. 7 Lanæ genere, quo culcitræ farciebantur. Pulmanus legit, *Culcita quam, pluma quæ viduata sua est*. Vide ep. 159. l. 14. 8 Femoralia, quæ Britannis Gallis in usu. de quibus vide, quæ Jos. Scalig. ad lib. 4. Propertii, & If. Casaubon. ad Sueton. August. 9 In Ravennę paludibus degentis. 10 Avis, quæ Æliano l. 16. histor. Animalium c. 4. Cela esse videtur. Gellius ibidem onocrotalum esse autumat, dictum a ruditu asini ex ὄνος, & κρόταλον, & Plin. l. 10. c. 47.

In pædiconem masturbantem. XXIII.

Mollia quod nivei 1 duro teris ore 2 Galesi
Basia, quod nudo cum Ganymede jaces;
Quis negat hoc nimium? sed sit satis: inguina saltem
Parce fututrici solicitare manu.
Levibus in pueris plus hæc, quam mentula, peccat:
Et faciunt digiti, 3 præcipitantque virum.
Inde 4 tragus, celeresque pili, mirandaque matri
Barba, 5 nec in clara balnea luce placent.
Divisit natura mares; pars una puellis,
Una viris genita est: utere parte tua.

1 Barbato. 2 Pueri. 3 Ante tempus accelerant ætatem, faciem, & opus virile. 4 Hircus, fetor alarum. Virus autem hirci redolent illi, qui rem agunt Veneream, quique ea ætate sunt, quæ Veneri sufficit, spiritu non coquente humorem, ut in pueris. Aristot. probl. & ab eadem causa pili, maxime in locis humidis.
5 Ne appareant pilosi.

In Silam. XXIV.

Nubere Sila mihi 1 nulla non lege parata est:
Sed Silam nulla ducere lege volo.
Cum tamen instaret, 2 decies mihi dotis in auro
Sponsa dabis, dixi: quid minus esse potest?
Nec futuam quamvis prima te nocte maritus:
Communis tecum nec mihi lectus erit:
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam;
Ancillam mittes sed mihi jussa tuam.
Te spectante dabit nobis lasciva 3 minister
Basia, sive meus, sive erit ille 4 tuus.
Ad cœnam venies: sed sic divisa recumbens,
Ut non tangantur pallia nostra tuis.
Oscula rara dabis nobis, & non dabis ultro:
5 Nec quasi nupta dabis, sed quasi mater anus.
Si potes ista pati, si nil perferre recusas:
Invenies qui te ducere, Sila, velit.

1 Qualibet conditione. 2 Decies centena millia sestertium, nostræ monetæ 7812. l. 10. fl. eaque in auro appensa, nomine dotis. 3 Puer. 4 Eunuchus, spado. 5 Non tota, non amoris, sed parca, sed casta, sed religionis. ep. 105. infra.

Ad Labullum. XXV.

1 Dum te prosequor, & domum reduco,
2 Aurem dum tibi præsto garrienti,

1 Ejusdem ingenii vide ep. 82. lib. 10. & 71. l. 1. dum cliens te saluto, deduco, reduco, tibi obsequor, assentor, & ejusmodi præsto officia, perit dies, pereunt studia carminaque. 2 Vide ep. 99. l. 1. & Theophrasti charact. περὶ κολακείας. & quæ Casaubonus ibi, λέγοντος δὲ αὐτοῦ τι, τοὺς ἄλλους σιωπᾶν κελεῦσαι, καὶ ἐπαινέσαι.

Et

Et quidquid loqueris, facisque, laudo,
Quot versus poterant, Labulle, nasci?
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si quid Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat caussidicus, poeta 3 carpit,
Propter te perit. 4 hoc, Labulle, verum est?
Hoc quisquam ferat, ut 5 tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta prope jam diebus una est
Nobis pagina vix peracta: 6 sic fit,
Cum cenare domi poeta non vult.

3 Vellicat, & reprehendit, pro more æmulantium artificum, & invidentium. invidis autem displicere felicitatis argumento est. ep. 61. l. 6. n. 3. & 77. l. 4. 4 Hoccine æquum est? *Ah! idne verum est?* Terent. 5 Me addito cæteris tuis clientibus. 6 Ita fit, ut cum cœnam officiis demereor, dum foris cœnare volo, negligantur studia, pereant poemata.

In Linum. XXVI.

ILla salax nimium, nec paucis nota puellis
*Stare Lino desit mentula: * lingua cave.*

* Ep 78. l. 1. & ep. 62. infra hujus li.

Ad Telesphorum. XXVII.

O Mihi grata quies, o blanda, Telesphore, 1 cura,
Qualis in amplexu non fuit ante meo!
Basia da nobis vetulo puer uda Falerno,
Pocula da labris 2 facta minora tuis.
Addideris super hæc Veneris si gaudia vera,
Esse negem melius cum Ganymede Jovi.

1 Amor, deliciæ. 2 Trita, degustata labris tuis. *Et qua tu biberis, hac ego parte bibam.* Ovid. eleg. 4. l. 1.

Ad Flaccum. XXVIII.

FErreus es, si 1 stare potest tibi mentula, Flacce,
Cum te sex cyathos orat amica dare;
Vel duo frusta rogat 2 cybii, tenuemve lacertum,
Nec dignam toto se 3 botryone putat:
Cui portat gaudens ancilla 4 paropside rubra
Alecem, sed quam protinus illa voret.
Aut cum perfricuit frontem, posuitq; pudorem,
Succida palliolo vellera quinque petit.

1 In amica, quæ parvo pretio licet, ut quæ poscat 6. vini cyathos, &c. 2 Ep. 79. l. 5. n. 5. 3 Ovis sepiarum, non racemo, ut vult Domit. 4 Lance fictili. 5 Quod si majore cum fiducia velit magnum quiddam rogare, poscit illotam lanam in palliolum.

6 Unguenti ex foliis Nardi, aliisque foliis odoratis. vide Plinium,& Pancirolum. 7 Gemmas. 8 Optima.

At mea me libram 6 foliati poscat amica,
Aut virides gemmas, sardonychasve 7 pares:
Nec nisi 8 prima velit de 9 Tusco Serica vico,
*Aut centum aureolos, sic velut * æra, roget.*
10 Nunc tu velle putas hæc me dare dona puellæ?
Nolo: sed, his ut sit digna puella, volo.

9 Textura Sericarum, & bombycinarum vestium exercebatur in Tusco vico Romæ. * al. ægra, i. vix contenta. 10 MS. Bodlej. *Num tu.*

De nephritico, seu phrenetico. XXIX.

1 Al. *Invasit medicum Nasica Phreneticus, Aucte.*

1 INvasit medicum sica nephriticus, Aucte:
Et præcidit Hylan. hic, puto, sanus erat.

& Al. *Invasit medici Nasica phreneticus Aucti, & percidit Hylan.* Nasica ut potiretur Hyla Aucti medici puero, finxit phrenesin. verum ut voti, ita & mentis compos apparuit.

Ad Phyllidem. XXX.

1 *Mentula, mensque cadit.* ep. 17. l. 7. 2 Ep. 68. l. 10. n.4. *murem* legit Ang. Politianus c. 96. Mîsc.q. d. salacissimum. ita enim esse mures scribit, probatque Ælianus l. 12. de Animalib.

LAnguida cum vetula tractare virilia dextra
Cœpisti, 1 jugulor pollice, Phylli, tuo.
Nam cum me 2 vitam, cum me tua lumina dicis,
Horis me refici vix puto posse decem.
3 Blanditias nescis; dabo dic tibi millia centum,
Et dabo Setini jugera culta soli:
Accipe vina, domum, pueros, 4 chrysendeta, mensas:
Nil opus est digitis; sic mihi, Phylli, frica.

3 Quæ mihi placeant: neque enim excitor palpantis vetulæ blanditiis; sed pretio, sed muneribus. 4 Ep. 43. l. 2. n. 17.

In Zoilum. XXXI.

1 Propter maledicta hoc? an a studio diutino impedita concoctione? ep 4. l.4.n.8.

1 OS male caussidicis, & dicis olere poetis:
Sed 2 fellatori, Zoile, pejus olet.

2 Tibi.ep.81.l.3.

In Cæcilium. XXXII.

1 Cucurbitas enim dissecat in frusta, varieque apparat, ut Atreus quondam fratris Thyestæ filios. Senec. Thyest. ℣. 758. vide Ammiani epig. l. 2. Antholog. cap. 50. Ὡς κῆπον τετυκὼς, δεῖπνον παρέθηκεν Ἀπελλῆς Οἰόμενος βόσκειν ἀντὶ φίλων πρόβατα, &c. Apelles Pythagorea cœna excepit amicos perinde, ac hortum immolasset, vel pecora pasturus esset.

1 ATreus Cæcilius cucurbitarum
Sic illas quasi filios Thyestæ

In partes lacerat, secatque mille.
2 *Gustu protinus has edes in ipso,*
Has 3 *prima feret,* 4 *alterave cœna,*
Has cœna tibi tertia reponet.
* *Hinc feras* 5 *epidipnidas parabit,*
* *Hinc pistor* 6 *fatuas facit placentas,*
* *Hinc & multiplices struit* 7 *tabellas,*
Et notas 8 *caryotidas theatris:*
* *Hinc exit varium coco* 9 *minutal,*
Ut 10 *lentem positam, fabamque credas:*
Boletos imitatur, & 11 *botellos,*
Et caudam 12 *cybii, brevesque* 13 *manas:*
* *Hinc* 14 *cellarius experitur artes,*
Ut condat vario vafer sapore
In ruta folium 15 *capelliana.*
Sic implet 16 *gabatas, paropsidasque,*
Et leves scutulas, cavasque lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venustum,
Unum ponere ferculis tot assem.

2 Cœnæ exordio, antecœna. ep. 31. l. 10. n. 4.
3 Caput, pompa, flos cœnæ. dicto ep. 31. l. 10.
4 Secunda mensa, *ibid.* vide & Rosin. lib. 5. Antiq. Rom. c. 29.
* Ex his cucurbitis.
5 Dapes, bellaria, quæ ἐπὶ δεῖπνον post cœnam apponuntur, distribuunturve.
6 Insipidas sc. & insulsas, e cucurbitis.

7 Quadras de placenta. ep. 76. l. 3. 8 Palmulas. ep. 27. lib. 13.
9 Cibus e variis minutim concisis. 10 Pultem ex lente, ac faba. 11 Ep. 79. l. 5. n. 7. 12 Ep. 79. l. 5. n. 5. 13 Ep. 79. l. 5. n. 5. Pisciculos, de quibus Athenæus l. 7. c. 18. Plin. l. 32. c. 7. 14 Promus, promus condus. vide Beroaldum in Servium. 15 Rutæ fibris tanquam capillamentis multicomæ. *vel* rutæ caprariæ, quam capreæ sectentur, & pascant. 16 Ep. 47. l. 7.*

¶ In Nestorem. XXXIII.

1 N*Ec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,*
2 *Nec tibi de bibula sarta palude teges:*
Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
Nec sera, nec 3 *clavis, nec canis, atque calix.*
Tu tamen affectas, Nestor, 4 *dici, atque videri*
Pauper, & 5 *in populo quæris habere locum.*
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:
6 *Non est paupertas, Nestor, habere nihil.*

1 Sic Catullus epigr. 20. *Furi, cui neq; servus est, neque arca, &c.* vide & nostrum ep. 93. l. 1.
2 Nec teges, seu storea ex ulva, scirpo, seu canna palustri. *a sedgemat.* 3 Epig. 36. l. 5. n. 8. 4 Ep. 19. l. 8.
5 Plebejus esse, & proletarius. 6 Sed mera mendicitas.

De Prasino. XXXIV.[1]

S*Æpius ad palmam Prasinus post fata Neronis*
Pervenit, & victor præmia plura refert.

Prasinæ factioni (cui favebat Nero) obstrepebant aliarum factionum fautores, vicisse suos aurigas non propria virtute, sed gratia Imperatoris. respondet iis Poeta falsum hoc esse, postquam, Nerone mortuo, & huic factioni frequens cedat palma.

I nunc livor edax: dic te cessisse Neroni:
Vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

De Apro. XXXV.

ÆDes emit Aper, sed quas nec noctua vellet
Esse suas; adeo nigra, vetusque casa est.
Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.
1 *Cœnabit belle, non habitabit Aper.*

1 Fecit hoc optimo quidem consilio: quo invitaretur sæpius a nitido, lautoque vicino. *Aliquid boni propter vicinum bonum.*

¶ Ad Fabullum. XXXVI.

IGnotos mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus a te
Miraris, quererisque, litigasque.
* *Solus cœno, Fabulle, non libenter.*

* Solus quippe videtur, qui inter ignotos nec suæ conditionis est, utcunq; magnus sit illorum numerus.

¶ De Cajo Proculo. XXXVII.

CAius hanc lucem 1 *gemma mihi Julius alba*
Signat, Io votis 2 *redditus ecce meis.*
3 *Desperasse juvat, veluti jam rupta sororum*
Fila; minus gaudent, qui timuere nihil.
4 *Hypne quid expectas piger?* 5 *immortale Falernum*
Funde, 6 *senem poscunt* 7 *talia vota cadum.*
8 *Quincunces, & sex cyathos, bessemq; bibamus,*
Caius ut fiat, Julius, & Proculus.

1 Ep. 45. l. 8. n. 2. 2 Convalescens, & restitutus e morbo desperato. 3 Multo mihi dulcior est deplorati dudum, ac depositi amici recepta insperato salus. 4 Puer, minister. 5 Ep. 95. l. 9. n. 4. 6 Ep. 95. l. 9. n. 3. 7 Tam grata ex tam insperatis. 8 De hoc more ebibendi nomen amici, vide ep. 72. l. 1. hic autem quincunx respondet τῷ *Cajus*, τῷ *Julius* semis, i. 6. cyathi, τῷ *Proculus* bes, i. 8. cyathi, vide ep. 28. l. 1. n. 2.

In Zoilum. XXXVIII.

ZOile 1 *quid tota gemmam præcingere libra*
Te juvat, & miserum perdere sardonycha?
2 *Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus;*
Non eadem digitis pondera conveniunt.

1 Cur eques e servo factus annulum gestas liberalem, *Hyperbolice*, magnum scilicet, prægravasque, & occultas gemmam nimio auro? An credis idem pondus convenire digito, & annulo, quod modo gestabas in compedibus? ep. 29. l. 3. 2 Compes. *frontem literati, capillum semirasi, & pedes annulati*, Apulejus.

De

De mulione surdo. xxxix.

*MUlio viginti venit modo millibus, * Aule.*
Miraris pretium tam grave? 1 surdus erat.

* Al. *Aule.* 1 Ex ἀπροσδεχήτῳ auget. *Vel*, innuit flagitioso domino magis placere servos surdos, quos nemo roget de criminibus domini. vide Sat. 9. Juv. vers. 104.

¶ In * Charidemum. xl.

CUnarum fueras 1 motor, Charideme, mearum,
Et pueri custos, assiduusque comes.
Jam mihi nigrescunt tonsa 2 sudaria barba,
Et queritur 3 labris puncta puella meis.
4 Sed tibi non crevi: te noster villicus horret:
Te dispensator, te domus ipsa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, observas, quereris, suspiria ducis,
Et vix a ferulis abstinet ira manum.
Si 5 Tyrios sumpsi cultus, unxive capillos;
Exclamas, numquam fecerat ista pater.
Et 6 numeras nostres adstricta fronte trientes,
Tamquam de cella sit cadus ille tua.
Desine: non possum libertum ferre 7 Catonem.
Esse virum jam me dicet amica tibi.

* Vide Plauti Linum, in Bacchid. 1 Al. *monitor*, i. e. infantiæ, pueritiæque moderator. sed & τὸ *motor* placet. 2 Lintea, quæ demessam a tonsore barbam excipiunt. 3 A rasura asperis, durisque. 4 Tibi tamen etiamdum puer videor, nec qui in virum transcriptus liberius vivendi potestatem habeam. 5 Vestes purpureas. 6 ἀριθμεῖς πρὸς ἃς κύλικας πέπωκε Theophrast. charact. περὶ μικρολογίας. de trientibus vide, quæ ad ep. 28. l. 1. n. 2. 7 Censorium castigatorem, qualis fuit Cato major.

De Luperco. xli.

FOrmosam Glyceren amat Lupercus,
Et solus tenet, imperatque solus:
Quam toto sibi mense non fututam
1 Cum tristis quereretur, & roganti
Caussam reddere vellet Æliano,
Respondit, Glycera dolere dentes.

1 Dum caussatus est dolorem dentium in causa fuisse, quo minus oris operam posset præstare, aperte fatebatur se capiti Glyceræ illudere.

De Amynta. xlii.

1 INdulget pecori nimium dum pastor Amyntas,
2 Et gaudet fama, luxuriaque gregis:

1 Dum vehementi studio saginat porcos. 2 Dum laudem quærit ex pinguibus factis suibus.

 3 *Cedere-*

3 Ascendit ilicem glande onustam, & incurvatam, excussurus glandes, sed pondere pueri fractis ramis, qui vix suum sustinebant onus, decidit ipse excussas secutus glandes. sic Hylam secutum urnam dixit Juv. Sat. 1. vers. 164. 4 Pater Amyntæ succisam arborem filii rogo damnavit. 5 Non, quo Amyntas studio, faginam properare.

3 *Cedentes oneri ramos, sylvamque fluentem*
Vicit, concussas ipse secutus opes.
4 *Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ,*
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, sues habeat vicinus Jolas;
Te satis est nobis 5 annumerare pecus.

¶ In Cæcilianum. XLIII.

1 Illustria, insignia. 2 Vilia, humilia, abjecta. *vel*, de mortuis, quale fuit præcedentis ep. de Amynta argumentum. 3 Ep. 50. l. 10. n. 2. 4 Neque enim dulcia mella, qualia ex thymo Hymetti Attici, aut Hyblæ Siculæ fiunt, potest apis (vel optima) conficere ex amaris Corsicæ taxis. ita nec, &c.

1 *Vivida cum poscas epigrammata, 2 mortua ponis*
3 *Lemmata, qui fieri, Cæciliane, potest?*
4 *Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci,*
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

In uxorem. XLIV.

1 Ad turpe ministerium. quod Juven. *Inclinabat*. Sat. 9. v. 26. & 10. v. 224. 2 Hercules, a Tyrintho opp. ubi nutritus est, cultusque. 3 Uxorem Herculis. 4 Hyacinthus ex Amyclis Laconiæ civitate. 5 Brysei filia Hippodamia, Achillis amica. 6 Patroclus imberbis. 7 Ne putes illam partem in fœminis æque gratam esse, atque in maribus. ep. 28. l. 12.

Deprensum in puero tetricis me vocibus uxor
Corripis, & culum te quoque habere refers.
Dixit idem quoties lascivo Juno Tonanti?
Ille tamen gracili cum Ganymede jacet.
1 *Incurvabat Hylam posito 2 Tyrinthius arcu.*
Tu 3 Megaram credis non habuisse nates?
Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: sed illas
4 *Oebalius flammas jussit abire puer.*
5 *Bryseis multum quamvis aversa jaceret,*
Æacidæ propior 6 levis amicus erat.
7 *Parce tuis igitur dare mascula nomina rebus,*
Teque puta cunnos uxor habere duos.

Ad senem orbum. XLV.

1 Senex. *Hyperbolice*. 2 Captator est, & heredipeta adulatorius, vultur assidens, qui mortem tuam cupit, cadaver expectat. ep. 36. l. 6. n. 2.

Orbus es, & locuples, & 1 Bruto consule natus:
Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ, sed quas juvenis, quas pauper habebas.
Qui novus est, 2 mortem diligit ille tuam.

In

In Cantharum. xlvi.

INtrasti quoties 1 inscripta limina cella,
Seu puer arrisit, sive puella tibi:
Contentus non es foribus, 2 veleque, seraque,
* *Secretumque jubes * grandius esse tibi.*
Oblinitur minima si qua est suspicio rima,
Punctaque 3 lasciva quæ terebrantur 3 acu.
* *Nemo est tam teneri, tam solicitique pudoris,*
Qui vel pædicat, Canthare, vel futuit.

1 Titulum professæ, & habentis nomen inscriptum lupæ, quę ibi merebatur. Juv. Sat. 6. v. 124. 2 Ep. 35. l. 1. n. 3. & 4. & Juv. Sat. 8. v. 168. * Grandius scelus cogitas, grandius secretum postulas. 3 Calamistro. *Aiu lasciviore comam sibi inserunt*. Tertull. de Virgin. veland. c. 12.

In Mævium. xlvii.

JAm, nisi per somnum, non arrigis, & tibi, Mævi,
Incipit 1 & medios mejere 2 verpa pedes:
Truditur & digitis 3 pannucea mentula lassis,
Nec levat extinctum solicitata caput.
Quid miseros frustra cunnos, culosque lacessis?
4 Summa petas: 5 illic mentula vivit 6 anus.

1 Al. *In medios*. 2 Penis. 3 Debilis, laxa, rugosa, quod & de pomis dicitur. Plin. l. 15. c. 14. & Macrob. l. 3. c. 19. 4 Os. 5 Ep. 50. l. 4. 6 Vide ep. 40. n. 1. & ep. 106. l. 1. n. 3.

In Blataram. xlviii.

OMnia fœmineis quare dilecta catervis
Balnea devitat Blatara? ne futuat.
Cur nec 1 Pompeja lentus spatiatur in umbra,
Nec petit 2 Inachidos limina? ne futuat.
Cur 3 Lacedæmonio luteum 4 ceromate corpus
Perfundit gelida 5 Virgine? ne futuat.
Cum sic fœminei generis contagia vitet,
Cur lingit cunnum Blatara? ne futuat.

1 Porticu Pompeii. ep. 14. l. 2. n. 11. 2 Isidis porticum, seu templum, ubi conventus, & colloquia de adulteriis. *Multis illa facit, quod fuit ipsa Jovi*. Ovid. 2. de Arte *Isiacæ sacraria lenæ*. Juv. Sat. 6. v. 490. 3 Palæstram inveniebant, exercebantque Lacedæmonii. 4 Epig. 59. l. 3. n. 4. 5 Aqua. ep. 21. l. 5. n. 6.

In Silium. xlix.

1 *SIlius hęc magni celebrat monumenta Maronis,*
Jugera facundi qui Ciceronis habet.

1 Silius Ciceronis, atque Virgilii studiosissimus imitator. hujus aram religiosissime coluit. ep. 51. infra, illius villas comparavit. Plinius l. 31. c. 1.

¶ Ad Julium Cerealem. LII.

COenabis belle, Juli Cerealis, apud me;
1 Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Octavam poteris servare: 2 lavabimur una.
Scis quam sint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca 3 movendo
Utilis, & porris fila resecta suis.
Mox vetus, & tenui major 4 cordilla 5 lacerte:
Sed 6 quam cum ruta frondibus ova tegant.
7 *Altera non deerunt 8 tenui versata favilla,*
Et 9 Velabrensi massa recocta foco:
Et 10 quæ Picenum senserunt frigus olivæ:
Hæc satis in 11 gustu. cætera nosse cupis?
12 *Mentiar ut venias, 13 pisces, 14 conchylia, 15 sumen,*
Et 16 cortis saturas, atque 17 paludis aves:
Quæ 18 nec Stella solet rara nisi ponere cœna.
Plus ego polliceor: 19 nil recitabo tibi.
20 *Ipse tuos nobis relegas licet usque Gigantas,*
21 *Rura vel æterno proxima Virgilio.*

1 Al. *Conditio melior si tibi nulla venit.* 2 Ante cœnam lavabant, æstate, hora octava; hyeme, nona. divites cum cœna præbebant convivis balnea privata, pauperes publica conducebant, hinc poeta Cerealem ad Stephani balnea invitat. 3 Ciendo, lubricando. 4 Ep. 2. l. 3. n. 4. & l. 13. ep. 1. 5 Ep. 72. l. 5. n. 5. 6 Ep. 48. l. 10. *. 7 Ova alia. 8 Sic Ovid. 8. Metam. *Ovaque non acri leviter versata favilla.* 9 Caseus Velabrensis fumo, focoque induratus. ep. 32. l. 13. 10 Ep. 36. l. 13. 11 Antecœna, ep. 32. supra n. 2. 12 Promittam tibi lautiore apparatu caput cœnæ appositum, ut venire velis. 13 Pisces vero in lautioribus conviviis primas habebant. 14 Ostrea. 15 Epig. 44. l. 13. 16 Gallinas, ep. 10. l. 7. n. 2. 17 Anates. 18 Non ipse lautus, & nobilis Stella. de quo ep. 78. l. 8. & alibi. 19 Namque convivas suos importuna lectione sæpe enecabant istæ hirudines. ep. 79. l. 5. n. 17. & Lucian. 2. Anthol. c. 47. 20 Tu nobis legas Gigantomachiam a te scriptam, & Georgica tua, Virgilii Georgicis non cedentia. 21 Al. *Rara.*

¶ De Claudia Rufina. LIV.

1 *CLaudia 2 cæruleis cum sit Rufina Britannis*
Edita, 3 cur Latiæ pectora plebis habet?
Quale decus formæ! 4 Romanam credere matres
Italides possunt, Atthides esse suam.

1 Eadem forte, quæ Pudenti nupsit, ep. 13. l. 4. 2 An quia Britanni se glasto colorabant, ut tradunt Cæsar. 5. com. bell. Gall. Mela, Plinius lib. 22. c. 11. Solin. c. 35. atque hinc dictos autumat doctiss. Camdenus-*Brith* enim antiqua lingua patria *depictum, & coloratum* significat, sic ep. 99. l. 14. 3 Al. *Quam Latiæ pectora gentis habes!* 4 Neque enim cedit Græcis dominis, aut matronis Latinis,

5 Di bene, quod 6 *sancto peperit fœcunda marito*,
7 *Quod sperat* 8 *generos*, 9 *quodq; puella nurus*,
Sic placeat superis, ut conjuge gaudeat uno,
Et semper natis gaudeat illa tribus.

5 Vide Brissonium lib. 1. form. 6 Pione? an defuncto? namque & defuncti veteribus *sancti*. 7 Al. *Quot*. 8 Filiabus. 9 Al. *Quotque*. 10 Filiis.

¶ In Zoilum. lv.

1 *Unguenta, & casias, & olentem funera myrrham,*
Thuraque de medio semicremata rogo,
Et quæ de 2 *Stygio* 3 *rapuisti Cinnama lecto,*
Improbe de turpi, Zoile, redde sinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ.
Non miror furem, qui fugitivus erat.

1 Ep. 47. l. 10. n. 4. 2 Capulo, feretro. 3 Notat in bustuario fure servilem conditionem, non enim nisi viles, & inhonesti homines e rogo quippiam diripuerunt.

De Lupo ad Urbicum. lvi.

1 *Hortatur fieri quod te Lupus, Urbice, patrem,*
Ne credas, nihil est, quod minus ille velit.
Ars est captandi, quod nolis, velle videri:
Ne facias, optat, quod rogat, ut facias,
2 *Dicat prægnantem tua se Cosconia tantum;*
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu consilio videaris ut usus 3 *amici,*
4 *Sic morere, ut factum te putet esse patrem.*

1 Quod Lupus te hortatur liberis operam dare. *vel* quod Lupus tibi vovet liberos ex uxore. 2 Fingat modo se concepisse. 3 Lupi, qui amice, & fideliter hoc consuluisse videri vult. 4 Nihil illi ex testamento relinque.

¶ In Cheræmonem. lvii.

Quod nimium laudas, Cheræmon Stoice, mortem,
Vis animum mirer, suspiciamque tuum.
1 *Hanc tibi virtutem fracta facit urceus ansa,*
Et tristis nullo qui tepet igne focus.
Et teges, 2 *& cimex, & nudi sponda grabati,*
Et brevis, atque eadem nocte, dieque toga,
3 *O quam magnus homo es, qui face rubentis aceti,*
Et stipula, & nigro pane carere potes!
4 *Leuconicis* 5 *agedum tumeat tibi culcita lanis,*
Constringatque tuos purpura 6 *texta toros:*

1 Non hoc facis ex virtute, & fortiter, sed ex inopia rerum, & pusillanimitate. 2 *Et tritus cimice lectus.* supra ep. 33. 3 *Ironice*. 4 Al. *Lingonicis*, vide ep. 159. l. 14. 5 Quod si tibi res suppeteret ampla, & lauta. 6 Al. *pexa*.

Dor·

Dormiat & tecum, qui, cum modo Cacuba misces,
Convivas roseo torserat ore puer:
O quam tu cupias ter vivere 7 *Nestoris annos,*
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in angustiis facile est contemnere vitam;
8 *Fortiter ille facit, qui miser esse potest.*

7 Ep. 30. l. 9. n. 1.
8 Vide ep. 9. l. 1. & 80. l. 2.

¶ Ad Severum. LVIII.

1 *MIraris docto quod carmina mitto Severe,*
2 *Ad cœnam quod te, docte Severe, vocem.*
Jupiter ambrosia satur est, & nectare 3 *vivit:*
Nos tamen exta Jovi, 4 *thura, merumque damus.*
Omnia cum tibi sint dono concessa deorum:
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

1 Ep. 27. l. 9.
2 Ut Mæcenatem Horatius. ode 29. l. 3.
3 Scriver. *Vivo.* Idem.
4 *Cruda* ex mente, & MSS. Gruteri; ut *exta cruda* opponantur Ambrosiæ, *merumque* nectari. Omnia Deorum sunt, inquit Seneca, tamen Diis posuimus donum, & stipem jecimus. 7. de Benefic. c. 4.

In Telesphorum. LIX.

CUmme velle vides, 1 *tentumque, Telesphore, sentis,*
Magna rogas. puta me velle negare 2 *nihil.*
Et nisi juratus dixi, dabo, *subtrahis illas,*
3 *Permittunt in me quæ tibi multa, nates.*
Quid si me tonsor, cum stricta novacula supra est,
Tunc libertatem, divitiasque roget?
Promittam: 4 *nec enim rogat illo tempore tonsor,*
Latro rogat: res est imperiosa timor.
Sed fuerit curva cum tuta novacula theca,
Frangam tonsori crura, manusque simul.
At tibi nil faciam: 5 *sed lota mentula lana*
6 *Λειχάζειν cupida dicet avaritia.*

1 Ut infra ep. 74. Alii, *certumque*, *secumque* alii.
2 Alii, *licet* Rutg. legit. *Magna rogas. puto me velle negare, licet?*
3 Quæ faciunt, ut multa in me licentia uti audeas.
4 Non quatenus tonsor, sed quasi latro.
5 Al. *Sed mota mentula læva.* ut ep. 42. l. 9. & 74. infra.
6 Irrumationem innuit, quæ ori obstruso quidvis petendi facultatem intercludat. Othmar. Nactgal. in edit. Gryph. J. Scaliger, aliique præferunt lectionem Λιχζειν, hoc est, jubebit te avarum plorare. e formula testatorum, qui *plorare jubebant* illos, quibus nihil legarant.

De Charino. LX.

SEnos Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos,

Nec cum lavatur. causa qua sit, quaeritis?
1 Dactyliothecam non habet.

1 Non habet repositorium annulorum, ut qui sui non sint, sed conducti.

De Chione, & Phlogide. lxi.

SIt Phlogis, an Chione Veneri magis apta, requiris?
Pulchrior est Chione, sed Phlogis 1 ulcus habet.
1 Ulcus habet, 2 Priami quod tendere possit 3 alutam,
4 Quodque senem 5 Pylium non sinat esse senem.
Ulcus habet, quod habere suam vult quisque puellam,
6 Quod sanare Criton, non quod Hygea potest.
At Chione 7 non sentit opus, 8 nec vocibus ullis
Adjuvat: absentem, marmoreamque putes.
Exorare dei si vos tam magna liceret,
Et bona velletis tam pretiosa dare:
Hoc quod habet Chione corpus, faceretis, haberet
Ut Phlogis: & Chione, quod Phlogis ulcus habet.

1 Veneris sensum, urticas, pruriginem, lasciviam. 2 *Quo incendi jam frigidus aevo Laomedontiades, & Nestoris hernia possit.* Juv. Sat. 6. ℣. 326. 3 Nervum languentem, & laxum instar alutae. 4 *Quo Pylius juvenescere posset, Tithonusque annis fortior esse suis.* Ovid. eleg. 6. lib. 3. Amor. 5 Al. *Peliam.* 6. Nam *femina simplex.* Juven. Sat. 6. vers. 328. cui medicus, non medica opem ferre potest. sic infra ep. 72. n. 4. Hygeia autem filia Aesculapii. Pausanias in Atticis, & Plinius lib. 35. c. 2. hoc est, sanitas. 7 *Fatua est.* ut de Lausella dixit ep. 81. l. 3. *Infelix, cui torpet hebes locus ille, &c.* Ovid. 3. de Arte. 8 Καὶ σὺ μένεις ἁπλῶς, ὐδὲν ἐρῶντος ἔχεις. Anthol. l. 7. ep. Philodemi. & infra epig. 105.

De Mannejo. lxii.

LIngua maritus, 1 moechus ore Mannejus,
2 Summoenianis inquinatior buccis:
*Quem cum fenestra vidit a. * Suburana*
Obscaena 3 nudum 4 lena, fornicem clausit,
5 Mediumque mavult basiare, quam summum:
Modo qui per omnes viscerum tubos ibat,
Et voce certa, consciaque dicebat,
Puer, an puella matris esset in ventre,
(Gaudete cunni, vestra namque res acta est.)
Arrigere linguam non potest fututricem.
Nam, dum tumenti mersus haeret in vulva,
Et vagientes intus audit infantes,

1 Λείχων, φοινικίζων, θύων. 2 Ipsis prostibulis Suburanis, ep. 35. l. 2. n. 5. *quorum artificis vales halitus oris, &c.* Juv. 10. sat. vers. 238. 3 In lupanaribus nudae prostabant meretrices. Petronius, Juv. 6. Xiph. in Heliogab. 4 Al. *Leda.* ut epig. 3. 4. n. 10. 5 Τὴν ἕδραν μᾶλλον τῦ σόματος.

6 Par-

6 *Partem gulosam solvit indecens 7 morbus,*
8 *Nec purus esse nunc potest, 9 nec impurus.*

6 Linguam reddidit paralyticam, sideravit, ut infra ep. 86. 7 Paralysisne ἀπὸ τῆ ἀφίδρυ, ὡς τῶν ἐμμηνίων, quorum malefico humore marcescunt segetes, apes immoriuntur, &c. Plin. c. 15. l. 7. an sideratio? ut ep. 86. infra. 8 Morbo illo contaminatus. 9 Lingua ut prius mœchus.

De Lesbia. LXIII.

L*Esbia se jurat 1 gratis nunquam esse fututā.*
Verum est: cum futui vult, numerare solet.

1 Sine pretio, voluit illa significare accepto, intelligit poeta *dato*.

In Philomusum. LXIV.

S*Pectas nos Philomuse, cum lavamur,*
Et quare mihi tam mutoniati
Sint leves pueri, subinde quaeris.
Dicam simpliciter tibi roganti:
Pædicant, Philomuse, 1 curiosos.

1 Similes tui cinædos, qui curiosis oculis, & devorantibus spectas, quærisque per balnea mutoniatos. vide ep. 97. l. 1. n. 11. & l. 9. ep. 60. n. 4.

In Faustum. LXV.

N*Escio tam multis quid scribas, Fauste, puellis:*
Hoc scio, quod scribit 1 nulla puella tibi.

1 An itaque pueri? An hinc voluit se videri in gratia esse apud puellas? ep. 62. l. 3. n. 8. quarum tamen nulla illi rescripsit.

In Justinum. LXVI.

1 S*Excenti cœnant a te, Justine, vocati*
2 Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam:
Nec locus his nobis invidiosus erat.
3 Postera sed festa reddis solemnia mensa.
4 Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

1 Permulti. *Synecd.* 2 Ad natalem tuum celebrandum. 3 Jam vero me velut imi ordinis amicum invitas ad reliquias, & analecta in crastino convivii. 4 Hodie itaque invitati celebrent natalem tuum muneribus, pro more, genethliacis: ego cras, vel nunquam, neque enim veniam vocatus.

In Vacerram. LXVII.

E*T delator es, & calumniator:*
Et fraudator es, & negotiator:

Et fellator es, & lanista. miror
1 *Quare non habeas Vacerra nummos.*

1 Quod vulgo dicitur : *he has thoe manp occupations to thrive. Qui ubique est, nusquam est.* Seneca epist. 2. *Multa novit vulpes, echinus unum magnum.*

In Maronem. LXVIII.

Nil mihi das vivus: dicis post fata daturum.
Si non es stultus, scis Maro * *quid cupiam.*

* Mortem tuam. ut ep. 63. l. 6. n. 2. epig. 27. l. 8. & supra ep. 45.

Ad Mathonem. LXIX.

Parva rogas magnos, sed non dant hæc quoque magni.
* *Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.*

* Levior quippe ignominia ex repulsa in magnis, quam parvis. & adverte Polyptoton in *magnos, magni, magna.*

Epitaphium canis Lydiæ. LXX.

1 *Amphitheatrales inter* 2 *nutrita magistros*
Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,
Lydia 2 *dicebar,* 3 *domino fidissima dextra,*
Qui non Erigones mallet habere 4 *canem;*
5 *Nec qui,* *Dictæa Cephalum de gente secutus,*
6 *Lucifera pariter venit ad astra dea.*
7 *Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,*
Qualia Dulichio fata fuere cani.
8 *Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,*
Quantus erat 9 *Calydon, aut,* 10 *Erymanthe, tuus.*
Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras:
Non potui fato 11 *nobiliore mori.*

1 Inter Venatores, qui curant venationes exhibendas in Amphitheatro nutrita.
2 *Prosopopeia canis.*
3 Domino meo æque fida, ac dextra propria. Alii leg. *Dextro*, ut sit χάριον.
4 Meram, Hymeram, seu Neæram, canem, quæ Erigone monstravit, ubi pater Icarius a pastoribus Atticis occisus jaceret insepultus. Hygin. fab. 130.
5 Nec Lælaps canis a Jove custos Europæ appositus, quem a Minoe acceptum Procris conjugi suo Cephalo reliquit. Hygin. l. 1. & Ov. 7. Met. 6 Ad Lunam, seu Dianam gaudentem venatione, & canibus. *Vel*, inter astra relatus est a Jove.
7 Neque eram annosa, ut ille Ulyssis canis Argus, qui reversum post viginti annos agnovit herum. Odyss. 17. & Arist. lib. 6. hist. anim. 8 Oblique ferienti instar fulminis. *vel urenti.*
9 Inesse enim aprorum dentibus igneam vim testatur Xenophon in κυνηγήτ. & Oppian. 3. κυνηγ. λάλκὸν ὀδόντα Λαίθριον ἐντός, ἔχειν μαλερὴν πυρόεσσαν ἐπιπνὴν. *nec vires fulminis apro*, Ov.
10 Sus Erymanthus, quem interemit Hercules. *Apostrophe.*
11 Quam venatione, & pugna in Amphitheatro.

In

In Tuccam. lxxi.

V*Endere, Tucca, 1 potes centenis millibus emptos?*
2 Plorantes dominos vendere, Tucca, potes?
Nec te blanditiae, nec verba, 3 rudesque querelae,
Nec te 4 dente tuo saucia colla movent?
Ah facinus, tunica patet inguen utrimque levata,
Inspiciturque tua mentula facta manu.
Si te delectat numerata pecunia, vende
Argentum, mensas, 5 myrrhina, rura, domum.
Vende senes servos, agros & vende paternos:
Ne pueros vendas, omnia vende miser.
Luxuria est emere hos, quis enim dubitatve, negatve?
6 Sed multo major vendere luxuria est.

1 Sustines. 2 Pueros amasios, ut amicæ dictæ fuit *domina*, vel pueros plorantes', orantesq; te, ne veneant dominis aliis. 3 Pueriles, non fictæ. 4 Dum amore furens impressisti eorum cervicibus memorem dente notam. 5 Ep. 113. l. 14. 6 Sic ep. 63. l. 2. *hac mage luxuria est*.

De Leda. lxxii.

1 H*Ystericam vetulo se dixerat esse marito,*
Et queritur futui Leda necesse sibi:
2 Sed flens, atque gemens tanti negat esse salutem,
Seque refert potius proposuisse mori.
Vir rogat, ut vivat, 3 virides nec deserat annos,
Et fieri, quod jam non facit ipse, sinit.
Protinus accedunt 4 medici, medicaeque recedunt.
5 Tolluntur que pedes: O medicina 6 gravis!

1 Uteri strangulatione laborantem, cui morbo præscribunt remedium medici validam congressus succussationem. 2 Sed tamen lacrymans dissimulat mori se malle, quam hujusmodi convalescere remedio. 3 Nec ætatis flore velit mori. 4 Supra ep. 61. n. 6. 5 In venerem. ep. 81. l. 10. n. 2. 6. *Scopsiet*.

De Nata. lxxiii.

D*Rauci Nata sui vocat * pipinnam,*
Collatus cui Gallus est Priapus.

* Turnebus l. 8. c. 4. legit *bipennam*. Janus Parrhasius in Var. Annot. & Cælius Rhod. l. 4. c. 6. legunt *vepenem*, exponuntque: Nata vastum subactoris sui virile diminutivo nomine appellat vepenem, idest, parvulum penem, cui tamen si conferas Priapum ipsum (ep. 36. l. 1. n. 8.) videatur præ hoc Gallus eviratus. *Pipinnam* legit Jan. Rutgersius, ut Labeo apud veterem scholiasten Persii, *Crudum manduces Priamum, Priamiq; pisinnos*. idest, pueros, filios. vide Gasp. Barthii advers. l. 1. c. 6.

In Lygdum. lxxiv.

V*Enturum juras semper mihi, Lygde, roganti,*
Constituisque horam, constituisque locum.

Cum

Cum frustra jacui longa prurigine tentus,
Succurrit pro te sæpe 1 *sinistra mihi.*
Quid precer, o fallax, meritis, & moribus istis?
2 *Umbellam* 3 *luscæ, Lygde, feras* 3 *dominæ.*

1 Ep. 42. l. 9. & ep. 59. supra n. 5. 2 Lib. 14. ep. 28. 3 Inservias deformi dominæ, quoniam non vis amari a domino.

De Bacchara. lxxv.

Curandum penem commisit Bacchara Græcus
Rivali medico: Bacchara Gallus erit.

Quo amata frueretur sine rivali, Baccharam castravit medicus *Chironomica* (ut ait Sidonius Apollinaris ep. 12. l. 2.) *magis institutus, quam Machaonica*. Qualis & ille fuit ep. 98. l. 9. supra.

In Cæliam. lxxvi.

1 *Theca tectus ahenea lavatur*
Tecum, Cælia, servus, ut quid, oro,
Non sit cum citharœdus, aut choraules?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergo?
2 *Omnes an tibi nos sumus spadones?*
Ergo, 3 *ne videaris invidere,*
Servo, Cælia, fibulam remitte.

1 Fibula ære circumligata, vide ep. 34. & 81. lib. 7 2 An ille solus in nobis vir est? sic ep. 34. l. 7. *An sola est, &c.* 3 Ne videaris ejus conspectum nobis invidere, tibi reservare, refibula servum tuum.

Ad Pætum. lxxvii.

Solvere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis:
1 *Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.*
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: 2 *tu qui*
Bis centena potes perdere, perde decem.

1 Al. *Perdiderit*. i. e. conturbarit. 2 A majori lepide jocatus rogat, ut jacturam 10. HS. ferat in se, qui tulit 200. in alio.

In Vacerram. lxxviii.

In omnibus Vacerra quod conclavibus
Consumit horas, & die tota sedet:
1 *Cænaturit Vacerra, non cacaturit.*

1 Non sedet compescendæ alvi gratia, sed ut invitetur ab aliquo domino earum cœnationum, seu conclavium, in quibus sedet.

Ad Victorem. lxxix.

Utere fœmineis complexibus, utere Victor,
Ignotumque sibi mentula discat opus.

1 *Flam-*

1 *Flammea texuntur sponsæ, jam virgo parata est:*
2 *Tondebit pueros jam nova nupta tuos.*
Pædicare semel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpius hoc fieri nutrix, materque vetabunt,
Et dicent, uxor, non puer, ista tibi est.
Heu quantos æstus, quantos patiere labores,
Si fuerit cunnus res peregrina tibi!
3 *Ergo Suburanæ tironem trade magistræ.*
Illa virum faciet; non bene virgo docet.

1 Flammeum erat velamentum luteum, seu rubeum, quo nova nupta tegebatur pudoris gratia, vel in subjectionis symbolum. 2 Tondebit catamitos tuos tanquam emeritos, & exoletos, postquam uxorem duxeris. ep. 18. l. 12. 3 Trade te instituendum meretrici cuipiam suburanæ, quæ melius docebit te officium viri, quam nova nupta, & rudis.

Ad Pætum. lxxx.

1 *AD primum decima lapidem quod venimus hora,*
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista 2 via, non est mea, sed tua culpa,
Misisti mulas qui mihi, Pæte, 3 tuas.

1 Ad suburbanum tuum, quod mille passus ab urbe distat. 2 Al. *quidem.* 3 Tam pigras, & tardas.

De Bajis. lxxxi.

1 *LItus beatæ Veneris aureum Bajas,*
Bajas superbæ blanda dona naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, versibus Bajas:
Laudabo digne non satis tamen Bajas:
2 *Sed Martialem malo, Flacce, quam Bajas:*
Optare utrumque pariter, 3 improbi votum est.
Quod si deorum munere hoc tibi detur;
4 *Quid gaudiorum est Martialis, & Bajæ?*

1 Locum gratum, venustum, blandum, delicatum, lasciviæ, imo vitiorum diversorium. 2 Sed malo valetudini, & voluptatibus meis indulgere, quam, dum salubres Bajas mille versibus laudo, saluti meæ parum consuluisse videri. 3 Al. *improbum.* 4 Quantulum gaudii erit ex Bajis a Martiale laudatis?

De spadone, & sene. lxxxii.

CUm sene communem vexat spado Dindymus Æglen,
Et jacet in medio 1 sicca puella toro:
Viribus 2 hic operi non est, 3 hic utilis annis:
Ergo sine effectu prurit uterque labor.
Supplex illa rogat pro se, miserisque duobus,
Hunc juvenem facias, hunc, 4 Cytherea, virum.

1 Unde illud apud Ovid. *Dedecus hoc sumpta dissimulavit aqua.* l. 3. Amor. eleg. 6. 2 Eunuchus. ep. 39. l. 6. n. 13. Juv. satyr. 6. vers. 367. 3 Senex. & lege *hic inutilis annis*, thalami præses. 4 Venus.

De Philostrato. lxxxiii.

1 A Balneis, & cœna, in que invitabatur Sinuesse, quæ urbs est Campaniæ. 2 Sera jam nocte, quæ domum suam

1 A Sinuessanis conviva Philostratus undis
Conductum repetens 2 nocte jubente larem,
Pane imitatus obit sævis 3 Elpenora fatis,
4 Præceps per longos dum ruit usque gradus.
5 Non esset, nymphæ, tam magna pericula passus,
Si potius vestras ille bibisset aquas.

repetere monebat. 3 Qui apud Homerum Odyss. x. ebrius e scalis devolutus interiit. 4 Dum ebrius, ruit e scalis, per quas conscendit ad conducta cœnacula. 5 Non hoc illi accidisset, O Nymphæ Sinuessanæ, si vestras bibisset aquas, quæ vel insaniam abolent. Plinius lib. 31. c. 2. vide ep. Antipatri l. 3. Anthol. c. 20.

Ad Sosibianum. lxxxiv.

* Namque viscato hoc, hamatoque munere orborum divitum hæreditates captas.

Nemo habitat gratis, nisi dives, & orbus apud te.
* Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

¶ De Antiocho tonsore. lxxxv.

1 Huic geminum est Luciili ep. εἰς κουρέας l. 2. Antholog. cap. 26. Ἄρες ἄρες βροτολοιγὲ, &c. 2 Sacerdotes in sacris Isidis, ut & Cybeles Phrygiæ Deæ (quam eandem cum Iside esse volunt) cultris sibi humeros,

1 Qui nondum Stygias descendere quærit ad undas,
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
Alba minus sævis 2 lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios 3 enthea turba 4 modos.
5 Mitior implicitas Alcon secat 6 enterocelas,
Fractaque 7 fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes 8 Cynicos, & 8 Stoica menta,
9 Collaque pulverea nudet equina juba.
Hic miserum 10 Scythica sub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore 11 poscet avem.
12 Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus:
13 Antiochi tantum 13 barbara tela sonent.

pectus, & lacertos fauciabant. 3 Æra Corybantia, tympana, ululatus, &c. 4 Numine inflata, furore sacro correpta. 5 Chirurgus Alcon leviori manu secat enterocelas. 6 Hernias ex intestinis in scrotum delapsis. 7 Dura, & gravi, instar fabri, non molli, & tonsoria. 8 Philosophi promissas alebant barbas, graves, & venerandas, quas sæpe vellit Lucianus. 9 Detondeatque equorum iubas. 10 Ep. 7. l. spect. & l. 9. ep. 40. 11 Prometheus libentiori animo præbebit iecur laniandum aquilæ, quam mentum radendum Antiocho. Al. pascat. 12 Ab hoc tonsore fugiet vel ad matrem suam Agaven, a qua dilaniatus est: ab hoc fugiet Orpheus ad furentes Bacchas, a quibus discerptus est. 13 This Barbers barbarous tooles.

Hæc

Hac quæcunque meo numeratis 14 *stigmata mento,*
In vetuli 15 *picta qualia fronte sedent,*
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
16 *Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:*
Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

14 Rudis manus, errantisque novaculæ incisuras, & quasi punctu ras. ep. 64. l. 6. n. 18. *scorches.* 15 Rugosa, *inquiunt*, & sulcata. Alii, leg. *Pycta*, & nomen esse volunt pugilis cicatricibus deformis. Ego retinendum *picta* opinor, & de stigmatibus intelligo, qualem habes ep. 20. l. 2. n. 13. & 14. 16 Certe supra hominem, adeoque omnia animalia hircus sapit, qui mavult prolixam pascere barbam, quam subire rudes manus, & barbara tela tonsoris Antioch. Καὶ τράγος ἀπώγων ἀσολὲς ἐστι Πλάτων. Anthol. l. 2. c. 52.

In Zoilum. lxxxvi.

1 *Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua,*
Dum lingis cunnum, Zoile: nunc futues.

1 Ep. 91. l. 7. n. 5. & supr. ep. 102. n. 8.

¶ In Parthenopæum. lxxxvii.

Leniat ut fauces medicus, quas aspera vexat
Assidue tussis, Parthenopæe, tibi:
1 *Mella dari,* 2 *nucleosq; jubet, dulcesq; placentas,*
3 *Et quicquid pueros non sinit esse truces.*
At tu non cessas totis tussire diebus.
4 *Non est hæc tussis, Parthenopæe: gula est.*

1 Præscribunt enim medici dulcia ad sistendum, moderandumque humorem acrem distillantem.

2 Pineos. *Pityida e pinastris singulare remedium adversus tussim, in melle decocta*, &c. Plin. l. 15. c. 10. 3 Et dulciaria, quæcunque pueros flentes, iracundosque placant. 4 Vide ep. 40. l. 2. n. 3. & 9.

Ad Charidemum. lxxxviii.

Dives eras quondam: sed tunc pædico fuisti,
Et tibi nulla diu fœmina nota fuit.
Nunc 1 *sectaris anus. o quantum cogit egestas!*
Illa fututorem te, Charideme, facit.

1 Ut ex hoc opere victum quærites. Juv. Sat. 1. v. 38.

De * Charisiano. lxxxix.

* Al. *Malisiano.*

Multis jam, Lupe, posse se diebus
Pædicare negat Charisianus.
Caussam cum modo quærerent sodales,
1 *Ventrem dixit habere se solutum.*

1 Qua imprudenti excusatione fatebatur se pati solitum, non agere.

Ad

Ad Pollam. xc.

1 Amatoribus quippe gratiores corollæ, quæ amicas quasi olerent, & saperent, quam quæ recentem spirarent fragrantiam. unde istæ meretriculæ vexatas corollas, & poma odorosa amatoribus mittere solebant. Lucian. Toxaris.

1 *INtactas quare mittis mihi, Polla, coronas?*
1 *A te vexatas malo tenere rosas.*

In Chrestillum. xci.

1 Et tibi magis placet dissolutum, asperum, & humile Lucilii, seu negligenteis alterius cujuspiam, & lutulenti poetæ carmen, quam altum, grande, sonorum Homeri. vide Cerealii ep. 2. l. 1. Antholog. cap. 46. & Antipatri ep. c. 47. Alii, *res carmine major habetur.* 2 *Hic situs est Metrophanes columen familiæ.* versus partem citat Donatus ad Terentium. 3 Nec sine admiratione legis veterum poetarum duriora verba, & hiantia, qualia hæc *terrai*, *frugiferai* ex resolutione diphthongi. 4 Alii *ni.* Alii *nisi*, quasi dicar. Et tamen qui affectas antiquorum verba, uteris præsentibus moribus. Qui probas durum carmen, molliter vivis, ut versus iste meus *Disperea*m, &c. compositione durus est, sensu mollis.

CArmina nulla probas, molli quæ limite currunt,
Sed quæ per salebras, altaque saxa cadunt.
1 *Et tibi Mæonio quod carmine majus habetur,*
2 *Lucili columella* hic situs Metrophanes:
3 *Attonitusque legis* terrai frugiferai,
Accius & quicquid, Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poetas?
Dispeream, 4 si scis, mentula quid sapiat.

Epitaphium Canaces. xcii.

1 Æolidarum familiæ, ac generis. vultque hanc ducere originem ab illa Canace Æoli filia, de qua Ov. in epi. Al. leg. *Æolidos.* Alii, *Æolis seu Canace.* 2 Septennis. 3 Aphtha. cancer, mentagra. ep. 79. l. 1. 4 Crudelis morbus serpit, exeditque os Canaces. 5 Quæ, nisi vocis organa morbo fuissent interclusa, vel ipsos inexorabiles Parcas dulci voce flectere valuisset.

1 *ÆOlidon Canace jacet hoc tumulata sepulchro,*
2 *Ultima cui parvæ septima venit hyems.*
Ah scelus, ah facinus! properas quid flere viator?
Non licet hic vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus; horrida vultus
Abstulit, & tenero sedit in ore 3 lues:
4 *Ipsaque crudeles oderunt oscula morbi,*
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
5 *Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ,*
Ne posset duras flectere lingua deas.

In Zoilum. XCIII.

Mentitur, qui te vitiosum, Zoile, dixit.
Non vitiosus homo es, Zoile, sed 1 vitium.

1 In abstracto, & eminenter.

¶ De Theodoro. XCIV.

Pieriοs 1 vatis Theodori flamma Penates
Abstulit. hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O scelus, o magnum facinus, crimenq; deorum,
Non arsit pariter quod domus, & dominus!

1 Poetæ scilicet, sed mali. cui dum incendium domus condolere videtur, per imprecationem queritur, quod non & ipse dominus una cum ædibus perierit.

In verpum æmulum. XCV.

Quod nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco: 1 verpe poeta sapis.
Hoc quoq; non curo, quod tu mea carmina carpas,*
Corripias: & sic verpe poeta sapis.
Illud me cruciat, 2 Solymis quod natus in ipsis,
Pædicas puerum, verpe poeta, meum.
** Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis.*
Non credo: jura, verpe, 3 per Anchialum.

1 Judææ, recutite. ep. 81. l. 7. & quæ ad Jov. Sat. 14. vers. 105. * *Quod dum mea carmina carpis, Compilas.* Jan. Rutgers.

2 Urbe Judææ celeberrima, Hierosolyma, Salem, Jebus. 3 Omissis quæ hic Domitius Calderinus de statua, & numine Sardanapali in Anchiala urbe Ciliciæ culto: & quæ Hermolaus ad Plin. l. 5. c. 27. quæ etiam N. Rigaltius de Anchialo, quem Martialis puerum fuisse autumat: Attende clarius (τόγ' ἐμοὶ δοκοῦν) lumen, & acumen Jos. Scal. in Prolegom. ad libros de Emendatione temporum, ubi de Tyriorum, & Sidoniorum dialecto differens, *Et sane*, inquit, *mirum est illis sanctissimum fuisse jusjurandum* Korban; *ut Judæis*, חי יהוה Chai adonai, *vel*, חי אלוה Chai eloah. *Sed tempore Martialis pronunciabant* Chiala: *Jura verpe per Anchialum. Quia Judæos audiebat* Chiala *jurare: propterea putabat esse* Anchialum, *quod vox* Anchialus *notior illi fuerat, quam* Chiala. Cujus ingeniosissimi viri expositioni subscribo, nisi quod poetam posuisse Anchialum pro notiori vocabulo (fueritne illud magi, herois, numinisve ficti nomen?) inficias eam. Quinimo totum hoc, & integrum fuisse Judæorum juramentum contendo. אם enim Hebreis sonat *Si* in juramentis usitatum. ut cap. 5. Jer. vers. 2. חי יהוה & *si vivit Dominus*, atq; alibi pluries in S. Script. Quin & אל absolute positum in jurando negat. Ps. 89. v. 36. & 1. Reg. c. 17. vers. 1. Quum itaq; poeta ex pronuntiatione חי אלוה *Si vivit Deus*, advertisset Judæos jurasse, Hebræa non intelligens, esse has distinctas voces unius Dei nomen credidit, atque ita usurpavit *n* ante *ch* in *n* verso ad Græcas, & Romanas literarum dispositionis leges. * Erit itaque hic poetæ sensus. Scio ego vos Judæos projectissimam esse ad libidinem gentem, ut ut religione, commercio, officiis, & concubitu alienorum abstinere professam: Scio itidem apud vos profana esse omnia, quæ apud nos sacra: Scio apud vos ipsos fidem esse obstinatam, adversus alios levem: Scio nihil vos prius imbui, quam contemnere deos alienos, vestrum solum colere, vereri, respicere, &c. *Tacit. 5. Histor.*

Quo-

Quoniam itaque suspectum habeo pro scarabæo, *καὶ θάρρω τοιαῦτα κολι'ύδοντι*, non credo tibi neganti per templum jurato, ut qui nulla te hic religione, aut perjurii pœna teneri putes: verum adigo te ad juramentum per Deum vestrum, per quem jurato tibi credam. *Clariss. Seldenus* in Prolegomenis ad penitissimæ eruditionis opusculum, *De Successionibus, seu Jure hæreditario Hebræorum*, etiam tendit ulterius, conceptum, scriptumque a poeta versum hunc autumans ad hunc modum: *Non crede jura verpe ipera chai olam*, ut integra sit juramenti formula, ינ:ן עקישלם *vindictam sumat is, qui vivit in æternum*. Nec prætereundum censeo, quod in *Specimine Conjecturarum* nuperrime edito habet vir Doctissimus Joannes Crojus, qui neq; Farnabii, neque Seldeni formulas usitatas, ac tritas fuisse apud Judæos scribens, unica littera mutata rem restitui vult, *Alchialum*, אלחיועלם e Chaldæorum dialecto. Quamvis tamen neutra loco moveri, aut exauthorari meruerat, nisi suam hanc leviter quidem a nostris deviam conjecturam validiori tibicine fulcisset, quam rejectione mera, nudaque, testibus non datis, assertione.

Ad Flaccum. XCVI.

1 Ep. 42. l. 2. n. 1. 2 Vide ep. 70. l. 2. n. 2.

INciderit quoties in basia fellatorum,
In 1 solio 2 puta te mergere, Flacce, caput.

Ad Germanum. XCVII.

1 MArtia non Rhenus salit hic, Germane, quid obstas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacus?
Barbare, non debet submoto cive ministro
2 Captivam 3 victrix unda levare sitim.

1 Hæc, o Germane, est e nostra Martia (de qua ep. 42. l. 6. n. 18.) non ex tuo Rheno deducta aqua: ut ejus potu interdicas ingenuo civi. 2 Tui captivi. 3 Martia, ducta in urbem Romam Germaniæ victricem.

In Thelesillam. XCVIII.

Epig. 33. & 75. l. 3.

UNa nocte quater possum: sed quatuor annis
Si possum, peream, te, Thelesilla, semel.

Ad Bassum. XCIX.

1 EFfugere non est, Basse, 2 basiatores.
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt,
Et hinc, & illinc, usquequaque, quacumque.
3 Non ulcus acre, pustulave lucentes,
Nec 4 triste mentum, sordidique 5 lichenes,
Nec 6 labra pingui delibuta cerato,
Nec 7 congelati gutta proderit nasi.
Et æstuantem basiant, & algentem,

1 Non licet effugere, nulla ratione, consilio nullo poteris effugere. 2 Ep. 94. l 7. n. 1. & ep. 10. l. 2. 3 Nullum genus morbi, ulceris, aut contagii. 4 Mentagra. supra ep. 92. n. 3. & ep. 79. l. 1. 5 Qui e genere cancri. 6 Delibuta unguento e cera, seu cerussa ad fissuras, & ulcera. 7 Ep. 36. l. 7. n. 2.

Et 8 nuptiale basium reservantem.
Non te cucullis asseret caput tectum,
Lectica nec te 9 tuta pelle, veloque,
Nec vendicabit cella sapius clausa.
Rimas per omnes basiator intrabit.
Non consulatus ipse, non tribunatus,
Sevique 10 fasces, nec superba clamosi
Lictoris abiget virga basiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali,
Et e curuli jura gentibus reddas:
Adscendet illa basiator, atque illa;
Febricitantem basiabit, & flentem:
Dabit oscitanti basium, natantique:
Dabit & cacanti. remedium mali solum est:
Facias amicum, 11 basiare quem nolis.

8 Quod clauso ore reservat sponsus sponsæ suæ acceptum. 9 Lecticę autem pellibus, velisque muniebantur. Lip. Elect. l. 1. c. 19. 10 Prælati pretori, consulibusque a lictoribus. 11 Cui absque offensa negare possis. ep. 23. l. 2.

In Lesbiam. C.

DE cathedra quoties surgis, jam sape notavi,
1 Pedicant miseram, Lesbia, te tunicæ.
Quas cum conata es dextra, conata sinistra
Vellere, cum lacrymis eximis, & gemitu.
2 Sic constringuntur gemina Symplegade culi,
3 Et Minyas intrant, Cyaneasque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo,
Lesbia, nec surgas censeo, nec sedeas.

1 Hærent tibi imę tunicæ. 2 Al. *Si constringantur.* 3 Tunicę tuę constringuntur, non secus ac columna, vel clavus navis Argus in collisione Cyanearum, seu Symplegadum insularum, quas transmisere Minyæ Thessali, cæterique Argonautæ. vide quæ ad Senecæ Herc. Fur. vers. 1212. & Medeam, vers. 233. & supra lib. 7. epig. 18. n. 5.

Ad Flaccum. CI.

HAbere amicam nolo, Flacce, 1 subtilem,
Cujus lacertos annuli mei cingant,
2 Quæ clune nudo radat, & genu pungat:
3 Cui serra lumbis, 4 cuspis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum.
5 Carnarius sum, pinguiarius non sum.

1 Gracilem, exilem, junceam. 2 Quæ depygis, macilenta, & quasi nudis ossibus. 3 Cujus dorsi spina serram præ se ferat. 4 Uropygium. ep. 92. l. 3. n. 7. 5 Puellam volo corporis solidi, & carnosam, non pinguedine tumidam, gravemque.

Ad Flaccum. CII.

THaida tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
1 Tu puto, quod non est, Flacce, videre potes.

1 Summa sane es oculorum perspicacia, qui tam exilem deprendere posses. vide epig. superius.

In Lydiam. CIII.

NOn est mentitus, qui te mihi dixit habere
Formosam carnem, Lydia, non faciem.
1 Est ita, si taceas, & si tam muta recumbas,
Quam silet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque Lydia perdis,
Et sua plus nulli, quam tibi lingua nocet.
2 Audiat ædilis ne te, videatque, caveto;
3 Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

1 Commendat te tacentem cutis pulchra: sed ea est oris tui, quoties loqueris, inelegantia, & invenustas, quæ corporis formam deturpet. 2 Ædilis quippe erat curare portenta (quale est, si sudet, loquaturve imago) expianda, & tollenda. 3 Corpus habes marmoreis dearum imaginibus non cedens, loquentis vero gestum portentosum.

Ad Sophronium. CIV.

TAnta tibi est animi probitas, orisq; Sophroni
1 Ut mirer fieri te potuisse patrem.

1 Ut mirer te vel cum uxore rem habuisse.

In Uxorem. CV.

UXor vade foras, 1 aut moribus utere nostris:
2 Non sum ego nec Curius, nec Numa, nec Tatius.
Me jucunda juvant tracta per pocula noctes:
Tu properas pota surgere tristis aqua.
Tu tenebris gaudes: me ludere teste lucerna,
Et juvat admissa 3 rumpere luce 3 latus.
Fascia te, tunicaq; 4 tegunt, obscuraque palla:
At mihi nuda satis nulla puella patet.
Basia me capiunt blandas 5 imitata columbas:
Tu mihi das 6 avia qualia mane soles.
7 Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
Nec digitis: 8 tamquam thura, merumque pares.

1 Quasi divortii causa sit inequalitas morum, vel in uxore magis probatorum, quam in viro. 2 Non sum continens, castus, pudicus, quales Cu. Nu. & Tatius. Al. *Non ego sum Curius, non Numa, non Tatius.* 3 ἐν τῷ τῆς πολυχρύσου Ἀφροδίτης ἔργῳ. 4 *Obscuraque pallia celant.* Bodl. & Palat. 5 Lasciva, qualia sibi ingeminant columbæ, & passerculi salaces. 6 Casta, qualia sibi invicem libant οἱ συγγενεῖς ἀσπάζοντες, καὶ φιλοῦντες. 7 Supra ep. 61. n. 7. 8 Tanquam pura, & rem divinam thure, meroque factura. *Sic surgit mane puella, Protinus ut sanctos possit adire Deos.* Ovid. l. 3. Amor. el. 6.

Ma-

Masturbabantur Phrygii post ostia servi,
9 *Hectoreo quoties sederat uxor equo.*
10 *Et quamvis Ithaco stertente pudica solebat*
Illic Penelope semper habere manum.
Pedicare negas: 11 *dabat hoc Cornelia Gracchu,*
Julia Pompeio, Portia, Brute, tibi.
Dulcia 12 *Dardanio nondum miscente* 12 *ministro*
Pocula, 13 *Juno fuit pro Ganymede Jovi.*
Si te delectat gravitas, 14 *Lucretia toto*
Sis licet usque die: 15 *Thaida nocte volo.*

9 Quoties Andromache, & ipsa pudica per lascivum ludum Hectori insedit. *Hisp. Cavalgava a Hect.* vel allusum ad versum Ov. 3. de Arte: *Thebais Hectoreo nupta resedit equo.* 10 Et socero dormiente, illa castæ famæ Penelope erat λεσβιάς τρίβουσα. 11 Verecundissimæ matronæ Rom. non negabant illud --- ep. 69. l. 9. n. 1. maritis suis viris gravissimis. 12 Ganymede. 13 Et ipsa castissima conjugii præses. tamen --- 14 Gravis, & casta, ut Lucretia. 15 Facilem, & lascivam, ut Thaida.

Ad Garricum. CVI.

MIttebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
1 *Saltem semissem, Garrice, solve mihi.*

1 Saltem gradatim, & per media descendisses ad hoc imum, ut epig. 71. l. 8.

Ad Albium Maximum. CVII.

ALbi Maxime, 1 *si vacabit hora,*
Hoc tantum lege: namq; & occupatus,
Et non es nimium laboriosus.
Transis hos quoque quatuor? 2 *sapisti.*

1 Al. *Si vacas habere.* 2 Qui & hoc tibi laboris parcis, fastidioso lectori.

Ad Septicianum. CVIII.

1 EXplicitum nobis usq; ad sua cornua librum,
Et quasi * *perlectum, Septiciane, refers.*
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.
Perlegi libros 2 *sic ego quinque tuos.*

1 Evolutum ad umbilicum usque, perinde ac legisses. ep. 67. n. 11. * Al. *perfectum.* 2 Explicitos scilicet oculis lustratos, ac rursum involutos, ut tu meos.

Ad Lectorem. CIX.

QUamvis * *tam longo possis satur esse libello,*
Lector, adhuc a me disticha pauca petis.
Sed 1 *Lupus usuram, puerique;* 2 *diaria poscunt.*
Lector solve: 3 *taces, dissimulasque? vale.*

* Al. *jam.* 1 Fœnerator. 2 Demensa, & cibaria servis distribuenda in diem. 3 Epig. 16. n. 9. & ep. 26. n. 8. l. 5.

LIBER

LIBER XII.

M. Val. Martialis Prisco suo salutem.

1 SCio me patrocinium debere contumacissimæ triennii desidiæ: quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut molesti potius, quam officiosi esse videamur; nedum in hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio, & sine excusatione secessimus. Accipe ergo rationem; in qua hoc maximum, & primum est, quod 2 civitatis aures, quibus assueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis, quod placeat, dictavit 3 auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptatibus non sentiunt: ad summam omnium ea, quæ delicate reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his 4 municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus, aut alter mali, in pusillo loco multi, adversus quos difficile est habere quotidie bonum stomachum. 5 Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ a gestiente fieri solebant. ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, 6 cui non refero gratiam, si tantum ea præsto, quæ possim, 7 imperabo mihi, cui indulgere

1 Sat scio mihi opus esse validissima defensione, qua excusem silentium meum, & scribendi intermissionem, cui contumaciter tres jam annos vacavi. crimen venia haudquaquam dignum vel per occupationes urbis, multo minus in hoc provinciali ocio, & secessu. 2 Elegantes, & acutos auditores, quales mihi Romæ contigerunt, desidero. hic parum idoneos comperio. 3 A cujus ingenio, judicio, virtutibus, vitiis, nec non ab urbis magnificis ædificiis, ludisque mihi erat seges, & materia epigrammatum. idque citra tædium, imo cum Venere quadam, & delectatione studii. 4 Municipum meorum Bilbilitanorum invidia, & malevolentia, qui quidem pauci, sed pro loci exilitate multi, me carpunt, obtrectant, mordent. 5 Ne sit igitur mirum, si per indignationem deposuerim, & abjecerim illa studia, quæ mihi ante cordi fuerunt. 6 Rotunde expressit illud Ciceronis epist. 8. l. 4. Fam. epist. *Reliquum est, ut ad omnia, quæ tui velint, ita sim præsto, ut me non solum omnia debere tua causa, quæ possum, sed ea quoque, quæ non possum, putent.* *Proni studii*, inquit Valer. Max. lib. 4. c. 8. *certius est indicium supra vires niti, quam viribus ex facili uti: Alter enim, quod potest, præstat: alter etiam plusquam potest.* εἴ τι τῶν ἀδυνάτων ἐςι μεῖζον. Phalaris epist. 31. 7 Ego itaque excitabo ingenium meum, & studium, quæ olim me. Alii, *imperavi*.

con-

consueveram, & * statui paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem 8 adventoria sua. Tu velim ista, quæ 9 tantum apud te non periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graveris; &, 10 quod tibi difficillimum est, de nugis nostris judices nitore seposito, ne Romam, 11 si ita decreveris, 12 non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

* Al. *stadui*.

8 Libro hoc, tanquam adventoria cœna, qua excipere amicos peregre advenas moris est, Turnebus l. 10. c. 26. 9 Non solum apud te, cui hæc scribo, sed & apud alios, quibus propter te innotescent. *Vel*, non tantum judicii, & censuræ periculum apud te, cujus candore fretus sum, inibunt, quantum apud alios non æque æquos, & candidos. 10 Solita benevolentia, & innata humanitate, quibus me pertinaciter prosequeris, ad tempus depositis, quo rigidiorem agas censorem, dijudicesque an Romam mitti mereatur liber hic in Hispania scriptus. 11 Si tu censueris l. hunc dignum, qui Romam videat. 12 Non tantum a solita urbanitate, & Romano cultu degenerem, qui in Hispania scriptus Hispanum aliquid sapiat; sed prorsus barbarum, ac rudem. Ita loeutus Paterculus, hist. l. 2. *Illis incrementis fecit viam, quibus non Hispaniæ suæ natus, sed Hispanus in triumphum, & pontificatum assurgeret*. Cum dicimus Hispanus, inquit Sosipater, nomen nationis ostendimus; cum autem Hispaniensis, cognomen eorum, qui provinciam Hispaniam incolunt, etsi non Hispani.

Ad eundem. I.

1 R*Etia dum cessant, 2 latratoresque Molossi,*
Et non invento sylva quiescit apro:
Otia, Prisce, brevi poteris donare libello.
Hora 3 nec æstiva est, nec tibi tota perit.

1 Dum cessat venandi studium per anni tempus, videtur fuisse ver, vel autumnus, horæ enim neque æstivæ, & aprorum venationi inservit hyems. 2 Canes e Molossorum genere, qui acres. 3 Non longissima, quales sunt horæ æstivæ, ex divisione diei pro anni tempore inæqualis, in 12. partes.

Ad sua carmina. II.

1 Q*Ua modo litoreos ibatis carmina Pyrgos,*
Ite Sacra, 2 jam non pulverulenta via est.

1 Carmina qualia prius ex urbe misi Pyrgos Thusciæ oppidum maritimum, dispergenda inde per alias orbis partes, nunc ego mitto ex alia orbis parte in urbem, ep. seq. 2 Humida scilicet vere, vel autumno, ut priore ep. n. 1.

Ad librum suum. III.

A*D populos mitti qui nuper ab urbe solebas,*
*Ibis * tu Romam nunc peregrine liber.*

* Al. *Io*.

1 Ex Hispania metallis celebri, ubi aurifer Tagus, & Salo, cujus aquis ferrum temperatur. ep. 50. l. 1. n. 13. & 11.
2 Propter montes, vel accolas.
3 Ubi parentum cineres.
4 Al. *parens*.
5 Cujus pater, autorque vixerit Romæ 34. annos.
6 Libros ep. undecim, duos distichorum,

1 *Auriferi de gente Tagi, 2 tetricique Salonis;*
3 Dat patrios Manes quæ mihi terra 4 potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
5 Cujus habet fratres 6 tot 7 domus alta Remi.
8 Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
9 Reddita 10 Pierio sunt ubi templa 10 choro:
Vel si malueris, prima gradiere 11 Subura:
Atria sunt illic 12 consulis alta 12 mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates;
Clarus Hianteæ Stella 13 petitor aquæ.
Fons ibi 14 Castalius vitreo torrente superbit,
14 Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt.
15 Ille dabit populo, patribusq; equitiq; legendum;
16 Nec nimium siccis perleget ipse genis.
Quid 17 titulum poscis? versus duo, tresve legantur;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

spectaculorum unum. 7 Roma. Al. *domus una*. 8 Namque templum est Apollinis, & Musarum, ab Augusto in Palatio excitatum; in quo poetarum opera recitabantur, & probata reponebantur cum imaginibus. 9 A Nerva restituta. 10 Musis, & poetis. 11 Ep. 35. l. 1. n. 5. 12 Stellæ, cui ego consulatum vovi. ep. 43. l. 9. *Vel* mihi faventis. 13 Al. *sititor*. Stella diu ambivit Violantillam. Statius in Epithalamio Sylv. 1. in cujus ædibus limpidissimus fuit fons. de quo vide ep. 49. l. 7. & l. 6. ep. 47. 14 Propter Stellam Poetam. 15 Stella. 16 Præ desiderio mei effusis lacrymis. 17 Authoris nomine insignitum.

Ad Priscum. IV.

1 Horatio.
2 Nobili poetæ. ep. 18. l. 8. num. 2.
3 Alludit ad primum Horatii vers. *Mæc. atavis edite regibus*.

Quod 1 Flacco, 2 Varieq; fuit, summoq; Maroni;
3 Mæcenas atavis regibus ortus eques;
Gentibus, & populis hoc te mihi, Prisce Terenti;
Fama fuisse loquax, chartaque dicet 4 anus.
Tu facis ingenium; tu, si quid posse videmur,
*Tu das 5 ingenua * munera 5 pigritiæ 6.*

4 Longæva. vide ep. 40. l. 1. n. 1. 5 * Al. *Jus mihi pigritiæ*. Literato ocio. 6 Hexastichon illud: *Macte animi*, &c. demigrasse hinc in sextum ep. suspicatur Turnebus l. 30. c. 26. & huc rescribendum, sed non video, cur non illud Nervæ adscribatur, ut suo loco.

Ad Cæsarem. V.

1 Decimus, undecimusque liber ep. a me emendati, contractique sunt.

1 Longior undecimi nobis, decimique libelli
Arctatus labor est; & breve 2 rasit opus.

2 Castigando erasit, Aldus legit *vasit*, idest evasit.

Plu-

Plura legant vacui, quibus ocia tuta dedisti;
Hac lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

In commendationem Nervæ. VI.

Contigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva: licet 1 toto nunc Helicone frui.
Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas
Jam redeunt: longi terga dedere metus.
2 *Hoc populi, gentesque tuæ pia Roma precantur:*
Dux tibi sit semper talis, & iste diu. (rum,
3* *Macte animi, quem rarus habes, morumq; tuo-*
4 *Quos Numa,* 5 *quos hilaris posset habere Cato.*
Largiri, præstare, 6 *breves extendere census,*
Et dare, quæ faciles vix tribuere dei; (ro,
7 *Nunc licet, & fas est.* 8 *Sed tu sub principe du-*
Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

1 Libere vacare Musis, sub Imperatore, qui Musis, Poesique favet. 2 Quod habet versus insequens, *Dux tibi, &c.* 3 * Dividendum hoc ep. in duo ad *Macte animi* vult Jan. Rutg. Magis auctus sis animo, qualem pauci habent. Hortandi formula re bene gesta sumpta a sacris. Quoties enim victimæ infundebatur thus, aut vinum, dicebant, *Mactus est taurus*. h. e. cumulata est hostia, & magis aucta. Isid. l. 10. c. 10. 4 Ep. 6. l. 11. n. 4. 5 Quos mores posset habere Cato, nisi quod magis tetricus fuit, quam Nerva. supra. *hilaris clementia.* 6 Civium paupertatem opibus sublevare. 7 Sub principe tam pio, clementi; æquo: quandoquidem ---- 8 ---- Tu ipse O Nerva sub Nerone, & temporibus illis malis non dubitabas esse bonus.

De Ligeia. VII.

*Toto vertice * quot gerit capillos,*
Annos si tot habet Ligeia, trima est.

* Est itaque tripilis, seu trifilis. ep. 74. l. 6. n. 2.

In commendationem Trajani. VIII.

Terrarum dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & 1 nihil secundum,
Trajani modo læta cum futuros
Tot per secula computaret annos:
Et fortem, juvenemque, Martiumque
2 *In tanto duce militem videret:*
3 *Dixit præside gloriosa tali:*
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem, Venite.

1 Vel si quid, longo certe intervallo proximum. 2 *Sic imperatorem, commilitonemque miscueras, &c.* Plin. in Panegyrico Trajani ita locutus est de Cæsare Sylla referente Sueton. cap. 1. *Cæsari multos Marios inesse.* 3 Vos (inquit Roma) nominis Romani hostes, nolite ulterius insolescere, jam .n. nacti sumus verum Cæsarem injuriarum vestrarum futurum vindicem. venite igitur pacem orantes.

Ad Cæsarem. IX.

1 Palma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos;
Et placido fruitur pax 2 peregrina jugo,
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Misisti 3 Mores in loca nostra tuos.

1 A. Cornelius Palma vir Consularis, illustris & Trajano gratissimus, qui, teste Dione, præfuit Syriæ. Idem (credo) jam præficiebatur Hispaniæ. Nam quod de palma symbolo Victoriæ, & justitiæ, quæ propter Trajani de Dacis, & Scythis triumphum in nummis Trajani est expressa, non usquequaque convenit. 2 Extra Italiam. 3 Præfectum, æmulum tuorum morum.

De Africano. X.

Habet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

Mittit librum ad Parthenium. XI.

1 Parthenio dic Musa 1 tuo, nostroque salutem,
2 Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cujus 3 Pimplæo 4 lyra clarior exit ab antro?
Quem plus 5 Pierio de grege Phœbus amat?
Et si forte, sed hoc vix est sperare, vacabit:
6 Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga,
* Quatuor & tantū timidumq; brevemq; libellum
Commendet * verbis; hunc tua Roma legit.

1 Vide ep. 1. l. 11. n. 2. judicium de hoc ep. ad Parthenium. 2 Dict. ep. 1. l. 11. n. 4. 3 Ep. 4. l. 11. num. 1. 4 Forte & Lyricis vacabat Parthenius. 5 E Poetis. 6 Eandem poscit ab illo operam, ep. 6. lib. 5. * Quæ subsequuntur: nempe; *Hunc tua Roma legit*.

¶ In Posthumum. XII.

Omnia promittis, cum tota nocte bibisti:
Mane nihil præstas: Posthume, * mane bibe.

* Ut eodem die præstes, neque excidant tibi, quæ promisisti sobrio post somnum.

¶ Ad Auctum. XIII.

* Genus, Aucte, lucri divites habent iram:
Odisse, quam donare, vilius constat.

* Vide huic geminum ep. 37. l. 3.

Ad Priscum. XIV.

Parcius utaris, moneo, 1 rapiente 2 veredo
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.

1 Celeri, volante. Opinio est (inquit Turnebus lib. 18. cap. 1.) veredum equum esse, qui vehat, idest, trahat rhedam, sic enim Isidor. l. 12. c. 1. sed ego (inquit) veredum equum simplicem esse puto, qui non trahat rhedam, aut cisium, neque enim verisimile est, qui venabatur, rheda vectari.

Sæpe

Sæpe 3 satisfecit præda venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
4 Insidias & campus habet: nec fossa, nec agger,
Nec sint saxa licet, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent,
5 Invidia fati sed leviore cadant.
Si te delectant animosa pericula: 6 Thuscis,
Tutior est virtus, insidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? 7 sæpius illis,
Prisce, datum est equitem rumpere, quam leporem.

3 Ipse dum prædam caperet, præda factus. 4 Vel in plano locus est ruinæ, & morti. 5 Levior invidia inDeos, levior querela, & jactura alterius, quam tui. ep. 13. l. 1. n. 11 6 Synecdochice pro *grandibus*, *& ferocioribus*, quales habet Thuscia. 7 Sæpius equitem venatorem occidere, quam leporem solent provolantes laxis frænis equi. ep. 50. l. 1. n. 19.

Adulatorium. XV.

Quidquid 1 Parrhasia nitebat aula,
2 Donatum est oculis, deisque nostris.
* *Miratur 3 Scythicas 4 virentis auri*
*Flammas Jupiter, & * stupet superbas*
5 Regis delicias, 6 gravesque luxus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem;
Hæc sunt, quæ 7 Phrygium decent 7 ministrum.
Omnes cum Jove 8 nunc sumus beati;
At nuper, pudet, ah pudet fateri,
Omnes cum 9 Jove pauperes eramus.

1 Palatina. ep. 54. l. 7. n. 5. 2 Consecrabatur Diis, & templis, spectandum, non utendum. * Non sine admiratione, & stupore videt se auro effictum, gemmisque radiantem Jup. ep. 5. l. 11. n. 5. Al. *Superbi Regis*. 3 Referas ad aurum, vel smaragdos. nam utroque clarent Riphei montes. 4 Repercussu smaragdorum aureis imaginibus, & poculis infertorum. 5 Domitiani Imp. 6 Principis immoderatum in templis exornandis studium cum damno populi, a quo exigebat aurum in hunc usum. 7 Ganymedem. 8 Trajano non exigente a nobis, & corradente undique aurum in sacros illos luxus. 9 Nerone.

In Labienum. XVI.

Addixti, Labiene, tres agellos;
Emisti, Labiene, tres cinædos:
Pædicas, Labiene, treis agellos.

Sic ep. 31. lib. 10.

¶ In Lentinum. XVII.

1 QUare tam multis a te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quaeris, & usque gemis.
Gestatur 2 tecum sella, pariterque lavatur:
Caenat boletos, ostra, sumen, aprum.
Ebria Setino fit saepe, & saepe Falerno:
Nec nisi per 3 niveam Caecuba potat 4 aquam.
Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo,
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
5 Cum sit tam pulchre, tam belle vivat apud te,
Ad 6 Damam potius vis tua febris eat?

1 Cum febris a te excipiatur molli gestatione, balnearum blanditiis, optimarum dapum, vinorumque deliciis, omnium denique, quae humoris sui fomitem, & nutrimentum febris appetit, lautitie, & luxu: inhumana certe, & insulsa foret, si a tam felici, & benigno hospite ad pauperem, miserumque deficeret, ac discederet. lepidissimus est ejusdem ingenii apologus N. Gerbelii de Podagra, & aranea, & ep. Graec. l. 2. c. 41. Μισόπτωχε θεὰ, μόνη πλούτου δυνάστορ, &c. 2 Al. *Tecum pariter, pariterque la.* 3 Ep. 65. l. 5. n. 2. 4 Uncta amomo. ut ep. 38. infra. 5 Alii leg. *Cum sit ei pulchre, cum tam bene vivat apud te.* 6 Proletarium nescioquem inopem, & infelicem: Poetis usurpatum nomen servi manumissi. Horat. & Persio.

Ad Juvenalem. XVIII.

DUm tu forsitan inquietus erras
1 Clamosa 2 Juvenalis in 3 Subura,
Aut 4 collem dominae teris 4 Dianae:
Dum per limina te potentiorum
5 Sudatrix toga ventilat, vagumque
6 Major Caelius, & minor fatigant:
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
7 Auro Bilbilis, & superba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
8 Botrodum, * Plateamque: Celtiberis
Haec sunt * nomina * crassiora terris.
Ingenti fruor, improboque somno,
Quem nec 9 tertia saepe rumpit hora.
Et 10 totum mihi nunc repono, quidquid
Ter denos vigilaveram per annos.

1 Strepenti clamoribus praeconum, & aliorum, qui res venales, & promercales clamitant. 2 Satyricus ille, ut vult Lipsius, quem ep. 20. l. 4. epistolicarum Quaestionum arguit ab exilio reversum scripsisse mortuo Dom. 3 Ep. 35. l. 1. n. 5. 4 Aventinum, in cujus vertice templum Dianae. ep. 64. l. 6. n. 10. 5 In qua tu salutatoris obiens officia sudas. 6 Mons Caelius, unus e 7. collibus, dictus olim querquetulanus, & in eo colliculus minor Caeliolus dictus. 7 Supra ep. 3. n. 1. & ep. 50. l. 1. 8 Ep. 50. l. 1. n. 6. * Ep. 55. l. 4. * 9 Tertia diei hora, quae nobis ferme nona, vel octava ante meridiana pro vario anni tempore. 10 Compenso somno, & edormio, quicquid Romae vigilaveram.

11 Igno-

11 *Ignota est toga: sed* 12 *datur petenti*
13 *Rupta proxima vestis a cathedra.*
14 *Surgentem focus excipit* 15 *superba*
16 *Vicini strue cultus iliceti,*
17 *Multa villica quem coronat olla.*
Venator sequitur: sed 18 *ille, quem tu*
Secreta cupias habere sylva.
19 *Dispensat pueris,* 20 *rogatque longos*
Levis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, sic juvat perire.

11 Officia togata mihi nulla. ep. 51. l. 10. n. 5. *Jani, Numeque ningulos menses in otio fuliginoso, & tunicata quiete transmittere.* Sidonius epi. 14. l. 2.

12 Mihi mane surgenti, petentique datur a servo. 13 Proxima, idest, quælibet obvia vestis e rupta cathedra repositoria. Vel rupta vestis e proxima cath. producta ultima in *Rupta* propter *pr.* insequentes. vel neglecto Phaleucii modulo, in quo non admodum religiosus est Martialis. 14 Me. 15 Alta. 16 *Vicina in ipsum sylva descendet focum*. ep. 50. l. 1. 17 Quem villica cingit multis ollis. vel cui foco villica imponit ollas coquentes prandia, & cœnas. 18 Delicatus adeo, & mollis, ut cupias, &c. 19 Diaria, operumque labores. Al. *Dispensant pueri.* 20 Villicus novacula rasus rogat dominum, ut liceat pueris deponere capillos, quod signum erat emeritæ suæ militiæ, ut jam in viros transcripti rei rusticæ dent operam. Ramiresius ad ep. 57. l. 3. intelligit ipsum villicum levem rogare dominum, ut hoc sibi liceat. vide, an huc faciat illud Catulli in Epithalamio; *Sordebam tibi villice Concubine hodie, atque heri, Nunc tuum cinerarius Tondet os.*

De Æmilio. XIX.

IN Thermis sumit lactucas, ova, lacertum,
Et cœnare foris se negat Æmilius.

In balneis potabant non raro, sed & quandoque cibi aliquid sumebant. Lautiores una lavantibus distribuebant cibos gustandos, hos voravit Æmilius, ita ut sibi non esset opus captare cœnam, quod cum sordidum esset, jactavit se non cœnare foris.

Ad Fabullum. XX.

QUare non habeat, Fabulle, quæris
*Uxorem Themison? habet * sororem.*

* Amicam. vide ep. 4. l. 2.

Ad * Marcellam. XXI.

1 *MUnicipem rigidi quis te Marcella Salonis,*
Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapis: 3 *Pallatia dicent,*
Audierint si te vel semel, esse suam:

* Uxorem Martialis ep. 31. infra.

1 Quis te crederet Hispanam e Bilbili, quam aluit Salo?

2 Epig. 3. sup. n. 1. & 2. 3 Sic epig. 54. l. 11. *Romanam credere matres Italides possunt.*

Nulla nec in media 4 *certabit nata Subura,*
Nec Capitolini collis alumna tibi.
5 *Nec cito* 6 *ridebit peregrini gloria partus,*
Romanam * *ducat quam magis esse nurum.*
Tu desiderium 7 *dominæ mihi mitius* 7 *urbis*
Esse jubes: 8 *Romam tu mihi sola facis.*

4 Emendatius leg. *certarit*. Neque ulla medio Romæ vico, vel monte Capitolino nata tibi contenderit, nedum vicerit moribus, lingua, ingenio. 5 Neque facile alia fæmina nobilis nascetur extra urbem, quam magis deceat esse Romanam, vel quæ magis referat matronam Romanam, quam Marcella. Distichon intricatum, & ni fallor, mendosum, in quo emendando non pauci elaborarunt. Jos. Scal. in Catullum legit; *Te cito ridebit peregrinus Clodia partus, &c.* idest, Marcella, cui nomen Claudia. 6 Nata ridebit ad parentes. Allusum ad illud Virg. 4. Ecl. *Qui non risere parentes*, cujus rationem vide apud Servium, & alios Virgilii interpretes, tum Quintilian. l. 9. c. 3. & Turnebum l. 18. c. 34. Catullum in Epithalamio. * Al. *deceat*. 7 Romæ. 8 Etiam in Bilbili.

De Philænide. XXII.

Quam sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset * *cæca decentior Philænis.*

* Si utroque careret oculo. sed vide quæ ad ep. 33. l. 2.

In Læliam. XXIII.

Dentibus, atq; comis, nec te pudet, uteris emptis:
Quid facies oculo Lælia? non emitur.

Edentula eras, adscivisti dentes eburneos, buxeosque: calva eras, sumpsisti comas factitias, & emptitias: cæca facta es; qua arte reficies hoc damnum, cum oculi non perinde, ac comæ, atque dentes adulterati emantur?

Ad Juvencum, de covinno curru. XXIV.

O Jucunda, 1 *covinne, solitudo,*
2 *Carruca magis,* 3 *essedoque gratum*
Facundi mihi munus 4 *Heliani:*
Hic mecum licet, hic Juvence, 5 *quidquid*
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non 6 *vector Libyci* 7 *niger caballi,*
Succinctus neque 7 *cursor antecedit,*
* *Nusquam est mulio: mannuli tacebunt.*
O si conscius esset hic 8 *Avitus,*

1 Currus camerate. *Nola* l. 3. c. 4. vehiculum falcibus armatum, unde *Silio lib.* 17. *covinnus falcifer* dictus. 2 Curriculo bijugi. 3 Curru Britannico, petorrito. 4 Al. *Hadriani*. 5 Quodlibet libere. 6 Vectus, ὁ ὑποχέμενος τῷ ἵππῳ. Al. *Rector*. 7 Maurus, Massylus eques expeditus. ep. 23. l. 9. n. 13. & ep. 13. l. 10. n. 2. * Mulionem non habet covinnus, qui regat equos, unde supra dixit *solitudinem*, certe equulei covinnum trahentes non deferent, non prodent sermones nostros, ep. 11. l. 13. 8 Stertinius, ep. 1. l. 9.

9 Au-

9 *Aurem non ego tertiam timerem.*
Totus quam bene sic dies abiret!

9 Neminem e tribus, etsi vulgo jactum sit proverbium, *Tacere posse duos, absente altero*.

In Thelesinum. XXV.

Cum rogo te nummos sine pignore, non habeo, inquis.
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.
Ecce reum 1 Carus te detulit; 2 adsit agellus.
Exilii comitem quaris? 3 agellus eat.

1 Causidicus, & delator. de quo Plin. epist. 5. l. 1. & Juv. satyr. 1. ỷ. 36.
2 Tibi in judicio, caussam tuam agat agellus
3 Non ego, meus, cui magis credis, quam mihi. *Scoptice*, vetus sodalis.

¶ In avarum amicum. XXVI.

1 *Sexaginta teras cum limina mane senator,*
Esse tibi videor desidiosus eques?
Quod non a prima discurram luce per urbem,
Et referam lassus 2 basia mille domum.
3 *Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,*
4 *Aut Numidum gentes, Cappadocumq; petas:*
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et 5 matutinum ferre, patique lutum:
Quid petitur? rupta cum pes vagus exit 6 aluta,
Et subitus crassa decidit imber aqua:
7 *Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;*
Accedit gelidam servus ad auriculam;
Et, rogat ut cenes secum Latorius, inquit:
8 *Viginti nummis non ego malo famem?*
9 *Quod sit cœna mihi, tibi sit provincia merces,*
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

1 Cum tu ordinis Senatorii discurras officiosus salutator, me insimulas desidie, qui cum eques sim (idque honore, non censu) idem non faciam.
2 Ep. 94. l. 7. n. 1.
3 Sed tu hoc facis, ut fias Consul. Consulum autem nomina referebantur in Fastos, qui purpura illinebantur. ep. 5. l. 11. n. 8. & ipsi Coss. purpurati.
4 Vel ut obtineas provinciam in Africa, vel Asia. 5 Ep. 38. l. 3. n. 3. & ep. 10. l. 10. n. 6. 6 Pelle, calceo. 7 Nec servus vocatus adest, qui afferat lacernas, detrahat, venit tantum a patrono Lætorio, qui me trita, & gelida toga horrentem invitet ad cœnam. 8 Annon mihi satius esset domi tenuem parvo pretio emptam sumere cœnam, quam tot officiis, & tanto labore fractum demereri rectam cœnam, vel sportulam? vide epicter. l. 3. c. 26. & Anthol. lib. 1. cap. 12. εἰς κολάκειαν.
9 Alii, *Quam sit*. Alii leg. *Cum sit*. Ego *Cur sit cœna*.

In Seniam. XXVII.

* Negant te impulsam ab iis, *vel* negant hoc, ajuntque te inhonestius quippiam passam esse. ut Callist. ep. 35. infra.

*A Latronibus esse * te fututam*
Dicis Senia: sed negant latrones.

In Cinnam. XXVIII.

1 Pocula duorum cyathorum. ep. 28. l. 1. n. 2.

P Oto ego 1 sextantes: tu potas, Cinna, 2 deunces.
3 Et quereris, quod non, Cinna, bibamus idem.

2 Pocula undecim cyathorum. 3 Tu quereris me tibi apponere deterius vinum, quam ego bibo. Imo ego queror, quod tu bibis plusquam ego. Convenimus tamen, & pares sumus, quod ego genere, tu numero: quod ego qualitate, tu quantitate bibis. Neq; enim æquum est te bibonem haurire optimi vini amphoras.

¶ De Hermogene fure. XXIX.

1 Nomen apte fictum, quasi *natus Mercurio*, qui callebat *quicquid placuit jocoso condere furto*. vide Catulli epig. *Marrucine Asini, manu sinistra non belle uteris, & Tollis lintea negligentiorum*.
2 Alius, credo, a Bæbio.

1 H Ermogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix, puto, 2 Massa fuit.
Tu licet observes dextram, teneasque sinistram:
Inveniet, mappam qua ratione trahat.
3 Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
4 Casuras alte sic rapit Iris aquas.
Nuper cum 5 Myrino peteretur 6 missio læso:
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
7 Cretatam prætor cum vellet mittere mappam:
*Pretori mappam * surripit Hermogenes.*
8 Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile e mensa surripit Hermogenes.

Massa Beticæ provinciæ prætore, & prædone. Plin. ult. epist l. 7. 3 Attrahit, surripitque mappas nativa quadam furacitate, non secus ac cervus naturali antipathia serpentes e latebris spiritu extrahit, cornu elidit, voratque. unde ἔλαφος Plutarc. l. de prud. anim. dictus ἀπὸ τοῦ ἐλεῖν, vel ἐλᾶν τοὺς ὄφεις. sanius duxerim ab אילה cerva ab. איל cervus. vide Plin. l. 11. c. 87. & Ælian. l. 2 c. 9. 4 Et veluti Iris furtim tollit aquas rursus casuras. hoc ex opinione vulgi. Fit autem Iris ex reflexu radiorum Solis ad nubem resolutam, Solique oppositam in adspectu nostro. 5 Gladiatori. epig. 20. l. spect. 6 Læso gladiatori arma submittenti, & ferrum accepturo missio sepe data a munerario, ne interficeretur, intercedente populo. 7 Candidam mappam in signum Circensium committendorum Prætor, qui plerunque editor missuum, e sella suspendit; fluxitque mos hic a Nerone, qui populo missus flagitante, mappam per fenestram jussit abjici. Cassiod. l. 3. var. Sed & *mappam* usitatum Circo nomen Pœnos sibi vendicasse testatur Fabius. Quint. l. 1. c. 9. * Al. *surpuit*. 8 Mappas suas ad convivia afferebant singuli, mantile convivator præbebat.

Hos

Hoc quoque si deerit: medios 9 distringere lectos,
Mensarumque 10 *pedes non timet Hermogenes.*
Quamvis non modico caleant spectacula Sole:
11 *Vela* 12 *reducuntur, cum venit Hermogenes.*
Festinant trepidi 12 *substringere carbasa nautæ,*
Ad portum quoties 13 *paruit Hermogenes.*
14 *Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,*
Inter adorantes cum stetit Hermogenes.
15 *Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:*
A cœna semper rettulit Hermogenes.

9 Bracteas argenti lectis deradere. ep. 33. l. 8. n. 7. Vel lectos stragulis nudare, plagisque (ut quidam legunt) discingere. 10 Eburneos. epig. 43. l. 2. n. 9. vel mensarum pedibus deradere bracteas argenti. 11 Ep. 39. l. 9. n. 3. 12 Ne surripiantur ab Herm. 13 Apparuit. 14 Isidis sacerdotes rasi, linteæ vestis candore puro amicti, & gestantes sistra, idest, crepitacula ex ære, aut argento tinnula, a σείω. 15 Supra, n. 8.

Ad Aprum. XXX.

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me?
Servum sic ego laudo, * *non amicum.*

* Qui amicum volo madidum, & ebrium, servum siccum, & sobrium.

¶ De hortis Marcellæ uxoris. XXXI.

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
Palmitis, hoc riguæ 1 *ductile flumen aquæ:*
Prataque, nec 2 *bifero cessura rosaria Pesto:*
Quodque viret 3 *Jani mense, nec alget olus:*
Quaque natat clusis anguilla domestica lymphis,
Quaque gerit 4 *similes* 5 *candida turris* 4 *aves:*
Munera sunt 6 *dominæ: post* 7 *septima lustra reverso*
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
8 *Si mihi Nausicae patrios concederet hortos,*
Alcinoo possem dicere, malo meos.

1 Aquæductus. 2 Ep. 41. l. 4. n. 8. 3 Januario. 4 Candidas columbas. 5 Columbarium. *Adspicis, ut veniant ad candida tecta columbæ?* Ovidius Trist. 1. el. 8. 6 Uxoris meæ. 7 Annos 35. lustrum autem hic capitur, ut ep. 38. l. 10. pro 5. annis. ut patet ex ep. 103. l. 10. n. 6. 8 Si mihi Alcinoi filia concederet patris sui pulcherrimos hortos.

In Vacerram. XXXII.

O 1 *Juliarum dedecus Calendarum,*
Vidi Vacerra sarcinas tuas, vidi:
2 *Quas non retentas pensione pro bima*

1 Migrabant e conductis ædibus, Calend. Juliis. 2 Quas ædium dominus haud dignatus est retinere pro mercede cellæ per biennium tibi locatæ. Neque enim, nisi ex biennii cessatione, retentio pignorum erat.

3 Erebo. 4 Et pallidior marcente buxo. 5 Pauper mendicus. ep. 40. l. 5. n. 7. 6 Ubi sedent mendici. ep. 19. lib. 2. 7 Pede carens uno. 8 Et ipsa diffluebat. 9 Cervix tui ferentis focum suberat amphoræ, quam capiti impositam gerebas. Sunt qui legendum contendunt *Foco virenti*, sed vide sat. 3. Juv. ℣. 250. 10 Epig. 76. l. 3. n. 6. 11 Ep. 32. l.

Portabat uxor rufa crinibus septem,
Et cum sorore cana mater ingenti.
Furias putavi 3 nocte Ditis emersas.
Has tu priores frigore, & fame siccus,
4 Et non recenti pallidus magis buxo
5 Irus tuorum temporum sequebaris,
Migrare 6 clivum crederes 6 Aricinum.
Ibat 7 tripes grabatus, & 7 bipes mensa,
Et cum lucerna, corneoque cratere
Matella curto rupta latere 8 mejebat.
9 Focum ferentis suberat amphora cervix
Fuisse 10 gerres, aut inutiles 11 mænas
Odor 12 impudicus urcei fatebatur,
Qualem marina misit aura piscina.
Nec quadra deerat 13 Casei Tholosatis,
14 Quadrima nigri nec corona pulei,
15 Calvaque restes allioque, cepisque,
Nec plena turpi matris olla 16 resina,
17 Summæniana qua pilantur uxores.
18 Quid quæris ædes, villicosque derides,
19 Habitare gratis, o Vacerra, cum possis?
Hæc sarcinarum pompa convenit 19 ponti.

11. n. 13. 12 Teter, olens pudenda. 13 Casei e Tholosa Galliæ, qui mali est saporis. 14 Fasciculus pulegii aridi, ut quod esset 4. annorum. 15 Colligata in restis formam allia, cepæque glabræ, & quasi calvæ. *rones of onyons*, &c. 16 Qua resina utebatur dropacis vice ad se levigandam mater Vacerræ. 17 Meretrices. ep. 81. l. 3. n. 1. 18 Quid quæris villam ruri, quasi lautiorum more per æstatem rusticaturus sis? 19 Fontibus scilicet, & crepidinibus, quæ mendicorum sunt stationes. ep. 5. l. 10. n. 4.

De Labieno. XXXIII.

* Jocus est in ambiguitate ⚹ *ficus*, cum dicat, Labieno ex hortis superesse ficis consitum agrum, intelligit pueros ex nequitia ficosos, ut ep. 52. l. 4. & ep. 70. l. 7. & ep. 66. l. 1.

UT pueros emeret Labienus, vendidit hortos.
** Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.*

¶ Ad Julium Martialem. XXXIV.

TRiginta mihi, quatuorque messes
Tecum, si memini, fuere Juli,
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.

Et 1 *si calculus omnis huc, & illuc*
Diversus, bicolorque digeratur:
2 *Vincet candida turba nigriorem.*
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cavere morsus,
3 *Nulli te facias nimis sodalem.*
Gaudebis minus, & minus dolebis.

1 Si computemus felices nostros faustosque dies, quo more suos numerant Thraces, nigris, albisque lapillis. vide ep. 45. l. 8. n. 2. 2 Plures apparebunt fuisse boni dies, quam mali. 3 Νεμεσσῶμαι δ' καὶ ἄλλῳ ἀνδρὶ ξεινοδόχῳ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλέησιν, ἔξοχα δ' ἐχθαίρησιν, ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα. Menelaus ad Telemachum. Odyss. ο'

Al Callistratum. XXXV.

1 T*Amquam simpliciter mecum, Callistrate, vivas:*
Dicere 2 *præcisum te mihi sæpe soles.*
Non es tam simplex, quam vis, Callistrate, credi;
Nam quisquis 3 *narrat talia, plura* 3 *tacet.*

1 Vis videri ingenue mecum communicare secreta tua, proinde fateri etiam vitia; sed hoc non facis ingenue; namque minus de te fateris, ut majus taceas. 2 Epig. 72. l. 2. 3 In vocibus *narrat*, & *tacet*, latet majus illud, quod Callistratus non fatetur, vitium. vide epig. 83. l. 3. & ep. 95. l. 3. n. 2.

¶ In Labullum. XXXVI.

1 L*Ibras quatuor, aut duas amico;*
2 *Algentemque togam, brevemque lanam,*
Interdum aureolos manu 3 *crepanteis,*
Possint ducere qui 4 *duas calendas,*
Quod nemo, nisi tu, Labulle, donas,
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Ut verum loquar, 5 *optimus malorum.*
6 *Pisones, * Senecasque, * Memmiosque,*
*Et * Crispos mihi redde, sed priores:*
Fies protinus 7 *ultimus bonorum.*
Vis cursu, pedibusque gloriari?
8 *Tigrim vince, levemque* 8 *Passerinum.*
Nulla est gloria præterire asellos.

1 Argenti. 2 Tritam. 3 Epig. 20. l. 5. n. 6. 4 Duorum mensium diætam, & victum. 5 Cum avaris collatus, videris munificus, inter avaros quidem es liberalissimus, *Neque enim bonitas est*, inquit Seneca, *pessimis esse meliorem*. epist. 79. 6 Nisi liberalitate excedas munificos illos viros * Pison. * Senec. * Memmium, * Crispum. 7 Quem æquat optimus malorum. 8 Equum celerem.

¶ In nasutum. XXXVII.

Nasutus nimium cupis videri,
** Nasutum volo, nolo polyposum.*

* Urbanum volo derisorem, non putidum, & impudentem scurram, ut ep.40.l.1. *Vel* acrem, & acutum volo censorem, judicemque, non rancidum, & nigrum, qui vitio suo meum corrumpat sensum. Est vero Polypus nasi morbus, de quo Celsus l. 6. c. 8.

Ad Candidum. XXXVIII.

Hunc qui 1 fœmineis noctesque, diesq; cathedris
Incedis tota notus in urbe nimis,
Crine nitens, niger unguento, perlucidus ostro;
Ore tener, latus pectore, crure 2 glaber,
Uxori qui sæpe tuæ comes improbus hæret,
Non est, quod timeas Candide; 3 non futuit.

1 In quibus feminæ sedentes, varia, & ad suam Rempubl. pertinentia miscent colloquia, sic ep.62. l. 3. γυναικεῖας hasce ἕδρας Juvenalis *molles* dixit sat. 6. 2 Dropace depilatus, ep. 29. l. 2. n. 7. 3 Ipse est inter cinædos fossa pathica. *Vel* λείχων. *Vel* turpius aliquid.

In Sabellum. XXXIX.

Odi te, quia bellus es, 1 Sabelle.
2 Res est putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo, quam Sabellum.
3 Tabescas utinam, Sabelle, belle.

1 Sabellum hunc perstrinxerat ep. 84. l. 7. quod belle scripsisse epigrammata sibi visus est, nunc illi sepius in os regerens, quod affectabat *bellum*, Sabellum pronunciat odio dignum, putidum, & tantum bello minorem, quantum ipse *bellus bono* inferior est, illi denique exitium imprecatur. 2. Ep. 10. l. 1. *Quare* Bene, & Praclare *quamvis nobis sæpe dicatur*: Belle, & Festive *nimium sæpe nolo*, &c. Cic. 3. de Oratore. 3 Ut nomine tuo ex primæ syllabæ tabe diminuto *Sabellus* fiat *Bellus*.

In Pontilianum. XL.

Mentiris, 1 credo; recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Pedis, dissimulo: 2 gemma vis ludere, vincor.
Res 3 una est, sine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præstas mihi: mortuus, inquis,
4 Accipiam bene te; 5 nil volo. sed morere.

1 Subservio, subparasitor, secundas ago, cum Terentiano illo Gnathone, vel Græculo apud Satyricum sat. 3. v. 100. adulatore. vide Plutarchi l de discrimine amici, & adulatoris. ut & Theophrasti charact. 3 & 5. 2 Latrunculis vitreis. ep 71. l. 7. n. 8. & l. 14. ep. 20 3 Turpicula quæpiam. 4 Hæreditate, vel hereditatis parte officia tua compensabo. 5 Ep. 63. l. 6. & ep. 27. l. 8.

In Tuccam. xli.

NOn est Tucca satis, quod es gulosus,
** Et dici cupis, & cupis videri.*

* Quod perditi hominis est, & eximie dissoluti, velle morbum suum profiteri, neque caute agere, si non caste.

De Callistrato, & Afro. xlii.

1 *BArbatus 2 rigido nupsit Callistratus Afro,*
Hac qua lege viro nubere virgo solet.
Preluxere 3 faces, velarunt 4 flammea vultus:
Nec tua desuerunt verba, 5 Thalasse, tibi.
Dos etiam dicta est. nondum tibi Roma videtur
Hoc satis? expectas numquid & ut pariat?

1 Huic epig. ingenium, & lux a 2. satyra Juv. ℣. 134. vide & Tac. 15. Annal. quo modo Nero Pythagoræ nupsit. 2 Mutoniato. 3 Nuptiales. de quibus vide quę nos ad Senecæ Thebaida, ℣. 263. & 507. 4 Epig. 70. l. 12. n. 1. 5 Nuptiarum deus. ep. 36. l. 1. n. 4.

In Sabellum. xliii.

FAcundos mihi de libidinosis
Legisti nimium, Sabelle, versus;
Quales nec 1 Didymi sciunt puellæ,
Nec molles 2 Elephantidos libelli.
Sunt illic Veneris novę figurę:
Quales perditus audiat fututor.
Præstent, & 3 taceant quid exoleti,
Quo 4 symplegmate quinque copulentur,
4 *Qua plures teneantur a catena,*
Exstinctam liceat quid ad lucernam.
5 *Tanti non erat esse te disertum.*

1 Spintriæ nescio cujus, monstrosi, pro 1 *Dindymi* legi Didymi vult Jos. Scal. ad Catull. 2. Poetriæ, quæ libris suis expressit ποικίλα τ' Ἀφροδίτης, καὶ ἀκολαστα σχήματα. cujusmodi figuris, & schematis cubicula sua instruxit Tiberius Cæsar. taceo Aretini nefarias tabellas. vide si placet quæ Casaubon. ad cap. 43. Sueton. Tiberii ex Propertio, Clement. Alex. &c. 3 An tacent pudore inhibiti ipsi exoleti? *Emphatice*. An tacent, uti ep. 95. l. 3. n. 2. 4 Sellarias istas, ac series turpiter connexorum nimis aperte refert Suetonius c. 43. Tiberii. Ἀφροδίτην ταύτην ἐπὶ τῇ συμπλοκῇ δεδεμένην execratur Clemens Alexandrin. Προτρεπτικῷ ad Græcos. 5 Non erant hæc digna tanto ingenio.

Ad M. Unicum. xliv.

UNice cognato 1 junctum mihi sanguine nomen:
Quique geris studiis corda 2 propinqua meis;

1 Mihi affinis. 2 Faventia.

Cum

Carmina cum facias soli cedentia fratri,
3 *Pectore non minor es, sed 4 pietate prior.*
5 *Lesbia cum tenero te possit amare Catullo,*
Te post Nasonem blanda Corinna sequi.
6 *Nec deerant Zephyri, si te dare vela juvaret:*
Sed tu litus amas: hoc quoque fratris habes.

3 Scientia, & arte. 4 Qua cedis fratri primas: vide ejusdem ingenii epig. 11. l. 11. 5 Te Elegiæ gloria vel Catullo, & Ovidio possent æquiparare amicæ suæ Lesbia, & Corinna. 6 Non desunt tibi genius, & ingenium, si grandi stylo, & heroico velis intonare; sed tu in fratris gratiam reprimis ingenii tui habenas, & elegias scribis.

Ad Phœbum. xlv.

1 *Hoedina tibi pelle contegenti*
Nuda tempora, verticemque calvæ,
Festive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse 2 calceatum.

1 Galericulo ex hirsuta hedi pelle ad dissimulandam calvitiem. ep. 50. l. 14. 2 Cum eadem tegeretur materia, qua pedes.

Ad Classicum. xlvi.

Vendunt carmina Gallus, & Lupercus,
Sanos, Classice, nunc nega poetas.

Etsi Democritus Poetas sanos, idest, mentis compotes nec ἐνθυσιασμῷ, & sacro furore correptos excludat Helicone: quis tamen audet negare Gallum, & Lupercum sanos esse, qui mala sua carmina pretio obtrudant hominibus procul dubio insanis, qui mala emunt carmina?

In habentem varios mores. xlvii.

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
* *Nec tecum possum vivere, nec sine te.*

* Sumptum ab Ovidio elegia 10. l. 3. Amor. *Aversor morum crimina, corpus amo. Sic ego nec sine te, nec tecum vivere possum, &c.*

¶ In lautum invitatorem. xlviii.

1 *Boletos, & aprum si tanquam vilia ponis,*
Et non esse putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & hære:
Vis scribi propter quinque 2 Lucrina: 3 vale.

1 Si vulgares, & quos ipse soles, apponis cibos, & non quales putas me cupere, hinc hereditatem meam captans: volo. 2 Ostrea e lacu Lucrino. ep. 4. l. 6. n. 3. 3 Nolo apud te cœnare.

Lauta

Lauta tamen cœna est: fateor lautissima: sed cras
Nil erit, 4 immo hodie, protinus immo nihil;
(1) Quod sciat 5 infelix damnatæ spongia virgæ,
[2] Vel 6 quicumque canes, 7 junctaque [3] testa viæ:
8 Mullorum, leporumq; & 9 suminis exitus hic est,
10 Sulphureusque color, 11 carnificesq; pedes.
Non 12 Albana mihi sit commissatio 13 tanti,
Nec 14 Capitolinæ, 15 pontificumque dapes.
16 Imputet ipse deus nectar, mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios 17 cœnarum quære 17 magister,
Quos capiant mensæ regna superba tuæ:
Me meus ad subitas invitet amicus 18 ofellas:
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

4 Imo statim a cœna nulla manet gulæ voluptas. Namque lautissimæ hæ cupediæ vel (1) dejiciuntur per alvum (2) vel rejiciuntur vomitu per guttur, vel (3) excernuntur per vesicam: neque earum saporem dignoscet, sentietve spongia, canis, aut testa, seu matula. 5 Spongia ligno adhærens, damnata in vile ministerium, ad emundanda scilicet obscœna. ut de bestiario quodam refert Seneca, epist. 71. vide Corn. Vitellium eap. 9. in Merulam. 6 Qui ad vomitum accurrunt. 7 Testæ in angiportis parabantur iis, qui urinam emittere volebant. Atque hinc illud Vespasiani e lotio vectigal. Suet. Vesp. c. 23. 8 Optimorum piscium, & carnium. 9 Epig. 44. l. 13. 10 Ex cruditate pallor. 11 Podagra. Λυσιμελοῦς Βάκχου, καὶ λυσιμελοῦς Ἀφροδίτης Γεννᾶται θυγάτηρ λυσιμελὴς Ποδάγρα. Anthol. l. 2. c. 43. 12 Lautissimum epulum, quale exhibuit in Albano monte in Quinquatriis Minervæ suæ Domitianus. 13 Ut stomacho, & pedibus laborem. 14 Jovis epulum in Capitolio a 7. Epulonibus instructum. 15 Magnifica Pontificum cœna, qualem Metelli describit Macrob. c. 13. l. 3. Saturn. 16 Si mihi ipse Jup. largitus nectar in rationibus, & meriti loco numeret, non mihi sapiet aliud, quam acetum, & vappam e vino vilissimo. 17 Cœnæ pater, invitator, parochus. 18 Ep. 221. l. 14.

Ad Linum pædagogum. XLIX.

1 CRinita Line pædagoge turba,
Rerum quem dominum vocat suarum,
Et credit cui Postumilla dives
Gemmas, aurea, vina, concubinos:
2 Sic te, perpetua fide probatum,
Nulli non tua præferat patrona:
Succurras misero precor 3 furori,
Et serves aliquando negligenter
Illos, qui male cor meum perurunt:
Quos & noctibus, & diebus opto
In nostro cupidus sinu videre.
Formosos, niveos, pares, gemellos,
Grandes, non pueros, 4 sed uniones.

1 Puerorum nobilium, & cirratorum pædagoge. epig. 57. l. 3. num. 8. 2 *Precantis Adverb.* 3 Meo. 4 ἀπροσδοκήτως.

Expectabatur enim, ut peteret pueros, petit ille uniones.

¶ In habentem amœnas ædes. I.

1 DAphnonas, platanonas, & aerias cyparissos,
Et 2 non unius balnea solus habes,
Et tua centenis stat porticus alta columnis,
3 Calcatusque tuo sub pede lucet onyx,
Pulvereumque fugax 4 hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis 5 aquæ fluctus ubique sonat.
Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam,
Nec somno locus est. 6 quam bene non habitas!

1 Laureta. 2 Magis ampla, quam pro privato homine. 3 Pavimenta sternuntur Onychite lapide. 4 Spatium, per quod currunt equi. ex ἵππος, & δρόμος. 5 Fontium, scaturiginum in hortis diffluentium. 6 Cui inter hæc omnia cœnatio nulla, cubiculum nullum.

¶ De Fabullo. II.

TAm sæpe nostrum decipi Fabullum, quid
Miraris Aule? semper bonus homo* tiro est.

* Simplex, nec satis exercitatus ad cavendum veteranos hos veteratores.

Ad Semproniam. III.

1 TEmpora Pieria solitus redimire corona,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hic situs est, hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elysio 2 narraris fabula campo,
Et 3 stupet ad raptus 4 Tyndaris ipsa tuos.
Tu melior, quæ deserto raptore redisti;
* Illa virum voluit nec 5 repetita sequi.
6 Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores;
Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
7 Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
8 Non aliena videt, sed amat Proserpina raptas:
Iste 9 tibi dominam conciliabit amor.

1 Rufus tuus, Poeta insignis, nec minus celebris notæ Orator. 2 A Rufo tuo jam in Elysiis. 3 Quod tu rapta Rufum tuum sponte repetiisti. 4 Helena, Tyndari filia. * Alii leg. *Noluit illa virum vel repetita sequi.* 5 A conjuge Menelao, & Græcis. 6 Menelaus lætus audit te raptam rediisse ad maritum tuum, excusat crimen Helenæ suæ, ridetque amores Paridis, & Deiphobi. 7 Ubi tu defuncta migraris ad Elysios campos, nota eris, & nobilitata ex hac Rufi tui fama. 8 Sed amica, & propter communem raptum favens raptis. 9 Proserpinam tibi propitiam faciet.

¶ In

¶ In Avarum. liii.

Nummi cum tibi sint, opesque tantæ,
*Quantas civis habet, * paterve rarus:*
Largiris nihil, incubasque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poetæ
Custodem 1 Scythici fuisse luci.
2 *Sed caussa, ut memoras, & ipse jactas,*
Diræ filius est rapacitatis.
3 *Et quid tu fatuos, rudesque quæris,*
Illudas quibus, auferasque mentem?
4 *Huic semper vitio pater fuisti.*

* Aut qui habet liberos, ut continuet filios, & *pater fuisti*. & ep. 62. infra. Al. *Paterne*, κύριον.

1 Aureis velleris sago suspensi in luco ante templum Martis. de quo Apollonius, & Val. Flaccus in Argonauticis. Ovid. 7. Metam. Seneca in Medea, Hyginus 14. fab. Apollod. l. 1. &c. Alii leg. *Libyci*. de quo ep. 37. l. 3. 2 Sed arguis filium tanquam causam tuæ rapacitatis. 3 Quasi vero tam fatui simus, quibus hoc persuadeas. 4 Immo tute ipsius vitii pater es. *Vel.*, illi author ad hoc vitium.

¶ In Zoilum. liv.

*Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine * læsus,*
Rem magnam præstas, Zoile, si bonus es.

Fronti magna fides, inquiunt Physiognomones, pronunciantque, cavendum ab iis, quos signavit Deus. * Sic MS. Bodlejanus. Vulg. *luscus*.

Ad puellas. lv.

Gratis qui 1 dare vos jubet, puellæ,
Insulsissimus, improbissimusque est.
Gratis ne 1 date, basiate gratis.
2 *Hoc Ægle * negat, 2 hoc avara vendit.*
Sed vendat bene, basiare quantum est.
Hoc vendit quoque nec levi rapina:
Aut 3 libram petet illa Cosmiani,
Aut 4 binos quater a nova moneta:
Ne sint basia 5 muta, nec maligna,
Nec clusis aditum neget labellis.
** Humane facit hoc tamen: sed unum est,*
Gratis quæ dare basium recusat,
Gratis lingere nec recusat Ægle.

1 Vestri copiam facere. 2 Etiam basiare. 3 Unguenti a Cosmo confecti. ep. 88. l. 1. n. 1. libram petit Ægle, quo oris impuri fœtorem emendet. 4 Octo Flavios monetæ novæ, & asperæ. 5 Al. *multa*.

* An quia osse, & ebore dentata? ep. 73. l. 1. An quia ore impura, utpote μύζουρις? ep. 95. l. 1. & ep. 15. l. 2.

¶ In

¶ In Polycarmum. LVI.

1 Ægrotas uno decies, aut sæpius anno ;
Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties surgis, soteria poscis amicos.
Sit pudor: 2 ægrota jam, Polycarme, semel.

1 Convalescenti mittebant amici pro salute recepta munera, quæ σωτήρια vocabant. Polycarmus morbum simulabat sæpius, ut haberet occasionem exigendi hæc munera: non secus ac Clytus ille ex natalitiis fictis. ep. 64. l. 8. 2 Morere], nec convalesce e morbo. sic epig. 40. l. 5. n. 5.

¶ Ad Sparsum. LVII.

1 *Cur sæpe sicci parva rura Nomenti,*
Laremque villæ sordidum petam, quæris ?
Nec cogitandi, 2 Sparse, nec quiescendi
In urbe locus est pauperi: 3 negant vitam
Ludimagistri mane, nocte 4 pistores,
5 Ærariorum marculi die toto.
Hinc otiosus sordidam quatit mensam
6 Neroniana nummularius massa:
Illinc 7 paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec 8 turba cessat entheata Bellonæ,
9 Nec fasciato naufragus loquax trunco,
10 A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec 11 sulfuratæ 12 lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot 13 æra verberent manus urbis,
Cum secta 14 Colcho Luna vapulat 15 rhombo.
Tu Sparse 16 nescis ista, nec potes scire,

1 Quæris, cur toties secedam in sterilem meam, & siccam villam Nomentanã. vide Plinii epist. 17. l. 2. 2 Ia. Douza legendum censet *Sparse*: Al. *Nec cogitandi spatium*. 3 Eandem Sybaritæ querelam vide ep. 70. lib. 9. 4 Qui & ipsi molam vertebant. 5 Fabrorum æs cudentium, & tractantiũ malleoli. 6 Pustulata, optima auri, atque argenti nota, cujusmodi exegit Nero. Sueton. c. 44. An forte massam innuit ex metallis, urbe sub Nerone incensa, conflatam, quale fuit æs Corinthium ? Alii intelligunt, nummos, & mensam Claudii fœneratoris, de quo ep. 57. l. 2. n. 10. 7 Lini, & setabi, quod in paludosis Hispaniæ locis seritur. *Nam sudaria setaba ex Hiberis Miserunt*, &c. Catul. Quod enim Turnebus l. 30. c. 26. legendum conjicit *balneis*, & de auro rudi, & crudo intelligit, nullatenus convenit aureæ operæ cum fuste; lineæ, optime. 8 Sacerdotes Bellonæ œstro perciti, *quos sectis Bellona lacertis Sæva movet*. Luc. l. 1. 9 Nec emendicans naufragus, suspensa ex humeris a pectore naufragii depicti tabula de fascia. 10 Devictis enim Solymis Judæorum multi Romam delati Ægeriæ nemus incolebant, & passim mendicabant miseri. Juv. Satyra 6. ℣. 544. 11 Ep. 42. l. 1. n. 3. 12 Ab opere sulfureo. 13 Quorum crepitu Lunæ delinquenti succurri posse credebant. vide quæ nos ad Senecæ Hippolyt. ℣. 420. 14 Magico propter Medeam, quæ Colchis. 15 Ep. 35. l. 9. n. 11. 16 Damna somni, & urbis molestias.

17 *Pe-*

17 *Petilianis delicatus in regnis,*
* *Cui plana summos despicit domus montes,*
Et rus in urbe est, 18 *vinitorque Romanus.*
19 *Nec in Falerno colle major autumnus,*
20 *Intraque limen clausus* 21 *essedo cursus,*
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi 22 *admissus.*
Nos transeuntis risus excitat turba,
23 *Et ad cubile est Roma: tadio fessis*
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

17 Qui habet prætorium, idest, villam magnificam sub Janiculo, in agro quondam L. Petilii scribæ. * vide ep. 64. l. 4. n. 4. 18 Namque vinea in urbe ipsa. 19 Neque in Falerno Campaniæ monte uberior fructuum proventus, aut lætiores vites, quam tibi in villa suburbana, seu urbana potius. 20 Et tibi intra ædium tuarum septa spatium est gestationi, imo cursui. 21 Fr. Modius legit. *Intraque limen latus essedo cursus*. c. 109. Novantiq. Lect. 22 Apertis fenestris. 23 Et mihi ante ipsum cubiculum omnis Roma obstrepit, somnumque negat.

Ad Alaudam. LVIII.

1 *ANcillariolum tua te vocat uxor, & ipsa*
2 *Lecticariola est: estis Alauda pares.*

1 Quod ancillas sectaretur. Sed & matronæ Romæ eos dicebant ancillariolos, qui nulla nobili amica se fecerunt insignes. Seneca de Benef. lib. 1. cap. 9. 2 Quo se prostituit servis lecticam succollantibus.

De importunis basiatoribus. LIX.

1 *TAntum dat tibi Roma basiatorum*
Post annos modo quindecim reverso,
2 *Quantum Lesbia non dedit Catullo.*
Te vicinia tota, te pilosus
3 *Hircoso premit osculo colonus.*
Hinc instat tibi textor, inde fullo,
Hinc sutor modo pelle 4 *basiata,*
Hinc menti dominus 5 *pediculosi,*
Hinc 6 *defioculus, & inde lippus,*
Fellatorque, recensque cunnilingus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

1 Vide huic geminum ep. 89. l. 11. 2 Ep. 84. l. 6. num. 4. 3 Fœtido, male olenti hircum axillarum. *Basiis olidissimis*. dixit Petr. impuri scilicet oris. 4 Dum morderet luto putrem soleam, ut epig. 75. lib. 9. num. 2. 5 Brodæus lib. 10. Miscel. c. 34. legit *periculosi*, & exponit, laborantis lichene, seu mentagra. 6 Luscus, cui deest oculus alter.

¶ Ad suum natalem. LX.

1 *MArtis alumne dies, roseā quo lāpada pri-*
Magnaq; 3 *siderei vidimus ora* 2 *dei: (mum,*

1 Martiæ Calendæ, mihi natalis. ep. 53. lib. 9. 2 Solem. 3 Phœbi. ut ep. lib. spect. n. 2.

Si

Si te rare coli, 4 viridesque pigebit ad aras;
5 Qui fueras Latia cultus in urbe mihi:
Da veniam, 6 servire meis quod nolo Calendis;
Et qua sum genitus, 7 vivere luce volo.

4 E vivo, ac viridi cespite. 5 Quem natalem hucusque in urbe Roma celebravi. 6 Quod supersedeam deferre hunc honorem urbi Martiæ, Calendiis Martiis. 7. Valere, & genialiter vivere, quod in urbe non datur.

De * Sabello. lxi.

NAtatali 1 pallere suo, ne 2 calda Sabello
Desit, & ut liquidum potet 3 Alauda merum.
4 Turbida solicito transmittere Cæcuba sacco,
Atque inter mensas ire, redire suas;
Excipere hos, illos, & tota surgere cœna
5 Marmora calcantem frigidiora gelu:
6 Quæ ratio est, hac sponte tua perferre, patique;
Quæ te si jubeat rex, dominusve, neges?

* Ineptum lemma, cum *Sabellus* pro aliquo e convivarum numero ponatur; sitque epigramma in eum, qui adeo solicite curet, quæ ad celebrandum natalem spectent, ut genium suum, cum illo maxime die indulgendum fuerat, fraudet. 1 Anxium esse. 2 Ep. 12. l. 1. n. 3. 3 Convivia. *Synecdoch.* idest, convivæ. 4 Ep. 40. l. 2. n. 5. & l. 14. ep. 104. 5 Pavimentum marmoreum, idque nudis pedibus pro more discumbentium, nisi jam surgens soleas posceret. 6 Quam serviliter, imo præpostere facis hoc convivator, rex, & dominus, quod non faceret conviva, & cliens?

¶ De Ligurra. lxii.

VErsus, & breve, 1 vividumque carmen
In te ne faciam, 2 times, Ligurra,
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed frustra metuis, cupisque frustra.
*3 In tauros Libyci * ruunt leones;*
Non sunt papilionibus molesti.
Quæras censeo, si legi laboras,
4 Nigri fornicis 5 ebrium poetam.
6 Qui Carbone rudi, putrique creta
Scribit carmina, 7 quæ legunt cacantes.
8 Frons hæc stigmate non meo notanda est.

1 *Quiche sharpe wvitty.* acumen enim est e virtutibus epigrammatis. ep. 1. l. 1. n. 2. 2 Dicis subinde te timere. 3 Ἀετὸς δ' ἠ ρόῦει τὰς μυῖας, ὅτε μῦν ἐλέφας. *Al. *Fremunt.* 4 Obscuri loci, & vilis notæ versificatorem. 5 *A pot poet.* 6 Qui levi carbone, cretave versus inscribit parieti a tergo ædium. 7 Quæ mandentur Deæ Cloacinæ, Qualia *Tanusii Annales* Senecæ: & Catullo, *Annales Volusi cacata charta.* 8 Servilis tua frons non digna est, cui ego inuram mansura carminis mei puncta.

Ad Saturnum pro Prisco Terentio. lxiii.

1 *Antiqui rex magne poli, mundique prioris,*
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat.
Nec regale nimis fulmen, 2 nec fulmine digna,
Scissa nec ad Manes, sed sita dives humus:
Latus 3 ad hac, facilisque veni solennia Prisci
Gaudia; cum sacris te decet esse 4 tuis.
Tu reducem patria sexta, pater optime, bruma
Pacifici Latiis reddis ab urbe Numa.
5 *Cernis ut Ausonio similis tibi pompa macello*
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quam non parca manus, largaque 6 numismata mensa,
Qua, Saturne, tibi pernumerentur opes?
7 *Usque sit his pretium meritis, & gratia major,*
Et pater, & frugi sic tua sacra colit.
At tu, sancte, tuo sic semper amere Decembri:
8 *Hos illi jubeas sape redire dies.*

1 Saturne, sub quo aurea illa ætas, secura, innocens, quieta, &c.
2 Nec scelera fulmine digna.
3 Ad eruendum ex visceribus terræ, imaque Manium sede ferrum, feroque nocentius aurum.
4 Saturnalibus, & Decembri, quo post 6. annos rediit Roma in patriam Hispaniam Priscus Teren. *Aliis* Marius Priscus.
5 Viden' ut apparatus Saturnaliorum hic in Hispania æmuletur Romam?
6 Munera.
7 Et quo gratior tibi sit hæc celebritas, O Saturne, Priscus & pater, & tenacior aliquanto hæc tibi larga profundit manu.
8 Ut Prisco plurima indulgeas Saturnalia. i. diuturnum vitæ usum.

Ad Cordubam. lxiv.

1 *Uncto Corduba latior Venafro;*
* *Histra 2 nec minus absoluta testa,*
Albi qua superas oves 3 Galesi,
4 *Nullo murice, nec cruore mendax,*
Sed tinctis gregibus colore vivo;
Dic vestro, rogo, sit pudor poeta,
Ne 5 gratis recitet meos libellos.
Ferrem, si faceret bonus poeta,
Cui possem dare mutuos honores.
Corrumpit 6 sine talione 7 cœlebs.
8 *Cæcus perdere non potest, quod aufert,*

1 Olearum gloriæ facile principatum obtinuit Venafrum in Campania, secundas
* Histria Italiæ peninsula.
2 Nec cedens testis olei, seu olivarum Histriæ.
3 Ep. 43. l. 2. num. 2.
4 Non muricis sanguine, seu succo purpureo tincta lana, sed nativo rutilo imbuta. *Nec varios discet mentiri lana colores; Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti Murice*, &c. Virg. vide ep. 38. lib. 5. num. 8.
5 Impune, cui nulla, vel mala scribenti carmina non possum ego referre gratiam, illius recitans cum honore, ut ille mea.
6 Vindicta parili.
7 *Metaph.* nihil scribens.
8 Non possis lege talionis agere cum cæco, qui alteri oculum eruerit.

Nil

9 Cui nihil est quod vicissim auferas.

Nil est deterius latrone 9 nudo:
Nil securius est 9 malo poeta.

De Cinna. lxv.

* Qui vel in culina luxuriare formam vult. vide epig. 66. lib. 10.

VIncentem roseos facieque, comaque ministros
*Cinna cocum fecit, Cinna *gulosus homo est.*

De Phyllide. lxvi.

1 Nil negantem. epig. 12. lib. 4.
2 Libram unguenti a Cosmo, seu Nicerota myropolis confecti.
3 Ep. 133. l. 14.
4 Scriv. Al. acre. Al. aere.
5 Flavios ex moneta Domitiani. 6 Sic epig. 105. lib. 11. *basia blandas imitata columbas.* 7 Vinosa mulier *Digna est concubitus quoslibet illa pati.* inquit Ovidius.

FOrmosa Phyllis nocte cum mihi tota
Se praestitisset 1 omnibus modis largam,
Et cogitarem mane quod darem munus,
Utrumne 2 Cosmi, Nicerotis an libram,
An 3 Baeticarum pondus 4 octo lanarum;
An 5 de moneta Caesaris decem Flavos:
Amplexa collum, 6 basioque tam longo
Blandita, quam sunt nuptiae columbarum;
7 Rogare coepit Phyllis amphoram vini.

¶ Ad Amœnum. lxvii.

1 Et domum male materiatam instruis pretioso ornatu, quo fit venalior.
2 An quia testudinum putaminibus ornati, Juv. Sat. 11. vers. 94. An lectum innuit pavonium? de quo epig. 85. lib. 14. 3 Et mensae citreae magni pretii, & luxus ex Mauritania. ep. 43. l. 2. n. 9. 4 Mensa marmorea e Delphis (6 in Verr. Cic.) obtegitur, vel cingitur gravi lamina auri, argentive. 5 Amasios, ut amica dicitur *domina*. 6 Poscis pretium. 7 Sed si tollas hunc ornatum, & supellectilem (quod divendita casa tibi facere certum est) cara nimis erit domus, quae sic instructa vili exposita pretio videtur.

BIs quinquagenis domus est tibi millibus empta,
Vendere quam summa vel breviore cupis.
Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amœne;
1 Et casa divitiis ambitiosa latet.
2 Gemmantes prima fulgent testudine lecti,
3 Et Maurusiaci pondera rara citri.
4 Argentum, atque aurum non simplex Delphica portat:
Stant pueri, 5 dominos quos precer esse meos:
Deinde ducenta 6 sonas, & ais, non esse minoris.
7 Instructam vili vendis, Amœne, domum.

In natalem Maronis. LXVIII.

Maja Mercurium 1 *creastis Idus.*
Augustis redit Idibus 2 *Diana.*
3 *Octobres Maro consecravit Idus.*
4 *Idus sæpe colas & has, & illas,*
Qui magni celebras Maronis Idus.

1 Edidistis in lucem, natalitiæ estis. 2 Natalis Dianæ. 3 Natus est Virgilius Idibus Octobris. Donat. & Probus Gram. 4 Diu vivas precor, celeberisque natalitias Mercurii, & Dianæ Idus, O Sili, vel quicumque natalem celebras Virgilii. ep. 14. l. 4. n. 13.

¶ Ad clientes. LXIX.

1 *Matutine cliens,* 2 *urbis mihi caussa relictæ,*
Atria, si sapias, 3 *ambitiosa colas.*
Non sum ego caussidicus, nec amaris litibus aptus;
Sed piger, & senior, 4 *Pieridumque comes.*
Otia me, somnusque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, 5 *si vigilatur & hic.*

1 Salutationis, vel patrocinii caussa me summo mane visens. 2 Cujus importunitatem ut fugerem, ipse ex urbe Roma huc profugi. 3 Divitum, quibus ad honorem gradus est clientum turba. 4 Poeta. 5 Si per clientes importunos non liceat mihi hic dormire.

Ad Paullum. LXX.

Sic tamquam tabulas, scyphosque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

* Quos tanquam ornamenta ostentet, non quibus utatur. de archetypis, epig. 6. l. 8. nu. 1.

De Apro. LXXI.

1 *Intea ferret Apro vatius cum vernula nuper,*
2 *Et supra togulam lusca sederet anus;*
3 *Atque olei stillam daret Enterocelicus unctor,*
4 *Udorum tetricus censor & asper erat:*
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet qui modo lotus eques.

1 Cum tenuis, ac pauperi Apro in balneis lavanti servulus vilis, pedibusque obtortus ferret lintea ad tergendum. 2 Et togæ Apri insideret lusca anus, quæ custodiebat vestes lavantium repositas in apodyterio, ne subducerentur. 3 Et herniosus servulus uncturo Apro parce distillaret oleum. 4 Aper lavantium luxum, qui in balneis potabant, aspere reprehendebat, frangendos scilicet calices, idest, non admittendas potationes. *Detestantur hæc infelicibus, eadem, si potuerint, facturi.* Sen. Benef. l. 1. c. 9. *Si aliorum vitiis irascuntur, quasi invideant*, Plin. ep. 21. l. 8.

5 Qui morienti Apro legaverat testamento 300. nummos.

5 Sene sed postquam patruo venere trecenta:
6 Sobrius a thermis nescit abire domum.
O quantum 7 diatreta valent,& 8 quinq; comati!
Tunc, cum pauper erat, non sitiebat Aper.

6 Aper modo in re tenui tam gravis censor, damnatorque potationum in balneis, jam in re aliquanto lautiori mutavit animum, factus bibo ad ebrietatem. 7. Calices diatreti, idest, tornati, ac tessellati. Vide Turneb. Adv. 27. c. 31. 8 Pueri s. relicti testamento. vide ep. 57. l. 9. n. 8. & ep. 57. l. 3. n. 8.

Ad Lygdum. LXXII.

1 Ep. 74. l. 11.
2 Ep. 12. l. 4.

Nil non, Lygde, mihi 1 negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, 2 nil negabas.

Ad Pannicum. LXXIII.

1 Busta Gallica. ubi Galli in jacenti, & depressiori urbis loco castra habentes pestilitate pereuntes, vel a Camillo cæsi sepeliebantur. Liv. 5.

Jugera mercatus prope 1 busta latentis agelli,
Et male compacta culmina fulta casa,
2 Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque sed trita præmia certa toga.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque solebas
3 Vendere 4 pragmaticus: nunc emis 5 agricola.

2 Deseris forum, & officia urbana, unde tibi major proventus donariorum scilicet tibi a clientibus missorum, quam ex sterili, quem mercatus es, agro. 3 Ut quorum tibi abundaret copia, dum multa tibi mitterent monumenta clientes. 4 Quando fuisti caussidicus. *vel* Pragmaticus, qui operam suam in verbis, & formulis juris suggerendis subministrat oratoribus. 5 Propter agri sterilitatem.

Ad Catullum. LXXIV.

* Nisi accepero hereditatem. *Vel*,

Heredem tibi me, Catulle, dicis.
*Non credam, * nisi legero, Catulle.*

nisi lecto testamento (quod priusquam tu mortuus fueris, non licebit) præstiteris fidem. morere itaque, ut credam.

Ad Flaccum. LXXV.

1 Ex Ægypto.
2 Calices vitreos, & crystallinos.
3 Navigatio,

Cum tibi 1 Niliacus portet 2 crystalla 3 cataplus,
Accipe 4 de circo pocula Flaminio.
Hi 5 magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? 6 Sed geminus vilibus usus inest.

& navigia Ægyptiorum. Ex Ægypto vero merces istæ allatæ. ep. 115. l. 14. 4 Fictilia, seu vitrea, quæ in Circo Flaminio venduntur. 5 Alludit ad *calices audaces*. epig. 94. lib. 14. 6 Sed his vilibus calicibus usus duplex est, neque enim furem alliciunt, nec calida aqua rumpuntur.

Nullum

Nullum solicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid? quod 7 securo potat conviva ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus?
8 *Hoc quoque non nihil est, quod propinabis in istis,*
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

7 Non observante, ne conviva frangeret crystalla, vel gemmas unguibus eraderet. Juv. Sat. 5. ℣. 40. 8 Nec grave erit damnum, si ab impuro homine propinata, vel incantata hæc pocula frangantur. ita a propinatione mulieris famæ haud probæ, jubet ille θραῦσαι τὰς κύλικας. Anthol. l. 2. c. 48.

De pueris. LXXVI.

1 F*Estinat Polytimus ad puellas:*
2 *Invitus puerum fatetur Hymnus:*
3 *Pastas glande nates habet Secundus:*
4 *Mollis Dindymus est, sed esse non vult:*
Amphion 5 *potuit puella nasci.*
Horum delicias, superbiamque,
Et fastus querulos, amice, malo,
6 *Quam dotis mihi quinquies ducena.*

1 Polyt. grandior est, & exoletus. 2 Recusat negans sibi esse voluptati. 3 ἀλλαχο-φ'ρυς quod dixit Diogenes de cinædo quodam. Hic autem *glans*, seu βάλανον est τὸ τῆς καυλοῦ ἄκρον. 4 Lascivus est, & nequam; sed dissimulat, & rogari vult. 5 Formæ est adeo ambiguæ, & ipse facilis. 6 Quam uxorem cum maximæ dotis modo, Decies scilicet centenis milibus sestertium. 7812. l. 10. 1.

De Agricola. LXXVII.

A*Mphora* 1 *vigessis, modius* 2 *datur ære quaterno.*
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

1 Viginti assibus. 2 Ita vili venditur, ut nalit agricola ingurgitare se ad crapulam usque, & ebrietatem, quam tantulo pretio vinum, & frumentum vendere.

De Æthonte. LXXVIII.

M*Ultis dum precibus Jovem salutat,*
1 *Stans summos resupinus usque in ungues*
Æthon in Capitolio, pepedit.
Riserunt * *comites: sed ipse divum*
Offensus genitor, 2 *trinoctiali*
Affecit domicœnio clientem.
Post hoc flagitium misellus Æthon,
Cum vult 3 *in Capitolium venire,*
4 *Sellas ante petit Patroclianas,*

1 Pro ritu adorantium. Brisson. form. * Al. *homines*. 2 Quo castigaret ventrem alienis luxuriantem cœnis. 3 Salutatum Jovem. 4 Latrinas a conditore Patrocio dictas.

Et pedit deciesque, viciesque:
Sed quamvis sibi caverit crepando,
Compressis natibus Jovem salutat,

5 Nequid animæ amittat.

De eodem. LXXIX.

ANte Jovis statuam crepuit satur histrio: pœnam
Jupiter indixit, vivere de proprio.

Ep. præceden. n. 5.

Ad Bithynicum. LXXX.

NIl in te scripsi, Bithynice: credere non vis,
** Et jurare jubes: malo satisfacere.*

* à De more fori, qui se jurejurando purgare recusavit, oportebat damnatum solvere. Poeta dicit se malle satisfacere, sed & hoc ambigue: solverene? an deprecari? an scribere aliud carmen?

Ad Atticillam. LXXXI.

DOnavi tibi multa, quæ rogasti:
Donavi tibi plura, quam rogasti:
Non cessas tamen usque me rogare.
** Quisquis nil negat Atticilla, fellat.*

* Sic ep. 12. lib. 4.

De Callistrato. LXXXII.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

Cui omnia alba, qui malos æque, ac bonos promiscue laudat, arguit se judicii infirmi, & vel livore, vel adulatione præpediti. vide, quæ Chrysippus, referente A. Gellio l. 6. c. 1.

De Umbro. LXXXIII.

BRumæ diebus, feriisque Saturni
Mittebat Umber aliculam mihi pauper;
Nunc mittit alicam: factus est enim dives.

Cum vero alica crassior sit, & vilior, quam alicula, poeta, dum laudare Umbrum videtur, carpit, ut sordidiorem factum, quam olim, ubi pauper fuit. Sed audi, quid H. Salmuth adferat ad Pancirol. cap. de vestibus Veterum. Taxat, inquit, Umbri avaritiam, qui olim pauper misit Aliculam; nunc dives alicam mittat. Alicula, togæ, vel chlamydis genus est; alica autem, potus ex Zea. ep. 6. l. 13. infra. Cujus tamen cum alicula videretur diminutivum, credi posset hæc illa vilior.

De Menogene. LXXXIV.

*EFfugere e thermis, & circa balnea * non est*
1 Menogenen, omni tu licet arte velis.

* Non licet, non potes. 1 Cenipetam, Capta-

*Captavit tepidum dextra, 2 lævaque * trigonem,*
3 Imputát exceptas ut tibi sæpe pilas.
*Colliget, & referet lapsum de pulvere * follem:*
4 Et si jam lotus, jam soleatus erit.
5 Lintea si sumas, 6 nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.
7 Exiguos 8 secto comentem 8 dente capillos,
9 Dicet Achilleas dispofuisse comas.
10 Fumosa feret ipse tropin de fæce lagenæ,
11 Frontis & humorem colliget 12 usque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpessus dicas tædia mille, 13 veni.

2 Ep. 71. l. 7. num. 11. * Pilam. ep. 19. l. 4. *. 3 Ut tibi exceptam referat pilam, initurus apud te gratiam. 4 A balneis vero discumbebant, a nte balnea se excreebant, discubituri soleas ponebant. infr. ep. 89. 5 Supra ep. 71. n. 1. 6 Dicet lintea tua esse nive candidiora, licet sint, &c. 7 Raros. 8 Pectine. 9 Laudabit pulchras, densas, flavas, instar Achillearum. 10 Ipse tibi ministrabit vinum, quo utebantur in balneis ad sudorem, seu vomitum, quod licet vapidum sit, & ex ima lagenæ parte (quæ Metaph. τρύγοτις dicitur) laudabit tamen. 11 Et ipse vernaliter tibi sudorem deterget. 12 Al. *ipse*. 13 Ad cœnam servitiis suis extorquebit tibi invitationem.

De Fabiano. LXXXV.

DErisor Fabianus 1 herniarum,
Omnes quem modo colei timebant
Dicentem tumidas in hydrocelas,
2 Quantum nec duo dicerent Catulli,
In thermis subito Neronianis
Vidit se miser, & tacere cæpit.

1 Scrotorum. est autem hernia, seu ramex, ubi intestina, omentum, seu humor aliquis deciderit in scrotum. estque Enterocelas, Sarcocelas, seu Hydrocelas.
2 Catullus autem in Venereis hisce extendendis Hyperbolicus est, & immodicus.

Ad Polytimum. LXXXVI.

1 NOlueram, Polytime, tuos violare capillos:
2 Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modo tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, 3 ut totum sponsa videret ebur.

1 Invitus permisi te comas detondere. ut ep. 49. l. 5.; & ep. 32. l. 1.
2 Sed tonso tibi fulgent eburnea colla, haud cedentia Pelopi, cui humerum a Cerere excisum restituit Jupiter ex ebore. Hygin. fab. 83, &c. 3 Ut Hippodamia te totum videret eburneum.

In Fabullum. LXXXVII.

PÆdiconibus os olere dicis.
Hoc si sic, ut ais, Fabulle, verum est,
Quid tu credis olere cunnilingis?

Epigr. 31. lib. 11.

In non arrigentem. LXXXVIII.

* Epig. 20. lib. 11.

** TRiginta tibi sunt pueri, totidemque puellæ, Una est, nec surgit mentula, quid facies?*

¶ De Cotta. LXXXIX.

BIs Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit 1 ad pedes vernam,
2 Qui solus inopi præstat, & facit turbam:
Excogitavit homo sagax, & astutus,
3 Ne facere posset tale sæpius damnum,
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

1 Servum a pedibus, Tur. l. 3. c. 23. qui a tergo, & ad pedes domini discumbentis stat ministrans, soleasque, quas dominus accubiturus exuerat, servat. ep. 23. lib. 3. & ep. 49. l. 3. n. 2. 2 Qui pauperi Cottæ unicus est servus, & pro toto comitatu est. *aliis one*. 3 Imo prætexit hanc causam excalceatæ suæ inopiæ.

De Tongiliano. XC.

TOngilianus habet 1 nasum: scio, 2 non ego: sed jam
3 Nil præter nasum Tongilianus habet.

1 Acumen joci, irrisionis, & dicacitatis. ep. 4. l. 1. n. 6. & ep. 42. l. 1. n. 14. & l. 13. ep. 2. 2. Al. *non nego*. 3 Qui resupinet aliorum cœnas, dum famelici, atque pauperis domini nasus alienæ culinæ nidore trahitur.

¶ Ad Charinum. XCI.

QUod lana caput alligas, Charine,
** Non aures tibi, sed dolent capilli.*

* Non adhibes focale ad muniendas aures, sed ad tegendum calvitium. vide ep. 41. lib. 4. & epig. 142. lib. 14.

¶ De Marone. XCII.

PRo sene, 1 sed clare, 2 votum Maro fecit amico,
Cui gravis, & fervens 3 hemitritæus erat:
4 Si Stygias æger non iret missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici spondere salutem.
5 Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

1 Ita ut audiat senex, quem captat Maro. sic Persius Sat. 2. ℣. 8. 2 De more hujus voti, vide Sat. 12. Juv. ℣. 98. 3 Semitertiana. 4 Si convalesceret. 5 Prius *votum* fecerat; pro quo heres scriptus, ne convalescente Cotta hereditatem cum victima amitteret, jam facit *Vota*, multasque spondet victimas.

In

In Magullam. XCIII.

Communis tibi cum viro, Magulla,
Cum sit lectulus, & sit exoletus,
1 *Quare, dic mihi, non sit & minister?*
Suspiras: ratio est, 2 times lagenam.

1 Cur non & communi uteris pocillatore?

2 Times nempe venenatum poculum. ep. 43. lib. 4. num. 3.

Ad Priscum. XCIV.

Sæpe rogare soles, qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

Multa vitia, quæ coercet, & supprimit tenuis fortuna, ampla, & sublimis manifestabit: *Magistratus indicabit virum.*

De Fabulla. XCV.

1 *Qua mæchum ratione basiaret*
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum basiat usque morionem:
Hunc multis rapit osculis madentem
Mæchus protinus, & suis repletum
Ridenti dominæ statim remittit.
2 *Quanto morio major est maritus!*

1 Eadem techna osculi apud Aristænetum. epist. 3. lib. 2.

2 Qui hoc non animadvertit; vel, si animadvertat, qui patitur.

In Tuccam. XCVI.

Scribebamus 1 epos: cœpisti scribere: cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad Tragicos se nostra 2 Thalia 3 cothurnos:
4 *Aptasti longum tu quoque syrma tibi.*
5 *Fila lyræ movi doctis exculta camœnis:*
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus satyras: 6 Lucilius esse laboras.
Lude leves elegos: tu quoque ludis idem.
7 *Quid minus esse potest? epigrammata fingere cœpi.*
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis; quis enim pudor omnia velle?
Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

1 Carmen Epicum, seu heroicum.
2 Ep. 8. li. 4. nu. 12. & ep. 15. l. 7. n. 3.
3. Ep. 20. l. 3. num. 5.
4 Tu quoque contulisti te ad tragœdiam. Syrma autem tragicorum vestis est, ut ep. 49. l. 4. nu. 5.
5 Scripsi lyrica. 6 Satyrographus. 7 Quam scribere epigrammata

Ad Rufum . XCVII.

MUsæi 1 pathicissimos libellos,
Qui certant 2 Sybariticis libellis,
Et tinctas sale pruriente chartas
3 Instanti lege Rufe; sed puella
Sit tecum tua, ne 4 Thalassionem
5 Indicas manibus libidinosis,
6 Et fias sine fœmina maritus.

1 Mollissimos, & nefandi argumenti, cujusmodi fuere Elephantidos. ep. 43. supra num. 2.
2 Libris abominandæ nequiriæ, quos scripsit Hemitheon Sybarita: ut testatur Lucian. πρὸς ἀπαίδευτον. horum meminit & Ovidius lib. 2. Trist. epist. ad Augustum, *Nec qui composuit nuper Sybaritida, fugit.* 3 Ad hunc eundem ep. 67. l. 7. & l. 8. ep. 51. 4 Conjugale illud. De Thalassione vide ep. 36. l. 1. n. 4. 5 Al. *Inducas.* 6 Ut ep. 42. l. 9.

In Zelotypam . XCVIII.

CUm tibi nota tui sit vita, fidesque mariti,
Nec premat ulla tuos, solicitetque toros:
Quid quasi pellicibus torqueris inepta 1 ministris,
In quibus & brevis est, & fugitiva Venus?
Plus tibi, quam domino pueros præstare probabo:
Hi faciunt, 2 ut sis femina sola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. 3 do tamen, inquis,
Ne vagus a thalamis conjugis erret amor.
4 Non eadem res est: 5 Chiam volo, nolo mariscam,
Ne dubites, quæ sit Chia, marisca tua est.
Scire suos fines matrona, & fœmina debet:
Cede suam pueris, utere parte 6 tua.

1 Pueris.
2 Ut non utatur alia fœmina, quam te.
3 Vide epig. 43. lib. 11.
4 Dicto ep. 43. l. 11. n. 7.
5 De Chia, & marisca vide quæ ad ep. 24. l. 7. n. 6. & 7. hic autem *Chiam* de pueris dicit, *mariscam* de fœminis. 6 Qua fœmina es.

In Bassum . XCIX.

UXor cum tibi sit puella, qualem
Votis vix petat 1 improbus maritus;
Dives, nobilis, erudita, casta:
2 Rumpis, Basse, latus, sed in 3 comatis,
Uxoris tibi dote quos parasti.
Et sic ad dominam reversa languet
Multis mentula millibus redempta:
Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli pollice nec rogata surgit.

1 Qui votis suis non ponat modum.
2 Venerea opera.
3 Pueris. ep. 57. l. 2. nu. 8. & epig. 57. l. 3. n. 8.

Sit tandem pudor, aut camus in jus.
Non est hac tua, Basse: 4 vendidisti.

4 Uxori, nomine dotis.

Ad Bætim. C.

1 BÆtis olivifera crinen redimite corona:
2 *Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;*
Quem 3 Bromius, quem 4 Pallas amat, 5 cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter:
Ominibus lætis 6 vestras Instantius oras
Intret, & 7 hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, 8 onus quod sit, succedere Macro,
9 Qui sua metitur pondera, ferre potest.

1 Fl. Hisp. unde nomen provinciæ Beticæ, quam mediam interluit, cujus margines oleis florent. 2. Ep. 28. l. 8. n. 6. & l. 14. ep. 133. 3 Bacchus, faciens, ut Bætica abundet vino. 4 Faciens, ut Bætica abundet oleo. 5 Cui Neptunus aperit iter navigerum, *navigable*, ut exoneretur in cana freta Oceani, qui Bætim excipit. 6 Hispaniam, cui præsidet. 7 Felix, ut prior sub administratione Macri. ep. 87. l. 10. 8 Quam difficile sit, quid expectetur ab illo, qui sancto, & integro successerit præsidi, qualem se gessit Macer. 9 Qui habita virium suarum ratione, videt quam grave subeat onus, ille ferre poterit.

In effrontem. CI.

OS *atavi, patris nasum, duo lumina patris,*
Et matris gestus dicis habere tua.
Cum referas 1 priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris: frontem dic mihi cujus habes? 2

1 Majores. Alii leg. *Priscos* 2 Nullius. Es itaque effrons, ut patet ex lemmate. Verum epigramma hoc non sapit Martialis acumen.

Ad Mattum. CII.

QUi *negat esse domi se, tunc cum limina pulsas,*
*Quid dicat, nescis? * dormio, Matte, tibi.*

* Tibi, *non sum, non possum, non licet esse domi.* vel respicit ad Galbam, qui dormiebat Mæcenati, vel Ennium respondentem Scipioni, *se non esse domi*.

Ad Milonem. CIII.

THura, *piper, vestes, argentum, pallia, gemmas*
Vendere, Milo, soles, cum quibus emptor abit.
Conjugis utilior merx est: qua 1 vendita sæpe,
2 Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

1 Pretio prostituta. 2 Triopeis altera, quam famelicus pater Erisichton in varias se mutantem figuras sæpius vendidit. Ovid. lib. 8. Metamorph.

9 Cui nihil est quod vicissim auferas.

Nil est deterius latrone 9 nudo:
Nil securius est 9 malo poeta.

De Cinna. LXV.

* Qui vel in culina luxuriare formam vult. vide epig. 69. lib. 10.

VIncentem roseos facieque, comaque ministros
*Cinna cocum fecit, Cinna *gulosus homo est.*

De Phyllide. LXVI.

1 Nil negantem. epig. 12. lib. 4.
2 Libram unguenti a Cosmo, seu Nicerota myropolis confecti.
3 Ep. 133. l. 14.
4 Scriv. Al. acre. Al. are.
5 Flavios ex moneta Domitiani. 6 Sic epig. 105. lib. 11. *basia blandas imitata columbas.* 7 Vinosa mulier *Digna est concubitus quoslibet illa pati.* inquit Ovidius.

FOrmosa Phyllis nocte cum mihi tota
Se praestitisset 1 omnibus modis largam,
Et cogitarem mane quod darem munus,
Utrumne 2 Cosmi, Nicerotis an libram,
An 3 Baticarum pondus 4 octo lanarum;
An 5 de moneta Caesaris decem Flavos:
Amplexa collum, 6 basioque tam longo
Blandita, quam sunt nuptiae columbarum;
7 Rogare coepit Phyllis amphoram vini.

¶ Ad Amoenum. LXVII.

1 Et domum male materiatam instruis pretioso ornatu, quo sit venalior.
2 An quia testudinum putaminibus ornati, Juv. Sat. 11. vers. 94. An lectum innuit pavonium? de quo epig. 85. lib. 14. 3 Et mensae citreae magni pretii, & luxus ex Mauritania. ep. 43. l. 2. n. 9. 4 Mensa marmorea e Delphis (6 in Verr. Cic.) obtegitur, vel cingitur gravi lamina auri, argentive. 5 Amasios, ut amica dicitur *domina.* 6 Poscis pretium. 7 Sed si tollas hunc ornatum, & supellectilem (quod divendita casa tibi facere certum est) cara nimis erit domus, quae sic instructa vili exposita pretio videtur.

BIs quinquagenis domus est tibi millibus empta,
Vendere quam summa vel breviore cupis.
Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amoene;
1 Et casa divitiis ambitiosa latet.
2 Gemmantes prima fulgent testudine lecti,
3 Et Maurusiaci pondera rara citri.
4 Argentum, atque aurum non simplex Delphica portat:
Stant pueri, 5 dominos quos precer esse meos:
Deinde ducenta 6 sonas, & ais, non esse minoris.
7 Instructam vili vendis, Amoene, domum.

In natalem Maronis. LXVIII.

Maja Mercurium 1 creastis Idus.
Augustis redit Idibus 2 Diana.
3 *Octobres Maro consecravit Idus.*
4 *Idus sæpe colas & has, & illas,*
Qui magni celebras Maronis Idus.

1 Edidistis in lucem, natalitiæ estis. 2 Natalis Dianæ. 3 Natus est Virgilius Idibus Octobris. Donat. & Probus Gram. 4 Diu vivas precor, celeberisque natalitias Mercurii, & Dianæ Idus, O Sili, vel quicumque natalem celebras Virgilii. ep. 14. l. 4. n. 13.

¶ Ad clientes. LXIX.

1 *Matutine cliens, 2 urbis mihi caussa relictæ,*
Atria, si sapias, 3 ambitiosa colas.
Non sum ego caussidicus, nec amaris litibus aptus;
Sed piger, & senior, 4 Pieridumque comes.
Otia me, somnusque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, 5 si vigilatur & hic.

1 Salutationis, vel patrocinii caussa me summo mane visens. 2 Cujus importunitatem ut fugerem, ipse ex urbe Roma huc profugi. 3 Divitum, quibus ad honorem gradus est clientum turba. 4 Poeta. 5 Si per clientes importunos non liceat mihi hic dormire.

Ad Paullum. LXX.

Sic tamquam tabulas, scyphosque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

* Quos tanquam ornamenta ostentet, non quibus utatur. de archetypis, epig. 6. l. 8. nu. 1.

De Apro. LXXI.

1 *Intea ferret Apro vatius cum vernula nuper,*
2 *Et supra togulam lusca sederet anus;*
3 *Atque olei stillam daret Enterocelicus unctor,*
4 *Udorum tetricus censor & asper erat:*
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet qui modo lotus eques.

1 Cum tenui, ac pauperi Apro in balneis lavanti servulus vilis, pedibusque obtortus ferret lintea ad tergendum. 2 Et togæ Apri insideret lusca anus, quæ custodiebat vestes lavantium repositas in apodyterio, ne subducerentur. 3 Et herniosus servulus uncturo Apro parce distillaret oleum. 4 Aper lavantium luxum, qui in balneis potabant, aspere reprehendebat, frangendos scilicet calices, idest, non admittendas potationes. *Detestantur hæc infelicibus, eadem, si potuerint, facturi.* Sen. Benef. l. 1. c. 9. *Si aliorum vitiis irascuntur, quasi invideant*, Plin. ep. 21. l. 8.

5 Qui morienti Apro legaverat testamento 300. nummos.
6 Aper modo in re tenui tam gravis censor, damnatorque potationum in balneis, jam in re aliquanto lautiori mutavit animum, factus bibo ad ebrietatem. 7. Calices diatreti, idest, tornati, ac tessellati, Vide Turneb. Adv. 27. c. 31. 8 Pueri 5. relicti testamento. vide ep. 57. l. 9. n. 8. & ep. 57. l. 3. n. 8.

A 5 sene sed postquam patruo venere trecenta:
6 Sobrius a thermis nescit abire domum.
O quantum 7 diatreta valent, & 8 quinq; comati!
Tunc, cum pauper erat, non sitiebat Aper.

Ad Lygdum. LXXII.

1 Ep. 74. l. 11.
2 Ep. 12. l. 4.

Nil non, Lygde, mihi 1 negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, 2 nil negabas.

Ad Pannicum. LXXIII.

1 Busta Gallica. ubi Galli in jacenti, & depressiori urbis loco castra habentes pestilitate pereuntes, vel a Camillo cæsi sepeliebantur. Liv. 5. 2 Deseris forum, & officia urbana, unde tibi major proventus donariorum scilicet tibi a clientibus missorum, quam ex sterili, quem mercatus es, agro. 3 Ut quorum tibi abundaret copia, dum multa tibi mitterent monumenta clientes.
4 Quando fuisti caussidicus. vel Pragmaticus, qui operam suam in verbis, & formulis juris suggerendis subministrat oratoribus.
5 Propter agri sterilitatem.

Jugera mercatus prope 1 busta latentis agelli,
Et male compacta culmina fulta casæ,
2 Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque sed trita præmia certa toga.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque solebas
3 Vendere 4 pragmaticus: nunc emis 5 agricola.

Ad Catullum. LXXIV.

* Nisi accepero hereditatem. Vel, nisi lecto testamento (quod priusquam tu mortuus fueris, non licebit) præstiteris fidem. morere itaque, ut credam.

Heredem tibi me, Catulle, dicis.
*Non credam, * nisi legero, Catulle.*

Ad Flaccum. LXXV.

1 Ex Ægypto.
2 Calices vitreos, & crystallinos.
3 Navigatio, & navigia Ægyptiorum. Ex Ægypto vero merces istæ allatæ. ep. 115. l. 14. 4 Fictilia, seu vitrea, quæ in Circo Flaminio venduntur. 5 Alludit ad *calices audaces*. epig. 94. lib. 14.
6 Sed his vilibus calicibus usus duplex est, neque enim furem alliciunt, nec calida aqua rumpuntur.

Cum tibi 1 Niliacus portet 2 crystalla 3 cata-
Accipe 4 de circo pocula Flaminio. (plus.
Hi 5 magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? 6 sed geminus vilibus usus inest.

Nullum

Nullum solicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid? quod 7 securo potat conviva ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus?
8 *Hoc quoque non nihil est, quod propinabis in istis,*
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

7 Non observante, ne conviva frangeret crystalla, vel gemmas unguibus eraderet. Juv. Sat. 5. ℣. 40.
8 Nec grave erit damnum, si ab impuro homine propinata, vel incantata hæc pocula frangantur. ita a propinatione mulieris famæ haud probæ, jubet ille θραῦσαι τὰς κύλικας. Anthol. l. 2. c. 48.

De pueris. LXXVI.

1 F*Estinat Polytimus ad puellas:*
2 *Invitus puerum fatetur Hymnus:*
3 *Pastas glande nates habet Secundus:*
4 *Mollis Dindymus est, sed esse non vult:*
Amphion 5 *potuit puella nasci.*
Horum delicias, superbiamque,
Et fastus querulos, amice, malo,
6 *Quam dotis mihi quinquies ducena.*

1 Polyt. grandior est, & exoletus.
2 Recusat, negans sibi esse voluptati.
3 , ἀλλαγοφόρος quod dixit Diogenes de cinædo quodam. Hic autem *glans*, seu βάλανον est τὸ τῆς κχυλοῦ ἄκρον.
4 Lascivus est, & nequam; sed dissimulat, & rogari vult.
5 Formæ est adeo ambiguæ, & ipse facilis.
6 Quam uxorem cum maximæ dotis modo, Decies scilicet centenis milibus sestertium. 7812. l. 10. 1.

De Agricola. LXXVII.

A*Mphora* 1 *vigessis, modius* 2 *datur ære quaterno.*
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

1 Viginti assibus.
2 Ita vili venditur, ut nalit agricola ingurgitare se ad crapulam usque, & ebrietatem, quam tantulo pretio vinum, & frumentum vendere.

De Æthonte. LXXVIII.

M*Ultis dum precibus Jovem salutat,*
1 *Stans summos resupinus usque in ungues*
Æthon in Capitolio, pepedit.
Riserunt * *comites: sed ipse divum*
Offensus genitor, 2 *trinoctiali*
Affecit domicenio clientem.
Post hoc flagitium misellus Æthon,
Cum vult 3 *in Capitolium venire,*
4 *Sellas ante petit Patroclianas,*

1 Pro ritu adorantium. Brisson. form.
* Al. *homines*.
2 Quo castigaret ventrem alienis luxuriantem cœnis.
3 Salutatum Jovem.
4 Latrinas a conditore Patroclo dictas.

Et pedit deciesque, viciesque:
Sed quamvis sibi caverit crepando,
Compressis natibus Jovem salutat,

5 Nequid animæ amittat.

De eodem. LXXIX.

ANte Jovis statuam crepuit satur histrio: pœnam
Jupiter indixit, vivere de proprio.

Ep. præceden. n. 5.

Ad Bithynicum. LXXX.

NIl in te scripsi, Bithynice: credere non vis,
** Et jurare jubes: malo satisfacere.*

* De more fori, qui se jurejurando purgare recusavit, oportebat damnatum solvere. Poeta dicit se malle satisfacere, sed & hoc ambigue: solverene? an deprecari? an scribere aliud carmen?

Ad Atticillam. LXXXI.

DOnavi tibi multa, quæ rogasti:
Donavi tibi plura, quam rogasti:
Non cessas tamen usque me rogare.
** Quisquis nil negat Atticilla, fellat.*

* Sic ep. 12. lib. 4.

De Callistrato. LXXXII.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

Cui omnia alba, qui malos æque, ac bonos promiscue laudat, arguit se judicii infirmi, & vel livore, vel adulatione præpediti. vide, quæ Chrysippus, referente A. Gellio l. 6, c. 1.

De Umbro. LXXXIII.

BRumæ diebus, feriisque Saturni
Mittebat Umber aliculam mihi pauper;
Nunc mittit alicam: factus est enim dives.

Cum vero alica crassior sit, & vilior, quam alicula, poeta, dum laudare Umbrum videtur, carpit, ut sordidiorem factum, quam olim, ubi pauper fuit. Sed audi, quid H. Salmuth adferat ad Pancirol. cap. de vestibus Veterum. Taxat, inquit, Umbri avaritiam, qui olim pauper misit Aliculam; nunc dives alicam mittat. Alicula, togæ, vel chlamydis genus est; alica autem, potus ex Zea. ep. 6. l. 13. infra. Cujus tamen cum alicula videretur diminutivum, credi posset hæc illa vilior.

De Menogene. LXXXIV.

*EFfugere e thermis, & circa balnea * non est*
1 Menogenen, omni tu licet arte velis.

* Non licet, non potes.
1 Cœnipetam,

*Captavit tepidum dextra, 2 lavaque * trigonem,*
3 Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas.
*Colliget, & referet lapsum de pulvere * follem:*
4 Et si jam lotus, jam soleatus erit.
5 Lintea si sumas, 6 nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.
7 Exiguos 8 secto comentem 8 dente capillos,
9 Dicet Achilleas disposuisse comas.
10 Fumosa feret ipse tropin de fæce lagenæ,
11 Frontis & humorem colliget 12 usque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpessus dicas tædia mille, 13 veni.

2 Ep. 71. l. 7. num. 11. * Pilam. ep. 19. l. 4. *. 3 Ut tibi exceptam referat pilam, initurus apud te gratiam. 4 A balneis vero discumbebant, a nte balnea se exercebant, discubituri soleas ponebant. infr. ep. 89. 5 Supra ep. 71. n. 1. 6 Dicet lintea tua esse nive candidiora, licet sint, &c. 7 Raros. 8 Pectine. 9 Laudabit pulchras, densas, flavas, instar Achillearum. 10 Ipse tibi ministrabit vinum, quo utebantur in balneis ad sudorem, seu vomitum, quod licet vapidum sit, & ex ima lagenæ parte (quæ Metaph. τρύγιτις dicitur) laudabit tamen. 11 Et ipse vernaliter tibi sudorem deterget. 12 Al. *ipse*. 13 Ad cœnam servitiis suis extorquebit tibi invitationem.

De Fabiano. LXXXV.

DErisor Fabianus 1 herniarum,
Omnes quem modo colei timebant
Dicentem tumidas in hydrocelas,
2 Quantum nec duo dicerent Catulli,
In thermis subito Neronianis
Vidit se miser, & tacere cœpit.

1 Scrotorum. est autem hernia, seu ramex, ubi intestina, omentum, seu humor aliquis deciderit in scrotum. estque Enterocelas, Sarcocelas, seu Hydrocelas.
2 Catullus autem in Venereis hisce extendendis Hyperbolicus est, & immodicus.

Ad Polytimum. LXXXVI.

1 NOlueram, Polytime, tuos violare capillos:
2 Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modo tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, 3 ut totum sponsa videret ebur.

1 Invitus permisi te comas detondere. ut ep. 49. l. 5.; & ep. 32. l. 1.
2 Sed tonso tibi fulgent eburnea colla, haud cedentia Pelopi, cui humerum a Cerere excisum restituit Jupiter ex ebore. Hygin. fab. 83, &c. 3 Ut Hippodamia te totum videret eburneum.

In Fabullum. LXXXVII.

PÆdiconibus os olere dicis.
Hoc si sic, ut ais, Fabulle, verum est,
Quid tu credis olere cunnilingis?

Epigr. 31. lib. 11.

In non arrigentem. LXXXVIII.

* Epig. 26. lib. 11.

*TRiginta tibi sunt pueri, totidemque puellæ,
Una est, nec surgit mentula, quid facies?

¶ De Cotta. LXXXIX.

BIs Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit 1 ad pedes vernam,
2 Qui solus inopi præstat, & facit turbam:
Excogitavit homo sagax, & astutus,
3 Ne facere posset tale sæpius damnum,
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

1 Servum a pedibus. Tur. l. 3. c. 23. qui a tergo, & ad pedes domini discumbentis stat ministrans, soleasque, quas dominus accubiturus exuerat, servat. ep. 23. lib. 3. & ep. 49. l. 3. n. 2. 2 Qui pauperi Cottæ unicus est servus, & pro toto comitatu est. *aliis one*. 3 Imo prætexit hanc causam excalceatæ suæ inopiæ.

De Tongiliano. XC.

TOngilianus habet 1 nasum: scio, 2 non ego:
sed jam
3 Nil præter nasum Tongilianus habet.

1 Acumen joci, irrisionis, & dicacitatis. ep. 4. l. 1. n. 6. & ep. 42. l. 1. n. 14. & l. 13. ep. 2. 2. Al. *non nego*. 3 Qui resupinet aliorum cœnas, dum famelici, atque pauperis domini nasus alienæ culinæ nidore trahitur.

¶ Ad Charinum. XCI.

QUod lana caput alligas, Charine,
* Non aures tibi, sed dolent capilli.

* Non adhibes focale ad muniendas aures, sed ad tegendum calvitium. vide ep. 41. lib. 4. & epig. 142. lib. 14.

¶ De Marone. XCII.

PRo sene, 1 sed clare, 2 votum Maro fecit amico,
Cui gravis, & fervens 3 hemitritæus erat:
4 Si Stygias æger non iret missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici spondere salutem.
5 Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

1 Ita ut audiat senex, quem captat Maro. sic Persius Sat. 2. ℣. 8. 2 De more hujus voti, vide Sat. 12. Juv. ℣. 98. 3 Semitertiana. 4 Si convalesceret. 5 Prius *votum* fecerat; pro quo heres scriptus, ne convalescente Cotta hereditatem cum victima amitteret, jam facit *Vota*, multasque spondet victimas.

In

In Magullam. XCIII.

Communis tibi cum viro, Magulla,
Cum sit lectulus, & sit exoletus,
1 *Quare, dic mihi, non sit & minister?*
Suspiras: ratio est, 2 times lagenam.

1 Cur non & communi uteris pocillatore?

2 Times nempe venenatum poculum. ep. 43. lib. 4. num. 3.

Ad Priscum. XCIV.

Sæpe rogare soles, qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

Multa vitia, quæ coercet, & supprimit tenuis fortuna, ampla, & sublimis manifestabit: *Magistratus indicabit virum.*

De Fabulla. XCV.

1 *Qua mæchum ratione basiaret*
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum basiat usque morionem:
Hunc multis rapit osculis madentem
Mæchus protinus, & suis repletum
Ridenti domina statim remittit.
2 *Quanto morio major est maritus!*

1 Eadem techna osculi apud Aristænetum. epist. 3. lib. 2.

2 Qui hoc non animadvertit; vel, si animadvertat, qui patitur.

In Tuccam. XCVI.

Scribebamus 1 epos: cœpisti scribere: cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad Tragices se nostra 2 Thalia 3 cothurnos:
4 *Aptasti longum tu quoque syrma tibi.*
5 *Fila lyræ movi doctis exculta camœnis:*
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus satyras: 6 Lucilius esse laboras.
Lude leves elegos: tu quoque ludis idem.
7 *Quid minus esse potest? epigrammata fingere cœpi.*
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis; quis enim pudor omnia velle?
Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

1 Carmen Epicum, seu heroicum. 2 Ep. 8. li. 4. nu. 12. & ep. 15. l. 7. n. 3. 3. Ep. 20. l. 3. num. 5. 4 Tu quoque contulisti te ad tragœdiam. Syrma autem tragicorum vestis est, ut ep. 49. l. 4. nu. 5. 5 Scripsi lyrica. 6 Satyrographus. 7 Quam scribere epigrammata

Sit tandem pudor, aut camus in jus.
Non est hac tua, Basse: 4 vendidisti.

4 Uxori, nomine dotis.

Ad Bætim. C.

1 B*ætis olivifera crinem redimite corona:*
2 Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;
Quem 3 Bromius, quem 4 Pallas amat, 5 cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter:
Ominibus latis 6 vestras Instantius oras
Intret, & 7 hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, 8 onus quod sit, succedere Macro,
9 Qui sua metitur pondera, ferre potest.

1 Fl. Hisp. unde nomen provinciæ Beticæ, quam mediam interluit, cujus margines oleis florent. 2. Ep. 28. l. 8. n. 6. & l. 14. ep. 133. 3 Bacchus, faciens, ut Bætica abundet vino. 4 Faciens, ut Bætica abundet oleo. 5 Cui Neptunus aperit iter navigerum, *navigable*, ut exoneretur in cana freta Oceani, qui Bætim excipit. 6 Hispaniam, cui præsidet. 7 Felix, ut prior sub administratione Macri. ep. 87. l. 10. 8 Quam difficile sit, quid expectetur ab illo, qui sancto, & integro successerit præsidi, qualem se gessit Macer. 9 Qui habita virium suarum ratione, videt quam grave subeat onus, ille ferre poterit.

In effrontem. CI.

O*S atavi, patris nasum, duo lumina patris,*
Et matris gestus dicis habere tua.
Cum referas 1priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris: frontem dic mihi cujus habes? 2

1 Majores. Alii leg. *Priscos* 2 Nullius. Es itaque effrons, ut patet ex lemmate. Verum epigramma hoc non sapit Martialis acumen.

Ad Mattum. CII.

Q*Ui negat esse domi se, tunc cum limina pulsas,*
*Quid dicat, nescis? * dormio, Matte, tibi.*

* Tibi, *non sum, non possum, non licet esse domi*. vel respicit ad Galbam, qui dormiebat Mæcenati, vel Ennium respondentem Scipioni, *se non esse domi*.

Ad Milonem. CIII.

T*Hura, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas*
Vendere, Milo, soles, cum quibus emptor abit.
Conjugis utilior merx est: quæ 1 vendita sæpe,
2 Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

1 Pretio prostituta. 2 Triopeis altera, quam famelicus pater Erisichton in varias se mutantem figuras sæpius vendidit. Ovid. lib. 8. Metamorph.

LIBER XIII.

* Xenia dicta, quod τοῖς ξένοις, ¶ Cui * XENIA inditum nomen.

Idest, hospitibus, nec non amicis apponebantur, mittebanturve. hæc cum pictores tabellis, tum poeta carminibus imitatus est. infra ep. 3. & Vitruv. lib. 6. cap. 10.

¶ 1.

1 Ut habeant salsamentarii, & aromatopolæ ineptas chartas, quibus involvant pisciculos, scombros, & olivas. ep. 2. l. 3. n. 3. ep. 87. l. 4. n. 7.

1 *Ne toga cordylis, ne penula desit olivis,*
2 Aut inopem metuat sordida blatta famem;
3 Perdite 4 Niliacas Musa mea damna 4 papyros:
Postulat ecce novos 5 ebria bruma 6 sales.
7 Non mea 8 magnanimo depugnat tessera talo,
9 Senio nec nostrum cum 10 cane quassat 11 ebur:
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta 12 fritillus
13 Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

--- 2 --- Ut habeant tineæ, & blattæ, cum quibus rixentur, & quam arrodant escam, chartas --- 3 --- O Musæ, quarum œstro ego percitus meo cum damno scribo carmina, perdite & has chartas. 4 Chartæ usum præstitit olim papyrus juncus in palustribus Ægypti locis natus, divisusque in tenuissimas philyras. 5 Saturnalia, mense brumali Decembri celebrata, in quibus genio indulgebatur. 6 Iocos. 7 Ego in his Saturnalib. non ludo talis, dein tesseris: non nucibus, nec fritillis; sed carminibus, & chartis. ep. 66. l. 4. n. 15. 16. 8 An talum appellat magnanimum, quod talis, & tesseris strenue operam dent, seu potius opes perdant luxuriosi, & prodigi juvenes, quos Persius sat. 6. appellat *magnanimos pueros*? An forte alludit ad illud Philosophi, qui fortem, & magnanimum comparat τῷ τετραγώνῳ. Ethic. Nicomach. l. 1. c. 10. 9 Faustus jactus, qui ternus in 3. talis si ceciderit, faustissimus est, & lucrosissimus. 10 Unione, jactu damnoso. 11 Fritillum ex ebore. ep. 14. n. 9. Alii talos, Alii alveum intelligunt. 12 Ep. 14. l. 4. n. 9. 13 Ludus hic meus epigrammatarius.

¶ In detractorem. 11.

1 Sis licet ingens irrisor. μυκτηρίζων vide ep. 4. l. 1. num. 6.
2 Totus ex irrisione compositus, &

1 *Nasutus sis usque licet, sis denique nasus,*
2 Quantum noluerit ferre rogatus 3 Atlas,
Et possis 4 ipsum tu deridere 4 Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi. 5 quid dentem dente juvabit
Rodere? 6 carne opus est, si satur esse velis.

conflatus, *deos rogabis totum ut te faciant, Fabulle, nasum*, dixit Catullus. sed sensu alio. 3 Hyperbolice. epig. 4. lib. 9. num. 4. 4 *Emphatice*. Mimum, qui & alios imitatione deridet. ep. 5. l. 1. nu. 4. 5 Quid limam rodis vipera? quid carmina mea reprehensoria, reprehensor? 6 Quæ cedat denti tuo, mea reaget, ut loquuntur Physici. pete dente poetas magna professos, in illis vel frange genuinum, in illos virus invidiæ tuæ, & maledicentiæ evome. meæ istæ nugæ serpunt humi tutæ satis, & si opus sit, sui vindices. epig. 61, l. 5. n. 4.

Ne

Ne perdas operam: qui se mirantur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.
7 *Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,*
Nec matutina si mihi fronte venis.

7 Nec tamen plane nihil sunt mea hæc excipientur candidis, & festivis, si minus placeant sobriis, severis, & impransis.

Ad Lectorem. III.

Omnis in hoc gracili 1 Xeniorum turba libello
Constabit nummis quatuor empta tibi.
Quatuor est nimium: poterit constare duobus,
Et faciet lucrum 2 bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
Si tibi tam 3 rarus, quam mihi, nummus erit,
Addita per 4 titulos sua nomina rebus habebis,
Prætereas, si quid 5 non facit ad stomachum.

1 Vide inscriptionem libri hujus, supra. * 2 Epig. 72. l. 4. num. 1. 3 Poetarum prope omnium fatale malum. 4 Lemmata, inscriptiones. 5 Metaphorice. cum Xenia, quæ carmine adumbrantur, sint plerumque esculenta, & poculenta.

Thus. IV.

6 *Serus ut ætherea 7 Germanicus imperet aula,*
Utque diu terris, da pia thura Jovi.

6 Sic ep. 39. l. 8. n. 2. 7 Domitianus. ep. 2. l. 5. n. 4. Constat itaque hæc scripta vivo Domit. ante l. 10. & 11.

Piper. V.

8 *Cerea quæ patulo lucet 9 ficedula lumbo,*
Cum tibi forte datur, 10 si sapis, 10 adde piper.

8 Pinguis. ut epig. 57. l. 3. num. 19. 9 Infra epig. 49. 10 Ut & avis una tecum sapiat, alioqui illa insipida futura, tu insipiens.

Alica. VI.

11 *Nos 12 alicam, 13 mulsum poterit tibi mittere dives.*
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

11 Pauperes. 12 Potum e Zea, seu spelta, cerevisiæ nostræ haud dissimilem. 13 Infra epig. 108.

Conchis faba. VII.

*Si 14 spumet * rubra 15 conchis tibi pallida * testa,*
16 *Lautorum cœnis sæpe negare potes.*

14 Inter coquendum. * Fictili vase rubro. 15 Faba. epig. 77. l. 7. n. 3. 16 Invitatus potes mensa divitum carere, domique cœnare.

Far. VIII.

17 Condito. 18 Pulte e farre Clusino, | 17 *Imbue plebejas 18 Clusinis pultibus ollas,*
19 Ut satur in vacuis dulcia musta bibas.

quod optimum est, e Clusio Tusciæ opp. 19 Gratiora enim bibuntur e vasis pulte imbutis vina. Turneb. lib. 25. c. 28. & Theophrast. lib. de odoribus scribit, demissis in dolia farris offis, vinum domari, mollescere, & cum saporis gratia mitescere.

Lens. IX.

20 Lens enim optima nascitur circa | *Accipe 20 Niliacam, Pelusia munera, lentem:*
Vilior est alica, carior illa faba.

Pelusium opp. Ægypti, vulgo *Damiata*, aliis *Roseto* ad extremum Nili ostium. *Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis.* Virgil. Georg. 1.

Simila ex tritico. X.

21 Munera, & usus. | *Nec poteris similæ 21 dotes numerare, nec usus,*
Pistori toties cum sit & apta coco.

Hordeum. XI.

22 Quo muliodefraudat jumenta mu- | 22 *Mulio quod non det tacituris, accipe, mulis,*
23 Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

sa. ep. 28 l. 12. 23 Quod tu vendes cauponi, pabulum equis futurum, non panem tibi. vide Turneb. l. 25. c. 28.

Frumentum triticeum. XII.

* Triticum ex Afr ca frumenti feracissima, | * *Tercentum Libyci modios de messe coloni*
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

quod feratur in agro suburbano, vel quo alatur urbs alioqui peritura ob agri suburbani sterilitatem, seu continua cultura effeti.

Betæ. XIII.

1 Insipidæ, nisi condiantur. 2 Pauperum. | *Ut 1 sapiant fatuæ 2 fabrorum prandia betæ,*
O quam sæpe petet vina, piperque cocus!

Lactuca. XIV.

3 Ut frigiditate sua retunderent vini calorem. | 3 *Claudere quæ cœnas lactuca solebat avorum,*
Dic mihi, cur nostras inchoat illa 4 dapes?

4 Ad lubricandum ventrem. ep. 53. l. 11. num. 3. tollendum stomachi fastidium, & appetitum irritandum.

Ligna

Ligna acapna. XV.

S*I vicina tibi Nomento rura coluntur,*
5 *Ad villam moneo, rustice, ligna feras.*

5 Namque in agro Nomentano propter uliginem, & paludes non sunt sicca ligna, aptaque foco materies.

Rapa. XVI.

H*Æc tibi* 6 *brumali gaudentia frigore rapa*
Quæ damus, 7 *in cælo Romulus esse solet.*

6 Frigore dulciora fiunt, & grandiora. Plin. l. 18. c. 13. 7 Frugaliter, & aride victitans, ut quondam in vivis. Turnebus l. 18. c. 13.

Coliculi. XVII.

N*E tibi pallentes moveant fastidia caules,*
8 *Nitrata viridis brassica fiat aqua.*

8 Nitro enim olera viridiora fiunt. Plinius lib. 31. cap. 10.

Porri sectivi. XVIII.

9 F*Ila* 10 *Tarentini graviter redolentia porri*
Edisti quoties, oscula 11 *clausa dato.*

9 In herbulas enim fruticescit, in tenuia quasi stamina crescens. 10 Quod optimum nascitur Tarenti. 11 Clausis labiis.

Porri capitati. XIX.

M*Ittit præcipuos nemoralis* 12 *Aricia porros:*
In niveo virides 13 *stipite cerne* 14 *comas.*

12 *Et mater Aricia porri.* Columel. 13 Capite, & stipite. 14 Folia, & herbas, *blades*.

Napi. XX.

15 N*Os* 16 *Amiternus ager felicibus educat hortis:*
17 *Nursinas poteris parcius* esse* 17 *pilas.*

15 Al. *Hos*, idest, Napos. 16 Amitorum urbs Italiæ, Aquilejæ vicina. *in qua palude* (inquit Sidonius Apollinaris epist. 8. lib. 1.) *muri cadunt, aquæ stant, turres fluunt, &c. Mare autem Adriaticum Ravennæ paludibus immiscetur.* Vitruv. lib. 1. cap. 4. * Edere. 17 Rapa, quæ in orbem optima nascuntur in Nursia Sabinorum civitate.

Asparagi. XXI.

M*Ollis in* 18 *æquorea quæ crevit* 19 *spina Ravenna,*
20 *Non erit incultis gratior asparagis.*

18 Ep. 55. l. 3. 19 *In totum spina est asparagus.* Plin. l. 21. c. 15. 20 Sylvestres, & sponte sua nati per montes asparagi non cedunt altilibus, & satis Ravennatibus, Athenæus l. 2. c. 22.

Uva

Uva 21 duracina. XXII.

21 Quæ acinos duros, vel duro tectos corio habet. Plin. l. 14. c. 1. & 3. Gallice *Piquepoulle*.

22 *Non habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:*
Sed 23 non potanti me, tibi nectar ero.

22 Prælis, & vino inutilis. 23 Sed edenti.

Chia ficus. XXIII.

1 In Chia insula nata, postea alio translata. 3 Alii *quam*.

1 *Chia 2 seni similis Baccho, 3 quem 4 Setia misit:*
Ipsa merum secum portat, & ipsa salem.

2 Quæ Vinum vetus sapit. epig. 24. lib. 7. num. 7. 4 Cretæne? an Campaniæ?

Cydonia. XXIV.

5 Attico. a Cecrope rege. 6 Melle incocta. Plin. l. 15. c. 17.

Si tibi 5 Cecropio 6 saturata Cydonia melle
Ponentur: dicas hæc 7 melimela licet.

7 Mellita poma.

Nuces pineæ. XXV.

8 Pinus magnæ Matri consecrata est, propter Attyn mutatum in hanc arborem.

8 *Poma sumus Cybeles: procul hinc discede viator,*
9 *Ne cadat in miserum nostra ruina caput.*

9 Ne cadamus in tuum caput.

Sorba. XXVI.

10 Qui molliore et alvo, & sæpe profluvio laborat.

Sorba sumus molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc 10 puero, quam tibi, poma dabis.

11 Spathalion caryotarum. XXVII.

11 Termes ab arbore palmæ decerptus. Diosc. l. 1. c. 123. 12 Calendis Januariis mittebantur a pauperibus palmulæ inauratæ, vel crusta illitæ, ut placet Jos. Scalig. in Tibul. l. 1. vide ep. 33. l. 8. Mart. n. 11. 13 Palmularum fructus ita dict. quod capiti graves sunt, Plin. l. 13. c. 4. 14 Hæc munera si mittant pauperes, quanto majora divites?

Aurea 12 porrigitur Jani 13 Caryota Kalendis:
14 *Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.*

Cottana. XXVIII.

15 E tortis juncis texta sporta, vel testa turbinata in metæ formam, ut ep. 44. l. 1. n. 5. quam l. 5. ep. 18. dixit *acutam testam*. 16 Κόττανα εἶδος συκῶν, ep. 89. l. 4. n. 2.

Hæc tibi quæ 15 torta venerunt condita meta,
Si majora forent 16 cottana, ficus erant.

Pruna

Pruna 17 Damascena. XXIX.

Pruna 17 peregrinæ carie rugosa 18 senectæ
Sume: solent duri solvere ventris onus.

17 Ex Damasco Syriæ. 18. Ep. 11. l. 5. n. 7.

Caseus Lunensis. XXX.

Caseus Etrusca signatus 19 imagine lunæ,
Præstabit pueris prandia mille tuis.

19 An lunæ forma? Quod forte insigne erat Lunæ oppidi Etruriæ, cujus portus & lunæ referebat imaginem.

Caseus Vestinus. XXXI.

Si sine carne voles jentacula sumere frugi:
Hæc tibi 20 Vestino de grege 21 massa venit.

20 Vestini popul. Italiæ. Sabinis vicini.
21 Caseus e lacte presso, & in massam coagulato.

Caseus Velabrensis. XXXII.

Non quemcumq; focum, nec fumum caseus omnem,
Sed 22 Velabrensem qui bibit, ipse sapit.

22 Velabrum locus Romæ prope Aventinum. *Fumus imbibitus auget gratiam casei, qualis in ipsa urbe conficitur cunctis præferendus.* Plin. l. 11. c. 42.

Casei Trebulani. XXXIII.

1 Trebula nos genuit; commendat gratia duplex.
2 Sive levi flamma, sive 3 domamur aquâ.

1 Vicus in Sabinis. ep. 72. l. 5. n. 1.
2 Sive torremur. *tostek*. 3 Sive descobinati maceramur jure.

Bulbi. XXXIV.

Cum sit anus conjux, & sint tibi mortua membra,
Nil aliud 4 bulbis quam satur esse potes.

4 Qui Venerem inflant. Ex his vero cum nucleis pineis, eruca, pipere, in nuptiali cœna sponso ferculum parari solitum. Alex. ab Alexan. l. 2. c. 5. citat adagium Athenæus l. 2. c. 23. οὐδὲν σ' ὀνήσει βολβὸς, ἂν μὴ νεῦρ' ἔχῃς.

Lucanica. XXXV.

5 Filia Picenæ venio Lucanica porcæ:
6 Pultibus hinc niveis grata corona datur.

5 E concisis carnibus porcæ in agro Picentino natæ. vide epig. 46. l. 4. num. 4. & epig. 79. lib. 5.
6 Oras patinæ habentis pultem ex tritico circumdat. ut epig. 79. lib. 5. num. 7.

Olivæ. XXXVI.

HÆc quæ 7 Picenis venit 8 subducta 9 trapetis
10 *Incohat, atque eadem 11 finit oliva dapes.*

7 Olivæ optimæ ex agro Piceno in Italia. 8 Subtracta, oleo non expressa integra. 9 Epig. 27. l. 7. n. 6. 10 Ad incitandum stomachum. 11 Ad tollendum fastidium.

Mala citrea. XXXVII.

AUt 12 Corcyræi sunt hæc de frondibus horti,
13 *Aut hæc Massyli poma draconis erant.*

12 Ex horto Alcinoi regis Phæacum in Insula Corcyra. 13 Aut Hesperidum mala. ep. 94. l. 10. n. 1. Neque alia creduntur fuisse aurea illa poma, quam hæc aurantia, citrea, Medica. Athenęus l. 3. c. 4. 7. & 41.

Colostrum. XXXVIII.

SUrripuit pastor quę 14 nondum stantibus hędis,
De primo matrum lacte colostra damus.

14 Priusquam hæduli recens natiere xissent (natiere existent)se, & admovissent uberibus ora.

Hædi. XXXIX.

LAscivum pecus, & 15 viridi non utile Baccho
16 *Det pęnas. nocuit jam tener ille deo.*

15 Rodens virentes palmites.
16 *Mactetur hostia Baccho, Quod teneras vites roserit ipse tener.* Ovid. Fast. 1. *Rode caper vitem, &c.* Ανθολογ. χ. Κἤν με φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν, κέφ. 5.

Ova. XL.

17 *CAndida si croceos circumfluit unda vitellos,*
18 *Hesperius scombri temperet ova liquor.*

17 Lactens liquor in albumine ovi. 18 Condito ova garo Hispano. epig. 102. infra.

Porcellus lactens. XLI.

LActe mero pastum pigra mihi matris alumnum
Ponat, 19 & Ætolo de sue dives edat.

19 Et diviti apponatur pro more lautorum aper, vel Arcadici illius æmulus. ep. 15. lib. Spect. n. 1.

Apyrina, & tuberes. XLII.

NOn tibi zode Libycis tuberes, & apyrina ramis,
21 *De Nomentanis sed damus arboribus.*

20 In Africa primum nata, sed translata, & alibi postea sata poma, quibus, quod iis lignosus abesset nucleus, nomen ex α & πυ. ρν. Plin. l. 13. c. 19. & l. 15. c. 14.
21 Ex villa mea in agro Nom. qui ad 10. ab urbe lapidem.

Idem

Idem. XLIII.

Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et 22 verna tuberes, quid tibi cum Libycis?

22 Domi nati, ut preced. epig. n. 2.

Sumen. XLIV.

23 *Esse putes nondum sumen: sic ubere largo*
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

23 Non credas hoc farcimen esse e papillis suis a partu cæsæ resectis: sed etiamdum vivere in sue papillas, ita lacte exundant. Al. *Esse potes nudum sumen.*

Pulli gallinacei. XLV.

Si 1 Libycæ nobis volucres, & 2 Phasides essent,
Acciperes: at nunc accipe 3 cortis aves.

1 Guineyes. *Turkeyes.* infra epig. 72.
2 Phasiani.
3 Epigr. 30. l. 7. num. 2. 3.

Persica, Nucipersica. XLVI.

Villia maternis fueramus præcoqua ramis:
4 *Nunc in adoptivis Persica cara sumus.*

4 An quia in nativa stirpe vilia, pruno insita fiunt nobilia? ut habet Pallad. l. 4. de Ins. An quia in sua Perside noxia, & venenosa, sed translata, mutatoque cœlo, & solo dulcia fiunt, & salubria? ex opinione Columellæ. vide Alciat. emblem. 142. & Claud. Minoem. ad idem emblem.

Panes Picentini. XLVII.

5 *Picentina Ceres 6 niveo sic 6 nectare crescit,*
Ut levis accepta spongia turget aqua.

5 Panis Picentinus ex alice, seu tritico opt. macerato.
6 Lacte.

Boleti. XLVIII.

Argentum, atq; aurum, facile est, lænamq; togamq;
Mittere: 7 boletos mittere 8 difficile est.

7 Epig. 21. l. 1. num. 2.
8 Ipsi malunt edere, quam amicis mittere. *Vel* quia rari.

Ficedula. XLIX.

Cum me ficus alat, cum pascar dulcibus uvis,
9 *Cur potius nomen non dedit uva mihi?*

9 Cur non uvedula potius, quam ficedula?

Tube-

Tubera. L.

10 Negant tamen gigni ex tuberante terra, aut rimas urgente, nec terræ cohærere tubera fibris, aut capillamentis, Plin. l. 18. c. 3. Dioscor. l. 2. c. 139. vide & Athenæum l. 2. 11 Al. *qua*. 12 ἀχύρως fructus.

10 *Rumpimus altricem tenero* 11 *de vertice terram*
Tubera, boletis 12 *poma secunda sumus.*

Turdorum corona. LI.

13 In lautissimorum conviviis dabantur coronæ e nardi folio. Plin. l. 21. c. 3. * Ep. 47. l. 3. n. 11. serta turdorum redimiebant lancem.

13 *Texta rosis fortasse tibi, vel divite nardo,*
*At mihi * de turdis facta corona placet.*

Anas. LII.

14 Tanquam saporis non æque grati.

Tota quidem ponatur anas: sed pectore tantum,
Et cervice sapit: 14 *cætera redde coco.*

Turtur. LIII.

15 Nolo acetaria, quæ claudant stomachum. *Vel* quæ procurent appetitum, *aliamque famem*. ut vocat Juv. Sat. 4. ℣. 137. Mihi sapit turtur, Nolo conchylia. *Quæ renovent per damna famem*. Petron.

Dum pinguis mihi turtur erit, lactuca valebis,
Et cochleas tibi habe: 15 *perdere nolo famem.*

Perna. LIV.

16 A Cære opp. Hetruriæ. Alii, & credo melius, leg. *Ceretana*, & intelligunt pernam ex Ceretanis Hispaniæ pop. quam commendat Athenæus lib. 14. 17 Pulpa. ep. 76. l. 3. Al. *missa*. 18 Rheni accolis, quos alii Juliacenses, alii Westphalos esse putant.

16 *Cæretana mihi fiet, vel* 17 *massa licebit*
De 18 *Menapis; lauti de petasone vorent.*

Petaso. LV.

19 Recens, succi, & saporis plenus. 20 Non placet fumo duratus, & siccus.

19 *Musteus est: propera, caros nec differ amicos.*
20 *Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.*

Vulva. LVI.

21 Vulva virginis suis, sterilis, utpote castratæ, *spayed*. Plin. l. 8. c. 51. 22 Vulva porcaria, idest suis ante editum partum enectæ. vide Plin. l. 11. c. 37. & supra, ep. 44.

Te fortasse magis capiet 21 *de virgine porca:*
Me 22 *Materna gravi de sue vulva capit.*

Colo-

Colocasia. LVII

23 *NIliacum ridebis olus, lanasque * sequaces,*
*Improba cum morsu * fila manuq; trahes.*
| 23 Fabam Ægyptiam, seu caulem fabæ. * Caulis enim Colocasiæ araneosus est, & filis nervosus in mandendo. Plin. l.21. c. 15. vide ep. 32. l. 8. in. 13.

Jecur anseris. LVIII.

ADspice quam tumeat magno jecur ansere majus.
Miratus dices, hac rogo crevit ubi!
| 1 Mulso, lacte, ficu, & carica fartum 2 *Anseris ante ipsum magni jecur*. Juvenal. Saty. 5. ℣. 113. χηνὸς ἧπαρ περιττῶς ἀσεν κατὰ τὴν Ῥώμην. Athenæus l. 9. c. 8. quin & ipsis anseribus saginandis adhibiti χηνοβοσκοί. ibid.

Glires. LIX

3 *TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo*
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.
| 3. Plin. l.8. c. 52. & l. 29. cap. ult.

Cuniculus. LX.

GAudet in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit 4 tacitas hostibus ille vias.
| 4 Subterraneas. ab hoc animali *cuniculos* dictos. *undermyninge* Vegetius lib. 4. c. 24.

Atagenæ. LXI.

INter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus atagenarum.

Gallina altilis. LXII.

PAscitur & 5 dulci facilis gallina farina,
Pascitur & 6 tenebris. 7 ingeniosa gula est.
| 5 Mulso depsita. 6 Motus enim, & lux pinguedini inimica, &c. Varro l. 3. c. 9. Seneca epist. 123. 7 Gulones isti ingeniosi sunt ad luxuriam. sic ep. 117. l. 14. Sic & Petronius, *Ingeniosa gula est, Sicula Scarus æquore mersus Ad mensam vivus perducitur.*

Capo. LXIII.

NE nimis 8 exhausto macresceret inguine gallus,
Amisit testes: nunc mihi 9 Gallus erit.
| 8 Per coitum. 9 Æque castratus, ac Galli sacerdotes Cybeles, epig. 45. lib. 2.

Idem.

Phenicopterus. lxxi.

DAt mihi penna rubens nomen: sed lingua 21 *gulosis*
Nostra sapit, 22 quid si garrula lingua foret?

20 φοινικόπτερος. puniceus alas. 21 Apicio, Heliogabalo, Vitellio. 22 Quanto magis gulosis istis saperet, si vox accessisset, quibus tacita lingua tam in deliciis est? Respicitque Poeta patinam Æsopi tragędi ex linguis avium canorarum. Plin. l. 10. c. 51.

Phasianus. lxxii.

23 *ARgiva primum sum transportata* 23 *carina,*
Ante mihi notum nil, nisi * *Phasis, erat.*

23 Argo. * Fl. Colchorum. unde phasianos ab Argonautis transportatos arguit a nomine avis.

Numidicæ. lxxiii.

ANsere * *Romano quamvis satur Hannibal esset,*
Ipse † *suas nunquam barbarus edit aves.*

* Qui Romanis in deliciis. An quia servavit Capitolium Romæ? ut seq. ep. † Numidicas, quæ nondum gulæ barbaræ innotuerant.

Anser. lxxiv.

1 *HÆc servavit avis Tarpeji templa Tonantis.*
Miraris? 2 *nondum fecerat illa deus.*

1 Manlius clangore anseris excitatus subeuntes nocte Gallos a summa rupe dejecit, &c. Liv. 5. L. Florus l. 1. c. 13. Plutarchus lib. de fortuna Rom. &c. 2 Postquam vero Domitianus Dominus, ac Deus noster capitolium conflagratum restituit, non opus est ansere, nedum alio custode.

Grues. lxxv.

3 *TUrbabis versus, nec litera tota volabit,*
Unam perdideris si Palamedis avem.

3 Exempta una avis turbabit ordinem, & formam literæ, quam ex gruum volatu adinvenit Palamedes, sit illa Y, an Λ, an ut aliis magis placet Δ.

Rusticula. lxxvi.

* *RUstica sum perdix: quid refert, si sapor idem est*
Carior est perdix: 4 *sic sapit illa magis.*

* MS. Oxoniensis. *Rusticula an perdix, quid refert?*

4 Propter pretium, *magis illa juvant, quæ pluris emuntur.*

Cygnus.

Cycnus. LXXVII.

5 Poetis, & quibusdam Philosophis | 5 *Dulcia defecta modulatur carmina lingua*
Cantator cycnus funeris ipse sui.

receptum, c. cnum mortis præscium cum voluptate, & cantu mori. Sed negant Plinius, Ælianus, Jul. Scaliger, aliique sanioris judicii.

Porphyriones. LXXVIII.

6 Porphyrionis, cujus meminit Ho- | *Nomen habet magni volucris tam parva 6 gigantis,*
Et nomen Prasini 7 Porphyrionis habet.

rat. l. 3. od. 4. Claudian. in Gigantomach. Eustath. ad Iliad. ξ.
7 Purpurionis, qui auriga Neronis, factionis Prasinæ. Vide & aliam Lipsii expositionem hujus epig. l. 1. Quæst. Epist. 5.

Mullus. LXXIX.

8 Improprie, ex sententia scholæ Peri- | 8 *Spirat in 9 advecto, sed jam piger æquore mullus*
Languescit: vivum da mare, fortis erit.

pateticæ. spirare vero pisces contendit Plinius l. 8. c. 7.
9 Vase pleno aqua marina.

Muræna. LXXX.

10 Præ pinguedine in summo æquo- | *Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,*
10 Non valet exustam mergere Sole cutem.

re fluitat, ubi a sole torrefacta nequit se curvare, neque immergere.

Rhombus. LXXXI.

Quamvis lata gerat patella Rhombum:
Rhombus latior est tamen patella.

Ostrea. LXXXII.

11 Satura. Vel mersa.
12 Ostreis | 11 *Ebria Bajano veni modo concha 12 Lucrino:*
13 Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Lucrinis optimum adjudicavit saporem Serg. Orata. Macrob. 2. Sat. c. 11. 13 Condior garo. infra ep. 102.

Squillę. LXXXIII.

14 Fl. Campaniæ Minturnas præter- | *Coeruleus nos 14 Liris amat, quem sylva Maricę*
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

fluens, cui præsidet Marica Nympha Fauni uxor, vel ut alii volunt Venus, cui sacellum juxta Lirin consecratum.

Sca-

Scarus. lxxxiv.

Hic Scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
*15 Visceribus bonus est: * cætera vile sapit.* | 15 Jecinore. Plinius li. 32. cap. 8. * Sup. κατά. Hellenism.

Coracinus. lxxxv.

Princeps Niliaci raperis, Coracine, macelli;
16 Pellææ prior est gloria nulla gulæ. | 16. Ægyptiace, Alexandrinæ. ab Alexandro Pellæ Macedoniæ urbe nato, qui condidit Alexandriam.

Echinus. lxxxvi.

Ista licet digitos 17 testudine pungat acuta;
*Cortice deposito * mollis echinus erit.* | 17 Testa hirsuta, & aculeata. *Cibo gratus.

Murices. lxxxvii.

18 *Sanguine de nostro tinctas ingrate lacernas*
Induis, 19 & non est hoc satis, esca sumus. | 18 Vide ep. 24. l. 5. n. 6. 19 Namque inter conchylia mensis inferuntur murices. δύναται γὰρ βάπτειν ὐκ ἐσθίεσθαι μόνον τὸ τ πορφύρας κρέας. Lucian. κανικός.

Gobius. lxxxviii.

In 20 Venetis sint lauta licet convivia terris;
21 Principium cœnæ gobius esse solet. | 20 Italis Henetis, non Gallis. 21 Ep. 31. l. 10. num.

Lupus. lxxxix.

22 *Laneus Euganei lupus excipit ora 23 Timavi,*
** Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.* | 22 Colorene albus, an carne mollis, ac mandendo araneosus, ut de colocasiis supra ep. 57. ? an alludit ad Euganeas, & Altinates oves juxta Timavum, quæ lanarum mollitie laudantur, unde & Poetice piscibus ora ejusdem fl. excipientibus idem tribuit? 23 Ep. 25. l. 4. n. 7. 8. * Namque illi lupi sunt laudatissimi, qui ad ostia fluviorum degunt dulci pariter, ac salsa aqua pasti.

Aurata. xc.

Non omnis laudem, pretiumq; 1 aurata meretur,
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus. | 1 Ab auri colore in capite dicta, ut Græce χρύσοφρυς.

Aci-

Dorcas. XCVIII.

13 DElicium parvo donabis dorcada nato:
14 Jactatis solet hanc mittere turba togis.

13 Cicurantur enim Dorcades, mansuetæ, & familiares fiunt. 14 In arenam mitti solet, dato a Quiritibus signo togæ jactatę. sic Turneb. l.25. c. 28. Vel hanc in arenam missam agitare, & venari solet turba jactatis togis.

Caprea. XCIX.

15 PEndentem summa capream de rupe videbis,
Casuram speres, 16 decipit illa 17 canes.

15 Respicit ad Virgilii versum, *Dumosa pendere procul de rupe videbo.* 16 Al. *despicit.* 17 Inter venandum.

Onager. C.

18 PUlcher adest onager: mitti venatio debet
19 Dentis Erythræi: jam removete 20 sinus.

18 Missam facite venationem elephanti: adest onager, cujus venatio arenæ, & spectatoribus jucundior.
19 Elephanti Indici, seu Æthiopici, juxta mare Erythræum.
20 Retia, quæ ad coercendos elephantos obtendebantur podio.

Oleum Venafranum. CI.

HOc tibi Campani 21 sudavit 22 bacca 23 Venafri:
Unguentum quoties sumis, & istud olet.

21 Trapeto, seu prelo domita emisit. 22 Oliva. 23 Epigr. 64. . 12. n. 1.

Garum * scombrorum. CII.

1 EXpirantis adhuc scombri de sanguine primo
Accipe 2 fęcosum munera cara garum.

* Alii *sociorum*. quod garum hoc *Caviari* (quod tamen ex ovis acipenserum parari volunt) a sociis Romanorum, Græcis, Mauris, Forę-Juliensibus, Clazomeniis, Hispanis vero optimum fieret, mittereturque Romam. supra ep.40. 1 Garum, liquor erat ex intestinis Gari piscis sale maceratis. Inventum Græcum. Hispani vero postea a scombris *Anchovas* liquorem hunc conficiebant, retento Gari nomine. *garo de succis piscis Iberi.* Horat. Satyra 8. l. 2.
2 Al. *fastosum*, idest, Fastuosum, quasi dicat, divitum mensis dignum.

Muria. CIII.

3 ANtipolitani fateor sum 4 filia thynni:
5 Essem si scombri, non tibi missa forem.

3 Antipolis, civitas provinciæ Narbonensis, unde thynnus adferebatur laudatissimus. 4 Liquamen sale thynni soluti. 5 Si essem garum, non tibi pauperi, sed diviti missa forem.

Falernum. CXI.

DE 19 Sinuessanis venerunt 20 Massica prelis.
Condita quæ quæris consule? 21 nullus erat.

19 Campaniæ namque Sinuessa urbs Campaniæ maritima. 20 Massicus, & Falernus distincti erant montes, sed vitium laude pares. 21 *Hyperbolice*, etiam ante consules diffusum.

Setinum. CXII.

22 *PEndula Pontinos quę spectat Setia campos,*
Exigua vetulos misit ab urbe cados.

22 Vide ep. 74. l. 10. n. 5.

Fundanum. CXIII.

HÆc 1 Fundana tulit felix autumnus 2 Opimi:
Expressit mustum consul, 3 & ipse bibit.

1 E Fundis opp. Campan. 2 Ep 27. l. 1. n. 3 3 Quod ita auster ætatem decoxit, ut ipse consul, qui diffuderat, suo consulatu vinum hoc biberet.

Trifolinum. CXIV.

NOn sum de primo, fateor, Trifolina Lyæo,
4 *Inter vina tamen septima vitis ero.*

4 Septimum (ut hic noster) inter vina Ita ita locum dat Trifolino (Campaniæ loco prope Sinuessam) Galenus apud Athenæum l. 1. c. 24. vide & Plinium l. 14. c. 6.

Cæcubum. CXV.

5 *CÆcuba 6 Fundanis generosa 7 coquuntur Amyclis:*
Vitis & in media nata palude viret.

5 Ex agris Cæcubis in Campania. 6 Supra ep. 113. Apponitur vero ad distinctionem harum Amyclarum in Italia ab alteris illis in Laconia. ep. 106. l. 9. n. 2. 7 A sole. Al. *Coluntur*.

Signinum. CXVI.

POtabis liquidum 8 Signina 9 morantia ventrem:
Ne nimium sitias, 10 sit sibi parca sitis.

8 E Signia opp. Italiæ. 9 Sistentia alvum. 10 Parce bibe.

Mamertinum. CXVII.

AMphora Nestorea tibi 11 Mamertina* senecta*
Si detur, 12 quod vis nomen habere potest.

* Ep. 30. l. 2. n. 1. 11 Ex agro Mamertino in Sicilia juxta Messanam. 12 Sic de Nomentano ep. 106. l. 1. vide & Plin. l. 14. c. 6.

T 2 Tarra-

Tarraconense. CXVIII.

15 Civitas Hispaniæ, quæ & provinciæ nomen dat. 16 Primis Italiæ vinis Tarraconense confertur a Plinio, l. 14. c. 6.

15 *Tarraco, 16 Campano tantum cessura Lyæo,*
16 Hac genuit Tuscis æmula vina cadis.

Nomentanum. CXIX.

17 Ex villa, quam habeo Nomenti, ad 10. lapidem. 18 Si tibi quid familiaritatis cum Q. Ovidio, præbebit ille tibi meliora: epig. 92, l. 7. nu. 4.

17 *Nomentana meum tibi dat vindemia Bacchum:*
18 *Si te Quinctus amat, commodiora bibes.*

Spoletinum. CXX.

19 E Spoleto urbe Italiæ. 20 Vetusta.

De 19 Spoletinis quæ sunt 20 cariosa lagenis
Malueris, quam si musta Falerna bibas.

Pelignum. CXXI.

21 Vide ep. 116. l. 14.

21 *Marsica Peligni mittunt turbata coloni.*
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

Acetum. CXXII.

22 Ne contemnas acetum ex vino Ægyptio. Nobilius enim est acetum, quam fuit vinum. Athen. l. 2. c. 26. & Juv. Sat. 13. ℣. 85. 23 Al. *vini*.

22 *Amphora Niliaci non sit tibi vilis aceti:*
Esset cum 23 vinum, vilior illa fuit.

Massilianum. CXXIII.

1 Cum tibi sportula devinctos alas 100. clientes: appone iis vinum Mass. Alii leg. interrogatorie, q. d. cur tam dives bibis ipse villum? 2 Ep. 36. l. 10. n. 5.

1 *Cum tua centenos expugnet sportula cives,*
2 *Fumea Massilia ponere vina potes.*

Cæretanum. CXXIV.

3 Ep. 54. supra n 8. 4 Amicus poetæ, ep. 48. l. 10. n. 7. 5 Cum paucis, est enim nobile vinum.

3 *Cæretana 4 Nepos ponat, Setina putabis:*
Non ponis turba, 5 cum tribus illa bibit.

Taren-

Tarentinum. cxxv.

Nobilis & lanis, & felix vitibus 6 Aulon
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

6 Mons Calabriæ, contra Tarentum.

Unguentum. cxxvi.

7 *Unguentum heredi nunquam, nec vina relinquas:*
Ille habeat nummos: hac tibi tota dato.

7 Vide ep. 17. l. 6. & ep. 77. l. 8.

Corona rosea. cxxvii.

Dat 8 festinatas, 9 Cæsar, tibi bruma coronas.
10 *Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.*

8 Ep. 80. l. 6. 9 Domitiane, supra ep. 4. n. 2. 10 Natura sua erant vernæ, in tuam gratiam hybernæ factæ sunt. *Adulatorie.*

LIBER XIV.

Cui * APOPHORETA inditum nomen.

* Dona, quæ in Saturnalibus dantur convivis domum ferenda, ab ἀποφέρω. mox epigr. 1. *Præmia conviva det sua quisque suo. Vespasianus dabat sicut Saturnalibus apophoreta viris, ita & per Calendas Martias feminis.* Sueton. Vesp. cap. 19.

I.

1 *Synthesibus dum gaudet eques, 2 dominusque senatus,*
Dumq; decent nostrum 3 pilea sumpta 4 Jovem:
5 *Nec timet ædilem moto spectare 6 fritillo,*
7 *Cum videat gelidos jam prope verna lacus:*
8 *Divitis alternas, & pauperis accipe sortes:*
9 *Præmia conviva det sua quisque suo.*

1 Dum equites, & Senatores pro licentia Saturnaliorum indulgent genio, & diurnis vacant conviviis, syntheses, id est, vestes cœnatorias induti. ep. 46. l. 2. n. 3. 2 Alciatus legit *dominisque senatus.* quod domini tum servis ministrarent. 3 Ep. 7. l. 11. n. 4. 4 Domitianum, ut supra sæpe: & vide ep. 4. l. 13. n. 7. *Vel* Saturnalia a Jove data Saturno, ut mox, *Quos tibi pro cœlo filius ipse dedit.* 5 Epig. 85. l. 5. 6 Ep. 14. l. 4. n. 9. 7 Cum servi videant adesse Decembrem mensem hybernum. 8 Miscentur in his Apophoretis alternatim dona divitum citrei pugillares, & eburnei, chartæ majores, &c. cum donis pauperum, qualia sunt quintuplices, triplices, chartæ epistolares, &c. atque hæc per sortem, infra 40, 144, 170. 9 Supra tit. *.

Pugillares membranei. VII.

6 *Esse puta ceras, licet hac membrana vocetur:*
Delebis, quoties scripta novare voles.

6 Gypso enim illitæ præstabunt usum ceratarum tabellarum, æque deletiles, ac illæ.

7 Vitelliani. VIII.

Nondum legerit hos licet puella,
*Novit 8 quid * cupiant Vitelliani.*

7 Vide ep. 6. l. 2. n. 5.
8 Noctem, vel nummos. ut ep. seq.
* Al. *capiant.*

Iidem. IX.

9 *Quod minimos cernis, mitti nos credis amica:*
Falleris, & nummos ista tabella rogat.

9 Nummos, quorum mentio in his pugillaribus, non mitto amicæ, sed posco ab illa.

Chartæ majores. X.

10 *Non sunt munera, quæ 11 putas puella,*
Cum donat vacuas poeta chartas.

10 Non sunt nummi, vel carmina, quæ putas. 11 Al. *petis.*

Chartæ epistolares. XI.

12 *Seu leviter noto, seu caro missa sodali;*
Omnes ista solet charta vocare suos.

12 Seu familiares sint, vel parum noti, quibus mittuntur epistolæ, inscriptio semper præfigit *Suo*, vel *Suis*. vide ep. 101. l. 9.

Loculi eburnei. XII.

Hos nisi de 13 flava loculos implere moneta
Non decet: argentum vilia 14 ligna ferant.

13 Auro.
14 Loculi lignei.

Loculi lignei. XIII.

Siquid adhuc superest in nostri 15 fæce locelli,
Munus erit: 16 nihil est, ipse locellus erit.

15 Fundo, πυθμένι.
16 Si nihil reliqui sit, dabitur ipse locellus.

Tali eborei. XIV.

17 *Cum steterit nullus vultu tibi talus eodem,*
18 *Munera me dices magna dedisse tibi.*

17 Ludebatur talis quatuor, quandoque tribus, talorum autem feliciſſimus jactus dicebatur Venus, ubi singuli tali diversam haberent faciem, comparentibus simul cane, ternario, quaternario, & senione. *Luciani* ἔρωτες.
18 Grati erunt tibi tali isti, quos tibi misi, per se quidem munus leve, sed propter ludi deposita magnum.

Tessera. XV.

19 *NOn sim talorum numero par tessera, dum sit*
Major, quam talis, 20 alea sæpe mihi.

19 Talis enim ludebatur 4. tesseris vero duabus, ad summum tribus. 20 Deposita, & ludi pretia ampliora.

Turricula. XVI.

21 *QUæ scit compositos manus improba mittere tales,*
Si per me misit, 22 nil nisi vota facit.

21 Epig. 14. l. 4. n. 9. 22 Fortunæ, non arti locus est.

Tabula lusoria. XVII.

HIc mihi 1 bis seno numeratur tessera puncto:
2 Calculus hic gemino 3 discolor hoste perit.

1 In abaco (inquiunt) seu alveo luditur duabus tesseris, quarum numerus summus, duplex senio. Sed quid si dicamus abacum hunc fuisse distinctum 12. ab omni latere tesseris, seu spatiis, quas regiones, urbes, seu mandras appellabant? ut ep. 71. l. 7. n. 7. 2 Calculus deprehensus, utrinque nudus ab hoste circumventus capitur. *Fac, pereat vitreo miles ab hoste tuus.* Ovid. 2. de Arte, & 3. *Unus cum gemino calculus hoste perit.*
3 Ep. 71. l. 7. n. 8. & infra ep. 20.

Nuces. XVIII.

4 *ALea parva nuces, & non damnosa videntur:*
Sæpe tamen pueris 5 abstulit illa nates.

4 Ep. 85. l. 5. num. 1. 5 Nudavit ad pœnas, si ultra diem permissum luserint.

Theca calamaria. XIX.

SOrtitus thecam calamis 6 armare memento:
7 Cætera nos dedimus; tu 8 leviora para.

6 Instruere. 7 Thecam. 8 Calamos, stylos, scalprum.

Calculi. XX.

9 *INsidiosorum si ludis bella latronum,*
10 Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.

9 In insidiis enim latent subsessores quidam e latrunculis, qui hostem incautum intercipiant. 10 E vitro discolori facti latrunculi, ut ep. 71. l. 7. n. 8. quorum alii grassatores, insidiatores alii.

Graphiarium. XXI.

HÆc tibi erunt armata suo graphiaria 11 ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

11 Graphiis, stylis ferreis, quibus in tabulis ceratis exarabatur.

Den-

Dentiscalpium. XXII.

12 LEntiscum melius: sed si tibi 12 frondea cuspis
Defuerit, dentes penna levare potest.

12 Cuspis e lentisco.

Auriscalpium. XXIII.

SI tibi morosa prurigine 13 verminat auris,
Arma damus tantis apta 14 libidinibus.

13 Prurit, vexatur. 14 Titillationi, prurigini.

Acus aurea. XXIV.

15 TEnuia ne madidos violent bombycina crines:
Figat acus * tortas, sustineatque comas.

15 Al. Splendida. *Al. sparsas.

Pecten ad Calvum. XXV.

QUid faciet nullos hic inventura capillos,
Multifido 16 buxus quae tibi dente datur?

16 Pecten buxeus.

Crinsapo. XXVI.

17 CAustica 18 Teutonicos accendit 17 spuma capillos:
19 Captivis poteris cultior esse comis.

17 Sapo, cujus vis caustica capillos ustulat, rufatque. 18 Germanis in usu hic sapo ad capillos rutilandos, Plin. l. 28. c. 12. 19 Germanorum scilicet, qui flava caesarie pulchri.

Mattiacae pilae. XXVII.

SI 20 mutare paras longaevos cana capillos,
Accipe 21 Mattiacas [22 quo tibi calvae?] pilas.

20 Tingere. 21 Trochiscos e sapone, ut ep. praec. a Mattiaco opp. Germaniae. Baden. 22 Non majori tibi usui futuras, quam pectinem. ep. 25. supra.

Umbella. XXVIII.

ACcipe 23 quae nimios vincant umbracula Soles:
Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

23 Quae fiebi publica defecerint in theatris vela ventis revoluta, ut sequent. ep. privata arceant nimios solis ardores, ventique vim.

* Causia. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare solet.

* Pilei Thessalici contra solem.

Venabula. XXX.

1 Si non erret, si non cedat manus.

EXcipient apros, expectabuntque leones;
1 Intrabunt ursos, si sit modo firma manus.

Culter venatorius. XXXI.

2 Declinata vel excusa a fera. sic aper

SI 2 dejecta 3 gemes longo venabula rostro,
Hic * brevis in grandem cominus ibit aprum.

ille Ovidianus Adonidis *excussit pando venabula rostro* in puerum ruens. malo enim de rostro apri intelligere, quam de venabulo, cujus longam aciem Raderus dici rostrum putat. 3 Al. *geres*. * Scriv. *levis*.

* Parazonium. XXXII.

4 Al. *gratique erit omen honoris*.

MIlitiæ decus hoc, 4 & grati nomen honoris,
* Arma tribunicium cingere digna latus.

* Gladiolus zonæ appensus, quo donatos honoris causa tribunos cingebant imperatores, ut Suram Trajanus apud Dionem.

Pugio. XXXIII.

5 An circuli isti, & venæ in ipso ferro

PUgio, quem 5 curvis signat brevis orbita venis,
6 Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

temperato apparent, ut volunt interpretes? an manubrii armamenta? pro *signat* alii leg. *cingit*. 6 Epig. 50. l. 1. n. 11.

Falx ex ense. XXXIV.

7 E directo ense in falcem, sic galea in alveum ad apum mellificia, Alciat. emblem. 177.

PAx me certa ducis placidos 7 curvavit in usus:
Agricolæ nunc sum, militis ante fui.

Securicula. XXXV.

8 Bonorum proscriptorum subhastatio.

CUm fieret tristis solvendis 8 auctio nummis
9 Hæc 10 quadringentis millibus empta fuit.

9 Securis bellica, Amazonum inventum. 10 Unde hoc pretium? ab armorum penuria? an ab artifice? N.L.

Ferramenta tonsoria. XXXVI.

11 Forfex. 12 Scalprum tonsorium.

TOndendis 11 hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus 12 hac longis, utilis illa 13 genis.

Namque & ungues resecare ad tonsores pertinebat. ut de Bruti Porcia refert Val. Max. l. 3. cap. 2. & l. 4. c. 6. & de Vulteio, Horat. epist. 7. l. 1. 13 Novacula.

Scrinium. XXXVII.

14 Constrictos nisi das mihi libelles,
15 Admittam tineas, trucesque blattas.

14 Al. Constructos. 15 Quid si legas Admittent? sc. libelli.

Fasces calamorum. XXXVIII.

16 Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus:
17 Texantur reliqua tecta palude tibi.

16 Chartis serviunt calami Ægyptii maxime Pli. l. 16. c. 36. 17 Reliquarum regionum arundines palustres serviunt solum operiendis tectis.

Lucerna cubicularia. XXXIX.

18 Dulcis conscia lectuli lucerna,
Quidquid vis facias licet, tacebo.

18 Me ludere teste lucerna, &c. ep. 105. l. 1. Exigiturque testimonium a Lucerna contra Megapenthen, Lucian. κατάπλους.

Candela. XL.

19 Ancillam tibi sors dedit lucerna,
* Tutas quæ vigil exigit tenebras.

19 Candela, quæ ancilla est lucernæ, præstat noctem tutam a tenebrionibus: vel Candela, quæ tibi forte contigit, utpote pauperis munus, præstabit tibi idem officium, quod divitis lucerna, conscia scilicet erit dulcis lectuli, & luce minus clara præbebit ancillæ consorti pauperis lecti, Quas timidus tenebras vellet habere pudor. * Al. Totas.

Lucerna * polymyxos. XLI.

Illustrem cum tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

* Plura habens ellychnia, seu funiculos, μύξας.

[Cereus. XLII.]

Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
20 Subducta est puero namque lucerna tuo.

20 Furto sublata, ut ep. 59. l. 8. n. 9.

Candelabrum Corinthium. XLIII.

21 Nomina candelæ nobis antiqua dederunt,
22 Non norat parcos uncta lucerna patres.

21 Ex ære Corinthio, quod optimum. vide quæ ad v. 795. Medeæ Senecæ nostri. 22 Lucernam a Græcis accepere frugales Romani longe post candelabrum, in quo figebatur candela, seu funiculus ardens.

Candelabrum ligneum. XLIV.

23 Ardente pariter ligneo candelabro.

ESse vides lignum: serves nisi lumina, fiet
De candelabro magna 23 lucerna tibi.

Pila paganica. XLV.

1 Vide epig. 19. l. 4.

HÆc, quæ difficilis turget 1 paganica pluma,
Folle minus laxa est, & minus arcta pila.

Pila 2 trigonalis. XLVI.

2 Ep. 71. l. 7. n. 11. & l. 12. ep. 84. n. 2. & ep. 19. l. 4.

SI me 3 nobilibus scis expulsare 2 sinistris,
Sum tua: si nescis, 4 rustice, redde pilam.

3 Al *mobilibus* Scriv. conject. *Si me scis Pobybi levis expuls.* vide ep. 72. l. 7. 4 Qui tantum paganica ludere nosti, *vel* rudis, & indoctæ pilæ. sic infra ep. 58. Græcæ linguæ rudem vocat *rusticum*.

Follis. XLVII.

5 Vide ep. 19. l. 4. sed minore, qui vento distentus agitatur facili manu.

ITe procul juvenes: mitis mihi convenit ætas:
5 Folle decet pueros ludere, folle senes.

6 Ep. 19. l. 4. nu. 21.

7 Palæstrites, studiosus palæstræ, qua claruit Antæus.

6 Harpasta. XLVIII.

HÆc rapit 7 Antæi velox in pulvere 7 draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

ep. 104. l. 9. n. 3. At Turnebus l. 9. c. 22. sensu minus verecundo intelligi vult, atque alterum distichi versum ad eundem draucum refert, qui cum mollis sit, fortis videri cupit, vano labore Antæi cervices æquare conatus. ut sat. 3. Juven. ỷ. 88. sed poteris *vanum* exponere *agro inutilem*, ut sequent. epig.

8 Halteres erant massæ e plumbo, ferro, vel lapide, quibus in saltu se librabant, ab ἅλλομαι. videtur & horum usus fuisse in balneis ad sudorem. Juv. sat. 6. ỷ. 422.

8 Halteres. XLIX.

QUid pereunt stulto fortes haltere lacerti?
Exercet melius vinea fossa viros.

Galericulum. L.

9 Luto inquinet.
10 Unguento delibutos.
11 Ep. 57. l. 3. nu. 4.

NE 9 lutet immundum 10 nitidos 11 ceroma capillos,
12 Hac poteris madidas condere 12 pelle comas.

12 Galero e pelle, ut ep. 45. l. 12. n. 1.

Stri-

Strigiles. LI.

13 *Pergamus has misit. Curvo* 14 *distringere ferro,*
15 *Non tam saepe teret lintea fullo tibi.*

13 Inventae forte in Pergamo Asiae opp. vel inde allatae sunt strigiles. 14 Imperativ. passiv. 15 Minus indigebis opera fullonis ad eluenda lintea, quo magis sordes distrinxeris strigilibus in balneis.

Guttus corneus. LII.

16 *Gestavit modo fronte me juvencus,*
Verum rhinocerota me putabis.

16 E cornu bovis est hic guttus, qui videtur tamen e naso rhinocerotis factus, quo in balneis utuntur lautiores oleo superfundendi. magno cum rhinocerote lavari qui solet. Juven. sat. 7. ℣. 129.

Rhinoceros. LIII.

17 *Nuper in Ausonia domini spectatus arena*
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

17 Guttus hic est e cornu, seu naso rhinocerotis, qualem vidimus nuper in Amphitheatro jactantem tauros quasi pilas. ep. 9. lib. Spectacul.

Crepitacillum. LIV.

Si quis 18 *plorator collo tibi* 18 *vernula pendet,*
Haec quatiat tenera garrula 19 *sistra manu.*

18 Puellus, cujus fletum sedare velis, 19 Epig. 29. l. 12. num. 14.

Flagellum. LV.

20 *Proficies nihil, hoc cedas licet usque flagello,*
Si tibi purpureo de grege currit equus.

20 Segnes enim, & tardipedes sunt, nec assiduo flagello provocantur equi purpureae factionis, quod de Venetis dixit epig. 46. l. 6.

Dentifricium. LVI.

21 *Quid mecum est tibi? me puella sumat,*
Emptos non soleo polire dentes.

21 Pulvis hic candefacit puellarum nativos dentes: non vetularum, & edentularum adscititios ex ebore.

Myro-

Myrobalanum. LVII.

22 In voce *myrobalane* tot concurrunt syllabæ breves, ut (quod de *Equotutio* dixit Horatius) *ver su dicere non sit*. imo (ad quod respicere videtur poeta noster, & quod idem observat ad Iliad. ψ Eustathius) nec in toto opere vocem *μυρὸν* usurpavit Homerus, uti nec *unguentum* Virgilius. Est vero Myrobalanum unguentum e glande arboris Myrobalani.

22 *Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,*
Hoc ex unguento constat, & ex balano.

Aphronitrum. LVIII.

23 Græcè lingue rudis. sup. epig. 46.
1 ἀφρὸς νίτρυ.

23 *Rusticus es? nescis quid Græco nomine dicar.*
Spuma vocor 1 *nitri. Græcus es?* ἀφρόνιτρον.

Opobalsama. LIX.

2 Ita sane Latonia apud Juven. sat. 2. ℣. 41.
3 Unguenta, seu amomum Assyrium, ut l. 8. ep 77. Ninus vero rex fuit Assyriorum. Alii legunt *Hini*. Gruterus, *cosmi*.

Balsama me capiunt, 2 *hæc sunt unguenta virorum.*
3 *Delicias Nini vos redolete nurus.*

Lomentum. LX.

4 Rugoso, & sulcis scisso utero.
5 Epig. 71. l. 3.
6 Epig. 53. l. 11. num. 2.

Gratum munus erit, 4 *scisso nec inutile ventri,*
5 *Si clara* 6 *Stephani balnea luce petes.*

Laterna cornea. LXI.

7 Vulcanus in cornu conclusus, ut loquitur Mercurius Plautinus.

7 *Dux laterna viæ clausis feror aurea flammis,*
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

Laterna ex vesica. LXII.

8 Neque potest obvius quispiam me a cornea discernere.

Cornea si non sum, numquid sum fuscior? 8 *aut me*
Vesicam contra qui venit esse putat?

Fistula. LXIII.

9 Quæ fertur a Pane inventa, & *disparibus septem compacta cicutis*.

Quid me compactam ceris, & arundine rides?
9 *Quæ primum exstructa est fistula, talis erat.*

Tibiæ

Tibiæ. lxiv.

10 *Ebria nos madidis rumpit* 10 *tibicina buccis:*
11 *Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.*

10 Conviviis adhibita, quæ tibiis canerent. Plutarch. problem. 8. l. 7. sympos. 11 Modo geminas pariter inflat, dextram, & sinistram, modo simplicem, & unicam.

Soleæ lanatæ. lxv.

Defuerit si forte puer, soleasque libebit
Sumere, pro puero 12 *pes erit ipse sibi.*

12 Al. *Pes erit ipse tibi*, idest, servus a pedibus.

Mamillare. lxvi.

13 *Taurino poteras pectus constringere tergo:*
Nam pellis mammas non capit ista tuas.

13 Habes enim mammas, *Quas vix taurino poteris circundare tergo*. Ad quem Virgilii versum allusisse poeta videtur. 14 Mamillare e pelle, fascia, seu strophium, quibus tumor papillarum coercebatur. Catullus. *Non tereti strophio lactentes vincta papillas.*

15 Muscaria pavonina. lxvii.

Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muscas,
Alitis eximiæ cauda superba fuit.

15 Flabellum ad abigendas muscas e pavonis cauda.

Copta Rhodia. lxviii.

16 *Peccantis famuli pugno ne percute dentes:*
Clara Rhodos, coptam, quam tibi misit, edat.

16 Copta fuit placenta ex siligine, amygdalis, nucleis, passulis, &c. Rhodiam tamen adeo duram esse jocatur poeta, ut colaphi vice porrigatur servis mandenda, quo pugnis suis parcat dominus. simulque ludit in Paronomasia τȣ̃ κόπτω, & copta.

Priapus siligineus. lxix.

Si vis esse satur, nostrum potes esse Priapum:
Ipsa licet rodas 17 *inguina,* 18 *purus eris.*

17 Utriusque sexus αἰδοῖα ex siligine fiebant. ep. 3. l. 9. nu. 2. 18 Ore non hinc impuriore. quod τοῖς μυζȣ̃ρȣσιν accidit.

Porcus. lxx.

Iste tibi faciet 19 *bona Saturnalia porcus,*
Inter spumantes 20 *ilice pastus apros.*

19 Solemnis acclamatio in Saturnalibus, *Io Saturnalia, bona Saturnalia*. ep. 2. l. 11. n. 5. 20 Glande iligna. 21 Mu-

21 Muscarium bubulum. lxxi.

21 Cauda bovis ad tergendas & excutiendas vestes uti pavonis, modo ep. 67. ad muscas.

Sordida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verbere cauda 22 *levis.*

22 Al. *bovis.*

23 Botulus. lxxii.

23 Ep. 79. l. 5. nu. 7.

1 *Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ,*
Saturni septem venerat ante dies.

1 Qui missus est tibi in Saturnalibus, mihi missus fuit ante Saturnalia, quorum legitimi erant dies 5. adscititii sigillares 2.

Psittacus. lxxiii.

Psittacus a vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici 2 *per me dicere; Cæsar, ave.*

2 Naturæ instinctu, quæ numina adoranda docet. *Adulatorie.*

Corvus. lxxiv.

Corve 3 *salutator, quare* 4 *fellator haberis?*
In caput intravit mentula nulla tuum.

3 Alludit ad corvum, qui Cæsar. Augustum ab Actiaca victoria reducem salutavit: *Ave Cæsar victor Imperator.* Macrob. sat. l. 2. c. 4. 4 *Corvos ore coire, & concipere credit vulgus, fœminæ rostro maris inserto.* Plinius l. 10. c. 12. Sed Aristoteles negat, & deridet hoc ab Anaxagora proditum lib. de Animal.

Luscinia. lxxv.

5 *Flet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ*
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

5 Fabula vel pueris nota ex Met. Ov. l. 6.

Pica. lxxvi.

6 *Pica loquax certa dominum te voce saluto:*
7 *Si me non videas, esse negabis avem.*

6 Ep. 86. l. 7. nu. 9. & l. 9. ep. 55.
7 Idem Oppianus de hac avi. vide Jan. Douzam super Arbitr. Petron. l. 1. c. 14.

Cavea eborea. lxxvii.

*Si tibi * talis erit, qualem dilecta Catullo*
Lesbia plorabat, 8 *hic habitare potes.*

* Passer, cujus mortem Lesbia Catulli amica flebat; & ipse Catullus 3. carm. 8 In hac cavea eborea.

Nar-

Narthecium. LXXVIII.

9 *ARtis 10 ebur medicę 10 narthecia cernis habere*
Munera, quæ cuperet 11 Paccius esse sua.

9 Philippus Beroaldus, quem vide Annot. c. 6. legit: *Artis ebur medicæ narthecia cernis, habebis munera,* &c. Alii legunt—*cernis? habebis Mun.* &c. 10 Pyxidem eburneam, quæ & *Narthecium* dicitur, idest, repositorium medicamentorum e ferula solitum fieri. Cic. de fin. 2. 11 Nescio quis lautus, vel medicus.

Flagra. LXXIX.

LUdite lascivi, sed 12 tantum ludite servi:
Hæc 13 signata 14 mihi 15 quinq; diebus erunt.

12 Nec scelera audete, pœnas alioqui daturi post Saturnalia. 13 Clausa & annulo signata. 14 Domino. 15 Saturnalibus. ep. 52. l. 7. n. 1.

Ferulæ. LXXX.

INvisæ nimium pueris, grataque magistris,
16 Clara Promethæo munere ligna sumus.

16 Cava enim in ferula Prometheum Jovi surreptum ignem detulisse canit Hesiodus. & ipse apud Æschylum.

Pera. LXXXI.

17 *NE mendica ferat 18 barbati prandia nudi,*
Dormiat & tetrico cum 19 cane, pera rogat.

17 Pera rogat, ut habeat honestiorem dominum, quam Cynicum, cujus mendicata frusta cogatur ferre, & pulvini officium dormienti præstare. 18 Cynici, qui βαθὺν πώγωνα, ϗ σεμνὸν pascit. 19 Ep. 53. l. 4. num. 8.

Scopæ. LXXXII.

20 *INpretio scopas testatur palma fuisse:*
21 *Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.*

20 Scopæ olim e palma factæ. 21 Sed reliquiarum copiæ ex hodierno luxu augebunt pretium scopis. Alii legunt, *Ocia sed scopis nunc analect. dabit;* & exponunt, *analectã* ministrum, qui reliquias colligit. ep. 19. l. 7. n. 16.

Scalptorium. LXXXIII.

DEfendet 22 manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel 23 si quid pulice sordidius.

22 Instrumentum, quod, quo manus non pertingebat, manus vicem supplebat ad pruritum scapularum fricandum, atque scalpendum. 23 Pediculus.

Manuale. LXXXIV.

1 *NE toga barbatos faciat, vel pænula libros,*
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

1 Ne pilosi fiant, & (ut l. 1. ep. 67.) *inhorreant mento* libri manu, vel veste lectoris attriti, tegantur tabula abiegna.

Lectus

Lectus pavonianus. lxxxv.

2 Lectus habet nomen a pavonis plumis, quibus ornatur. Sunt tamen qui *citreum* intelligunt. Tabulæ enim citreæ undatim crispæ erant, & majore in gratia, si pavonum caudæ oculos imitarentur. Plin. l. 13. c. 15. 3 Fabula ex Ovidii Metam. 1. nota.

2 *Nomina dat spondæ pictis pulcherrima pennis*
3 *Nunc Junonis avis: sed prius Argus erat.*

Ephippium. lxxxvi.

4 Ephippium. Brodæus l. 4. Misc. c. 16. 5 Epig. 14. l. 12. n. 2. 6 Ulcus, quam συκωσιν vocant.

4 *Stragula succincti venator sume 5 veredi:*
Nam solet a nudo surgere 6 ficus equo.

7 Stibadia. lxxxvii.

7 στιβάδιον torulus est e gramine, herbis, frondibus, seu floribus stipatus, a στείβω. 8 Epig. 48. l. 10. n. 8.

Accipe 8 lunata scriptum testudine 8 sigma:
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

9 Gustatorium. lxxxviii.

9 Repositorium, in quo gustus, seu ante cœnam ponebatur. 10 Ex persona gustatorii. Non exornor vilioribus putaminibus testudinum feminarum, & χερσινῶν, idest, terrestrium. Plin. l. 9. c. 10. sed masculorum, & fulgentium ex Indico mari. Plin. l. 9. c. 11.

10 *Femineam nobis Cherson si credis inesse:*
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Mensa citrea. lxxxix.

11 Citreas mensas ex Atlante monte Mauritaniæ. ep. 43. l. 2. n. 9. & ep. 67. l. 12. 12 Si ex auro puro puto fieret mensa, minoris tamen esset pretii, quam citrea.

Accipe felices 11 Atlantica munera sylvas:
12 *Aurea qui dederit dona, minora dabit.*

Mensa acerna. xc.

13 Ut citreæ mensæ ex Mauritania, modo epig. 85.

Non sum 13 crispa quidem, nec sylvæ filia Maurae:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes. [ræ:

Dentes eborei. xci.

14 Vide ep. 17. & 19. lib. Spectaculorum. 15 Epigr. 43. l. 2. num. 9.

14 *Grandia taurorum portant qui corpora, quæris*
An 15 Libycas possint sustinuisse trabes? [ris

16 Quin-

16 Quincupedal. XCII.

17 *Uncta notis 18 ilex, & acuta cuspide clausa,*
Saepe 19 redemptoris 20 prodere furta solet.

16 Al. *Quincupeda*. 17 Distincta pedibus, palmis, digitis, uti distingui videmus fabrorum regulas. 18 Amussis ex ilice. 19 Cui locantur pretio aedificia extruenda. 20 Deprehendere fraudes.

Pocula archetypa. XCIII.

21 *Non est ista recens, nec nostri gloria 22 celi:*
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

21 Ista pocula non sunt elaborata a nobili aliquo artifice nostri temporis, sed ab ipso Mentore. ep. 41. l. 3. & ep. 39. l. 4. n. 2. 22 Stili sculptorii.

Calices. XCIV.

1 *Non sumus audacis plebeja 2 toreumata vitri:*
3 Nostra nec ardenti gemma feritur aqua.

1 Nos, plebeja toreumata non sumus ex eo vitro, unde audaces fiunt calices, qui Crystallinorum aemuli se Aegyptiis illis conferre audent, ep. 75. l. 12. 2 Fictilia torno facta, sed & vitra torno etiam fiebant. 3 Neque nos, ut crystallina illa, rumpimur calidae aqua. ep. 75. l. 12. nu. 6.

Phiala aurea caelata. XCV.

Quamvis 4 Callaica rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis: nam 5 Myos iste labor.

4 Hispano auro. epigr. 16 l. 10. num. 1. 5 Nobilis artificis. ut l. 8. ep. 51.

Calices Vatinii. XCVI.

Vilia sutoris 6 calicem monumenta Vatini
Accipe; sed nasus longior ille fuit.

6 Al. *calices* nomen habentes a Vatinio sutore Beneventano, cujus inventum fuere (vel ut alii volunt) ad cujus prominentis nasi similitudinem effingebantur isti calices quatuor nasos habentes. An itaque simpliciter dicit, Vatinium habuisse longiorem nasum? an ingenio fuisse acriori, quod hos invenerit? an derisorem deridet? An denique, quod sagax fuit inquisitor, criminatorque, postquam ad tantas opes pervenisset, ut munus ederet? Xiphilin. in Nerone.

7 Lances chrysendetae. XCVII.

7 *Grandia ne viola parvo 8 chrysendeta mullo:*
Ut minimum, libras debet habere duas.

7 Ep. 43. l. 2. num. 10. 8 Lantas lances, seu patinas non nisi lauti decent pisces.

Vasa

Vasa Aretina. XCVIII.

9 Ep. 54. l. 1. n. 2. & 5.
10 Rex Etruscorum, ut & reges Rom. erant æque lauti capedinibus, & urnulis fictilibus, atque nostri hodie silicatis pateris.

9 *Aretina nimis ne spernas vasa, monemus:*
10 *Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.*

Bascauda. XCIX.

11 Ep. 54. l. 11. n. 2.
12 Vas escarium primum e Britannia allatum, mox & Romæ factum.

Barbara de 11 pictis veni 12 bascauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

13 Panaca. C.

13 Testa scilicet a Panacis pop. Rhætiæ
14 Si quando fuisti Veronæ. epigr. 8. l. 1. nu. 3.

Si non ignota est docti tibi terra Catulli,
14 *Potasti testa Rhætica vina mea.*

Boletaria. CI.

15 Quippe nomen habeo a boletis. ep. 48. l. 13.
16 Qui adhuc teneri succiduntur caulibus, epig. 48. l. 10. nu. 21.

Cum mihi boleti dederint 15 tam nobile nomen
16 *Prototomis, pudet heu, servio coliculis?*

Calices Surrentini. CII.

17 Fictile leve, & rota figuli politum, ex terra Surrentina. vide epig. 110. l. 13.

Accipe non vili calices de pulvere natos:
Sed 17 Surrentina leve toreuma rota.

Colum nivarium. CIII.

18 Calorem optimorum vinorum tempera, trasmittendo per colum nivibus distentum.
19 Vilius vinum sacco linteo attenuabis, ut seq. epig.

18 *Setinos moneo nostra nive frange trientes:*
19 *Pauperiore mero tingere lina potes.*

Saccus nivarius. CIV.

20 Epigra. præc. & ep. 61. l. 12. n. 4. & l. 2. epig. 40. nu. 5.

20 *Attenuare nives norunt & lintea nostra:*
Frigidior colo non salit unda tuo.

Urceo-

Urceoli ministratorii. CV.

21 *Frigida non desit, non deerit calda petenti:*
Sed tu 22 morosa ludere parce siti.

21 Si modo suppetat aqua arte frigefacta, ep. 117. & 118. infra; affatim erit calidæ ad temperandum vinum. 22 Difficili, & delicata nimis.

Urceus fictilis. CVI.

Hic tibi donatur panda 1 ruber urceus ansa:
2 Stoicus hoc gelidam Fronto 3 petebat aquam.

1 A terra, vel igni. 2 Et ipse Stoicus movebatur hujus colore, qui tamen se moveri negat. 3 Al. *bibebat*.

Calathi. CVII.

4 *Nos Satyri, nos Bacchus amat, nos 5 ebria tigris*
Perfusos 6 domini 7 lambere docta pedes.

4 Calathos, calices vinarios. vide Virgil. ecl. 5. ubi in sacris Bacchi adhibebantur calathi. 5 Vino, ut ferunt, cicurata, & Bacchi currum trahens. 6 Bacchi, vel magistri. 7 Ep. 18. lib. spect.

Calices 8 Saguntini. CVIII.

Quæ 9 non solicitus teneat, servetq: minister,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

8 Fictiles e Sagunto Hispaniæ civitate, ep. 46. l. 4. n 9. 9 Securus de damno, si cadant, franganturque. mox ep. 111.

Calices gemmati. CIX.

Gemmatum 10 Scythicis ut luceat 10 ignibus 11 aurum,
Adspice 12 quot digitos exuit iste calix.

10 Smaragdis. ep. 60. l. 9. n. 20. 11 Poculum aureum. 12 *Eo processit luxus, ut multi gemmas digitis detractas poculis inserant.* Plin. l. 37. c. 2. & Juv. Sat. 5. ℣. 42.

Ampulla potoria. CX.

Hac licet in 13 gemma, quæ servat nomina Cosmi,
Luxuriose bibas, 14 si foliata sitis.

13 Ampulla ex onyche, epi. 50. lib. 11. n. 7. & epig. 81. l. 3. num. 23. 14 Invaluit luxuria, ut unguenta biberentur. μύρῳ οἶνον μιγνύντες ἔπινον. Ælian. var. hist. l. 12. c. 31. Foliatum autem erat e foliis Nardi, costi, &c. Plin. l. 13. cap. 1.

Cry

Cryſtallina. CXI.

FRangere dum metuis, frangis cryſtallina: 15 *peccant*
Securæ nimium, ſolicitæque manus.

15 Al. *Peccas Securæ nimium, ſolicitæque manu.* per diligentiam, & curam, æque ac per negligentiam.

Nimbus vitreus. CXII.

AB Jove qui veniet 16 *miſcenda ad pocula, largas*
Fundet nimbus aquas: hic tibi 17 *vina dabit.*

16 Quibus diluatur merum.
17 Ut nimbi theatrales aſpergunt crocum per latentes fiſtulas in immenſam altitudinem expreſſum, ep. 3. l. Spect. n. 10. ita hic vinum.

* Murrhina. CXIII.

SI 18 *calidum potas, ardenti murrha Falerno*
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

* *China diſhes.* Ita ſane videntur ex deſcriptione Plin. l. 37. c. 2. Oriens (inquit) murrhina mittit ex humore ſub terra calore denſata. In pretio ſunt ob nitorem, & coloris varietatem purpurei, candidi, & tertii igneſcentis. Aliqua & in odore commendatio eſt, &c. Joſ. Scalig. ad verſum illum Propertii l. 4. *Murrheaque in Parthis pocula cocta focis*: adverſatur Plinio, aſſeritque murrhina pocula ex Signino cocto apud Sinas facta eſſe, quæ nos *Porcellana* vocamus. v. Pancirolum, & ad eum Salm. 18 Epig. 75. l. 9. n. 3. *bruma vvine*. vel calda temperatum.

Patella Cumana. CXIV.

HAnc tibi Cumanerubicundam pulvere teſtam,
19 *Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.*

19 Factam Cumis Sibyllæ oraculo claris. Ita Juvenalis ſiluros dixit Criſpini municipes, & lagenam Cretenſis vini municipem Jovis.

Calices vitrei. CXV.

ADſpicis 20 *ingenium Nili: quibus addere plura*
Dum cupit, ah, quoties 21 *perdidit auctor opus.*

20 Artificium Ægyptiorum in formandis vitreis calicibus diverſi coloribus, quos Adrianus Imp. *allaſſontes* dixit. vide Scalig. ad Propert. l. 4. 21 Fregit in ipſo opere.

Lagena nivaria. CXVI.

SPoletina bibis, vel Marſis condita cellis:
22 *Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?*

22 Neque enim nobili decoctæ; (de qua ep. 65. l. 1. n. 2.) convenit cum vilioribus vinis. ep. 120. & 121. l. 15.

Nives.

Nives. CXVII.

23 *Non potare nivem, sed aquam potare rigentem*
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

23 Non aquam nivium, sed decoctam nive reconditam, ac refrigeratam, ut ep. 65. l. 5. nu. 2.

Idem. CXVIII.

1 *Massilia fumos miscere nivalibus undis*
Parce, puer, constet ne tibi pluris aqua.

1 Noli miscere decoctam Massiliano vino infumato. ep. 39. l. 10. n. 3. Ipsa enim aqua vino est pretiosior.

Matella fictilis. CXIX.

Dum 2 poscor crepitu digitorum, 3 & verna moratur:
4 *O quoties pellex culcita facta mea est.*

2 Epig. 81. l. 3. n. 13. 3 Nec properat servus. 4 Matellæ; dum culcitæ, loco matellæ, immejitur.

5 Ligula argentea. CXX.

Quamvis me ligulam dicant equitesq; patresq;
Dicor ab indoctis lingula 6 grammaticis.

5 Gladiolus in speciem linguæ, spathula. 6 Qui pertinaciter insistentes quantitati, jure syllabæ non cedent.

7 Cochlearia. CXXI.

8 *Sum cocleis habilis, sed nec minus utilis ovis:*
Numquid scis potius cur cochleare vocer?

7 Supple, *ligula*, ut sit cui congruant *habilis*, & *utilis*. quibus non convenit *cochleare*. 8 Cum non minori usui sim ad ova, & alios cibos, quam ad cochleas, numquid nosti cur mihi potius a cochleis nomen, quam ab illis? Imo scio; a forma scilicet, & cochlearum testis primum in hunc usum adhibitis.

Annuli. CXXII.

9 *Ante frequens, sed 10 nunc rarus nos donat amicus:*
11 *Felix cui comes est 12 non alienus eques.*

9 Olim, vel ante legem Othonis de censu equestri. 10 Post legem illam a Domitiano revocatam. 11 Amicusne, an annulus? 12 Ep. 19. l. 5. n. 6. vide Turnebum l. 9. c. 24.

Dactyliotheca. CXXIII.

Sæpe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta mea fiet sed tua 13 gemma fide.

13 Annulus, cui includitur gemma, & ipse theca clausus.

Toga.

Toga. CXXIV.

14 Versus e Virgilii Æneidos 1. usurpatus.

14 *Romanos rerum dominos, gentemque togatam*
15 *Ille facit, magno qui dedit astra patri.*

15 Augustus publice in deorum numerum retulit Julium Cæs. qui illum adoptarat. *Jam facit ipse deos, &c.* Manilius, & Sueton. Jul. c.88. Poeta autem hic Domitianum intelligit, qui Vespasianum consecravit condito Flaviæ genti templo.

Idem. CXXV.

16 Vide ep. 26. lib. 4.

16 *Si matutinos facile est tibi rumpere somnos,*
Attrita veniet sportula sæpe toga.

Endromis. CXXVI.

17 Namque hac induebantur opulentiores in gymnasiis, ut abunde dictum ep. 19. l 4.

Pauperis est munus, 17 sed non est pauperis usus:
*Hanc tibi pro * togula mittimus endromida.*

* Scriv. *læna*.

Canusinæ fuscæ. CXXVII.

18 Hæc penula e lana Canusina quę subrufi, & mulso non absimilis est coloris. mox 129.

18 *Hæc tibi turbato Canusina simillima mulso*
Munus erit. gaude: 19 non cito fiet anus.

19 Non cito deteretur, durabit diu. vide ep. 40. l. 1. n. 1.

Bardocucullus. CXXVIII.

20 Ep. 54. l. 1. n. 2.

21 Quod cum breve genus vestis sit, ut patet ex ep. 93. l. 1. n. 5. præ se fert tunicam, qua amicimus simias, vel χερκοπίθηκος, simias caudatas, *monkeies*.

Gallia 20 Santonico vestit te bardocucullo:
21 Cercopithecorum penula nuper erat.

* Modo epigram. 127.

* Canusinæ rufæ. CXXIX.

22 Viri Romani utuntur vestibus fusci coloris, Galli rufis e lana Canusina, & tamen pueri nostri gaudent rufo hoc colore, ut & milites, ex instituto Laconum, quibus hic color in bello placebat, ne per vulnera effluens sanguis in vestibus alterius coloris incuteret suis terrorem, hostibus adderet animum.

22 *Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis,*
Et placet hic pueris, militibusque color.

Penu-

Pænula scortea. cxxx.

21 *Ngrediare viam cælo licet usque sereno,*
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

21 Habeas tecum penulam e pellibus, seu corio ad arcendas pluvias.

Lacernæ coccineæ. cxxxi.

1 *SI Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis?*
Ne fias ista transfuga sorte, vide.

1 Testabantur consimili colore spectatores, cui favebant factioni: tu vide, ne coccino sumpto transfugam agas a tua factione, aliarum cuilibet, quæ vicerit, acclamans.

Pileus. cxxxii.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
2 *Nunc tantum capiti munera mitto tuo.*

2 Cum ad muneris, tum ad facultatis meæ tenuitatem excusandam facit tempus, Saturnalia scilicet, in quibus pileata incedit Roma. Porro ex attritis lacernis pilea fieri solita, tradit Brodæus lib. 10. Miscellan. cap. 35.

Lacernę Baticę. cxxxiii.

3 *NOn est lana mihi mendax, nec mutor aeno:*
Si placeant Tyria, me mea tinxit ovis.

3 Non tingor, non alios didici mentiri colores. ep. 97. l. 1. n. 3. & ep. 28. l. 8. n. 6. ep. 100. l. 12. n. 2.

Fascia pectoralis. cxxxiv.

FAscia 4 crescentes dominæ compesce papillas,
4 *Ut sit, quod *capiat nostra, tegatq; manus.*

4 Sororiantes enim, necdum consecutæ crescendi modum sunt gratiores: infra ep. 149. * Al. *capias*.

Cęnatoria. cxxxv.

5 *NEc fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:*
Hoc opus est 6 pictis accubuisse toris.

5 Cęnatoria pallia domi tantum sumebantur, non iis fas videre lucem fori, cui gravitas conveniebat togę. 6 Acu pictis, pavoninis, citreis.

Lęna. cxxxvi.

TEmpore brumali non multum 7 levia prosunt:
8 *Calfaciunt villi pallia vestra mei.*

7 Qualia sunt serica, bombycina, linea. Itaque alii leg. *linea*. 8 Sed hyeme villosę lęnę palliis superinductę calorem stipant, arcentque frigus.

Lacernæ albæ. cxxxvii.

9 Ludos spectabant omnes lacernis albis induti (ut ep.2. l. 4.) quæ togis superinducebantur, pulveris, pluviæ, vel frigoris arcendi causa, *lacernas Munimenta togæ* dixit Juven. Sat. 9.

9 *Amphitheatrales nos commendamur ad usus,*
Cum tegit algentes alba lacerna togas.

Gausapa villosa, vel mantile. cxxxviii.

10 Mensæ tuæ citreæ opus est villosis mantilibus, quæ vindicent eam a maculis: vilis mea, & abiegna non formidat maculas. 11 Mensis rotundis. 12 Impressus mensæ ex lance repositorio, seu paropside.

10 *Nobilius villosa tegant tibi lintea citrum:*
11 Orbibus in nostris 12 circulus esse potest.

Cuculli * Liburnici. cxxxix.

* Ex lana crassa Liburnica. Est autem Illyridis regio Liburnia.

13 *Jungere nescisti nobis, o stulte, lacernas,*
Indueras albas, exue Callaicas.

13 Male superinduuntur albæ lacernæ cucullis Liburnicis, qui tincturam non probe retinentes lacernas ex albis reddunt rutilas, & coloris auri Callaici, vel, ut alii legunt, *Callainas*, idest, cœruleas a Callai gemma Sapphiri æmula.

14 Udones Cilicii. cxl.

14 Calceamenta ex pilis hircinis. 15 Sed ex pilis barbati hirci, seu capri, qui *vir gregis*. 16 Epigr. 94. l. 7. n. 10. 17 Pes.

Non hos lana dedit, 15 sed olentis barba mariti:
16 Cinyphio poterit 17 planta latere sinu.

Synthesis. cxli.

18 Vide ep. 1. supra n. 1. & ep. 52. l. 7. n. 1.

18 *Dum toga per quinas gaudet requiescere luces,*
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

Focale. cxlii.

19 Vide ep. 41. l. 4.

19 *Si recitaturus dedero tibi forte libellum,*
Hoc focale tuas asserat auriculas.

Tunicæ Patavinæ. cxliii.

20 Tun. Pat. ex multa lana confertæ triplicilicio, non faci[illegible] scinduntur, imo ferra opus erit iis tanquam asseribus secandis.

20 *Vellera cum sumant Patavina multa trilices,*
Et pingues tunicas serra secare potest.

Spon-

Spongia. cxliv.

21 *HÆc tibi sorte datur * tergendis spongia mensis*
Utilis, expresso cum levis imbre tumet.

21 Ep. 1. supra not. 8. *Usus spongiarum ad abstergenda, fovenda, &c.* Plin. l. 31. c. 11. & Lucil. ep. l. 2. Anthol. c. 31. σπόγγον, καὶ σαρὸν εὐθὺς ἔχων.

Pænula gausapina. cxlv.

22 *IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,*
Ut me vel media sumere messe velis.

22 Vide ep. 59. l. 6.

Cervical. cxlvi.

TInge caput 23 nardi folio, cervical olebit:
Perdidit unguentum cum coma, pluma tenet.

23 Foliato unguento nardino. sup. ep. 110. Scriv. *Cosmi.*

Cubicularia gausapina. cxlvii.

1 *STragula purpureis lucent villosa tapetis,*
*Quid prodest, si te * congelat uxor anus?*

1 Plus facit uxor tua anus ad te gelandum, quam villi nostri ad te calefaciendum. * Scr. *contegat.*

Lodices. cxlviii.

2 *NUdo stragula ne toro paterent,*
Junctæ nos tibi venimus sorores.

2 Lodices geminæ, & coeuntes adhibebantur ad operiendum lectum cum stragulis.

Amictorium. cxlix.

3 *MAmmosas metuo: tenera me trade puellæ,*
Ut possint niveo pectore 4 lina frui.

3 Supra ep. 134.
4 Amictoria lintea.

Cubicularia 5 polymita. cl.

HÆc tibi 6 Memphitis tellus dat munera: 7 victa est
Pectine 7 Niliaco jam Babylonis acus.

5 Multis filis, seu liciis contexta.
6 Ægyptiaca.
7 Stragula ab Ægyptiis texta vincunt tapetas, vestesque Babylonias Phrygum acu pictas.

Idem. clviii.

Lana quidem tristis, sed 20 tonsis apta 20 ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

20 Servis viliorum munerum, non pueris delicatis, comam alentibus, & de primo grege.

Tomentum * Leuconicum. clix.

21 *Oppressæ nimium vicina est fascia plumæ?*
Vellera 22 Leuconicis accipe rasa sagis.

* al. *Lingonicum.*
21 Pluma cedit, & facit, ut fascia lecti (de qua ep.63. l.5. n.3.) urat jacentem. melius sustinebit te tomentum, lana, quæ pannis, vestibusq; detondetur, atque abraditur. *flockes*. 22 Lingones mittebant Romam cadurca, bardocucullos, & saga crassæ, & pinguis lanæ. ep.54. l.1.n.2.

Tomentum Circense. clx.

Tomentum concisa 1 palus 2 Circense vocatur:
Hæc pro Leuconico stramina pauper emit.

1 Arundo, juncus, ulva palustris. 2 Quale substernebant sibi spectatores in Circo, atque idem videtur esse cum stramento Orchomenio, de quo Plin. l. 19. c. 1.

Pluma. clxi.

Lassus 3 Amyclæa poteris requiescere pluma,
Interior cygni quam tibi 4 lana dedit.

3 Cygnea, propter Ledam Lacænam, ep. 28. l. 8. n. 12. Amyclæ vero Laconiæ civitas fuit. 4 Tenerior pluma, *downe*.

Fenum. clxii.

5 *Fraudata 6 tumeat facilis tibi culcita 7 pluma;*
Non venit ad duros pallida cura toros.

5 In qua non est pluma. Al. leg. *Frondata*, idest, e frondibus. 6 Farciatur. 7 Alii *feno*.

Tintinnabulum. clxiii.

8 *Redde pilam: sonat 9 æs thermarum. ludere pergis?*
10 *Virgine vis 10 sola lotus abire domum.*

8 Redde pilam gymnasii, seu sphæristerii moderatori. 9 Campana, quæ ab exercitiis avocat ad balnea. Hadrian. Junius. lib. 3. Animadvers. c. 11. ὁ κώδων ἤχετε, &c. Lucian. περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων. 10 Cruda virgine. epig. 42. l. 6. n. 9. & epig. 21. l. 5. num. 6.

Discus. clxiv.

11 Splendida cum volitent 12 Spartani pondera disci,
Este procul pueri: sit 13 semel ille nocens.

11 E ferro, vel ære. 12 Lacedæmonii inventi, atque exercitii. 13 In unico puero Hyacintho, infra ep. 171.

Cithara. clxv.

Reddidit Eurydicen 14 vati: sed perdidit ipse,
15 Dum sibi non credit, nec patienter amat.

14 Orpheo. 15 Dum respexit, ut habet notissima vulgo Fabula.

Idem. clxvi.

De Pompejano sæpe est ejecta theatro,
16 Quæ duxit sylvas, detinuitque feras.

16 Ep. 21. lib. spect.

Plectra. clxvii.

Fervida ne trito tibi pollice 17 pusula surgat,
Exornent docilem garrula 18 plectra lyram.

17 Papula ex attritu pollicis, & chordarum, *a bush or blyster*. 18 Pectines, quibus cithara pulsatur, a πλήττω.

Trochus. clxviii.

Inducenda 19 rota est: das nobis utile munus.
Iste trochus pueris, at mihi 20 cantus erit.

19 Trochus, cui & nomen, & forma a rota. Alius omnino a turbine. Erat enim rotula ex ære, seu ferro, cujus axiculis appensi annuli inter mittendum, & currendum alte tinniebant. 20 Tinnitus trochi missi. sanior lectio *canthus*, *Synecdoch*. rota, vel ferro hoc muniam rotam plaustri, quo solent pueri ludere, erit itaque munus utile.

Idem. clxix.

*Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

* Resonans, ut ep. præc.

Signum victoriæ. clxx.

21 Hæc illi 22 fine sorte datur, cui nomina 1 Rhenus
2 Vera dedit: 3 decies adde Falerna puer.

21 Al. *Hoc*. 22 Supra ep. 2. not. 8. 1 Germaniæ flu. *Synecdoch*. ipsa Germania devicta, id est, Domitiano. ep. 2. l. 5. n. 4. 2 Tanquam aliis imperatoribus ante usurpata, Domitiano a victa Germania jure debita. 3 Ut ebibatur *Germanicus* decem cyathis pro numero literarum. vide ep. 72. l. 1.

4 Βρό-

4 Βρύτȣ παιδίον. clxxi.

4 Pusio Bruti. de quo ep. 77. l. 2. n. 2. & ep. 51. l. 9. n. 4. hic autem de imagine

Gloria tam parvi non est obscura sigilli
Istius pueri Brutus amator erat.

ipsius in ære, aut alia materia expressa loquitur.

5 Sauroctonos Corinthius. clxxii.

5 *Fecit Praxiteles ex ære Corinthio puberem subrepenti lacertæ sagitta insidiantem, quem Sauroctonum vocant.* Plin. l. 34. c 8. ex σαῦρος, & κτείνω.

Ad te reptanti puer insidiose lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

6 Hyacinthus in tabula pictus. clxxiii.

6 Opus Niceæ, quod secum deportavit Alexandria capta Cæsar August. Plin. l. 35. c 11.

Flectit ab inviso morientia lumina disco
7 *Oebalius, Phœbi* 8 *culpa dolorque, puer.*

7 Hyacinthus Lacon, vel ab Oebalo nepote suo ex fratre Cynorta. Pausan. Laconic. 8 *Tu dolor es, facinusque meum, &c.* Apollo ad Hyacinthum, apud Ovid. 10. Metam.

9 Hermaphroditus marmoreus. clxxiv.

9 Plin. l. 7. c. 3. 10 Salmacidis. vide fab. 11. l. 4. Met. Ovid.

Masculus intravit 10 *fontes, emersit* 11 *utrumq;*
Pars est una 12 *patris: cætera* 13 *matris habet.*

11 Utriusque sexus. 12 Τȣ̃ ἑρμȣ̃. 13 Τῆς Ἀφροδίτης.

14 Danae picta. clxxv.

14 Plin. l. 35. c. 2.

15 *Cur a te pretium Danae regnator Olympi*
Accepit, gratis si tibi 16 *Leda dedit?*

15 *Jup. admonitus nihil esse potentius auro, Corruptæ pretium virginis ipse fuit.* Ovid. eleg. 7. l. 3. Amor.

16 Epig. 54. lib. 1. n. 6.

Persona Germanica. clxxvi.

17 *Sum figuli lusus rufi persona Batavi.*
18 *Quæ tu derides, hæc timet ora puer.*

17 Sum larva, persona, seu vultus fictilis Batavi rufi. 18 Pueris quippe terrori funt larvati.

Hercules 19 Corinthius. clxxvii.

19 Ex ære Corinthio. Plin. l. 35. c. 9.

Elidit 20 *geminos infans, nec respicit angues.*
Jam poterat teneras hydra timere manus.

20 Angues ab Herc. in cunis elisos, & Hydram devictam, vel infantes in fabulis audiverunt.

Hercules fictilis. clxxviii.

21 Iconculam ex argilla. Plinius l. 35. cap. 12.

Sum fragilis: sed tu, moneo, ne sperne 21 sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerva argentea. clxxix.

22 Vide ep. 2. l. 7. n. 1.
23 Domitianus habet, *Adulatorie.* ut epig. 1. l. 7. num. 3.

Dic mihi virgo ferox, cum sit tibi cassis, & hasta,
Quare non habeas 22 ægida? 23 Cæsar habet.

1 Europa picta. clxxx.

1 Plin. l. 35. cap. 10.
2 Namque sub illa forma centenos Argi oculos fefellisset.

Mutari melius tauro pater optime divum
2 Tunc poteras, Io cum tibi vacca fuit.

Leander marmoreus. clxxxi.

3 Nota sunt Leandri amor, transfretatio, exitus; ex Musæo Ovidii epist. &c. 4 *Parcite, dum propero, mergite, dum redeo.*

3 Clamabat tumidis audax Leander in undis,
4 Mergite me fluctus, cum rediturus ero.

Sigillum Giberii fictile. clxxxii.

5 Certe erravit Prometheus ille prior in formando gibbere, & monstroso Clesippo, de quo Plin. l. 34. c. 3. lusitque alter hic Prometheus, idest, figulus, qui ex argilla in Saturnalitiis muneribus effinxit sigillum gibberis ejusmodi. Alii leg. *Segerii.*

5 Ebrius hæc fecit terris puto monstra Prometheus:
Saturnalitio lusit & ipse luto.

Homeri 6 Batrachomyomachia. clxxxiii.

6 Opusculum de ranarum cum muribus pugna, quod plerique Homero abjudicant. 7 Mæonia oriundum, vide Plutar. lib. de Homero.
8 Et illo lecto, æquiore animo his meis veniam dabis. 9 Lips. l. 1. epist. qu. 5. ex Anglicano libro emendat *foriis*, i. quisquiliis.

Perlege 7 Mæonio cantatas carmine ranas,
8 Et frontem 9 nugis solvere disce meis.

Homerus in membranis. clxxxiv.

10 Et Odyssea.

Ilias, 10 & Priami regnis inimicus Ulysses
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgi-

Virgilii culex. clxxxv.

A*Ccipe facundi Culicem, studiose, Maronis* : 11 *Ne nugis positis* arma, virumque 12 canas.

11 Ne vaces gravioribus studiis per Saturnalia, quibus conveniunt nugæ istæ. Al. *Ne nucibus positis*. 12 Al. *legas*.

Virgilius in membrana. clxxxvi.

Q*Uam brevis* 13 *immensum capit membrana Maronem!*
14 *Ipsius vultus prima tabella gerit.*

13 An operis magnitudinem respicit, an Poetæ divinam majestatem? 14 Frontispicium habet imaginem Virgilii.

Menandri Thais. clxxxvii.

15 H*Æc primum juvenum lascivos lusit amores;*
16 *Nec Glycere, vere Thais amica fuit.*

15 Potest legi & *Hic*, i. Menander. 16 Glycera amica erat Menandri, sed comœdiis suis familiariter introducta Thais facta est celebriori nomine. sic exponit Turneb. lib. 9. Adv. c. 14.

Cicero in membranis. clxxxviii.

17 S*I comes ista tibi fuerit membrana, putato*
Carpere te longas cum Cicerone vias.

17 Vix vel longissimæ comites sufficient tibi Ciceronis libri, ut ep. 2. l. 1. videturque Ciceronis stylum quasi Asianum, & redundantem taxare.

* Propertius. clxxxix.

18 C*Ynthia facundi carmen juvenile Properti;*
Accepit famam, 19 *nec minus ipsa dedit.*

* Al. *Propertii monobiblos*. 18 Vero nomine Hostilia, amica Propertii. 19 Sic ille. Achilles *haud plus debet Mæonidæ, quam sibi Mæonides*.

Livius in membranis. cxc.

P*Ellibus exiguis arctatur Livius* 20 *ingens*,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

20 A styli insurgentis granditate, an ab operis magnitudine, & librorum 140. multitudine? vide Juv. sat. 7. ✝. 98. & ἀντίθετα τῷ *exiguis*.

Catella Gallicana. CXCVIII.

DElicias parvæ si vis audire catellæ,
Narranti 8 *brevis est pagina* 9 *tota mihi.*

8 Non sufficit. 9 Al. *prima*. ut l. 1. intelligatur epig. 110.

Asturco. CXCIX.

10 *HIc brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues,*
Venit ab auriferis gentibus Astur equus.

10 Gradarius iste, & tolus, tarius equus, qui gressus glomerat, est ab Asturia regione Hispaniæ Callaicæ auriferæ. ep. 16. l. 10. vide Lud. Carrion. emen. l. 1. c. 17.

Canis vertagus. CC.

NOn sibi, sed domino venatur 11 *vertagus acer,*
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

11 *A tumbler*, de hac voce Turneb. laborat l. 18. c. 1.

Palæstrita. CCI.

12 *NOn amo, qui vincit, sed qui succumbere* 13 *novit,*
Et 14 *dicit melius τὴν ἀνακλινοπάλην.*

12 Non probo luctatorem, qui viribus vincit, sed qui se reclinat, atque ex reflexione palæstræ adversarium dejicit. Poterit, qui volet, & minus honestum elicere sensum ex illa, quam dixi, Domitianus, κλινοπάλη, apud Sueton. c. 22. Domit. & Juv. sat. 2. & 9. 13 Al. *non vult*. 14 Conjicio legendum *didicit*.

Simius. CCII.

CAllidus 15 *emissas eludere simius hastas,*
Si mihi cauda foret, 16 *cercopithecus eram.*

15 Evitare missas in se hastas. 16 Ep. 128. supra.

17 Puella Gaditana. CCIII.

TAm tremulum crissat, tam blandum prurit, ut ipsum
18 *Masturbatorem fecerit Hippolytum.*

17 Epi. 42. l. 1. n. 9. vide & Juv. sat. 11. ℣. 162. & sat. 6. ℣. 320. 18 Ut incenderet vel castissimi propositi virum, incitaretque ad libidinem nefandam, ep. 42. l. 9. & ep. 97. l. 12.

Cymbala. CCIV.

19 *ÆRa Celænæos lugentia matris amores*
Esuriens Gallus vendere sæpe solet.

19 Cymbala, instrumenta ærea, tinnula, & sonora, quibus Galli in sacris Cybeles usi lugebant Atyn puerum Cybeles amasium, cujus patria erat Celænæ opp. Phrygiæ.

Pumilio. CCXII.

SI solum spectes hominis caput, 5 Hectora credes: Si stantem videas, 6 Astyanacta putes. | 5 Virum. 6 Puerum. sic Juvenalis de femina caput ædificante: *Andromachen a fronte videbis, Post minor est Pygmæa virgine, &c.* Sat. 6.

Parma. CCXIII.

7 HÆc, quæ sæpe solet vinci, quæ vincere raro, 8 Parma tibi, scutum pumilionis erat. | 7 Hoc in gratiam Domitiani, qui oderat parmularios factionis Thracum. 8 Tibi grandi munimentum nimis angustum, pumilioni amplum satis.

Pueri comœdi. CCXIV.

9 NOn erit in turba quisquam μισούμενος ista: Sed poterit quivis esse διςέξαπoθος. | 9 Nemo est e comœdis istis qui sustineat partes invisi amatoris, & a meretrice rejecti: adeo omnes forma præstant, ut διςεξαπόθε, i. amati, & Thaidi chari partes agant. Nomina hæc a Menandro in comœdiis usurpata ex Fulgentio refert Adr. Turnebus l. 9. c. 14.

Fibula. CCXV.

DIc mihi simpliciter, 10 comœdis, & citharœdis, 11 Fibula quid præstat? carius ut futuant. | 10 Ep. 81. l. 7. 11 *Solvitur his magno comœdi fibula.* Juv. sat. 6. vide & Marsilii Cagnati Var. observ. lib. 2. c. 8.

Accipiter. CCXVI.

PRæda fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem Decipit, & 12 captas non sibi mœret aves. | 12 Dolet sibi prædam ab aucupe, cui servit, ereptam. vide Lil. Gyrald. dialog. 6. l. 1.

13 Obsonator. CCXVII.

DIc quotus, & quanti cupias cœnare, nec unum Addideris verbum: cœna parata tibi est. | 13 *The cater.* qui obsonia emit.

Calami aucupatorii. CCXVIII.

NOn tantum calamis, sed 14 cantu fallitur ales, Pallida dum tacita 15 crescit arundo manu. | 14 Fistulæ, *the call.* quæ aves invitat. 15 Dum latitans auceps sensim protrudit viscatos calamos. Arundinibus (inquit Brodæus ad Isidori ep. l. 3. Anthol. c. 16.) aliis, atque aliis insitis, & ita crescentibus, summa in parte visco oblitis, vide ep. 55. l. 9. n. 2.

Cor

Cor bubulum. CCXIX.

16 Lipſ. ep. 5. qu. 1. l. legit, *Accipe cor quod abeſt*. Sed præplacet Torrentii lectio *Cor bubulum*, in Saturnalibus ſcilicet miſſum, q. d. Accipe ſtupidum, & tuo geminum cor, qui a lucroſo foro te confers ad ſterilia carmina. 77. l. 1.

PAuper cauſſidicus nullos referentia nummos
Carmina cum ſcribas: 16 accipe cor, quod habes.

Cocus. CCXX.

17 Turnebus interpungit: *Non ſatis eſt ars ſola coco, ſervire palato, Atque cocus domini debet habere gulam*. l. 9. c. 24. Alii alias. Ita cocus ex Poſidippo, Καὶ τὰ ςόμια γίνωσκε τῶν κεκλυμένων. Athenæus l. 9. c. 5.

17 *NOn ſatis eſt ars ſola coco, ſervire palato:*
Namque cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum veru. CCXXI.

18 In craticula torreantur ofellæ: veru aſſentur apri, &c.

18 *PArva tibi curva craticula ſudet ofella:*
Spumeus in longa cuſpide fumet aper.

Piſtor dulciarius. CCXXII.

19 Dulciarius piſtor conficit dulcia id-eſt, panes melli tos (unde alii legunt *Melle*) in varias figuras formatos, placentas, ſcriblitas, ſpicas, globos, circulos, hamos, lacertulos, &c. Apuleii Metamorph.

19 *MIlle tibi dulces operum manus iſta figuras*
Exſtruit: huic uni parca laborat apis.

Jentacula. CCXXIII.

20 Jentacula prope ſoli fumebant pueri, aliquando ſenes valetudinarii, ganeones, &c. 21 Galli auroræ prænuncii.

SUrgite, jam vendit 20 pueris jentacula piſtor,
Criſtatæque ſonant undique lucis 21 aves.

M. VAL. MARTIALIS

DE SPECTACULIS

*LIBELLUS.

* Quem (quia in eo quædam Martialis tempori non conveniunt, multa ingenium nostri Poetæ parum sapiunt) ex mente C. C. V. V. Jani Rutgersii l. 5. Var. lect. c. 15. & Petri Scriverii in Animadversion. suis, Martiali abdicatum, atque huc reiiciendum curavi. idque non sine exemplo, fide, & authoritate MS. codicis, qui habetur Oxoniæ in celeberrima Bibliotheca Bodleiana. Ubi etiam extremo loco post Apophoreta, inscribiturque, *Ad Cos. de Amphitheatro, Marci Valer. Martialis Epigr. lib. 15.*

EPIGRAMMA I.

¶ In Amphitheatrum Cæsaris.

Per inductionem collativam Titianum Amphitheatrum omnibus orbis operibus præfert.

1 B*Arbara* 2 *Pyramidum* 3 *sileat* 4 *miracula* * *Memphis*,
5 *Assiduus jactet nec Babylona labor.*

1 Ad Græcorum distinctionem, quibus alii omnes Barbari. vide not. 1. in 3. epigrammate. ---- * --- Nobilissima Ægypti civitas, hodie *Cairo*. 2 Moles hasce altissimas in sepulchrorum usum non sine profusa opum ostentatione reges Ægyptii extruxere a quadrata basi decrescendo ascendentes in formam πυρὸς, unde & nomen. Post Herodotum, Melam, Plinium, Solinum, Marcellinum, Diod. Siculum, &c. qui de his, lege Bellonium, qui Pyramides, quæ hodie visuntur, ipse dimensus est, lib. 2. observ. cap 42. 43. & 44. 3 Signate ad *Barbaros*, & ἀφώνους, vel, sileat miracula, idest, non amplius miretur, habeatve pro miraculis. 4 Θεάματα. conspicua, seu spectanda propter artificium opera, quæ septem numerantur, quibus & alii septena altera adnumerant, quorum duo, Jovis Olympici templum, & Colossus Rhodius, quoniam ad plenam enumerationem a Poeta sunt omissa; I. Scoppa censet voluisse Martialem hoc epigr. amphitheatrum quinque his structuris anteponere, quapropter 1. altitudinem, 2. celeritatem, 3. statuas, 4. varietatem, & 5. nobilitatem, quem vide Collect. l. 1. c. 29. 5 Eorum, qui laudant. *imo* regum, qui Babylona condiderunt, sive urbis, hortorum pensilium, murorumque amplitudinem respicias, sive assiduitatem operum. namque & ipse murus, cujus ambitus 350. circiter stadiorum erat, intra annum absolutus est, cum diebus singulis singula perficerentur stadia, alii legunt *Assyrius*, minus recte.

Nec

6 Dianæ Ephesiæ, vide ep. 65. l. 9. 7 Propter columnas cedrinas, & simulacra lignea, ipsiusq; Dianæ, (ut ajunt) vitigineum. tot incendia hanc interpretationem afferere videntur, sed refragabitur Demetrius ἀργυροκόπος. *aliis*, propter molles Jonas omnis nequitię inventores, Deam Multimammiam, festi summa cum pompa, & mollitie celebratam, sacerdotem denique castratum. vide Ang. Polit. Miscel. c. 51. *Mollis qua tendis Jonia*. Prop. l. 1. el. 6. hac ratione motus Raderus lectionem ☩ *Jones* præfert τῷ *Honores*. *Aliis* propter signa affabre, & ad vivum effi&ta. Virg. *Spirantia mollius æra*. & Flaccus, *mollis imitabitur ære capillos*. Verum locum hunc proculdubio corruptum, luxatumque variæ Criticorum tentarunt manus, necdum saluti restituerunt. 8 Columnas, statuas, signa, &c. *aliis*, sacrificia. 9 Non usque adeo efferat, non tanquam divinum opus jactet, cum ab Amphitheatro mortali manu facto illam longe superatam videamus. 10 Non Jovis Hammonis apud Nasamonas, quæ nec opibus, nec structura erat insignis: sed βωμὸς κεράτινος, Apollinis Delii ab ipso quadrimo ex cornibus Cynthiadum caprearum a sorore interfectarum compactus. vid. Plut. lib. de animal. solertia, & in vita Thesei. & Polit. 52. Miscel. hujus meminit & Callimachus in hymno Apollinis. 11 Ad altitudinem 140. pedum sublata, columnisque innixa, summoque cacumini impositam quadrigam, cujus equi suspensis alis volare videbantur. suspensa autem dicebantur, quæ suffulta erant. *suspendis dentibus orbes*, l. 2. ep. 43. 12 Mausoli regis Cariæ tumulum, monumentum illi ab uxore Artemisia extructum. 13 Eleganter respicit ad τὸ *in aere pendentia*. 14 A Vespasiano auspicato, inceptoque, a Tito F. perfecto, & dedicato. 15 Opus speciosum. 16 In quo ederentur spectacula, & venationes, absque scena, sedibus per gradus undequaque clauso, in quibus loca 87000. ovali forma. ad cujus summitatem ægre visio humana pertingeret. vide Vitruv. Marlianum, Lipsi. de Amphith. &c. 17 Sic & MS. Bodl. Alii *pro*. 18 Amphith. Cæsaris.

Nec 6 Trivia templo 7 molles laudentur 8 honores;
9 Dissimuletque dëum cornibus 10 ara frequens;
Aere nec vacuo 11 pendentia 12 Mausolea
Laudibus immodicis Cares 13 in astra ferant.
Omnis 14 Cæsareo cedat 15 labor 16 amphitheatro;
Unum 17 præ cunctis fama loquatur 18 opus.

* MS. Bodl. *De operibus circa Amphitheatrum*. verum haud ita apposite. quale erat ingenium eorum, qui lemmata præfixerunt omnibus ep. præterquam l. 13. & 14. quæ ipsius authoris sunt.

* In opera pub. Cæs. II.

Vespasiani, atque Titi Cęs. (quibus pleraque libelli hujus spectaculorum epigrammata assignes) beneficentiam celebrat, qui vastum Neronis ædificium demoliti, loco ejus publica extruxere, vel reddidere opera, Colossum, Amphitheatrum, Thermas, Porticum.

1 *Hic ubi 2 sidereus 3 propius videt astra 4 colossus,*
Et 5 crescunt media 6 pegmata 7 celsa 8 via;

1 In quarta urbis regione. 2 Cui (dejecto Neronis capite) Vespas. Solis vultum 12. radiis insignem reposuit, dicavitque Soli Sidereo Deo. vide not. 3. in ep. 60. l. 12. & l. 1. ep. 70. 3 Legitur & *propior*, estque *Pathos Metonymicon*. 4 Statua, quam sibi Nero construxerat altam pedes circiter cxx. 5 Extruuntur, vel ex se surgunt. erant enim --σ-- machinæ αὐτοκίνητοι, quæ ex se in sublime crescebant, aut rursus decrescebant. 7 In tertium, aut quartum tabulatum elata. 8 Sacra.

9 *Invi-*

9 Invidiosa feri 10 radiabant 11 atria 12 regis,
13 Unaque jam tota stabat in urbe domus.
14 Hic ubi conspicui venerabilis 15 amphitheatri
Erigitur moles, 16 stagna Neronis erant.
17 Hic, ubi miramur 18 velocia munera thermas,
19 Abstulerat miseris tecta superbus ager.
20 Claudia diffusas ubi porticus explicat 21 umbras,
22 Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma sibi est; & sunt, 23 te præside, Cæsar,
24 Deliciæ populi, quæ fuerant Domini.

9 Odiosa, invisa iis, quorum ædes incenderat incendiarius Nero, ut in usum suum converteret. 10 Auro, gemmisque. 11 Domus prius *Transitoria*, mox incendio absumpta, restitutaque *Aurea* nominata. Suet. Ner. c. 31. 12 Crudelis Tyranni Neronis. nomen autem regis semper Romanis invisum. 13 Notum hoc e carmine illo, *Roma domus fiet, &c.* referente Suet. Ner. c. 39. Neronis enim domus a Palatio ad Exquilias usque pertinebat. 14 Inter Cœlium montem, & Exquilias. 15 Ep. 1. not. 15. 16 Stagnum maris instar, circumseptum ædificiis ad urbis speciem. 17 In tertia urbis regione. 18 Celeriter extructa. 19 Incendio enim, & ruinis patriæ domum sibi extruxit, ad eamque arva, stagna, sylvas, prospectus, &c. Tacit. 15. Annal. 20 Quæ & Livia, aliis tamen a Livia diversa. 21 Cum suas, tum vitis, quæ subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacabat. Plin. lib. 14. cap. 1. 22 Extrema pars domus Aureæ, idest, juxta Exquilias in quinta urbis regione. 23 Te imperatore. 24 Postquam opera, & munera publica facta sunt, quæ nuper in privatas delicias occuparat Nero.

* De gentium confluxu, & congratulatione. III.

* MS. Bodl. *De nationum consensu.*

Ex omni orbis parte (ad quam Rom. populi nomen pervenerat) confluxisse gentes spectandi ludos, salutandique Cæsaris studio, generalique acclamatione illum Patrem patriæ salutasse.

QUæ tam seposita est, quæ gens tam 1 barbara, Cæsar,
Ex qua spectator non sit 2 in urbe tua?
Venit ab 3 Orpheo 4 cultor Rhodopeius Hæmo,
Venit & epoto 5 Sarmata pastus equo;

1 Ex Græcorum divisione mundi, quibus alii omnes Barbari dicti, imo ex suis, qui non ἑλλάδα incolebant, quive non ore rotundo, molliter, & Attice loquebantur. Ab aspera enim, & inculta pronunciatione Barbaros dictos censet Strabo l. 14. J. C. Scalig. a *Bar*, quod Arabice *Desertum* sonat, more Hebræo geminato ad intentionem. Exerc. & in Theophrast. de pl. 2 Sede imperiali. *vel*, a te restituta, ut præc. ep. 3 Ad montem Hæmum Orphei parentes habitarunt. 4 Thrax agriculturæ studiosus. Rhodope enim mons Thraciæ. *quasi dicat, venere Boreales incolæ.* 5 *Tartari, Russi, Poloni,* ἱππομολγοί. Dionys. Perieges. ἵππου αἵματι μισγόντες λευκὸν γάλα δαῖτα τιθεῖσ. Virg. Georg. 3. Gelonus, *qui lac concretum cum sanguine potat equino.* & Plin. l. 18. c. 10.

Et

Et qui 6 prima bibit deprensi flumina Nili,
7 Et quem supremæ 8 Tethyos unda ferit.
Festinavit 9 Arabs, festinavere 10 Sabæi;
Et Cilices 11 nimbis hic maduere suis.
12 *Crinibus in nodum tortis venere 12 Sicambri,*
Atque 13 aliter tortis crinibus Æthiopes.
14 *Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,*
Cum verus patriæ diceris esse pater.

6 *A Meridie*, Ægyptii, & Afri, apud quos Nilus primum fluere deprehenditur. neque enim fons Nili tum repertus. 7 *Ab Occidente*, qui ad Hesperium litus siti. *Aliis* Britanni, quorum litora, 'ub & ultima Thule, maris fluctibus feriuntur. 8 Uxor Neptuni, *Metonym.* maris. 9 *Ab Oriente*, e Nabathæa, idest, Petræa, & Sceniti, idest, deserta Arabia. 10 Felici Arabia. 11 Κρόκȣ ῥαινομένȣ. croci aqua diluti aspersionibus, quæ in Theatro, & Ampith. fiebant. Cilicia vero croco nobilis. vide epigr. 26. l. 5. not. 4. 12 *Gueldri, Synecdoch.* Germani, quorum insigne obliquare crinem, nodoque substringere, Tacit. de Germ. & Juven. 13. *madido torquentes cornua cirro.* 13 A natura, vel Solis ardore, cum Germani artificio cirrati fiant. 14 Lingua varia, acclamatio vero, & mens eadem. MS. Bodl. *Vox diversa sonat populorum: & vox tamen una est, Cum verus, &c.*

Ad Cæsarem, quod expulerit delatores. IV.

Si ad Titum hoc Epigr. [quod verisimilius] referas, testes habes Tranquillum c.8. Titi, & Xiphilin. in Tito. Si ad Domitianum, eundem habes Tranquil. c. 9. Domitiani.

1 T*Urba gravis paci, placidæq; inimica quieti,*
Quæ semper miseras solicitabat opes,
2 *Tradita Getulis: 3 nec cepit arena nocentes;*
Et delator 4 habet, quod dabat, exsilium.
* *Exsulat 5 Ausonia profugus delator ab 5 urbe:*
6 *Impensis vitam principis annumeres.*

1 Delatores, calumniatores fiscales, qui sub Nerone divitum opibus insidiati, eos qua jure, qua injuria accusationibus vexarant. 2 Relegata in arenosa, & deserta Africæ loca. legunt alii, *Traducta est Gyaris*, alii *Cybiris*. MS. Bodl. *Gettcis*. Lips. c. 11 l. 2. de Cruce legit, *Traducta est titulis*. pro more noxios traducendi per forum, seu Amphith. appensis collo titulis, & inscriptionibus criminum. & Suet. c. 8. Titi. *delatores assidue in foro fustibus, & flagellis cæsos, novissime traductos per Amphitheatri arenam, partim subjici in servos, aut venire, partim in asperrimas insularum avehi imperavit.* Traditi sunt delatores Getulis, magistris scilicet leonum, ut eos ipsi suis leonibus laniandos objicerent: quos tamen quum Arena non caperet, pulsi sunt quidam in exilium. Scalig. & Scriv. 3 Tantus est delatorum numerus, ut vix capiat eos Amphith. imo vix insulę. *Plinius in Panegyrico Trajani.* 4 E talionis pœna, quę veteribus placuit. * Distichon hoc a præcedenti tetrasticho dividunt Scal. & Scriv. ut sit aliud epigr. 5 Roma urbe Italię ab Ausone Ulyssis, & Calypsus filio, n. 6. 6 Curis, beneficiis, muneribus.

De

Ex Pasiphaes spectaculo. V.

Inter alia spectacula exhibitæ sunt & priscæ fabulæ, in arena actæ. hic autem Pasiphaes nefandus cum tauro concubitus, † quale inter Pyrrhicarum argumenta repræsentarat Nero, ut multi spectantium crederent. vide Sueton. Neron. seu lib. 6. cap. 12. & Apuleji Metamor. 10.

† Idem fuisse censet I. Rutgers. V. Lect. l. 5. c. 15. proinde non Martialis esse hoc epig.

JUnctam Pasiphaen 1 Dictæo, credite, tauro:
Vidimus; accepit fabula prisca fidem.
2 Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:
Quicquid fama canit, donat arena tibi.

1 Cretensi, à Dicte monte Cretæ. 2 Nec sibi tantum applaudant veteres, quod hujusmodi fabulas ingeniose finxerint, nos enim eas artificiose actas in Amphitheatro vidimus.

Fœminæ in Amphitheatro cum leone certamen. VI.

Prisci temporis venationibus hasce Cæsaris anteponit, eo nomine, quod vel femina in Amphitheatro leonem interfecerit, quem laborem inter summas Herculis laudes decantârat antiquitas.

BElliger 1 invictis quod 2 Mars tibi sævit in armis,
Non satis est, Cæsar, sævit & ipsa 3 Venus.
4 Prostratum Nemees & vasta in valle 5 leonem,
Nobile, & Herculeum fama canebat opus.
6 Prisca fides taceat: nam post tua 7 munera, Cæsar,
Hac jam 8 feminea vidimus acta manu.

1 In quibus ipsi viri non victi, sed victores sunt virorum & bestiarum, quibuscum committuntur. 2 Virilis sexus. Alludit autem ad morem gladiatorum, venatorumque habitu dei alicujus pugnantium. nec non ad Amphith. Marti dedicatum, ut & theatrum Veneri. 3 Muliebris sexus. ἀντίθετα: Marti bellicoso mollis, & imbellis dea. infra not. 8. 4 Alii leg. *Prostratum vasta Nemeos in valle leonem*, ne otiose abundet, &. Dividit &] hoc epig. Pet. Scriv. legitque *Prostratum Nemeæ, sed vasta mole, leonem, Nobile; &c.* 5 Quem confecit Hercules in sylva Nemeæa, inter Cleonas, & Phliuntem. 6 Emphatice. amplificatrix veri vetustas, quæ incerta in majus ferre solet, præcedenti ep. *Longæva vetustas.* 7 Munera proprie ad gladiatorios ludos spectant; sed & includunt naumachias, & venationes: quæ vel *pugnæ*, ejusque bestiarum inter se commissarum, aut bestiariorum, θηριομάχων qui cum feris congrediebantur, aut ubi vincti objectabantur feris capitis rei, malefici, & miselli Christiani: vel *direptionis* missilium per tesseras. vel sine tessera. 8 Namque in Romanam arenam descendere sustinuerunt feminæ. Xiphilin. in Nerone. & Tito. Suet. Ner. c. 11. Tacit. Annal. 15. Juv. Sat. 1. ℣. 22.

P

¶ Pœna Laureoli. VII.

Damnati in Amphitheatrum producebantur fabulæ alicujus personam sustinentes, veluti Herculis ardentis, Orphei discerpti, Phaethontis, aut Jcari decidentium inter feras, &c. Hic capitis quidem reus ob parricidium, domini necem, sacrilegium, vel urbis incendium cruci affixus vere ab urso laniatus Laureolum mimum repræsentat.

1 Caucaso. 2 Interdiu vescentem. 3 --- noctu in pœnas renascenti jecore ---P. Scriver. leg. *Vivo viscere*. idest, fœcundo, immortali. 4 -- Aquilam. 5 E Scotia, *Synecdoch.* in Septentrionalibus enim

Qualiter in 1 Scythica religatus 1 rupe Prometheus
2 Assiduam 3 nimio pectore pavit 4 avem:
*Nuda 5 Caledonio sic * pectora præbuit urso,*
6 Non falsa pendens in cruce 7 Laureolus.
Vivebant laceri membris stillantibus artus,
8 Inque omni nusquam corpore corpus erat.
* *Denique supplicium dederat necis ille paternæ,*
Vel domini jugulum foderat ense nocens:
Templa vel 9 arcano demens spoliaverat 9 auro;
Subdiderat sævas vel tibi Roma faces.
10 *Vicerat antiqua sceleratus crimina famæ,*
11 In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

plagis ursi maximi, & sævissimi. * *Viscera* Bodl. MS. 6 Non ficto dramate, in quo quis ursi pelle tectus (uti Nero apud Suetonium c. 29.) fictitium Laureolum dilaniare videretur; non in ficta cruce, uti agebat Laureolum Lentulus (Juvenal. Satyr. 8. judice) dignus vera cruce; sed vere totum corpus laceratus. 7 Damnatus iste, Laureoli latronis urso expositi mimum vere agens. 8 Totus evisceratus, carne nudatus, nil nisi vulnus. σχῆμ' ὀξύμορον. * Versus insequentes quatuor tanquam spurii relegantur ad nescio quem Panormitanum. 9 Ornatu, statuis, vasis templorum aureis, ἀναθήμασι: vel etiam privato auro templis custodiæ causa deposito. 10 Admiserat sane aliquod crimen Laureoli illius latrocinio gravius. 11 Sic epig. 5. supra *Accepit fabula prisca fidem*. & infra epig. 21. not. 16.

* MS. Bodl. *Ad Dædalum laceratum ab urso.*

* De Dædalo. VIII.

Damnato cuidam, & (ut in præcedentis epig. argumento) Dædali fab. in supplicium agenti, dum pegmate excussus, quasi e Minois arce evolaturus in feras decideret, insultans [illegible] Dædali (ut est in fab.) pennas.

Simile quid de Icaro juxta Neronis [illegible] decidente, vide apud Tranquill. Ner. cap. 12.

Dædale, Lucano cum sic lacereris ab urso,
Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas!

De

De Rhinocerote. IX.

Rhinoceros ægre, lenteque irritatus, præter spem tandem in feras irruens taurum jactabat non secus, ac taurus pilam.

PRæstitit exhibitus tota tibi, Cæsar, arena,
1 Quæ non 1 promisit, prælia 2 rhinoceros.
O quam terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, 3 cui pila taurus erat!

1 Sic infra epig. 22. *Desperabantur promissi prælia Martis*, a Cæsare scilicet promissi, vult Jos. Scalig. hic ergo legit *promissi*. Quod mihi durius videtur, quam noster dare, aut etiam ferre potuerit.
2 Ingens bellua, cui nomen dedit τὸ ἐπ' ἄκρᾳ τῇ ῥινὶ κέρας, καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτῷ οὐ μέγα. Pausan. lib. 9. quamvis & hæc relatio de 2. cornibus non ita gravi fide constet.
3 Ep. 53. l. 14. & ep. 19. infra.

De Leone, qui gubernatorem offendit. X.

Cæsarem a justitia laudat, qui leonem, quod magistrum læserat, occideratve, telis confossum interfici jussit.

LÆserat 1 ingrato leo perfidus ore magistrum,
2 Ausus tam 2 notas contemerare manus.
Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas;
Et qui non tulerat verbera, 3 tela tulit.
4 Quos decet esse hominum tali sub principe mores,
Qui jubet 5 ingenium mitius esse feris?

1 In custodem, rectorem mansuetarium, sed οὐκ ἔστι λέοντι, καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά.
2 Magistri coercentis, vel forte irritantis, ut epig. 22. infra.
3 Venabula, jacula conficientium. 4 A minori. 5 Hemistichium ex Ovidiano illo, eleg. 10. lib. 1. *Turpe erit ingenium mitius esse feris*.

De Urso. XI.

Novum venationis genus prædicat, ursum scilicet visco implicitum.

1 PRæceps sanguinea dum se rotat ursus arena,
2 Implicitam visco perdidit ille fugam.
3 Splendida jam tecto cessent venabula ferro;
Nec volet excussa lancea torta manu.

1 Ursus capiti quod dedit illi natura invalidissimum, prætentis anterioribus pedibus, demissoque ad terram capite se in orbem volutare solet ad declinandam plagarum vim. 2 Hæsit visco impeditus.
3 Postquam nova hæc, & tuta inventa est ferarum viscatio, cessent recondita venabula, quibus cominus, & lanceæ, quibus eminus feras conficimus.

4 De-

leagro, & Herculi præfert, ut infra epig. 27. Jasoni, & Theseo. vide & epig. 23.

1 *SUmma tua, Meleagre, fuit quæ gloria famæ!*
2 Quantula Carpophori portio, fusus aper!
Ille & 3 præcipiti venabula condidit urso,
4 Primus in Arctoi qui fuit arce poli;
Stravit & ignota spectandum mole leonem,
5 Herculeas potuit qui decuisse manus:
Et volucrem 6 longo 7 porrexit vulnere pardum,
8 Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

1 Calydonius aper neglectæ Dianæ vindex, a Meleagro (vel ut alii ab Atal.) cæsus. 2 Quota pars est famæ Carpophori? 3 Vide not. 1. in ep. 11. supra. &c. 4 Maximus in eis, qui sub plaga Arcto subjecta, aut vicina. vide supra not. 5. ep. 7. alii ad Helicem ursam cœlestem respicere poetam volunt. Asfaniæ, & Liræ. 5 Instar Nemæi illius, quem stravit Hercules. 6 Eminus lancea. hasta missa. 7 Occidit, forte a more extendendi, & collocandi defunctos sumptum. 8 Indefessus adhuc, & integris viribus, perinde ac recens, novæque pugnæ potens.

* De Hercule insidente tauro ad cœlum rapto. XVI.

* Ita MS. Bodlejan.

Ediderat Domitianus spectaculum, quo Hercules tauro vectus in cælum portabatur. fiebatque hoc per machinamentum ἀκροβατικὸν, seu αἰώρας. Poeta taurum hunc Jovis tauro collatum anteponit.

1 *RAptus abit media quod ad æthera taurus arena;*
2 Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen 3 fraterna per æquora taurus,
At nunc 4 Alciden 5 taurus in astra tulit.
6 Cæsaris, atque Jovis confer 7 nunc schema juvenci
8 Par onus ut tulerint; 9 altius iste tulit.

1 Pegmate. supra epigr. 2. not. 4. γεράνῳ machina, qua in sublime rapiebantur personæ e scena in aera. ut a Borea Orythia, ab Aurora Memnon, ab anguibus Medea, &c. 2 Non tam machinamenti fuit artificium, quam pii numinis, aura arti adspirans. 3 Neptunia regna, maria (credo) vel Domitiani effigiem Herculis habitu, quem ipse affectavit, gentemque Flaviam referri voluit ad Reatinos, & comitem Herculis. vide Sueton. Vespas. cap. 12. 5 Tauro huic ligneo Imperatorem inclusum volunt nonnulli, ut quadret schema cum Jove sub specie tauri, verum nec placet, nec opus est: namque --- 6 --- A Cæsare exhibitus in spectaculo hic taurus. 7 Putat Rutgersius hoc epig. ad Aruntium Stellam, inter alia, scriptum fuisse, legendumque, *confer nunc, Stella, juvencos.* 8 Fac eos tulisse par onus, quod tamen non fuit. ille enim puellam, hic heroa, &c. 9 Ludit in ambiguitate vocis *alti*, quod aliquando pro cœlo; quandoque pro mari sumitur. Jovis autem taurus Europam per mare, Cæsaris taurus Herculem per aera (quod mari altius) tulit. huic simile ep. 7. l. 1.

De

De supplice elephante. XVII.

Quod pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic modo qui 1 tauro jam metuendus erat,
2 Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro:
Crede mihi, 3 numen sentit & ille tuum.

1 Infra ep. 19. 2 Facit hoc non a magistro jussus, & edoctus, ut alibi elephantes, sic epig. 15. & 100. lib. 1. docile animal elephas, & religiosum, Solem enim & Lunam naturæ instinctu adorat. 3 MS. Bodl. nostrum sentit & ille Jovem. MS. Scriv. Deum, idest, Cæsarem.

De tigride, & leone. XVIII.

Lambere securi dextram consueta magistri
Tigris, ab Hyrcano gloria 1 rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, sylvis dum vixit in altis:
2 Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

1 Non ita frequens huc adductaex Hyrcanis sylvis. videturque respicere ad morem surripiendi catulos Tigridis. cum enim fœtus insidiis ereptos videt, insequitur raptorem animal pernicissimum, ille unum abjicit e catulis, quem mater ad cubile reportat, rursusque raptorem insequenti alterum abjicit; mox tertium, &c. ita ille unicum vix nactus navim conscendit. Plin. l. 8. cap. 10. Solin. cap. 21. 2 Ad nos translata fortior, & animosior facta est.

De tauro, & elephante. XIX.

Qui modo per totam, 1 flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra 2 pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore 3 petitus,
Dum facilem tolli 4 sic elephanta putat.

1 Tauros irritare solebant, & ad pugnam incitare igne, stimulis, & pilis — 2 — quæ fiebant ad effigiem humanam e pannis purpureis fœno, stramineve suffartis, quo colore tauri maxime efferantur. Senec. 3. de Ira, cap. 30. Plutarch. connub. præcept. 3 Ramiresi. e vet. cap. legit potitus hac mente; dum incitatus, & ardens ira taurus cornuum vi fretus elephantem nisus est in altum tollere. Legunt alii Petitus, exponuntque ardorem cornuum irati elephantis dentes, quos sunt, qui cornua esse contendant. vide lib. 1. epig. 73. not. 6. MS. Bodl. cornuto abs ore petitus. 4 Eadem facilitate, qua pilas. 5 Huc retrahendum putat Rutgersius fragmentum, quod sub finem hujus libri habetur: Cedere majori, virtutis fama secunda est. Illa gravis palma est, quam minor hostis habet. atque ideo consignari, consummarique epig.

De

De pari gladiatorum. xx.

1 DUm peteret pars hac Myrinum, pars illa Triumphum,
2 Promisit pariter Cæsar utraque manu.
Non potuit melius 3 litem finire 3 jocosam.
O dulce invicti principis ingenium.

1 Dum auctarium, vel suppositicium alteri gladiatori postularet populi pars, alia Myrinum (de quo epig. 29. l. 12.) alia Triumphum, duos e gladiatoribus, quos viribus, arte, ornatu eximios alebat proprios, & peculiares sibi Cæsar. Suet. Dom.4. 2 Utrumque par significavit se daturum, utraque exporrecta manu, salutationis, & consensus nota e castris in Arenam translata. 3 Studium populi alterius alterum petentis, quæ Ausonio *cuneati læta theatri Seditio*.

¶ De Orpheo. xxi.

Orphei fab. in Amphitheatro exhibita est. Damnatus vero quispiam (ut dict. supr. in arg. ep. 7.) vere ab urso laniatus est, ut Orpheus a Bacchis discerptus fertur.

QUidquid in 1 Orpheo Rhodope spectasse theatro
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
2 Repserunt scopuli, mirandaque 3 sylva cucurrit,
Quale fuisse 3 nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum 4 pecudum, & genus omne ferarum,
Et supra vatem 5 multa pependit 5 avis.
Ipse sed 6 ingrato jacuit laceratus ab urso.
7 Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

1 Threiiciis vallibus, seu planicie ad Hæmum, Rhodopenve, quæ ad similitudinem veri theatri refert poeta, ut Ov. 11. Meta. *Mænades Orphei titulum rapuere theatri.* 2 Hæc autem vel per machinamenta νευροσπαστικά, vel ab hominibus in truncis arborum, scopulisq; latitantibus movebantur. 3 Horti aureis pomis, idest, citriis (ut refert e Jubæ commentariis Æmilianus apud Athenæum l. 3. c. 6.) insignes, quos habuerunt in extrema Æthiopiæ parte filiæ Hesperi fratris Atlantis. 4 Al. *Pecoris*, alii *pecudum genus, atq; ferarum*, sed acutiori sensu retineatur vetus lectio. neque enim pecudes domesticæ, sed feræ Orpheum insecutæ, quas voce illius blanda, cithareq; sono delinitas crederes pecudes. 5 Filo, vel reti coercitæ tenuissimo, ne avolarent, aves multæ. 6 Male vatis musicam compensanti. 7 Supra epig. 7. not. 11.

De rhinocerote. xxii.

1 SOlicitant 2 pavidi dum 3 rhinocerota magistri,
Seque diu magna colligit ira fera;

1 Feras ad pugnam irritare solebant stimulis, igne, flagellis, pilis, mappis. modo epig. 19. not. 1. 2 Verentes, ne in se bestiam moverent. *Vel* ne, si non moveretur in pugnam, populo displicerent, qui lentas oderat pugnas, ut ultimo sequentis epig. versu. 3 Supra epig. 9.

Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus ante furor:
Namque 4 gravem gemino cornu sic extulit urum,
Jactat ut impositas taurus in astra 5 pilas.

4 Gemino cornu infestum urum. Ita legendum divinabat J. Douza, assensit Jos. Scalig. exponit Petr. Scriv. non ut vulgo *ursum*. vide epig. 9. not. 2. 5 Supra epig. 19. not. 1.

* De Carpophoro. XXIII.

* Vide epig. 15. supra.

1 DOrica quam certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
2 *Ille tulit geminos facili cervice juvencos;*
Illi cessit atrox bubalus, atque bison.
Hunc leo cum fugeret, praceps in 3 tela cucurrit:
I nunc, 4 & lentas corripe, turba, moras.

1 Græca, ab inventore Græco, Plin. cap. 56. l. 8. Aliis Laconica. Lacones enim venatores strenui, iidem Dorici generis fuerunt. *Vel* a Doride, in qua Pindus mons, opt. materiæ ad hastilia ferax. vide Turneb. Adv. l. 17. c. 2. legitur & *Norica*, quæ regio armorum fabrica illustris. 2 Idem Carpophorus facili cervicis deflexione, agilique corporis declinatione excepit duos tauros, eosque prehensis cornibus humi affixit. 3 Subsessorum, qui in insidiis latent in venatoris subsidium, ubi opus sit. 4 Neque enim habet populus, quod hic queratur de tarditate congressus, quæ alias illi molesta. vide præced. epig. not. 2.

De naumachia. XXIV.

Navale prælium a Tito, *Suet.* 7. vel a Domitiano, *Suet.* 4. in Amphitheatro exhibitum, subito immissa per tubos aqua, ut novum hospitem, & e longinquo advenam tum primum spectatorem fallat, credentem scilicet pontum esse, nisi mox emissam ad munera gladiatoria viderit aquam.

SI *quis ades longis* 1 *serus spectator ab oris,*
Cui lux prima 2 *sacri muneris ista fuit:*
Ne te decipiat ratibus 3 *navalis Enyo,*
Et par unda fretis; hic modo terra fuit.
Non credis? 4 *spectes, dum laxent æquora Martem;*
Parva mora est; dices: hic modo pontus erat.

1 Per itineris longinquitatem. supra epig. 3. 2 Qui jam primum spectas Naumachiam, Neptuno sacram, vel a Divo Cæsare exhibitam. 3 Prælium navale. Est autem Bellona, bellorum Dea, Martis soror. 4 Expectes modo, dum certamini finem faciant æquora emissa.

De Leandro. XXV.

Domitiani clementiam Neptuni sævitiæ anteponit, cum fictitius hic Leander e Cæsaris mari Amphitheatrali enatarit, ille verus in Hellesponto perierit.

Quod nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda,
Desine mirari: 1 Cæsaris unda fuit.
2 Cum peteret dulces audax Leandrus amores,
Et fessus tumidis jam premeretur aquis;
Sic miser instantes affatus dicitur undas:
Parcite, dum propero; 3 mergite, dum redeo.

1 Pontus a Cæsare per tubos in Amphith. inductus. 2 Distichon superius plenum habuit epig. sensum, & argutiam. quod sequitur tetrastichon, videtur ὑποβολιμαῖον. 3 Sic epig. 179. l. 14.

De natatoribus. XXVI.

De nautis habet MS. Bodl.

Juvenes natatores Nereidum habitu in æquore Amphitheatrali exhibiti a Cæsare, credo Tito, namque simile quid de illo refert Dio: quod artificiosum Cæsaris spectaculum vel veris Nereidum lusibus præfert.

Lusit 1 Nereidum 2 docilis 3 chorus 4 æquore toto,
Et vario 5 faciles 6 ordine pinxit aquas.
7 Fuscina dente minax, 8 nexu fuit anchora curvo:
Credidimus 9 remum, credidimusque 10 ratem,
Et 11 gratum nautis sidus fulgere Laconum,
12 Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
13 Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.

1 Nympharum maris, Nerei, & Doridis filiarum L. 2 Natandi peritus, *respiciuque juvenes*. vel edoctus a chorodidascalo, vel a Thetide, aut Cæsare, ut ultimo versu hujus epig. 3 Agmen. 4 In Amphitheatrum inducto. 5 Facile natatoribus cedentes. 6 Mutato ordine, & serie alia, atque alia schemata expresserunt natatores. Varias rerum formas in aquæ superficie (cujusmodi hodie artificiosas videmus saltationes, & figuras in τακτικοῖς militaribus) repræsentarunt ---- 7 ---- Tridentis Neptuni ---- 8 ---- Anchoræ ---- 9 ---- Remi ---- 10 ---- Ratis ---- 11 ---- Siderum διοσκόρων. Castoris, & Pollucis ---- 12 ---- Velorum. 13 Accepitne lusus hosce Cæsar a Thetide, an ipsa potius a Cæsare docta est?

Blanditur Cæsari. XXVII.

Supra epi.15. Carpophoro Meleagrum, & Herculem postposuit, hic eidem Herculem, Theseum, Bellerophontem, Jasonem, & Perseum.

1 Alii legunt *Jam nullum in monstris*. Unde Scriverius parum immutatum legit, *Jam nullo in monstris*, hac mente: Non opus fuisset toto orbe peragrato ad monstra diversis in partibus domanda, in uno Amphitheatro unus suffecisset Carpophorus. Sed MS. Bodl. clare habet: *Jam nullum a monstris orbe fuisset opus*, idest, Nullum orbi a monstris fuisset negotium, aut periculum. 2 Urbs illa Atticæ non timeret Cretæum taurum, ab Hercule cæsum, quod tamen Theseo adscribitur. 3 Non sylva Nemeæa inter Cleonas. & Phliuntem timuisset leonem, non Arcadia aprum, quos confecit Hercules. 4 Repullulantibus capitibus crescens malum uno ictu simul interfecisset. 5 Idem MS. Bodl. habet *Hinc*, idest, ab hac manu, vel uno ictu periisset triforme illud monstrum Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα, quæ a Bellerophonte domita est non sine diutino prælio. 6 Al. *Æripedes*, χαλκόποδας. melius legas *Ignivomos*. φλόγα φυσιόωντε. 7 Absque Medeæ ope, & arte. 8 Laomedontis filiam ceto expositam, quam asseruit Her. 9 Cephei, & Cassiopes filiam, quam ceto expositam liberavit Perseus. 10 Ite jam, subducite rationes, comperietis Herculis labores per omnem vitam non excessisse XII. numerum: Carpophorus uno spectaculo XX. stravit feras.

Sæcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
1 Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
2 Non Marathon taurum, 3 Nemee frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hac armata manus 4 hydræ mors una fuisset,
5 Huic percussa foret tota Chimæra semel.
6 Ignipedes posset 7 sine Colchide vincere tauros,
Solvere & 8 Hesionem solus, & 9 Andromeden.
10 Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est
Bis denas pariter perdomuisse feras.

De Naumachia. XXVIII.

Ita emendarat P. Scriv. confirmatque MS. Bodl.

Otiosum lemma, ineptum, & alienum a sensu epigrammatis, aut mente poetæ, qui lemmata sua libris tantum ultimo, atque penultimo præfixit: ut apparet epig. 3. lib. 13. & epig. 2. lib. 14. hoc autem epigrammate Titi (ut videtur ex Xiphilino) naumachiam præfert illis Augusti, Claudii, Neronis.

1 MS. Bodl. ut & alii; *Augusti labor hic fuerat*, August. nudas exhibuit naumachias cis Tiberim. *Suet.* 43. *Aug. Tac.* 14. *Annal.* nisi respiciat exercitationem classium in lacu Lucrino ad bellum Siculum. *Sueton. Aug.* * Prælia navalia.

1 Augusti laudes fuerant committere classes,
*Et * freta navali solicitare tuba:*

2 Ca-

2 *Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in undis*
Et Thetis 3 ignotas, & Galatea feras.
Vidit in 4 æquoreo ferventes pulvere currus,
Et 5 domini Triton ipse putavit equos.
6 *Dumq; parat sævis ratibus fera prælia Nereus,*
7 *Abnuit in liquidis ire 8 pedester aquis.*
Quidquid & in 9 Circo spectatur, & 10 amphitheatro,
11 *Dives Cæsarea præstitit unda tibi.*
12 *Fucinus*, & 13 *pigri taceantur stagna Neronis:*
Hanc norint unam sæcula 14 Naumachiam.

2 Titi, seu mavis Domitiani. 3 Equi enim, tauri, aliaque animalia edocta fuerunt id omne in aquis facere, quod in terra consueverant. 4 Imbrico ex aspergine equorum natantium, Neptunique fictitii currum trahentium. alii volunt pontes leniter aquæ superficiei substratos, & in his currus tractos. vel Metaph. Catachrestica, a pulverulentis Amphitheatri, aut Circi ludis ad Naumachiam. 5 Neptuni. 6 Dumque classes obit, instituit, disponit ad Naumachiam Neptunus. 7 Hic etiam Bodlejanus Cod. Scriv. concinit. *Horruit in liquid.* 8 Curru triumphali vectus, quem trahunt quatuor equi, seu vituli marini, aut balænæ. 9 Certamina curulia, Gymnica, pompæ. 10 Gladiatores, venationes, naumachiæ, emendo *amphitheatro Cæsareo, dives, &c.* 11 Omni ludorum genere abundans. 12 Claudii naumachia in lacu Fucino. *Sueton. Claud. c. 21. Tac. Ann. 12.* 13 Referas per Hypallagen Metonym. ad stagna, vel ad ignaviam, mollitiemque Neronis. leg. & *diri*. 14 Naumachia, & feræ exhibitæ fuerunt a Nerone inductis aquis in ligneum situm Amphitheatrum. *Xiphil.*

De Prisco, & Vero gladiatoribus. XXIX.

Martiali epigramma hoc adscriptum Jos. Scaliger primus publicavit, cujus hæc sententia. Par gladiatorum postulatitium, vel a Cæsare exhibitum (ut supra epig. 20.) ubi diu æquo pugnasset Marte, populus vel favore, vel moræ tædio missionem utrique gladiatori petiit. Cæsar arenæ lege jubet agi, nec dirimi certamen fert, nisi altero victo. Spectantem interea populum donis, & missilibus moratur. utrique tandem simul ictu pari læso palmas misit, & rudes.

Desiderantur, quæ sequuntur ep. in MS. Bodl.

Cum traheret Priscus, traheret certamina Verus,
Esset & æqualis Mars utriusque diu;
1 *Missio sæpe 2 viris magno clamore petita est:*
Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.

1 Missio erat, quoties læsus, aut victus victori eripiebatur a principe, vel munerario ex faventia populi, quam significabat presso pollice. 2 Gladiatoribus.

Lex erat; ad digitum posita concurrere palma.
Quod licuit, 4 lances, donaque sæpe dedit.
Inventus tamen est finis discriminis æqui,
Pugnavere pares, succubuere pares.
Misit utriq; 5 rudes, & 6 palmas Cæsar utrique:
7 Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar,
Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

3 Concursu digitorum a dimicatione palmam inter se sortiti. Pet. Scriv. quem vide. Alii sublato digito se victum agnoscere, exp.

4 Obsonia in lancibus, & dona, ut reficeret, animumque adderet gladiatoribus; vel populo, quo patientius ferret longæ pugnæ moram. 5 Scipiones, quibus veterani gladiatores donati in signum magisterii, liberi ab arena in reliquam vitam pronunciabantur. 6 Præsentis certaminis præmia. 7 Missionem, palmam, & rudem.

Ad Cæsarem. XXX.

* Dà veniam subitis: non displicuisse meretur,
Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

* Hæc disticha vel mutila sunt, & corrupta, vel Martialis non sunt, ex fragmentis illi adscribuntur.

Alterum. XXXI.

Cedere majori, virtutis fama secunda est.
Illa gravis palma est, quam minor hostis habet.

FINIS.

SCRI-

SCRIPTORUM VETERUM, AC RECENTIORUM QUORUNDAM DE M. VALERIO MARTIALE TESTIMONIA.

C. PLINIUS CÆCILIUS SECUNDUS Cornelio Prisco suo S.

(*Epistola lib. III. ultima.*)

Audio Valerium Martialem deceſſiſſe, & moleſte fero. Erat homo ingenioſus, acutus, acer, & qui plurimum in ſcribendo & ſalis haberet, & fellis, nec candoris minus. Proſequutus eram viatico ſecedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam verſiculis, quos de me compoſuit. Fuit moris antiqui, eos, qui vel ſingulorum laudes, vel urbium ſcripſerant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Noſtris vero temporibus, ut alia ſpecioſa, & egregia, ita hoc in primis exolevit. Nam poſtquam deſiimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris, qui ſint verſiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipſum volumen, niſi quoſdam tenerem. Tu, ſi placuerint hi, cæteros in libro requires. (*lib.* x. *epig.* xix.) Alloquitur Muſam, mandat, ut domum meam in Exquiliis quærat, adeat reverenter.

Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum,
Hoc, quod ſæcula, poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora eſt tua, cum furit Lyæus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli;
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritone eum, qui hoc de me ſcripſit, & tunc dimiſi amiciſſime, & nunc, ut amiciſſimum, defunctum eſſe doleo? Dedit enim mihi, quantum maxime

JOANNES SARISBERIENSIS,

Curial. Nug. lib. VII. *cap.* XII.

Poeticum illum te subito miraberis invenisse pictorem; qui ad omnia, quæ necessitas exigit, scit fortasse simulare cupressum. Desipit ita Rufus in Nævia, a qua eum, teste Coquo, nullus casus avertit. Nam

Quidquid agit Rufus, nihil est, nisi Nævia Rufo;
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
Nævia: si non sit Nævia, mutus erit.

Lib. I. epig. LXVIII.

IDEM *lib.* VIII. *cap.* VI.

Peregrinos odores non nisi dissolutis, & amator bus convenire, Comicus, & Coquus docent.

IDEM *lib. eod. cap.* XIII.

Nam fœnerator, ut plus recipiat, interdum aliquid prælargitur. Unde Coquus:

Munera, quod senibus, viduisque, &c.
[Epig. LVI. lib. IV.]

VETUS GLOSSARIUM LATINUM.

Petaso, Petasonis, perna: Baconus, Martialis Coquus:

Et pultem dubiam cum petasone voras.

Extat lib. III. Epig. LXXVII. ubi vulgo, *Et pulpam dubio*. Laudatur ab eodem Glossographo etiam alibi, & sub *Martialis Coqui* nomine præterea funginum hoc Distichon:

Defungi fungis homines, Macrine, negabas:
Boleti leti causa fuere tui.

ANGELUS POLITIANUS,

Miscellan. cap. VI.

Nimis enim foret insubidus Poeta: quod nefas credere.

Item cap. LII.

Sane per totum Epigramma signare usus est verbis argutissimis Poeta, &c. ut sit hoc Epigrammate nihil utique pensitatius.

IDEM *in Declamatione pro Quintiliano*.

Ut ab ingeniosissimo Latinorum Epigrammatum poeta

ta & *vaga juventutis moderator*, & *Romana gloria tota* vero meruerit appellari.

JOVIANUS PONTANUS,

Lib. III. *de Sermone*, *cap.* XVIII.

Valerius Martialis artificiosissimus Epigrammatum scriptor, ita in iis quidem jocatus est, ut frequentius carpat, quam delectet: tametsi e demorsione ipsa delectatio quoque paritur. Ad hæc dictis ejus partim occultissima quædam insunt spicula; partim verba, quæ non solum a faceto sint aliena, verum aut obscœna ipsa admodum, scurriliaque, aut maxime ampullosa; & acida. quod quidem Hispanicum est. Sunt tamen dicta ejus in universum arguta, subtiliterque conquisita; abstrusæ sententiæ, eædemque raræ, salsæ, aculeatæ: inventiones vero maxime acutæ: verba autem præcipue accommodata, quæque non prima tantum facie, atque in ipso explicatu lectorem alliciant, atque auditorem, verum quæ in ejus animo relinquant tacitam quandam quasi subtitillationem. Nihilo tamen minus in iis non pauca quidem animadvertas, quæ digna prorsus sint facetis, ac temperatis ingeniis, retineantque decorum illud, quod virtutis hujus, de qua præcipimus, maxime est proprium.

JULIUS CÆSAR SCALIGER,

Poetices lib. III. *cap.* CXXVI.

Epigrammatis virtutes peculiares, brevitas, & argutia; hanc Catullus non semper est assequutus, Martialis poeta argutissimus nusquam omisit.

IDEM *lib.* VI.

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. Multa sunt ejus Epigrammata divina, & in quibus & sermonis castitas, & argumenti species luculenta est. Versus vero candidi, numerosi, pleni, denique optimi. Alia fœda ne legerim quidem, tantum abest, ut ad censuram vocem.

ADRIANUS TURNEBUS,

Adversf. lib. VIII. *cap.* IV.

Quid vetat attingere festivissimi Poetæ Martialis lusus, atque in his operam ludere? Non semper supercilia adducenda sunt.

Idem

Idem *lib.* XIII. *cap.* XIX.

Cum a lepidissimo Poeta (nec enim illis assentior, qui scurram ineptum eum appellant, neque satis elegante Musa libros epigrammatum scripsisse autumant) lib. III. epigr. XCII. canitur,

Admittat inter bustuarias mœchas, &c.

JUSTUS LIPSIUS,

De Amphit. cap. XV.

Designatorum facete sæpe meminit acutus, & capitalis ille Hispanus.

IDEM AD JANUM LERNUTIUM.

I. *Epistolicar. Quæst. Epist.* V.

Quid censes tu? non melius de Martiale Scaliger judicavit, qui versus ejus candidos, numerosos, plenos, Epigrammata multa divina dicit, quam ille, qui scurram de trivio appellat? Nollem, excidisset viro magno hoc judicium judicii dissimile. Nihil ad Catullum Martialis, scio: sed & hoc scio, Epigrammata illa nec in trivio nata, nec omnia in triclinio. Multa fœda, obscœna in Martiale: & mehercule in uno Catulli libello non pudiciora, sed pauciora. Ignorat sæculum illud, qui hoc accusat.

Et cetera,

quæ ibi sequuntur tanto viro indigna. Pudet me judicii: quod infra inter Infelicium Criticorum judicia merebatur locum. sed reliquis tuis meritis lucrifecisti, mi Lipsi, hanc notam censoriam.

SINISTRA QUÆDAM JUDICIA INFELICIUM CRITICORUM DE MARTIALE.

RAPHAEL VOLATERRANUS,

Commentariorum Urbanorum lib. XVII.

M. Valerius Martialis, Poeta Epigrammatum, e Bilbili oppido Celtiberiæ. Romæ annos triginta commoratus, in Hispaniam demum revertit, pauper admodum, & viatico a Plinio nepote, ut in ejus Episto-

la

la declaratur, adjutus. Amicos coluit Stellam, Silium Italicum. Adſcitus & in ordinem Equeſtrem, & jura trium liberorum adeptus eſt. Reliquit Epigrammatum librum omnino rejiciendum, quippe qui neque elegantiæ Latinæ, neque moribus proſit.

PAULUS JOVIUS,

In Elogiis Virorum literis Illuſtrium, in Marco Antonio Caſanova.

M. Ant. Caſanovæ, Comenſe patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam detulit illa ipſa Roma, ſeveræ auris judicio ſuperba, nec unquam in confeſſo pudore poetis adulatrix: quod lepida, & ſalſis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni caſta tamen puritas, ac in numero ſæpe duro lenitas defuit, qualis in Catullo prætenero poeta conſpicitur: cum ingenioſe mordaci, & impuro Martiali perſimilis eſſe mallet, ut una præſertim peracutæ, circumductæque ſententiæ gloria duceretur, &c.

ANDREAS NAUGERIUS,

Auctore in iiſdem Elogiis P. Jovio.

Cum Epigrammata præſtanti judicio lepidiſſime ſcriberet, non ſalſis, aculeatiſque finibus, ſed tenera illa, & prædulci priſca ſuavitate claudebat, adeo Martiali ſeverus hoſtis, ut quotannis ſtato die Muſis dicato, multa ejus volumina, tanquam impura, cum exercratione Vulcano dicarentur.

Alia ſiniſtra infelicium Criticorum judicia vide in Martiale P. Scriverii.

FINIS.